

Taotlegem eksamisessioonil ainult väga häid ja häid hindeid!

Kõigi maade proletarlastel, õhinege!

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNÜ komitee ja ametiühingu komitee häälekanaja

Nr. 1 (48) Reedel, 6. jaanuaril 1950. a. III aastakäik

Töötada tuleb visalt ja püsivalt

Asjaalanud talvine eksamisessioon Tartu Riiklikus Ülikoolis on pingeline ja vastutusrikas periood, mis peab andma tunnistust sellest, mida me oleme suutnud saavutada möödunud semestri jooksul. Senised eksamisessioonid on näidanud, et meie ülikooli töö on samamoodi kindlat tõusuteed. Sellest innustatuna on nii õppejõud kui üliõpilased ka möödunud semestril püüdnud anda oma parima, et õppetöö taset veelgi tõsta.

Eksamisessiooni edukaks kordaminekuks on tehtud ettevalmistusi juba pikema aja jooksul. Teaduskondade dekaanid, kateedrite juhatajad ja õppejõud on kogu semestri kestel püüdnud abistada üliõpilasi eksamiteks valmistumisel. Üliõpilasi tutvustati varakult õppeprogrammidega, juhiti õppekirjanduse kasutamisele ja peeti konsultatsioone, millega käesoleval õppeaastal tehti algust varem kui eelmisel.

Ülikooli administratsioon ja ametiühing omalt poolt on samuti astunud samme eksamite edukaks ja häireteta kulgemiseks. Ülikooli juhtkonna poolt anti korraldus ülikooli raamatukogu ja teaduskondade raamatukogude lahtihoidmiseks hilisõhtuni ja teaduskondade juures avati vastavad ruumid, et üliõpilastel oleks võimalus häirimatult õppida.

Ametiühingu poolt võeti vastu otsus, mille kohaselt iga teaduskonna ametiühingu bürool tuleb organiseerida eksamid nõnda, et oleks kindlaks määratud üliõpilaste eksamitele ilmumise järjekord ja täpne aeg.

Kõike seda arvesse võttes tuleb loota, et käesolev eksamisessioon kujuneb kõigiti edukaks ja annab tunnistust töövõitudest meie ülikoolis, seda enam, et aasta-aastalt on tõusnud õppetöö ideelis-teoreetiline tase ja süvenenud üliõpilaste kommunistlik kasvatus ning õppe-distsipliin.

Milles peavad siis aga need saavutused avalduma ja missuguseid nõudeid seatakse üliõpilastele eksamitel? Esiteks on nõutav, et üliõpilane oleks õppetöö jooksul omandanud materialistliku arusaamise teaduse alusest, et ta oleks omandanud küllaldaselt fakte ja täpse ettekujutuse õpitavast aineist. Teiseks on vaja, et üliõpilane suudaks oma teadmisi esitada loogilise järjekindlusega, täpselt ja veenvalt, välja tõstes peaküsimuse ning jätmata välja olulist. Kolmandaks peab üliõpilane oskama oma teoreetilistelt omandatud teadmisi iga-külgselt rakendada ja praktikaga siduda. Lõppeks peavad teadmised olema kindlalt omandatud ja üliõpilane peab mõistma siduda uut varem õpituga.

Eksamitel kasutatakse piletisüsteemi, kusjuures piletitele on märgitud küsimused kursuse mitmesugustest osadest, mis lubavad eksamineerijal kontrollida üliõpilase teadmisi teoreetilises osas ja oskust rakendada iseseisvalt teooriat ülesande lahendamisel. Pileti olemasolu ei võta eksamineerijalt õigust esitada küsimusi ka väljaspool piletit. Õppejõud peavad eksamihinnete väljapanemisel eranditult lähtuma vastava aine programmi nõuetest, mille madaldamine või kõrgendamine on lubamatu.

Kui ülikooli kollektiiv rakendab ühiselt kõik jõud eksamite heaks kordaminekuks, siis võime me olla kindlad, et saavutame eelseisval eksamisessioonil ainult häid ja väga häid hindeid, andes seega tunnistust süstemaatiliselt omandatud teadmistest, kõrgeastalt õppetööst ja tahtest omandada põhjalikke teadmisi, mida rakendame hiljem kutsetöös Nõukogude riigi hüvanguks.

Alanud eksamisessioon nõuab meilt kõigi jõudude pingutamist. Töötagem selliselt, et sessioon lõpeks kõigile üliõpilastele ja seega kogu ülikoolile edukalt ning kujuneks taas üheks järjekordseks sammuks meie ülikooli kujunemise teel eesrindlikuks nõukogude ülikooliks!

Töötagem nii, et iga üliõpilase saavutused ja kogu eksamisessiooni tulemused kujuneksid väärikateks alanud tähtsate aastate — sõja-järgse stalinliku viisaastaku viimasele aastale, Nõukogude Eesti juubelaastale!

Partei-algorganisatsioon Tartu linna V partei-konverentsi otsuste täitmisel

Möödunud nädalal toimus TR Ülikooli partei-algorganisatsiooni järjekordne üldkoosolek, kus kuulati ära ja arutati läbi partei-algorganisatsiooni sekretäri sm. Kalju aruanne Tartu linna V partei-konverentsi tulemustest ja TRÜ partei-algorganisatsiooni ülesannetest konverentsi otsuste täitmisel. Koosolek möödus elavas ja asjalikus õhkkonnas; oli hulk sõnavõtte, kes juhtisid printsiipiaalse bolševistliku kriitika tähelepanu algorganisatsiooni töös esinevale puudustele.

Parteikoosolek märkis mõningaid edusamme õppe- ja kasvatusvallas, aga samuti ka teadusliku uurimistöö organiseerimises. Tõsist abi on osutatud ka kolhooside loomisel ja tähtsamate põllutööde läbi-viimisel noortes ühismajapidamistes. Rõõbiti nende ja teiste edusammudega töös aga märgiti koosolekul, et ülikooli parteiorganisatsiooni töös esineb veel hulk puudujääke. Mitmekülgdase sihikindluse ja intensiivsusega peetakse võitlust kodanliku natsionalismi igandite, apoliitilisuse ja formalismiga, mille tagajärjel on saanud võimalikuks mitmed ideoloogilised vääraused õppetöös. Senini ei ole partei-organisatsioon saavutanud seda, et eranditult kõik kommunistid töötaksid oma ideelis-poliitilise teadlikkuse taseme tõstmisel. Eriti viimasel ajal on nõrgalt tehtud massiivset poliitilist eianikkona hul-gas. Tingimata on tarvis kõige lähemal ajal taasta-da agipunkt ja komplekteerida ning tööle raken-dada agitaatorite kollektiivi.

Edasi on üheks nõrgaks lülits töö ühiselamutes, millele seni on liiga vähe tähelepanu pööratud. Sama tuleb ütelda ka elutingimuste kohta ühisela-muis, mis üldiselt, kuid eriti Tiigi tänava internaa-dis, on lubamatult halvad. Ülikooli majandusaparaat aga on teinud väga vähe olukorra parandamiseks. Senini ei ole moodustatud alatiselt tegutsevaid

komisjone ühiselamutes valitseva olukorra kontrol-limiseks. Nende komisjonide loomisele peaksid ame-tiühingu- ja komsomoli-organisatsioonid tõsiselt mõtleva.

Mitteküllaldane on olnud komsomoli-organisati-oni ja naiskomsijoni juhtimine parteiorganisati-oni poolt. Olukorra parandamiseks uuakse nuud naiskomsijoni igas teaduskonnas, mis peaks tunnu-vat aktiveerima tööd naiste huigas ja kergenda-ma naiskomsijonide juhtimist.

Ronkearvuistest sõnavõtteid tuleks eelkõige mainida sm. Feidbachi esinemist. Sõnavõtja rõnutas täiesti õigustatult, et poliitinformatsioonitunde viiak-se meil ikka veel läbi madaalal tasemel. Õppejõud peaksid hoolikamalt valmistuma poliitinformatsioo-niks. Teiselt poolt aga on tarvis hooitseda selle eest, et poliitinformatsiooni teemad tehaks üliõpi-lastele varakult teatavaks, millega üliõpilased saak-sid võimaluse aktiveerida osa võtta küsimuste arut-lemisest.

Sm. Sivenkov oma sõnavõtte juhtis põhjendatult tähelepanu sellele, et partei-algorganisatsiooni büroo on seni nõrgalt juhitud parteigruppide tööd. Ta tõi esile fakte, mis räägivad sellest, et Raadi õppe-ja katsemajandis töötavale parteigrupile pole osu-tatud küllaldaselt tähelepanu: algorganisatsiooni bü-roo liikmed külastavad harva Raadi õppe- ja katse-majandit, parteigrupi organisatoori aruannet pole kordagi kuulatud algorganisatsiooni bürool jne.

Partei-algorganisatsiooni üldkoosolek võttis vastu konkreetse otsuse, mille ellurakendamine kindlustab Tartu linna V parteikonverentsi otsuste täitmise Tartu Riiklikus Ülikoolis, ja otsustas üksmeelselt suunata kõik jõud töös avastatud puuduste likvi-deerimiseks.

D. Gabovitš

Töötagem intensiivselt, õiendagem eksamid eeskujulikult!

Sissekandeid õpingu-raamatuisse on tehtud

Vene keele arvestusel näitasid Põllumajandusteaduskonna agro-noomiaosakonna I ja II kursuse üli-õpilased häid- ja väga häid tead-misi. I kursuse üliõpilastest said hinde „väga hea“ Kalju Kask, Meeland Loidap ja Ilme Araste.

Suurt visadust ja püüdlikkust edasijõudmisel on näidanud üliõpi-lane Maimu Liivak, kelle teadmi-sed vene keele alal ülikooli sisse astudes olid väga nõrgad. Kuid ar-vestusega tuli sm. Liivak tänu visa-le tööle juba kindlalt toime.

II kursuse üliõpilastest parimaiks osutusid Almiide Sarap, Eva Puu-sild, Liidia Roth, Uno Esula, Leo Nigul, Kalju Leivategija, Evald Muna, Heino Kõiv, Heinrich Vip-per, Jaak Veevo, Jaan Viru, Lem-bit Nukk, Johannes Link ja Heino Piirsalu.

Sügissemestril töötasid pingeliselt üliõpilased Elli Kuum, Aadu Pär-tel, Herman Rand, Aksel Vulf, Kalju Roosve, Saima Seep, Silvia Truus, Hans Värk, Karl Sobak, Lea Veske, Salme Pindre, Peet Pa-jos, Heiju Hannsalu, Erik Vili, Kalju Järv ja Leopold Meensalu, kes arvestuse sooritasid hindele „hea“.

Vanemõpetaja A. Loopman

Silmapaistvate tulemustega

Et varuda eksamisessiooni ajaks endale rohkem aega eksamite pare-maks ettevalmistamiseks ja nii kindlustada sessiooni hea õnnestu-mine, on eesrindlikud üliõpilased Arstiteaduskonna IV kursusel soo-ritanud eksameid juba enne ses-siooni algust, saavutades seejuures silmapaistvaid tulemusi.

Nii sooritas hulk mainitud kur-suse üliõpilasi enne tähtaega arsti-teaduse ajaloo eksami. Enamus eksami sooritanud üliõpilastest oli eksamik-s valmistunud väga hooli-kalt ja põhjalikult, mistõttu eksami

tulemused kujunesid rõõmustavaiks. Väga hea hinne märgiti õpinguraa-matusse kursuse eesrindlikumatele üliõpilastele — ametiühingu kur-susevolinikule V. Tintsile, kommu-nistlikule noorele O. Sepale, kur-suse kultuuritöö organisaatorile V. Mandelile, teaduskonna ameti-ühingubüroo esimehele J. Reinarule ja mitmetele teistele tublidele üli-õpilastele, kes teevad oma tööd kohusetruult, püüdlikult ja vilja-kalt.

K. Kald

Eesrindlastel on osa eksameist juba sooritatud

Oigusteaduskonna II kursuse üli-õpilastele kujuneb seekordne eksa-misessioon vundemisi pingeliseks — sooritada tuleb 4 eksami ja sama-palju arvestusi. Töö liigse kuhju-mise vältimiseks ja paremate tui-nuste saavutamiseks korraldasid sin paljud üliõpilased oma töö sel-liselt, et osa eksameid sooritada juba enne sessiooni algust.

Kõige suuremaid pingutusi nõuab mainitud kursuse üliõpilastelt la-dina keele eksami ettevalmistamine, sest maimetud distsipliini on loet-ud kolm semestrit. Seda arvesta-des hakati selleks eksamik-s valmis-tuma õige varakult, ja nüüd on paljud eesrindlikud üliõpilased eksami juba sooritanud. Eeskuju-andid siin kommunistlikud noored Kaunar, Tamm, Paluvee jt., kes osutasid eksamil eeskujulikke ja põhjalikke teadmisi ja said teeni-tult hinde „väga hea“. Sama edu-

kalt õiendasid ladina keele eksami ka mitmed teised eesrindlikud üli-õpilased sm-d Martin, Pehk jt.

Ka teistes ainetes on Oigustea-duskonna II kursuse mitmed üliõpi-lased eksami juba sooritanud. Sm. Otsmaa, kelle õpinguraamatus on seni ainult head ja väga head hindeid, sai kodanlike riikide riigi-õiguse eksami ennetähtaegsel õien-damisel juurde veel ühe väga hea hinde. Marksismi-leninismi aluste arvestuse sooritasid enne tähtaega paljud üliõpilased eesotsas kommu-nistliku noore sm. L. Kallastega.

Püsivalt ja intensiivselt tööta-des tahavad Oigusteaduskonna II kursuse eesrindlikud üliõpilased ka eelseisval eksamil ja arvestus-tel täita ülesseatud loosungit: „Õppida ainult väga headele ja headele hinnetele!“

S. Päss

Aktivistid tööle!

Kursuse aktiivi ülesandeks õppe-töö alal on võitlus õppetööstispliini eest ja selle eest, et üliõpilased pi-devalt töötaksid läbi loengutel antud materjalid.

Meie kursuse aktiiv koosseisus: sm. Post kursuse vanemana, sm. Ilo-mets komsomoligrupi organisaato-rina ja sm. Toming ametiühingu vo-linikuna pole seni aga teadmiseks võtnud, et kursuse aktiiv peab pi-devalt tegelema õppetööstispliini kü-simustega.

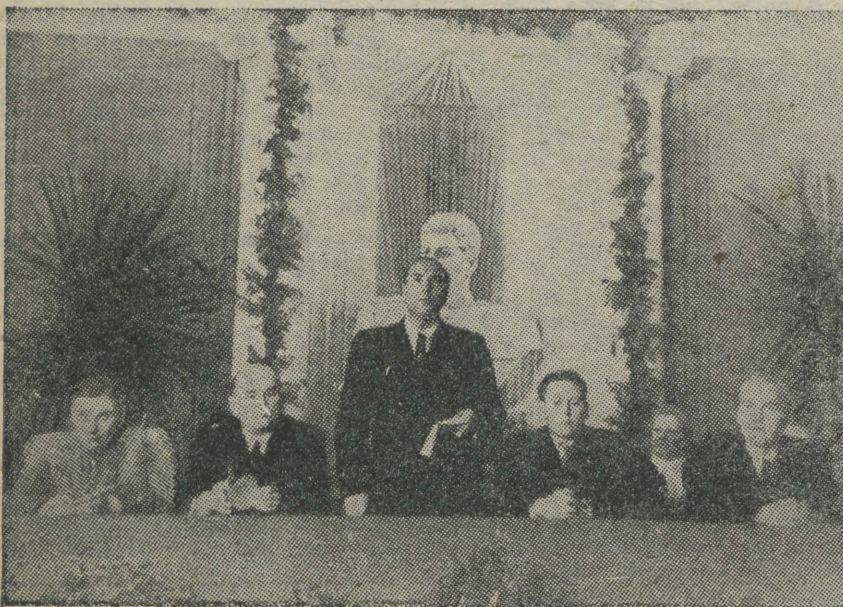
Õppetöö ja õppetööstispliini küsi-mustega on senini tegelnud ainult kursusevanem üksi. Ametiühingu volinik on võtnud oma ülesandeks ainult liikmemaksude kogumise ja teatrilipetite hankimise, kuna kom-somoligrupi organisaator on teginud vaid kommunistlike noortega seosesolevate küsimustega.

Niisugune lahus töötamine ja ainult oma spetsiaalülesannetega tegelemine on viinud õppetööstispliini languseni.

On vaja, et kursuse aktiiv ühiselt pööraks mainitud küsimustele tä-helepanu. Õppetöö küsimused tu-leb aktiivil enne omavahel läbi arutada ja siis ilmuda kursuse ette kindla omapoolse seisukohaga. Kursuse aktiiv peab muutuma kur-suse juhtivaks ja edasiviivaks jõuks. Eriti tähtis on see nõue nüüd, eksamisessiooni algul. Nüüd peab kursuse aktiiv iga päev olema kursis töö käiguga, omama ülevaa-det eksamite tulemustest ja õppetöö olukorrast iga üliõpilase juures, et vajaduse korral organiseerida abi ja võtta tarvitusele muid abinõusid puuduste likvideerimiseks. Eksa-misessiooni ajal on aktiivi juhti-vat kätt tarvis rohkem kui kunagi varem. Arvestagu seda meiega kur-suse aktivistid, kellelt üliõpilased — nende valijad — ootavad ülesan-nete korralikku täitmist.

A. Koorits, keemia III kursuse üliõpilane.

Ühest tähtsast üleülikoolilisest üritusest

Detsembrikuu lõpul leidsid järje-kordse suurema üleülikoolilise üri-tusena aset nõukogude eesrindliku-te teadusele pühendatud konverent-si plenaaristungid. Plenaaristungi-tel esitati rida üldist huvi pälvi-vaid ettekandeid, nagu Ajaloo-kee-leteaduskonna dekaani sm. V. Reimani ettekanne nõukogude aja-looteadusest, sm. A. Feldmani ette-kanne nõukogude sõjateaduse üle-olekust kodanlikust sõjateadusest ja mitu teistki.

Tuleb tõsiselt kahetseda, et mõ-lemale plenaaristungile oli kogune-nud ainult õige väikesearvuline kuulajaskond, mistõttu plenaaristun-gid ei täitnud küllalt efektiivselt oma peamist ülesannet — tutvusta-da ja propageerida nõukogude tea-duse saavutusi ülikooli kollektiivi laiades hulkades. Edaspidi tuleb sel-liste tähtsate ürituste heaks korda-minekuks teha õigeaegselt ja põh-jalikumalt kõik vajalikud eeltööd.

Pildil: vaade plenaaristungi pre-siidiumile. Kõneleb teadusala pro-rektor sm. A. Marland.

V. Levitski foto

Jätkame raamatu levitamise hoogtöö ajal alustatud tööd isikliku raamatukogu soetamisel

Milline peab olema isiklik raamatukogu? Kuidas seda komplekteerida? Need küsimused kerkisid erilise aktuaalsusega esile äsja lõpetanud kirjanduse levitamise hoogtöö ajal ja ei tohiks oma tähtsust kaotada edaspidigi.

Arvatavasti ei leidu meil üliõpilasi, kellel isiklik raamatukogu täielikult puuduks. Suurem osa pani juba keskkoolis raamatukogule aluse, kuid teadlikku selektsiooni selle täiendamiseks alustatakse ikkagi ülikoolis huvide ja tulevase eriala täpsema selgumisega.

Tekib probleem, milliseid nõudeid võib esitada isiklikule raamatukogule ja sisu, mitmekesisuse ja mahu seisukohalt? Kas on otstarbekohane, et raamatukogu oma materjalilt spetsialiseeruks kitsalt üliõpilase huviala järgi? Kas on üldse mõtet selleks kulutusi teha, arvestades meie ülikooli raamatukogu, teaduskondade ja kateedrite raamatukogude küllalt korralikku tööd ja mahtu?

Vastus viimasele küsimusele peab olema positiivne. Kuna rõhuv enamik meie produktiivsest tööst toimub kodus, siis on hädavajalik omada ka endal tähtsamaid käsiraamatuid, klassikuid jne.

Alustades konkreetset poliitilise kirjandusega, mida, nagu kogemused näitavad, kõige sagedamini tuleb tarbida, peaks siin olema üldnõudeks, et iga üliõpilane soetaks

vähemalt meie klassikute tähtsed. Marksismi-leninismi klassikute teosed peavad moodustama meie raamatukogu raudvara. Meie, Ajaloo-keeleteaduskonna üliõpilaste, tulevaste ajaloolaste ja kirjandusteadlaste suhtes on see nõue eriti rangelt kehtiv. On ju terve rida teoseid, nagu näiteks Marxi ja Engelsi „Saksa ideoloogia“, Engelsi „Perekonna, eraomandi ja riigi tekkinine“, „Vanad germaanlased“, „Talupoegade sõda Saksamaal“, Lenini „Kapitalismi areng Venemaal“, seltsimees Stalini „Marksism ja rahvus- ning koloniaalküsimus“ jt. meie eriala otsesteks õpikuteks.

Üle minnes erialase kirjanduse valikule, tuleks siin vältida liigset ühekülgsust. Vaevalt on mõeldav, et meie suudaksime luua kõiki meie vajadusi rahuldava raamatukogu. Kuid võime nõuda, et meie isiklik raamatukogu sisaldaks tähtsamaid käsiraamatuid, üldhaaravamaid teoseid, aktuaalseid uurimusi. Selle üldilmelise materjali kõrval võiks võimaluse korral tähelepanu pöörata ka ühele kitsamale probleemile, mis oleks siis veidi rikkamalt kirjanduse poolest esindatud.

Suure tähtsusega on teaduslikus töös pidev informatsioon teadusalaalsetest uudistest ja edusammudest. Sellepärast oleks ajaloolastel kasulik tellida meie juhtivamaid ajaloolisi ajakirju, nagu näiteks „NSVL Teaduste Akadeemia Tea-

taja“ või „Ajaloöküsimusi“. Isiklikult soovitaks veel iga nädal ilmuvat välispoliitilist ajakirja „Uus Aeg“ (ilmub neljas tähtsamal euroopa keeles), milles käsitletakse kapitalistlike riikide ning uue demokraatia maade sise- ja välispoliitilisi küsimusi nii nõukogude kui ka välismaa ajakirjanike poolt. Eriti ajaloo-osakonna üliõpilased peaksid nende ajakirjadega pidevalt kontaktis olema, ning ei tohiks korduda meie grupis esinenud nähtus, kus järelepärimisel selgus, et peagu keegi üliõpilastest polnud näinudki mainitud ajakirju.

Isikliku raamatukogu loomist kergendab oluliselt see, et meil ilmub järjest enam tarvilikku kirjandust. Juhul, kui meie raamatukauplustes mõni teos on läbi müüdud, pöörutagu Akadeemilise Raamatu Leningradi osakonna poole, aadressil Leningrad 120, Liteinõi pr. 53a, ära märkides raamatute pealkirjad ja tellija aadressi. Raamatud saab kätte kohalikust sidekontorist, samas toimub ka raamatu hinna tasumine selle kättesaamisel. Saatekulu on minimaalne. Sama asutis saadab soovikorral välja uute raamatute katalooge (tasuta).

Isikliku raamatukogu komplekteerimiseks on meile antud kõik eeldused. Kasutagem neid!

L. Meri,

ajaloo-osakonna üliõpilane.

Uusaasta-maskeraadi hoiatavad õppetunnid

Äsjasaabunud uut aastat võeti meie ülikoolis vastu ulatuslikumate üritustega kui varemajal aastail. Suureks ja kauaoodatud sündmuseks oli uue aasta vastuvõtmiseks korraldatud maskeraad, mille läbiviimise mõtte algatas ELKNÜ TRÜ komitee ja milleks vastava organisatsioonikomisjoni juhtimisel tehti ettevalmistusi pikemat aega.

Kogu ülikooli kollektiiv tundis elavat huvi mainitud ürituse vastu. Sellest räägib selgelt asjaolu, et 31. detsembri õhtul kogunes peahoone dekoreeritud aulasse ja auditooriumidesse vähemalt tuhat inimest — ülikooli õppejõude, üliõpilasi ja teenistujaid. On aga tõsiselt kahju, et maskeraadilt tuli lahkuda pettumuse ja isegi ebameeldiva tundega. On tõsiselt kahju, et niisugune ulatuslik ja hästi kavandatud üritus sedapuhku ebaõnnestus, halva mulje jättis.

Süü lasub siin eeskätt organiseerival komisjonil, mille esimeheks oli sm. Möller. Osutus nimelt, et kuigi komisjon töötas püüdliselt, jättis ta silmapaari vahele rea tähtsaid küsimusi, mis peo käigus valusasti end tunda andsid. Kõigepealt oli lubamatult nigel ja armetu õhtu eeskavaline osa, mis koosnes ainult 5–6 numbrist. Vähe sellest, neistki mitmed ei õigustanud enda võimist sellise tähtsa üliõpilaskoosseisuse piduõhtu kavva. Etteheiteid tuleb eelkõige teha õhtul teadustajana esinenud sm-tele Pandisele ja Koigile, kes pahatihti laskusid labasustesse ja ideelagadesse veiderdumisse. Ebaseleks jäi ka küsimus, miks võeti kavva J. Sütiste luuletuse „Nääriöö“ ettekannet. Ümberõhutamise ja „ajakohastamisega“ oli selle luuletuse mõte nimelt täiesti moonutatud, ebaseleks ja isegi kahemõtteliseks tehtud.

Häirivana tuleb nimetada ka asjaolu, et ettekannete ja tantsu- muusika transleerimisest kõigisse auditooriumidesse ei tulnud midagi välja, mistõttu mõnes ruumis tekkis ummik, samal ajal kui teised ruumid olid pooltühjad.

Halb on samuti see, et lubamatult halvasti oli korraldatud riiehoold, mistõttu peo lõppedes paljudel osavõtjatel tuli kuni tund aega oodata üleriie kättesaamist.

Kõige tõsisemaks väärtuseks aga oli see, et peol valitses korralagedus. Tegelikult korrapidajaid ei olnud üldse. Ja seda seepärast, et teaduskondade komsomoli-organisatsioonide sekretärid, kelle ülesandeks oli vastavastav isikute muresemine, jätsid oma kohustuse täitmata. Tekkinud lünga täitmiseks ei võtnud midagi ette ka korrapidamise eest vastutav sm. Sinimäe. Korrapidajaid oli aga hädasti tarvis, sest osutus, et meil on ikkagi veel üliõpilasi, kes ei oska olla teistsiti rõmsad kui ainult alkoholi tarvitades ning kes arvasid, et joobnuten pole tarvis täita nõukogude üliõpilasele esitatavaid käitumise nõudeid ja et maski varjus on hea võimalus rikkuda korda. Eriti häbiäärselt käitus Arstiteaduskonna III kursuse üliõpilane Tuul.

Niisuguste faktide esinemine on meie ülikoolile ülimalt häbitav ja teotav. Siinkohal me peame eeskätt stüdistama piduõhtu organiseerimiseks moodustatud komisjoni ja ELKNÜ TRÜ komiteed, kes oleksid pidanud osutama palju enam ettenägelikkust, organiseerimisvõimet ja ranget kätt. Maskeraadi kogemus hoiatab meid, et me edaspidi peame taolisi üritusi palju paremini ette valmistama ja läbi viima. Maskeraadi kogemus õpetab meid, et me edaspidi veelgi enam peame tegelema noorsoo kommunistliku kasvatuses ja olema veel rangemad igasuguste korralikkumiste, igasuguste ebatervete nähtuste suhtes.

Meie komsomoli- ja ametiühinguarorganisatsiooni kõige kiiremaks ülesandeks on välja selgitada ja vastava karmusega karistada kõiki neid, kes käitusid näotult, ebabival ja nõukogude üliõpilasele eba-väärikalt.

J. Kask

Vesteks

Kui üks jalg lonkab

Ehkki jõnkadi-jonkadi, linkadi-lonkadi, kuid siiski küllalt kiiresti lähenesid jõulupühad, kuni nad paar nädalat tagasi päris kätte jõudsid. Enamikule meie üliõpilastest ei tulnud neid kodaniku aja pühi meeldegi. Aga Metsandusteaduskonna II kursuse üliõpilasele Kaarel Kadarikule kerkisid nad väga tõsiselt päevakorda, sest tema on veel üsna kõvasti vanade traditsioonide kammitsas kinni.

Poolteist kuud enne seda elas Kaarel kaasa nõukogude rahva suure pidupäeva — Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni aastapäeva tähistamist. Siis leidis aset tore massiline rongkäik, korraldati ka rõmsaid piduõhtuid ja lakeerutusega. Kogu nõukogude rahvas rõõmutses snralt, pühases uue, sotsialistliku korra sünnipäeva, võidupäeva kõige vana, pehkuu ja reaktisoonilise üe. Külap mõistis selle püha tähtsust Kaarelg, sest ega ta muidu kursusevanem o.e ja ega muidu tema püti autahvile paigutatud. Kuid Kaarli õnnetus on see, et ta koos mõne teise üliõpilase ja ülikooli teenistujaga on veel kodanlike ideoloogia igandite mõju all...

Niisiis jõudsid kätte jõulud. Päev enne seda tuli muidugi jõululaupäev. Sel laupäevaõhtul suundus Petri kiriku poole saigake usklike toomaid — enamik vanad eided ja taadid, kuid nende hugas paar nooremat ka. Läksid palveama ja küüniaid põletama. Läksid need, kellele kodaniku ajal niipalju usumürki sisse anti, et nad sellest koormast ikka veel vabane da ei suuda. On selge, et suurem osa neist kirikusseminejaiski enam jumalat ei usu, kuid kombel ja traditsioonil on siiski tugev jõud.

Nende viimaste, mitteuskujate hulka kuulub ka meie Kaarel. Ta ei teinud mingit ettevalmistust kirikusse minekuks. Ei oska ta kirikulaule ega tunne ka palveta mise kunsti, on ühesõnaga võhik neis „sanctuse-asjus“. Kuid traditsi-

ooni kohaselt ja teiste kirikuliste eeskujul tegi temagi haleda ning magusa näo ning astus kirikusse. Jah, aasta varem astus ta ülikooli, et õppida eesrindlikku nõukogude teadust, nüüd aga astus kirikusse. Kaarel jäi ikka samaks Kaarliks mõlema astumise ajal, sest ta on vääral arvamusel, et üks ei sega teist. Ta muutis ainult näoilmet. Kõik muu jäi aga endiseks. Aasta tagasi sähvatas Kaarli peas üks mõte ja ta otsustas astuda sammu ühe jalaga — astuda meie ülikooli. Teine jalg jäi kodanlikku maailma — kirikusse. Teadus ja usk aga on lepitamatud vaenlased. Nii on meie Kaarel ühe jalaga nõukogude üliõpilane, teisega — usukommitee harrastaja.

Sellepärast läkski Kaarel kirikusse. Sisse astus pisut kohmakalt, sest teine jalg ei tahtnud sõna kuulata. Aga kirikus sees lõngub ta julgelt ja kergelt, nagu kannaksid teda väikesed ingliitvakesed.

Seisab siis Kaarel kirikus ja vaatab. Näeb mitutki tuttavat nägu. Siin seisab mõnikul vaidne Pisku õppeosakonnast, seal pikk ja peenike vanem-laborant Vladimir Tali, seljataha jääb professor Moora poeg Henn, kõigest kõrist laulab reaktisooniline tegelinski Alo Tilk. Niisuguses seitskonnas hakkab Kaarli palav, kuid ta kannatab siiski.

Nii seisab meie Kaarel ja vaatas, vaatas ja mõles. Mõles ja mõles, kuni asi sai selgeks. Ja kodu poole astudes Kaarel Kadarik otsustas: „Ei tuleval aastal ma küll enam kirikusse lähe — seal ei näe ühtki mõistlikku meest ega kuule midagi arukat...“

Loodame siis, et Kaarel Kadarik nüüd juba mõlema jalaga kindlalt astub nõukogude üliõpilaste üksmeelsele kollektiivile.

Märt Antivana

Vastutav toimetaja J. Feldbach

Õppejõud ja teenistujad kehakultuuritööst osa võtma!

Tartu Riikliku Ülikooli kehakultuuritöös on üheks tõsisemaks puuduseks õppejõudude, teenistujate ja tööliste peagu täielik eemalejäämine sellest tööst. Vaatamata sellele, et seda küsimust korduvalt on puudutatud ametiühingu ja ÜSK koosolekutel, ei ole olukord niemetamisväärselt paranenud.

Vaadeides õppejõudude, teenistujate ja tööliste eemalejäämise põhjusi, näeme siin kaht peamist asjaolu. Esiteks ei ole veel kaugeltki kõik meie töötajad teadlikud kehakultuuri ja spordi suurest tähtsusest töövõime tõstmisel. Leidub veel neid, kes arvavad, et keha ja vaim on vastandmõisted, millised võivad areneda ainult üksteist pidurdades, et inimene, kes töötab vaimsel alal, ei tarvitse mingil määral tegelda kehakultuuriga ja et sportimine on kasutu ajaviitmine ja enese väsitamine. Sellised kodanlikust ajast pärinevad seisukohad on väga ekslikud, sest küsimuse dialektilise käsitluse põhjal selgub vaidlematult, et teadlase, kunstniku ja iga teise vaimsel alal töötaja töötulemused sõltuvad väga suurel määral sellest, kui tugev ja terve on tema keha. Paljud suured teadlased tõestavad praktiliselt se-

la asjaolu. Maailma suurim vaimu inimene Lenin oli innukas uisupärga ja markaja. Isegi vanglas ei katkestanud ta regulaarseid võimlemisharjutusi. Üldiselt on tuntud akadeemik I. P. Pavlovi kehakultuuriharrastused, mis kestsid kuni kõrge elueani. Isegi enam kui 30-aastasena tegeles ta pidevalt kehaliste harjutustega.

Kehakultuur on suurepärane vahend vaimu värskena ja erksana hoidmiseks. Rakendades nõukogude teaduses tuntud „aktiivset puhkust“ näeme, et pärast pingutavat ning väsitavat vaimset tööd kõrvaldab lühike suusamatk, kerge võimlemine, suplus või mäng väsimuse tunduvalt kiiremini, kui passiivne puhkus.

Kehakultuuri tähtsuse alahindamine pole aga siiski peamiseks meie ülikooli õppejõudude ja töötajate kehakultuurilisest tööst eemalejäämise põhjuseks. Suuremaks süüdlaseks on siin ametiühingu-organisatsioon ja Ülikooli Spordiklubi, kes ei ole loonud küllaldaselt võimalusi tegutsemiseks ega pole teinud ka vastavat propagandatööd õppejõudude, teenistujate ja tööliste hulgas. Seni tegutsenud ainult väikesearvuline õppejõu-

dude ja teenistujate käsipallimängijate rühm, kuna teistel aladel pole organiseeritud mingit tegevust. Ülikooli Spordiklubi on asunud nende puuduste kõrvaldamisele. Lähemal ajal organiseeritakse ülikooli õppejõudude, teenistujate ja tööliste kehakultuurikolleektiiv, kuna seni puudus vastav organisatsiooniline keskus. Häid võimalusi tegutsemiseks annavad organiseeritavad jahinduse, kalanduse, automootorspordi ja purje-sõude spordi sektsioonid. Eeloleval semestril alustavad tegevust suusatamise ja võimlemise rühmad õppejõududele ja teenistujatele.

Tartu Riiklikus Ülikoolis on olemas kõik võimalused kehakultuuri ja spordi harrastamiseks. Kõigil spordialadel, kus leidub soovijaid, võib orgnaiseerida vastavaid õppejõudude ja teenistujate rühmi. Soovijail tuleb registreeruda Ülikooli Spordiklubis. Pole kahtlust, et aktiivsete kehakultuurilaste arvu kasvamisega õppejõudude, teenistujate ja töötajate hulgas paranevad ka töötulemused meie ülikoolis.

F. Kudu,

Ülikooli Spordiklubi aseesimees.

Vennasvabariigid pakuvad head eeskujut

Hiljuti oli nende ridade kirjutaja komandeeritud Leningradi, et tutvuda sealsete kõrgemate õppeasutistega, eriti Leningradi Riikliku Ülikooli ja Herzeni nimelise Pedagoogilise Instituudi bioloogiajaamadega.

Sõja ajal hävinud või kannatada saanud bioloogiajaamad on peaaegu kõik ühiskondlikus korras üliõpilaste abil täielikult taastatud. Mitasuuriinliku bioloogia teaduse võidukäik on siin nagu mujalgi avaldanud oma viljastavat ja virgutavat mõju. Leningradi kõrgemate õppeasutiste bioloogiliste teaduste kateedritel on peagu kõigil oma bioloogiajaamad ja edaspidiseks on ette nähtud igale kateedril iseseisva bioloogiajaama rajamine.

Praegu olemasolevates bioloogiajaamades käib vilgas uurimistöö. Peale alaliselt siin töötava personali suunavad õppeasutised suvel siia oma üliõpilased menetluspraktikale. Siin koguvad üliõpilased ka materjali oma diplomitööde jaoks. Samuti töötab bioloogiajaamades hulk aspirante ja õppejõud saavad siit oma uurimistööks vajalikke andmeid. Nii on bioloogiajaamad õppeasutistele teadusliku töö baasiks. Selle kõrval varustavad jaamad ka kateedreid vajaliku katsematerjaliga — loomade, lindude ja taimedega. Mitmete kateedrite juures on talviseks tööd — sel ajal pole nimelt kontakt jaamadega nii elav — linnas oma katsejaamad, mida varustavad jaamad.

Bioloogiajaamad kujutavad endist laialdasi majapidamisi (suurim pindalalt 1200 ha) teaduslikuks ots-

tarbeks. Nad on varustatud vastavate spetsiaal-hoonetega teaduslikuks uurimistööks. Nii käib aasta läbi pidev uurimistöö lautades, voljäärades, linnufarmides ja katsemajades akvaariumide ja terrariumidega. Siin leidub kõiki mõeldavaid katselooma liike. Selgroogsete zooloogia alal kasutatakse siin külikuid, karpkoeri, siile, rotte, hiiri ja merisig. Ornitoloogilisteks uurimisteks pakuvad suurepäraseid uurimisvõimalusi katsemajad, voljäärid ja puurid laulu-, rööv- ja veelindudega, samuti kodulindudega. Roomajate ja kahepaiksete jaoks on katsemajadesse paigutatud hulgaliselt akvaariume ja terrariume. Samuti on olemas sisesaadud hüdrobioloogilisteks uurimisteks. Vastavates akvaariumides võib kohata kõige mitmekesisemaid kalaliike, väike ja veeputukaid. Suurt tähelepanu on osutatud ka entomoloogiale. Selleks on rakendatud laialdaselt insektariume, formikaariume ja mesilaid. Botaanilisteks uurimistöödeks on püüdnud suured aiad. Viljapuuadeade kõrval, kus leidub hulgaliselt mitasuuriinlike sorte, on aedu, kus toimuvad katsed jaroviseerimise, vegetatiivse hübriidiseerimise, aklimatiseerimise ja aretamise alal kõige mitmekesisemate kultuur- ja metstaimede juures. Loomulikult on ehitatud aedadesse hulk kasvuhooned ja lavasid vastavate katsete jaoks.

Eeltoodust on näha, kui võrd on rõhutatud praktilisi küsimusi bioloogia teadustes. Käib alaline võitlus teadlaste ja looduse vahel uute, inimesele väärtuslike tõugude

ja sortide eest. See võitlus on olnud küllaltki edukas, nagu näitavad katsed kimalase ja hahha kodustamiseks ja paljudel muudel aladel.

Katsehoonetes ja -aedades kõrval toimuvad muidugi vaatlused ja katsed ka jaamade ümbruses kultiveerimata aladel, sest nõukogude bioloogia teadus ei kaota sidet elava, tegeliku loodusega ka kõige paremate katsetingimuste loomisel.

Peale teaduslikuks otstarbeks ettenähtud alade on igal bioloogiajaamal ka oma majanduslik baas põllu- ja heinamaade näol.

Enamus bioloogiajaamu asub Leningradi lähimas ümbruses, et võimaldada hõlpsat sidepidamist ja et nad oleksid kergesti juurdepääsetavad.

Peale nende teenindavad kateedreid praktiliselt tööde läbiviimisel Valges meres asuvad bioloogiajaamad (ornitoloogia alal) ja Leningradi zoo- ja botaanika-aiad. Eeltoodud andmed näitavad, misugused ressursid annab Nõukogude valitsus eesrindliku ja progressiivse bioloogia teaduse kätte. Eeskujud õhutavad. Meie noores vabariigis ei ole veel seesuguseid eeskujulikke bioloogiajaamu ja olemasolevad on veel rajamise järgus. Meil ei ole puudu headest eeskujudest ja nende järele sammuvad ka meie praegu veel algelised bioloogiajaamad eesrindliku bioloogia teaduse teel edasi avaramatesse tingimustesse ja uutele saavutustele.

V. Zelnin,

TRÜ bioloogiajaama vanem teaduslik kaastööline.

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNU komitee ja ametiühingu komitee häälekandja

Nr. 2 (49) Reedel, 13. jaanuaril 1950. a. III aastakäik

Hoolikalt valmistuda igaks eksamiks

Talvine eksamisessioon on täies hoos. Üliõpilased on haaratud tahet anda parimad näitajad oma möödunud semestrite õppetööst eeskujulike eksamihinnete näol. Kateedrid on püüdnud teha kõik, et iga üliõpilane oleks igakülgset ette valmistatud eksameiks ja rõõbiti heade teadmiste näitamisega eriaineis annaks eksameil tunnistust nõukogude üliõpilastele omaest eesrindlikust ideoloogias ja kõrgest kultuursusest. Iga üliõpilane teab, et eesrindlik nõukogude kõrgem kool annab laialdase silmaringi teaduse mitmesugustel aladel. Nõukogude kõrgem kool valmistab ette algatusvõimelisi ja julgaid novaatoreid, kes on suutelised nõukogude eesrindliku teaduse saavutusi ära kasutama igapäevases elus, on suutelised ühendama teooriat praktikaga. Iga üliõpilase vastused eksamitel peavad peegeldama seda nõukogude teadusele omast joont ja ei tohi piirduda ainult teoreetiliste teadmistega. Iga üliõpilane peab nägema omandatud teoreetilisi teadmisi nende rakendamise võimalusi ja vajadust iseseisvaks töötamiseks oma tulevase elialal. Eksamineerijad peavad küsimuste esitamisel osutama tähelepanu nii teooriale kui ka praktikale. Noorematel kursustel peab eksam selgitama, kas üliõpilane oma teadmiste poolest on suuteline täitma neid praktilisi ülesandeid, mis on nõuetav järejõud kursustel, nagu näiteks Arstiteaduskonna kliinilistel kursustel ja kliinilisel meneflupraktikal. On selge, et laialdased teadmised eksameil ja aine sügav teoreetiline ja praktiline omandamine on võimalik ainult siis, kui üliõpilane on hoolikalt valmistunud igaks eksamiks nii käesoleval eksamisessioonil kui ka varem. Iga eksami hoolikas ettevalmistamine võimaldab üliõpilasel kasutada kõiki varem omandatud teadmisi iga eksami sooritamisel ja anda eksameil kõrgetasemelisi kompleksseid vastuseid.

Kõigiks eksameiks hoolikas valmistumine pole mõeldav eksami eelse perioodilise energiapahvakuna, vaid nõuab üliõpilasel pidevat, plaanipärast ja distsipliiniranget töötamist kogu semestri vältel. Kõrge õppedistsipliin avaldub kõigi loengute külastamises, kõigi praktiliste tööde sooritamises, kon-

sultatsioonidest ja kontrolltöödest osavõtmises ja muude kateedri poolt nõutavate tööde õigeaegses täitmises. Kõigist neist õppetöö liikidest heade või halbade tulemustega osavõtmine mõjustab ka eksamil fikseeritavat hinnet.

Suur töö jääb aga teha veel eksamisessiooni ajal. On tarvis pingelist ja süsteemikindlat tööd üliõpilaste poolt iga eksami ettevalmistamisel ning õppejõudude ja kateedrite pidevat abi selles töös.

Kuidas meie ülikooli teaduskondades täidetakse neid nõudeid? Toome näiteks olukorra meie suurimas fakultedis — Arstiteaduskonnas.

Eksamisessiooni ettevalmistus on Arstiteaduskonnas toimunud korrapäraselt ja hoolikalt. Arvestused, mis kuuluvad sooritamisele enne eksamisessiooni, on üliõpilaste poolt valdavas enamuses korralikult õigendatud. Kuid tuleb kinni naelutada ka mõningaid väärtusi arvostuste perioodil. Arstiteaduskonnas arvostuste läbiviimisel selgus, et üliõpilased ei valmisnud hoolikalt ette kõigis aineis. Mõned üliõpilased tulid heade teadmistega arvostusele alles siis, kui esmakordne arvostus oli osutunud mitterahuldavaks ja oli antud uus tähtaeg arvostuse kordamiseks. See on lubamatu nähe ja ei tohi esineda üldse eksamisessioonil, sest eksamitajata andmine eksamisessiooni vältel pole lubatav. Kateedrites on õigeaegselt välja selgitatud arvostuste ja kontrolltööde ning semestri vältel praktikumides esinenud puuduste kaudu nõrga edukusega üliõpilased. Nii dekanat kui ka Arstiteaduskonna ühiskondlikud organisatsioonid on nende üliõpilaste tähelepanu juhtinud esinenud puudustele. Hoolika ettevalmistusega igaks eksamiks on võimalik neid lünki likvideerida, kuid mõnel üksikul juhul on see juba hilja üliõpilase hooletu ja ükskõikse suhtumisega oma töösse. Nii näeme, et edu eelduseks ja aluseks on ikkagi pidev ja kohusetundlik töö iga eksami ettevalmistamisel.

Üliõpilased, kindlustage teadmistelt kõrgetasemeline eksamisessioon hoolika ettevalmistamisega igaks eksamiks!

Edukas start

Põllumajandusteaduskonna agrotehnikas ja aianduse haru I kursuse üliõpilastel tuli „eksamitulle“ minna juba eksamisessiooni esimestel päevadel — toimus eksam geodeeasias. Paljudele selle kursuse üliõpilastele oli kõnealune eksam ühtlasi esimeseks eksamiks ülikoolis.

Eksamil osutus siiski, et üliõpilaste pingelist tööd aineomandamisel kroonist head saavutused: seitsmeteistkümnest eksami sooritanud üliõpilasest said 7 hinde „hea“, kuna ülejäänud kümnele üliõpilasele.

Ühiskondliku ja õppetöö õige ühendamise tulemus

Metsandusteaduskonna komsomoli-algorganisatsiooni sekretär sm. Jüri Kallas ja ÜTÜ ülikooli nõukogu aseesimees sm. Vladimir Koslov on mitte üksnes aktiivsed töötajad ühiskondliku töö alal, vaid kuuluvad samal ajal ka Metsandusteaduskonna eesrindlikemate üliõpilaste hulka. Seda tunnistab juba seegi, et mõlemad on kantud ülikooli õppetöö-eesrindlaste auhavilile.

Ka käesoleval eksamisessioonil töötavad mõlemad tublid kommunistlikud noored neile omase püüdlikkuse, püsivuse ja eduga. Hiljuti sooritasid sm-d Kallas ja Koslov koos 16 teise üliõpilasega metsatöö-

sele, kes osutasid eriti sügavaid teadmisi, märkis eksamineerija dotsent Tiitso õpinguraamatuse väga hea hinde. Väga hea hinde saanute hulgas on kursuse eesrindlikud üliõpilased Karis, Luulik, Käarik, Kuusik, Hirv jt.

Agrotehnikas ja aianduse haru I kursuse üliõpilased rakendavad nüüd oma jõu selleks, et edukale startidele järgneksid vähemalt samad head tulemused ka teistel, eelseisvatel eksamitel.

E. Viir

O. Kaar

NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi

SEADLUS

NSV Liidu Ülemnõukogu valimiste läbiviimise kohta

Seoses NSV Liidu Ülemnõukogu teise koosseisu volituste lõppemisega 10. veebruaril 1950, NSV Liidu Konstitutsiooni § 54 alusel, mis määrab kindlaks, et NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidium määrab uned valimised, mis peavad toimuma hiljemalt kahe kuu jooksul, arvates NSV Liidu Ülemnõukogu volituste lõppemisest, ja vastavalt „NSV Liidu Ülemnõukogu valimiste määrustiku“ § 72, mis näeb ette, et NSV

Moskva, Kreml
9. jaanuaril 1950.

Liidu Ülemnõukogu valimiste päev kuulutatakse välja mitte hiljem kui kaks kuud enne valimisi, ja et valimised toimuvad puhkepäeval, Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liidu Ülemnõukogu Presiidium otsustab:

määrata NSV Liidu Ülemnõukogu valimised pühapäevale, 12. märtsile 1950.

NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi esimees N. SVERNIK
NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi sekretär A. GORKIN

Eksamisessiooni teisel poolel veelgi parematele tulemustele!

Mitte ainustki „rahuldavat“

Loomaarstiteaduskonna V kursuse üliõpilastele on käimasolev eksamisessioon eelviimane — juba käesoleval aastal seisab neil ees ülikooli lõpetamine. Seda arvestades on mainitud kursuse üliõpilased suhtunud oma töösse erilise kohusetunde ja püüdlikkusega, püüdnud igat ainet läbi töötada võimalikult sügavalt, et omandada põhjalikke ja püsivaid teadmisi edasiseks vastutuseks töös meie rahvamajanduse ühes tähtsamas harus — loomakasvatuses.

Tänu hoolikale tööle semestri vältel osutus real V kursuse üliõpilastel võimalikuks sooritada osa eksameid juba enne sessiooni algust. Nii näiteks sooritasid 23 üliõpilast enne tähtaega detsembrikuu jooksul eksami mesilaste haigusi käsitlevas õppeaines. Seejuures osutusid tulemused üllatavalt headeks — 22 üliõpilast saavutas hinde „väga hea“ ja üks üliõpilane „hea“.

Niisuguste töösaavutustega annavad Loomaarstiteaduskonna viimase kursuse üliõpilased head ja innustavat eeskju noorematele kursustele.

R. Vaher

Väara suhtumise halvad tagajärjed

Seltsimees Stalin õpetab meid, et tõeline nõukogude teadlane ei ole ainult oma kitsa eriala spetsialist, vaid peab seejuures sügavalt valdama marksistlik-leninlikku teooriat ja tundma elavat huvi ühiskondliku elu probleemide vastu. Just nimelt niisuguseid igakülgset arenevad eriteadlasi kasvatatakse nõukogude ülikoolis, kus eriainate kõrval õpetatakse ka marksismi-leninismi aluseid, poliitökonoomiat ja teisi ühiskonnateaduslikke distsipliine.

On kahju, et meil ikka veel leidub üliõpilasi, kes ei mõista ühiskonnateaduste tundmaõppimise tähtsust iga ala spetsialisti seisukohalt. Selliseid inimesi on näiteks Loomaarstiteaduskonna IV kursusel, nagu näitavad äsjatoimunud eksami tulemused poliitökonoomias. Nimelt sooritasid esmaspäeval, 9. jaanuaril poliitökonoomia eksami üliõpilased Miller, Pae, Mikk, Kaljo, Paris, Sõnajalg ja Käppa. Mitmed neist üliõpilastest aga tulid eksamile pinnalise, puuduliku ettevalmistusega, mistõttu sm-d Miller, Pae ja Sõnajalg pidid leppima rahuldava hindega. Ülejäänud mainitud üliõpilastest said „hea“, ükski aga ei osutanud väga hea hinde väärilisi teadmisi.

Hoopis tõsisemalt suhtuvad need üliõpilased aga otseselt oma erialasse kuuluvate distsipliinide õppimisse. Nii valmistusid üliõpilased Pae, Mikk ja Paris äsjatoimunud eksamiks röntgenoloogias väga põhjalikult ja sooritasid eksami hindele „väga hea“.

Toodud võrdlus näitab kujukalt, et need üliõpilased ilmselt alahindavad ühiskonnateaduslike distsipliinide tähtsust. Sellise suhtumise mõistab meie ülikooli kollektiiv üksmeelselt hukka. Iga üliõpilane peab jõudma arusaamiseni, et ainult oma kitsa eriala spetsialistina ei saa olla väärtuslik töötaja nõukogude ühiskonnas.

L. Jaanimäe

Paremini organiseerida sessiooni käiku

Nagu teada, ilmus enne eksamisessiooni algust rektori korraldus, et eksamite kulgemist jälgivad üliõpilased-aktivistid, kes viivitamatult astuvad samme esinevate väärtustuste kõrvaldamiseks.

Kahtlemata on selline korraldus teretulnud, sest see aitab vältida nii üliõpilaste kui ka õppejõudude asjatut ajakulu ja aitab omaltki poolt kaasa eksamite edukaks läbiviimiseks.

Kahjuks aga ilmneb, et aktivistid ei saa aru oma ülesande tähtsusest ja töötavad äärmiselt nõrgalt. Nii olid saanud 7. jaanuaril kella 15-ni ametiühingu ja komsomolikomitee ühisele korrapidajale vaid mõned üksikud teated eksamite sooritamisel (neli aktivisti Metsandusteaduskonnast, kaks Loomaarstiteaduskonnast ja üks Põllumajandusteaduskonnast). Võime järeldada, et enam-vähem rahuldavalt on lahendatud aktivistide küsimus Metsandusteaduskonnas. Puudusena esineb aga siin asjaolu, et eksamitele ilmumist pole kellaajaliselt planeeritud ja nii kaob aja kokkukohidmise faktor peagu täiesti. Rõhuvas enamuses õiendatakse Metsandusteaduskonnas eksameid edukalt, rahuldava hinde sai vaid IV kursuse üliõpilane H. Tullus.

Umbes samasugust pilti pakuvad Põllumajandus- ja Loomaarstiteaduskonnast saadud andmed.

Ülejäänud teaduskondades aga töötavad aktivistid väga halvasti või pole neid üldse määratudki, mille tagajärjel puuduvad andmed eksamite käigust neis teaduskondades.

Nii pole Oigusteaduskonna II kursusel seni määratud veel aktiviste. Sama teaduskonna III kursusel toi-

mus 6. jaanuaril eksam välisriikide majanduses ja poliitikas, kuid selle tulemusist pole aktivist sm. Sisask ametiühingu ja komsomolikomitee ühisele korrapidajale teatanud. Oma kohustuse jättis täitmata ka Põllumajandusteaduskonna II kursuse aktivist, kommunistlik noor Maksimov, kes ei vaevunud teatama 6. jaanuaril toimunud eksami tulemustest. Kerkib küsimus, kuidas kavatseb sm. Maksimov teostada oma kursusel kommunistlikku kasvatust, kuidas kavatseb kommunistlik noor Maksimov kasvatada õppedistsipliini kaasüliõpilaste hulgas, kui ta ise on esimene distsipliini rikkuja.

Nii tuleb sm. Maksimovil ja ka teistel aktivistidel, kes pole seni oma kohustusi täitnud, asuda viivitamatult määratud ülesannete kohusetruule täitmisele.

Toodud faktid kinnitavad ka asjaolu, et Oigus-, Põllumajandus-, Arsti- jt. teaduskondade komsomoli-algorganisatsioonid ja ametiühingu bürood suhtuvad lubamatult loult aktivistide küsimusse ja aktivistide kontrollpostide organiseerimisse, alahinnates seega nende tähtsust.

Kõigi nende teaduskondade ELKNU algorganisatsioonid ja ametiühingu bürood peavad viivitamatult likvideerima lüngad aktivistide töö korraldamises ja andma organiseeritud kuju eksamisessiooni ülejäänud osale.

V. Kaarna,

ELKNU TRÜ komitee organiseerimis-instrueerimissektori juhataja.

Abi üliõpilastele jätkub ka eksamite ajal

Meil on kahjuks kujunenud sagedaseks nähtuseks, et kui semestri kestel on üliõpilaste side õppejõuga küllalt tihe, siis semestri lõppedes kaob õppejõu ja eksamiteks valmistuva üliõpilase vahel kontakt peagu täielikult, ning õppejõud kohtab üliõpilast vaid eksamilaua taga, kus antakse aru tehtud tööst, omandatud teadmistest, arusaadud ja arusaamatutest küsimustest-probleemidest.

Eriti muret tekitavad õppejõule ja samuti ka üliõpilastele need hetked eksamipäevadel, mil üliõpilase vastustes hakkab esile kerkima neid viimaseid, arusaamatuid probleeme. Siin õppejõu abi üliõpilasele on juba hiljaks jäänud ja paratamatult eksami tulemuseks kujuneb mitterahuldav hinne.

Et selliseid ebameeldivusi vältida või vähemalt miinimumini viia, on füüsika kateeder katsumud teha kõik, et eksamiteks valmistuvaid üliõpilasi igakülgset abistada.

Nii on sisse seadud eksamisessiooni kestel valvekonsultatsioonid, kus kateedrijuhataja dots. Mitt ja õppejõud sm-d Lang, Pae,

Prüller ja Reinet annavad ettenähtud kellaaegadel üliõpilastele kursuse raskemais küsimustes igakülgset abi. Valvekonsultatsiooni kellaajad on välja pandud füüsika kateedri vitriini ja kateedri ruumidesse. Üliõpilasi palutakse võimalikult palju kasutada oma teadmiste täiendamiseks ülalmainitud konsultatsioonitunde.

Peale selle on füüsikaringi poolt organiseeritud lugemiskirjanduse avarasse valgesse praktikumiruumi, mis eksamitehooaja kestel on avatud iga päev kuni kella 22-ni. Lugemiskirjandus leidub rikkalikult kirjandust füüsika alalt, mida füüsikaringi ja kateedri raamatukogu on andnud üliõpilastele kasutamiseks.

Äsjamainitud füüsikaringi raamatukogu on Nõukogude Liidu ilmunud uemate füüsikaalaste raamatute poolest kõige täielikum raamatukogu Tartus, tänu kateedrijuhatajale, kes otseselt need raamatud hangib Leningradist „Raamatu Majast“.

J. Reinet,

füüsika kateedri vanem-õpetaja.

Kolm neljandikku üliõpilastest saavutasid väga hea hinde

Metsandusteaduskonna metsamajandusosakonna II kursuse üliõpilastele on üheks põhiliseks õppeaine taimeanatomia, millise aine kindlal omandamisel on suur tähtsus edasiste töötulemuste seisukohalt. Seda mõistes süvenesid eesrindlikud üliõpilased juba semestri kestel antud aine üksikküsimustesse. Pidev töö aine omandamisel avaldas oma positiivset mõju eksami tulemustele taimeanatomias.

Valdav enamuse üliõpilastest vas-

tas eksamil kõigile küsimustele eeskujulikult, osutades aine põhjaliku tundmist. Hoolsast tööst andsid tunnistust üliõpilaste Rõigase, Rebasoo, Kübara, Roosmaa ja paljude teiste vastused eksamil.

Vastavalt sellele kujunesid rõõmustavaiks ka eksami tulemused: 75% üliõpilastest sai hinde „väga hea“, 25% aga hinde „hea“, kuna rahuldavaid ja mitterahuldavaid hindeid ei esinenud ainustki.

P. Suurmaa

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNÜ komitee ja ametiühingu komitee häälekandja

Nr. 3 (50) Reedel, 20. jaanuaril 1950. a. III aastakäik

Lenini ideed on surematud

Ligi kolmkümmend aastat tagasi rääkis Lenin: „Sel sugupõlvel, kelle esindajad on praegu umbes 50-aastased, ei ole loota, et ta saab näha kommunistlikku ühiskonda... See generatsioon aga, kes praegu on 15-aastane, tema näeb kommunistlikku ühiskonda ja ehitab ka ise selle ühiskonna.“

Meie kaasaegne noorsugu ongi see õnnelik noorsugu, kes ehitab kommunismi ja saab ka elama kommunistlikus ühiskonnas. Ja seda vastutusrikkamad ülesanded lasuvad tema õlgadel. Et olla nende ülesannete kõrgusel, peab meie noorsugu õppima kommunismi — nii õpetab Lenin. Kuid kommunismi õppimisel ei tohi piirduda vaid õppimisega raamatust, ei tohi end kasvatada kommunismi tuupijaks, kes on pähe õppinud kommunistlikud loosungid, vaid kommunismi tuleb õppida nii, nagu õppisid seda Marx ja Engels, Lenin ja Stalin. Selleks, et ehitada kommunismi, peab omama „inimteadmiste kindla vundamenti“, omandama kindlalt ja omama täpsed teadmised selle kultuuri kohta, mis on loodud kogu inimkonna arenemise ajaloo vältel. „Oleks ekslik arvata,“ rääkis Lenin, „et piisab kommunistlike loosungite, kommunistliku teaduse kokkuvõtete omandamisest, omandamata seda teadmiste summat, mille tulemuseks on kommunism ise.“

Ent omandada seda inimkonna kultuuri pärandit ei tule orjaliku kopeerimise ja kõige minevikus saavutatu mehaanilise ülevõtmise ja järeletegemise teel, vaid loovalt, kriitiliselt suhtudes vana kultuuri saavutustesse. Lenini õpetab meie noorsugu: „Teie ei pea neid ainult omandama, vaid peate nad omandama nõnda, et saaksite suhtuda neisse kriitiliselt, et te ei kuhjaks oma pähe seda rämps, mida pole vaja, vaid rikastaksite teda kõigi faktide teadmise, ilma milleta ei saa olla tänapäeva haritud inimest.“

On tarvis, et meie noorsugu oskaks omandada kogu inimteadmiste summat ja nimelt nii, et kommunism ei oleks midagi niisugust, mis on pähe õpitud, vaid see, mis igaüks ise on läbi mõelnud — et kommunism oleks selle järelduseks, mis paratamatult tuleneb nüüdisaegse teaduse ja hariduse seisukohalt.

Meie ei vaja tuupimist, rääkis Lenin, aga meil on vaja arendada ja täiustada iga õppi ja mälu põhiliste faktide tundmisega, sest kom-

munism muutub tühjuseks, inimene jääb kelkijaks, kui ta oma teadvuses ei tööta läbi saadud teadmisi. Töötada läbi loovalt, suhtudes igasse fakti tähelepanelikult, kriitiliselt, ümber hinnata ja ümber töötada, osates vahet teha selle vahel, mis oli tarvilik kapitalismile ja mis on tarvilik kommunismile, ületada kodanlike teadlaste piiratus, kes on nakatunud kodanlike eelarvamustega, teha neist faktidest oma järeldused — need on ülesanded, mida Lenin pärandas noortele teadlastele, kommunistliku ühiskonna ehitajatele.

Lenin on surnud, kuid ta ideed on surematud. Nende väärkaks hoidjaks ja arendajaks on seltsimees Stalin. Stalin — see on Lenin tänapäeval. Keegi pole nii põhjalikult tundnud ja hinnanud Lenini pärandi väärtust kui seltsimees Stalin. Mitte juhuslikult ei kirjutanud seltsimees Stalin: „Pidage meeles, armastage, õppige iljitsit, meie õpetajat, meie juhti. Võideldge ja võitke sise- ja välisvaenlasi — iljitsi eeskujul. Ehitage uut elu, uut elulaadi, uut kultuuri — iljitsi eeskujul. Iialgi ärge jätke kõrvale pisiasju töös, sest pisiasjust ehitatakse suuri — see on üks iljitsi tähtsamaid õpetusi.“

Seltsimees Stalini 70. sünnipäeva puhul kirjutas sm. Beria väga tabavalt, et teadusliku kommunismi loomise eest võlgneb inimkond tänu Marxile ja Engelsile, proletaarse revolutsiooni võidu ja nõukogude riikliku ning ühiskondliku korra loomise eest aga Leninile ja tema truule õpilasele seltsimees Stalinile. Sotsialismi võidu eest NSV Liidus ja tsivilisatsiooni päästmise eest fašistlikust barbaarsusest võlgneb inimkond tänu seltsimees Stalinile.

26 aastat juhib seltsimees Stalin bolševike parteid ja nõukogude rahvast pärast Lenini surma, hoides kõrgel Lenini lippu. See lipp on toonud meile ajaloolisi võite. Veel suuremaid võite aga saavutab meie rahvas seltsimees Stalini juhtimisel võitluses kommunistliku ühiskonna ülesehitamise eest.

Lenini lipu all läheb meie rahvas praegu vastu ka NSV Liidu Ülemnõukogu valimistele, et üksmeelse hääletamisega näidata oma armastust ja truudust meie kodumaale, bolševike parteile, Lenini poolt rajatud nõukogude korrale ja oma suurele juhile, armastatud isale ja sõbrale seltsimees Stalinile.

V. I. Lenini surma-aastapäeva tähistamiseks

Koos kogu nõukogude rahvaga austab Tartu Riikliku Ülikooli kollektiiv sügavalt bolševike partei ja Nõukogude riigi suure rajaja V. I. Lenini helget mälestust. Seoses 26 aasta möödumisega V. I. Lenini surmast toimub laupäeval, 21. jaanuaril algusega kell 16.30 ülikooli aulas TRÜ õppejõudude, üliõpilaste, tööliste ja teenistujate ühine koosolek, kus ettekandega teemal „26 aastat Leninit seltsimees Stalini juhtimisel leninlikul teel“ esineb Ajaloo-keeleteaduskonna prodekaan sm. E.-L. Mikkelsaar.

Üritusi õppetöö vaheajal

26. jaanuaril — ekskursioon trükkikäitisse „Noor Eesti“ teemal „Kuidas valmib raamat“. Ekskursiooni juhatab trükkikäitise peainsener. Ekskursioonist osa võtta soovijail koguneda kell 14 TRÜ klubisse.

28. jaanuaril algusega kell 19.30 toimub klubis loeng teemal „Nõukogude valimissüsteem on maailma kõige demokraatlikum valimissüsteem“. Loengule järgneb kunstiline osa klubi ja AÜN Tartu Kultuurihoone isetegevuslastel ning tants.

29. jaanuaril kell 18 korraldatakse klubis loeng teemal „Uusimast nõukogude kirjandusest“. Pärast loengut toimuvad kirjanduslikud mängud ja kirjanduslike mõistatuste lahendamine. Parimaid lahendajaid premeeritakse. Õhtu lõpeb seltskondliku osaga.

2. veebruaril kell 17 toimub klu-

bis loeng nõukogude maletajate saavutustest. Kõneleb NSV Liidu noorte-maletšempion üliõpilane I. Nei. Pärast loengut annab sm. Nei malesimultaani 30 laual.

3. veebruaril korraldatakse ekskursioon Tartu Alumiiniumivabrikusse, kus tutvutakse käitise tootmisprotsessiga. Ekskursiooni juhivad käitise peainsener. Ekskursioonist osavõtjail koguneda kell 13 klubisse.

4. veebruaril kell 19 leiab klubis aset sm. V. Herzeni loeng rahvusvahelisest olukorrast. Pärast loengut kunstiline osa klubi isetegevuslastel.

5. veebruaril kell 18 toimub TRÜ agitpunktis valijate õhtu, mille kavvas on vestlus „Valimised Nõukogude Liidus ja kapitalistlikes maa-

Meie esindajaid valimiskomisjonide koosseisu

Möödunud nädala lõpul toimus ülikooli aulas kaks koosolekut kandidaatide esitamiseks valimiskomisjonide koosseisu.

Rahvuste Nõukogu valimiste Eesti NSV valimiskomisjoni saatis TRÜ kollektiiv oma esindajaks füüsika-matemaatikateaduste doktori, Eesti NSV Teaduste Akadeemia asepresidendi professor Aksel Kipperit. Prof. Vaga, prof. Rago, doktor Keres ja üliõpilane Ehvert, kes võtsid sõna kandidaadi ülesseadmiseks korraldatud koosolekul, iseloomustasid sm. Kipperit kui väljapaistvat teadlast, eeskujulikke pedagoogi ja suurte võimetega administraatorit, kelle teened Tartu Riikliku Ülikooli kujundamisel nõukogude ülikooliks ja Eesti NSV Teaduste Akadeemia loomisel ning juhtimisel on silmapaistvalt suured. Seltsimees Kipper on meie väarikas esindaja Rahvuste Nõukogu valimiste Eesti NSV valimiskomisjonis — niisugune oli sõnavõtjate ja kõigi koosolekust osavõtjate üksmeelne otsus, mis väljendus sm.

Kipperit kandidatuuri soojas toetamises.

Teisel koosolekul esitas TRÜ kollektiiv oma kandidaadid NSV Liidu Ülemnõukogu Liidunõukogu valimiste 668. Tartu valimisringkonna valimiskomisjoni ja NSV Liidu Ülemnõukogu Rahvuste Nõukogu valimiste 367. Tartu linna valimisringkonna valimiskomisjoni koosseisu.

Esimesena võttis ettepaneku tegemiseks sõna Oigusteaduskonna üliõpilane sm. Kaunsar, kes esitas Rahvuste Nõukogu valimiste 367. Tartu linna valimisringkonna valimiskomisjoni liikmekandidaadiks Oigusteaduskonna II kursuse eesrindliku üliõpilase Aino Lukase, keda üldiselt tuntakse kui õpetöö eesrindlast, aktiivset osavõtjat ühiskondlikust tööst ja üleliidulises konkurentsivõimelise silmapaistvaid tulemusi saavutanud sportlast.

Oigusteaduskonna õppejõud sm. Mäll esitas Liidunõukogu valimiste 668. Tartu valimisringkonna valimiskomisjoni liikmekandidaadiks TRÜ õppeprorektori sm. Richard

Antonsi, iseloomustades teda bolševike partei ustava pojana, kes on igati väarikaks kandidaadiks valimiste ringkonnakomisjoni liikme vastutusrikkale kohale.

Põllumajandusteaduskonna dekaan sm. Eenlaid esitas kandidaadiks Rahvuste Nõukogu valimiste 367. Tartu linna valimisringkonna valimiskomisjoni koosseisu TRÜ teadusala prorektori, bioloogiataaduste doktori sm. August Marlandi. „Sm. Marland on eesrindlik õppejõud, väsimatu töötaja teadusliku ja ühiskondliku töö alal ja sellisena meie kollektiivi väarikas esindaja ringkonnakomisjoni koosseisus,“ lausus sm. Eenlaid.

Esitatud kandidatuuride toetamiseks võtsid sõna veel sm. A. Vill, prof. E. Karu ja üliõpilane H. Pruul.

Koosolek otsustas üksmeelselt paluda Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi kinnitada esitatud kandidaadid.

S. Päss

Tihendame veelgi teaduse ja praktika sidet!

Et tihendada sidet teaduse ja praktika vahel ning kaasa aidata teaduse saavutuste juurutamiseks rahvamajanduses, otsustas TRÜ ÜTÜ nõukogu loengute kõrval uue meetodina ÜTÜ töösse sisse tuua populaarteadusliku vestluse. Seoses sellega kutsun kõiki üliõpilasi üles kasutama õppetöö vaheajaga selliste vestluste ettevalmistamiseks.

Vestluste temaatika on väga laialdane ja võimalusterohke. Peale erialaste küsimuste tuleb soovi-

tada üldmajanduslike probleemide käsitlemist poliitökonoomia kursuse ja vastava kirjanduse alusel (teemad „Vooluviisiline tootmismeetod“, „Omahinna alandamine“, „Käibevahendite ringluse kiirendamine“, „Sotsialistliku võistluse osatähtsus tootmisprotsessis“ jne.). Vestluste esitamise ligemaks eesmärgiks on teoreetiliste teadmiste praktilise rakendamise oskuse laiendamine ja tööliskoorte teaduslaste teadmiste süvendamine, kaugemaks eesmärgiks aga

kindla kontakti loomine tööliskoortega ja uute aktuaalsete küsimuste väljaselgitamine ÜTÜ töökvava võtmiseks.

Valminud vestluste ettekandmist organiseerib ÜTÜ nõukogu alates järgmise semestri esimestest päevadest.

Vestluste ettevalmistamine ja ettekandmine on iga üliõpilase auasjaks. Sellepärast asugem viivitamata tööle!

V. Koslov,
ÜTÜ nõukogu aseesimees.

Mida näitavad esimesed kokkuvõtted

Talvine eksamisessioon Tartu Riiklikus Ülikoolis on praegu täies hoos. Üleülikooliliselt algas eksamisessioon 5. jaanuaril, kusjuures mõnes teaduskonnas toimusid eksamid osaliselt juba varem. Nii on eksamid juba sooritatud Õigusteaduskonna IV ja V kursuse üliõpilastel, kes siirdusid menetluspraktikale, ja Kehakultuuriteaduskonna III kursuse üliõpilastel, kes praegu viibivad suusalaagris.

Kõigi teaduskondade üliõpilased peavad käesoleva eksamisessiooni kestel sooritama kokku 8000 eksamit, kusjuures kõige rohkem eksameid (1668) on ette nähtud Põllumajandusteaduskonnas. Arvuliselt järgneb Arstiteaduskond, kus üliõpilastel tuleb sooritada 1343 eksamit. Kõige vähem eksameid on praegusel sessioonil plaanis Kehakultuuriteaduskonnas (268 eksamit).

Sellest eksamite üldarvust oli sessiooni esimesel poolel kuni 14. jaanuarini õiendatud kokku 3158 eksamit, mis moodustab ümarmarguselt 40% eksamisessiooni plaanis ette nähtud eksamite üldarvust.

Kõige rohkem eksameid nii arvuliselt kui ka protsentuaalselt oli sooritatud Põllumajandusteaduskonnas. Selle teaduskonna üliõpilased sooritasid sessiooni esimesel poolel kokku 852 eksamit ehk 51% eksamite koguarvust. Kõige mahajäänumaks aga osutus Kehakultuuriteaduskond, kus õiendati ainult 73 eksamit ehk ümarmarguselt 27% nõutavast eksameist.

Seniseid eksamitulemusi analüüsid tuleb konstateerida, et kõige rohkem on seni väga häid hindeid,

mida on keskmiselt saadud 55% hinnete üldarvust. Järgnevad head ja rahuldavad hinded. Eksamitele ei ilmunud või said mitterahuldava hinde 59 üliõpilast, mis moodustab ümarmarguselt 1,2% eksamitele ilmunute arvust.

Väga heade hinnete poolest on seni esikohal Õigusteaduskond, kus väga häid hindeid on saadud 61,8% hinnete koguarvust. Temale järgnevad Metsandus- ja Arstiteaduskond, kus väga häid hindeid on 57% kõigist hinnetest.

Kõige rohkem eksamitele mitteilmunud või mitterahuldava hinde saanud üliõpilasi on seni Metsandusteaduskonnas, kus vastavate üliõpilaste arv on 19, mis moodustab 8% selles teaduskonnas eksamitele ilmunu pidanud üliõpilaste üldarvust.

Senised eksamitulemused ei anna mingit põhjust enesega rahuloluks. Tõsi, meil on võrdlemisi palju väga häid hindeid, mis näitab üliõpilaste hoolikat töösuhetumist. Kuid teiselt poolt on seesama fakt seletav asjaoluga, et eksamisessiooni algul sooritasid eksamid peamiselt eesrindlikud üliõpilased. Samuti tuleb arvestada seda, et eksamisessiooni esimesel poolel oli üliõpilased veel värsked ja väsimus ei olnud ennast veel tunda andnud. Need asjaolud koos mitterahuldavate hinnete ebaloomulikult kõrge arvuga mõnes teaduskonnas kohustavad meid sessiooni viimastel päevadel rakendada kõik jõud selleks, et veelgi parandada sessiooni tulemusi ja kindlustada selle täielik õnnestumine.

Ü. Kurvits, õppeosakonna ülema abi.

Eksamisessiooni käigust Metsandusteaduskonnas

Ülevaate andmine eksamisessiooni käigust teaduskonna ulatuses ei ole sugugi nii lihtne ülesanne, nagu seda esialgu võis arvata, arvestades organisatsioonilisi ettevalmistusi, mis tehtud eksamisessiooni hea kordamineku kindlustamiseks ja eksamite sooritamise käigust ülevaate saamiseks. Viimati nimetatud osas tuleb meelde rektori korraldust, mille järgi eksami (arvestuse) protokollid tuleb esitada dekanati järgmisel päeval pärast eksamit kella 10-ks; samuti seati rektori korraldusel üliõpilased-aktivistid jälgima eksamite käiku, kes peale muu on kohustatud iga õppeaine eksamipäeval pärast eksamite lõppu viima eksamitele ülesandnud üliõpilaste nimekirja alusel nõuetavad andmed ELKNU TRÜ komitee ja TRÜ ametiühingu komitee ühisele korrapidajale. Kahjuks täidavad mõned kateedrid ja aktivistid neid korraldusi loult, mispärast dekanati ja ka ELKNU TRÜ komitee õppeosakondadele osutuvad puudulikeks ülevaate saamiseks sooritatud eksameist või siis andmete olemasolu korral on nad sageli vasturääkivad. See näitab, et aktivistide tööd on vaja veel viimastel sessiooni päevadel tugevasti parandada. Vaatleme nüüd eksamite käiku üksikute kursustel eraldi.

II kursuse üliõpilastel on sooritada 4 eksamit. Metsamajanduse osakonna eesrindlikud üliõpilased — Klimberg ja Roosipuu olid nädala alguseks sooritanud juba 3 eksamit väga heade hinnetega ja paljud teised üliõpilased väga heade ja heade hinnetega. Eesrindlike kõrval on kursusel ka mahajääjaid, kes pole veel sooritanud ühtegi eksamit ja suhtuvad üksikute arvestuste sooritamisse, nagu üliõpi-

lased Nagel ja Ojaste (metsatööstuse osakonnas).

III kursusel on sooritatavate eksamite arv erinev osakondade järgi: metsamajanduse osakonnas 3 ja metsatööstuse osakonnas 5 eksamit. Väljapaistvate saavutustega on eksameid sooritanud metsatööstuse osakonna kommunistlikud noored Kallas, Kaarna ja Koslov, kes sooritasid ennetähtaegselt 3 eksamit väga heade hinnetega. Metsamajanduse osakonnas on eesrindlikemaiks üliõpilased Jürman, Martins, Mikk ja Vait, kes on sooritanud kõik ettenähtud eksamid väga heade hinnetega. Lubamatu üksikõksusega on suhtunud eksamite ettevalmistamisse üliõpilased Kipso ja Pass, kes on saanud ühe mitterahuldava hinde.

IV kursusel on mõlema osakonna üliõpilastel sooritada 2 eksamit, millise ülesande metsatööstuse üliõpilased on täitnud juba 100%-liselt, neist väga heade hinnetega üliõpilased Kala, Soom ja Tigane.

Rõõmustava nähtusena tuleb mainida üliõpilaste ja õppejõudude vahelise kontakti süvenemist eksamisessioonil ja seda eriti konsultatsioonide kaudu. Kui semestri keskel mõnigi õppejõud juhtis tähelepanu üliõpilaste loiale osavõtule konsultatsioonidest, siis eksamisessioonil korraldatud konsultatsioonidest võetakse väga elavalt osa ja kasutatakse ka individuaalkonsultatsioone, et selgitada intensiivses eksamite ettevalmistustöös imnenud raskemaid või mitte küllalt arusaadavaid küsimusi parema aine omandamise ning eksamite sooritamise kindlustamise eesmärgil.

A. Karu, üldmetsateaduse kateedri juhataja

Pealiskaudne ettevalmistus — keskpärased tulemused

Kehakultuuriteaduskonna I kursuse üliõpilastel oli hiljuti eksam psühholoogias. Rida üliõpilasi näitas eksamil häid teadmisi ja kursuse põhjalikkust tundmist. Nii said üliõpilased Hallik, Raud, Riitsalu jt. eksamil hinde „väga hea“. Teiselt poolt peab aga märkima, et kursusel leidis ka neid üliõpilasi, kes valmistusid eksamiks lohakalt ja sooritasid eksami seetõttu halbade tulemustega. Tervelt seitse

üliõpilast — Elbri, Koorits, Kesamaa, Maremäe, Nahkur, Ristoja ja Rõõm — pidid leppima rahuldava hindega.

Kursusekaaslastel on täielik õigus hukka mõista nende seltsimeeste hooletut suhtumist psühholoogia eksami ettevalmistamisse, sest see kisub alla kogu kursuse tulemusi ja õppe edukuse näitajaid.

O. Uus

ELKNU TRÜ komitees

Ajaloo-keeleteaduskonna väärtuslik algatus

Hiljuti võttis Ajaloo-keeleteaduskonna komsomoli-organisatsioon vastu otsuse, mille kohaselt kõiki teaduskonna üliõpilasi suunatakse õppetöö talvisel vaheajal tutvuma silmapaistvate nõukogude kirjandusteostega, mis käsitlevad kolhoosikorra saavutusi ja meie vabariigi noorte kolhooside elu ning tööd.

ELKNU TRÜ komitee arutas läbi Ajaloo-keeleteaduskonna komsomoli-organisatsiooni otsuse ja otsustas toetada seda. Komitee soovitas kõigi teaduskondade üliõpilastel järgida Ajaloo-keeleteaduskonna üleskutset ja puhkeajal läbi töötada järgmised teosed: Hans Leberechti „Valgus Kooris“, H. Olbrei „Helge tuleviku poole“ ja J. Raudsepa „Teel kommunismile“. Neis teaduskondades, kus möödunud kommunistliku kasvatus konverentsi ajal jäi läbi arutamata P. Pavlenko romaani „Onn“, tuleks üliõpilastel seegi raamat puhkeajal läbi lugeda.

Mainitud teoste kohta tuleb kevadsemestri algul õpperühmades läbi viia arutluskosolekud kommunistliku kasvatus konverentsi käigus toimunud kosolekute eeskujul.

Kahtlemata on selle ürituse läbiviimine meie üliõpilastel väga vajalik ja kasulik, sest ta võimaldab tutvuda nende probleemidega, mis on üles kerkinud seoses meie põllumajanduse murrangulise üleminekuga sotsialismi teele, tutvustab meid eesrindlike kolhooside kogemustega, meie kolhooside ees seisvate päevaülesannetega. Need teosed tõestavad tegelikult elust võetud näidete ja faktidega kolhoosikorra eeliseid ja äleolekut üksikmajapidamiste süsteemiga võrreldes.

Sellepärast tuleb loota, et meie üliõpilaskond üksmeelselt asub läbi viima kirjeldatud üritust ja järgneb Ajaloo-keeleteaduskonna üliõpilaste eeskujule.

Veel kord uusaasta-maskeraadist

Seoses uue aasta vastuvõtuks korraldatud maskeraadi ebaõnnestumisega ja meie lehes nr. 1 (48) ilmunud artikliga „Uueaasta-maskeraadi hoiatavad õpetunnid“ oli ELKNU TRÜ komitee viimase kosolekul arutuseel maskeraadi ettevalmistuses ja läbiviimises esinenud väärnähete küsimus.

Komsomolikomitee kosolekul toodi terava bolševistliku kriitika esile hulk väga tõsiseid väärnäheteid maskeraadi läbiviimises ja märgiti nende tekkimise peamise põhjuseks vastava organisatsioonikomisjoni nõrka ja ebaoperatiivset tööd ning kindla juhtimise puudumist. Lähtudes sellest tegi ELKNU TRÜ komitee komitee kultuuritöö sektori juhatajale sm. Ingaltile, organiseerimiskomisjoni esimehele sm. Möllerile, korrapidamise eest vastutavale komisjoni liikmele sm. Sinimäele ja einelaua korraldamise eest vastutavale komisjoni liikmele sm. Sillansoole märkuse oma kohustuste halva täitmise eest. Samadel kaalutlustel karistas komitee noomitusega organiseerimiskomisjoni liiget õhtu eeskava korraldamise alal sm. Pandist.

Märkinud üksikute üliõpilaste sobimatut ja huligaanlikku käitumist maskeraadil, otsustas komitee informeerida rektorit Arstiteaduskonna üliõpilaste H. Tuule ja H. Luuri, Metsandusteaduskonna üliõpilaste O. Peetso ja L. Randma ning Loomaarstiteaduskonna üliõpilase R. Aluoja näotust käitumisest ja paluda rektorit võtta seisukoht nende üliõpilaste suhtes.

ÕIENDUS

Meie lehes nr. 1 (48) ilmunud kirjutise „Kui üks jalg lonkab“ paranduseks teatame, et üliõpilane Kaarel Kadarik, kellest artiklis on juttu, õpib Loomaarstiteaduskonna II kursusel, mitte aga Metsandusteaduskonnas, nagu artiklis eksikombel on märgitud.

Väljapaistev nõukogude teadlane

(V. E. Grabari 85. sünnipäevaks)

22. jaanuaril tähistab nõukogude juristide pere eesrindliku nõukogude õigusteadlase professor Vladimir Grabari 85. sünnipäeva.

Tartu Riikliku Ülikooli Õigusteaduskonna üliõpilastel ja õppejõududel on eriti hea meel tervitada juubilarit tema tähtpäeval, kuna V. Grabar kauemat aega — alates 1893—1918. a. töötas Tartu Ülikoolis rahvusvahelise õiguse professorina, aidates kaasa oma põhjalike teaduslike töödega levitada meie ülikooli kuulsust mitte ainult üle kodumaa, vaid ka üle kogu maailma. Professor Grabar kui rahvusvahelise õiguse ja rahvusvahelise õigusteaduse ajaloolane omab maailma kuulsust.

Oma pikaajalise teadusliku tegevuse kestel on professor Grabar kirjutanud enam kui 135 teaduslikku tööd mitmesugustel rahvusvahelise õiguse ja ajaloolistel teemadel. Vähe leidub teadlasi, kelle teaduslikes töedes kajastub nii palju aktuaalseid põhilisi tänapäeva rahvusvahelise õiguse probleeme. Sõda ja rahvusvahelise õiguse, sõjaroimade karistamine, suur- ja väikeriikide suhted, küsimus riikide reaalsest võrdsusest rahvusvahelises organisatsioonis, mereväinade rahvusvahelise õiguse režiim, nõukogude diplomaatia ja konsulaarsuhte õiguse reguleerimine — need on teemad, mida prof. Grabar on käsitlenud oma teaduslikes töedes.

V. Grabari poolt redigeeritud,

põhiliselt täiendatud ja meie oludele kohandatud F. Liszt'i rahvusvahelise õiguse õpiku venekeelne väljaanne oli kauemat aega peamiseks õppevahendiks üliõpilastele. Ka 1947. a. ilmunud rahvusvahelise õiguse õpiku üheks kaasaautoriks on professor Grabar.

Professor Grabar on üheks ühendavaks lülis progressiivse vene teaduse ühendamisel nõukogude teadusega. Tema teeneks on preisi „raua ja vere“ poliitikat teeniva saksa rahvusvahelise õigusteaduse kriitiline paljastamine ja selle reaktiivse seisukohtade täielik ümberlükkamine.

Kogu oma pikaajalise teadusliku tegevuse vältel on professor Grabar pidevalt võidelnud rahvusvahelise õiguse osatähtsuse suurendamise eest rahvusvaheliste konfliktide lahendamisel.

Praegu töötab professor Grabar NSVL Teaduste Akadeemia Õiguse Instituudis. Olles alati vastutulelik ja abivalmis aspirantidele kui ka teistele teaduslikele töötajatele mitmesuguste teaduslike probleemide lahendamisel, pälvis ta kõigi töötajate üldise lugupidamise.

Tartu Riikliku Ülikooli Õigusteaduskonna üliõpilased ja õppejõud soovivad omalt poolt juubilarile palju aastaid edukaks teaduslikuks tööks nõukogude teaduse viljelemisel.

Van-õpetaja A. Uustal

Harrastagem puhkeajal talvesporti!

Õppetöö ülikoolis nõuab tõsiste vaimsete pingutuste kõrval ka tugevat füüsilist pingutust. Eriti suurel määral ilmneb füüsiliste jõudude pinget eksamisessiooni ajal kui kõige raskemal tööperioodil. Sellepärast peab üliõpilane olema ka füüsiliselt terve ja tugev, et suuta edukalt teha oma tööd ülikoolis.

Sellest lähtudes peab iga üliõpilane eelseisval õppetöö vaheajal püüdma tugevdada end füüsiliselt, puhates koguma jõudu ja tahet edukaks tööks kevadsemestril.

Aktiivse puhkuse üheks tähtsamaks vahendiks vaimsete pingutuste järel on kehakultuur ja sport. Ent ta pole mitte ainult aktiivse puhkuse vahendiks, vaid ühtlasi ka organismi tugevdajaks ja tema vastupidavuse tõstjaks. Sellepärast tuleb vaheajal

kehakultuurile ja spordile pühendada suurimat tähelepanu.

Parimateks spordialadeks eelseisval puhkeajal on suusatamine ja uisutamine, mis võimaldavad viibida värskes õhus ja teenivad otseselt organismi tugevdamise eesmärgi. Sellepärast üliõpilased, kes veedavad puhkeaja Tartus, ärge unustagu kasutamast kehakultuuri- ja spordikateedri suusabaasi, mis asub Viljandi tn. 1. Nii Tartus kui ka mujal organiseerigu üliõpilased ühiseid suusamatku ümbruskonnas ja kasutagu kõiki võimalusi ka uisutamise spordi harrastamiseks.

Niisiis: üliõpilased õppetöö talvisel vaheajal suusaradadele ja uisuteedele! Kasutagem puhkeaja maksimaalselt oma tervise tugevdamiseks, et tulla tagasi õppetööle hästi puhanutena, tervetena ja tugevamatena.

O. Tõnsuaadu

Parandada kehakultuurlaste ideoloogilist kasvatust

Kehakultuur ja sport on meie maal üheks kommunistliku kasvatusvahendiks. Nõukogude kehakultuuri ja spordi erinevust kodanlikust spordist tuleb näha eelkõige tema kõrges ideelisuses, rahvalikkuses ja massilisuses.

Tõelist nõukogude sportlast iseloomustab peale suurepärase sporditehnilise viimuse, osavuse ja vastupidavuse ka hea orienteerumine marksistlik-leninlikus teoorias, väärmatult sügav patriotism, kommunistlik moraal, distsiplineeritus, õige arusaamine sõprusest ja seltsimehelikkusest, lugupidamine kollektiivi vastu ja innukas osavõtt ühiskondlikust tööst.

Tartu Riikliku Ülikooli kollektiivi keskelt on kasvanud nimekaid sportlasi, kes on nii meie vabariigi sportlasi kui ka kogu Nõukogude Liidu lugupeetud ja tunnustatud. Ülikooli Spordiklubi tööst aktiivselt osavõtjate arv on tunduvalt kasvanud. Ülikooli kollektiivil on põhjust uhke olla Ülikooli Spordiklubi korvpallimeeskonna saavutustele üleüldisel tsõmpionaadil, samuti meie tippsportlase Heino Lipu, Lea Maremäe, Evi Krassi, Helder Tiitsi, Erika Maidre ja paljude teiste saavutustele.

Siiski esineb meie sportlaste keskel rida kurbi fakte, mis osutavad, et meie ei saa kuidagi leppida saavutatuga ja mis räägivad sellest, et meil on sportlaste kasvatamine jäetud hooletusse. Häbiatavalt käitus Metsandusteaduskonna üliõpilane Alla teaduskondadevahelisel jalgpalliturniiril ja samuti halvasti esindasid meie sportlaskonda korvpallurid-tšempionid üleüldistel karikavõistlustel Tbilisis. Need juhtu-

mid pole kahjuks aga ainukesed ja võib-olla ka mitte kõige drastilisemad. Meie sportlased pole vajaliku tõsidusega suhtunud ideoloogilis-poliitilistesse väärnähutestesse ning on unustanud, et poliitilise kasvatus töö täsemest on neil meie kehakultuuri liikumise edu.

Tuleb mees pidada, et suurel määral tõuseb meie noorsoo ideelispoliitiline tase, kollektiivsustunne ja seltsimehelikkus just spordivõistlustel ja krossiradadel. Halasamatult tuleb võidelda kodanlike igandidega meie sportlaskonnas. Otsustavalt tuleb parandada Kehakultuuriteaduskonna komsomoli-organisatsiooni tööd, sest see teaduskond annab kogu vabariigile spordipedagooge. Ei saa kuidagi normaalseks pidada olukorda, et selles teaduskonnas pole ainustki kommunistlikku noort tütarlaste hulgast. Sagedamini tuleb korraldada kursuste- ja teaduskondadevahelisi võistlusi, et tõsta kollektiivsustunnet.

Ainult sidudes poliitilist kasvatus tööd plaanikohase treeninguga, suudab meie kehakultuurlaste kollektiiv edukalt täita suurt ülesannet, mis seisab nõukogude kehakultuurlaste ees: kasvatada tugevaid, vaimset ja füüsiliselt karastatud nõukogude inimesi — kommunismi ülesehitajaid.

A. Lukas,

ELKNU TRÜ komitee kehakultuuritöö sektori juhataja.

Seoses õppetöö vaheajaga ilmub meie lehe järgmine number 10. veebruaril s. a.

Vastutav toimetaja J. Feldbach

Ärge unustage pikendamast ajalehe „Tartu Riiklik Ülikool“ tellimust õppeaasta lõpuni!

Tähistame NSV Liidu Ülemnõukogu valimisi ja Eesti NSV 10. aastapäeva uue poliitilise ja tööalase tõusuga!

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNÜ komitee ja ametiühingu komitee häälekandja

Nr. 4 (51) Reedel, 10. veebruaril 1950. a. III aastakäik

Jõudu tööle otsustaval semestril!

Oppeaasta esimene semester ja sellele järgnenud puhkeaeg on lõppenud. Vaadates tagasi möödunud semestril tehtud tööle, võime konstatcerida, et juhindudes EK(b)P Keskkomitee büroo 17. augusti 1949. a. otsusest ja selle läbiarutamiseks korraldatud õppejõudude nõupidamise otsusest oleme saavutanud tunduvalt edu ülikooli töö parandamisel. Õppe- ja teadusliku töö taseme pidev tõus, nende ideoloogilise kvaliteedi tõstmine, samuti meie kollektiivi ideelis-poliitilise kasvatuses süvenemine ja selle töö vormide mitmekesisemaks muutumine ning saavutused kunstilise isetegevuse ja kehakultuuri töö arendamisel on kindlaks näitajaks sellest, et meie ülikooli kollektiiv siiralt tahab võidelda ülikooli töö parandamise eest, selle eest, et viia TRÜ meie maa eesrindlikemate kõrgemate õppeasutiste hulka.

Ent senised edusammud ei õigusta enesega rahulolu. Otses vastupidi: me peame veelgi hoogustama oma tööd ja võitlust paremate töötulemuste eest, seda enam, et meil alanud semestril ootavad uued, senistest veelgi suuremad ülesanded. Nende ülesannete eduka täitmine eeldab nõudlikkuse suurendamist enda ja kogu kollektiivi töö vastu.

Me alustame uut semestrit valimistunde tähe all kaheks suureks sündmuseks: NSV Liidu Ülemnõukogu valimisteks ja Nõukogude Eesti 10. aastapäevaks.

Nagu kogu Nõukogudemaal, nii ka Tartu Riiklikus Ülikoolis tuleb valimiste eel saavutada meie kollektiivi kõigi liikmete poliitilise ja tööalase aktiivsuse uus tõus. Lähenedes valimistele peame me veelgi hoogustama sotsialistlikku võitlust Nõukogude Eesti 10. aastapäeva auks, et kindlustada senisest paremaid tulemusi kõigis meie töö sektoris.

Meie ülikooli kollektiiv on juba aktiivselt lülitunud valimiseelses selgitustöösse. Ülesanne seisneb selles, et seda tööd muuta veel intensiivsemaks, veel viljakamaks. Peame kõigi vahenditega taotlema ülikooli enda kollektiivi ja väljaspool ülikooli töötavate agitaatorite kaudu ka kogu linna töötava rahva poliitilise teadlikkuse tõstmist, et meie inimesed läheksid 12. märtsil valimiskastide juurde täiesti teadlikena ning annaksid veendunult oma hääle kommunistide ja parteitute stalinliku bloki saadikukandidaatide poolt, kelle hulgas on ka üks meie oma kollektiivi liige — õppeprorektor sm. Richard Antons.

Alanud semestril tuleb meil teha kõik selleks, et see semester kujuneks ülikooli töö seniolematult hoogsa paranemise semestriks, uute

saavutuste ajaks EK(b)P Keskkomitee büroo otsuse täitmisel, sest ainult siis anname me oma panuse kogu vabariigi töötava rahva üksteisesse pingutustesse vabariigi juubeliaastapäeva väarikaks tähistamiseks.

Väsimatult tõsta õppetöö ideelis-teoreetilist taset ja pidada energilist võitlust õppe- ja kasvatustöö senisest veel tihedama seostamise eest — see on meie esimene ülesanne. Edasi peame alanud semestril saavutama õppedistsipliini otustava tõusu ning kindlustama üliõpilaste pideva ja plaanipärase töö kogu semestri vältel. Nisuguste abinõude alusel suudame saavutada kevadisel eksamissessioonil senisest paremaid tulemusi, millega võiksime väarikalt tähistada Eesti NSV 10. aastapäeva.

Kogu õppejõudude kollektiivi ja kõigi ühiskondlike organisatsioonide tähtsaks ülesandeks on noorsoo kommunistliku kasvatusel alal tehtava töö tõhusamaks muutmine. See töö peab toimuma tihedas seoses õppetööga, teadusliku tööga ja tegevusega kunstilise isetegevuse ja kehakultuuri alal.

Teadusliku töö osas seisab meie ees ülesanne tõsta teadusliku töö ideoloogilist taset, kindlustada teadusliku uurimistöö plaani täitmine ja tihendada teadlaste ning praktikute loomingulist koostööd. Üliõpilaste Teaduslikul Ühingul seisab ees III teaduslik sessioon, mis tuleb hästi ette valmistada ja eeskujulikult läbi viia. Sessioon peab kujunema üliõpilaste teadusliku töö hoogsa tõusu demonstratsiooni ja kujukalt näitama saavutatud edusamme uute teadusliku töö kaadrite kasvatamise alal.

Uhe tähtsa sündmusena tuleb alanud semestril läbiviimisele ka üliõpilaste kunstilise isetegevuse, omaloomingu ja kehakultuuri II olümpiaad. On tarvis, et olümpiaad kujuneks eelmise aasta omast massilisemaks ja kõrgemasemeelseks ettekannete ideelise ning kunstilise kvaliteedi poolest.

Edu kõigi nende ülesannete täitmises võime me saavutada ainult siis, kui me peame leppimatut võitlust ideoloogilisel rindel. Ei või sallida mingisugust liberaalsust kodanliku ideoloogia igasuguste igandite — bursikkommete, apoliitilisuse, kosmopolitismi, formalismi suhtes.

Ees seisab töörohke, otsustav semester. Meie eesmärgiks olgu töötada sel semestril paremini kui eelmisel, päevast päeva parandada oma tööd. Igauks meie hulgast töötagu nii, et tema töö oleks väärtuslikuks kingiks Nõukogude Eestile tema 10. aastapäeva puhul.

Jõudu ja edu selleks suureks ja vastutusrikkaks tööks, seltsimehed!

Nõukogude rahva parimad pojad ja tütred NSV Liidu Ülemnõukogu saadikukandidaatideks

Nõukogude patriotsmi määratu suure tõusu tähe all läheb nõukogude rahvas vastu 12. märtsil s. a. toimuvale NSV Liidu Ülemnõukogu valimistele. Vaimustuse ja rõõmuga kasutavad töölisel, kolhoositalupojad ja intelligents neile antud õigust seada üles enda hulgast kandidaate meie maa kõrgeimasse riigivõimuorganisse. Kõikjal esitatakse Ülemnõukogu saadikukandidaatideks meie kodumaa parimaid tütreid ja poegi, tulihingelisi nõukogude patriote, väsimatuid võitlejaid rahva õnne eest.

Meie võimsa kodumaa pealinnas, Moskva linna Stalini valimisringkonnas asuvate tehaste, Elektri-tehase, Stšerbakovi nimelise kombinadi, Lenini ordenit omava masinaehitustehase, Mikojani nimelise toiduainetekombinadi ja teiste käitiste tööliste ja teenistujate valimiseleil koosolekul esitati üksmeelselt Liidunõukogu saadikukandidaadiks nõukogude rahva suur juht, Lenini töö geniaalne jätkaja seltsimees Jossif Vissarionovitš Stalini. Metallurgiatehase „Serp i Molot“ kollektiiv aga püstitas Liidunõukogu saadikukandidaadiks Moskva linna Molotovi valimisringkonnas suure Stalini ustava võitluskaaslase Vjatšeslav Mihhailovitš Molotovi.

Meie ülikooli kollektiiv esitas Liidunõukogu saadikukandidaatideks

Jossif Vissarionovitš STALINI, Georgi Maksimilianovitš MALENKOVI ja Richard Juhani p. ANTONSI

Möödunud laupäeval kogunes meie ülikooli kollektiiv aulasse, et arutada väga tähtsat küsimust — esitada saadikukandidaate NSV Liidu Ülemnõukogu Liidunõukogusse Tartu valimisringkonnas nr. 668, kasutades seega Stalinliku Konstitutsiooni ja valimisäärustikuga antud kõrget demokraatlikku õigust seada parimaid endi hulgast saadikukandidaatideks meie maa kõrgeimasse riigivõimuorganisse.

Punasega kaetud presiidiumilaua taha astub ülikooli rektor, NSV Liidu Ülemnõukogu teise koosseisu saadik prof. A. Koort, kes kuulutab koosoleku avatuks.

Pärast seda, kui koosoleku juhtimiseks on valitud presiidium, saab sõna Ajaloo-keeleteaduskonna dekaan sm. V. Reiman. „Nõukogude rahvas läheb vastu valimistele sotsialistliku rahvamajanduse ja kultuuri enneolematult hoogsa tõusu olukorras,“ räägib sm. Reiman. „Meie võidud on suured, kuid ees seisab veel väga suur töö kommunisti ehitamise meie maal. Esitan esimeseks saadikukandidaadiks selle suure inimese, kellele me võlgneime tänu kõigi oma seniste võitude eest ja kelle juhtimine kindlustab meie võidu võitluses kommunisti ülesehitamise eest — meie targa juhi ja õpetaja seltsimees Jossif Vissarionovitš Stalini.“

Seltsimees Reimani ettepanekut tervitab kuulajaskond püsti seistes tormiliste, mitte lõppeda tahtvate kiiduavaldustega seltsimees Stalini auks.

Ettepaneku toetamiseks võtab sõna sm. A. Feldman. Ta räägib seltsimees Stalinist kui meie ajastu kõige suuremast väepealikust ja geniaalsest strateegist, kelle juhtimisel me sammume kindlalt kommunisti võidu poole veendununa, et leninlik-stalinlik üritus on võitmatu.

Kõnetoolis on poliitökonoomia kateedri vanemõpetaja sm. V. Matin. Ta esitab NSV Liidu Ülemnõukogu Liidunõukogu saadikukandidaadiks seltsimees Stalini ühe lähema võitluskaaslase, ÜK(b)P Keskkomitee sekretäri, ÜK(b)P Keskkomitee Poliitbüroo liikme Georgi Maksimilianovitš Malenkovi. Taas vallanduvad aulas tormilised kiiduavaldused, mis näitavad, et ülikooli kollektiiv üksmeelselt toetab sm. Matini ettepanekut.

Jossif Vissarionovitš STALIN, Vjatšeslav Mihhailovitš MOLOTOV ja Valdar Jaani p. LEED

Rahvuste Nõukogu saadikukandidaatideks

Möödunud nädala lõpul toimusid rahvarohked koosolekud Tartu raudteeduuride veduridepoos, Tartu Kamnivalabrikus ja Eesti NSV Teaduste Akadeemia Tartu filiaalis, kus oli arutusele saadikukandidaatide esitamise küsimus NSV Liidu Ülemnõukogu Rahvuste Nõukogusse Tartu linna valimisringkonnas nr. 367.

Kõigil neil koosolekul esitasid

Edasi jutustab sm. Matin sm. Malenkovi töörohkest elust, mis on pühendatud võitlusele sotsialismi ja kommunisti ehitamise eest, meie rahvamajanduse hoogsa arendamise eest, nõukogude rahva õnne ja hüvangu eest.

Ka Oigusteaduskonna õppejõud sm. Ibius toetab soojade sõnadega sm. Malenkovi kandidatuuri. „Kogu oma tegevusega on sm. Malenkovi näidanud, et ta on seltsimees Stalini truul võitluskaaslane ja õpilane, kes väärrib rahva usaldust ja armastust,“ lausub sm. Ibius kiiduavaldustega saatel.

Nüüd võtab sõna ettepaneku tegemiseks TRÜ ametiühingu komitee esimees sm. I. Paul. Ta meenutab seltsimees Stalini sõnu sellest, milline peab olema rahvasaadik ja milliseid nõudeid rahvas peab esitama oma saadikule, ning ütleb: „Ma esitan Liidunõukogu saadikukandidaadiks inimese, kes rahuldab kõiki neid suuri nõudeid ja keda me oleme õppinud tundma kui karastatud bolševikku, tublit kodumaa poega, eesrindlikku teadusmeest ja suurepärase kasvatajat — meie õppeprorektori, poliitökonoomia kateedri juhataja, majandusteade kandidadi sm. Richard Juhani p. Antonsi.“

Selle ettepaneku poolt räägib ELKNÜ TRÜ komitee sekretär sm.

H. Tiido, kes kõneleb sm. Antonsist kui inimesest, kellele on lähedane meie noorte, eriti aga kommunistlike noorte töö ja kes on võitnud kogu üliõpilaskonna poolehoidu. Veel võtab sõna kaug-õppe dekaan sm. A. Päril. Iseloomustades sm. Antonsit tõstab kõneleja esile tema väljapaistvaid pedagoogivõimeid, järjekindlat printsiipsaalsust ja võimet õigesti orienteeruda ka kõige keerulisemates küsimustes.

Sõnavõtte lõppedes teeb koosolek üksmeelse otsuse: esitada NSV Liidu Ülemnõukogu Liidunõukogu saadikukandidaatideks seltsimees Jossif Vissarionovitš Stalini, sm. Georgi Maksimilianovitš Malenkovi ja sm. Richard Juhani p. Antons ning paluda neilt nõusolekut kandideerimiseks Tartu valimisringkonnas nr. 668.

Edasi valitakse koosolekul esindajad Tartu valimisringkonna valimiselele nõupidamisele.

Koosolek on lõppenud. See oli suureks ja tähtsaks sündmuseks Tartu Riikliku Ülikooli kollektiivile, kes siin väljendas oma tahet ja seadis Nõukogudemaal kõrgeima riigivõimuorgani saadikukandidaatideks väarikad inimesed, bolševike partei ustavad pojad, kes kogu oma elu on pühendanud võitlusele töötava rahva huvide eest.

Saadikukandidaatide esitamiseks korraldatud TRÜ kollektiivi koosolekust osavõtjaid.

Kõrgemate õppeasutiste semestri avapidu

Esimese suurema kogu üliõpilaskonda haarava üritusena kevadsemestril toimub eelseisval pühapäeval, 12. veebruaril algusega kell 20 Tartu Opetajate Instituudi ruumes Tartu kõrgemate õppeasutiste traditsiooniline semestri avapidu. Peo kavas on TRÜ rektori prof. A. Koorti kõne talvise eksamissessiooni tulemustest ja kõrgemate õppeasutiste ülesandest eelseisval semestril. Kunstilises osas esinevad linna kõrgemate õppeasutiste isetegevuskollektiivid mitmesuguste kunstilise isetegevuse ettekannetega.

Agitaatori töö on suur ja vastutusrikas

12. märtsil 1950. a. toimuvad NSV Liidu kõrgeima riigivõimuorgani — NSV Liidu Ülemnõukogu valimised on määratud suure poliitilise tähtsusega sündmuseks kogu nõukogude rahva elus. Valimiste ettevalmistamisel tuleb tõsta kogu elanikkonna poliitilist ja tööalast aktiivsust.

Võimsaks vahendiks töötava rahva poliitilisel kasvatamisel, rahvahulkade koondamisel ja mobiiliseerimisel järjekordsete ülesannete lahendamisele on alati olnud ja on ka käesolevas valimiskampaanias bolševistlik agitatsioon, mille läbiviimine on meie agitkollektiivi ja iga üksiku agitaatori põhiliseks ülesandeks.

Kuna meie ülikooli agitkollektiiv seoses eksamissessiooniga ja sellele järgnenud õppevaheajaga hakkas tööle täisarvuliselt alles nüüd, siis pole üleliigne veel kord märkida neid vastutusrikkaid ja suuri ülesandeid, mis lasuvad iga agitaatoril.

Kõigepealt iga agitaatoril tuleb meeles pidada, et valimiseni on jäänud ainult kuu aega. See aga tähendab, et kogu agitatsioonitöö tuleb läbi viia intensiivsemalt ja kontsentreeritumalt kui eelmistes valimiskampaanias, kus selleks oli suhteliselt rohkem aega.

Valijaid tuleb põhjalikult tut-

vustada valimiste määrustikuga, et valijad tunneksid valimiste läbiviimise põhimõtteid ja organisatsioonilist külge. Viimases osas tuleb selgitada valimisringkondade ja -jaoskondade moodustamise, valijate nimekirjade koostamise, valimiskomisjonide moodustamise, saadikukandidaatide ülesseadmise, hääletamise ja hääletugemise korra ning selle demokraatlikku iseloomu. Igale valijale tuleb teatada, kus asub valimisjaoskond, kus tal tuleb täita oma kodanikukohus.

Edasi tuleb valijale selgitada Stalinliku Konstitutsiooni suuri ja üllaid põhimõtteid, kodanike õigusi ja kohustusi ning stüvendada valijais uhkustunnet meie võimsa ja armastatud kodumaa üle. On tarvis kujukalt, kohalike faktide abil näidata neid suuri edusamme, mida Nõukogude riik bolševike partei ja seltsimees Stalini juhtimisel on saavutanud ning õhutada valijais uut patriootlikku tööalast aktiivsust, suunates seda meie kodumaa edasisele tugevdamisele.

Seoses sellega, et valimiskampaania on astunud uude etappi, kus on üles seatud juba saadikukandidaadid meie riigi kõrgeimasse riigivõimuorganisse, tuleb agitaatoritel teha suur töö kandidaatide tutvustamisel valijale.

Kuna käesoleval nädalal pandi valimisjaoskondades välja valijate nimekirjad, tuleb agitaatoritel hoolitseda selle eest, et iga valija käiks isiklikult kontrollimas valijate nimekirjade õigsust. On vaja hoolitseda selle eest, et valijad kontrolliks oma nime nimekirjas juba paari päeva jooksul pärast nimekirjade väljapanemist.

Nende jooksvate ülesannete täitmise käigus peab agitaator sageli külastama oma valijaid ja looma nendega tiheda kontakti, peab muutuma iga valija kodu oodatud külaliseks, kellelt küsitakse ja saadakse nõu kõigis tähtsates ja sageli ka vähem olulistes küsimustes. Selleks aga, et püsida talle esitatavate nõuete kõrgusel, peab agitaator pidevalt töötama oma teadmiste rikastamisel, enesetäiendamisel ja hoolikalt valmistuma igaks vestluseks valijatega.

Pole kahtlust, et meie ülikooli agitkollektiiv tervikuna ja iga agitaator üksikult mõistab eelseisvat suuri ülesandeid ja täie energiaga, mida igal juhul pärast kosutatvat puhkeaga kahtlemata on, töötades täidab aega temale pandavad kohustused.

E. Salumaa,
ametiühingu komitee ase-
esimees.

Kommunistlikud noored valimiskampaanias

12. märtsil me valime oma kodumaa parimad poisid ja tütreid sotsialistliku riigi kõrgeima riigivõimuorgani — NSV Liidu Ülemnõukogu koosseisu. Eelseisvad valimised toimuvad maailma kõige demokraatlikuma põhiseaduse — Stalinliku Konstitutsiooni alusel. Kui Ameerika Ühendriikides, Inglismaal ja teistes kapitalistlikes riikides piiravad ja takistavad noorte osavõttu valimistest igasugused tsensused, siis nõukogude noorsugu kasutab vabalt Stalinliku Konstitutsiooniga antud suuri õigusi.

Tänu nendele nõukogude võimule võtavad meie ülikooli kommunistlikud noored suure aktiivsusega osa valimiseelsetest selgitustööst ja valimiste läbiviimisest, pidades silmas seda, et valimiskampaania edukas läbiviimine, pidev selgitustöö ja kõik selle raames läbiviidavad üritused aitavad kaasa meie üliõpilaste maailmavaate arenemisele ja nende poliitilise aktiivsuse tõusukale.

Nii töötab TRÜ šeflusaluses agitpunktis nr. 8 agitaatoritena 84 noort, neist 35 kommunistlikku noort. Agitpunkt nr. 12 juurde lähetati agitaatoritena tööle 90 üliõpilast, nende hulgas 35 kommunistlikku noort. Samuti on ülikooli komsomoli-organisatsioon andnud abi agitatsioonipunktide sisustamisel, raamatukogude moo-

dustamisel agitpunktides jne. Valimiseelsete loengute ja vestluste pidamiseks linna käitistes ja asutistes on moodustatud lektorite grupp, kuhu kuulub 20 õigusteaduskonna kommunistlikku noort. Loengute, vestluste jms. organisatsioonilise kõrval aitavad kommunistlikud noored innukalt kaasa ka valimiseelsete kavaga isetegevusühuste korraldamisel agitpunktides, käitistes ja šeflusalustes kolhoosides, võtavad juhtivat osa valimistele pühendatud spordiüritustest (teatesuusatamine Tallinna) jne.

Lisaks sellele teevad paljud ülikooli kommunistlikud noored vastutustähtsust tööd valimiste organisatsioonilise alal valimiskomisjonide koosseisus. Nii valiti kommunistlik noor sm. Lukas Rahvuste Nõukogu valimiste 367. Tartu linna valimisringkonnas valimiskomisjoni liikmeks, valimisjaoskondade valimiskomisjonide koosseisu kuuluvad kommunistlikud noored sm-d Tõnisson, Blumfeldt, Lõhmus, Zahharova, Lenzner ja Loige.

Valimiseelne töö hoogustub iga päevaga. Kommunistlike noorte ülesandeks on sellest tööst osa võtta järjest aktiivsemalt, olla eesrindlikeks agitaatoriteks ja aidata kõigiti kaasa valimiste edukaks läbiviimiseks.

H. Tiido,
ELKNU TRÜ komitee sekretär.

Selleks, et minna valimistele teadlikena

Kogu nõukogude rahvas on aktiivselt lülitunud 12. märtsil s. a. toimuvate NSV Liidu Ülemnõukogu valimiste ettevalmistusse. Selleks, et Ülemnõukogu valimisjärustikku põhjalikult tundma õppida, on Tartu Riiklikus Ülikoolis läbi viidud rida koosolekuid.

Nii toimus farmaatsia auditooriumis valimisjärustiku arutlus vene keele kateedri liikmeist koosnevas marksismi-leninismi kõrgema astme õpperings. Seletusi andis vanemõpetaja A. Loopman. Kõik vene keele kateedri liikmed otsustasid kõige aktiivsemalt osa võtta Ülemnõukogu valimiste ettevalmistustööst ja kaasa aidata valimiste läbiviimisel.

Ajaloo-Keelteaduskonna ja Õigusteaduskonna laborandid ja vanem-laborandid pidasid NSVL Ülemnõukogu valimiste määrustiku tundmaõppimiseks koosoleku sm. Ertise juhatusel. Kõik osavõtjad esinesid sõnavõttudega valimiste määrustiku üksikute paragrahvide selgitamiseks. Eriti aktiivselt võtsid arutlusest osa seltsimehed K. Soosaar, L. Ilves, A. Antonova ja H. Lipp.

NSVL Ülemnõukogu valimiste määrustiku läbiarutamine toimus ka ÜK(b)P ajaloo kõrgema astme õpperings nr. 3.

E. Kibbermann,
Ajaloo-keeleteaduskonna ametiühingu büroo esimehe asetäitja.

Kui tähtsast ülesandest seistakse eemal

On teada, et meie ülikooli üheks tähtsaimaks ülesandeks on teadusliku töö kaardrite ettevalmistamine ja nende kvalifikatsiooni tõstmine. Samuti on teada, et meil selles töös esineb väga suuri puudusi. Seda märkis EK(b)P KK büroo oma 17. augusti 1949. a. otsuses, sama konstateeriti ka möödunud aasta septembris TRÜ õppejõudude üldkoosolekul. Üheks mahajäänud teaduskonnaks sel alal on Loomaarstiteaduskond.

Nüüd oleks juba aeg teha teatavaid kokkuvõtteid selle EK(b)P KK büroo otsuse täitmise tulemustest. Ja peab ütleva, et need kokkuvõtted Loomaarstiteaduskonna ulatuses on väga kurvad.

Teaduskonnas on praegu 13 nooremat õppejõudu (vanemõpetajat ja assistentide). Osa neist asus tööle alles 1949. a. sügisel ja on selge, et neil kohe kandidaadi dissertatsioonikirjutada ei ole võimalik. Hoopis teistsiti on aga lugu nendega, kes töötavad assistentidena juba pikemat aega. Osa neist on kandidaadi väitekirja juba kirjutanud (näit, sm. V. Tilga) või kirjutanud seda praegu (sm-d H. Sooman, R. Lumi). Kuid siiani ei ole väitekirja kirjutamisele veel asunud dots. Tombergi juhtimisel oleva kateedri assistendid sm-d J. Kikas, E. Kopp ja V. Saar ning prof. Laasi poolt juhitava kateedri assistendid sm-d R. Puusepp ja J. Tamm. Kokkuvõtte on pilt järgmine: 4 seltsimeest on kas juba kirjutanud

või kirjutavad väitekirja, aga 6 seltsimeest juba 4–8 aastat töötanud assistentide hulgast ei kavatse veel üldse asuda selle kirjutamisele.

Veelgi rohkem: mõned assistendid, kuigi teavad selle töö vajalikkust, lükkavad seda tööd järjest edasi kaugesse tulevikku. Tekib küsimus: kuidas nad suudavad kaasa sammuda pidevalt areneva eluga? Ja kus õieti asub selle puuduse peamine põhjus?

Näib, et kõigepealt selles, et mõned meie vanemad õppejõud ei hooli uute kaardrite kasvatamisest. Ütleksin isegi, et mõned koguni kardavad, et uued kaardistajad end arendades võivad neist endist üle kasvada. Seda tõendavad faktid. On ju imelik, et kahes kateedris mitte keegi ei valmista väitekirja kaitsmisele! Ja veel hiljuti prof. Laas avaldas arvamust, et tema kateedri assistendid sm-d Tamm ja Puusepp hakkavad selleks valmistuma alles 1951. a. sügisel. Dots. Tombergi kohta aga kehtib täiesti vanasõna „Nagu papp — nii ka kogudus“, sest sm. Tomberg ise, olles juba 22 aastat dotsent, ei ole veel omandanud kandidaadi kraadi. Ja viimase kuue aasta jooksul on sm. Tombergi sulest ilmunud ainult 3 lühemat teaduslikku tööd, nende hulgas üks ettekanne. Muuseas peab märkima, et ka mõned teised kateedrijuhatajad (nagu prof. E. Vau) ei arenda peagu üld-

se edasi meie teadust, sest ainult nii võib hinnata nende passiivsust teaduslike tööde kirjutamise alal. Ja see asjaolu, et mõned meie teaduskonna vanemad õppejõud ise ei tööta küllaldaselt nõukogude teaduse edasiarendamisel, ongi teiseks põhiliseks teguriks, mis põhjustab mahajäämise noorte teadusliku töö kaardrite ettevalmistamises.

Kolmandaks põhjuseks aga on see, et dekanat ja kateedrijuhatajate kollektiiv arvavad, et kuna teaduskond on teistega võrreldes paremini komplekteeritud teaduslikku kraadi omavate õppejõududega, langeb ära vajadus muretseda uute teaduslike kaardrite ettevalmistamise eest.

Neljandaks lasub süü ka parteigrupil, kes ei ole seda küsimust veel vajaliku tõsidusega üles tõstnud.

Loomulikult on süüdi ka nooremad õppejõud ise, kes ei hooli oma kvalifikatsiooni tõstmisest, viivitavad väitekirja kirjutamisega ja ei nõua kateedri juhatajalt ega dekanadilt, et neile antaks konkreetne iseseisev uurimisteema.

Niisugune on Loomaarstiteaduskonnas praegu olukord. Meie kohus on teha sellest vastavad järeldused ja rakendada kõik jõud selleks, et kiiresti likvideerida mahajäämus EK(b)P KK büroo otsuse täitmisel.

V. Arhangelski,
Loomaarstiteaduskonna parteigrupi organisator.

Semestri esimestest päevadest alates pingsalt tööle!

*

Eksamissessiooni tulemustest

Pärast talvist vaheaega algas meie ülikoolis taas õppetöö. Ligeemale kolm tuhat üliõpilast asus uue värskuse ja hooga jätkama oma õpinguid.

Uue semestri algul heidame pilgu tagasi ka möödunud semestri jooksul tehtud tööle, et teha kokkuvõtteid ja saadud kogemusi rakendada oma töö pidevaks ja hoogsaks parandamiseks.

Sessioonile pidi ilmuma 2668 üliõpilast, kellest kõigile eksameile ilmus 2587 üliõpilast ehk 97%. Eksameile ilmunud üliõpilastest sooritasid kõik eksamid 2531 üliõpilast ehk 97,8%, kusjuures 970 üliõpilast (37,4%) sooritasid kõik eksamid hindele „väga hea“.

Kokku saadi talvisel eksamissessioonil 7609 hinnet, neist väga häid 51,59%, häid 34,04%, rahuldavaid 13,56% ja mitterahuldavaid 0,18%. Üleülikooliline keskmine hinne oli 4,36.

Kui vaadata eksamissessiooni tulemusi teaduskonniti, siis näeme, et 100%-liselt ilmusid üliõpilased eksamitele Õigusteaduskonnas ja Kehakultuuriteaduskonnas. Järgnevad Arsti- ja Põllumajandusteaduskond, kuna kõige halvem oli olukord Metsandusteaduskonnas, kus eksameile ilmus kõigest 89,3% eksamikohuslike üldarvust.

Eksamitele ilmunutest sooritasid kõik eksamid üliõpilased Ajaloo-keele- ja Kehakultuuriteaduskonnas. Järgnevad Õigusteaduskond, kus 98,7% üliõpilastest sooritasid kõik eksamid, ja Põllumajandusteaduskond, kus vastav protsent on 98,5. Ka selles osas jäi teistest maha Metsandusteaduskond, kus kõik eksamid sooritanud üliõpilaste arv moodustab 91,2% eksamitele ilmunuist.

Keskmise hinde poolest sammus esiratas Ajaloo-keeleteaduskond.

kus vastav hinne oli 4,5, teisel kohal on Kehakultuuriteaduskond keskmise hindega 4,45, kolmandal kohal on Arstiteaduskond — 4,43, neljandal Metsandusteaduskond — 4,41, viiendal Õigusteaduskond — 4,39, kuusandal Matemaatika-loodusteaduskond — 4,31, seitsmendal Põllumajandusteaduskond — 4,25 ja kaheksandal ning viimasel Loomaarstiteaduskond, kus keskmine hinne on 4,23.

Toodud arvud näitavad meil saavutatud tulemusi. Need arvud võivad olla ka peavad olema analüüsimise objektiks kõigis teaduskondades, sest neist nähtuvad iga teaduskonna töös esinevad puudused. Tuleb märkida, et üleülikoolilises ulatuses tervikuna ei anna sessiooni tulemustest mingit põhjust endaga rahuloluks. Sama on loomulikult kehtiv ka üksikute teaduskondade kohta. Niisugused faktid nagu eksamitele ilmunute ja kõik eksamid sooritanute madal protsent mitmes teaduskonnas, eriti aga Metsandusteaduskonnas, näitavad, et edaspidi tuleb eksamissessiooniks valmistuda veelgi hoolikamalt. Ühtlasi on need faktid signaalsed sellest, et möödunud sessioonil töötasid meil väga halvasti aktivistide kontrollpostid. On selge, et olukord selleski osas nõuab edaspidi parandamist. Rahul ei saa olla ka eksamite ja arvestuste tulemustega ühiskonnateaduslike dissipliinide ja vene keele alal.

Kõik need ja muudki lõppenud sessiooni kogemused kohustavad meid juba semestri algul pingutama kogu jõudu selleks, et kevadine eksamissessioon kujuneks palju edukamaks, vääriliseks meie vabariigi juubeliaastale.

U. Kurvits,
õppeosakonna ülema abi.

Taotleme praktikumide taseme tõstmist!

Ülikooli õppetöö vormide hulgas on praktikumidel esmajärguline koht, sest neil teadmiste ja oskuste, mida praktikumides omandatakse kõigi meelte osavõtul ja koostöös, on püsivaim koht inimese teadmiste varasalas.

Sellepärast on eriti halb, et meie ülikooli paljudes praktikumides ei kulge õppetöö veel nii, et sellest saaks üliõpilane maksimaalse kasu. Seda puudust on vahetaval määranud ka õppeosakond, sest mõni aeg tagasi pandi kehtima väga oluline nõue, et praktikumide arvestused tuleb sooritada enne eksamite sessiooni algust.

Kuid kõige selle juures jääb siiski olukorra parandamine peamiselt üksikute kateedrite ja mõnikord isegi üksikute õppejõudude enesetegevusele, mis pärast on väga olulise tähtsusega neis küsimustes oma mõtteid ja kogemusi vahetada ülikooli lehe veergudel.

Minu tähelepanekute järgi on praktikumides üheks oluliseks puuduseks töö teostamise puudulik või liiga hiline kontroll, mistõttu praktikumide tööde raskuspunkti kandub semestri lõpule ja mõnede lohakamate üliõpilaste juures koguni semestri viimasele kuule, kus kehtivate korralduste kohaselt tuleks juba sooritada arvestusi.

Mõned vastutustundeta nõrgemad üliõpilased lükkavad meelega tööde sooritamise raskuspunkti semestri lõppu, lootes, et siis eksamissessiooni eelses arvestuse riisinas õppejõul pole enam küllaldaselt aega jälgida üliõpilaste nõrkusi ja puudusi praktikumide töö sooritamisel. Neil päevadel on tööd äraandmine suhteliselt kergem kui sel ajal, kui õppejõul on enam aega üliõpilasega vestelda. Seepärast on kahtlemata üheks praktikumi edukuse eelduseks tööde kõrgpunkti nihutamine semestri alguse poole ja koguni nii, et vähemalt 2–3 nädalat enne semestri lõppu oleks praktikumide tööd keskmisel üliõpilasel ära antud, et jääks aega arvestusteks valmistuda ja arvestusi sooritada.

Et seda nõuet täita, tuleb õppejõududel praktikumides töötada kindla töögraafiku järel, õppenädalate (õppekuude) lõpul jälgida rühma tööd ja tarvitusele võtta vastavaid abinõusid mahajääjate abistamiseks ja virgutamiseks.

Teiseks oluliseks puuduseks ja praktikumi töö edukuse pidurdajaks on asjaolu, et üliõpilane tööle

asudes, tööd tehes ja koguni ka tööd ära andes ei oma sooritatud töö kohta küllalt rahuldavaid teadmisi.

Siin igakord ei ole üliõpilane ükski süüdi, vaid mõnigi etteheide tuleb langetada ka praktikumi korraldajale.

Mõnes praktikumis toimub töö nn. tööjuhiste järgi, mida üliõpilased saavad kasutada vaid praktikumi ruumes. Ja kui siis paari-tunnisel tööajal tuleb hakata uurima seda kulunud ja vahel koguni arusaamatut tööjuhist, siis sellise retsepti järele teostatud praktikuline töö on üliõpilasele sisuliselt arusaamatu ja temast ei ole mingit kasu loova mõtte arendamiseks.

Neis praktikumides kipub saama tavaliseks nähe, et nõrgemad jälgivad paremate eeskuju ja kaotavad iseseisva mõtlemise ja töötamise tahte.

Füüsika kateeder on ses suhtes ülikoolis parimas olukorras, sest kateedri õppejõudude poolt on trükitud avaldatud seni kaks raamatut praktikumide kohta. Raamatud abil on kodus võimalik tööks valmistada ja seega juba praktikumitunni alul on võimalik püüdlul üliõpilasel täie teadmiseega töö juurde asuda.

Kuid tihti peale juhtub, et ühte ja sama tööd valmistavad kodus ette mitu üliõpilast, mistõttu samal päeval pole võimalik kõigil ettevalmistatud töid sooritada ning paratamatult tuleb siis praktikumis tutvuneda uue tööga, mis pole igakord ajapuuduse tõttu küllalt põhjalik. Seepärast käesolevast semestrist alates kehtestatakse mainitud praktikumides töödele eelregistreerimine rühmavanemate kaudu. Iga üliõpilane sel korral teab varem, missuguseid töid ta praktikumis ettenähtud päeval sooritab, ning tal on võimalik end teoreetiliselt põhjalikult ette valmistada. Selle tõttu kahtlemata jõutakse palju kiiremini praktikumiga lõpule ja üliõpilased saavad praktikumil maksimaalsed teadmised, ning mis veel kõige olulisem — tööd äraandmine võib teostuda kohe töö tegemise järel, sest üliõpilased on iga töö tegemisel ja lõpetamisel varustatud küllaldaselt teadmistega sooritatud töö ulatuses.

J. Reinet,
füüsika kateedri vanemõpetaja.

Sotsialistlik võistlus areneb hoogsalt

Sotsialistlik võistlus, mis Nõukogudemaal on saanud kogu töötajaskonda hõlmavaks üldrahvalikuks patriootlikuks liikumiseks, on käesoleva aasta algusest peale haaranud ka meie ülikooli kollektiivi. Sotsialistlikust võistlusest võtavad meil osa nii õppejõud, üliõpilased, teenistujad kui ka töölised. Võistluse tulemuste arvestus toimub pidevalt ja neid arvesse võttes autasustatakse 1. mail ja Eesti NSV 10. aastapäeval — 21. juulil parimaid teaduskondi, kateedreid, ühiselamuid vastavate rändpunalippudega.

Hoogsalt areneb sotsialistlik võistlus Põllumajandusteaduskonnas. Teaduskonna üldkoosolekul vastuvõetud sotsialistliku võistluse kohustuste keskseks osaks on ideelis-poliitilise teadlikkuse tõstmise küsimus. Selles osas kohustuti aktiivselt osa võtma tööst poliit-õppuse süsteemis, töötades läbi lisaks programmi põhimaterjalidele ka kõik täiendavad teosed.

Teadusliku uurimistöö osas võeti vastu kohustus võidelda selle töö taseme pideva tõstmise eest ja tihendada loomingulist koostööd teadusliku uurimistöö ja praktika vahel. Eesrindliku nõukogude teaduse saavutuste populariseerimiseks kohustus iga Põllumajandusteaduskonna õppejõud kirjutama aasta jooksul vähemalt ühe populaarteadusliku artikli avaldamiseks ajakirjanduses, esinema loengutega jne.

Sotsialistlikud kohustused näevad edasi ette õppe- ning kasvatustöö ja distsipliini taseme tõstmist, milleks üliõpilased kohustusid täielikult konspiteerima kõiki loenguid ja õppejõud andsid lubaduse pidevalt tösta oma erialaste teadmiste taset vene ja nõukogude teaduse alusel ning süvendama kommunistlikku kasvatust üliõpilaskonnas.

Vastuvõetud otsuse kohaselt abistatakse praktiliselt kolhoose, eriti sefusalust Põuatu kolhoosi, Raadi õppe- ja katsemajandit ja

käitisi, mille tootmisteggevus on otseselt seotud põllumajandusega (põllutöömashinate tehas „Võit“).

Sotsialistliku võistluse esimesed tulemused avaldusid kujukalt toimunud eksamisessioonil. Saavutatud tagajärjed näitavad selgesti sotsialistliku võistluse suurt viljastavat mõju, eriti vanematel kursustel, kus teadmiste tase otsustas tunduvalt kõrgemaks kui eelmistel eksamisessioonidel. Õppejõud omalt poolt tegid kõik selleks, et eksamitulemused kujuneksid headeks. Nad korraldasid pidevalt eksamieliseid konsultatsioone ja reguleerisid koos kursusevanematega üliõpilaste eksamile ilmumise aega.

Mitmed teaduskonna õppejõud on juba esinenud ettekannetega sotsialistliku põllumajanduse teemadel (agrarökonoomia ja plaanimajanduse kateedri õppejõud Tartu linna parteikabinetis, Tartumaa TK seminaridel jne.), IV kursuse üliõpilastest ca 10 on võtnud endale kohustuse esineda ettekannetega maakondliku lektoritebüroo linis jne.

Meie ülesanne seisneb selles, et veelgi laiendada ja süvendada sotsialistlikku võistlust. Veel on üksikuid neid, kes seisavad eemal sotsialistlikust võistlusest või jätaavad täitmata oma kohustusi. Eriti paistab see silma noorematel kursustel, kus tuli ette eksameile hilinemist ja tähtpäevade edasilükkamist. Samuti pole sotsialistlik võistlus haaranud kõiki alasid (näit. võitlus puhtuse ja korra eest). Ametiühingu õppe- ja teadusliku töö komisjoni lähimate ülesannete hulka kuulub nende puuduste kõrvaldamine.

Me peame tegema kõik selleks, et sotsialistlik võistlus areneks veel hoogsamalt ja annaks häid tulemusi kõigil töö aladel, et väärikalt tähistada NSV Liidu Ülemnõukogu valimisi ja Nõukogude Eesti 10. aastapäeva.

A. Puusaag,

Põllumajandusteaduskonna ametiühingu büroo esimees.

Igaühe aukohuseks on osa võtta suusakrossist

Tartu Riikliku Ülikooli üliõpilaste, õppejõudude ja teenistujate kollektiivil seisab ees vastutustähtsaks suurüritus — ametiühingute ja kommunistlike noorte traditsioonilise suusakrossi edukas läbiviimine. Käesolev suusakross on ühtlasi ka stardisündmuseks Tartu Riikliku Ülikooli kogu kevadsemestri spordihoajale.

Suusakrossi org-komitee otsustas krossi läbi viia järgnevalt: 1. Suusakross toimub ajavahemikul 7.—25. veebruarini. 2. I ja II kursuse üliõpilastele viiakse suusakross läbi kehalise kasvatus tundides. 3. III ja vanemate kursuste üliõpilastele, õppejõududele ja teenistujatele viib krossi läbi vastava teaduskonna kehakultuurikollektiiv koostöös teaduskonna komso-moli ja ametiühingu-organisatsiooniga.

Selleks tuleb iga kehakultuurikollektiivi nõukogul koostada konkreetne tööplan, milles on detailselt näidatud kõikide kursuste ja õppejõudude-teenistujate gruppide krossi läbiviimise ajad. Krossi läbiviimise plan tuleb kooskõlastada kehakultuuri ja spordi kateedriga, et vältida krossist osavõtjate kuhjumist ühele päevale ja kellaajale. Ülikooli suusabaas on krossi läbiviimiseks avatud igal nädalapäeval kella 8—19-ni.

Suusakrossi läbiviimisel on kommunistlikul noorsooühingul ja ametiühingul määrav osatähtsus. Olles ise esimene krossirajal näitab iga kommunistlik noor eeskujuga ja avaldab innustavat mõju oma kaasüliõpilastele.

Viime suusakrossi läbi maksimaalse osavõtjate arvuga!

A. Tiik,

suusakrossi org-komitee esimees.

Korraldatakse ajalehe „Tartu Riiklik Ülikool“ lugejate II konverents

Ajalehe „Tartu Riiklik Ülikool“ toimetuse teatab käesolevaga, et 26. veebruaril s. a. korraldatakse ajalehe „Tartu Riiklik Ülikool“ lugejate II konverents.

Konverentsi ettevalmistustööde raames viiakse koos ELKNU TRÜ komitee ja TRÜ Ametiühingu komiteega läbi kõigi ülikooli seinalehtede viimaste numbrite ülevaatus. Ülevaatuses tuleb seinalehed hiljemalt 22. veebruaril s. a. tuua ametiühingu komiteesse. Vastavalt vajadusele seatakse läbi ja teeb ametiühingu komiteele ettepanekud parimate seinalehetoimetuste premeerimiseks.

Kokkuvõtete tegemine ülevaatuses ja preemiate väljaandmine toimub ajalehe „Tartu Riiklik Ülikool“ lugejate II konverentsil, mille päevakorras on järgmised küsimused:

1) Aruanne „Ajalehe „Tartu Riiklik Ülikool“ toimetuse tööst ja kaastöölise ülesannetest uuel semestril, eriti aga NSV Liidu Ülemnõukogu valimiste eelsel perioodil.“

2) Aruanne „TRÜ seinalehtede senisest tööst ja esmajärgulistest ülesannetest seinalehtede taseme tõstmisel.“

3) Preemiate väljaandmine parimate seinalehtede toimetustele.

Hoogsamaks olümpiaadi ettevalmistustöö!

Kunstiline isetegevus, kehakultuuri viljelemine ja omalooming haarab meie ülikoolis järjest suuremaid üliõpilashulki. Kuid seda arenemist ei saa veel pidada rahuldavaks, sest me pole nimetatud aladel siiski veel saavutanud soovitud tulemusi. Selleks, et haarata veelgi laiemad hulki isetegevustööde ja tösta selle töö kvaliteeti, viiaksegi meil läbi kunstilise isetegevuse, omaloomingu ja kehakultuuri II olümpiaadi.

Kui kaugel on praegu ettevalmistustööd olümpiaadiks?

Ettevalmistustööde suunamiseks on moodustatud üleülikooliline orgkomitee, kelle esimeheks ülesandeks oli moodustada olümpiaadi läbiviimiseks vastavad organid ka teaduskondades. See ülesanne täideti rahuldavalt. Tunnustusväärt initsiatiivi oma töös on seni näidanud teaduskonnakomisjonid Kehakultuuri teaduskonnas (esimees sm. K. Eljand), Arstiteaduskonnas (esimees sm. F. Bochman), Põllumajandusteaduskonnas (esimees sm. Tiisler) ja Matemaatika-loodusteaduskonnas (esimees sm. H. Salajõe). Lubamatu on aga olukord Looma- ja loomade teaduskonnas, kus puudub veel õige keskne isetegevust juhtiv organ.

Kunstilise isetegevuse alal alustasid moodunud semestril mitmes teaduskonnas (Matemaatika-loodusteaduskond, Põllumajandusteaduskond, Arstiteaduskond) tegevust koorid, valiti välja õpitavad näidendid, jaotati osad, individuaal-esinejad alustasid repertuaari õppimist jne.

Kehakultuur on see ala, mis on meie olümpiaadil andnud juba ka otsesid tulemusi. Senistest kokkuvõtetest nähtub, et Kehakultuuri teaduskond on hoolimata raskuskoefitsiendist suutnud säilitada pärast maadlus-, tõstmis- ja võimle-

misvõistlusi esikoha. Selle tulemuse eest võlgnevad KKT üliõpilased tänu mitte ainult oma esindajate südikale esinemisele, vaid ka teiste teaduskondade kehakultuurikollektiivide nõrgale tööle. Mille muuga seletada siis Metsandus- ja Ajaloo-keeleteaduskonna eemalejäämist maadlusvõistlustest ja Matemaatika-loodusteaduskonna võistkonna puudumist tõstevõistlustest? Tõsiseks puuduseks on ka koostöö puudumine teaduskondade isetegevuskomisjonide ja kehakultuurikollektiivide vahel. Ilma isetegevust juhtivate organite tihesta koostööst on aga vaevalt loota edukat tööd ja häid tulemusi.

Veebruaris toimuvad jällegi mitmed võistlused sportlikel aladel (ujumine, male jne.). Iga teaduskonna kehakultuurikollektiiv koos isetegevuskomisjonidega peab tingimata organiseerima teaduskonna esinduse osavõtu neist võistlustest.

Märtsis jätkuvad sportlikud võistlused ja viiakse läbi kunstilise isetegevuse ülevaatused teaduskondades. Aprillis aga toimuvad viimased spordivõistlused olümpiaadi raames ja lõppülevaatused kunstilise isetegevuse alal.

Olümpiaadi ettevalmistamises ja läbiviimises seisavad meil ees otsustavad ja töörohked päevad. Teaduskondade isetegevuskomisjonid peavad organiseerima olümpiaadist osa võtma laialdasel üliõpilaste hulgal ja kindlustama kõigi ettevalmistustööde õigeaegse ja kõrgevaliteedilise läbiviimise. Seadme endile eesmärgiks tähistada NSV Liidu Ülemnõukogu valimisi uute edusammudega kunstilise isetegevuse, omaloomingu ja kehakultuuri viljelemises!

O. Prints,

olümpiaadi orgkomitee liige.

Õpitakse valimismäärustikku

Arstiteaduskonna kateedrite liikmed, et minna ettevalmistatult NSV Liidu Ülemnõukogu valimistele, on asunud innukalt õppima valimismäärustikku ja võtavad osa valimisest ettevalmistustööst. Selle töö juures on areng läinud kahte teed. Suuremate teoreetiliste kateedrite juures on korraldatud seni üks kuni kaks koosolekut valimismäärustiku läbitöötamiseks, nagu farmakoloogia, patoloogilise anatoomia, hügieeni, galeenilise farmaatsia, mikrobioloogia ja

teiste kateedrite juures. Teistes teoreetilistes kateedrites, kus kateedri liikmed osa võtavad Marksismi-Leninismi Ohtuülikooli tööst, on õppejõud, ära kuulanud dots. Talviku loengud õhtuülikoolis, tutvustanud teistele valimismäärustikku vestluste korras. Kliinilistes kateedrites on kateedrite liikmed osa võtnud nende kateedrite õppebaasides läbiviidavatest koosolekutest valimismäärustiku tundmaõppimiseks.

Vestlusõhtu ekskursioonist Moskvasse

Talvisel õppetöö vaheajal toimus näitekunstiringi liikmete ekskursioon Moskvasse ja Leningradi, millest võttis osa 8 näitekunstiringi aktiivsemat liiget. Ekskursioonil külastati Moskva ja Leningradi suuremaid teatreid, muuseume, tutvuti Moskva Riikliku Ülikooli

klubiga jne. Ekskursiooni muljete edasiandmiseks toimub laupäeval, 11. skp. algusega kell 20 üliõpilasklubis näitekunstiringi korraldusel vestlusõhtu, millest palutakse üliõpilaste rohket osavõttu. Vestlusõhtule järgneb tants.

Kuidas tellida ajalehte

Seoses esinenud arusaamatustega olgu siinkohal tehtud teatavaks ajalehe „Tartu Riiklik Ülikool“ tellimise kord.

Ülikooli ajalehe tellimist on soovitatav korraldada kollektiivselt — vastavate ajakirjanduse levitajate kaudu. Selleks tuleb levitajale maksta tellimistasu arvestusega, et lehe ühe eksemplari tellimine üheks kuuks maksab 1 rubla. Ajakirjanduse levitaja maksab kogutud raha sisse ülikooli kassasse (peahoone, II korrusel). Kassast antav

„Tartu Riiklik Ülikool“

kviitung tuleb tingimata toimetada ülikooli ametiühingu komiteesse või ajalehe toimetusse (mõlemad asuvad üliõpilasmaja III korrusel), kusjuures kviitungile tuleb märkida tellijate arv, kui pikaks ajaks on ajaleht tellitud ja tellija kollektiivi täpne nimetus (teaduskond, kateeder või kursus jne.).

Tellijad saavad lehe kätte oma teaduskonna dekanadist.

Vastutav toimetaja J. Feldbach

Viis aastat Juhan Sütiste surmast

Täna möödub viis aastat eesti progressiivse luuletaja Juhan Sütiste surmast, mis järgnes 10. veebruaril 1945. a. okupatsioonivägede võitlustele fašistlikus vanglas. Sütiste elujaatavat, julget ja optimistlikku loomingut läbib palav armastus oma kodumaa ja rahva vastu ning võitluste tema parema tuleviku eest. Sellistena on Sütiste luuletused meile lähedased ja armastatud ka Nõukogude Eesti lugejate poolt.

Sütiste oli poeet, kelle kujunemine toimus kodanlikul ajal pidevas võitluses kirjanduses valitsevate ebatervete formalistlike suundadega ja kodanluse reaktiooniliste taotlustega. On arusaadav, et luuletaja oma pikal loomingulisel arenemisteel sel ajal, kui tal veel polnud ideoloogiliselt selgeid eesmärgi, kaldus mõnikord kõrvale ja andis osa energiat reaktiooniliste jõudude teenistusse. Ent Sütiste loomingu suurem ja väärtuslikum osa näitab selgesti tema õiget suhtumist ühiskonna arengusse ja kaasatundmist töölisklassi revolutsioonilisele võitlusele.

Sütiste luuletused on avaldatud kümnes eri kogus, millest üheksa on ilmunud kodanlikul ajal. Luuletaja debüteeris 1928. a. luuletuskoguga „Rahutus“, mis äratas tähelepanu uudeste probleemide ja meisterlikkude värssidega. Selle kogu parimate luuletuste hulka kuulub aubtobiograafiline „Avang“, mis kannab luuletajale nii iseloomustavat dunaamilist ja optimistlikku põhitooni ning milles avaldub terve ja julge proletaarne ellusuhtumine. Väga õnnestunud ja ideeselle on ka luuletus „Jõuluöö“, mis ründab mahajäänud inimeste usu- lisi eelarvamusi. Luuletuses „1. V 1927“ näitab Sütiste selgesti, kelle poolel ta asub — kodanluse vastu võitlevate proletarsete masside poolel.

Sütiste parimad kodanlikul ajal kirjutatud luuletused sisaldavad

kogudes „Maha rahul!“ (1932) ja „Kaks leeri!“ (1933). Juba nende luuletuskogude pealkirjadki osutavad luuletaja aktiivsele, võitlevale ellusuhtumisele. Ta viib lugeja „töötavatele tänavatele“ ja näitab töölisklassi rasket olukorda kodanliku kurnamisrežiimi tingimustes, kritiseerib kodanliku aja pahesid. Nähes selgelt kahe leeri olemasolu kodanlikus ühiskonnas, millest üks nõuab võimu, teine aga õigust, ja arenevat klassivõitlust, ütleb Sütiste selgesti välja, et ta asub kindlalt proletariaadi poolel. Sütiste luuletustes avaldub kõikumatu usk proletariaadi võidusse, mis väljendub näiteks luuletuses „Elujulgeile“:

„Kord saabub tund, mil veretavas tules
silm idas vastse tõusu näeb.“

Sel ajal on Sütiste luuletaja-vaatleja, kes näitab poolehoidu töölisklassile, kuid ei loo sidemeid põrandaaluse tegevusega ega astu aktiivselt võitlusele töölisklassi ridades. Hinnatav on Sütiste loomingus see, et luuletaja näeb ühiskonnas valitsevat vastuolusid ja näitab töölisklassi raskeid elutingimusi.

1933. a. oli Sütiste oma kodanliku aja loominguperioodi tipul. Siit algab ajutine maailmavaateline tagasimine, mille jooksul kodanluse ideoloogilise jms. surve mõjul Sütiste loomingus hakkavad domineerima ebaterved, natsionalistlikud tendentsid.

Kodanliku klikivalitsuse lõpp-aastail hakkab aga Sütiste taas lähenema oma varajasema loomisperi-oodi põhisuundadele, millega valmistatakse ette poeetide kindlat astumist nõukogude võimu toetajate ja ehitajate ridadesse 1940. aastal. Junnipõrdele reageerib poeet värss- montaažiga „Maakera pöördu- itta“, mille hoogsad värssid näitavad luuletaja siirast sümpaatiat nõukogude võimule. Revolutsioonilist jõudu on esimesel nõukogude aastal ilmunud luuletuses „Käepigistus Jo-

hannes Barbarusele“, kus junnipõõret võrreldakse rajuõõga ja Barbarust lipukandjaga. Rahvaste sõpruse üllad ideed väljenduvad suure selguse ja mobiliseeriva jõuga Sütiste suurepärases luuletuses „Gruusia“.

Fašistliku Saksamaa kallaletung Nõukogude Liidule ja Nõukogude Eesti okupeerimine katkestavad Sütiste rahuliku loomingulise töö. Ta vangistatakse ja elab läbi raskeid kannatusi. Kuid need ei murra luuletaja võitlevat vaimu. Ta kirjutab hulga meisterlikke luuletusi, mis avaldatakse pärast nõukogude võimu taaskohendamist Eestis — 1945. aastal luuletuskogus „Umbesid päevad“. Vaikimistuse ja rahva kannatused fašistliku ikke all, fašismi kirklik vihkamine, ent ka kindel usk peatselt taasaabuvasse vabadusse õhkub selle kogu suurepärastest värssidest.

Nõukogude Eesti vabastamist tervitab Sütiste luuletusega „Te tulite“. Selle ja järgnevate luuletustega — „Tervitus teile, võidukad väd“ jt. — astub Sütiste nõukogude võimu taasehitajate ridadesse, õhutab rahvast kätte maksma vihatud vaenlasele ja kogu energia- ga üles ehitama uut elu.

Varajane surm lõpetas Sütiste viljaka töö, mis võinuks anda meile veel palju häid nõukogulikke teoseid. Ent sellest hoolimata, et Sütiste nõukogudeaegne luule on vaid murdos tema rikkalikust loomingust, on selle tähtsus ja väärtus suur. Nõukogude Eesti töötav rahvas armastab Sütiste värse ja austab Sütist kui progressiivset luuletajat, väljapaistvat sõnakunstnikku ja inimest, kes viimaseil eluaastail kogu oma jõu ja energia pühendas võitlusele nõukogude võimu eest.

E. Kivimäe,

Ajaloo-keeleteaduskonna IV kursuse üliõpilane.

Iga eesrindlik õppejõud, üliõpilane ja teenistuja tellib endale ajalehe „Tartu Riiklik Ülikool“ semestri lõpuni!

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNÜ komitee ja ametiühingu komitee häälekandja

Nr. 5 (52) Reedel, 17. veebruaril 1950. a. III aastakäik

Iga kommunisti esimene ülesanne

Praegune NSV Liidu Ülemnõukogu valimiste ettevalmistamise periood on meie ülikooli parteiorganisatsioonile ja igale kommunistile tõsiselt ja tööroheks ajaks. Kommunistid peavad organiseerima ja innustama valimiseelset selgitustööd, olles selle teostamises ise eesrindlasteks. Parteiorganisatsiooni ette aga seab valimiskampaania ülesande oskuslikult juhtida selgitustöö käiku nii ülikoolis kui ka šeflusalustes agitpunktides ja kolhoosides.

Ülikooli parteiorganisatsioon on mõistnud nende eelseisvate ülesannete tähtsust ja tähtsust. Sellepärast on meie parteiorganisatsiooni töö valimiste ettevalmistamisel olnud intensiivne ja tulemusrikas. Parteiorganisatsiooni juhtimisel sisustati agitpunkt nr. 8, siin rakendati tööle agitkollektiivi, mille koosseisu kuulub 81 agitaatorit. Ülikooli kommunistid teevad ulatuslikku tööd valimiste ettevalmistamisel. Nii täidavad kohusetruult oma ülesandeid valimiste jaoskonnakomisjonide esimehed sm-d Ertis ja Korsmik, mistõttu nende valimiskomisjonid kuuluvad parimini töötavate hulka Tartus.

Parteigrupidest on kõige energilisemalt lülitunud valimiste ettevalmistustööse Oigusteaduskonna parteigrupp, kes võttis šefluse alla agitpunkti nr. 12, rakendades seal tööle 96 agitaatorit. Parteigrupp moodustas edasi lektorite grupi, mis teenindab kogu linna elanikkonda. Lektoritena töötavad kommunistid sm-d Talvik, Auling, Kalits jt. on pidanud suure arvu sisukaid loenguid agitpunktides ja kolhoosides.

Need on faktid, mis räägivad sellest, et meie ülikooli parteiorganisatsiooni valimiskampaania edukalt täidab oma juhtivat ja innustavat osa. Kuid teiselt poolt on olemas ka faktid, mis räägivad sellest, et valimiseelse selgitustöö alal pole meil veel mitte kõik korras ja et parteiorganisatsioon peab siin esinevate puuduste kõrvaldamiseks tegema veel suure töö.

Nii toimus agitaatorite kollektiivide komplekteerimine suure hilenemisega, mistõttu selgitustöö alustamine venis ja ei ole veel saavutatud vajalikku hoogu. Mõnes teaduskonnas (näit. Põllumajandusteaduskond) suhtuti pealegi agitaatorite valikuisse formaalselt, mistõttu esialgu agitaatorite nimekirjadesse sattus mitteküllaldase poliitilise ettevalmistusega inimesi. Meil on kommuniste, kes seni on peagu täiesti eemale jäänud valimiseelse selgitustöö teostamisest.

Tuleb märkida, et kui meil on seni agitatsioonitöö raskuspunkt asetatud tööle agitpunktides, siis selle kõrval on kannatanud selgitustöö ülikooli enda kollektiivi hulgas. Teaduskondade parteigrupid pole osutanud vajalikku tähelepanu selgitustööle üliõpilaste ja õppejõudude seas, ja see töö toimub praegu väga hootult ning organiseerimata. Sama kehtib ka töö kohta ühiselamusis. Silmapaari vahele on jäänud noored valijad, kes 12. märtsil esmakordselt astuvad valimiskastide juurde: neile pole seni korraldatud veel koosolekuid, vestlusi jms.

Silmataorkavaks puuduseks on edasi veel see, et ülikooli ruumide väline ilme ei kajasta kuidagi eelseisvaid valimisi. Näitliku agitatsiooni korraldamise tähtsust on seni ilmselt alahinnatud, mistõttu näeme vähe loosungeid ja plakateid, mis mobiliseeriksid ülikooli kollektiivi hääletama kommunistide ja parteitute bloki saadikukandidaatide poolt.

Hoopis rohkem tuleb pöörata tähelepanu ka valimiseelse selgitustöö teostamisele šeflusaluse Mäksa valla kolhoosides, sest kolhoosnikud ootavad meilt selgitavat sõna ja nõu aktuaalsetes poliitilistes küsimustes.

Nende puuduste kõrvaldamine, valimiseelse selgitustöö otsustav hoogustamine on praegu meie parteiorganisatsiooni esimeseks ülesandeks. Valimiskampaania on meie parteiorganisatsioonile tõsiselt eksamik. Kõigi parteigruppide, iga üksiku kommunisti pingutused peavad olema suunatud sellele, et edukalt sooritada see eksam: oma intensiivse, plaanipärase tööga aidata kaasa kommunistide ja parteitute stalinliku bloki uue hiilgava võidu kindlustamiseks eelseisvaid valimisi.

Peoõhtu valijaile

Ülikooli klubi poolt korraldatavate arvukate valimiseelsete ürituste sarjas toimub laupäeval, 18. veebruaril algusega kell 20 Ametiühingu Nõukogu Tartu Kultuurihoones peoõhtu ülikooli valijaile.

Klubi isetegevuslased on hoolikalt ettevalmistustööd teinud kõik selleks, et õhtu kujuneks õnnestunud ja valijatele meeldivaks ürituseks.

Peale sissejuhataja kõne, mis on pühendatud eelseisvatele valimistele, on peo kavas L. Küti näidend „Meie laul“ näitekunsti ringi esituses ning kvartettide, instrumentaal- ja vokaalsolistide ja teiste isetegevuslaste ettekandeid.

Tammjärve kolhoosi, kus laborant Naimark organiseeris kolhoosi naiskomisjoni.

Taolisi väljasõite šeflusalustesse kolhoosidesse korraldatakse edaspidi igal puhkepäeval kuni 12. märtsini, s. o. NSV Liidu Ülemnõukogu valimiseni.

Ka sõidab lähemal ajal 3–4 liikmeline komsomoli-organisatsiooni esindus šeflusalusesse valda organiseerima vallas valimiseelset propagandat ning abistama kohalikke organeid valimiste läbiviimisel.

A. Laats, üliõpilase šefluskomisjoni aseesimees.

Šeflustöö valimiste eel

TRÜ kollektiivi liikmed paljudest teaduskondadest — Metsandus-, Arsti-, Kehakultuuri-, Loomaarsti-, Matemaatika-loodusteaduskonnast — tegid 12. veebruaril väljasõidu šeflusalustesse kolhoosidesse valimiseelsete selgituskoosolekute läbiviimiseks.

Metsandus-, Loomaarsti- ja Matemaatika-loodusteaduskonna kõnelejad esinesid peale NSV Liidu Ülemnõukogu valimistele pühendatud ettekande ka veel erialase, agrotehnikat ja loomakasvatust puudutava loenguga.

Arstiteaduskond teenindas käesolevat üritustel kahte šeflusalust kolhoosi — Tamme kolhoosi, kus üliõpilane Kull viis läbi valimisküsimisi selgitava koosoleku, ja

Iga päevaga hoogustada ja süvendada NSV Liidu Ülemnõukogu valimiste eelset selgitustööd — see on meie ülesanne

* * *

Aidaku meie laul ja innustav sõna kaasa valimiste õnnestumiseks!

Kehakultuurlased valimiskampaanias

Kehakultuuriteaduskonna üliõpilased on lülitunud aktiivselt valimiseelse agitatsiooni- ja propagandatöösse. Lähitules ÜLNÜ Keskkomitee III pleenumi otsustest on võetud eesmärgiks elavdada agitatsioonitöö kõrval noorte hulgas kultuurmassilist ja kehakultuurilist tööd. See aitab muuta valimiseelset tööd elavamaks, mitmekesisemaks ning aitab leida agitaatoril kontakti elanikkonna laiemate hulkadega.

Viibides Pühajärvel suusalaagris sooritasid III kursuse üliõpilased agitatsiooniretki ümberkaudsesse valdadesse. Aakres, Rõngus, Otepää ja Pühajärvel esineti rahvakoosolekuid vastavasisuliste kõnedega. Agitatsiooniretked toimusid suuskadel kolmeliikmeliste gruppidega ning õnnestusid kõigiti hästi.

Hästi õnnestus ka Pühajärve vallas organiseeritud noorte valijate õhtu, mille isetegevuslik osa sisustati rohkete isetegevusnumbritega ja sportlike esinemistega. Kõik need üritused toimusid kursuse komsomoligrupi initsiatiivil ja juhtimisel.

Ligemas tegevuskavas on teaduskonna noorte valijate õhtu korraldamine, sportliku sisuga isetegevusõhtu korraldamine šeflusaluses agitatsioonipunktis nr. 8 ning agitatsioonimatka teostamine šeflusalusesse kolhoosi Mäksa vallas.

Kehakultuuriteaduskonna kollektiiv pühendab kõik oma jõud selleks, et tagada suure poliitilise tähtsusega sündmuse — NSV Liidu Ülemnõukogu valimiste igakülgne õnnestumine.

A. Vaiksaar, ELKNÜ KKT algorganisatsiooni sekretär.

Agitaatoritele antakse tööjuhiseid

Lisaks juba töötavale arvukale agitaatorile moodustati hiljuti Oigusteaduskonna üliõpilastest veel ligi 100-liikmeline agitaatorite kollektiiv, mille liikmed hakkavad teostama valimiseelset selgitustööd agitpunkti nr. 12 piirkonda kuuluvale Aleksandri tänava rajooni majades.

Oigusteaduskonna ühiskondlikud organisatsioonid ei piirdunud üksnes agitkollektiivi moodustamisega, vaid on asunud andma neile ka tööjuhiseid. Nii korraldati neil päevil vastmoodustatud agitkollektiivi esimene nõupidamine, kus teaduskonna parteigrupi organisator sm. Auling, agitkollektiivi juhataja sm. Saarits jt. andsid agitaatoritele näpunäiteid eelseisvaks tööks valijate kodudes.

Varustatuna tööjuhistega võivad Oigusteaduskonna agitaatorid nüüd täie innu ja teadlikkusega tööle asuda, et aidata kaasa valimiste igakülgseks õnnestumiseks.

J. Kaariste

Nendest, kes seisavad eemal

Kogu ülikooli on haaranud uus patriootlik tõus seoses lähenevate NSV Liidu Ülemnõukogu valimistega. Oma osa agitatsioonitöös annavad ka ülikooli arvukad seinalehed, selgitades meie valimissüsteemi demokraatlikku iseloomu, tutvustades saadikukandidaate ja mobiliseerides ülikooli kollektiivi üksmeelselt hääletama kommunistide ja parteitute bloki saadikukandidaatide poolt.

Seda võõrastavam ja ebanormaalsem on asjaolu, et kaks ülikooli esinduslikemat, peahoones asuvat seinalehte — „Kaardrite Sepikoja“ ja TRÜ fotoleht — on valimiseelsest selgitustööst seni täiesti eemale jäänud. Esimene neist elab veel V. I. Lenini 26. surma-aastapäeva tähistamise tähe all, kuna teises asuvad ikka veel fotod, mis kajastavad seltsimees Stalini 70. sünnipäeva tähistamist meie ülikoolis.

Praegu on viimane aeg ka ülikooli seinalehel ja fotolehel ärgata oma „talveunest“ ja aidata kaasa valimiseelse selgitustöö läbiviimisel. See on seinalehe „Kaardrite Sepikoja“ toimetuse kolleegiumi ja fotolehe väljaandja — TRÜ kinokabineti edasilükkamatu ülesanne.

L. Kaik

Aidata kogu jõuga kaasa NSV Liidu Ülemnõukogu valimiste täielikuks õnnestumiseks — niisuguse loosungi seadis ülikooli klubi isetegevuslased enda ette kohe, kui kuulutati välja valimised. Innukalt asusid isetegevuslased õppima aktuaalset valimistematilist repertuaari, et oma esinemistega veenda valijaid hääletama kommunistide ja parteitute bloki saadikukandidaatide poolt.

Nüüd on klubi isetegevuslastel esimesed esinemised juba seljaga. Veebruarikuu algul anti isetegevuskontsert valijaile agitpunktis nr. 8, kusjuures esinesid klubi isetegevusringide liikmed. Nädal hiljem — möödunud pühapäeval — käis samas esinemas väiksemakoosseisuline brigaad, mis oli koostatud Ajaloo-keeleteaduskonna üliõpilastest, kes töötavad klubi ringides. Kuna ülikooli isetegevuslased on valijate hulgas saanud oodatud küllalists, siis kavatakse edaspidi igal pühapäeval organiseerida isetegevuskontserte šeflusaluses agitpunktis.

Rea üritusi korraldab klubi ka ülikooli noortele valijaile. Lisaks homme toimuvale valijate peoõhtu-

le mainitagu neist 25. veebruaril klubi aselleidvat noorte valijate õhtut. Eelseisvate valimiste tähe all mööduvad ka märtsikuu algul korraldatavad kunstilise isetegevuse ja omaloomingu olümpiadi ülevaatused Oigus-, Arsti- ja Ajaloo-keeleteaduskonnas.

Valimiseelset perioodil püüab klubi kõigi vahenditega tihendada šeflussideid Tartu kaitiste tötajatega ja šeflusaluse Mäksa valla kolhoosnikutega. Veebruari lõpul ja märtsi algul esinevad klubi isetegevuslased valimiseelse kavaga õlevabrikus ja veel ühes Tartu kaitises. 19. veebruaril ja 5. märtsil viivad Mäksa valla kolhoosnikutele kunstilist külakosti klubi ja Oigusteaduskonna isetegevusringide liikmed. Nende üritustega panakse alus šeflussidele, mida pärast valimisi veelgi tugevdatakse.

Meie ülikooli isetegevuslased tahavad valimiseelset perioodil näidata oma võimeid parimast küljest ja teha kõik selleks, et nende laul, sõna ja mäng aitaks kaasa eelseisva üldrahvaliku suursündmuse heaks õnnestumiseks.

H. Rand, ülikooli klubi juhataja.

Šeflusaluses agitatsioonipunktis käib vilgas tegevus

Agitpunkt nr. 8, mis asub Näituse tn. 22, tõmbab endale tähelepanu juba eemalt tänaval liikudes oma nägusa välisdekoratsiooniga. Kui siseneda ruumi, võtab meid vastu mugavalt sisustatud, päevakohaste loosungite ja elavate lilledega ning pöösaspuudega kaunistatud agitpunkt.

Pöördues küsimustega agitpunkti juhataja sm. Feldmani poole selgub, et senist edukat tööd on pidurdanud agitaatorite mitteküllaldane komplekteerimine. Kuna üliõpilastest agitaatorid olid õppetöö vaheaja tõttu ära sõitnud, lasus agitaatorite töö rajooni elanikkonna hulgas peamiselt õppejõududel ja teenistujatel, kes töötavad agitaatoritena. Sellega seoses ei ole kõik agitgrupid veel korralikult tööle rakendunud. Agitgrupi nr. 3 tööd halvas asjaolu, et selle grupi juhiks ettenähtud sm. Tanvel üldse keeldus agitatsioonitöoga tegelemast, mistõttu grupi töö algus venis. Agitgrupp nr. 4 (sm. Levitskaja) ei ole samuti veel tööle asunud. Sm. Levitskajal endal on küll mõjuv vabandus haiguse näol, kuid ta pole midagi teinud ka teiste agitaatorite töölerakendamiseks. Agitgrupp nr. 6 (sm. Sinimäe) ei ole oma senise tööga midagi nimetamisväärset saavutanud.

Agitpunkti nr. 8 senisest tööst tuleb märkida 5. veebruaril korraldatud rahvakoosoleku läbiviimist. Rahvakoosolek oli üldiselt hästi ette valmistatud, kuid eespoolmainitud agitgruppide mittetöötamise tõttu ei saanud valijaid küllaldaselt suurel hulgal kokku kutsuda.

Agitaatorite poolt on valijatega läbi viidud rida individuaal- ja grupivestlusi, agitgrupid on tutvunud oma piirkonna valijatega ja selgitanud neile valimiste ettevalmistamisega seosesolevaid küsimusi.

Esiletõstmit vääriavad agitgrupid nr. 1 (sm. Kurm), nr. 5 (sm. Soom), nr. 8 (sm. Aasamaa) ja nr. 9 (sm. Veski), millised on kogu oma piirkonna valijatega pidevas kontaktis. Hästi töötavatest agitaatoritest tuleb märkida sm. Heina agitgrupist nr. 8, kes üksi kohal olles sooritas kogu grupi töö rahvakoosoleku ettevalmistamisel, ja sm. Soomi, kes samuti üksi viis läbi oma agitgrupi töö kuni üliõpilastest agitaatorite saabumiseni.

Üldiselt peab märkima, et agitpunkt nr. 8 töötab hoogsalt. See hoog peab raugematult kasvama kuni NSV Liidu Ülemnõukogu valimiste eduka läbiviimiseni.

I. Ambre

Huvitav valimiseelne vestlus ühiselamus

Ettevalmistus NSV Liidu Ülemnõukogu valimisteks, mis toimuvad 12. märtsil piduliku, kogu nõukogude rahvast hõlmava tähtpäevana, on haaranud ka ühiselamusis elavaid üliõpilasi.

Nii toimus pühapäeval, 12. veebruaril Jaama tänava ühiselamus valimiseelne vestluskoosolek, mille organiseeris ühiselamu nõukogu liige kommunistlik noor sm. Jürisson. Ettekandega esines samas ühiselamus elav Põllumajandusteaduskonna üliõpilane sm. Villem Papupuu, kes jutustas koosolekijatele meie maa kõrgeima riigivõimuorgani valimiste süsteemist, tuues esile selle demokraatlikku iseloomu. Sm. Papupuu ettekanne oli sisustatud rikkalike näidete ja faktidega tegelikult elust. Eriti huvipakkuvad olid võrdlevad pildid valimistest meil ja kodanlikes maades.

Ettekande järel võtsid koosolekust osavõtjad elavalt sõna. Eriti sisuka sõnavõetuga esines Loomaarstiteaduskonna I kursuse kommu-

nistlik noor sm. Albert Jürgenson, kes lõpetades kutsus kõiki üliõpilasi 12. märtsil hääletama kommunistide ja parteitute stalinliku bloki saadikukandidaatide — Nõukogude kodumaa parimate poegade ja tütarde poolt.

Erilise huviga jälgisid vestlust Põllumajandusteaduskonna III kursuse üliõpilased, kes võtsid endile kohustuse eelseisva kahenädalase õppepraktika vältel kolhoosides aktiivselt osa võtta ka agitatsioonitööst, pidades vähemalt ühe üldpoliitilise loengu ja kaks vestlust kolhoosnikutega.

Mainitud vestluskoosolek oli kui mitte esimene, siis vähemalt esimene sellelaadseid üritusi meie ühiselamutes. Oleks väga tervitatav, kui ta ei jääks viimaseks, vaid et ka edaspidi korraldataks taolisi vestlusteid nii Jaama tänava kui ka teistes üliõpilasintraatides.

A. Lillipuu, Loomaarstiteaduskonna II kursuse üliõpilane.

PARTEI ELU

Ükski kommunist ei jää eemale valimiskampaaniast

Eelseisvad NSV Liidu Ülemnõukogu valimised asetavad meie partei, kommunistlike noorte ning ametiühingu-organisatsioonide ette suuri ja vastutusrikkaid ülesandeid organisatsioonilise ja poliitilise töö alal. Eriti austava ja vastutusriikka ülesande usaldas EK(b)P Tartu Linnakomitee Oigusteaduskonna paarisajaliikmelisele kollektiivile. Nimelt jäi Oigusteaduskonna hoolde linna agitpunktide varustamine lektoritega ja agitatsioonitöö oma agitaatorite kaudu agitpunkti nr. 12 rajoonis.

Mõistes selle ülesande suurust ning vastutavust on Oigusteaduskonna parteigrupp eesotsas grupiorganisator sm. Aulinguga asunud mobiliseerima kõiki jõude selleks, et eelseisvaid ülesandeid väärilist tähta.

Tööülesannete arutamiseks korraldati hiljuti parteigrupi koosolek, kus kuulati teaduskonna komsomoli-algorganisatsiooni sekretäri sm. Hiire ja lektorite grupi juhi sm. Püssa arandeid agitatsioonitöö senisest käigust. Teaduskonna parteigrupp tegi agitaatorite kollektiivi üldjuhtimise agitpunktis nr. 12 ülesandeks ÜK(b)P liikmekandidaadile sm. Saarisale, kuna agitkollektiivi juhataja asetäitjaks valiti partei liikmekandidaat sm. Sorokin.

Agitaatorite kollektiivi operatiivseks juhtimiseks on sm-d Saaris ja Sorokin astunud pidevasse ja tihedasse kontakti agitpunkti juhataja sm. Varjuga.

Selgitustöö teostamiseks valimiskampanias valis teaduskonna parteigrupp poliitiliselt ettevalmistatud kommunistlike noorte ning eesrindlike organiseerimata noorte hulgas välja 96 agitaatorit. Eesseisvate ülesannete selgitamiseks korraldati neile agitaatoritele juba ka instrueerimiskoosolek, kus väärtuslikke näpunäiteid töös andis parteigrupi organisator sm. Auling. Teaduskonna dekaan sm. Talvik ja agitkollektiivi juhataja sm. Saaris. Koosolekul rõhutati, et valimiste õnnestumine oleneb suurel määral just valijate hulgas tehtava poliitilise agitatsiooni ulatusest ja kvaliteedist. Agitaator peab valijatega vestlema veenvalt, ühtlasi arusaavalt ja hoolitsevalt suhtudes

kõikidesse valijate soovidesse ja kaebustesse. Partei-organisatsiooni abiga peavad agitaatorid jõudma selleni, et reageeritaks operatiivselt valijate avaldustele ja kõrvaldataks kohe puudused, millele juhiti agitaatorite tähelepanu.

Et agitaatorid suudaksid valijaid hästi tundma õppida, neile õigesti läheneda ja agitatsioonitööd mõjukaks muuta, selleks kinnistati igale agitaatorile teatav hulk valijaid majade viisi.

Silmapaistvat aktiivsust on osutanud juba agitaatoritena töötavad kommunistlikud noored L. Lokke ja I. Larin, samuti L. Mitt ja L. Liiva V. Krinali juhtimisel töötavast agitaatoritegrupist. Need üliõpilased on võtnud neile pandud ülesandeid tõsiselt ja töötavad intensiivselt. Kommunistlikud noored E. Veskimäe ja T. Sikkar, kes suunati tööle agitaatoritena, näitasid veel eriti hinnatavat eeskujut ja avaldasid täiendavalt soovi töötada ka lektoritena.

Parteigrupi poolt organiseeritud 40-liikmeline lektorite rühm, kuhu kuuluvad peamiselt teaduskonna õppejõud ja vanemate kursuste üliõpilased, on juba läbi viinud enam kui 60 loengut linna agitpunktides, käitistes ning reas kolhoosides. Eriti aktiivselt töötavad lektoritena kommunistid. Nii on seltsimees Auling pidanud 16 loengut, sm. Talvik 10 loengut jne.

Oigusteaduskonna agitaatorite ja lektorite kollektiiv jätkab teaduskonna parteigrupi juhtimisel töös-va pingega võitlust selleks, et muuta seffusale agitpunkt eeskujulikuks massilise poliitilise töö keskuseks, kusjuures see oma sisu-ka tööga, mis haarab kõiki valijaid, kindlustab kommunistide ja partei-ute bloki uue hilgava võidu eelseisvaid valimisi. Selles töös on Oigusteaduskonna kommunistid ise eesrindlasteks. Mitte ükski kommunist ei jää eemale valimisest selgitustööst — see on teaduskonna parteigrupi kindel otsus.

E. Kirsimägi.

Oigusteaduskonna V kursuse üliõpilane.

Parteigrupp kommunistlike noorte tööd juhtimas

Sügavalt aru saades komsomoli-organisatsiooni kui partei ustava ja lähima abilise osast, on Ajaloo-keeleteaduskonna parteigrupp aastastalt parandanud oma tööd komsomoli-algorganisatsiooni juhtimise ja tema tegevuse taseme tõstmise osas. Sellel töö on olnud tulemusi. Nii on tunduvalt tõusnud kommunistlike noorte aktiivsus ja printsiipsaalsus õppetöös ning ühiskondlik-poliitilise elu alal, mis omakorda on avaldanud viljastavat ja edasiviivat mõju kogu teaduskonna üliõpilaskonnale ning tagab meie üliõpilaskonna kasvamist kõrge ideelisuse ja ustavuse vaimu bolševike parteile ja nõukogude võimule.

Hiljuti kuulas Ajaloo-keeleteaduskonna parteigrupp järele oma järjekordsele koosolekul komsomoli-algorganisatsiooni sekretäri sm. Siilivaski aruannet komsomoli poliitilisest kasvust teaduskonna üliõpilaste hulgas ja ÜLKNÜ ridade kasvu organiseerimisest individuaalse selgitustöö kaudu. Koosolek arutas antud küsimust suure põhjalikkusega kriitika ja enesekriitika vaimus. Tuues esile teatud olulisi saavutusi kommunistlike noorte töö juhtimise ja abistamise alal, nagu teadlikkuse, printsiipsaalsuse tõstmist, ideoloogiliste küsimuste teravamat ja võitlevamat asetamist, märkis parteigrupp ära terve rea olulisi puudusi, mis takistavad tööd edukamalt kulgemist.

Eriti mitterahuldavaks tuleb lugeda komsomoli ridade kasvu nii kvantitatiivses kui ka kvalitatiivses mõttes. Pole organiseeritud laialdast individuaalset selgitustööd, eriti aga eesti keele, lääne-euroopa keelte ja kirjanduse eriharude ja loogika-psühholoogia osakonna vanematel kursustel, kusjuures isegi on tekkinud teatud täiesti väär „seisukoht“, nagu oleks antud eriharude üliõpilased oma erialade tööt „apoliitilised“, mistõttu avaldavat vähem huvi komsomoli töö vastu. Küsimus muidugi ei seisne ühe või teise üliõpilase „apoliitilisuses“, vaid selles, kuidas nendega tehakse tööd. Töö aga individua-

aalse selgituse osas on olnud nõrk. Samuti pole organiseerimata noortel olnud võimalust semestri jooksul lähemalt tutvuda komsomoli algorganisatsiooni tööga, kuna mainitud ajavahemiku jooksul pole toimunud ühtki lahtist komsomoli koosolekut. Vähe on osutatud aktiivsust ja juhtivat osa ka üliõpilaste isetegevuse ja kehakultuurialase töö osas. Kursuseõhtud on toimunud isevoolu korras, kusjuures viimaste korraldamisel on unustatud asjaolu, et kursuseõhtutel on suur kasvatuslik tähtsus. Tunduvalt lonkab veel otsuste täitmise kontroll.

Parteigrupi poolt on kommunistlikele noortele abi osutatud nende töös, kuid see pole järjest tõusva elutempo juures osutunud kommunistlikele noortele veel küllaldaseks. Mitte kõik parteigrupi liikmed pole siinkohal olnud aktiivsed.

Ajaloo-keeleteaduskonna parteigrupp võitis vastu üksikasjalise otsuse üldtoodud puuduste kõrvaldamiseks kõige lähema ajavahemiku jooksul, kohustades kõiki parteigrupi liikmeid omistama kommunistlikele noortele igakülgset ja vahetut abi nii ideoloogilistes kui ka organisatsioonilistes küsimustes. Parteigrupp pidas soovitatavaks ja vajalikuks parteiliikmete osavõttu komsomoli koosolekutest ja tähtsamatest üritustest. Samuti kohustas parteigrupp komsomoli-algorganisatsiooni tööd tutvustamiseks ja teravate päevaprobleemide lahendamiseks korraldama lahtisi koosolekuid vähemalt kaks korda semestri jooksul. Eristat rõhku pandi teaduskonna kommunistlike noorte, samuti aga ka organiseerimata noorte aktiivsele kaasatõmbamisele NSV Liidu Ülemnõukogu valimiste ja Eesti NSV 10. aastapäeva ettevalmistustöödest, milline töö praegusel momendil on haaranud juba rohkem üliõpilasi agitaatoritena ja isetegevuslastena.

E. L. Mikkelsaar,

Ajaloo-keeleteaduskonna parteigrupi organisator.

KOMMUNISTLIKE NOORTE ELU

Organisatsioonilise töö tase kõrgemaks!

Tähtsaks sündmuseks ülikooli komsomoli-organisatsiooni elus oli möödunud nädala lõpul toimunud kommunistlike noorte üliõpilaskooli üldkoosolek, mis arutas valimisest selgitustöö, õppeadukuse ja ÜLKNÜ KK II ning III pleenumi otsuste täitmise küsimusi. Viimase päevakorrapunkti — organisatsiooniliste küsimuste raames viidi ELKNÜ TRÜ komitee liikmete hulgast välja sm-d Ivo Tibar ja Ilmar Aamissepp, kelle asemele valiti Metsandusteaduskonna üliõpilased sm-d Vladimir Koslov ja Heino Möller.

Aruandega ÜLKNÜ KK II ja III pleenumi otsustest ja neist tulenevaid ülesandeid esines ELKNÜ Keskkomitee liige sm. V. Arhangeliski. Tõstes esile eriti kommunistlike noorte ridade kasvu küsimust näitas aruandja, et selles osas on olukord Tartu Riiklikus Ülikoolis halb. Kommunistlike noori on üliõpilaste hulgas suhteliselt vähem kui teistes Eesti NSV kõrgemates õppeasutustes. Seejuures kasvab meil kommunistlike noorte arv lubamatult aeglaselt tempos. Viimase kolme kuu jooksul pole Oigus-, Arsti-, Loomaarsti-, Matemaatika-loodus- ja Metsandusteaduskonna kommunistlike noorte algorganisatsioonid kasvanud mitte ühegi uue liikme võrra. Eriti halb on olukord Arsti- ja Loomaarstiteaduskonnas, kus ÜLKNÜ ridadesse on koondunud vaid väga väike osa üliõpilaskonnast ja kus komsomoli-algorganisatsiooni autoriteet ei seisa nõuval tasemel.

Niisuguse olukorra tekkimise tähtsaima põhjusena tõi aruandja esile kommunistliku kasvatusel alal tehtava töö nõrkust. Kommunistlikud noored ei osuta küllalt tähelepanu ka võitlusele õppeadukuse tõstmise eest. Selle veenvaiks tõendajaks on niisugused faktid, nagu see, et möödunud eksamissessiooni ajal ei tulnud marksismi-leninismi aluste arvestusega esmakordsel katsel toime 83 üliõpilast. Kommunistlikud noored Matemaatika-loodus- ja Metsandusteaduskonnas aga ei reageerinud tõsiselt häiretele eksamitõhkevade määramise osas, kuigi need olid üldiselt teada ja tekitasid organiseerimata noorte hulgas õigustatud nurnat.

Kommunistlikud noored tegelevad vähe ideelis-poliitilise enesetäiendamise. Missugusest tööst sel alal saab näiteks juttu olla Loomaarsti-

teaduskonnas, kui sealse komsomoli-algorganisatsiooni sekretär sm. Juhanson ise polnud lugenud isegi niisugust tähtsat dokumenti nagu sm. Malenkovi kõne Oktoobri-revolutsiooni 32. aastapäeva puhul! Edasi tuleb märkida, et meie kommunistlikud noored sageli ei arenda küllaldase teravusega võitlust ideoloogilisel rindel, kuigi meil esineb veel küllalt palju kodanliku ja väikekodanliku ideoloogia mürgiseid igandeid.

ÜLKNÜ ridade nõrga kasvu tähtsaks põhjuseks on ka see, et meil kommunistlikud noored töötavad ihti liiga isoleeritult, lahus organiseerimata noorte massidest. Vähe korraldatakse lahtisi komsomoli koosolekuid. Ideelis-poliitilise selgitustöö tegemisele kunstilise isetegevuse kollektiivides, spordiklubis ja teaduslikes ringides on pööratud vähe tähelepanu.

Meie komsomoli-organisatsiooni tööjõu osas on sageli väike, sest liiga vähe pööratakse tähelepanu läbiviidavate ürituste organisatsioonilisele kindlustamisele. Selle tagajärjel tuleb ette, et mõned üritused nurjuvad täiesti või osaliselt.

Meie komsomoli-organisatsiooni juhtkond ei ole seni osutunud suhteliselt neid vigu efektiivselt likvideerima, sest ta kannatab kriitika ja enesekriitika puuduse all. See pahe on meil õige sügava iseloomuga, ulatudes isegi komsomoli üliõpilaskomiteesse, mille sekretäri asetäitja sm. Tibari käitumine on just enesekriitika puudumise näide.

„NSV Liidu Ülemnõukogu valimiste ettevalmistamise periood peab kujunema meie komsomoli-organisatsiooni töö tõusu ajaks, seni esinenud vigade likvideerimise ajaks,“ ütles sm. Arhangeliski lõpuks. „Seniste puuduste likvideerimise baasil ja oskuslikult kasutades valimisest selgitustööd võime saavutada ja peame saavutama otustava murrangu komsomoli ridade kasvu alal ülikoolis.“

Valimisest selgitustöö küsimustest rääkis koosolekul ELKNÜ TRÜ komitee sekretär sm. Tiido, kuna õppetöö küsimustes esines aruandega komitee liige sm. Roonurm. Kahjuks olid aga mõlemad ettekanded pinnaliselt ette valmistatud, mille all kannatasid nende väga oluliste küsimuste arutlemise tulemused. Aruandele järgnesid läbirääkimis-

sed, mille raames sõna võttis 10 seltsimeest.

ÜTÜ nõukogu esimees sm. Päi näitas, et ELKNÜ TRÜ komitee on vähe huvi tundnud üliõpilaste teadusliku töö vastu, kuigi üliõpilaste Teaduslik Ühing võiks ja peaks olema üks tähtsamaid komsomoli-organisatsiooni kasvubaase.

Põllumajandusteaduskonna kommunistlik noor sm. Veevo kritiseeris õigusega üliõpilaskomiteed selle eest, et ta liiga hilja ja liiga pinnaliselt organiseeris aktivistide tööd eksamissessiooni ajal, mistõttu aktivistide tööd ei kujunenud küllalt tulemusrikkaks.

Sm. Vunk Matemaatika-loodusteaduskonnast ja sm. Sinimäe Metsandusteaduskonnast tõi esile, et kommunistlike noorte arvu kasv neis teaduskondades on nõrk. Niisuguse nähtuse peamiseks põhjuseks on kommunistlike noorte eraldatult töötamine ja see, et mitmed kommunistlikud noored ei tööta eesrindlikult tähtsaimas töös — õppimise alal.

Valimisest selgitustöö küsimustel peatus ülikooli parteibüroo sekretäri asetäitja sm. Vill, kutsudes kommunistlike noori senisest aktiivsemalt osa võtma valimiskampanias.

Teravat kriitikat ülikooli komsomolikomitee aadressil sisaldas ELKNÜ Tartu Linnakomitee esindaja sm. Kalitsa sõnavõtt. Märkinud, et koosolekul andis end tunda kriitika ja enesekriitika vähesus, heitis ta üliõpilaskomiteele õigusega ette, et komitee vähe pöörab tähelepanu bolševistliku kriitika ja enesekriitika arendamisele. Tihti peale suhtub komitee ürituste korraldamisse formaalselt, piirdudes vaid ilusate sõnadega, mille praktilist teostamist aga küllaldaselt ei kindlustata. Väga halb on see, et komitee on põhiliselt eemale jäänud valimisest selgitustöö sisulisest organiseerimisest ja juhtimisest, piirdudes vaid kuivade statistiliste andmete kogumisega.

Ülikooli komsomoli-organisatsiooni koosoleku kogemused kohustavad ELKNÜ TRÜ komiteed tunduvalt parandama oma tööd valimisest selgitustöö organiseerimise alal, kindlustama kogu organisatsiooni töö selline tõus, mis tagaks ÜLKNÜ ridade hoogsat kasvu meie ülikoolis.

J. Kask

Lõpetajad! Diplomitööde valmimise tähtpäev pole enam mägede taga. Kindlustage töö tähtajaline lõpetamine!

Diplomitööde õigeaegse valmimise tagamiseks

Käesoleva aasta kevadel lõpetavad Matemaatika-loodusteaduskonnas 45 üliõpilast. Kõigil neil tuleb kaitsa diplomitööd. Tööde teemad on lõpetajatele määratud õigel ajal. Juhendajate hooldeks olgu jälgida tööde tegemist, toetada seda oma nõuannetega ja kõigiti hoolitseda selle eest, et tööd valmiks õigeaegselt.

Iseloomult on diplomitööde teemad mitmesuguse ilmega, olenevad aine iseloomust. Nende seas on puhtteoreetilisi, näit. matemaatilise analüüsi kateedri teemad: „Rühmateooria rakendus maatriksi elementaarjagajate teoorias“ ja „Viienda astme võrrandi algebralise lahendamise“ või teoreetilise füüsika kateedri teemad: „Kahe keha probleem üldises relatiivsuse teoorias“, „Kvantiseeritud ruum ja aeg“, „Gravitatsioonivälja kvantiseerimine“ jt. Enamik diplomitööd põhineb aga eksperimentaalset uurimustel või loodusevaatlustel. Viimase rühma puhul teostati välisistööd materjalide kogumiseks möödunud suvel menetsu-praktikal. Kõige rohkem sellelaadisi töid on zooloogia harus, kus on ka kõige rohkem lõpetajaid — 13 inimest.

Oigusteaduskonna V kursuse üliõpilastel on käsil diplomitööde kirjutamine vastavalt üliõpilaste jagunemisele tsüklite ja erialade järgi. Üliõpilased töötavad pingeliselt ja teevad kõik selleks, et kindlustada diplomitööde õigeaegne valmimine. Raskusi valmistab ainult see, et diplomitöö kirjutamisel tarvisimev erialane kirjandus on peamiselt venekeelne. Üliõpilastel on kirjan-

teemadest enamik on aktuaalse iseloomuga ja omab suurt rakenduslikku tähtsust, näit. „Soomes lahe keskosa lestade vanuseline koosseis 1949. aastal“, „Andmeid Väinamere ahvenate tõenduslikuks iseloomustamiseks“, „Ülevaade Eesti NSV-s esinevatest kalaparasitidest“, „Andmeid Kursi-Kärevere riikliku jahikaitsepiirkonna imetajate faunast“ jt.

Botanika alal käsitlevad diplomitööde teemad rabade taimekatet seoses ENSV Ülemnõukogu seadusega soostunud maa-alade kivenndamise kohta. Materjal koguti diplomitööde praktikant ENSV Teaduste Akadeemia juures. Teemad on: „Endla raba ja selle ümbruskonna taimekatet“, „Pedja jõe alamjooksu ümbruse rabade taimekatet“, „Are valla rabade ja puistutite taimekatet“ jt.

Geoloogiaosakonna diplomitööde teemad on osalt meie aluspõhja geoloogia alalt, osalt kvaternaargeoloogia alalt.

Täielikult rakendusliku tähtsusega on füüsika kateedri teemad: „Kohaliku tööstuse elektrilise isolatsioonitööde sooltsuvaldamise viisid“ ja „Raskete ioonide

aspiraatorile sobiva elektromeetri valmistamine“.

Üldiselt tuleb konstateerida, et diplomitööde teemad on tõsised ja küllaltki rasked ning annavad tunnistust kateedrite kõrgest teaduslikust tasemest. Mainime näitena veel astronoomia ja geofüüsika kateedri teemadest „Asteroidi orbiidi määramine Tartu tähetorni vaatlusandmete põhjal“.

Vastava määru järel peaks lõpetajatel diplomitöö valmistamiseks kasutada olema 4–6 kuu aega. Kahjuks ei saa tänavu aastast lõpetajad seda täiel määral kasutada, sest õppeplaanide muutmise tõttu on neil kevadsemestriks jäänud veel mõned loengud kuulata. See kohustab diplomitööde juhendajaid oma ülesandeid võtma äärmise tõsidusega. Määruse järgi peab juhendaja vähemalt kaks korda kuus täielikult tutvuma diplomitööde seisuga. Seda tuleb teha järjekindlalt, et kindlustada tööde valmimist õigeaegselt — maikuu alguseks.

Prof. A. Vaga,

Matemaatika-loodusteaduskonna dekaan.

Meie tööst ja ühest seda takistavast asjaolust

duse kasutamisega tõsiselt raskusi, sest ülikoolis on vene keele õpetamisel liiga vähe tähelepanu pööratud erialase kirjanduse käsitlemisele ja vastavate juriidiliste oskussõnade õpetamisele.

Selle lünga edaspidine otsustav kõrvaldamine on vajalik mitte üksnes kursuse- ja diplomitööde kirjutamise hõlbustamiseks, vaid ka üliõpilaste üldise kvalifikatsiooni

ni tõstmise seisukohalt, sest kiiresti areneva nõukogude teadusega sammupidamiseks ei piisa vaid stundiumi kestel läbitõotatud küsimuste tundmisest, vaid on hädavajalik, et üliõpilased, samuti ka ülikooli lõpetanud oleksid pidevalt kontaktis erialase kirjandusega.

A. Surra,

Oigusteaduskonna V kursuse üliõpilane.

Järgigem Õigus- ja Matemaatika-loodusteaduskonna üleskutset! Arendagem hoogsalt ja laialdaselt sotsialistlikku võistlust NSV Liidu Ülemnõukogu valimiste ja Nõukogude Eesti 10. aastapäeva auks!

Tartu Riikliku Ülikooli Õigusteaduskonna ja Matemaatika-loodusteaduskonna õppejõudude, teenistujate ja üliõpilaste kollektiivide

ÜLESKUTSE

kõigi TRÜ teaduskondade õppejõududele, teenistujatele ja üliõpilastele

Seltsimehed!

Läheneb Nõukogude Eesti 10. aastapäev.

Kogu Eesti NSV töötav rahvas läheb sellele kallile päevale vastu vaimustuse ja uue tööhooga. Töötajad käitistes, vabrikutes ja tehastes võtavad endale päev-päevalt uusi kõrgendatud kohustusi, et tähistada Eesti NSV sünni 10. aastapäeva uute tootmisviisidega. Meie talurahvas, pööranud jäädavalt selja üksikmajapidamisele, on asunud sotsialistliku põllumajanduse arengu ja tõusu teele — kolhoosi teele. Meie linnades kerkib järjest uusi ehitusi fasilistlike rõõvullatute poolt purustatud asemele. Nõukogude Eesti põlevkivikaevandused on muutunud laialdasteks energiasallikuteks, varustades gaasiga ka kangelaslinna Leningradi.

Selle tõusu ja arengu juures ei taha ja ei või meie intelligents, kõrgemate õppeasutuste õppejõud ja üliõpilased jääda kõrvale, vaid lülituvad vaimustusega ENSV 10. aastapäeva eelsesesse üldrahvalikku sotsia-

listlikku võistluse selleks, et kaasa aidata seltsimees Stalini poolt püstitatud ülesande „järele jõuda ja ületada ligemal ajal teaduse saavutused väljaspool meie maa piire“, täitmisele. Meie kohuseks on samuda meie nõukogude rahva esiridades ja anda tööliste ja talupoegadele uut hoogu, tõsta nende vaimustust ja teritada nende teadmisi ja teadlikkust.

Ka meie Tartu Riikliku Ülikooli pere ei taha jääda passiivseks hoogsa arenevas nõukogulikus elus. Meie kõik soovime võtta osa Eesti NSV 10. aastapäeva eelset sotsialistlikust võistlusest.

Lähtudes eeltoodust võtavad TRÜ Õigusteaduskond ja Matemaatika-loodusteaduskond NSVL Ülemnõukogu valimiste eelse üldrahvaliku tõusu ajal, soovides väärilt tähistada ENSV 10. aastapäeva ja avaldada tänu seltsimees Stalinile, kelle juhtimisel ENSV-s ehitatakse uut nõukoguliku elu, järgmised konkreetsed ülesannet sotsialistlikud kohustused:

Õigusteaduskond

I Teadusliku uurimistöö alal

1. Teadusliku uurimistöö plaan täita ennetähtaegselt 5. detsembriks 1950. a., Stalinliku Konstitutsiooni päeva auks.
2. Esitada kaitsmiseks 1950. a. kolm kandidaadi dissertatsiooni.
3. Ilmutada kateedrite liikmete poolt 1950. a. jooksul viis populaarteaduslikku artiklit poolaastas.
4. Anda välja ENSV 10. aastapäevaks riigi ja õiguse teooria õpik.
5. Koostada ENSV 10. aastapäevaks üks konsept mittetatsionaarsetele üliõpilastele.
6. Seada trükivalmis teaduskonna artiklite kogu (vähemalt 5 artiklit).
7. Anda TRÜ albumisse vähemalt üks artikkel ENSV 10. aastapäevaks.
8. Seada Stalinliku Konstitutsiooni päevaks, 5. detsembriks 1950. a. trükivalmis juriidiline entsüklopeedia.

II Õppeprotsessi organiseerimise alal

1. Viia miinimumini põhjusest puudumise õppetööst, kindlustada eeskujulik õppedistsipliin, kõigi loengute täielik konspekterimine üliõpilaste poolt.
2. Jooksvalt välja panna õppetööst puudumise graafikud üliõpilaste poolt ja arendada võistlust kursuste ja õpperühmade vahel eeskujuliku õppedistsipliini eest.
3. Viia lõpule kateedrite ruumide dekoreerimine vene ja nõukogude teadlaste piltidega.
4. Uute üliõpilaste värbamiseks pidada kateedrite liikmeil 1950. a. kevadsemestril keskkoolide lõpetajale vähemalt 3 ettekannet.
5. Asuda kateedrites nõukogude juriidilise kirjanduse bibliograafia koostamisele.
6. Asuda kateedrites NSVL Ülemnõukogu praktikaga kogumisele ja süstematiseerimisele.
7. Koostada kõigis distsipliinides mittetatsionaarsetele üliõpilastele metoodilised juhendid 15. aprilliks 1950. a.

III Ideelis-poliitilise enesetäiendamise alal

ENSV 10. aastapäevaks kohustub kolm õppejõudu lõpetama marksismi-leninismi õhtuülikooli.

Matemaatika-loodusteaduskond

Üleüldteaduskonnaliselt:
1. Järjekindlalt osa võtta üliõpilastest ideelis-poliitilise enesarendamise eesmärgil korraldata-vaist üritustest.
2. Järjekindlalt tõsta oma ideelis-poliitilist teadlikkust, töötades aktiivselt vastavas poliitilise sis-

IV Kateedrite liikmete erialase kvalifikatsiooni tõstmise alal

1. Oktoobrirevolutsiooni 33. aastapäevaks lõpetada kõigil määralistel õppejõududel kandidaadi miinimumi eksamite sooritamise.
2. Läbi viia iga õppejõu loengute konseptide läbiarutamine kateedrites teatud teema ulatuses, selles ulatuses loengute kollektiivne külastamine ja kollektiivne arutlus kateedrites, kusjuures kummaltki poolaastalt arutatakse ja külastatakse poolte õppejõudude loenguid.
3. Arutada igas kateedris vähemalt kord poolaastas õppetöös seoses olevaid põhilisi teoreetilisi küsimusi.

V Kateedrite osavõtu alal üliõpilaste teadusliku töö organiseerimises

1. Kinnitada iga UTU liige alaliseks teaduslikuks juhendamiseks teatud õppejõule.
2. Tõsta UTU liikmete arvu 1950. a. jooksul vähemalt 75%.

VI Side praktikaga

1. Esineda 3 ettekandega ENSV Kohtuministeeriumi, ENSV Prokuratuuri juhtivaile töötajale ja ENSV Ülemnõukogu liikmeile.
2. Kindlustada nõudmise korral praktilisel alal töötajale konsultatsioone ja instruktaazi, ülevaateid NSVL Ülemnõukogu praktikast.

VII Poliitmassiline töö

1. Korraldada teaduskonna jõududega 1950. a. vähemalt 50 ettekannet, loengut ja vestlust, neist 35 NSVL Ülemnõukogu valimiskampaanias.
2. Asutada alaline lektorium šeflusaluses Jõemetsa kolhoosis ja korraldada selles iga kuu vähemalt üks loeng.
3. Rakendada NSVL Ülemnõukogu valimiskampaaniasse vähemalt 30% üliõpilasi agitaatoritena.
4. Kindlustada ENSV Poliitiliste ja Teaduslaste Teadmiste Levitamise Ühinguusse vähemalt 75% õppejõude ja 10% üliõpilaste liikmeks astumine.
5. Kindlustada, et vähemalt 30% Õigusteaduskonna üliõpilastest oleksid ÜSK liikmed.
6. Viia järgusportlaste arv Õigusteaduskonnas 25-le.
7. Parandada AAVÜ tööd teaduskonnas.

teaduslik-metoodilist kvaliteeti ja teostada kõikide õppejõudude loengute materjalides teaduse ajaloolised korrektsioonid vene ja nõukogude teadlaste prioriteeti silmas pidades.

4. Viia lõpule kateedrite ruumide dekoreerimine vene ja nõukogude teadlaste piltidega.

5. Järjekindlalt abistada rahvamajanduse ettevõtteid ja tervishoiuasutusi vajalikkude uurimistööde ja erialaste konsultatsioonidega.

6. Teaduskonna õppejõududel pidada 1950. a. I semestri vältel teaduse populariseerimiseks 30 populaarteaduslikku loengut, neist füüsikaosakonnas — 15, matemaatika-mehaanika osakonnas — 5, bioloogiaosakonnas — 5 ning keemiaosakonnas — 5.

7. Teaduskonna liikmeil 100%-liselt aktiivselt osa võtta vähemalt ühe ühiskondliku organisatsiooni tööst, välja arvatud töötajad, kelle tervislik seisund seda ei võimalda.

8. Likvideerida üliõpilaste põhjusest puudumine.

9. Kindlustada 100%-st riieksamite sooritamist 1950. a., pidevalt juhendades üliõpilaste ettevalmistust riieksamitele.

Osakonniti:

I Bioloogia-geoloogia-geograafia osakonnas

1. Jätkata botaanikaaias mitšuurinliku osakonna väljaarendamist, suurendades seda kevadsemestri lõpuks 60 sordi võrra, neist 20 puud ja põõsast ning 40 rohttaime.
2. Välja töötada bioloogiajaama teadusliku tegevuse plaan 15. aprilliks 1950. a.
3. Suurendada UTU liikmete arvu geoloogiaosakonnas 10% võrra ning geoloogiaringi tööga siduda vähemalt 60% geoloogiaosakonna üliõpilastest alates III kursusest.
4. Suurendada UTU bioloogiaosakonna liikmete arvu 20% võrra ning siduda zooloogia ja botaanika ringi tööga 75% bioloogiaosakonna

Õigusteaduskonna dekaan E. TALVIK
Õigusteaduskonna parteigrupi organisator R. AULING

Õigusteaduskonna ametiühingu büroo esimees I. REBANE
Õigusteaduskonna ELKNÜ alorganisatsiooni sekretär R. HIIR

Õigusteaduskonna ELKNÜ alorganisatsiooni sekretär R. HIIR

TRÜ rektoraadis ja TRÜ Ametiühingu komitees

Õigusteaduskonna ja Matemaatika-loodusteaduskonna sotsialistliku võistluse üleskutset

TRÜ rektoraat ja TRÜ Ametiühingu komitee arutasid neil päevil läbi ja kiitsid heaks Õigusteaduskonna ja Matemaatika-loodusteaduskonna õppejõudude, teenistujate ja üliõpilaste kollektiivide sotsialistliku võistluse üleskutset kõigi TRÜ teaduskondade õppejõudude, teenistujate ja üliõpilaste kollektiividele.

TRÜ rektoraat ja TRÜ Ametiühingu komitee on veendunud, et NSV Liidu Ülemnõukogu valimiste päeva ja Eesti nõukogude võimu kehtestamise 10. aastapäeva väärilaks tähistamiseks kogu ülikooli kollektiiv on valmis kindlustama ülikooli tööplaani täitmise, ja et lisaks plaanilistele kohustustele kõigi teaduskonna õppejõudude, teenistujate ja üliõpilaste kollektiivid, võttes vastu Õigusteaduskonna ja Matemaatika-loodusteaduskonna sotsialistliku võistluse üleskutset, võtavad ka endile konkreetsed sotsialistlikud kohustused ülesannete ülesannete näol.

TRÜ rektoraat kohustas teaduskondade dekaane ja TRÜ Ametiühingu komitee kohustas teaduskondade ametiühingu büroosid arutama Õigusteaduskonna ja Matemaatika-loodusteaduskonna kollektiivide sotsialistliku võistluse üleskutset teaduskondade kollektiivide üldkoosolekui ning organiseerima nende eeskujul konkreetsete kohustuste vastuvõtmist NSV Liidu Ülemnõukogu valimiste päeva ja Eesti NSV 10. aastapäeva väärilaks tähistamiseks.

TRÜ rektoraat ja TRÜ Ametiühingu komitee otsustasid anda sotsialistlikus võistluses võitjaks tulnud teaduskonnale rändpunalipu.

TRÜ rektoraat ja TRÜ Ametiühingu komitee otsustasid moodustada komisjoni sotsialistliku võistluse tulemuste hindamiseks järgmises koosseisus:

Komisjoni esimees: TRÜ teadusala prorektor sm. Marland.

Aseesimees: TRÜ Ametiühingu komitee aseesi-

mees sm. Püss.

Sekretär: TRÜ Ametiühingu komitee õppe- ja teadusliku töö komisjoni esimees, kaugõppe dekaan sm. Päril.

Liikmed: sm. Uustal — Õigusteaduskonna esindajana, sm. Hiie — Arstiteaduskonna esindajana, sm. Mikkelsaar — Ajaloo-keeleteaduskonna esindajana, sm. Vapre — Matemaatika-loodusteaduskonna esindajana, sm. Puusaag — Põllumajandusteaduskonna esindajana, sm. Karu — Metsandusteaduskonna esindajana, sm. Növandi — Kehakultuuriteaduskonna esindajana, sm. Kaarde — Loomaarstiteaduskonna esindajana.

Komisjoni kohustati viima läbi sotsialistliku võistluse tulemuste hindamine kaks korda semestri jooksul ühiskondliku ülevaatuse korras: esimene kord aprillikuul ja teine kord 1949/50. õppeaasta lõpul. Sotsialistliku võistluse tulemused tulevad avaldada TRÜ rektoraadi ja TRÜ Ametiühingu komitee rändpunalipp väljaandmisele esmakordselt 1950. a. 1. mai aktusel ja teisekordselt ENSV 10. aastapäevale pühendatud aktusel. Järgmistel õppeaastatel tehakse sotsialistliku võistluse kokkuvõtteid ja antakse välja rändpunalipp konstitutsioonipäevale, 1. mail ja ENSV aastapäevale pühendatud aktustel.

Õhtlasi juhib rektoraat ja ametiühingu komitee tähelepanu sellele, et sotsialistlik võistlus ei toimu ja sotsialistlike kohustusi ei saa võtta õppetöö tagajärgede hindamise osas.

Õhtlasi juhib rektoraat ja ametiühingu komitee tähelepanu sellele, et sotsialistlik võistlus ei toimu ja sotsialistlike kohustusi ei saa võtta õppetöö tagajärgede hindamise osas.

Õhtlasi juhib rektoraat ja ametiühingu komitee tähelepanu sellele, et sotsialistlik võistlus ei toimu ja sotsialistlike kohustusi ei saa võtta õppetöö tagajärgede hindamise osas.

Õhtlasi juhib rektoraat ja ametiühingu komitee tähelepanu sellele, et sotsialistlik võistlus ei toimu ja sotsialistlike kohustusi ei saa võtta õppetöö tagajärgede hindamise osas.

Õhtlasi juhib rektoraat ja ametiühingu komitee tähelepanu sellele, et sotsialistlik võistlus ei toimu ja sotsialistlike kohustusi ei saa võtta õppetöö tagajärgede hindamise osas.

Õhtlasi juhib rektoraat ja ametiühingu komitee tähelepanu sellele, et sotsialistlik võistlus ei toimu ja sotsialistlike kohustusi ei saa võtta õppetöö tagajärgede hindamise osas.

Õhtlasi juhib rektoraat ja ametiühingu komitee tähelepanu sellele, et sotsialistlik võistlus ei toimu ja sotsialistlike kohustusi ei saa võtta õppetöö tagajärgede hindamise osas.

Õhtlasi juhib rektoraat ja ametiühingu komitee tähelepanu sellele, et sotsialistlik võistlus ei toimu ja sotsialistlike kohustusi ei saa võtta õppetöö tagajärgede hindamise osas.

Õhtlasi juhib rektoraat ja ametiühingu komitee tähelepanu sellele, et sotsialistlik võistlus ei toimu ja sotsialistlike kohustusi ei saa võtta õppetöö tagajärgede hindamise osas.

Õhtlasi juhib rektoraat ja ametiühingu komitee tähelepanu sellele, et sotsialistlik võistlus ei toimu ja sotsialistlike kohustusi ei saa võtta õppetöö tagajärgede hindamise osas.

Õhtlasi juhib rektoraat ja ametiühingu komitee tähelepanu sellele, et sotsialistlik võistlus ei toimu ja sotsialistlike kohustusi ei saa võtta õppetöö tagajärgede hindamise osas.

Õhtlasi juhib rektoraat ja ametiühingu komitee tähelepanu sellele, et sotsialistlik võistlus ei toimu ja sotsialistlike kohustusi ei saa võtta õppetöö tagajärgede hindamise osas.

Õhtlasi juhib rektoraat ja ametiühingu komitee tähelepanu sellele, et sotsialistlik võistlus ei toimu ja sotsialistlike kohustusi ei saa võtta õppetöö tagajärgede hindamise osas.

Õhtlasi juhib rektoraat ja ametiühingu komitee tähelepanu sellele, et sotsialistlik võistlus ei toimu ja sotsialistlike kohustusi ei saa võtta õppetöö tagajärgede hindamise osas.

Õhtlasi juhib rektoraat ja ametiühingu komitee tähelepanu sellele, et sotsialistlik võistlus ei toimu ja sotsialistlike kohustusi ei saa võtta õppetöö tagajärgede hindamise osas.

Õhtlasi juhib rektoraat ja ametiühingu komitee tähelepanu sellele, et sotsialistlik võistlus ei toimu ja sotsialistlike kohustusi ei saa võtta õppetöö tagajärgede hindamise osas.

Õhtlasi juhib rektoraat ja ametiühingu komitee tähelepanu sellele, et sotsialistlik võistlus ei toimu ja sotsialistlike kohustusi ei saa võtta õppetöö tagajärgede hindamise osas.

Õhtlasi juhib rektoraat ja ametiühingu komitee tähelepanu sellele, et sotsialistlik võistlus ei toimu ja sotsialistlike kohustusi ei saa võtta õppetöö tagajärgede hindamise osas.

Õhtlasi juhib rektoraat ja ametiühingu komitee tähelepanu sellele, et sotsialistlik võistlus ei toimu ja sotsialistlike kohustusi ei saa võtta õppetöö tagajärgede hindamise osas.

Õhtlasi juhib rektoraat ja ametiühingu komitee tähelepanu sellele, et sotsialistlik võistlus ei toimu ja sotsialistlike kohustusi ei saa võtta õppetöö tagajärgede hindamise osas.

Õhtlasi juhib rektoraat ja ametiühingu komitee tähelepanu sellele, et sotsialistlik võistlus ei toimu ja sotsialistlike kohustusi ei saa võtta õppetöö tagajärgede hindamise osas.

Õhtlasi juhib rektoraat ja ametiühingu komitee tähelepanu sellele, et sotsialistlik võistlus ei toimu ja sotsialistlike kohustusi ei saa võtta õppetöö tagajärgede hindamise osas.

Õhtlasi juhib rektoraat ja ametiühingu komitee tähelepanu sellele, et sotsialistlik võistlus ei toimu ja sotsialistlike kohustusi ei saa võtta õppetöö tagajärgede hindamise osas.

Õhtlasi juhib rektoraat ja ametiühingu komitee tähelepanu sellele, et sotsialistlik võistlus ei toimu ja sotsialistlike kohustusi ei saa võtta õppetöö tagajärgede hindamise osas.

Õhtlasi juhib rektoraat ja ametiühingu komitee tähelepanu sellele, et sotsialistlik võistlus ei toimu ja sotsialistlike kohustusi ei saa võtta õppetöö tagajärgede hindamise osas.

Õhtlasi juhib rektoraat ja ametiühingu komitee tähelepanu sellele, et sotsialistlik võistlus ei toimu ja sotsialistlike kohustusi ei saa võtta õppetöö tagajärgede hindamise osas.

Õhtlasi juhib rektoraat ja ametiühingu komitee tähelepanu sellele, et sotsialistlik võistlus ei toimu ja sotsialistlike kohustusi ei saa võtta õppetöö tagajärgede hindamise osas.

Õhtlasi juhib rektoraat ja ametiühingu komitee tähelepanu sellele, et sotsialistlik võistlus ei toimu ja sotsialistlike kohustusi ei saa võtta õppetöö tagajärgede hindamise osas.

Õhtlasi juhib rektoraat ja ametiühingu komitee tähelepanu sellele, et sotsialistlik võistlus ei toimu ja sotsialistlike kohustusi ei saa võtta õppetöö tagajärgede hindamise osas.

Õhtlasi juhib rektoraat ja ametiühingu komitee tähelepanu sellele, et sotsialistlik võistlus ei toimu ja sotsialistlike kohustusi ei saa võtta õppetöö tagajärgede hindamise osas.

Õhtlasi juhib rektoraat ja ametiühingu komitee tähelepanu sellele, et sotsialistlik võistlus ei toimu ja sotsialistlike kohustusi ei saa võtta õppetöö tagajärgede hindamise osas.

Õhtlasi juhib rektoraat ja ametiühingu komitee tähelepanu sellele, et sotsialistlik võistlus ei toimu ja sotsialistlike kohustusi ei saa võtta õppetöö tagajärgede hindamise osas.

Õhtlasi juhib rektoraat ja ametiühingu komitee tähelepanu sellele, et sotsialistlik võistlus ei toimu ja sotsialistlike kohustusi ei saa võtta õppetöö tagajärgede hindamise osas.

Õhtlasi juhib rektoraat ja ametiühingu komitee tähelepanu sellele, et sotsialistlik võistlus ei toimu ja sotsialistlike kohustusi ei saa võtta õppetöö tagajärgede hindamise osas.

Õhtlasi juhib rektoraat ja ametiühingu komitee tähelepanu sellele, et sotsialistlik võistlus ei toimu ja sotsialistlike kohustusi ei saa võtta õppetöö tagajärgede hindamise osas.

Õhtlasi juhib rektoraat ja ametiühingu komitee tähelepanu sellele, et sotsialistlik võistlus ei toimu ja sotsialistlike kohustusi ei saa võtta õppetöö tagajärgede hindamise osas.

Õhtlasi juhib rektoraat ja ametiühingu komitee tähelepanu sellele, et sotsialistlik võistlus ei toimu ja sotsialistlike kohustusi ei saa võtta õppetöö tagajärgede hindamise osas.

Õhtlasi juhib rektoraat ja ametiühingu komitee tähelepanu sellele, et sotsialistlik võistlus ei toimu ja sotsialistlike kohustusi ei saa võtta õppetöö tagajärgede hindamise osas.

Õhtlasi juhib rektoraat ja ametiühingu komitee tähelepanu sellele, et sotsialistlik võistlus ei toimu ja sotsialistlike kohustusi ei saa võtta õppetöö tagajärgede hindamise osas.

Õhtlasi juhib rektoraat ja ametiühingu komitee tähelepanu sellele, et sotsialistlik võistlus ei toimu ja sotsialistlike kohustusi ei saa võtta õppetöö tagajärgede hindamise osas.

Õhtlasi juhib rektoraat ja ametiühingu komitee tähelepanu sellele, et sotsialistlik võistlus ei toimu ja sotsialistlike kohustusi ei saa võtta õppetöö tagajärgede hindamise osas.

Õhtlasi juhib rektoraat ja ametiühingu komitee tähelepanu sellele, et sotsialistlik võistlus ei toimu ja sotsialistlike kohustusi ei saa võtta õppetöö tagajärgede hindamise osas.

Õhtlasi juhib rektoraat ja ametiühingu komitee tähelepanu sellele, et sotsialistlik võistlus ei toimu ja sotsialistlike kohustusi ei saa võtta õppetöö tagajärgede hindamise osas.

Õhtlasi juhib rektoraat ja ametiühingu komitee tähelepanu sellele, et sotsialistlik võistlus ei toimu ja sotsialistlike kohustusi ei saa võtta õppetöö tagajärgede hindamise osas.

Õhtlasi juhib rektoraat ja ametiühingu komitee tähelepanu sellele, et sotsialistlik võistlus ei toimu ja sotsialistlike kohustusi ei saa võtta õppetöö tagajärgede hindamise osas.

Õhtlasi juhib rektoraat ja ametiühingu komitee tähelepanu sellele, et sotsialistlik võistlus ei toimu ja sotsialistlike kohustusi ei saa võtta õppetöö tagajärgede hindamise osas.

Õhtlasi juhib rektoraat ja ametiühingu komitee tähelepanu sellele, et sotsialistlik võistlus ei toimu ja sotsialistlike kohustusi ei saa võtta õppetöö tagajärgede hindamise osas.

Õhtlasi juhib rektoraat ja ametiühingu komitee tähelepanu sellele, et sotsialistlik võistlus ei toimu ja sotsialistlike kohustusi ei saa võtta õppetöö tagajärgede hindamise osas.

Õhtlasi juhib rektoraat ja ametiühingu komitee tähelepanu sellele, et sotsialistlik võistlus ei toimu ja sotsialistlike kohustusi ei saa võtta õppetöö tagajärgede hindamise osas.

Õhtlasi juhib rektoraat ja ametiühingu komitee tähelepanu sellele, et sotsialistlik võistlus ei toimu ja sotsialistlike kohustusi ei saa võtta õppetöö tagajärgede hindamise osas.

Õhtlasi juhib rektoraat ja ametiühingu komitee tähelepanu sellele, et sotsialistlik võistlus ei toimu ja sotsialistlike kohustusi ei saa võtta õppetöö tagajärgede hindamise osas.

Õhtlasi juhib rektoraat ja ametiühingu komitee tähelepanu sellele, et sotsialistlik võistlus ei toimu ja sotsialistlike kohustusi ei saa võtta õppetöö tagajärgede hindamise osas.

Õhtlasi juhib rektoraat ja ametiühingu komitee tähelepanu sellele, et sotsialistlik võistlus ei toimu ja sotsialistlike kohustusi ei saa võtta õppetöö tagajärgede hindamise osas.

Õhtlasi juhib rektoraat ja ametiühingu komitee tähelepanu sellele, et sotsialistlik võistlus ei toimu ja sotsialistlike kohustusi ei saa võtta õppetöö tagajärgede hindamise osas.

Õhtlasi juhib rektoraat ja ametiühingu komitee tähelepanu sellele, et sotsialistlik võistlus ei toimu ja sotsialistlike kohustusi ei saa võtta õppetöö tagajärgede hindamise osas.

Õhtlasi juhib rektoraat ja ametiühingu komitee tähelepanu sellele, et sotsialistlik võistlus ei toimu ja sotsialistlike kohustusi ei saa võtta õppetöö tagajärgede hindamise osas.

Õhtlasi juhib rektoraat ja ametiühingu komitee tähelepanu sellele, et sotsialistlik võistlus ei toimu ja sotsialistlike kohustusi ei saa võtta õppetöö tagajärgede hindamise osas.

Õhtlasi juhib rektoraat ja ametiühingu komitee tähelepanu sellele, et sotsialistlik võistlus ei toimu ja sotsialistlike kohustusi ei saa võtta õppetöö tagajärgede hindamise osas.

Õhtlasi juhib rektoraat ja ametiühingu komitee tähelepanu sellele, et sotsialistlik võistlus ei toimu ja sotsialistlike kohustusi ei saa võtta õppetöö tagajärgede hindamise osas.

Õhtlasi juhib rektoraat ja ametiühingu komitee tähelepanu sellele, et sotsialistlik võistlus ei toimu ja sotsialistlike kohustusi ei saa võtta õppetöö tagajärgede hindamise osas.

Õhtlasi juhib rektoraat ja ametiühingu komitee tähelepanu sellele, et sotsialistlik võistlus ei toimu ja sotsialistlike kohustusi ei saa võtta õppetöö tagajärgede hindamise osas.

Selgusid TRÜ üliõpilaslaulude võistluse tulemused

Möödunud aasta oktoobrikuu lõpul kuulutati ELKNU TRÜ komitee, TRÜ Ametiühingu komitee ja ajalehe „Tartu Riiklik Ülikool“ toimetuse poolt välja TRÜ Ülikooli üliõpilaslaulude võistlus. Võistlustööde esitamise tähtpäevaks tuli kokku 12 tööd 9-lt autorilt.

Hiljuti vaatas žürii võistlusele saadetud tööd läbi ja otsustas:

1) I auhind jätta välja andmata vääriliste tööde puudumise tõttu.

2) Anda välja kaks II auhinda (à 200 rbl.) ja nimelt:

a) Ajaloo-keeleteaduskonna II kursuse üliõpilasele Oskar Kruusile luuletuse „Ülikoolilinnas“ eest,

OSKAR KRUUS

Ülikoolilinnas

Vaevalt on päikesekiired
hõbetand Emajõe veed,
algab küi tõmine kiire,
noori täis Toomemäe teed.

Refr.: Pole me pilkudes kartust;
silmaades uljus ja ind —
kibab koos meiega Tartu,
õppiva nooruse linn!

Mõte on kerge ja lahe,
algavad loengud ja tööd
noortel, kel õppimistahet
miski ei kõhkuma löö.

Refr.: Pole me pilkudes kartust...

Sita on põllud ja tehas
saadnud meid küsima nõu —
unelmad tõeluseks teha,
noorus seks pühendab jõu.

Refr.: Pole me pilkudes kartust...

Lahti ees teaduse ukseid,
õpi ja uuri ning loo!
Kuumad on südameduksed —
Tartu on alati noor!

Ehitajad

(Autori märgusõna „Ehitaja“)

Me ehitada antud homse hoone —
et ehitada, oskama seks peab.
Meis põlev soov, meil püüe igas soones
on saada targaks taiduriks, kes teab,
kuis kive seinu laduda on vaja,
et kerkiks kaunimana kommunismi maja.

Käed külge! Töötada on elu seadus.
Meil argu olgu vastseist mõtteist põud.
Las iga kivi vaeb ja hindab teadus,
mis seinu liidab käte ühisjõud.
Meil selleks endil uueks saada vaja,
et olla uue elu õiged ehitajad.

Märkmeid üliõpilaslaulude võistluse tulemustest

Selleks, et saada uusi aktuaalseid üliõpilaslause, kuulutati 1949. a. oktoobrikuu lõpul välja vastav võistlus.

Võistluse esimese tingimuseks oli märgitud, et laulutekstid peavad käsitlema Tartu Riiklikus Ülikoolis ja üliõpilaskonnas nõukogude korra ajal toimunud kvalitatiivset murrangut, näitama avaraid töö- ja õppimisvõimalusi nõukogude korra viljastavast tingimusest ja aitama kaasa nõukogude patriotsmi kasvatamiseks.

Sellise võistluse korraldamist tuleb lugeda täiesti vajalikuks. Kahjuks aga ei kujunenud võistluse tulemused nii heaks kui loodeti. Sissetulnud tööde arv oli väike, samuti ei leidunud esitatud tööde hulgas I auhinna väärilist ja suurema osa esitatud luuletuste üldine tase oli võrdlemisi madal.

Auhinnatud tööde näol on võistlus siiski andnud tunnustatavaid tulemusi — oleme saanud mitu nõukogude üliõpilaste mõtteid ja püüdeid kajastavat luuletust, millistel pärast viisistamist on suuri eeldusi saada üliõpilaskonna üldiseks lauluvaraks. Tuleb eriti esile tõsta Ajaloo-keeleteaduskonna II kursuse üliõpilase Oskar Kruusi II auhinnaga premeeritud luuletust „Ülikoolilinnas“. Selles nooruslikult hoogsas ja värsil lüües luuletuses on autor kujutanud nõukogude üliõpilaste pingast, rõõmurohket tööd ja ühtlasi hästi esile toonud üliõpilaste sidet kogu nõukogude üheshitava eluga.

Üliõpilaselule lähedane on ka teine II auhinna vääriliseks tunnistatud luuletus — „Ehitajad“ —, mis võistlusele oli esitatud märgusõna „Ehitaja“ all. Autor on toonud esile üliõpilaste kui valmiva eriteadlaste kaadri tähtsast osa kommunismi üheshitamises. Luuletus on kirjutatud küllaladase oskusega ja on sobiv viisistamiseks. Kunstilise kujukuse poolest jääb ta aga siiski pisut kahvatumaks hoogsamast ja haaravamast luuletusest „Ülikoolilinnas“.

III auhinnaga premeeritud Matemaatika-loodusteaduskonna geoloogiasakonna II kursuse üliõpilase Evald Sammeti luuletus „Rahu eest“ ei vasta temaatiliselt küll võistlustingimustele, kuid käsitleb siiski aktuaalset ja vajalikku rahu eest võitlemist teemat. Luuletuse alguses iseloomustatakse hästi rahu eest võitlevat progressiivset noorsugu, kes on juba pidanud läbi käima karmi võitlustee:

„Ju noortena sõda me näinud.
fašistidest laastatud maad“...

Autor aga ei suuda siiski seda

võimsat ja vajalikku teemat lähendada küllaladase jõu ja sügavusega, tundub, et tal jääb puudu entusiasmist. Ka ei näita autor nõukogude noori rahu eest võitlejate esiridades, vaid ainult selle võitluse toetajatena:

„...Käed ulata, seltsimees, mulle —
koos toetame alati neid,
kes kaitsevad rahu ja teadust“...

Samuti ei ole autor osanud õigesti edasi anda rahu eest võitlemise kõrget eesmärki.

Ergutuspreemiaga auhinnatud, märgusõna „Üliõpilane“ all esitatud luuletus „Nõukogude üliõpilased“ käsitleb nõukogude üliõpilaskonna üldaid püüdeid ja eesmärki, sidudes üheshitustööd võitlusega rahu eest.

Autori mõtted on üldiselt õiged ja selgesti väljendatud. Kuid ühes küsimuses on temagi juures tegemist ekslike arusaamadega: ta ei näe nõukogude noorsoo eesrindlikku, juhtivat osa progressiivse noorsoo võitluses. Peale selle on laulu värsitehnika, peamiselt rütmis suuri konarusi ja viimistlematust, mis kohustab autorit laulu enne viisistamist tugevasti ümber töötama.

Auhindamata luuletuste kohta tuleb öelda, et nende tase on õige madal. Milles siis seisnevad nende peamised puudused?

Põhiliseks puuduseks on sisu ja vormi mittevastavus. Teemad, mis on valitud küll progressiivsed, nõukogude elust, on käsitletud üldisoonaliselt ja pealiskaudselt. Ühes lühikeses luuletuses on tahetud ära ütelda väga palju mõtteid, kõik nõukoguliku elu küsimused, mistõttu neis puudub mõtte ja meeleolu ühtsus ning terviklikkus. Oige kujukalt esineb seal puudus näit. luuletuses „Meie laul“ (märgusõna „Kollektiiv“).

Nõukoguliku sisu väljendavad autorid sageli kulunud idealistlike kujunditega. Luuletuses „Uuel teel“ (märgusõna „Helge tulevik“) öeldakse näiteks nõukogude üliõpilaskonnast, et „meil ülikooli toob vaimu toitu“ ja „me pere sammub valgusmäel“, ning kutsutakse üliõpilasi selle tänuks „tõstma tõrvikute loitu“. Tihti on kujundid ilmetud, vähe iseloomulikud, juhuslikud, valitud riimi pärast.

Ka värsitehniliselt on auhindamata jäänud luuletused väga saamatud, võib isegi öelda, et kirjaoskamatud. Mitmed neist ei vasta üldistele värsiehituse, veel vähem viisistamise nõuetele. Esineb isegi keelelist kirjaoskamatust. Luuletuses „Edasi, noorsugu“ (märgusõna „Pihel“) esineb näiteks kol-

mes salmis grammatiliselt vale ja arusaamatu lausevorm: „Homme ju ootab sind tegude pidev“. Samas luuletuses esineb teisigi segaseid ja arusaamatuid värsse, näit.: „Ohku paiskugem valla mõtete käed“ jne.

Teistest auhinnata jäänud töödest erinevad järele märgusõna „Linnutee“ all esitatud kolm luuletust: „Jutustus tänasest Tartust“, „Rõõmsate laul“ ja „Kuidas saabus armastus“. Need on tehniliselt, rütmil ja riimide poolest väga ladusad, tundub, et autor on nad kirjutanud üldlauldavate viiside rütmil järgi, kuid sisuliselt on luuletused väga nõrgad. „Jutustus tänasest Tartust“ ja „Rõõmsate laul“ püüab autor käsitleda nõukogude üliõpilaskonnas teemat, kuid teeb seda lapsikult, isegi labaselt.

„Rõõmsate laul“ läheb autor rütmil ja kõlavalt riime sepsitades nii kaugele, et ei tunnistagi mingit mõtet ega loogikat. Ta kuhjab siin mõtetuid küsimusi, millele ise ei mõtlegi sealjuures vastata, näiteks:

„Mis on päike ja öö?
Mis on tehas ja töö?“

„Mis on laulud ja suud?“

„Mis on tehas ja puud?“

Mõtte leidmine selles luuletuses osutub ülejõukäivaks tööks.

Oma labasuse poolest seisab täiesti allpool kriitikat luuletus „Kuidas saabus armastus“, mis meenutab kodanlikust ajast tuntuks kalendrisaba vemmälvärssi, millist poleks üldse oodanud võistlusele esitatute hulgas.

Kokkuvõttes võib öelda käesoleva üliõpilaslaulude võistluse tulemuste kohta, et võrreldes eelmiste luuletusvõistlustega näitab see noorte luuletajate põhjalikumalt vabanemist apoliitilisusest. Esitatud tööd, peale mõne üksiku erandi on kirjutatud aktuaalsetele, nõukogulikele teemadele. Teiseks näitab võistlus auhinnatud tööde näol, et meie noored autorid suudavad aktuaalseid teemasid käsitleda võitlevalt ja haaravalt. Kuid võistluse tulemused sunnivad tegema ka etteheiteid meie andekatele noortele luuletajatele passiivsest pärast loomingulises töös. Seda näitab kõigepealt juba võistlusest osavõtjate vähe arv (9). Ka peab esitatud tööde põhjal ütleva, et mõned noored autorid suhtuvad luuletamisse liiga kergelt, et sageli neil ei ole selge põhjaliku ja püüdlu töö vajadus oma luuletuse kallal.

L. Randsep,
žürii liige.

Kirjandusring korraldab kriitika- ja fõljetoni- ning epigrammivõistluse

TRÜ kirjandusring korraldab käesoleval semestril üliõpilaste kirjandusliku omaloomingu hoogustamiseks ja kirjandusteoreetilise tegevuse elavdamiseks kaks kirjanduslikku võistlust: kriitikavõistluse ning fõljetoni- ja epigrammivõistluse.

Kriitikavõistluse objektiks on noorte autorite koguteos „Võitlev sõna“. Kriitiseeriva kirjutise ulatust ei piirata; hindamisel võetakse arvesse teosele lähenede parteilisust, põhjalikkust, iseseisvust, väljenduse selgust jne. Võistlusest osavõtjad peavad olema teadlikud kirjanduskriitika kaasaegseis probleemides, printsiipides ja ülesandis. Preemiaiks on määratud: I — Rbl. 500, II — Rbl. 300, III — Rbl. 200.

Fõljetoni- ja epigrammivõistlusele esitatavate tööde sisuliseks nõudeks on teema aktuaalsus. Kasutada tuleb tänapäevast kommunismi üheshitava töö ainekust;

tegevusala valik on vaba, arvestades aga ülikooli elu vähest kujutamist meie kirjanduses, on ülikooli ainekist eriti soovitatav.

Preemiad on ette nähtud järgneval:

fõljetonide eest: I — Rbl. 500, II — Rbl. 300, III — Rbl. 200; epigrammide eest: I — Rbl. 200, II — Rbl. 150, III — Rbl. 100.

Osa võtta võivad võistlusest kõik TRÜ üliõpilased.

Võistlustööd tuleb esitada masin- kirjas või selgesti loetavas kirjas varjunimega varustatuna; sama varjunime kandvas kinnises ümbrikus tuleb lisada autori nimi, teaduskond ja kursus. Võistlustööde esitamise tähtpäevaks on 1. märts 1950; äraandmise koht tehakse teatavaks hiljem.

Žüriil on õigus jätta osa auhindu välja andmata, jaotada auhindu teisiti ning anda välja ergutuspreemiaid.

TRÜ kirjandusringi juhatus.

Toimub ajalehe „Tartu Riiklik Ülikool“ lugejate II konverents

Ajalehe „Tartu Riiklik Ülikool“ toimetuse teatab, et 26. veebruaril s. a. korraldatakse ajalehe „Tartu Riiklik Ülikool“ lugejate II konverents.

Konverentsi ettevalmistustööde raames viiakse koos ELKNU TRÜ komitee ja TRÜ Ametiühingu komiteega läbi kõigi ülikooli seinalehtede viimaste numbrite ülevaatus. Ülevaatuses tuleb seinalehed hiljemalt 22. veebruaril s. a. tuua ametiühingu komiteesse. Vastav žürii vaatab seinalehed läbi ja teeb ametiühingu komiteele ettepanekud parimate seinalehtetoimetuste premeerimiseks.

Kokkuvõtete tegemine ülevaatuses ja preemiate väljaandmine toimub ajalehe „Tartu Riiklik Ülikool“ lugejate II konverentsil, mille päevakorras on järgmised küsimused:

1) Aruanne „Ajalehe „Tartu Riiklik Ülikool“ toimetuse tööst ja kaastööliste ülesannetest uuel semestril, eriti aga NSV Liidu Ülemnõukogu valimiste eelset perioodil.“

2) Aruanne „TRÜ seinalehtede senisest tööst ja esmajärgulistest ülesannetest seinalehtede taseme tõstmisel.“

3) Preemiate väljaandmine parimate seinalehtede toimetustele.

Meeleolukas semestri avapidu

Möödunud laupäeva õhtul täitis Tartu Opetajate Instituudi avarad ruumid Tartu kõrgemate õpetajate rõõmsast üliõpilasperest — toimus traditsiooniline semestri avapidu.

Tähelepanelikult kuulasid üliõpilased kaugõppeprorektor sm. Ertise ettekannet talvise eksamisessiooni tulemuste ja üliõpilaste edasiste ülesannete kohta. Kõneleja kutsus noori üles tähistama NSV Liidu Ülemnõukogu valimisi ja Eesti NSV 10. aastapäeva uute saavutustega.

Kõnele järgnes mitmekülgne ja sisukas isetegevuslik osa. Soojalt

võeti vastu Tartu Riikliku Muusikakooli õpilaste kunstiküpsed ettekanded. Ka meie ülikooli isetegevustel, kes olid esinemiseks valmistunud hoolega, pälvisid koosolijate tunnustava hinnangu. Tugevate kiiduavaldustega võeti vastu meie kahekordse naiskvarteti poolt esitatud A. Velmeti laul „Stalini nimega“. Ülikooli rahvatantsurühma, klaverisolisti H. Tanki jt. esinemine võeti samuti soojalt vastu.

Kõigi peost osavõtjate üksmeelne arvamus oli, et seekordne üritus kuulub kõige õnnestunumate hulka omataoliste seas.

R. Kärt

Näitekunstiring töörohked, päevad

Üliõpilaste näitekunstiringil on praegu töörohked päevad: näidend „Sügavad juured“, mille õppimisel kollektiiv pikemat aega töötas, hakkab saama esitamiküpsiks. Juba 6. märtsil — NSV Liidu Ülemnõukogu valimiste auks — kavatakse korraldada näidendi esietendus RT „Vanemuise“ laval.

Kuna esietenduseni pole enam

jäänud kolme nädalatki, ollakse ringis pingsalt tegevuses lavastuse viimistlemiseks. Näitejuhi sm. U. Väljaotsa juhtimisel toimuvad peagu igal õhtul proovid. Kollektiiv on töö juures täie innuga, tahes ülikooli kollektiivile pakkuda õnnestunud ja kunstiküps la- vastust.

J. Gross

Üliõpilased krossiradadel

Iga aastaga on suurenenud ametiühingute ja kommunistlike noorte traditsiooniliste jooksu- ja suusakrosside populaarsus. Nõukogude maa töötajate ja noorsoo hulkades. Krossivõistlustel, mis oma ulatuselt on ainulaadsed maailmas, stardivad igal aastal miljonid inimesed.

Ka Tartu Riiklikus Ülikoolis tõuseb aasta-aastalt jooksu- ja suusakrossidest osavõtjate hulk. Kui möödunud aastal, vaatamata halbadele lumeoludele, võttis suusakrossist osa 783 üliõpilast, õppejõudu ja teenistujat, siis tänava on meie kohustuseks viia see arv palju kõrgemale. Teaduskondade kehakultuuri-kollektiivide esimehed koos komso- moli- ja ametiühingu-organisatsioonidega tehku kõik selleks, et kindlustada 100%-line osavõtt suusakrossist.

Esimesena vanemate kursuste üliõpilastest ja õppejõududest ning

teenistujatest pidi asuma krossiradadele möödunud puhkepäeval Metsandusteaduskond. Metsandusteaduskonna kollektiivi kuulub peale I ja II kursuse üliõpilaste, kes sooritavad suusakrossi kehalise kasvatus tundides, veel 129 üliõpilast, õppejõudu ja teenistujat. Krossivõistlustele ilmus aga ainult kuus (!) III kursuse üliõpilast, nendest parima aja saavutasid U. Riispere ja V. Linnamägi. Kuhu jäid aga ülejäänud kollektiivi liikmed eesotsas kommunistlike noortega, nagu sm-d Kallas, Koslov jt. kes peaksid olema esimesed ja tõmbama kaasa ka hulgaliselt teisi, et kaitsta oma teaduskonna ja kogu ülikooli au krossirajal.

J. Jürisma,
kehakultuuri- ja spordi-
kateetri vanemõpetaja.

Vastutav toimetaja J. Feldbach

RUTAKE AJALEHE „TARTU RIIKLIK ÜLIKOO“ TELLIMISEGA!

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNU komitee ja ametiühingu komitee häälekandja

Nr. 6 (53) Reedel, 24. veebruaril 1950. a. III aastakäik

Kodumaa võimsuse edasise kasvu eest!

„Kommunistlik partei viib oma suure juhi, Lenini suremata ürituse geniaalse jätkaja seltsimees Stalini juhtimisel nõukogude rahvast kindlalt kommunismile,“ öeldakse Üleliidulise Kommunistliku (bolševike) Partei Keskkomitee läkituses kõigile valijatele.

Kommunistlik partei on oma võitlusega võitnud kogu nõukogude rahva piiritu usalduse ja armastuse. Meie rahvas vaatab bolševike parteile kui oma juhile, meie võitluse innustajale ja organisatorile, meie rahva moraalse ja poliitilise ühtsuse kindlustajale. Sellepärast lähevad meie maal kommunistid ja parteitunud valimistele kindlas bloki, sellega seletavalt selle stalinliku bloki hülgavate võidud kõigil senistel valimistel. Hääletades kommunistide ja parteitute bloki kandidaatide poolt hääletame meie kodumaa edasise õitsengu eest, kommunismi võidu eest — selles veendumuses tulevad nõukogude inimesed valimistele ja hääletavad rahva parimate poegade ja tütarde poolt.

Kommunistlik partei on end alati näidanud rahva usalduse vääriliseks. Kommunistliku partei juhtimisel on nõukogude rahvas käinud ära kuulsusrikka tee sotsialismile, kommunistliku partei juhtimisel ehitame me veendunult ja võidukindlalt kommunismi. ÜK(b)P Keskkomitee läkituses jutustatakse meist võitlustest, mida meie rahvas viimastel aastatel on saavutanud. Meie laimesed ei unusta kunagi, et kõigi nende suurte võitude eest võlgname me tänu kommunistliku partei ja suure Stalini targale juhtimisele.

Neli aastat tagasi toimunud NSV Liidu Ülemnõukogu valimistel hääletas meiega ülikooli kollektiiv üksmeelselt kommunistide ja parteitute bloki kandidaatide poolt. Me tegime õigesti. Iga päev oleme ise olnud tunnistajaks pidevalt toimuvale arenemisele ja tõusu, meie rahva heaolu paranemise protsessile, mida organiseerib kommunistlik partei. Päev-päevalt on tugevnenud ka meie ülikool, tema töö tase on vääramatult tõusnud. Ühest osast neist suurtest edusammudest, mida me viimase nelja aasta jooksul oleme saavutanud, jutustame me oma tänases lehes. Ärge unustagem hetkekski, et nende ja kõigi teiste suurte saavutuste eest võlgname me tänu kommunistlikule parteile, vennasvabariikide omakasupüüdmatale abile ja suure Stalini geniaalsele juhtimisele!

Heites pilgu viimase nelja aasta jooksul käidud teele, kujuneb veelgi kindlamaks meie otsus hääletada 12. märtsil kõhklematult kommunistide ja parteitute bloki saadikukandidaatide poolt. Demonstreerides valimistel oma tihedat koostööd nõukogude võimu, bolševike partei ja suure Stalini ümber, hääletame me oma suure sotsialistliku kodumaa edasise õitsengu ja tema võimsuse kasvu eest, meie rahuliku ja eduka töö eest, meie Tartu Riikliku Ülikooli edasise arenemise ja tema töö paranemise eest!

R. Antons ja V. Leede registreeriti Ülemnõukogu saadikukandidaatideks

Neil päevil toimunud valimiste ringkonnakomisjonide istungeil registreeriti NSV Liidu Ülemnõukogu saadikukandidaadid.

NSV Liidu Ülemnõukogu Liidu-nõukogu valimiste Tartu valimisringkonnas nr. 668 registreeriti Liidu-nõukogu saadikukandidaadiks TRÜ õppeprorektor sm. Richard Juhani p. Antons, kuna Rahvuste Nõukogu saadikukandidaadiks Tartu linna valimisringkonnas nr. 367 registreeriti EK(b)P Tartu Linna-komitee sekretär sm. Valdar Jaani p. Leede.

Sõna on agitaatoritel

Oodatud külaline valijate kodudes

Saanud endale agitaatori suured ja vastutusrikkad ülesanded, asusin kohe nende täitmisele.

Nüüd olen oma valijate juures saanud oma inimeseks, on märgata, et minu tulekut oodatakse. Vestleme siis ühiselt Nõukogude valimissüsteemist, meie majandus- ja kultuurilist, uutest sündmustest rahvusvahelises olukorras.

Ent valijad ei piirdu enam üksnes küsimustega neilt aladelt, vaid pöörduvad minu poole ka oma isiklike küsimustega, paluvad abi mitmesuguste raskuste ületamisel. Nii jutustas 71-aastane valija Anna Adler, et ta elab rasketes tingimustes ilma hooldajateta võõraste inimeste juures toas, kus peale tema elab veel kolm inimest. Sm. Adler on kaks korda pöördunud sotsiaalkindlustusosakonna poole avaldusega tema võtmiseks vana-dekodusse, kuid tema avaldusi pole seni rahuldanud. Rõõmuga nõustusin täitma valija soovi ja abistama teda selle küsimuse lahendamisel.

Sotsiaalkindlustusosakonnas selgus, et sm. Adleri avaldused olid seni jäänud kuidagi silmapaari vahele. Nüüd aga lubati asi kiiresti lahendada. See teade valmistas sm. Adlerile suurt rõõmu.

Edaspidi tahan olla veelgi sagedasemaks külaliseks oma valijate kodudes.

H. Metsa

Kasvatades kasvame ka ise

Teades Ülemnõukogu valimiste suurt poliitilist tähtsust, hakkasin ka mina töötama agitaatorina agitpunktis nr. 12. — Selleks, et ise olla teadlik valimistest ja seoses valimistega kerkivast küsimustest, tutvusin vastava kirjandusega, eeskätt aga valimismäärustikuga. Minu esimeseks tööks oli viia valijatele kutseid koosolekule, mis toimus agitpunktis. Seda ja järgnevat külastäike kasutasin selleks, et tutvuda valijatega, vestelda neid huvitavalt teemadel ja pakkuda oma kaasabi nende vajaduste rahuldamisel. Nendele kogemustele toetudes jätkan veel hoolikamalt selgitustööd valijate seas, et kindlustada kõigi valijate ilmumine valimistele.

Agitaatori töö on huvitav ja paeluv: saan olla kasulik meie kodumaale ja töötades arenen ka ise.

Helvi Kull

Juba lähenedes agitpunktile, näeme kaugel noolekesi, mis näitavad teed šeflusaluse agitpunkti nr. 8 juurde. Agitpunkti hoone välisdekoratsioonid on kujundatud maitsekalt ning varustatud piisavalt valgustusseadmetega. See kõik kõneleb, et siin on tehtud tubli töö meie ülikooli kollektiivi poolt.

Astume edasi. Ka siseruumides ei saa tulla eksimine kõne alla, sest nooled suunavad meid igal pool.

Pidevalt tuleb kodanikke — valijaid ja üliõpilasi-agitaatoreid, kes nimekirju kontrollima, kes ülesanded saama agitkollektiivi juhatajalt sm. Feldmanilt.

Agitpunkt ise on maitsekalt dekoreeritud loosungite, pöösaspuudega. Siin asub väike raamatukogu, ajakirjad ja ajalehed, raadio, malendid. Kõik see muudab agitpunkti hubaseks ja koduseks, meeldivaks vaba aja veetmise kohaks igale valijale.

Kuid ka agitaatoritel on siit palju leida — siin asub instruktisoonide vihk, kust agitaatorid ka siis oma ülesandeid saavad teada, kui juhatajal pole momendil aega või viibib mujal. Seinal asub agitpunktile määratud piirkonna plaan. Samas leame ka autahvi ja seinalehe „Agitaator“.

Nagu selgub jutujamisest agit-

Hääletades kommunistide ja parteitute bloki kandidaatide poolt, hääletavad valijad rahvahariduse edasise tõusu eest meie maal, töötajate kultuuri- ja tehnilise taseme pideva tõusu eest, nõukogude teaduse ja kultuuri uue õitsengu eest!

(ÜK(b)P Keskkomitee läkitusest kõigile valijatele)

TRÜ kollektiiv tervitab vaimustusega ÜK(b)P KK läkitust kõigile valijatele

Möödunud nädala lõpul avaldati ÜK(b)P Keskkomitee läkitus kõigile valijatele. Koos kogu nõukogude rahvaga tervitas Tartu Riikliku Ülikooli kollektiiv vaimustatult kuulsusrikka bolševike partei Keskkomitee valimiseelset läkitust, milles suurepärase selgusega on formuleeritud bolševike partei programm, kommunismi ülesehitamise programm.

Läkitust lugedes

Üle meie suure kodumaa kandus ÜK(b)P Keskkomitee läkitus kõigile valijale, täites uhkuse ja tänu-tundega meie maa töötajate südamed. Oleme uhked selle üle, et meil on õnn elada neil suurteil aegadel, kus inimene teadlikult juhib looduse ja ühiskonna arengut.

Meie põlvkonna noored mäletavad veel väga hästi umbunud kodanlikku aega, kus pündusid avarad tulevikuperspektiivid. Mäletan ise, kui tol ajal tehnikumis käies tuupisin „maa langeva viljakuse seadust“ või Mendeli seadusi, mis piirasid saakide tõusu ja loomisvõimalusi sordaretuses. Paratamatult tekkis mõte — milleks siis üldse õppida põllumajandust, kui me siin nagunii midagi ei saavuta, sest „looduse seadused“ on sellised.

Nüüd aga oleme ise suure stalinliku looduse ümberkujundamise plaani elluvijad. Teame, et maa-viljakuse tõus on piiramatult, et inimene võib oma soovil kohaselt aretada uusi sorte ja tõuge. Planeerime teadlikult põllumajanduslikku tootmist meie noortes ühismajandites. Võime juba oma silmaga näha edusamme, mis meie maal on tehtud.

Kommunistliku kasvatuse lahutamatu osa

Bolševistliku agitatsiooni arendamisel noorte ja elanikkonna hulgas on eriti suur tähtsus seoses NSVL Ülemnõukogu valimistega. Agitatsioonitöö suurt tähtsust on öieti mõistnud TRÜ Oigusteaduskonna üliõpilastest agitaatorid, kes on rakendunud tööle agitpunkti nr. 12 agitaatorite kollektiivis. Peamist tähtsust omistatakse tööle valijate kodudes, kusjuures kõige levinumaks töömeetodiks kujunevad vestlused. Vestluste läbiviimine valijatega nõuab agitaatorilt laialdasi teadmisi NSV Liidu Ülemnõukogu ja valimismäärustikust, Stalinlikust Konstitutsioonist, sündmustest meie maal ja rahvusvahelisel alal. Agitaatorite igakülgeks ettevalmistamiseks teostatakse agitatsioonitöö kogemuste vahetamise ja instrueerimise koosolekuid vastavalt väljatöötatud plaanile. Peale selle toimub agitaatorite omavaheline kogemuste vahetamine vestluse teel.

Esimesed kogemused agitaatoritöös näitavad meie elanikkonna aktiivsuse pidevat kasvu valimiseelset perioodil. Valijad esitavad agitaatoritele suuri nõudmisi ja on ühtlasi nende teadmiste ja töö kontrollijaks.

Me ei tohi unustada, et agitatsioonitöö NSV Liidu Ülemnõukogu valimiseelset perioodil on üks osa sellest tööst, mida me teostame kommunistliku kasvatuse alal.

B. Hiire, Oigusteaduskonna I kursuse üliõpilane.

Agitkollektiivi tööhoog tõuseb iga päevaga

Tublit abi agitatsioonitööle on osutanud meie ülikooli isetegevuslased. Nii esimesid hiljuti Ajaloo-keeleteaduskonna üliõpilased hea isetegevusega rahvakooalekul, samuti ka Arstiteaduskonna ja Kehakultuuriteaduskonna üliõpilased.

Kõigi teaduskondade isetegevuslased peavad joonduma nende teaduskondade järgi ja andma ka omalt poolt panuse meie šeflusaluse agitpunktide tööle.

Teiselt poolt leidub aga ka niusuguseid agitbrigade ja agitaatoreid, kes pole senini suhtunud vajaliku tõsidusega valimiseelse selgitustöö läbiviimisele.

Agitbrigad nr. 3, mille brigadi-vanemaks on sm. Kilk, teostab oma ülesandeid lohakat, ei kontrolli agitaatorite tööd. Selle tõttu on agitaatorite poolt läbiviidud selgitustöö olnud pealiskaudne ning individuaal- ja grupivestluste tase nõrk.

Halvasti on töötanud ka agitaatorid sm-d Leinemann ja sm. Frorip. Nii ei ilmunud kommunistlik noor sm. Leinemann kunagi 16. veebruarini

Arvukail koosolekudel kursustel, õpperühmades ja ametiühingugruppides arutasid meie ülikooli õppejõud, üliõpilased ja teenistujad ÜK(b)P Keskkomitee läkitust. Kõik sõnavõtjad kinnitasid üksmeelselt oma otsust järgida ÜK(b)P KK läkitust ja hääletada 12. märtsil kommunistide ja parteitute stalinliku bloki saadikukandidaatide poolt.

tud viie sõjajärgse aastaga.

Lugedes ÜK(b)P KK valimiseelset läkitust, oleme uhked meie maa suurte võitude üle, mis on saavutatud bolševike partei ja targa Stalini juhtimisel. Teame, et meie maa on kujunenud tugevaimaks riigiks maailmas, et meie ühiskondlik kord on kõige elujõulisem maailmas.

Põllumajandusteaduskonna lõpetajad, rakendame kogu oma energia tööks ja õppimiseks, et poole aasta pärast õpetatud agronoomidena ellu astudes oleksime tugevad nii oma erialas kui ka ühiskondlik-poliitilistes teadmistes, et täide viia meie valitsuse ja partei juhiseid sotsialistliku põllumajanduse arendamisel!

Kindlustundega astume 12. märtsil valimiskastide juurde, andes oma hääle kommunistide ja parteitute bloki kandidaatide poolt. Teame, et ainult kommunistliku partei juhtimine tagab meie avarad arenemise ja töötamise võimalused.

Veata Sarv,

Põllumajandusteaduskonna IV kursuse üliõpilane.

Pühapäev šeflusaluses vallas

ELKNU TRÜ komitee poolt saadeti laupäeval, 18. veebruaril 12-liikmeline agitatsioonibrigaad sm. V. Kaarna juhtimisel TRÜ šeflusalusesse Mäksa valda. Brigaad jagunes koha peal viieks 2—3 liikmeliseks gruppiks, millistest igaüks suundus eri kolhoosi. Külalasti Helina, Sõpruse, Majaka, Koidu ja Jõemetsa kolhoosi. Kõik brigadi liikmed võtsid pühapäeva jooksul osa reast agitatsiooniretkedest kolhoosipereades ja korraldasid rahvakooalekuid, kus selgitati kolhoosnikutele valimismäärustikku ning neid suuri saavutusi, mida meile on andnud nõukogude võim.

Kokku külastasid agitaatorid ca 100 kolhoosipereid. Eriti tubli töö tegid agitaatorid — kommunistlikud noored sm-d Maidla, Taliarv, ja Paabo.

Ohtul korraldati Melliste rahvamajas selgituskoosolek kolhoosnikutele, kus kolhoosnikud otsustasid minna 12. märtsil valimistele organiseeritult.

V. Koslov,

Metsandusteaduskonna III kursuse üliõpilane.

Meie panus valimiseel- ssesse selgitustöösse

Et aidata kaasa valimiseelse agitatsioonitöö teostamisel, sooritas grupp III kursuse slaavi filoloogide moodunud pühapäeval külastajate Raadi õppe- ja katsemajandisse. Külastajate eesmärgiks oli tutvustada valijaid ÜK(b)P Keskkomitee läkitusega kõigile valijale.

Juba varakult kogunesid majandi töötajad punanurka, ootasid külalisi...

Pärast ELKNU TRÜ komitee sekretäri sm. Tiido sissejuhatavat sõnavõttu luges Oigusteaduskonna II kursuse üliõpilane sm. Kaunars ette partei Keskkomitee läkituse. Järgnes sisukas kontsertosa. Koos üliõpilaste-esinejatega laulsid ka koosolekust osavõtvad noortöölised. Laulud vaheldusid ühise tantsuga, tants mängudega, aenes sõbralik vestlus.

Kõlab ühine laul — „Maailma demokraatliku noorsoo hümn“. Aeg on asuda koduteele. Raadi majandi töötajad lahkusid õhtul uute kasulike teadmistega ja tunde-ga, et oli kasulikult veedetud puhketunnid, üliõpilastele tähendas see külastäike aga kontakti tihendamist meie valijatega, uut panust valimiseelses selgitustöösse.

N. Degtjarjova,

Ajaloo-keeleteaduskonna III kursuse üliõpilane.

oma agitaatorikohuseid täitma. Sm. Leinemann ei olegi suuteline edukalt teostama agitaatoritööd, sest suhtub passiivselt ideelis-poliitilisse enesetäiendamisse ja ei ole kursis tänapäeva aktuaalsemate poliitilise elu sündmustega.

Oma poliitilise täiendamise lohakele jätmise ning loiu töö eest agitaatorina karistas ELKNU TRÜ komitee sm. Leinemann valju noomitusega arvestuskaardile kandmisega.

Agitaator ja kommunistlik noor sm. Frorip aga, kinnitatuna tööle parteibüroo poolt, „mõttes“ veel kaks päeva, enne kui pärast korduvaid meeldetuletusi astus agitpunktiga kontakti.

Sellised nähtused peavad meie agitaatorite töös kohe kaduma ning sm-d Leinemann ja Froripil tuleb asuda tõsiselt tööle, et mitte jääda võlgaseks meie valijate ja ülikooli kollektiivi ees.

On selge, et kui lõplikult likvideeritakse needki vead, mis seni häirisid edukat agitatsioonitööd ja kui meie agitaatorid suhtuvad oma töösse veel suurema kohusetundega, suudab ülikooli pere liikmed moodustatud agitkollektiiv kindlustada valimiste täieliku õnnestumise oma piirkonnas.

V. Kaarna

KOMMUNISTLIKE NOORTE ELU

Eesrindlikematest saavad
kommunistlikud noored

Möödunud kuudel võttis Ajaloo-keeleteaduskonna komsomoli-algorganisatsioon vastu rea uusi liikmeid.

Kolmanda kursuse üliõpilastest astusid noorsooühingusse Arvo Kimmel, Aino Piiper, Valli Rebane jt. Miks astusid need noored ÜLNÜ ridadesse? Sellest räägivad nende soovivaldused ja elulookirjeldused, mis nad esitasid algorganisatsiooni.

„Soovin astuda komsomoli seltses, et koos miljonite progressiivsete noortega aktiivselt kaasa aidata uue, kommunistliku ühiskonna ehitamisel,“ kirjutab Arvo oma soovivalduses.

Elulookirjelduses võis ta veel septembrikuus öelda, et tal senini pole o'nud ühiskondlikke ülesandeid. Kuid juba paar kuud hiljem valiti ta Ajaloo-keeleteaduskonna komsomoli-algorganisatsiooni büroo koosseisu, kus ta töötab sekretäri asetäitjana, tulles suurepäraselt toime oma uute ülesannetega.

Samuti on Arvo bibliograafia ringi aseesimees. Ta valis oma erialaks bibliograafia, leides, et töötades just sellel alal suudab ta anda oma parima ühiskonna heaks. Ja kuna ta armastab raamatuid, siis suudab ta seda kindlasti.

Aino soovivaldusest loeme: „Juhituna palavast armastusest meie sotsialistliku kodumaa vastu tahan komsomolistiku noorena anda kõik oma jõud ja võimed meie kodumaa ja rahva teenistusse, sammuda sellel sirgjoonelisel teel, mida meile on näidanud Lenini-Stalini võitluspartei ja saada aktiivseks kommunistliku ühiskonna ehitajaks. Tahan õppida ja töötada nii, et pälvida kommunistliku noore austavat nimetust“.

Juba ülikooli astudes mõtiskles Aino komsomoli astumist, kuid ei jõudnud lõpliku otsustamiseni. Ta kõhkles, kartis, et ta ei ole veel kommunistliku noore nime vääriline, 1949. aasta suvel aga otsustas ta küsimuse lõplikult. Sellest, kuidas sündis see otsus, jutustab ta oma elulookirjelduses:

„Sel suvel viibisin ma koos teiste seltsimeestega vene keele praktikal Leningradi üliõpilaste seas, koos nendega ehitasime kolhoosidele elektrijaamu. Suurepärase kaastööga töötasid ja entusiasm tõmbas

igal sammul kaasa. Seal veendusin lõplikult faktide najal komsomoli võimsuses ja minus valmis otsus ühendada ka enda jõud selle võimsate jõududega. Tahan nüüd täita oma uutele sõpradele antud lubaduse“.

Aino on pidevas kirjavahetuses Leningradi ja Alma-Ata üliõpilastega. See on talle ka heaks praktikaks vene keeles. Slaavi filoloogina on ta teinud viie semestri vältel vene keeles suuri edusamme. Juba praegu võib tema hääldamist kadestada iga vene keele õppija. Ta sõnavara kasvab süstemaatilise töö tagajärjel iga päevaga.

Samal koosolekul, kui võeti vastu Aino, astus komsomoli ridadesse ka tema sõber Valli.

„Oppides, töötades ja võideldes tahan kasvata endast uut inimest, aktiivset kommunistliku ühiskonna ehitajat,“ töötab ta soovivalduses.

Alati sõbralik ja abivalmis, on ta töötades agitatorina agitpunktis nr. 8, võitnud valijate poolehoidu.

Valli töötab innukalt kaasa eeloleva olümpiaadi edukaks kordaminekuks. Olles Ajaloo-keeleteaduskonna isetegevuskomisjoni kunstisektori juhataja, organiseerib ta üliõpilasi hulgaliselt olümpiaadist osa võtma.

Rakendada igakülgset oma võimeid rahva teenistusse, see on Valli eesmärgiks üliõpilasega ning ta tulevases töös eesti kirjanduse alal.

Põllumajandusteaduskonnas võeti hiljuti vastu ÜLNÜ liikmeks III kursuse vanem Leida Tohver.

Sm. Tohver on tuntud aktiivse ja eesrindliku üliõpilase. Sm. Tohver on teinud tubli ning tunnustustvääriva töö, olles ÜTÜ põllumajandusteaduse osakonna nõukogu esimeheks. Ta kuulub ka Põllumajandusteaduskonna spordikollektiivi töö initsiaatorite hulka ning on kõigile tuntud tubli võrkpallimängijana.

Sm. Tohver on veendunud, et kommunistliku noorena ta suudab veelgi edukamalt täita oma kohuseid õppetöös, ÜTÜ nõukogu esimehena ja spordikollektiivi juhatuses.

K. Veldre
O. Kaar

ELKNÜ TRÜ komitees

Seoses kahe uue liikme valimisega ELKNÜ TRÜ komitee koosseisu viidi ELKNÜ TRÜ komitees läbi ametite osaline ümberjaotamine komitee liikmete vahel.

Komitee sekretäri asetäitjaks valiti senine massilise poliitilise töö sektori juhataja Oigusteaduskonna üliõpilane sm. Aleksander Blumfeldt. Uueks massilise poliitilise töö sektori juhatajaks aga valiti

Õppetöö küsimused lahtisel koosolekul

ELKNÜ Põllumajandusteaduskonna algorganisatsioon korraldas lahtise koosoleku, millest võttis hulgaliselt osa organiseerimata noori. Sellel koosolekul võeti vastu kuus uut kommunistlikku noort, kes on eesrindlased õppe- ja ühiskondlikus töös.

Koosolekul arutati õppetöö küsimusi. Sõnavõttuga esinesid algorganisatsiooni õppetöö sektori juhataja sm. Veevo ja dekaan sm. Eenlaid. Tõsteti esile rida puudusi ja nende kõrvaldamiseks võeti vastu otsus, milles rõhutatakse

võitlust õppedistsipliini parandamise eest. Sotsialistliku võistluse organiseerimise vajadust kursuste ja õpperühmade vahel, nõutakse vene keele õppimise taseme tõstmiseks vene keele ringide organiseerimist igal kursusel ja sideme ning koostöö tugevdamist komsomoli-algorganisatsiooni ja dekaani vahel.

H. Kaupmees,

Põllumajandusteaduskonna III kursuse üliõpilane kommunistlik noor.

MEILE KIRJUTATAKSE

Organiseerimata noortest irdunud

Et Loomaarstiteaduskonnas omab komsomoli-algorganisatsioon (sekretär I kursuse üliõpilane Juhanson) liiga vähest kontakti organiseerimata noortega, sellest on teaduskonnas juba korduvalt tähelepanekuid tehtud. Üheks tähtsamaks põhjuseks siin on isoleeritud tegevus teaduskonna komsomoli-algorganisatsioonis, kusjuures arvestatakse liiga vähe või peaaegu üldse ei arvestata teisi üliõpilasi.

Näitena, mis kujukalt väljendab Loomaarstiteaduskonna komsomoli-algorganisatsiooni suhtumist oma teaduskonna üliõpilastesse, võib tuua algorganisatsiooni talitusviisi hiljuti toimunud kõrgemate õppeasutiste semestri avapeo kutsete jagamisel. Nii ei antud algorganisat-

sioonile väljajagamiseks antud kutsetest ühtki II, III ja IV kursusele (V kursuse on menetluspraktikal), kuid neid jagati samal ajal algorganisatsiooni poolt „sõpradele“ teistest teaduskondadest. Nii sai kõrgemate õppeasutiste semestri avapeo kutse Loomaarstiteaduskonna komsomoli-algorganisatsioonilt Metsandusteaduskonna I kursuse üliõpilane Jüri Märdimäe. Selline, võib öelda, ignoreeriv suhtumine oma teaduskonna üliõpilastesse muudab kahtlemata komsomoli-algorganisatsiooni veelgi enam irdunuks organiseerimata noortest.

A. Süve, O. Kaus ja H. Liiva,
Loomaarstiteaduskonna IV kursuse üliõpilased

Nõukogude rahva kuulsusrikas armee on võitmatu!

Eile tähistasid nõukogude rahvas ja tema relvastatud jõud Nõukogude armee ja sõjalaevastiku 32. aastapäeva.

Nõukogude armee loodi peagi pärast Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni võitu Lenini ja Stalini poolt. Meie armee sündis momendil, kui noor Nõukogude riik oli surmaohus, ja tal tuli esimestest päevadest peale astuda võitlusse meie maad ohustavate imperialismijõududega. Ent Nõukogude armee osutus oma ülesannete vääriliseks: looduna ja juhitud Lenini ning Stalini poolt löi ta kolme aastakümne jooksul purustavalt tagasi imperialismi kaks relvastatud kallaletungi meie maale.

Nõukogude armee arenemise tee on rahva ennastalgava teenimise tee, kangelasliku võitluse ja hiilgavate võitude tee. Kogu maailm imetleb meie armee kangelaslikkust Suures Isamaasõjas, kogu inimkond on Nõukogude armeele tänuvõlglane vabastamise eest fašistlikust orjusest ja hävitamise hädahohust. Ükski teine armee ei oleks suutnud vastu panna sellisele tugevale armeele, nagu oli seda fašistlik armee, kes tugines kogu Euroopa majandusele ja omas sõja algul tunduvalt ülekaalu. Veel vähem aga oleks ükski teine armee suutnud lõpetada võitlust sellise vaenlasega võidukalt.

Meie armee aga tuli selle ülesandega suurepäraselt toime. Ta tuli selle ülesandega toime sellepärast, et ta on uut tüüpi armee, vabastatud rahva armee, kes on loodud sotsialismi saavutuste kaitseks. Nõukogude rahvas armastab piiritult oma armeed, toetab teda ja hoolitseb tema eest ja kindlustab tema

sõjalist võimsust. Sellepärast kujutabki Nõukogude armee endast sellist vääramatut jõudu, mis on suuteline toime tulema igasuguste vaenlastega.

Nõukogude armee võimsus seletub edasi sellega, et teda juhtis ja juhivad meie ajastu suurim strateeg seltsimees Stalin, et teda juhivad stalinliku kooli väejuhid, kes arendavad väsimatult edasi ja tõstavad uuele kõrgusele nõukogude sõjateadust.

Enneolematult raskest sõjast tuli Nõukogude armee välja mitte nõrgenenuna, vaid vastupidi — tugevamana ja karastatamana, rikastatuna uute kogemustega. Seda oma võimsust arendab Nõukogude armee väsimatult edasi, tõstab oma sõjalist meisterlikkust ja ideelis-poliitilist teadlikkust, et olla võimeline edukalt tagasi lööma kõiki kallaletungi katseid meie võimsale kodumale.

Me tähistame Nõukogude armee 32. aastapäeva olukorras, kus meie maa läheb vastu NSV Liidu Ülemnõukogu valimistele. Sel ajal vaatavad nõukogude inimesed kindluse ja uhkuse tundega oma armeele, kes seisab vankumatult meie rahuliku loova töö kaitseks. Me tähistame Nõukogude armee 32. aastapäeva kindlas veendumuses, et meie kodumaa piirid, mida valvsalt kaitseb meie sangarlik, suure Stalini poolt juhitud armee, jäävad puutumatuks, et meil ei tarvitse hirmu tundamingsuguste imperialistlike sõjahutajate ähvarduste ees. Nõukogude armee, rahvalik armee, keda rahvas armastab ja toetab, on võitmatu!

M. Bulko

Nõukogude armee 32. aastapäev meie ülikoolis

Nõukogude armee 32. aastapäeva tähistamiseks korraldati eile õhtupoolikul aulas pidulik koosolek. Päevakohase ettekandega meie sangarliku armee kuulsusrikkast la-

hinguteest esines TRÜ Ametiühingu komitee esimees sm. I. Paul. Pärast kõnet demonstreeriti koosolekust osavõtjale kunstilist filmi „Suur murrang“.

Ohtul aga toimus klubis Suurest Isamaasõjast osavõtnute omavahe-line koosviibimine.

Aukirju Suurest Isamaasõjast osavõtnuile

Seoses Nõukogude armee 32. aastapäevaga antasustati Tartu linna TSN Täitevkomitee ja EK(b)P Tartu Linnakomitee aukirjadega suuri rühma Suurest Isamaasõjast osavõtnuid, kes praegu eesrindlikult töötavad Tartu linna käitistes ja

asutistes. Aukirja saanute hulgas on ka järgmised 18 seltsimeest Tartu Riiklikust Ülikoolist: Ilmar Paul, August Vaht, August Feldman, Ralf Teiman, Andrei Vill, Ilmar Ambre, Elena Kurg, Vsevolod Arhangel'ski,

Enno-Lembit Mikkelsaar, Richard Antons, Artur Vigla, Valentin Matin, Robert Raudsepp, Feliks Lõpp, Jossif Kokkin, Artur Lombak, Endel Laasik ja Edgar Salumaa.

Sidemed vennasvabariikide ülikoolidega
tihenevad ja tugevnevad

Oma asutamisest alates on ÜTÜ nõukogu teostanud suure töo vennasvabariikide ülikoolidega tiheda kontakti saavutamiseks. Praegu-seni on astunud kirjavahetusse Moskva, Leningradi, Riia, Kaunase, Vilniuse, Petrozavodski, Kišinevi, Erevani, Kaasani ja Tomski riiklike ülikoolide ÜTÜ-dega. Rea NSV Liidu kõrgemate õppeasutistega (Moskvas, Riias jne.) on astunud ka isiklikku kontakti.

On selge, et tihedate vastastikuste sidemete loomine etendab väga tähtsat osa ÜTÜ töö parandamisel ja tõhustamisel. Vennasvabariikide ülikoolid on andnud meie ülikooli ÜTÜ nõukogule rea väärtuslikke eeskujusid mitmelgi alal. Ilmneb, et vennasvabariikide ülikoolidel on väga tihe side praktikaga, palju tihedam kui meil. Ning see on neil andnud ka silmapaistvaid tulemusi. Näiteks Tomskist kirjutatakse, et üliõpilase Bõtškova töö võimaldab tunduvalt ratsionaliseerida kaablate tootmist, näidates võimaluse vähendada praaki üle 50%.

Paljud vennasvabariikide ülikoolid paistavad silma oma üliõpilaste teaduslike konverentside rohkeuse poolest. Need korraldatakse eriti palju igasuguste tähtpäevade tähistamiseks.

Erevani ja Tomski riiklike ülikoolide ÜTÜ-d annavad välja nii ülikoolilist kui ka osakonnaseinalehti, mis aitavad kaasa töö parandamiseks.

Moskva, Leningradi jt. ülikoolid on teinud tõhusa töo üliõpilaste parimate teaduslike tööde kirjastamise alal. Neil ilmuvad äsgi vastavad perioodilised väljaanded.

TRÜ ÜTÜ nõukogu on arvestanud vennasvabariikide ülikoolide kogemusi võimaluse piires ning püüdnud arvesse võtta kõike head, mida sisaldavad need kogemused. Omal poolt oleme edasi andnud oma seniseid töökogemusi.

Võib kindlasti öelda, et see side vennasvabariikide ülikoolidega veelgi tugevneb ja laieneb.

O. Klaassen,
ÜTÜ nõukogu liige.

ÜTÜ põllumajandusteaduste
osakond rahvamajanduse teenistuses

ÜTÜ põllumajandusteaduste (osakonna teaduslike ringide tegevus on käesoleval õppeaastal muutunud eriti intensiivseks. Seejuures on tunduvalt aktuaalsemaks muudetud töö teemaatikad. Erilist tähelepanu osutatakse teaduse saavutuste populariseerimisele ja noorte kolhooside tugevdamiseks kaasaaitamisele.

Viieistkümmel üliõpilasel on valmimas populaarsed ettekanded, mis vaadatakse läbi õppejõudude juhendajate poolt ning arutatakse läbi ringides. Ja edasi tulevad nad ettekandmisele loengutena kolhoosides ja rahvamajades maal. Paljud teaduslike ringide liikmed kuulavad juba Kultuurhariduslike Asutuste Komitee Loengute Keskbüroo lektorite kollektiivi, esinedes kolhoosnikutele vastavate põllumajanduslike loengutega. Nii on esinud osakonna teaduslike ringide poolt üle 50 ettekandega maaharimisest, linakasvatusest, ENSV looduse ümberkujundamise stalinlikust plaanist, veisekasvatusest, sookultuurist jne. Energilisemaks loengute pidajaks oli taimekasvatuse ringi liige Herman Rand. Ta on pidanud semestri jooksul 50 loengut Tartu, Tähtvere, Ropka ja Luunja valla kolhoosides. Sm. Rand on esinenud kolhoosides suurt huvi äratava loenguga „Looduse ümberkujundamise suurest stalinlikust plaanist“.

Loomakasvatuse ringi liige Hans Loite on käinud detsembrikuul esinemas ülevaatliku ning sisuka loenguga „Veiste söötmine“ Ahja valla kolhoosides „Valgus“ ja „Jõud“. III kursuse üliõpilane Lembit Tupits taimekasvatuse ringist esines loenguga „Maaharimine kui oluline eeltingimus kõrgete viljasaakide saamiseks“ Elva ja Otepää valla kolhooside agro-zootehnilistes ringides. Korduvalt on Jõgevamaal käinud loenguid pidamas K. A. Timirjazevi tööstest taimekasvatustringi liige Aksel Orav.

Kõik senised loengud on leidnud kolhoosnikute poolt sooja vastuvõttu.

Kevadsemestril valmivad põllumajandusteaduste osakonna teadus-

like ringide 20 liikmel uued aktuaalsed loengud, mis kuuluvad Loengute Keskbüroo liinis ettekandmisele maal. Need käsivad põllumajandusloomade pidamist, söötmist ja üleskasvatamist, sookultuuri, kultuurinõude ja karjamaade rajamist jne.

ÜTÜ põllumajandusteaduste osakonna kolhooside organiseerimise teadusliku ringi liikme Hans Sarve juhtimisel töötab kuueliikmeline töögrupp, alates 1949. a. sügissemestri algusest teaduskonna šeflusaluse Põuatu kolhoosi perspektiivplaani koostamiseks. ÜTÜ liikmed M. Jaagus, U. Lemsalu, H. Lend, R. Pant ja H. Tamm töötavad igati iseseisvalt ühe tootmisharu perspektiivse väljaarendamise plaani juures. R. Pandil on hoolika suvise välistööde tulemusena valminud kolhoosi mullastikukaart. U. Lemsalu koostas kolhoosile 1949–1950. a. talveks söödabilansi, praegu ta töötab loomakasvatusharu perspektiivplaani koostamisel. M. Jaagus töötab taimekasvatuse arendamisel ning kolhoosile uue, teadusliku külvikorra sisseviimisel. H. Tamm uurib kolhoosi soomassiivi põllumajanduslikule kasutusele võtmise plaani koostamiseks. Töögrupp töötab tihedas kontaktis agraarökonomi ja plaanimajanduse kateedriga. Taimekasvatuse teadusliku ringi liikmed E. Kuk, H. Oidermaa ja N. Russi töötavad alates 1949. a. veebruarikuust ENSV-s kultiveeritavate tähtsamate põllumajanduskultuuride: talinisu, suvinisu, odra ja kartuli jaroviseerimiskatsetega. Sama ringi liige E. Papupuu uurib kolhoosi mullaharimistööde mehhaniseerimise küsimust, mille üle ta kannab ringis ette referaadi.

ÜTÜ osakonnanoukogu on otsustanud senisest veelgi aktiivsemalt osutada abi kolhoosidele. Nii refereritakse edaspidi teaduslike ringide liikmete aktuaalsemaid referaate pärast ettekandmist ringide töökoosolekui ka kolhoosides.

M. Hellenurm,
ÜTÜ põllumajandusteaduste osakonna nõukogu aseesimees

VASTUSEKS MEIE KRIITIKALE

Kõik jõud suunatakse esinenud puuduste kõrvaldamisele

Ajalehes „Tartu Riiklik Ülikool“ nr. 4 (51) tõstab Loomaarstiteaduskonna parteigrupi organisatsioon V. Arhangelski täie teravusega üles küsimuse mahajäämusest teaduslike kaadrite ettevalmistamisel ja nende kvalifikatsiooni tõstmisel kui ka teadusliku uurimistöö kulgemisel ja nõukogude teaduse edasiarendamisel Loomaarstiteaduskonnas tervikuna ja eriti tema üksikutes kateedrites. Sm. Arhangelski poolt etteodud puudused ja need puudusi illustreerivad faktid vastavad tõsioludele.

Et täiel määral selgusele jõuda oma mahajäämuse ulatusest teaduslike kaadrite kvalifikatsiooni tõstmise ja teadusliku töö täitmise alal, on kateedrid üksikult kui ka kogu teaduskonna ulatuses küsimust mitmekülgsest analüüsist ja kokkuvõtteid teinud, et siin olukorra parandamist ette võtta.

Tehtud kokkuvõtteid räägivad küll mõningatest edusammudest töös, kuid need ei ole kaugeltki sellised, et nad annaksid põhjust enesega rahuloluks. Eriti on suuri puudujääke üksikute kateedrite mõne teadusliku töö liigi alal ja seda eeskätt nooremate õppejõudude arvel, keda vanemad õppejõud ei ole küllalt energiliselt suunanud ega abistanud.

„Kui tähtsast ülesandest seistakse eemal“

Vastuseks meie lehes ilmunud kriitikale saabus toimetusse järgmine kiri: „Läbi arutanud kateedri koosolekul ajalehes „Tartu Riiklik Ülikool“ nr. 4 (51) ilmunud artikli „Kui tähtsast ülesandest seistakse eemal“, tunnistas TRÜ koduloomade mittenakkavate sisehaiguste kateeder kriitika õigeaks kandidaadi väitekirjade ja teadusliku uurimistöö kohta.

Vaatamata esinenud raskustele on kateedri õppejõud tegelnud ka teadusliku uurimistööga. Plaanis ettenähtud uurimistööd on kulgenud senini plaanikohaselt ja neid püütakse lõpetada tähtajaliselt. Peale selle on kateedri õppejõududel ilmunud ja valminud rida töid; nimelt: teaduslikke töid 8, õpikuid 1, teaduslikke ettekandeid sessioonidel ja konverentsidel 3, populaarteaduslikke artikleid 3, populaarteaduslikke loenguid kolhoosides, käitistes 5. Kateedri õppejõud teostasid kolhoosidele, sovhoosidele, abimajanditele, üksiktalupidajatele,

Tartu Riikliku Ülikooli taastamisel pärast Suurt Isamaasõda tuli Loomaarstiteaduskonna kateedrite õppejõud suures enamuses komplekteerida noorema õppepersonaliga osas ilma võistluseta, seega töötajatest, kes ei omanud vajalikke kogemusi õppetöös ega kvalifikatsiooni teaduslikul alal. Need puudusi ei ole teaduskond suutnud senini rahuldaval määral likvideerida. Seepärast on vajalik õppejõudude kvalifikatsiooni tõstmiseks ja nõukogude teaduse ja tehnika saavutuste tutvumiseks õppejõududele võimaldada pikemaajalisi komanderinguid vennesvabariikide vastavate juhtivate õppeasutiste juurde. Õppejõudude järelkasvu tagamiseks, samuti olemasoleva õppepersonal kvalifikatsiooni tõstmiseks on vajalik avada aspirantüüre ja doktorantuure. Praegune suur koormus ja primitiivne sisustus, ruumide äärmine kitsikus ja gaasi puudumine ei soodusta teaduslikku uurimistööd, mistõttu selles töös on suuri lünki ja puudusi.

Ent esinevate puuduste kõige olulisemaks põhjuseks on see, et õppejõududel puudus poliitiline-ideoloogiline ettevalmistus, mis on aga tingimata tarvilik eesindlikuks nõukogulikuks teaduslikuks tööks.

Seda lünka on õppejõud asunud intensiivselt kõrvaldama õppimisega Marksismi-Leninismi Ohtuülikoolis, kus õpivad teist aastat 3 õppejõudu ja esimest aastat 12 õppejõudu. Ülejäänud osa õppejõude täiendab end sel alal iseõppimise teel.

Loomaarstiteaduskonna kollektiiv on kindlalt otsustanud radikaalselt parandada teadusliku töö olukorda. Konkreetsetest sammudest seni esinenud puuduste kõrvaldamisel peab teaduskond esmajärjekorras tarvilikuks anda äseseisvad teadusliku uurimistöö ülesanded veel jooksval aastal noorematele õppejõududele, kellel seni ei olnud teadusliku töö plaanis ülesandeid või kes töötavad vanemate õppejõududega ühiste teemade juures.

Teaduskonnal ei ole kahtlust, et nooremad õppejõud omalt poolt vajalikku töötahet ja võimeid üles näitavad.

TRÜ Loomaarstiteaduskonna õppejõud suunavad kõik jõud selleks, et senini esinenud puudustest üle saada ja igapidi intensivistada nii õppe- kui ka teaduslikku uurimistööd.

Prof. A. Laas,
Loomaarstiteaduskonna dekaani asetäitja

Üliõpilaste teadusliku töö juhtimise parandamiseks

Meie lehe 4. (51.) numbris ilmus artikkel „Hoogustada ettevalmistustööd ÜTÜ III teaduslikuks sessiooniks“, milles muuhulgas kritiseeriti ELKNÜ TRÜ komiteed selle eest, et ta väga vähest huvi tunneb ÜTÜ töö vastu ja ei osuta kaasabi üliõpilaste teadusliku töö juhtimisel.

Oma viimasel istungil arutas ELKNÜ TRÜ komitee mainitud artiklis esiletoodud kriitika läbi ja tunnistas selle õigeaks. Komitee otsustas edaspidi otsustavalt parandada oma tööd selles sektoris ja kõigiti tihendada kontakti ÜTÜ nõukoguga ning osakondade nõukogudega. Uueks esindajaks ÜTÜ üliõpilaskollegiumi nõukogusse valis komitee sm. V. Koslovi. Ühel lähemaist komitee istungeist otsustati ära kuulata aruanne ÜTÜ III teadusliku sessiooni ettevalmistustööde käigust.

Arstiteaduskond võitluses kaadrite kvalifikatsiooni tõstmise eest

Ajalehe „Tartu Riiklik Ülikool“ 4. (51.) numbris ilmunud artikkel „Kui tähtsast ülesandest seistakse eemal“ tõstab üles rea teravaid probleeme uute teaduslike kaadrite ettevalmistamise osas.

Allpool vaatleme, kuidas on sel alal lood Arstiteaduskonnas.

Arstiteaduskonnas algas töö teaduslike kraadide omandamiseks kohe pärast TRÜ töö taasalgamist 1944. aastal, sest kaadrite vähesuse tõttu tuli osa kateedrite juhatajate kohtadest komplekteerida teaduslike kraade mitteomavate õppejõududega ja assistentide kohtadest osa oli täidetud viimaste kursuste üliõpilastega. Esialgseist raskustest on üle saadud ja assistentide kohad on mitu aastat täidetud arstidega, kusjuures rõhk on asetatud nüüd nende kvalifikatsiooni tõstmisele. Üheks teeks on siin teaduslike kraadide omandamine, mida teaduskond kogu aeg on silmas pidanud ja rõhutanud kui üht õppejõudude tähtsat ülesannet. Kateedrite juhatajast on senini TRÜ juures kaitsnud oma väitekirjad hospitaal-sisehaiguste kateedri juhataja K. Kõrge, kõrva-, nina-, kurguhaiguste kateedri juhataja

E. Siirde, üldkirurgia kateedri juhataja A. Rulli, neuroloogia kateedri juhataja E. Raudam, oftalmoloogia kateedri juhataja V. Savi, dermatoloogia-veneroloogia kateedri juhataja L. Nurmand, noorema-õppejõududest psühhiaatria ja kohtuarstiteaduse kateedri töötaja J. Saarma, aspirantidest P. Bogovski.

Käesoleval aastal on Arstiteaduskonnas ette näha suuremat kandidaadi väitekirjade valimist ja kaitsmist kui eelmistel aastatel, sest väitekirjade kirjutamine ja kaitsmisele esitamine on ülesanne, mis nõuab nende kirjutajalt aastaid pingutust ja järjekindlat tööd. Kandidaadi väitekirjad on valminud ja esitatud kaitsmisele topograafilise anatoomia ja operatiivse kirurgia kateedri juhatajal V. Põkkil ja kirurgia kateedri assistendil A. Seppel, kuna kolm väitekirja on valminud ja esitatakse kaitsmisele lähemal ajal. Lisaks eespoolmainitud lõpetatakse käesoleval aastal veel ühe doktori ja vähemalt 10 kandidaadi väitekirja kirjutamine, milledest osa jõuab kaitsmisele samuti käesoleval aastal.

Käesoleval ajal omavad Arstiteaduskonna 25-st kateedrijuhatajast teaduslikku kraadi 20, teaduslikku kutset 23, kuna kahel (8%) teaduslik kraad ja kutse puuduvad. Kateedri professorid on üks, kes omab professori kutse ja doktori kraadi, kateedri dotsente on 3, kes kõik omavad kandidaadi kraadi ja dotsendi kutse. Nooremaid õppejõududest omavad teadusliku kraadi kaks isikut. Aasta lõpuks loodab Arstiteaduskond saavutada olukorda, kus 100% kateedrijuhatajast omab teadusliku kraadi ja nooremaid õppejõududest praeguse 5% asemel vähemalt 30% on kaitsnud kandidaadi väitekirja või on lõpetanud selle koostamise.

Siit nähtub, et Arstiteaduskond töötab pidevalt oma kaadrite kvalifikatsiooni tõstmisel ja teeb tõsiseid pingutusi, et kõrvaldada EK(b)P KK 17. augusti 1949. aasta otsuses esiletoodud puudused teadusliku kaadri järelkasvu eest hoolitsemisel.

Prof. E. Karu,
Arstiteaduskonna dekaan.

Pühapäeval toimub ajalehe „Tartu Riiklik Ülikool“ lugejate II konverents

Eeloleval pühapäeval, s. o. 26. veebruaril algusega kell 16 toimub Tartu Riikliku Ülikooli klubis ajalehe „Tartu Riiklik Ülikool“ lugejate II konverents. Konverentsil on päevakorras ajalehe „Tartu Riiklik Ülikool“ toimetuse aruanne tehtud tööst ja selle läbiarutamine, kokkuvõtete tegemine seinalehtede ülevaatusel

tulemustest ja paremate seinalehtede toimetuste premeerimine.

Ajalehe „Tartu Riiklik Ülikool“ toimetuse palub ajalehe kõigi lugejate ja kaastööliste — õppejõudude, üliõpilaste ja teenistujate osavõttu konverentsist. Samuti on väga vajalik seinalehtede toimetusele osavõtt konverentsi tööst.

Külastage seinalehtede näitust!

Alates eilsest on Tartu Riikliku Ülikooli klubis avatud üliõpilaskollegiumi seinalehtede näitus. Näitus jääb avatuks kuni pühapäeva õh-

tuni. Seinalehtedega tutvumine on võimaldatud iga päev kella 12—20-ni, kusjuures pääs näitusele on tasuta.

Selgusid premeeritud üliõpilaskollegiumi autorid

Meie lehe eelmises numbris tehti teatavaks TRÜ üliõpilaskollegiumi võistluse tulemused. Nüüd on selgunud ka need autorid, kes oma preemia vääriliseks tunnistatud luuletustele polnud autori õiget nime lisanud. II auhinna vääriliseks tunnistatud luuletuse „Ehita-

jad“ autoriks osutus Ajaloo-keeleteaduskonna III kursuse üliõpilane Ellen Niit, kuna luuletuse „Nõukogude üliõpilased“, millele žürii määras ergutispreemia, autoriks on sama teaduskonna V kursuse üliõpilane Helja Kuk.

Mitte ainustki puudutud tundi

Möödunud semestri õppetöö tulemusi kokku võttes selgub, et Matemaatika-loodusteaduskonnas on korralikke üliõpilasi, kes sügissemestril ei ole puudunud ühtki tundi, näit. bioloogiasakonnas I kursusest S. Puksing, IV kursusest V. Paju ja E. Viido, geoloogiasakonnas II kursusest S. Nugis, V kursusest E. Lõokene, A. Oraspõld ja H. Rasta, geograafiasakonnas III kursusest A. Mikkelsaar ja V kursusest I. Rainer.

On olemas ka üks õpperühm —

geoloogiasakonnas IV kursuse — kus terve rühma peale ei ole ühtki puudumist. See rühm on küll väike, koosnedes ainult 3 üliõpilasest — R. Männil, U. Reeben ja E. Rähni —, kuid ta näitab siiski, et korralikkus ei pruugi olla ainult üksikute üliõpilaste asjaks, vaid et ka õpperühmad tervikuna võivad olla eeskujulikud.

Püüdke selle poole kõik õpperühmad!

A. Vaik

Täideti sotsialistlik kohustus

Hiljuti võttis Loomaarstiteaduskonna kollektiiv endale sotsialistlikus kohustuses läbi viia kolhooside vetsanitaride kursused. See ülesanne täideti edukalt.

Kursustest võtsid osa kolme valja 13 kolhoosi vetsanitarid. Töötati ENSV Põllumajandusministeeriumi poolt kinnitatud õppeplaani alusel, milles oli fikseeritud teoreetilisi tunde 20, praktilisi 36.

Kursuste lõpul korraldatud katsetel hinnati vetsanitaride teadmisi väga heaks 8-l ja heaks 5-l kursandil.

Vesteldes vetsanitaridega selgus, et nad jäid väga rahule kursuste läbiviimisega ja olid tänulikud omandatud vajalike teadmiste eest.

Loomaarstiteaduskonna töötajate kollektiiv aga tunneb heameelt seetõttu, et nad järjekordselt saanud abistada kodumaa noori kolhoose ja ühtlasi täita endile võetud sotsialistliku kohustuse.

L. Kivi,

Loomaarstiteaduskonna ametiühingu büroo esimees.

Laiendada raskejõustiku harrastust üliõpilaskonnas

Nõukogude Liidus on raskejõustik leidnud laia kandepinna ja muutunud üheks populaarsemaks ja armastatumaks spordialaks.

Paremad nõukogude raskejõustiklased pole tuntud mitte ainult omal maal, vaid nende saavutused on pannud imestama kogu maailma.

Ka Tartu Riikliku Ülikooli raskejõustiklased on küllaltki tähelepanu väärivalt esinenud tšestjast Eljand, Kaimur, maadlejast Laan, Teder, Tulmin, poksi jaist Vaiksaar.

Kahjuks piirdub raskejõustik Tartu Riiklikus Ülikoolis ainult üksikute tippsportlastega, kuna laialdasem järelkasv senini puudub. Nähtavasti valitseb veel vana iganenud väärväide, et raskejõustiku tegemine üliõpilastele ei sobi, et raskejõustiku harrastamine nõuab erilisi füüsilisi eeldusi. See väide on vale, kuna vaid raskejõustiku harrastamine ise loob tugeva, harmooniliselt arenenud sportlase. Ka on ÜSK kui ka Kehakultuuriteaduskond senini lubamatult vähe tähelepanu pööranud raskejõustiku arendamisele ülikoolis. Senini juhiavad ja koordineerivad kogu tööd ÜSK raskejõustiku seksioon ja Kehakultuuriteaduskonna vehklemise ja poksi kateeder. Kuid seda tööd on tehtud passiivselt ja alles viimasel ajal on märgata elavnemist.

Möödunud semestri jooksul viidi läbi Tartu Riikliku Ülikooli teaduskondade vahelised esivõistlused tõstmises ja klassikalises maadluses, millest võitis osa küllaltki suur arv üliõpilasi, kuid kahjuks jäid nendest võistlustest põhjendamatult eemale Oigus- ja Matemaatika-loodusteaduskond. Millega põhjendavad nimetatud teaduskondade kehakultuurikollektiivid oma eemalejäämist, millega põhjendavad Ajaloo-keeleteaduskond seda, et nad olid esindatud

ainult ühe osavõtjaga? Selline tööstiil nende kehakultuurikollektiivide juhtkondade poolt pole millegagi õigustatud ja näitab vaid kehakultuuri osatähtsuse alahindamist.

Ülalmainitud puuduste otsustavaks parandamiseks oleks vajalik selgitada kõigi teaduskondade üliõpilastele raskejõustiku kui ühe tähtsama spordiala tähtsust nii füüsiliste kui ka vaimsete võimete tõstjana. Samuti tuleks luua kõigis kollektiivides elujõulised raskejõustiku seksioonid, kelle otseseks ülesandeks oleks poksi, maadluse ja tõstmise propageerimine, raskejõustikuühiskondade selgitamine ja nende suunamine ÜSK raskejõustiku treeningundidesse. Tuleks senisest rohkem organiseerida ja läbi viia teaduskondade kollektiivide esivõistlusi ja teaduskondade vahelisi võistlusi kõigil raskejõustiku aladel.

Tuleks taotleda raskejõustiku seksioonide moodustamist ja olemasolevate töö parandamist keskkoolides ja noorte spordikoolides, mille tõttu ülikooli astujatel oleks vajalikud eelteadmised raskejõustikus. 9. märtsil s. a. viiakse läbi teaduskondade vahelised massilised korrespondentsvõistlused tõstmises, millest iga teaduskond peab kavakohaselt osa võtma vähemalt ühe võistkonnaga. (Võistkonna suurus 4 tšestjat). Et eelseisvateks võistlusteks, mis viiakse läbi kogu linna ulatuses, olla hästi ettevalmistatud, tuleks kohaselt moodustada teaduskondade võistkonnad ja need saata ÜSK raskejõustiku treeningundidesse, mis toimuvad igal esmaspäeval, kesknädalal ja reedel tõstmises kella 17—19-ni ja maadluses kella 19—21-ni ülikooli võimla ruumides.

A. Tähnas,

ÜSK juhatus liige.

Vastutav toimetaja J. Feldbach

Ärge unustage pikendamast ajalehe „TARTU RIIKLIK ÜLIKOOL“ tellimust õppeaasta lõpuni!

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNÜ komitee ja ametiühingu komitee häälekandja

Nr. 7 (54) Reedel, 3. märtsil 1950. a. III aastakäik

Peatähelepanu saadikukandidaatide tulvustamisele!

NSV Liidu Ülemnõukogu valimiskampaania areneb rahvahulkade pidevalt tõusva poliitilise ja tööalase aktiivsuse tähe all. Laialtlevinud selgitustöö on tõsinud meie inimese poliitilist teadlikkust ja üha võimsamalt areneb meie inimeste patriootlik tööhoog eelseisvate valimiste väärliliseks vastuvõtuks.

NSV Liidu Ülemnõukogu valimiste päevani — 12. märtsini on jäänud veel väga lühike ajavahemik. Ringkonnakomisjonides ühiskondlike organisatsioonide poolt esitatud saadikukandidaatide registreerimise lõpetamisega astus valimiskampaania uude, oisustavasse etappi, milles kogu tähelepanu tuleb suunata kommunistide ja parteitute stalinliku bloki kandidaatide tutvustamisele valijatele. Selle etapi ülesandeks on veel enam tihendada partei sidet rahvaga, veel tihedamalt koondada tööraha laiu hulki bolševistliku partei ja Nõukogude valitsuse ümber, innustada ja ergutada üldrahvalikku võitlust viie aasta plaani ennetähtaegseks täitmiseks kõigis rahvamajanduse harudes ning siduda kogu see töö oskuslikult päevaülesannete täitmisega.

Käesoleval otsustaval etapil on vaja veel rohkem tõsta agitatsioonitöö taset ja haarata ulatuslikumalt agitatsioonitööle meie eesrindlike inimesi. Agitpunktide ja agitaatorite kollektiivide töös langeb saadikukandidaatide tutvustamisel eriti tähtis osa töötajate esindajate valimisele ringkonnakoostööpidamisel valitud usaldusmeestele. Usaldusmehed on isikud, kellel on töötajate kollektiivide, partei- ja ühiskondlike organisatsioonide täielik usaldus — ta peab olema selle etapi selgitustöö hingeüks. Usaldusmees peab hoolitsema selle eest, et selgitustöö saadikukandidaatide kohta oleks hästi organiseeritud, aktuaalne ja ulatuks iga üksiku valijani. Tuleb saavutada olukord, et iga valija tunneks oma kandidaate, nende tööd ja tegevusi, ja oleks veendunud hääletama 12. märtsil kommunistide ja parteitute stalinliku bloki kandidaatide poolt.

Agitatsiooniöö ei saa piirduda ainult kandidaatide elulooliste andmete esitamisega. Peaõhik tuleb asetada eriti kandidaatide ühiskondliku tegevuse tutvustamisele, nende tööle ja meie sotsialistliku riigi ja rahva huvide eest võitlemisele. Tuleb selgitada, et kommunistide ja parteitute bloki kandidaadid on need, kes viivad ellu bolševistliku partei poliitikat. Hääletada kommunistide ja parteitute bloki kandidaatide poolt, tähendab hääletada kuulsusriikka bolševistliku partei targa ja õige poliitika poolt, meie armastatud kodumaa võimuse edasise kasvu poolt, meie rahva heaolu kiire ja kindla tõusu poolt, stalinlike plaanide elluviimise poolt meie maal, nõukogude kultuuri edasise õitsengu poolt.

Nende ülesannete lahendamine nõuab usaldusmeestelt ja agitatoritelt palju tööd. Nad peavad ise põhjalikult tunnema bolševistliku partei poliitikat, nõukogude demokraatia olumust ja olema võimelised neid küsimusi oskuslikult selgitama valijale. Siin tuleb eriti paragraffidel teaduskondades ulatada oma abistav käsi agitatorite töö parandamiseks. Tuleb rohkemal määral pühendada tähelepanu tutvustamiskooselektide kõrval ka individuaalsetele vestlustele ja selgitustööle.

Ei tohi 12. märtsil olla ühtki valijat, kel mõni küsimus oleks veel lahtine ja kes jääks eemale valimisest. Kogu nõukogude rahvas läheb valimisele tihedalt ühtseks võimsaks perekonnaks, bolševike partei, meie suure juhi ja õpetaja seltsimees Stalini ümber ring annab oma hääle üksmeelselt kommunistide ja parteitute stalinliku bloki kandidaatide poolt.

Stalinlik hoolitsus töötajate eest

Kulutulena levis meie ülikoolis rõõmusõnum toidu- ja tööstuskapade hindade uuest suurest alandamisest, mis on järjekordest teinud nõukogude võimu väsimatust hoolitsusest töötava rahva elatus- taseme tõstmise eest. Oigusteaduskonna kollektiiv kogunes ühele õhtul koosolekule, et arutada NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja ÜK(b)P KK vastavat määrust ja avaldada ühiselt oma tänuvõnne bolševike parteile ning Nõukogude valitsusele.

Kõnetoolis on dotsent sm. Mäll. „Igakuine hoolitsus töötajate elutingimuste parandamise eest,“ räägib sm. Mäll, „on sotsialistlikus ühiskonnas, tööraha riigis rangeks seaduspäraseks. Vastandina sellele aga toimub kapitalistlikes riigis hindade pidev tõus, töötajate reaalpalka vähenemine ja nende massiline vaesumine. Tänuvõnne bolševike partei vastu ja uhkusega südames selle üle, et oleme Nõukogudema vabad kodanikud, läheme 12. märtsil valimisele ning hääletame kommunistide ja parteitute bloki kandidaatide poolt, rahva heaolu edasise tõusu eest.“

Nüüd võtab sõna V kursuse üliõpilane sm. Kall, kes märgib, et eriti väärtuslikuks kingiks on hindade alandamine meie üliõpilastele, kelle stipendiumi reaalkõrgeõppele nüüd tunduvalt suureneb. Sm. Kall rõhutas aga kutsus kõiki üliõpilasi vastama partei ja valitsuse hoolitsusele õppedistsipliini edasise tugevdamisega.

Vimasena kõneles III kursuse üliõpilane sm. Reinola. „Eeskujuliku õppimise, pinga tööga tead- miste omandamisel püüdkem väärida seda hoolitsust, mida Nõukogude valitsus ja bolševike partei meile osutavad!“ — nii lõpetas sm. Reinola oma sõnavõtu. Ja samasugune on kogu teaduskonna kollektiivi üksmeelne lootus.

H. Otsmaa

Uuslavastus näitekunstiringilt

Meie ülikooli näitekunstiringil on saanud lavaküpsaks ameerika progressiivsete kirjanike J. Gow ja A. d'Hussand'i kolmevaatuseline näidend „Sügavad juured“, mis Nõukogude Liidu, sealhulgas ka Eesti NSV teatripubliku hulgas on võitnud laialdase populaarsuse.

Uus lavastus, mis on ulatuslikumaid ja nõudlikumaid seniste näitekunstiringi lavastuste hulgas, tuleb esietendusele tuleval esmaspäeval, s. o. 6. märtsil algusega kell 19.30 RT „Vanemuises“. Näidendi

on lavastanud näitekunstiringi kunstiline juhendaja sm. U. Väijaots Riiklikust Teatrist „Vanemuine“. Peaosid mängivad meie näitekunstiringi tunnustatud jõud sm-d A. Orav, G. Arro, I. Rummel, F. Bochman, H. Pars, L. Oen- go jt.

Pääsmeid „Sügavate juurte“ esietendusele, mis peaks huvitama kogu meie õppeõudude ja üliõpilaste peret, on võimalik saada TRÜ Ametiühingu komiteest ja teatri kassast.

Hoogustagem iga päevaga valimiseelset selgitustööd!

Poliitilise selgitustöö süvendamiseks

Oigusteaduskonna 86-liikmeline agitkollektiiv on lülitunud täiepinge valimiseelsete agitatsioonitööde. Kollektiiv töötab agitpunkt nr. 12 juures ja tema tegevuspiirkonda kuuluvad Aleksandri, Kuu ja Vaba tänav. Igas majas töötab üks agitator, suuremates majades aga kaks.

Millised on agitkollektiivi senise töö tulemused? Kõigepealt on iga agitator viinud läbi 5–8 vestlust valijale, valijaid on organiseeritud kontrollima valijate nimekirju ja osa võtma agitpunktis toimunud üritustest. On lahendatud rida valijate hulgas tõusetunud olustiku- lisi, sotsiaalkindlustuse, õiguslikke jt. küsimusi.

Meie agitatorite ülesandeks on kindlustada, et kõik valijad tuleksid 12. märtsil valimisele ja annaksid oma hääle kommunistide ja parteitute bloki kandidaatide poolt. Kui agitatsioonitöö esimesel etapil oli peaohik asetatud valijatega tutvumisele, valimismäärustiku tutvustamisele jne., siis nüüd on aland- nud uus, palju vastutusrikkam etapp valimiskampaanias. Sellel etapil peab seisma tähelepanu tulipunkti saadikukandidaatide tutvustamine ja konkreetne, asjalik poliitiline selgitustöö ÜK(b)P Keskkomitee läkituse valguses. Poliitilise selgitustöö raames on meie kollektiivi poolt üldse läbi viidud enam kui 80 erineva teemaga vest- lust, kusjuures domineerivad vali- mismäärustiku, ÜK(b)P KK läki- tust ja rahvusvahelist olukorda käsitlevad vestlused.

Väga tähtis on hea kontakti loomine valijatega, tihedalt neude- ga ja nende hulgast aktiivi lei- dmine kommunistlike noorte, peda- googide jt. näol, kes võivad agit- sioonitöö läbiviimisel osutada vää- ruslikku kaasabi. Seda tõendavad meie kollektiivi paljude liikmete

kogemused. Seda halvem on, et mitmed agitatorid (näit. sm. K. Tamm) ei ole veel seda võimalust osanud ära kasutada.

Kontakti tihendamiseks valijate- ga on üheks olulisimaks vahendiks individuaalvestlused korraldamine. Siin käsitletav temaatika on väga laialdane: valijaid huvitab, kes on meie saadikukandidaadid, milline on meie kõrgema riigivõimuor- ganite struktuur, mida on uut sise- ja välispoliitilises olukorras jne. Heaks näiteks individuaalvestluse oskuslikult kasutamisest on agitaa- tor sm. H. Metsa töö. Sm. Metsa on saanud valijate kodudes oodatud külaliseks. Teisel poolt aga näi- teks sm. Paluvee on sunnitud tun- nistama, et ta pole paljude valija- tega vajaliku kontakti luua suut- nud. Sm. Paluvee ja teistel tuleb oma tööd muuta sisukamaks, hui- tavamaks.

Et olla hea agitator, selleks peab olema poliitiliselt arenenud, pidevalt laiendama oma silmaringi ja töötama distsiplineeritult. Peab aga märkima, et mõned seltsimehed ei arvesta neid nõudeid. Nii paista- vad oma distsiplineerimatuse poolest silma I kursuse agitator sm. Angerjas, sm. Mosini gruppi kuuluvad agitatorid III kursusel jt. Ent meil on ka eesrindlike, kohusetruusid agitatoreid, kes täidavad oma ülesandeid armastu- se ja innuga (Riisenberg, Mitt, Lok- ke, Sepp jt.).

Järgides eesrindlikemate agitaa- torite eesküju peavad kõik meie kollektiivi liikmed veelgi hoogus- tama ja süvendama poliitilist sel- gitustööd, et kindlustada kõigi valijate osavõtt valimisest ning kommunistide ja parteitute bloki täielik võit.

M. Saarits,

agitkollektiivi juhataja.

Nii ei tohi korraldada tähtsaid üritusi

Möödunud nädalavahetusel toi- musid TRÜ šeflusalustes kolhoosi- des Mäksa vallas Matemaatika-loodusteaduskonna isetegevuslaste valimiseelset kontserdi. Pärast kohalolekumist, mis toimus tunniaja- lise hilinemisega (isetegevuslased ei ilmunud ettenähtud ajaks ära- sõidukohale), suunduti täitma oma šefikohuseid. Puuduliku organi- seerimise tõttu tuli kohapeal teha veel mõningat tööd rahvakoosole- kute ettevalmistamisel. Matemaatika-loodusteaduskonna üliõpilane sm. Pilt leidis sellelõttu järeks, et temal on õppetöös raskusi, mida ta just samal ajal peab linnas korraldama. Vasutustundetu üli- õpilane sõitiski, hoolimata ülikooli

komsomoli-organisatsiooni esindaja keelust, tagasi Tartusse. Selline suhtumine alustatud üritusse on täiesti ebakohane nõukogude üli- õpilasele.

Isetegevusgrupil oli šefluskont- sertide andmine kavas kahes kohas: laupäeval Mäksa rahvamajas ja pühapäeval Melliste külanõukogus. Kui isetegevusrühm oli jõudnud Mäksale, selgus lubamatu asjaolu, et kolhoositalurahvale oli isetege- vuslastel pakkuda ainult kolm rah- vatantsu ja üks deklamatsioon. Tekib küsimus, kuidas Matemaatika-loodusteaduskond saatis välja isetegevusgrupi, mis oli täielikult ette valmistamata. Selline olukord on täiesti ebanormaalne. Ei tohi

Valimiseelset kroonikat

Hulk üliõpilasi kogunes möödu- nud laupäeva õhtul klubisse vali- miseelsete koosolekule. Suure hu- viga kuulasid koosolekust osavõt- jad Oigusteaduskonna õppejõu dotsent I. Rebse sisukat etekan- net teemal „Valimised meil ja ko- danlikes riigis“, milles käsitleti diametraalselt erinevust valimiste läbiviimise vahel Nõukogudemaal ja kapitalistlikes maades.

Möödunud pühapäeval korraldati agitatsioonipunkti nr. 8 kohtumis- koosolek Rahvuste Nõukogu saadi- kukandidaadi sm. Valdar Leedega. Koosolekule kogunes rohkesti Tähtvere linnaosas elunevaid õppe- jõude ja üliõpilasi. Pärast saadiku- kandidaadi esinemist ja arvukaid sõnavõtte toimus kontsert, millest võtsid osa Metsandusteaduskonna isetegevuskollektiivide liikmed.

Oma abi valimiseelset selgitus- koosoleku läbiviimiseks andsid TRÜ isetegevuslased ka agitatsi- oonipunktile nr. 15. Edukalt esine- sid siin asetleidnud rahvakoosole- kul klubi meeskavartett ja Keha- ku'tuuriteaduskonna isetegevusla- sed.

Eelseisva nädala jooksul viiakse valimiskampaania raames läbi järg- mised üritused: 5. märtsil esinevad Oigusteaduskonna isetegevuskollektiivid Mäksa valla kolhoosnikutele, kuna Põllumajandusteaduskonna isetegevuslased hoolitsevad samal päeval rahvakoosoleku kontserdi- osa sisustamise eest agitpunktis nr. 8; 7. märtsil õhtupoolikul korralda- takse aulas naistepäevale pühen- datud pidulik koosolek, mille kava on seotud eelseisvate valimisega; 8. märtsil aga toimub aulas Tartu Riikliku Ülikooli õppejõudude, üli- õpilaste ning teenistujate kohumi- ne Liidunõukogu saadikukandidaa- di sm. R. Antonsi ja Rahvuste Nõu- kogu saadikukandidaadi sm. V. Leedega.

U. Pandis,

Oigusteaduskonna I kursuse üliõpilane.

Seinalehed aidaku kaasa valimiskampaania läbiviimisel

Hiljuti lõppes seinalehtede võistlus, millest võtsid osa peaaegu kõik TRÜ seinalehed. Võistlusel olevad seinalehed olid pühendatud Nõukogude armee aasta- päevale ja valimiste ettevalmistamisele. Kuidas nad seda tegid?

Enamik toimetusi on säilitanud formaalse töösse- suhtumise. Sellised seinalehed sisaldavad 3–4 pike- mat juhtkirja, milliseid loeme täiesti ühesuguse tun- dega ükskõik millise teaduskonna seinalehest, sest need artiklid ei peegelda millegagi oma kollektiivi sisemist elu.

Ka kõige pidulikum artikkel peab olema seotud meie igapäevase eluga. Mida lähemale elule, seda huvitavam ta on. Eeskujuks, kuidas tuleb väljendada meie ühiskondliku korra mõju elule konkreetsel, meie lähedasel materjalil ja millise tunde ning armastusega seda tuleb teha, on V. Voogla artikkel Kastani tän. ühiselamu seinalehes „Noor Mõte“. „Miks hääletame kommunistide ja parteitute bloki poolt“. Autor käsitleb siin lühidalt, kuid soojalt mitme praeguse üliõpilase endist rasket ja väljavaa- deteta elu kehvik- või töölis perekonnas, seda, mis on andnud neile nõukogude võim.

Sellised märkmed on palju paremad ja huvitava- mad kui pikad ja igavad juhtkirjad valimiste täht- susest, milles säilitatakse halba traditsiooni, kirju- tada samuti nagu ükskõik millise keskajalehe juhtkirjas. Tuleb meeles pidada, et seinaleht ei ole mitte ajaleht.

Kuidas väljendavad seinalehed ühiskondlikku ellu ja õppetöösse puutuvaid küsimusi teaduskondades ja internaatides?

Siin võime märkida rea negatiivseid jooni, mis avalduvad peaaegu eranditult kõigis seinalehtedes:

1) Enamikus artiklis puudub side eluga. Näiteks võiks tuua sm. Lepiku artikli Ajaloo-keeleteaduskon- na seinalehes „Sõna ja Teoga“ pealkirja all „Tuge-

vamaks side õppetöö ja elu vahel“. See „side“ on siin tugev ainult pealkirjas.

2) Mõned artiklid peegeldavad küll teatud määral elu teaduskonnas või ühiselamus, kuid neis avalda- tud kriitika puudub konkreetsus. KKT seinaleht „Sõnarivi“ avaldab artikli „Suusakrossi kriitika“, kus pole ainustki konkreetselt kritiseerivat sõna. Näituse tän. ühiselamu häälekandja „Akadeemiline Kodu“ kritiseerib tube, mitte inimesi, kes seal elavad.

3) Karrikatuur — seinalehe toimetuse teravaim relv — on vähe esindatud. Tihti on olemasolevad vä- hened karrikatuurid vähehõlpsad (Loomaarstiteadus- konnas) või viletsavõitu (juristidel). Head aga olid karrikatuurid Kehakultuuriteaduskonna ja Kastani tän. ühiselamu seinalehes.

4) Enamikus seinalehtedes on imestamapanevalt väike arv artikleid, keskmiselt 3–5. Millest see tu- leb? Toimetused ei oska veel koguda materjali ja tulemuseks on vähesed ja liiga pikad artiklid. Sel- liste lehtedena võime märkida kõiki arstiteadlaste lehti, Metsandusteaduskonna seinalehti jt.

Kõige halvema mulje jätvad praegu Arstitea- duskonna seinalehed, kus välisele kaunistamisele on pööratud suurt tähelepanu, sisu aga on väga vilets. Siiski on ka seinalehti, kus nii sisu kui ka vorm on allpool kriitikat.

Sellisenä märgitagu Burdenko tän. ühiselamu sei- nalehte „Meediku Sulest“, mis sisaldab paar eba- määrast artiklit ja sellise luuletuse, millist peaks olema häbi üldse kirjutada, ammu siis veel ava- likkuse ette tuua.

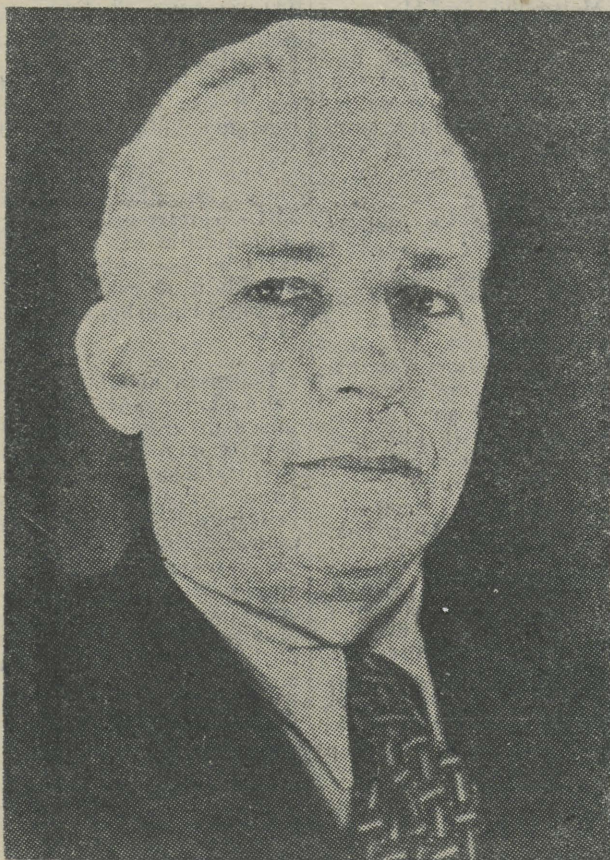
Näeme, et seinalehtede senise töö tulemused pole kuigi rõõmustavad. Toimetused peavad nüüd end tõsiselt kokku võtma, tööd parandama ja valimiste õnnestumiseks kaasa aitama vähemalt ühe hea sei- nalehenumbri.

H. Sarv

Hääletagem 12. märtsil üksmeelselt kommunistide ja parteitute bloki kandidaatide — Nõukogude kodumaa parimate poegade poolt!

RICHARD ANTONS

Meie saadikukandidaat NSV Liidu Ülemnõukogu Liidunõukogusse

Richard Johannese p. Antons sündis 1899. aastal Võrumaal Uue-Antsla mõisas põllutöölise perekonnas.

Juba lapsepõlves, kümne aasta vanusena tuli sm. Antonsil hakata endale ülalpidamist teenima. Algul käis ta karjas kulakute juures, hiljem töötas mõisas põllutöölisena. 1916. aastal lahkus sm. Antons oma sünnikohast. Sõitnud Kostroma kubermangu, asus ta tööle või- ja juustuvalmistamise vabrikusse. 1917. aastast kuni 1923. aastani töötas ta meistrina Altai kubermangu mitmes või valmistamise vabrikus.

ÜK(b) Partei ridadesse kuulub

sm. Antons 1920. aastast. 1923. aastal saatis ÜK(b)P Barnauli Maakonnakomitee tema õppima parteiinstruktorite kursustele Lääne-Vähemusrahvaste Kommunistliku Ülikooli Leningradi. Pärast nende kursuste lõpetamist jätkas sm. Antons edasiõppimist tööliskulideis.

1926. aastast kuni 1930. aastani õppis sm. Antons Leningradi Herzeni-nimelises Riiklikus Pedagoogilises Instituudis. Samal ajal võitis ta aktiivselt osa linna parteiorganisatsiooni tööst, juhatas vabrikutes poliitringe; ta valiti kahel korral parteikomitee koosseisu. 1930. aastal saatis ÜK(b)P Leningradi Ob-

laslikomitee sm. Antonsi aspirantuuri Leningradi Punase Professuuri Instituudi juurde. Pärast aspirantuuri lõpetamist 1934. aastal töötas sm. Antons Iževski linna kõrge- mas koolis poliitilise ökonomia kateedri juhatajana. Alates 1939. aastast töötas ta Rostovi Pedagoogilises Instituudis marksismi-leninismi aluste õppejõuna.

1941. aastal tuleb sm. Antons tagasi Nõukogude Eestisse. Ta töötab Tartu Riiklikus Ülikoolis marksismi-leninismi aluste kateedri õppejõuna.

Suure Isamaasõja ajal võitles sm. Antons fasislike anastajate vastu Nõukogude Armees Eestis Rahvuskorpuse ridades.

Pärast sõja lõppu töötas sm. Antons algul Eesimaa K(b)P Keskkomitee kooliosakonna juhatajana. Siit suunati ta poliitilise ökonomia õppejõudude kvalifikatsiooni tõstmise kursustele ÜK(b)P Keskkomitee juures asuva Kõrgema Partei-kooli juurde. Pärast kursuste lõpetamist asus sm. Antons uuesti tööle Tartu Riiklikus Ülikoolis poliitilise ökonomia kateedri juhatajana. 1949. aastal omandas ta majandusteaduste kandidaadi teadusliku astme.

1949. aasta septembrist alates töötab sm. Antons Tartu Riikliku Ülikooli õppeprorektorina jätkates samal ajal tööd poliitilise ökonomia kateedri juhatajana.

Sm. Antons võtab õppe- ja kasvatusöö kõrval ülikoolis aktiivselt osa ka ühiskondlik-poliitilisest elust. Sageli esineb ta loengutega linna intelligentsile, samuti ülikooli õppejõududele, kes õpivad iseseisvalt marksismi-leninismi teooriat. Sm. Antonsil on suur autoriteet nii ülikooli õppejõudude, üliõpilaste kui ka linna töötajate hulgas. 1949. aastal valiti sm. Antons EK(b)P Tartu Linnakomitee liikmeks.

Sm. Antonsil on autasustatud kahe Punase Tähe ordeniga ja medalitega: „Võidu eest Saksa- ja Suures Isamaasõjas 1941–1945“ ja „Eeskujuliku töö eest Suure Isamaasõja ajal 1941–1945“.

VALDAR LEEDE

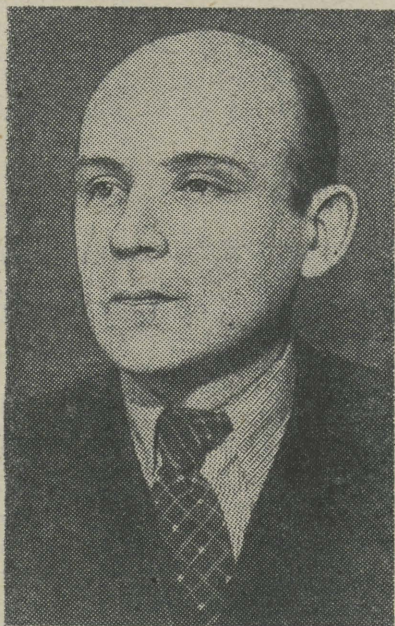
Meie saadikukandidaat NSV Liidu Ülemnõukogu Rahvuste Nõukogusse

Valdar Jaani p. Leede sündis 1911. aastal Virumaal Kütis vallas Inju külas. Tema vanemad olid talupidajad. Kuni 1933. aastani elas ja töötas sm. Leede oma vanemate juures. Sel ajal omandas ta alghariduse ja lõpetas Rakvere linnas gümnaasiumi.

Alates 1934. aastast töötas seltsimees Leede ehitusettevõtjate juures müürsepana, algul Virumaal ja hiljem Tartu linnas. Tartus elades õppis ta töö kõrval Tartu Riikliku Ülikooli õigusteaduskonnas, kuhu oli astunud 1935. aastal. Kuid ülikooli lõpetada temal kui lihtsal müürsepal ei õnnestunud. Täieliku kõrgema hariduse omandas sm. Leede alles nõukogude korra tingimustes.

1940. aastal astus sm. Leede bolševike partei ridadesse. Pärast nõukogude korra kehtestamist Eestis töötas ta algul EK(b)P Tartumaa Komitees tehnilise tööjõuna, hiljem sekretäri abina ja partei maakonnakomitee sekretäri kohusetäitjana. 1941. aasta maikuust alates töötas ta Tartu Linna Tööräha Saadikute Nõukogu Täitevkomitee sekretärina.

Suure Isamaasõja esimestel kuudel võitles sm. Leede partisaanüksuses, hiljem evakueerus ta Omski oblastisse. Aprillis 1942. aastal astus ta vabatahtlikult Nõukogude Armeesse. Siin on ta algul roodu poliitjuht, võttes aktiivselt osa võitlejate poliitilisest kasvatamisest. Velikiye Luki linna vabastamise la-

hingus sai sm. Leede raskesti haavata. Alles pärast kaheksakuist ravimist võis ta uuesti võitlejate ridadesse astuda. Lahingus ülesnäidatud teenete eest autasustati teda medaliga „Vapruse eest“.

Hiljem kuni demobiliseerimiseni Nõukogude Armees teenis sm. Leede eesti partisaanide staabi eriüksuse parteiorganisatorina.

Nõukogude Armeest demobiliseerus sm. Leede 1944. aastal. Ta hakkas tööle EK(b)P Tartumaa Komitee teise sekretärina. Samal aastal suunati ta tööle EK(b)P Keskkomitee aparati. Ta töötas instruktorina, informatsioonisektori juhatajana ja hiljem organiseerimis-instruktorina. 1945. aastal saadeti sm. Leede õppima ÜK(b)P Keskkomitee juures asuvasse Kõrgemasse Partei-kooli, mille ta lõpetas 1948. aasta juulikuus.

Pärast Kõrgema Partei-kooli lõpetamist oli sm. Leede lühikest aega EK(b)P Keskkomitee kaadriosakonna juhataja asetäitja. 1948. aasta detsembris valis Tartu linna parteiorganisatsioon tema partei linnakomitee esimeseks sekretäriks, millisel kohal ta töötas kuni käesoleva ajani. Eesimaa K(b) Partei V kongressil valiti sm. Leede Eesimaa K(b) Partei Keskkomitee liikmeks.

Töötades EK(b)P Tartu Linnakomitee sekretärina on sm. Leede suutnud linna töötajaid parteiorganisatsiooni juhtimisel mobiliseerida tööstuse, linnamajanduse ning kultuurielul edukale arendamisele. Linna töötajate, intelligentsi ja kommunistide hulgas on sm. Leedel silmapaistev autoriteet. Sellepärast oetati Tartu ettevõtete ja asutuste valimiseleil koosolekuil üksmeelselt Tartu raudteestõlme veduridepoo töötajate otsust esitada sm. Leede saadikukandidaadiks NSV Liidu Ülemnõukogu Rahvuste Nõukogu.

Tema väärrib meie usaldust

Tartu linna töötav rahvas esitas NSV Liidu Ülemnõukogu Rahvuste Nõukogu saadikukandidaadiks 367. valimisringkonnas meile tuntud ja lähedase inimese — EK(b)P Tartu Linnakomitee sekretäri sm. Valdar Leede.

Seltsimees Leede on võitnud kogu linna töötava rahva lugupidamise sellega, et kogu tema elu on pühendatud võitlusele töötava rahva õnne eest. Saanud tunda oma kogemustes kõiki kodanliku korra varjukülgi, liitus sm. Leede juba 1940. a. juunipäevil nõukogude korra aktiivsete kindlustajatega. Esimesel nõukogude aastal, Suure Isamaasõja päevil ja sõjajärgse

üleschitustöö ajal on sm. Leede olnud esimeste võitlejate ridades selle eest, et eesti rahvast kunagi enam ei saaks sundida Lääne imperialistide orjusse, et meie vabariigi tugevneks ja kindlustuks nõukogude kord.

Tuli hingelise bolševikuna, välja-paistva organisatorina ja ennast-salgava võitlejana Nõukogude kodumaa võimsuse edasise kasvu eest on sm. Leede meie väarikaks saadikukandidaadiks, kelle poolt igati meil võib 12. märtsil anda kõhkle mata ja veendunult oma hääle.

V. Reiman,
usaldusmees.

Meie võitlus on talle lähedane

Soojasüdameline, lahke, abival-mis inimene, hea nõuandja ja kindlalt printsiipialne bolševik — sellisena on meie saadikukandidaat sm. Leedet tundma õppinud kõik üliõpilased, kellel on olnud temaga isiklikke kokkupuuteid. Minul on nii mõnigi kord tulnud ühiskondlikus töös esilekerkinud küsimuste lahendamiseks, nõu ja abi saamiseks pöörduda sm. Leede poole. Ja ma olen alati kohanud tema poolt mõistvat, arusaavat suhtumist, alati olen saanud temalt tulusaid näpunäiteid, mis seni keerulise küsimuse muudavad hõlpsasti lahendatavaks.

Seltsimees Leede tunneb suurt

huvi ülikooli ja üliõpilaste elu ning töö vastu. Ta toetab ja julgustab meid võitluses noorsoo kommunistliku kasvatusse parandamise eest, ülikooli töö kõrgemale tasemele viimise eest. Meie ülikooli pere töö ja mured on talle lähedased, ja me võime alati loota tema abile raskuste kõrvaldamisel. Sellepärast teeb õigesti see, kes hääletab 12. märtsil sm. Leede kandidatuuri poolt, sest sellega hääletab ta meie ülikooli edasise õitsengu eest.

E. Salumaa,

TRU Ametiühingu komitee aseesimees.

Tuli hingeline bolševik

Olen meie saadikukandidaadi sm. Antonsiga tuttav juba kakskümmend kaheksa aastat. Tutvusin temaga 1922. aastal, kui töötasin partei Altai kubermangukomitees. Sm. Antons oli tolkorral veel võrdlemisi noor bolševik, kuid tal olid seljataga juba rasked võitlused nõukogude korra eest. Aktiivselt oli ta osa võtnud kulakute mässu mahasurumisest ja ka kõige raskematel hetkedel jäänud kindlalt truuks Lenini-Stalini parteile.

Kubermangukomitee saatis sm. Antonsi kui tubli bolševiku õppima Leningradi. Ka siin oli meil isiklikke kokkupuuteid. Ja siingi esines sm. Antons karastatud, tuli-hingelise kommunistina. Õppides tuli tal hankida endale elatist füü-

silise tööga. Ent selle kõrval leidis ta aega veel ka aktiivseks ühiskondlikuks tööks ja vastutusrikkaste parteiliste ülesannete täitmiseks linna poliitringide juhtimisel jne. Ja selle kõige juures oli sm. Antons ühtlasi õppeasutises eesrindlikemaid üliõpilasi.

Neist aegadest on möödunud juba palju aastaid. Kuid sm. Antons on ikkagi jäänud samaks, mis ta oli: energiliseks, teotaheliseks töömeheks, kes kogu oma jõu annab võitlusele Lenini-Stalini partei ideede eest. Sellepärast annan 12. märtsil oma hääle tema kandidatuuri poolt ja kutsun kõiki valijaid tegema niisamuti.

A. Vigla,
marksismi-leninismi aluste kateedri assistent.

Kartmatu võitleja tööraha õnne eest

NSVL Ülemnõukogu Liidunõukogu saadikukandidaadiks esitas Tartu Riikliku Ülikooli kollektiiv ühe oma eesrindlikuma õppejõu, sm. R. Antonsi. Mul on osutunud võimalikuks sm. R. Antonsiga kokku puutuda mitmesugustes olukordades, kus eriti on ilmnunud ta iseloomustavam omadus — teenida eeskätt ühiskonna huvisid, seada töötava rahva huvid ja eesmärgid kõrgemale isiklikest.

Suure Isamaasõja ajal, võideldes koos sm. Antonsiga Nõukogude armees ühe eesti rahvusliku väekoondise staabi koosseisus fasislike okupantide vastu, õppisin sm. Antonsit tundma kartmatu koman-

dörina, väsimatu agitaatorina ja võitlejate poliitilise kasvatajana, kes ka raskeimates lahinguolukordades suutis võitlejaid vaimustada ja innustada võiduks vihutatud vaenlase üle.

Alati abivalmis, optimistlik, kuid seejuures printsiipialne ja veendunud võitleja töölisklassi huvide eest, sellisena on sm. Antons võitnud kogu meie ülikooli kollektiivi lugupidamise. Kutsun üles kõiki 12. märtsil hääletama meie väarikaima esindaja sm. R. Antonsi kandidatuuri poolt.

F. Kudu,
Kehakultuuriteaduskonna dekaan.

Suurepärase pedagoogi

See oli 5. veebruaril Pala rahvamajas, kus viibisin Tartumaa TSN TK lektorina, kui esmakordselt kuulsin, et meie ülikooli õppeprorektor sm. Antons on esitatud saadikukandidaadiks NSV Liidu Ülemnõukogu Liidunõukogusse.

Kui rahvakoosolekul tehti teatavaks sm. Antonsi kandidatuuri esitamine, tundsin, et minugi kohustuseks on tutvustada saadikukandidaati kolhoosnikutele, kellest mõned võib-olla kuulsid sm. Antonsi nime esmakordselt. Tundsin, et pean koosolijatega jagama oma mõtteid sm. Antonsi kandidatuuri esitamise puhul.

Sm. Antons, lugedes meile poliitilist ökonomiat, paistab silma mitte ainult kui suurepärase õppejõud, vaid ka kui väga hea seltsimees, kes mõistab üliõpilaste päevamuresid ja -probleeme, tun-

neb huvi nende vastu ja kunagi ei keela oma abi esilekerkivate küsimuste lahendamisel.

Sm. Antonsile omane põhjalikkus ja täpsus loenguil on meile olnud hindamatuks abiks poliitilise ökonomia kursuse omandamisel. Vähe sellest: tema loengud mõjuvad üliõpilastele ka kasvatavalt, süvendades neis ainuõiget, materialistlikku maailmavaadet ja nõukogude patriotismi.

Sellest kõigest jutustasin ma tol korral Pala valla kolhoosnikutele. Tahaksin korraga seda, mis ütlesin sellelgi koosolekul: „Seltsimees Antons on meie väarikas saadikukandidaat, kelle poolt hääletada on iga nõukogude patriooti kohus meie valimisringkonnas!“

L. Koik,

Õigusteaduskonna III kursuse üliõpilane.

KOMMUNISTLIKE NOORTE ELU

Eesrindlikud naised—kommunistliku noorsooühingu liikmed

Nõukogude naised pühendavad kõik oma jõud selleks, et veelgi tugevdada oma suure kodumaa võimsust, veelgi enam tõsta tema autoriteeti kogu maailmas. Nad avaldavad sügavat tänuhinnatust ja armastust bolševike parteile ja Nõukogude valitsusele, kes muutis nad võrdõiguslikeks ühiskonna liikmeiks ja viis nad kommunistliku ühiskonna aktiivse üleshitamise teele.

TRÜ naispere aktiivsemad liikmed on koondunud ÜLKNÜ ridadesse. Neist mainisin siin vaid mõningaid. Kes ei tunneks näiteks Ajaloo-keeleteaduskonna V kursuse üliõpilast kommunistlikku noort Veera Vooglat! Et Veera õpib vaid hindele „väga hea“, on endastmõistetav. Veerast tuleb aga esile tõsta kui energilist ÜTÜ teaduskonna nõukogu esimeest, vene kirjanduse ringi hinge, aktiivset kaasaaitajat seinalehe toimetamisel teaduskonnas ja ka ühiselamuse, Teaduskonna kollektiiv on alati ja õigusega veendunud, et kui juba Veera Voogla mõnest üritusest kinni hakkab, siis seda võib lugeda õnnestunuks. Sellist usaldust on Veera oma aktiivsusega ära teeninud ja teda tuleb seada paljudele eeskujuks.

Samas teaduskonnas õpib Ninel Degtjarjova, väike patsidega tütarlaps III kursusel. Õppetöö kõrval töötab ta vene keele ringi juhina, komsomoli grupiorganisatorina, kuid selle kõrval on ta ka üks in-

nukamaid isetegevuslasi oma teaduskonnas.

Arstiteaduskonnas on kahtlemata üheks kõige aktiivsemaks naisseks tervishoiu kateedri vanem laborant Roha Naimark. Töötades Arstiteaduskonna komsomoli-algorganisatsiooni sekretäri asetäitjana, on ta pühendanud iga vaba hetke oma teaduskonna kommunistlike noorte töö taseme tõstmiseks. Ta võttis isiklikult osa ajalehtede ja ajakirjanduse levitamise hoogtööst, mille tulemusena plaan mitte ainult ei täidetud, vaid ka ületati. Roha oli samuti teaduskonna naiskomisjoni rakukese moodustamisel aktiivsemaks organisatoriks. Praegu aga suunab Roha oma peatähelepanu valimiseelsele agitatsioonile.

Põllumajandusteaduskonnas õpib üliõpilane Hilda Pruul, kes töötab ühtlasi ELKNÜ TRÜ komitees organisatsioonilise instruktorina sektoris. Selle ülesandega on ta tulnud toime eeskujulikult, olles sealjuures ka eeskujulikuks üliõpilaseks — eesrindlaseks õppetöös.

Need mõned näited hulga omatoliste seast on küllaldaseks tunnistuseks sellest, et oma maa täieõiguslike kodanikena on nõukogude naised aktiivsemad esindajad koondunud noorsoo avangardi — ÜLKNÜ ridadesse, sest nad teavad, et organiseeritud võideldes parema tuleviku eest me saavutame kiiremini oma eesmärgi.

V. Roonurm

Tähtis ja pingeline semester

Viimane semester ülikoolis, mille jooksul tuleb kirjutada diplomitöö ja valmistada riigieksamiks, on alanud. Oigesti hinnates eelseisvat suurt tööd, on Ajaloo-keeleteaduskonna ajaloo-osakonna V kursuse üliõpilased juba aegsasti asunud tööle. Esialgu seisneb see veel materjali kogumises diplomitöö jaoks, mis aga enamikul üliõpilastel on lõpule jõudmas, mis võimaldab asuda otseselt töö kirjutamisega. Eesrindlikud üliõpilased esivad materjali kogumisele juba üsna varakult. Nii kasutas üliõpilane M. Lõhmus õppetöö talvise vaheaja arhiivmaterjalide kogumiseks Tallinna arhiivides oma diplomitöö „Eesti kodanluse poliitiline kriis a. 1932–34“ jaoks, arheoloogia ja etnograafia eriharu üliõpilaste diplomitööd aga valmivad põhiliselt selle materjali põhjal, mida nad ise on kogunud kahel suvel toimunud tööpraktika käigus. Üliõpilane Salum on oma diplomitöös asunud lahendama küsimust „Ühiskondlik-

poliitilise võitluse kajastus vene XIX saj. II poole olustikumaalis“. Kuid selle teema lahendamisel tunneb ta puudust õige ja teravalt printsiipialse juhendamise järgi (prof. V. Vaga), mis on äärmiselt vajalik töö õnnestumiseks.

Kuid üks asjaolu on segi lõõnud meie individuaalsed tööplaanid ja normaalse töö käigu — see on filosoofia ajalugu. See väga tähtis loengukursus oli ette nähtud sügissemestril, kuid ülikooli juhtkond ei suutnud leida õigeaegselt lektorit. Selle tulemuseks on see, et nüüd lisandub meie niigi suurele tööle veel uus koorem, mis ei lase täie energiaga pühendada diplomitöö kirjutamisele. Teiselt poolt ei suuda me küllalt põhjalikult omandada filosoofia ajalugu, mida meile nüüd pakutakse kiirendatud korras 11 nädalatunniga 4 asemel.

G. Reiman,
Ajaloo-keeleteaduskonna V
kursuse üliõpilane.

ÜTÜ arstiteaduse osakond III teadusliku konverentsi eel

25. märtsist kuni 2. aprillini s. a. toimub III üliõpilaste teaduslik konverents. Selle läbiviimiseks valmistub ÜTÜ arstiteaduse osakond suure hoolega.

Vaatamata sellele, et osakond sellel õppeaastal on juba väinud läbi akad. I. P. Pavlovi tegevusele pühendatud teadusliku konverentsi ja võtnud osa nõukogude eesrindlike teadusele pühendatud sessioonist, ei ole ringid materjalipuudust. Eelseisvaks konverentsiks on valminud huvitavad töid neuroloogia, kirurgia, patoloogilise anatoomia, anatoomia, stomatoloogia ja farmaatsia teaduslikes ringides.

Esitatavad tööd käsitlevad tänapäeva teaduse aktuaalseid küsimusi. Tööd on vastavate kateedrite poolt läbi arutatud ja kiinitatud ning ÜTÜ arstiteaduse osakonna nõukogu laiendatud koosoleku poolt esitamiseks vastu võetud. Konverentsi teematika on mitmekesine.

Nii annab neuroloogia ringi ülevaate perifeerse närvisüsteemi haigestumise ajavahemikus 1945–1949. Igakülgele analüüsile järgneb rida konkreetseid ettepanekuid haigestumise vähendamiseks (H. Nikolajev, J. Maran, R. Vodka, A. Pürge).

Patoloogilise anatoomia ringi töö „Primaarne kopsukartsioom kliinilis-anatoomiliselt“ (E. Kogerman ja Ü. Arend) haarab ajavahemikku 1920–1950. a. ja annab ülevaate haiguse esinemisest, kliinilisest kulust, diagnoosimisest ja diagnoosimise raskustest. Ettekannet illustreeritakse vastavate diapositiividega.

Anatoomia ringi ettekanne (E. Hanson) käsitleb eritusorganite innervatsiooni.

Stomatoloogia ring (T. Rekk) annab ülevaate suuõõne vähktõve varajastest diagnostikast.

Farmaatsia ringi liikmed tutvustavad kuulajaid plii mikrokristsallatsioonireaktsiooni kasutamiseks kohtuueemise (L. Treial ja F. Tõnisson) ning etiüleetri teimimise ja valmistamisega (H. Kaasikmäe, H. Adari).

Kokku esitatakse 9 tööd, kusjuures farmaatsia ringi tööd spetsiifilise tõttu esineb konverentsil iseseisva sektsioonina.

Lahendamist ootavad veel organisatsioonilised küsimused, nagu seinalehe erinumbri väljaandmine, külaste vastuvõtmine, ruumide dekoreerimine jms., mis seisavad järgmiste nõukogu koosolekute päevakorras.

Loodame, et järjekordne teaduslik konverents tõstab üliõpilaste huvi teadusliku töö vastu ja toob ÜTÜ ridadesse uusi liikmeid.

T. Zdanko,
ÜTÜ arstiteaduse osa-
konna nõukogu esimees.

Organiseerime abi looduse ümberkujundamise suurplaani teostamisel

Möödunud semestril moodustati teadusliku ala prorektori algatusel teaduskondade vaheline komisjon, kes pidi organiseerima kõigekülget abistamist Eesti NSV Ülemnõukogu seaduse „Soostunud maa-ade kuivendamise ja kasutuselevõtmise ning põldheina külvikordade rakendamise plaani kohta Eesti NSV-s suurte ja püsivate saakide kindlustamiseks ning loomakasvatusele kindla söödabaasi rajamiseks“ ellurakendamiseks.

Mainitud komisjon kogus andmeid nendest teaduskondadest, mis oma eriala poolest võiksid kõige tõhusamalt kaasa aidata selle suurürituse elluviimisel. Käesoleval õppeaastal kavatsevad meie ülikooli õppejõud selles küsimuses avaldada üle neljakümne kirjutise ajalehtedes ja ajakirjades. Suurem osa kirjutisi on ette nähtud Põllumajandusteaduskonna õppejõudelt, mis ka päris loomulik, kuna see seadus taotleb eeskätt põllumajandusliku produktiivsuse tõusu.

Peale kirjutiste kavatsevad meie õppejõud esineda kolmekümne ettekandega kolhoosides ja sovhoosides ning Poliitiliste ja Teadusalas-

te Teadmiste Levitamise Ühingu sessioonil.

Teadusliku uurimistöö osas on koostatud provisoorne teematika ja probleemistik eelolevaks viis-aastaks. Komisjon pidas vajalikuks teadusliku uurimistöö plaani koordineerimist Eesti NSV Teaduste Akadeemiaga ja Maaparanduse Valitsusega.

Looduse ümberkujunduse suurplaani elluviimiseks on vajalik asutada Põllumajandusteaduskonna juurde mehhaniseerimise osakond, kus toimuks põllumajanduse alal kõrgema haridusega melioraatorite, maakorraldajate ja mehhanisaatorite ettevalmistus. Vastava alal kõrgema haridusega spetsialistide vähesus võib saada tõsiseks takistuseks selle plaani teostamisel.

Peale eespoolmainitud ürituste on mitmed kateedrid võtnud endale konkreetseid kohustusi kolhooside ja metsamajanduste abistamise alal maaparandustööde läbiviimisel.

Dots. H. Sutter,
taimekasvatuse ja mesinduse
kateedri juhataja.

Ajalehe «Tartu Riiklik Ülikool» lugejate konverentsilt

Möödunud pühapäeval toimus ajalehe „Tartu Riiklik Ülikool“ lugejate II konverents, mis oli tähtsaks ürituseks ajalehe toimetuse ja lugejate vahelise kontakti tihendamiseks ning ajalehe töö kriitilise läbivaatamise alal.

Konverentsi eeltoode raames viidi läbi seinalehtede üleülikoolilise ülevaatus, millele esitati 16 seinalehte teaduskondadest ja ühiselamutest. Kokkuvõtte ülevaatusel tegi konverentsil žürii esimees sm. Sarv, kes ühtlasi andis parimaiks tunnustatud seinalehtede — Kehakultuuriteaduskonna seinalehe „Sõnariivi“ ja Kastani tän. ühiselamu seinalehe „Noor Mõte“ toimetuse liikmeile kätte preemiad.

Ülikooli ajalehe toimetuse tööst esitas konverentsil aruande ajalehe vastutav toimetaja sm. Feldbach. Aruandja käsitles ajalehe saavutuste kõrval ka esiletulnud väärtuste, märkides neist olulisema algatatud ürituste edasise läbiviimise kontrolli puudumist ajalehe veergudel. Märkinud puudujääke ajalehe töös kõigis töosektoris, rõhutas sm. Feldbach, et seniste vigade olulisemaks põhjuseks on kaastööliste aktiivi, kirjasatjate võrgu puuduliku väljaarendamine.

Samadele järeldustele jõudsid ka läbirääkimiste käigus sõnavõtnud seltsimehed. Kirjasatjate võrgu väljaarendamine vajadust kriipsutas eriti alla Kehakultuuriteaduskonna dekaan sm. Kudu, kutsudes üliõpilasi ja õppejõude ühtlasi julgemini esinema ajalehe veergu-

del, vaatama ülikooli ajalehele kui oma ajalehele.

Sisukas ja asjalik oli ELKNÜ TRÜ komitee sekretäri sm. Tiido sõnavõtt. Sm. Tiido avaldas soovi, et ajaleht senisest palju enam osutaks tähelepanu kirjanduse- ja kunstiküsimusele, taotleks avaldatavate materjalide operatiivsemaks ja konkreetsemaks muutmist ja ulatuslikumalt valgustaks komsomoli siseorganisatsioonilise töö probleeme.

Arstiteaduskonna õppejõud dots. Tammeorg juhtis õigusega toimetuse tähelepanu sellele, et lehe veergudel leiame väga vähe kirjutisi, mis analüüsiks seinalehtede tööd ja suunaksid seda.

Mitmesugustel olulistel küsimustel ülikooli ajalehe ja seinalehtede töös peatusid ka sm-d Auling, Soop, Kaarna, Kaunas, Kuus jt.

Toimunud konverents andis ülikooli ajalehe toimetusele, aga samuti seinalehtede toimetajale väärtuslikke näpunäiteid edasiseks tööks, mida kahtlemata tõsiselt arvestatakse. Ometi kannatasid konverentsi töö tulemused mõningal määral osavõtjate vähesuse ja printsiipialse kriitika puuduse all. Eriti vöörastav on asjaolu, et kahe tähtsa üleülikoolilise organisatsiooni — ametiühingu ja Üliõpilaste Teadusliku Ühingu — juhtkond polnud saatnud konverentsile oma esindajaid. See fakt näitab nende organisatsioonide õigustamatult vähest huvi konverentsil käsitletud oluliste küsimuste vastu.

J. Kask

Kümme aastat A. H. Tammsaare surmast

A. H. Tammsaare (1878–1940) pärineb töötava talurahva hulgast, samuti käsitleb tema kirjandusliku loominguga kõige väärtuslikum ja sügavam osa talurahva elu. Tammsaare arenemine ja maailmavaateline kujunemine langes ajajärku, millal eesti kodanluse oli juba jätnud selja taha oma progressiivse perioodi ja millal uus tõusev proletarne klass asus otsustavalt võitlema rahva tõelise vabaduse eest. Tammsaare elas läbi 1905. aasta revolutsiooni ja Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni ning varises hauda pisut enne 1940. aasta ajaloolisi sündmusi Eestis. Oma poliitiliste kontseptsioonide poolest jäi ta aga täiesti kodanlaseks, eriti selgelt on ta ses mõttes oma seisukohta avaldanud ajakirjanduslikes artiklites Suure Oktoobrirevolutsiooni järgseil aastail. Kuid teiselt poolt tuleb konstateerida, et ta pole kunagi leppinud kapitalistliku korraga ega selle manduva kultuuriga. Jäädes püsima kriitilise realismi positsioonile ajal, millal meie vahetus naabruses esimeses töölisriigis Nõukogude Liidus oli tarvilusel juba sotsialistlik realism kui kõige eesrindlikum kirjanduslik loominguline meetod, ei saanud Tammsaare muidugi enam kajastada oma töodes kaasaegset elu kogu ta tüüpilisuses.

Tammsaare loomingut võime jagada põhiliselt nelja etappi: 1. noore-aa kriitilis-realistlik, 2. uusromantiline, 3. epopöa „Tõde ja õigus“ ja 4. „Põrgupõhja uus Vanapagan“. Esimeses perioodi kuuluvad jutustused („Kaks paari ja üksainus“, „Vanad ja noored“, „Raha-auk“ jt.) käsitlevad kas maaprletaarlaste (mõisamoonakate, saunikute, kantnike) või renditalunike viletsat ja rasket elu mõisnike ikke all. Kõige kaugemal on Tammsaare ühiskonnakriitika sel perioodil arenenud jutustuses „Raha-auk“.

Teine, uusromantiline periood tähendab Tammsaare loomingus suurt langust. Reaktsioonilise Noor-Eesti liikumise ja üldise dekadentliku uusromantismi mõju Tammsaare loomingus on tingitud ajajärgust ning kirjaniku maailmavaatelse arengu vähikäigust. Selle perioodi tööd, peamiselt nn. psühholoogilised üliõpilajutustused on nii sisult kui kunstiliselt meisterlikkuse poolest madalal tasemel. Perioodi lõpul tugevneb aga ühiskonnakriitika („Kärbes“) ja psühholoogiline tõepärasus.

Tulles romaaniga „Kõrboja peremees“ (1922) tagasi maaelu kujutamisele, võtab Tammsaare uuesti omaks kriitilise realismi põhimõtteid, kuigi esialgu mitte täielikult.

„Kõrboja peremees“ moodustab öieti ettevalmistava etapi kirjaniku elutööle, epopöale „Tõde ja õigus“ (1926–1933). Tammsaare isiklik maailmavaade oli lähedane keskmiktalupojale ja selle elu kujutamisel kirjanduses on ta andnud oma parima. Romaanisarjast „Tõde ja õigus“ käsitlevad töötava talupoja elu ja võitlust I ja V osa, kusjuures neist esimene on Tammsaare loomingulise meisterlikkuse tipuks. Sügava realismiga on kirjanik kujutanud siin talurahva töö- ja vaevarikast elu möödunud sajandi viimasel veerandil. Paljude teose väärtuste kõrval tõstke siin esile Vargamäe Andrese võitlust loodusega. See on Andresele eluprobleemiks — muuta Vargamäe soised karja- ja heinamaad viljakandvaks, kuid hoolimata erakordsest ja tõse sanganlikest pingutustest ei suuda ta tulla võitjaks. Tammsaare on osanud näidata suure tõetruudusega üksiktaluniku võimetust võitluses soode ja rabadega. Kuid see, mille lõplik teostamine oli lootusetu kodanlikus ühiskonnas, osutub sotsialistlikus ühiskonnas kergesti teostatavaks ülesandeks, mille tunnustajaks oleme praegu looduse ümberkujundamise stalinliku plaani täitmisel. „Tõde ja õigus“ II osa väärtuseks on Indreku jumala eitamiseni jõudmine, kuigi teose lõpp paigutab selle arengu küsitavasse valgusse. Romaanisarja kõige nõrgemaks lüliks on III osa, mis käsitleb 1905. a. revolutsiooni sündmusi. Teose mõistmiseks meenutame, et Tammsaare kirjutas selle 1931. aastal, niisiis ajal, millal eesti kodanlus

oli jõudmas oma arengus kõige reaktsioonilisemasse faasi, millal kehtiva kapitalistliku korraga rahulolemise jutlustamine sai eriliselt hoogu. Tammsaare, lasknud end mõjutada üldisest kodanluse reaktsioonist, püüab ka oma teoses veenda, et revolutsiooni kaudu ei saavutata midagi head, ei midagi positiivset, et kasulikum on elada leplikult, sest mässamine toob kõigile ainult lisakannatusi. Tammsaare loomingut domineeriv humanism, mida hindame kõrgelt, saab selles teoses reaktsioonilise sisu; seda kasutatakse võitluses tõelise humanismi — sotsialismi vastu. Kirjanik läheb isegi nii kaugele, et hakkab Indreku inimarmastuse varjus kaitsma eesti rahva verivaenlasi — balti mõisnikke. Kui võrrelda 1905. a. sündmuste käsitletut jutustuses „Raha-auk“ (1907) ja „Tõde ja õigus“ III (1931), peame konstateerima kirjaniku maailmavaate ja realismi suurt langust. Nende väga suurte puuduste kõrval omab „Tõde ja õigus“ III osa ka rea väärtusi, kõigepealt selles, et ta näitab masside revolutsioonilise jõu võimsust, näitab masside iseteadvuse ja võitlustahte kasvu — tsaarivalitsuse, kapitalistide ja kiriku kiuste. Kui „Tõde ja õigus“ III näitab kirjaniku loomingu langusjärku, siis järgmine, IV osa tähistab selle vastu üht kõrgpunkti. Seda osa võib oma väärtuselt selle sügava ja järjekindla kodanliku ühiskonna kriitikaga paigutada esimese osa kõrvale, hoolimata sellest, et peategelane Indrek jääb oma aren-

gus tüüpiliselt väikekodanlikule seisukohale.

Suurromaanile järgnevad tööd („Ma armastasin sakslast“, „Elu ja armastus“) tähistavad mõna Tammsaare loomingus, millele järgneb aga järsk ja põhiline murang, suur tõus kirjaniku surmalee romaani „Põrgupõhja uus Vanapagan“ (1939) näol. See teos annab, tõsi küll osalt fantastilises käsitluses ja mitmeti müstika udust varjutatult, hävitava kriitika kodanliku ühiskonna hundimoraali kohta. Kuid romaani hindamisel ei tohi tähele panemata jätta Jürka ebatüüpilisust ses mõttes, et teda on kujutatud rumalana ja mitmeti pimedana, mis paljudel puhkudel võimaldab kulak Kaval-Antsul teda orjastada. Romaani lõpul jõuab ta küll oma vaenlase stiililise hävitamiseni. Kuid tervikuna ei saa Jürkat pidada tööliklassi tõeliseks esindajaks, vaid mitmetigi selle karrikatuuriks. Nii jääb „Põrgupõhja uus Vanapagan“ peaväärtuseks mitte positiivse tüübi Jürka, vaid negatiivse tegelase Kaval-Antsu kujutamine, millega paljastatakse halastamatult ja ilma iga suguse „humaansuseta“ kodanliku ühiskonna kiskjalik loomus. Nii jõuab Tammsaare oma elu lõpus välja kogu kapitalistliku korra sügava eitamiseni ning selle paratamatu hävitamise vajaduse tunneta-

miseni. Siit jäi astuda vaid väike samm edasi, et jõuda sotsialismini.

A. H. Tammsaare kui eesti kirjanduse ühe suurima klassiku loomingul on väärtuslik koht eesti nõukogude kultuuri varasalus.

Dots. J. Käosaar

Valmistugem eeskujulikult eelseisvaks olümpiaadiks!

Ettevalmistustööd on tehtud

Isetegevuse ja omaloomingu olümpiaadi ettevalmistustööd on jõudnud lõppjärku — juba homme, laupäeval 4. märtsil toimub olümpiaadi ülevaatuste sarjas esimene isetegevuskontsert TRÜ aulas.

Esmesena lähevad seekordsel olümpiaadil ülevaatuslale Arstiteaduskonna isetegevuslased. Arstiteaduskonna 4.—9. märtsini toimuvad isetegevusõhtud on pühendatud NSV Liidu Ülemnõukogu valimistele ja 9. märtsil toimuv est-raadiotütu peale selle veel rahvusvahelisele naistepäevale. Viimastel nädalatel enne ülevaatusõhtu on ettevalmistustöö muutunud eriti pingeliseks. Organisatsiooniliste küsimuste lahendamise kõrval toimuvad mitmetelgi kollektiividel proovid iga päev. Kõik pingutused on suunatud sellele, et vältida väheväärtuslike ja ebaküpsete ettekannete eksisteerimist ülevaatusprogrammides.

Arstiteaduskonna kui meie ülikooli suurima teaduskonna isetegevusülevaatusel oodatakse kahtlemata õigusega ka suurt esinejate arvu. Tuleb aga märkida, et just suurema kollektiivi juures, nagu praktika on näidanud, pole organisatsiooniliste küsimuste lahendamise kaugeltki kerge. Seda enam, et meil Arstiteaduskonnas leidub veel seltsimehi, kes ei suhtu oma ülesannetesse küllaldase aususega. Ühe sellise seltsimehena tuleks näiteks märkida raviosakonna I kursuse kultuuriorganisatorit kommunistlikku noort sm. Jeremejev, kelle lubamatult lohaka töö tulemusena võtab mainitud kursusest olümpiaadist osa ainult 3 (!) üliõpilast. Alles mitmekordsete meeldetuletuste järel alustati olümpiaadi ettevalmistusi ka stomatoloogiosakonnas.

Ülevaatusõhtute kava parema kujundamise huvides on esitatavad palad jagatud teatud mõttes temaatiliselt. Nii esinevad 4. märtsil aulas toimuval kontserdil teaduskonna mees- ja naiskoor, instrumentaal- ja vokaalsolistid ning deklamaatorid tõsisemasulise kontserdi kavva sobiva repertuaariga.

Arstiteaduskonna üliõpilaste hulgas leidub hulgaliselt andekaid noori mitmetelt isetegevusaladelt ja suurem osa neist on ka käesoleval olümpiaadil esindatud. Esiletõstmist väärikid mitmekülgsed maist sm-d Tsurenkov, Miid'a, Seeder, Soopold, Käppa jt. Nende ja teiste seltsimeeste juhtimisel teeb Arstiteaduskonna kollektiiv tõsiseid pingutusi selleks, et kindlustada ülevaatusõnnestumise.

G. Arro,
Arstiteaduskonna isetegevuskomisjoni liige.

Tööpinge veel suuremaks!

Varsti algab suursündmus meie TRÜ isetegevuskollektiivide ja kogu üliõpilaspere elus — külsulise isetegevuse, omaloomingu ja kehakultuuri II olümpiaad, mis peab selgitama parimaid isetegevuslasi, spordlasi, noori autoreid ja kunstnikke meie üliõpilaste hulgas. Kuid olümpiaadi ülesandeks ei ole mitte ainult selgitada paremaid, vaid ühtlasi haarata kaasa veel laiemaid üliõpilashulki isetegevuslikku töösse.

Heites pilgu senisele ettevalmistusööde käigule võib märkida, et mitte kõigis teaduskondades ei ole teaduskondade orgkomiteed tõsiselt suhtunud oma ülesandesse, mis õitu ettevalmistustöö ei ole igal pool kulgenud normaalselt.

Märgata on loorberite puhkamise jäämise tendentsi Kehakultuuriteaduskonnas (möödunud-aasane I koht) ja Loomaarstiteaduskonnas. Mainitud teaduskondades ei ole orgkomiteed suutnud ettevalmistuskäiku suunata õigele rajale veel praegugi. Millega näiteks seletada fakti, et Loomaarstiteaduskonnas leidub ainult 2 deklamaatori?

Kindlasti on see orgkomitee vastava ala liikme sm. Minkelsoo mitteküllaldase töö tulemus.

Loomamaa on ootukord siiani olnud Oigusteaduskonnas (orgkomitee esimees D. Raid), kus isegegevusringid, välja arvatud mõned üksikud, olid kuni viimase ajani „arvevõetud“. Siiani ei ole mainitud „arvevõetud“ tööle rakendatud segakoor ja näitering, mille tööle akendamisele oleks orgkomitee eeskätt tähelepanu pidanud pöörata.

Olukord on tunduvalt paranenud Ajaloo-keeleteaduskonnas, kes möödunud aastal saavutas üsna tagasihoidliku koha 50 esinejaga (üliõpilasi 465). Praegu töötavad mainitud teaduskonnas segakoor, naiskoor, 4 kvartetti jne. Isegegevuslase arv praeguste andmete põhjal on üle 200. Mainitud teaduskonnas on orgkomitee (esimees M. Priovi) saanud tõesti isetegevuse keskseks suunajaks ja organiseerijaks.

Maemaatika-loodusteaduskonnas on töötanud normaalselt segakoor O. Printsa juhtimisel, rahvaantsu-

ring ja näitering. Ka selle teaduskonna orgkomiteel tuleb senisest tõsisemalt suhtuda ettevalmistustöösse, et haarata kaasa veel rohkem üliõpilasi.

Kurva tõigana võib mainida rahvapilliorkestri puudumist teaduskondades (välja arvatud Maemaatika-loodusteaduskond) vaaamata sellele, et juba möödunud aastal juhtiti tähelepanu rahvapilliorkestri olemasolev vajadusele. Midagi nimetamisväärtust pole sellel alal ära suunatud teha ka TRÜ klubi juhataste liige sm. Mändmaa, kes vastutab klubi juhataste rahvapilliorkestri organiseerimise eest.

Olümpiaadini on jäänud veel lühike ajavahemik. Selle aja jooksul tuleb teaduskondade orgkomiteedel, komsomoli ja ametiühingu massilise kultuuritöö sektorite juhatajail ja kogu üliõpilaskogul veel enam intensivistada ettevalmistustööd, et hästi esineda küsilise isetegevuse omaloomingu ja kehakultuuri II olümpiaadil.

A. Ingalt,
ELKNO TRÜ komitee massilise kultuuritöö sektori juhataja.

Kehakultuuri osale olümpiaadil tuleb osutada rohkem tähelepanu

Üliõpilaskonna kunstilise isetegevuse, omaloomingu ja kehakultuuri II olümpiaadi raames on kehakultuurilisele osale omistatud suur osatähtsus. Olümpiaadi võitja selgub kunstilise isetegevuse, omaloomingu ja kehakultuuri osas saavutatud punktide liitmisel, kusjuures kõigile kolmele on antud võrdne osatähtsus, mis moodustab seega 1/3 lõpptulemusest. Olümpiaadi raames viiakse läbi võistlused kaheteistkümnelt spordialal — korvpallis, võrkpallis, maadluses, tõstmises, võimlemises, ujumises, sisekergejõustikus, suusatamises, ratsutamises, vehklemises, laskmises ja males.

Seni on võistlused lõpetatud kolmel spordialal — tõstmises, maadluses ja võimlemises, võistlused on pooleli võrk- ja korvpallis. Teistest edukamalt on siiani esinenud Kehakultuuriteaduskond (kehakultuurikollektiivi esimees O. Paatsi), Arstiteaduskond (kehakultuurikollektiivi esimees K. Timusk) ja

Põllumajandusteaduskond (kehakultuurikollektiivi esimees Ü. Zirnask). Täiesti lubamatu on olnud Ajaloo-keeleteaduskonna (kehakultuurikollektiivi esimees V. Üti), Metsandusteaduskonna (kehakultuurikollektiivi esimees V. Linnamägi), Matemaatika-loodusteaduskonna (kehakultuurikollektiivi esimees H. Ehvert) ja Õigusteaduskonna (kehakultuurikollektiivi esimees A. Völli) käitumine, kes igaks ühel spordialal jättis võistkonna välja panemata, saades neil aladel tagajärjeks 0 punkti, millele nad tunduvalt vähendasid oma teaduskonna väljavaateid olümpiaadi võitmiseks. Säärane nähtus ei tohi enam korduda!

Ees seisavad rohked võistlused. 5. märtsil viiakse läbi teaduskondade võistlused sisekergejõustikus, 14.—15. märtsini ujumises, 26. märtsil ratsutamises, 9. aprillil vehklemises. Jätkuvad võistlused võrk- ja korvpallis.

Olümpiaadi päevik

4. III — Arstiteaduskonna olümpiaadi ülevaatusõhtu. Alguks kell 20.30.
5. III — TRÜ klubi isetegevuskollektiivide peoõhtu Tartu Maakondlikus Kultuurimajas Kalevi tn. 24. Alguks kell 20.
7. III — Arstiteaduskonna olümpiaadi ülevaatus AUN Kultuurihoones.

9. III — Arstiteaduskonna olümpiaadi ülevaatus Tartu Maakondlikus Kultuurimajas Kalevi tn. 24. Alguks kell 20.
10. III — Ajaloo-keeleteaduskonna olümpiaadi ülevaatus TRÜ aulas. Alguks kell 20.
11. III — Ajaloo-keeleteaduskonna olümpiaadi ülevaatus AUN Tartu Kultuurihoones Hariduse tn. 2. Alguks kell 19.
14. III — Matemaatika-loodusteaduskonna olümpiaadi ülevaatus AUN Tartu Kultuurihoones Hariduse tn. 2. Alguks kell 20.30.

VESTE ASFMEL

Lugu ühest päevast

Päev oli ajalisel hilistalvine, kuid juba vülsesid tänavail üksikud vallapäsenud veenired. Tõllesid hoogsast elutempost haaratud töötavad ja õppivad inimesed. Kuid stop! Kas ei ole see mitte „isand“ Tasaste, kes seal sammub säärase ilmega, nagu oleks kogu tänase päeva saatust otsustatud: ta astus ju unisest peast, mis pealegi valutas eeliseid „pisikesest olemisest“ koos sõber Vaimuste ja neiu de Libliku ning Intriigiga, vasaku jalaga voodist välja.

Ja sealt tuleb ulja rühiga noormees, kes ei või olla keegi muu kui onu Vaimuste. Järgneb tervitustseen, millele võinuksid uhked olla suurimad hiina viisakuse asjatundjad.

Uuesti kohtame oma sõpra juba auditoriumis, kus nad on andunud südamlilikule vestlusele.

Kuna poliitinformatsiooni lõpuni on veel tüki aega, asuvad Tasaste ja Vaimuste jätkama oma kuulsat maleturniiri, mida alustati juba möödunud aastal marksisim-leninismi loengutel. Käesolev partii läheb kroonikasse nr. 613 all. Taskumale ülevandmisega sõbralt sõbrale kaasunud mõnedki vaimukused, mis, olles läbinud auditoriumi, otsivad asjatult võimalust oma sõbra näitamiseks laiemale ringkondadele. Oppejõu vahemärkus ei suuda tõusnud tuju millimeetriki võrra allapoole viia.

Seda teeb aga saabuv tunni lõpp, sest järgnevalt on kavas poliitikonoomia loeng. Kuid kui neiu Liblik mainib, et tal on käekotis õige mitu eksemplari defitsiitset „Jutulehte“, on tuju taas hea, mis annab põhjust pisut filosoferimiseks.

Tasaste: „On kaks hoopis ise asja poliitikonoomia ja ökonoomia. Mina hindan rohkem viimast, sest õppisin tema väärtust tundma juba noil aegadel, kui mu õnnis isa veel karjääri tegi. Jaa, olid alles perspektiivid...“

Vaimuste: „Tubli poiss! Tunnen sulle igati kaasa. Aga et mitte tuju rikkuda, oleks vist parem loobuda sellele mõtlemast.“

Poliitikonoomia loengul võime veenduda, et Tasaste vilunud silmale ei tee mingeid raskusi kõige põnevama loo leidmine, sest ta süveneb kohe täie andumusega hingematvaise seiklusteresse tõestisündinud loos „Seitsme ärastuskella saladus ehk musta röövlirüü“. Tasaste tähelepanuvääriv algatus pole liivasse külvatud: ta levib umbrohu kiirusega, nagu lugeja ehk juba täiesti õigesti aimab, kõigile meie kangelastele. Lektor esitab aga samal ajal kapitalismilt sotsialismile ülemineku teooriat...

Tööpäev võinuks sellega õnnelikult lõppeda, kui poleks häirinud õhtune arutlus kolhooselu kavatava kirjanduse teemal. Erilist

huvi selle vastu küll ei olnud, aga peeti siiski paremaks osa võtta, seda enam, et neiu Liblikule oli kursus usaldanud ühe oponendi ülesande.

„Oho, meie Liblik on päris innuga asja juures,“ kiitsid kursusekaaslased, kuni des kogu referaadi esitamise jooksul „kamtsatka“ poolt tumeat jutukõminat, mille tundus valduse ägedust. „Kas ei aimanudki koosolijad, et neiu Liblik ja Intriig valdlesid „aktuaalsemate“ päevaprobleemide üle: kas minna õhtul „Vernerisse“ või „koopasse“.“

Koosoleku juhataja lausudes: „Sõna on ononendil sm. Liblikul“ pöördusid kõigi ootusärevad pilgud „kamtsatka“ poole. Neiu Liblik kohmetus algul pisut ootamatust tähelepanust, tõusis siis ja punastus. Varsti suutis ta end aga koguda ja ütles: „Mul pole enam midagi juurde lisada.“

Seda, mille neiu Liblik ütlema jättis, oskasid teised siiski järgnevas toredas mõttevahetuses täielikult valgustada.

Meie sõbrad jäid sellest arutlusest kahjuks meile teadmata põhjustel algul kõrvale. Lõpuks ei suutnud aga isegi „onu“ Vaimuste kõrvaltvaatajaks jääda. Leidnud parajamomendi oma vaimuniidi harutamiseks, ta kõhatas hääle puhtaks ja alustas:

„Kui see minu teha oleks, siis ma keelaksin viivitamata ära masina-traktorijaamade asutamise, sest need on suurimad kolhoosimajanduse kahjustajad...“

Siinkohal tõusis koosolijate hulgas miskipärast vali naer ja vahelehtuete sadu, mis ahvards koosoleku juhatajal ohjad käest kiskuda. Ei aidanud muu, kui tuli Vaimuste sõnavõtt katkestada. Järgmine sõnavõtja kippus aga paraku Vaimuste „hiilgavat“ avastust maatasta tegema.

Siis palus kõigi imestunud pilkude all sõna Tasaste, ja ütles tasa: „Palun luba lahkuda koosolekult.“

Pärisõhtu veedeti taas lõbusalt, seekord raadiokuulamisega. Neiu Intriig suitsetas enne mitu sigaretti ära kui leidis üles „Ameerika hääle“. Lõpuks olid kõik sunnitud konstateerima, et sääraselt veedetud õhtud mõjuvad üsna viljastavalt noorte inimeste vaimsele arengule...

Lihtsameelne lugeja võib-olla arvab, et selliseid tegeliskisid meil ühiskonnas enam ei leidu, veel vähem aga üliõpilaskonnas — mõeldakse, et sellised kombed on ammugi leidnud oma õige koha ajaloo pühkmekastis. Kahetsusega peame aga nentima, et see oletus pole päris täpne. Mõtelgu näiteks Metsandusteaduskonna metsatööstuse osakonna III kursuse üliõpilased V. Kompus, E. Eiber, J. Kuits ja V. Kivisild — kas ei tunne nad selle loo tegelaste juures oma näojooni? Ja ega asjata poleks sama küsimust enda ette asetada mõnel teiselgi üliõpilasel mõnes teises teaduskonnas. Ning mitte ainult mõelda, vaid ka teha — ja nimelt end paremaks teha!

Poots Haak

Üliõpilased arutasid kolhoosiainelisi teoseid

Esmaspäeval toimus Matemaatika-loodusteaduskonna matemaatika-mehhaanika osakonna vanemate kursuste üliõpilaste hulgas Raudsepa, Olbrei ja Leberechti kolhoosiaineliste teoste arutamine.

Võrdlemisi põhjaliku ülevaatega teostest esines sm. Maimu Süva. Referaadil oli aga mõningaid puudusi, mida ka oponendid ja sõnavõtjad märkisid. Referent laskus kahjuks mõnes kohas lihtsalt teostest sisu refereerimisele ja jättis sealjuures autori poolt antud mõtte välja toomata. Ka oli mõnda küllalt tähtsat probleemi käsitletud palju napisõnalisemalt kui mõnda vähemtähtsat. Nii näiteks märkis sm. Lumiste täiesti õigesti, et referaat peagu üldse ei puudutanud maaparandustööde ja tehnikarengu küsimuste tähtsust meie kolhoosides.

Ettekande arutamine aga toimus huvitava kombel palju teravamalt ja elavamalt alles pärast arutlusköösoleku lõppu, kui üliõpilased hakkasid laiali minema. Selles oli süüdi juhendav oppejõud sm. Lepik, kes kahjuks astus välja mõnede õigete sõnavõtte vastu (Lumiste) ja referendi kaitseks, niiviisi pidurdades üliõpilaste vaba mõtteavaldamist.

K. Rebane,
Matemaatika-loodusteaduskonna komsomoli-algoranisatsiooni sekretär.

Laskevõistlused Nõukogude armee aastapäeva auks

AAVU korraldusel toimus teaduskondade vaheline laskevõistlus Nõukogude armee 32. aastapäeva tähistamiseks. Esikohale tuli Põllumajandusteaduskonna meeskond koosseisus: Petuhov, Mahlapuu, Suur, Meltsa, Reinold, kes saavutas 410 silma. Teisele kohale tuli Metsandusteaduskonna meeskond 394 silmaga. Järgnesid Ajaloo-keeleteaduskonna meeskond ja Arstiteaduskond.

Individuaalselt olid parimad Petuhov (87 silma), Suur ja Mahlapuu (86 silma), Kull (85 silma).

Võisteldi ratsutamises

USK ratsasportlased tähistasid Nõukogude armee ja Meresõjalaevastiku aastapäeva sisevõistlusega. Kuna need olid esimesed võistlused pärast pikemat sisetreeningut, on rõõmustav märkida noorte ratsasportlaste sõidutaseme tunduvalt paranemist. Nii võitis raskema klassi takistussõidu meeste Meesandusteaduskonna I kursuse üliõpilane kommunistlik noor Ants Lõhmus hobusel „Riim“. Teisele kohale jäi Helder Tüüts hobusel „Kolumbus“, kolmandat kohta jagasid A. Rasta ja A. Linnus. Vastava ala naistele võitis Õigusteaduskonna üliõpilane, NSV Liidu tšempion Aino Lukas hobusel „Mak“, jättes teiseks V. Reimani hobusel „Red“. Kolmandale kohale jäi noor andekas ratsasportlane Ellen Kangur hobusel „Mann“.

7. ja 8. märtsil on USK ratsasportlastel korrespondents-ratsavõistlused Tallinna vabariikliku AAVU ratsapolguga NSVL Ülemnõukogu valimiste auks.

A. Loos

Õigusteaduskonnas korraldati sisekergejõustikuvõistlused

Hiljuti toimusid Õigusteaduskonna meistrivõistlused sisekergejõustikus. Võistlused ärastasid kogu teaduskonnas suurt huvi. Ainult IV kursuse ei võtnud osa ühegi võistlejaga ning V kursust esindas ainult üks üliõpilane, mis annab tunnistust vanemate üliõpilaste hupipuudusest kehakultuuri vastu. Kõige suurema arvu võistlejatega võttis osa III kursus.

Võistluste tehnilistest tagajärjedest tuleb mainida I kursuse üliõpilase sm. Lehti Zäara tulemust, kes võitis kõik naiste alad. Tema tehnilised tagajärjed kujunesid järgmisteks: 10 m lähtejooks — 2,1 sek., kõrgushüpe — 110 sm, hoota kolmik hüpe — 5,88 m.

Kursustest tuli esikohale III kursuse, millele järgnes I kursus.

Vastutav toimetaja J. Feldbach

Kõik valimistele! Hääletagem üksmeelselt kommunistide ja parteitute bloki kandidaatide sm-te R. Antonsi ja V. Leede poolt!

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNÜ komitee ja ametiühingu komitee häälekandja

Nr. 8 (55) Reedel, 10. märtsil 1950. a. III aastakäik

Üldrahvalik pidupäev

12. märts, NSV Liidu Ülemnõukogu valimiste päev, on meie suureks pidupäevaks. Sel päeval demonstreerime me oma ühtekuuluvust, oma tihedat koondumist Nõukogude valitsuse, bolševike partei ja seltsimees Stalini ümber. Üksmeelse hääletamisega kommunistide ja parteitute bloki saadikukandidaatide poolt demonstreerime me sel päeval oma veendumust partei poliitika õigsuses, kuna see poliitika vastab rahva eluliste huvidetele.

12. märtsil — töörahva pidupäeval täidab uhkusetunne õigustatult iga Nõukogude kodaniku südant: me võime olla uhked, et elame, töötame ja õpime Nõukogudemaal, kus inimesele ta loovaks tööks on loodud kõik tingimused.

Võime rõõmu ja uhkusega 12. märtsil täita oma kodanikukohust sellepärast, et me teame, et hääletades kommunistide ja parteitute bloki kandidaatide poolt, hääletame selle eest, et meie kodumaa muutuks järjest võimsamaks, järjest tugevamaks. Me hääletame selle eest, et meie sotsialistlik majandus areneks edasi veel kiiremas tempos — see aga tähendab uute materiaalsete hüvede tootmist, uusi tehaseid, vabrikuid, uusi laboratooriume ja masinaid; see tähendab ka meie ülikooli materiaalse baasi laienemist ja tugevnemist.

Valimiste päeval täidab rõõm ja uhkus meie südant ka sellepärast, et me teame, et meie põllumajandus areneb sotsialistlikul teel, et kolhoosikord annab küllale võimalused kiiresti järele jõuda linnale. Me hääletame selle poolt, et meie maa peagi jõuaks põllumajandussaaduste ja tööstuse toorainete külluseni ning meie ülikoolist võrsuvad kaadrid agronoomia, veterinaaria ja metsanduse alal oma loovale energiale täiel määral rakendust leiavad.

Me hääletame kommunistide ja parteitute bloki saadikukandidaatide poolt sellepärast, et me teame, et ainult nõukogude kord ja bolševike partei poliitika kindlustavad töörahva ainelise heaolu vääramatut tõusu. Me tunneme selgesti, kui palju paremaks muutus meie elu toidu- ja tööstuskaupade hindade hiljuti läbiviidud uue alandamise tulemusel, ja me hääletame 12. märtsil selle eest, et meie materiaalne heaolu iga aastaga järjest paraneaks.

Nõukogude korra tingimustes elab meie teadus, kunst, haridus ja

kultuur üle seninägematut õitsengut. Me teame, et hoolitsus teaduse ja kultuuri edasise arendamise eest, meie töötajate kultuuri- ja tehnilise taseme pöördvõrra tõusu eest on bolševike partei poliitika lahutamatuks osaks. Sellepärast me ei kõhkle helkegi hääletamast 12. märtsil bolševike partei ustavate poegade, kommunistide ja parteitute bloki saadikukandidaatide poolt. Nii talitades kindlustame tingimused edasiseks viljakaks tööks teadusliku ja õppetöö arendamisel meie ülikoolis, meie sotsialistliku rahvuskultuuri uute võitude taotlemisel.

Meil on õnn elada maailma esimesel sotsialistlikul maal, kus rahvused moodustavad ajaloos seninägematu sõbraliku pere, kus kogu rahvas moodustab poliitiliselt ja moraalselt ühtse terviku, kus iga kodanik kasutab avarat demokraatiat, suuri õigusi. Sellepärast täidab meid valimiste päeval suur uhkus ja tänutunne, sellepärast annab igaüks meist oma hääle kommunistide ja parteitute bloki saadikukandidaatide poolt.

Nõukogude inimesed võivad teha rahulikult oma loovat tööd, sest nad teavad, et meie maa piirid on kindlalt kaitsitud, et meie riik võitleb väsimatult kestva rahu eest rahvaste vahel. Sellepärast kuulub kommunistide ja parteitute blokile, kes taotleb meie maa kaitsevõimsuse edasist kindlustamist ja uusi võite rahu eest peetavas võitluses, meie piiritu usaldus ja kindel toetus.

12. märtsil, suurel üldrahvalikul pidupäeval, pöörduvad meie mõtted armastuse ja tänutundega seltsimees Stalini poole, kelle targale juhtimisele võlgname tänu kõigi oma seniste võitude eest ja kelle juhtimisel võidame kõik raskused kommunismi üleshitamise teel.

Hääletades kommunistide ja parteitute bloki saadikukandidaatide poolt, hääletame oma õnneliku ja jõuka elu eest, tööstuse, põllumajanduse ja kultuuri uue õitsengu eest, kindla ja kestva rahu eest rahvaste vahel, kommunismi võidu eest meie maal. Olgem 12. märtsil nende hulgas, kes esimestena astuvad valimiskastide juurde, demonstreerides sellega oma nõukogude patriotsismi, oma uslavust nõukogude võimule ning bolševike parteile! Hääletagem üksmeelselt kommunistide ja parteitute stalinliku bloki saadikukandidaatide — nõukogude rahva parimate poegade poolt!

Au meie esimesele, üldrahvalikule saadikukandidaadile — suurele STALINILE!

Olgem esimeste hääletajate hulgas!

Ülehomme on Nõukogudemaal rahvastel suur pidupäev — NSV Liidu Ülemnõukogu valimiste päev. Koos kogu nõukogude rahvaga astuvad ka meie noored sel päeval valimiskastide juurde, et täita oma kodanikukohust ja kasutada suurt Stalinliku Konstitutsiooniga antud õigust.

Hääletades kommunistide ja parteitute stalinliku bloki saadikukandidaatide poolt, me demonstreerime veel kord oma palavat armastust ja piiritut tänu bolševike parteile, Nõukogude valitsusele, nõukogude noorsoo armastatud isale, õpetajale ja suurele sõbrale seltsimees Stalinile määratu suure hoolitsuse eest meie maa noore põlvkonna suhtes.

Vastuseks bolševike partei ja Nõukogude valitsuse hoolitsusele lähivad Tartu Riikliku Ülikooli kommunistlikud noored valimispäeval juba esimeste hää-

letajate hulgas valimiskastide juurde ja annavad oma hääle kommunistide ja parteitute bloki kandidaatide poolt. See on üliõpilaskonna eesrindlikema osa patriotsismi tähelepanuväärne väljendus, mida peaksid toetama kõik üliõpilased-valijad.

Noored valijad! Kutsume teid üles valimispäeval üksmeelselt ilmuma valimiskastide juurde juba esimeste hääletajate hulgas ja andma oma hääled kommunistide ja parteitute bloki kandidaatide sm-te Richard Antonsi ja Valdar Leede poolt!

V. BLUMFELDT,
ELKNÜ KK üliõpilasnõorsoo osakonna juhataja.

U. URI,
ELKNÜ Tartu Linnakomitee sekretär.

ELKNÜ TRÜ komitees

Ülehomme on kogu nõukogude rahva kauaoodatud suur pidupäev — NSV Liidu Ülemnõukogu valimiste päev.

Valimiste eel asetleidnud üldise poliitilise ja tööalase tõusu õhkkonnas kerkis meie ülikooli teaduskondades ja ühiselamutes üles patriootlik algatus demonstreerida valimistepäeval oma armastust ja tänutunnet nõukogude võimule sellega, et minnakse hääletama juba enne kella kaheksat hommikul, andes

oma hääled veendunult kommunistide ja parteitute bloki saadikukandidaatide poolt.

ELKNÜ TRÜ komitee arutas hiljuti seda meie üliõpilaste algatust. Komsomoli komitee otsustas toetada seda algatust ja kutsus kõiki TRÜ üliõpilasi minema üksmeelselt valimistele juba enne kella kaheksat hommikul ning hääletama kommunistide ja parteitute bloki saadikukandidaatide sm-te R. Antonsi ja V. Leede poolt.

Isetegevustlased valimiste päeval

NSV Liidu Ülemnõukogu valimiste päeval pakuvad ülikooli isetegevustlased oma abi agitpunktidele valijate kultuuriliseks teenindamiseks. Arstiteaduskonna üliõpilased, kes moodunud olümpiaadide õhtuil esitasid hulga õnnestunud ja sisukaid ettekandeid, esitavad paremiku oma repertuaarist 12. märtsil valijatele ülikooli šeflusaluses agitatsioonipunktis nr. 8 Näituse tänaval. Samasse toovad valijale kunstilist küllakosti ka teised üliõpilaste isetegevuskollektiivid.

Valimiste päeval ei unustata ka šeflusaluseid kolhoose Mäksa vallas. Sealsetesse agitatsioonipunktidesse sõidab mitmekesine isetegevuskavaga grupp Ajaloo-keeleteaduskonna üliõpilasi-isetegevustlasi.

Läheme valima 12. märtsil juba enne kella kaheksat

12. märtsil astuvad miljonid nõukogude inimesed valimisruudude juurde, et täita oma aukohus sotsialistliku kodumaa ees ja anda oma hääle kommunistide ja parteitute bloki kandidaatide poolt, selle bloki poolt, kes kõigi jõududega hoolitseb meie rahva materiaalse heaolu edasise tõstmise, nõukogude inimeste veel õnnelikuma, jõukama ja kultuursema elu eest.

NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja ÜK(b)P Keskkomitee hiljuti avaldatud määrus hindade järjekordest alandamise kohta on ere näide sellest hoolitsusest, millega ümbritseb Nõukogude kodumaa oma kodanikke. See määrus tõstab tunduvalt kogu nõukogude rahva, sealhulgas ka üliõpilaste materiaalselt heaolu.

TRÜ Tiigi tänava ühiselamu üli-

õpilasnõukogu kutsus käesolevaga üles kõiki Tiigi tänava ühiselamu üliõpilasi, samuti ka kõigi teiste TRÜ üliõpilaste ühiselamute üliõpilasi väljendama oma tänuhinnatust sotsialistliku kodumaa hoolitsuse eest sel teel, et kõik ühiselamutes elavad üliõpilased annaksid oma hääle bolševike ja parteitute bloki poolt juba valimiste esimestel tundidel, nii et kell 8 hommikul oleksid valimised meie ühiselamute ulatuses lõpule viidud!

Seltsimehed üliõpilased, kõik varakult valima! Hääletagem üksmeelselt kommunistide ja parteitute stalinliku bloki kandidaatide sm-te Antonsi ja Leede poolt!

Tiigi tänava ühiselamu üliõpilasnõukogu.

Aira Kaal

Rõõmupäev

Linn ennast varakult jalule ajab, pidulik elevus valismajas...

Lillis ja loosungeis kiirgavad saadik!

Ombrikus nimi... Ta olgu me saadik!

Võtteleja vapper, ma ootasin päeva,

mil sulle hääletan oma käega!

Ja mulle meenuvad mullused aastad —

sõda ja varemed, tuli, mis laastas.

Olgu see lahingus, olgu see töödes,

sina ei säästnud end päevil ei öödel.

Saadikud teadku, miks rahvas neid valib —

rahva eest ennegi väljas nad olid!

Saagu see päev neile austusemärgiks

pidupäev — valija meele järgil!

Lehvigu lippudekangas me majad,

helkigu müüridel plakatisajad,

kõlaga muusika, keereilgu tantsud!

Rahvas — võitja siin pidule astub.

Rahvas, kes nõukogud ilmale toonud,

ränkades heitluisis vabadust loonud,

rahvas, kes küülsaks saand tööga ja auga —

kõikidest rõõmsamalt oskab see laulda!

✻ ✻ ✻

Valimisõiguslike kodanike arvu kapitalistlikes riigies vähendab oluliselt ka sooline ja vanusetsensus. Jaapanis, Prantsusmaal ja Itaalias said naised valimisõiguse alles pärast II Maailmasõda, paljudes maades on aga naised käesoleva ajani valimisõiguseta. Miljonid noored jäävad valimistest eemale vanusetsensuse tõttu. Teiselt poolt aga näiteks Iraanis ei saa valida ka enam kui 70 aastat vanad isikud.

Suure Stalini ustav võitluskaaslane

Eile möödus kuuskümmend aastat silmapaistva Nõukogude riigitegelase, Lenini ja Stalini ustava õpilase ning kaasvõitleja Vjatšeslav Mihhailovitš Molotovi sünnist.

Astunud sotsiaaldemokraatliku partei bolševistlikku organisatsiooni juba 1906. aastal, võitles sm. Molotov koos Lenini ja Stalini väsimatult uut tüüpi partei, bolševike partei loomise eest, proletaarset revolutsiooni ettevalmistamise ja võiduleviimise eest.

Pärast Oktoobrirevolutsiooni võitu on sm. Molotov vahetpidamata töötanud juhtivatel kohtadel Nõukogude riigiparaadis. Alates 1920. aastast töötab ta Ukraina K(b)P Keskkomitee sekretärina. 1921. a. valitakse sm. Molotov UK(b)P KK Poliitbüroo liikmeks, 1926. a., pärast UK(b)P XIV kongressi aga UK(b)P KK Poliitbüroo liikmeks, kuhu kuulub kuni käesoleva ajani. Partei juhtivasse tuumikusse, mis kujuneb välja võitluses partei vaenlastega pärast Lenini surma, kuulub ka sm. Molotov. Koondunud seltsimees Stalini ümber, ühises võitluses trotskistide, buhharinlaste ja teiste kapitulante vastu, viib bolševike partei meie maa eduka industrialiseerimise ja kollektiviseerimise teele. Lenini ja Stalini ustava õpilasele võitleb sm. Molotov eennast salgavalt meie maa muutmise eest eesrindlikuks tööstus- ja kolhoosiriigiks.

Fašistliku Saksamaa sõnamurdliku kallaletungi momendil töötab sm. Molotov välisasjade rahva-

komissari ametikohal. Esinedes partei ja valitsuse ülesandel 22. juunil 1941. a. raadios, kutsus sm. Molotov nõukogude rahvast üles isamaasõjale fašistliku agressiooni vastu. Vankumatut usku võidusse sisendasid nõukogude inimestesse sm. Molotovi sõnad: „Meie võitlus on õiglane. Vaenlane purustatakse. Võit jääb meile!“

Suure Isamaasõja aastail viis sm. Molotov ellu stalinliku välispoliitikat, kaitses sotsialismiaha huvisid ja autoriteeti. Seltsimees Stalin hindas kõrgelt sm. Molotovi teeneid Suure Isamaasõja perioodil, kui ta rääkis, et sm. Molotovi poolt oskuslikult juhitud välispoliitika kindlustas Nõukogudema huvi kaitse.

Sõjajärgseil aastail kaitses sm. Molotov arvukail rahvusvahelistel konverentsidel rahu üritust, tõstes sellega veelgi meie maa rahvusvahelist autoriteeti. Seltsimees Stalini lähima võitluskaaslasena NSV Liidu Ministrite Nõukogu esimehe asetäitja ametikohal võitleb sm. Molotov nõukogude rahva edasiste võitude eest, kommunismi üleschitamise eest. Iga päevaga veenduvad nõukogude inimesed järjeste kindlamalt selle tulevikuväljavaate õigsuses, mille andis sm. Molotov Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 30. aastapäeval: „Meie elame sellisel aastal, kus kõik teed viivad kommunismile.“

E. Raag,
marksismi-leninismi aluste
kateedri vanemõpetaja.

Kuidas toimub hääletamine

Mõne päeva pärast, 12. märtsil k. a., astuvad miljonid nõukogude inimesed valimiskastide juurde, et avaldada oma tahet meie võimsa kodumaa kõrgeima riigivõimuorgani valimisel. NSV Liidu Ülemnõukogu valimised toimuvad ühe päeva kestel, mis on ühine kogu Nõukogude Liidule. Valimised algavad 12. märtsi hommikul kell 6 ja kestavad kuni kella 12-ni öösi. Valimised toimuvad üldise, ühetahelise ja otse valimisõiguse alusel salajase hääletamise teel.

Valimiste eelpäeval saavad valimiste jaoskonnakomisjonide esimehed tööraha saadikute nõukogude täitevkomiteedest valijate kontrollitud nimekirjad. Valimiste jaoskonnakomisjon jaotab aegsasti kohustused oma liikmete vahel, kusjuures hoolitsetakse selle eest, et valimiste päeval ei tekiks valimisjaoskonna ruumis aeglase töö tõttu ummistusi.

Valimiste päeva hommikul kell 6 valimiste jaoskonnakomisjoni esimees, olles komisjoni liikmete juuresolekul kontrollinud valimiskaste ja kindlaksmääratud vormi kohaselt koostatud valijate nimekirja, suleb kasti, pitsatib need komisjoni pitsatiga ja kutsub valijaid hääli andma. Iga valija hääletab

isiklikult, ilmudes selleks hääletamisruumi. Valijatele, kes oma terviliku seisundi tõttu ei saa kõrvalise abita tulla valimisjaoskonda, osutatakse abi transpordivahendite andmisega. Valijate juurde, kes haiguse tõttu ei saa isiklikult ilmuda valimisjaoskonda hääletama, saadetakse nende palvel valimiste jaoskonnakomisjoni liige või selleks volitatud isik erilise valimiskastiga valimissedelite vastuvõtmiseks valija kodu.

Valimisjaoskonda ilmunud valija esitab valimiste jaoskonnakomisjoni sekretärile või selleks volitatud komisjoni liikmele kas passi või muu isikut tõendava dokumendi ning saab pärast vastava märkuse tegemist valijate nimekirja kindlaksmääratud vormile vastavad valimissedelid. Iga valija saab kaks valimissedelit: ühe valimiseks Liidunõukogusse (valget värvi) ja teise valimiseks Rahvaste Nõukogusse (helesinist värvi). Valija poolt oma hääle andmine toimub nende valimissedelite valimiskasti laskmise teel.

Valija jätab igale valimissedele selle kandidaadi nime, kelle poolt ta hääletab, kriipsutades läbi teiste kandidaatide nimed. Valimissedelite täitmiseks on valimisruu-

Kaitseme möödunud aastal saavutatud esikohta

Kehakultuuriteaduskonna kollektiiv valmistub pingeliselt isetegevuse ja omaloomingu olümpiaadiks. Kohustab ju esikoht eelmisel olümpiaadil kõrgetasemeliseks ja organiseeritud esinemiseks. Olümpiaadi ettevalmistustöödega alustati juba möödunud semestril. Selles küsimuses viidi läbi teaduskonna üldkoosolek.

Erilist rõhku otsustati panna teaduskonnas mahajäävatele olümpiaadi kavas olevatele aladele, eeskätt aga omaloomingule. Selleks kuulutati välja kursuste vaheline võistlus omaloomingu alal. Iga kursus peab esitama vähemalt ühe lühijutu, kaks luuletust, kaks tööd kujutava kunsti ja kaks tööd kehakultuurilise omaloomingu alalt. Tööde esitamise tähtjaks on 15. märts. Parimateks osutunud tööd esindavad teaduskonda ülikooli omaloomingu olümpiaadil. Võitjale kursusele ja individuaalselt parimaile on õppejõudude poolt välja pandud auhinnad. Selle võistluse tõttu on tunduvalt tõusnud huvi omaloominguliste küsimuste vastu teaduskonnas.

Olümpiaadieelsed laskevõistlused

Pühapäeval korraldati teaduskondade vahelised laskevõistlused, kus olid esindatud kõik teaduskonnad peale Oigusteaduskonna.

Esikoha võitis Arstiteaduskond, kelle võistkond saavutas 913 punkti. Järgnevad Matemaatika-loodusteaduskond, Põllumajandusteaduskond jt. ning viimasena Kehakultuuriteaduskond 722 punktiga.

Individuaalselt parimad mees-

kevadsemestri algul toimus teine teaduskonna üldkoosolek, kus arutati olümpiaadi ettevalmistustöö olukorda. Selgus, et ettevalmistustöös on mitmel pool veel tõsiseid lünki. Ettevalmistustöö intensiivsusele jäävad maha eriti näitering, instrumentaalorkester ja deklamaatorid. Kõige paremini töötab seni aulukoor IV kursuse üliõpilase P. Vardja juhtimisel. Ettevalmistustöö parandamiseks otsustati olümpiaadieelsel perioodil valiti igale alale üks juhendav õppejõud. Olümpiaadist võtavad aktiivsete tegelastena osa eranditult kõik teaduskonna üliõpilased, millega on täidetud seltsimees Stalini sünnipäeva puhul vastuvõetud sotsialistlik kohustus.

Kehakultuuriteaduskonna kollektiivil on kindel tahe rakendada olümpiaadi ülevaatuseni järelejätnud perioodil kõik jõud selleks, et edukalt kaitsta möödunud aastal kättevõidetud positsiooni.

F. Kudin,

Kehakultuuriteaduskonna isetegevuse ja omaloomingu olümpiaadi juhendav õppejõud.

võistlejad: 1. Kask (Matem.-loodusteaduskond) 125 punkti, 2. Koljak (Arstiteaduskond) 114 punkti, 3. Mahlapuu (Põllumajandusteaduskond) 113 punkti.

Individuaalselt parimad naisvõistlejad: 1. Henno (Ajalo-keele-loodusteaduskond) 93 punkti, 2. Telliskivi (Ajalo-keele-loodusteaduskond) 92 punkti, 3. Radik (Arstiteaduskond) 88 punkti.

J. Juur

Sisehooaja suursündmus kergejõustikus

Täisarvulise võistkonnaga oli esindatud ainult KKT. Teistel teaduskondadel puudusid võistlejad kas ühel või mitmel võistlusalal. Eriti puuduliku võistkonnaga olid esindatud Ajalo-keele- ja Metsandusteaduskond. Nii oli esimene teaduskond esindatud ainult kolme naisvõistlejaga ja ühe meesvõistlejaga. Metsandusteaduskonnast oli viis meesvõistlejat ja üks naisvõistleja.

Kergejõustiku sektsiooni juhatusel oli kokkulepe UTÜ füüsikaringiga võimla radiofiteerimise kohta võistluste ajal. Veel päev enne võistlusi teatas füüsikaringist sm. Käärk, et tund aega enne võistluste algust ollakse kohal, aga paraku jäi lubadus lubaduseks. Radiofiteerijad kohale ei ilmunud. Ei teatud ka põhjust, miks ei ilmutud. Loodame, et füüsikaring avalikult teatab, miks radiofiteerijad kohale ei ilmunud.

R. Hallik,

USK kergejõustiku sektsiooni esimees.

mis eraldatud erilised toad või kabiinid, kus valija poolt valimissedelite täitmise ajal on keelatud viibida teistel isikutel, nende hulgas ka valimiskomisjoni liikmel. Need valijad, kes kirjaoskamatusel või mõne füüsilise puuduse tõttu ei ole võimelised iseseisvalt täitma valimissedeleid, on õigustatud kutsuma endale abiks ükskõik kelle valijaist.

Valimiste ruumis on valimiste ajal igasugune valimiskihutustöö keelatud. Samuti ei või valimiste päevaks valimisruumi välja panna plakateid või läkitusi, mis kutsuvad valijaid hääletama ühe või teise kandidaadi poolt. Korra eest valimisruumis vastutab valimiste jaoskonnakomisjoni esimees, kelle korraldused on kohalviibijale kohustuslikud.

Selleks et kindlustada ka neile kodanikele oma valimisõiguse teostamine, kes ajavahemikul valijate nimekirja avaldamisest kuni valimiste päevani vahetavad oma asukohta või kes valimiste päeval viibivad reisijatena sõidus olevail laevadel või kaugesõidurongides. Võimaldatakse neil valijail NSV Liidu Ülemnõukogu valimistest osavõttu hääletamisõiguse tõendi alusel. Hääletamisõiguse tõend antakse välja vastava tööraha saadikute nõukogu täitevkomitee poolt ning annab tema omanikule õiguse hääletada ükskõik millises valimisjaoskonnas, nende seas ka sõidus olevail laevadel või kauge-

sõidurongides organiseeritud valimisjaoskondades. Isikud, kes ilmuvad valimiste ajal valimisruumi hääletamisõiguse tõendiga, kantakse valimiste jaoskonnakomisjoni poolt eraldi valijate nimekirja, millele kirjutavad alla valimiste jaoskonnakomisjoni esimees ja sekretär. Hääletamisõiguse tõend lisatakse nimekirjale ning tema omanikule antakse valimissedelid oma hääletamisõiguse teostamiseks võrdset teiste valijatega.

Hääle andmine kuulutatakse valimiste jaoskonnakomisjoni esimehe poolt lõpetatuks valimiste päeval kell 12 öösi. Enne seda kellaaega ei ole lubatud hääletamise lõpetatuks tunnistamine, isegi kui on kindlaks tehtud, et vastavas valimisjaoskonnas on kõik valijad juba hääletanud, kuna võib ilmuda veel hääletamisõiguse tõendiga valijaid. Hääletamine lõpetatuks kuulutamise järel asub valimiste jaoskonnakomisjon valimiskastide avamisele ja hääle lugemisele.

Nõukogude rahvas läheb eelseisvatele valimistele sotsialismi suurimate võitute tähe all ning annab üksmeelsest oma hääled kommunistide ja parteitute bloki kandidaatidele, kelle valimine kindlustab meie maa edasise õitsengu, kindlustab kommunismi üleschitamise meie maal. Kõik valimistele!

H. Randalu,

tsiviilõiguse ja -protsessi kateedri dotsent.

57 vestlust 1500 kolhoosnikule

Põllumajandusteaduskonna III kursuse üliõpilased on tihedalt seotud meie sotsialistliku põllumajanduse praktiliste küsimustega. Möödunud suvel valmis III kursuse üliõpilaste poolt meie noortele kolhoosidele 50 mullastikukaarti, millised on esimesed selletaolised kogu meie vabariigis.

Ka käesoleval semestril ei ole meie kursuse üliõpilased kõrvale jäänud tegelikust tööst kolhoosides. Kahenädalase praktika-ajajooksul abistasime kolhoose õige külvikordade sisseviimisel jne.

Tehnilise tööga käiskäes tegime ettevalmistustööd valimisteks. Meie kursus esines kokku 57 ettekandega 1500 kolhoosnikule, millele lisandusid arvukad vestlused valimistest.

Ettekannete temaatika oli väga mitmesugune, kuid üldjoontes võib öelda, et kolhoosnikuid otsesest tööst mistõttu puudutavate küsimuste käsitlemisega kaasnes alati ka valimiseelne selgitustöö.

Kõige paremini täitis oma ülesande üliõpilane V. Tolk, esinedes 5 loenguga kokku 125 inimesele.

Meie sidemed kolhoosidega ei katke õppetöö tõttu. Vastupidi — need üha tugevnevad, sest nõukogude üliõpilastena seome me teooria tihedalt praktiliste küsimuste lahendamisega.

L. Palm,

Põllumajandusteaduskonna II kursuse üliõpilane.

KKT liitus sotsialistliku võistlusega

Oigus- ja Matemaatika-loodusteaduskonna üleskutse sotsialistliku võistluse alustamiseks NSV Liidu Ülemnõukogu valimiste ja Eesti NSV 10. aastapäeva auks leidis Kehakultuuriteaduskonnas elavat vastukaja. Teaduskonnas töötati välja ja võeti vastu üksikasjalikud sotsialistliku võistluse kohustused, mis nüüdsest peale saavad kogu kollektiivi tööprogrammiks.

Vastuvõetud kohustustes nähakse ette õppedistsipliini edasist kindlustamist, õppetöös mahajäävate üliõpilaste efektiivset abistamist, loengute ideelis-poliitilise kvaliteedi otsustavat tõstmist jne. Kõik üliõpilased kohustuvad täitma 1. juuliks VTK II astme normid ja saavutama spordijärgu. III ja IV kursuse üliõpilased kohustuvad peale selle omandama III järgu kohtuniku kategooria vähemalt ühel spordialal. Ideelis-poliitilise kasvatustöö hoo- gustamiseks viiakse teaduskonnas läbi konverents teemal „Nõukogude sportlase moraalne ilme“.

Teadusliku töö valdkonnas nähakse ette anda käesoleva aasta jooksul trüki neli kehakultuurialast õpikut, seada trükivalmis kehakultuurialane oskussõnastik jne. Oma kvalifikatsiooni tõstmiseks kohustuvad kõik õppejõud käesoleva aasta jooksul sooritama dialektilise materialismi eksami ja veel ühe kandidaadimiinimumi eksami valiku järgi. 1950. aastal esitatakse kaitsmiseks vähemalt üks kandidaadi dissertatsioon.

Rida tähtsaid üritusi on ette nähtud ka sideme kindlustamise alal praktikaga ja õppebaaside väljahitamisega osas.

Teaduskondade vahelised suusata misvõistlused

NSV Liidu Ülemnõukogu valimiste ning Nõukogude armee 32. aastapäeva tähistamiseks viidi läbi TRÜ 1950. a. teaduskondade vahelised võistlused suusatamises.

Tuleb märkida, et suusatamine kui ilusaim talvespordiala on võitnud üliõpilaste hulgas suure populaarsuse. Seda tõestab tänavune mitu korda suurem osavõtjate arv võistlustest, kui möödunud aastal. Kõik teaduskonnad olid esindatud ettenähtud arvu võistlejatega, välja arvatud Arstiteaduskond, kus meesvõistlejate puudumisel ei saadud välja panna teatesuusatamise meeskonda, ja Loomaarstiteaduskond. Kas tõesti nendel teaduskondadel pole suusaspordilasi, kes kaitseksid teaduskonna au? Soodsate võistlusilmade tõttu osutusid tulemused täiesti heades.

Üldkokkuvõttes tuli võitjaks Kehakultuuriteaduskond 91 punktiga, teise koha saavutas Põllumajandusteaduskond 87 punktiga, kuna kolmandaks jäi Metsandusteaduskond 76 punktiga.

E. Rinde,

Metsandusteaduskonna üliõpilane.

Lõpp ignoreerivale suhtumisele ühiskonnateaduslike distsipliinide õppimisse!

Alates käesoleva semestri algusest on ilmenud, et terve rida üliõpilasi Metsandusteaduskonna, Ajaloo-keeleteaduskonna ja Looma-arstiteaduskonna III kursusel ei ole veel aru saanud nõukogude üliõpilaste kohustest oma rahva vastu, ei ole aru saanud marksistlik-leninliku maailmavaate omandamise vajadusest.

Juba semestri esimesel päeval toimunud poliitökonoomia loengul lahkus terve rida üliõpilasi teistest loengutunnist, eesotsas Ajaloo-keeleteaduskonna üliõpilase sm. Rauaga. Lähtudes selliste faktide olemasolust korraldasid Metsandusteaduskonna ja Ajaloo-keeleteaduskonna III kursuse komsomoligrupid hiljuti poliitökonoomia loengul kontrolli.

Selgus, et Metsandusteaduskonna III kursuse üliõpilased A. Pensa, Krips ja H. Uukkivi lahkusid teiselt loengutunnilt koguni omavalitselise, rikkudes seega jämedalt õppedistsipliini.

Kerkib küsimus: kuidas saavad veel praegu esineda meil sellised nähtused?

Samal kontrollil selgus, et üheks põhjuseks on rühma- ja kursusevanemate liberaalitsemine ja kursusepäevikute võltsimine.

Nii jättis sel loengul Ajaloo-keeleteaduskonna saksa keele osakonna III kursuse rühmanem märkimata puudunud üliõpilased L. Lepsi ja H. Tarriku. Ülejäänud puudujad olid millegipärast määritud pliiatsiga.

Ajaloo-keeleteaduskonna eesti filoloogia osakonna rühmanem päevikus eksisteeris ainult üks puuduja — H. Niit, kuna ülejäänud puudujad: Ed. Lepik (1 tund), Eno Raud (2 tundi), Valmen Hallap (2 tundi) ja Vilma Heino (2 tundi) olid hoopiski märkimata.

Niisiis ilmneb olukord, et umbes ¼ üliõpilastest puudub poliitökonoomia loengult, ning seda pealegi karistamatult, tänu rühmanemate sõbramehepoliitikale.

Selliste nähtuste esinemine aga kõneleb sellest, et komsomoligrupid nendel kursustel pole olnud oma ülesannete kõrgusel.

Nad on lubamatult loinud suhtunud nende väärnähtete kõrvalda-

misse, pole astunud kontakti aineõpetajatega, on unustanud oma kohustused. Oleks ekslik arvata, et selline olukord esineb ainult siinkohal mainitud kursustel. Signaalid, mis on tulnud komsomoli komitee, kõnelevad, et selliseid nähtusi esineb ka muudes teaduskondades ja kursustel (Oigusteaduskonna II kursuse, Ajaloo-keeleteaduskonna I kursuse, Kehakultuuriteaduskonna III kursuse). Kõikide teaduskondade komsomoli-algorganisationsioonid peaksid juhtima dekanatide tähelepanu sellistele väärnähtustele, et dekanaadid saaksid karistada ja korrale kutsuda distsipliinirikkujaid.

Pidevat võitlust ühiskonnateaduslike õppeainete laitmatu omandamise eest peavad komsomoli-algorganisationsioonid ja -grupid võtma ülesandena, ilma milleta pole mõeldav noorsoo kommunistliku kasvatusedukas läbiviimine.

V. Kaarna,

ELKNU TRÜ Komitee massilise poliitilise töö sektori juhataja.

Selliseid külaskäike ootame ka edaspidi

Möödunud neljapäeval, kui üliõpilastele oli ette nähtud harjutusaeg, saabusid ootamatult Riias matemaatika ja füüsika õppejõud meid külastama tänuväärse sooviga meile ka külaleiba pakkuda. Andsime üliõpilastele harjutuseks ettenähtud aja külaliste käsutusse. Seltsimees Mökšis andis ülevaate Läti ülikooli matemaatika teost, muu seas ka oma püüetest. Sellejuures rõhutas ta seda, et Riias on ka üliõpilasi rohkem rakendatud otsekoheks uurimistööks. Ta tõi oma töodes näiteid, kus ka meie üliõpilased võiksid kaasa lüüa. Tema kinnituse järgi on see töö tõesti üliõpilastele kättesaadav. Sm. Kunin refereeris füüsikute tödest Riias ja kõneles samuti üliõpilaste rohkem rakendamisest uurimise alale. Läti seltsimehed avaldasid mõtet, et meie ülikool ja Riia ülikool peaksid juba tänavu teaduslikeks konverentsideks vastastikku esindajaid saatma.

See läti seltsimeeste külaskäik oli väga hea ja niisuguseid külaskäike tuleks ikka soovida.

Prof. J. Sarv, geomeetria kateedri juhataja.

Teaduslik-metoodiline töö tähelepanu tulipunktis

Teaduslik-metoodilise töö süstemaatiliseks juhtimiseks meie ülikoolis kutsuti möödunud aastal Teaduslik-Metoodiline Nõukogu, mille juures töötavad järgmised sektioidid: loengute sektioid, seminaride, praktikumide, konsultatsioonide ja kollokviumide sektioid, üliõpilaste iseseisva töö sektioid, loengute, menetlus- ja pedagoogilise praktika sektioid. Nõukogu tööplaani figureerivad üksikute sektioidide töö koordineerimise ja seminaride, praktikumide ning konsultatsioonidele pühendatud konverentsi ettevalmistamise ja läbiviimise kõrval paljud tähtsad küsimused teaduslik-metoodilise töö teemaatika kindlaksmääramise ja ühtlustamise alal.

Nimelt tuleb ülikooli õpetajate erilase ettevalmistuse tõstmiseks lahendada terve rida ülikoolile tähtsaid ja aktuaalseid metoodilisi küsimusi. Praegu ongi dekaanide ja kateedrijuhatajate poolt koostatud vastavad teemaatilised plaanid, mis on koordineeritud Teadusliku-Metoodilise Nõukogu poolt ja esitatud kinnitamiseks Opetatud Nõukogule. Mainitud plaan sisaldab rea aktuaalseid teemasid nii ideelis-poliitilise kasvatuses kui ka metoodiliste küsimuste alal.

Nii on Oigusteaduskonna haldusõiguse kateedri tööplaani võetud teema: „Lenini loengute metoodikast riigi küsimuse käsitlemisel ning selle pedagoogilisest tähtsusest Oigustea-

duskonna õppetöös“, Ajaloo-keeleteaduskonna vene keele ja kirjanduse kateedri plaanis on teema: „M. I. Kalinin üliõpilaste kasvatuses“ jne.

Samuti on suurt tähelepanu pööratud metoodilistele küsimustele. Sellelt alalt on plaanis näiteks teemad: „Üliõpilaste koormuse ratsionaliseerimine“ (Arstiteaduskond), „Kursuse tööde juhendamise organiseerimine ja metoodika astronoomias“ (Matemaatika-loodusteaduskond), „Oppepraktika ja selle läbiviimise metoodika“ (Metsandusteaduskond) jne.

Oleülikoolilises ulatuses on teaduslik-metoodilise töö plaanis kokku 43 teemat, millest enamust teostatakse juba kevadsemestril.

Kui möödunud aastal oli pearõhk Teaduslik-Metoodilise Nõukogu töös asetatud loengutele, siis nüüd on tähelepanu tulipunktis praktikumid. Nii tulevad põhjalikule läbivaatamisele kõik menetluspraktika programmid.

Nagu juba mainitud, viiakse käesoleval semestril läbi ka konverents, kui seminaride, praktikumide ja konsultatsioonide korraldamise seoses olevad küsimused leiaksid igakülgselt ja põhjalikku käsitlemist, et saadud kogemuste varal kõrvaldada esinevad puudused ja teha kõik töötaseme edasiseks tõstmiseks.

Ü. Kurvits, õppeosakonna ülem abi.

MEILE KIRJUTATAKSE

Distsipliinist ja kepirežiimist

Hiljuti toimus Ajaloo-keeleteaduskonna lääne- ja klassilise filoloogide aruandekoosolek, kus esinesid aruannetega rühmanemad ja õpperühmade poliitinformatsiooni juhatajad. Sõna võttis ka sm. Adams, kes juhatab poliitinformatsiooni läänefiloloogide III kursuse grupis. Sm. Adams kritiseeris õige teravalt üliõpilasi, süüdistades neid passiivsuses ja apoliitilisuses. Et koosolek oli organiseeritud halvasti ja ta kõik oli liiga formaalne, ei jäänud sõna võtta soovijaile aega avalikult koosoleku ees sm. Adamsi tähelepanu juhtida ta enda vigadele, mis on juba ammu põhjustanud vastava grupi õigustatult nurnat.

Et see aga tegemata jäi, siis käitus sm. Adams, kes nähtavasti oma enda sõnavõtu tõttu koosolekul oli veel kindlamini uskuma hakanud läänefiloloogide passiivsuses ja „apoliitilisuses“, järgmisel poliitinformatsioonitunnil nii, et see kutsus esile ägeda meelepaha ja protesti kogu rühma üliõpilaste seas. Loengu ajal laskis ta ringi käia lehe, kuhu pidid oma nime märkima kõik need, kes on vabatahtlikult nõus töötama agitaatoritena. Kuna eelmine kord oli just samasugune leheke ringi käinud, siis jäi seekordse lehe otstarve segaseks — pealegi töötasid juba paljud üliõpilased agitaatoritena. Et sm. Adams ka ise ühegi sõnaga ei selgitanud selle lehe otstarvet, jõudis leht peagu tühjalt sm. Adamsi kätte tagasi. Sm. Adams reageeris sellele väga ägedalt. Ta süüdistas üliõpilasi valimiskampaaniast osavõtust keeldumises ja ähvardas neid niisuguse tooniga, nagu ainult despot-hirmuvallitseja oma alamatega kõnelda võib, mitte aga nõukogu-

lik kasvataja üliõpilastega. Kui üliõpilased, üllatunud sellisest ootamatust ja tõesti solvast süüdistusest, tahtsid sõna võtta ja asja selgitada, ütles sm. Adams, et ainult temal on sõna ja hüüdis üle kogu protesteeriva auditooriumi, et ta ei lahku ruumist enne, kui kõik üliõpilased on lehele alla kirjutanud. Et kell näitas juba järgmise loengu aega, kirjutasid üliõpilased lehele oma nimesid ja lahkusid ruumist, kuid tundega, nagu oleksid nad äsja kupja kepi alt pääsenud, ja hilinesid järgmisele loengule peagu veerand tundi.

Mis tingis sm. Adamsi niisuguse lubamatu käitumise nõukogude üliõpilastega? Miks üldse tema poliitinformatsioonigrupp, nagu ta ise räägib, on apoliitiline ja passiivne? Vähe sellest, et tema loengud poliitinformatsioonil kestavad peagu alati terve loengutunni, nii et siis, kui tahad midagi küsida, pead seda tegema vaheajal. Vähe sellestki, et sm. Adams on juba laialt tuntud ühe ja teise vajaliku koosoleku „unustamisega“ (nagu oli ka kolhoosiajalise kirjanduse arutelu läbiviimisega tema grupis) ja oma „laveerimisega“ õppe- ja valimistöö vahel.

Kas tema grupi üliõpilaste passiivsus pole mitte suure osas tingitud sellest, et igas sm. Adamsi lauses, milles ta räägib nõukogulikust distsipliinist, on ähvardus ja nõuetes tungib esile formaalsus, nii et iga üliõpilane, kellele on siidamelähedane nõukogude kord, tunneb end puudutatud ja solvatud olevat!

Iga asi, mida inimene maidu teeks heameelega, muutub vastumeelseks, kui teda ähvardustega

sunnitakse. Nii saavutab sm. Adams oma karjumisega vastupidise tulemuse sellele, mida ta näiliselt taotleb. Asi ei seisa aga mitte ainult selles, et sm. Adams saavutab hoolimatust igasuguste ülesannete vastu, mis lähtuvad temast. Poliitiliselt vähearenenud inimesed võivad ikka hakata mõtlema, et kogu nõukogude kord ja distsipliin on niisugune „kepirežiim“, nagu seda sm. Adams demonstreerib. Seepärast see kasvatusmeetod pole mitte ainult kasutu, vaid koguni kahjulik.

Meie oleme kommunistlikud noored. Me saame aru, milline suur poliitiline tähtsus on eelseisvaid valimistel. See on suure tähtsusega poliitiline sündmus, millega meie rahvas demonstreerib oma tihedat koondumist nõukogude võimu ja bolševike partei ümber. Me tahame, et meie riik, kelle poole kõik rahvarmastavad rahvad maailmas vaatavad uhkuse ja lootusega, oleks võitmatu, ja sellepärast oleme alati valmis valimiste heaks kordaminekuks, niipalju kui suudame, kaasa aitama. Aga ometi ei ole me nõus küsimuse asetamisega selliselt, nagu tegi seda sm. Adams.

Teiselt poolt on õige, et meie rühmas on veel inimesi, kes ühiskondlikust tööst osavõtu tähtsust oiet ei mõista. Meie, kommunistlikud noored, lubame ses osas selgitustööd parandada ja soovime, et ka õppejõud meid õigel viisil abistaks.

Salme Uustalu, Karmen Veldre,

Ajaloo-keeleteaduskonna III kursuse üliõpilased.

Kolhoosiajalise kirjanduse arutluskoosolekult

Raamat — meie parim sõber

Kolhoosiajalise kirjanduse arutlemine Metsandusteaduskonna I kursusel möödus üliõpilaskonna suure aktiivsuse tähe all. Elavas arutlusanalüüsisid üliõpilased H. Leberechti, J. Raudsepa ja H. Olbrei vastavaid teoseid ja selgitasid mitmesuguseid probleeme kolhoosikorra eeliste mõistmisel. Tegelikult elust võetud andmete varal näidati, et kolhoosikord viib meie talurahva õnnelikule ja jõukale elule. Ühiselt jõuti otsusele, et üheks parimaks tutvumise teeks meie külas toimunud ajaloolise murrangu ja selle tulemustega on hea ilukirjanuslik teos.

Pildil: üliõpilane H. Soe esitamas referaati H. Leberechti jutustusest „Valgus Koordis“.

A. Rästa,

Metsandusteaduskonna I kursuse üliõpilane.

Kasuks vene keele oskuse omandamisel

Enne semestri vaheajaga avaldas ajaleht „Tartu Riiklik Ülikool“ Ajaloo-keeleteaduskonna komsomoli-algorganisationsiooni üleskute kõigile üliõpilastele tutvuda vaheajal silmapaistvate nõukogude kirjandusteostega, mis käsitlevad kolhoosielu. Ajaloo-keeleteaduskonna II kursuse kirjandushuvilised filoloogid võtsid selle teate vastu suure elevusega ja asusid vaheajal vastavate teoste läbitöötamisele. Teoste üksikasjalik arutelu oli määratud aga käesolevale semestri-le.

Nii toimus H. Leberechti jutustuse „Valgus Koordis“ arutelu vene keele loengute sarjas. Jagati välja teosesse puutuvad teemad, millele üliõpilased pidid valmistama vastavasisulised ettekanded vene keeles. Teoste arutelu, mis kestis kaks õppetundi, selgus, et eesti fi-

loloogid olid oma ettekanded põhjalikult läbi mõelnud ja keeleliselt hästi viimistlenud, pälvides vene keele kateedri juhataja J. Feldbach'i täit tunnustust.

Eriti silmapaistvalt olid valmistunud oma sõnavõttudeks noorkirjanikud O. Kruus (teemal „Paul Runge“) ja J. Mitt (teemal „Joh. Vao — kesktalupoeg“) ning üliõpilased V. Murumaa, E. Valdre ja A. Pikamäe.

Tuleb märkida, et läbiviidud üritus, H. Leberechti jutustuse läbitöötamine ja arutelu vene keeles, ei süvendanud ainult kirjanduslikke teadmisi, vaid see tõi kasu ka praktilise vene keele oskuse omandamise seisukohalt.

A. Nagelmaa, Ajaloo-keeleteaduskonna II kursuse eesti filoloog.

Elav ja sisukas arutelu

Põllumajandusteaduskonna I agroomia eriharju I kursusel toimus koosolek, kus arutleti teoseid, mis kajastavad ajaloolist murrangut eesti külaelul — üksiktalupoegade siirdumist avarele ja jõukale kollektiivmajapidamise teele.

Arutlusel olid Hans Leberechti „Valgus Koordis“, Jaan Raudsepa „Teel kommunismile“ ja Harald Olbrei „Helge tuleviku poole“. Referaadiga antud teosteist esines sm. K. Piip, kes andis ulatusliku ülevaate teosteist ja näitas, kuidas toimus murrang külaelanike maailmavaates ning jõuti arusaamisele kolhoosielu suurtest paremustest.

Pärast ettekannet leidis aset väga

elav arutelu. Oponent R. Toome täiendavale sõnavõtule järgnes elav diskussioon Hans Leberechti teose „Valgus Koordis“ üle, kus võisid sõna sm-d K. Piip, R. Lang, Ü. Remmer, J. Koovits, L. Reintam jt. Oma ülesannet ei täitnud oponent D. Pruul, kes leidis referaadi nii põhjaliku olevat, et ei leidnud midagi täiendavat juurde lisada.

Nagu arutlusest selgus, olid kõik üliõpilased mainitud kolm teost läbi lugenud ja neisse põhjalikult süvenenud.

A. Lätt, Põllumajandusteaduskonna I kursuse üliõpilane.

Kuhu on jäänud teatripublik?

TRÜ Üliõpilaste Ametiühingu organisatsioon juba alates 1947. a. sügissemestrist teatrietenduste ühiskülalistamis ja arutelusid. Enam kui kahe õppeaasta vältel oli saal üliõpilasetendustel peagu alati täidetud külastajatega viimase koha, samuti oli rohkearvuline ka aruteludest osavõtjaskond. Sel ajal tundis Ametiühingu Komitee kultuurikomisjon ja ka komitee esimees ise vahetult huvi sellise olulise kommunistliku kasvatusvõrki, nagu seda on teatrietendused ja arutelud, organiseerimise vastu.

Viimasel ajal — juba alates möödunud semestri lõpust — on siin ilmunud pööre, kuid mitte paremuse poole. Millega seletada asjaolu, et ühel viimasel ülikoolilise reserveeritud etendusel (Gorki „Jegor Bulššov“) oli teatri 500 kohast täidetud ainult 100? Asjaolu, et arutelude läbiviimine jäi selle ürituse algataja, näitekunstiringi organisatorid, ja ka pääsmete levitamisele ei tegele mitte ükski komi-

tee liikmeist, vaid aktivist väljastpoolt komitee koosseisu, et õigustada ametiühingu komitee kultuurikomisjoni ja ka komsomoli komitee massilise kultuuritöö sektori kergendussõhkega käsi rüppe panema. Kõigi teaduskondade ja kursuste kultuuriorganisatorite ja ühiselamute nõukogude kultuurikomisjonide ülesandeks on viia teatripääsmed üliõpilasetendustele iga üliõpilasele. Kõigi juhtivate organisatsioonide ja seltsimeeste, näitekunstijate ja kirjandusringi, iga meie ülikooli üliõpilase aukohuseks on muuta teatriarutelu ühest massiürituseks ja aidata kaasa nende ideelise ja printsiipsaalsuse tõstmisel. Järgmisena tuleb üliõpilastele esitamisele Molieri'i komöödia „Tartuffe“. Toimugu juba alates sellest etendusest uus pööre — pööre paremusele. Rõhutan aga veel kord — edu saavutamiseks on vajalik kogu meie ülikooli kollektiivi aktiivne koostöö.

G. Arro

„Sügavate juurte“ kordusetendus

Teisipäeval, 14. märtsil kell 11.30 mängib näitekunstiring „Vanemuises“ teist korda Gow' ja Hussand'i näidendit „Sügavad juured“, mille ettekande esietendusel võeti publiku poolt suure soojusega vastu.

Vastutav toimetaja J. Feldbach

Tellimine nr. 633

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNÜ komitee ja ametiühingu komitee häälekandja

Nr. 9 (56) Reedel, 17. märtsil 1950. a. III aastakäik

Nõukogude patriotismi võimas demonstratsioon

Määratu vaimustuse, suure nõukogude patriotismi tähe all möödusid NSV Liidu Ülemnõukogu valimised kõigis meie piiritu kodumaa linnades ja küdades. Suur eievus valimisjaoskondades, valijate huiganised patriootilised avaldused, samuti märkused valimisedele räägivad selgelt keelt nõukogude inimeste kasvavast poliitilisest aktiivsusest, nende piiratud ustavusest nõukogude võimule, bolševike parteile ja suurele Stalinile.

Meie ülikooli kollektiivile oli 12. märts rõõmsaks pidupäevaks. Tänuks nõukogude võimule avarate töö- ja õppimisvõimaluste eest, suure tähelepanu eest noorte kvalifitseeritud kaadrite kasvatamisele ja meie ülikooli tugevdamisele ning arendamisele ruttasid meie kollektiivi liikmed juba varajastel hommikutundidel valimisjaoskondadesse, et anda oma hääle kommunistide ja parteitute bloki kandidaatide poolt. Kella 12-ks päeval olid ülikooli agitaatorite tubli töö tulemusel käinud hääletamas juba kõik valimisjaoskondades nr. 8 ja 12 piirkonda kuuluvad valijad. Ülikooli ühiselamute pere läks valima organiseeritult kella kuueks hommikul. Laiadast vaskkaja leidis Tiigi tänava ühiselamute nõukogu üleskutse, et kõik üliõpilased käiksid hääletamas juba enne kella kaheksat valimispäeva hommikul. Ülikooli isetegevusbrigaadid teenindasid valimiste päeval õnnestunud ettekannetega valijaid seitsmes valimisjaoskonnas.

Valimiste tulemused räägivad kommunistide ja parteitute stalinliku bloki hiilgavast võidust. Enam kui 99 protsenti kõigist valijaist kais hääletamas, sama suur protsent neist hääletas kommunistide ja parteitute bloki kandidaatide poolt. See on kujukaks tõendiks meie rahva suurest poliitilis-moraalsest ühtsusest, tema tihedast koondumisest kommunistliku partei ja seltsimees Stalin ümber. See aga tõstab veelgi meie kodumaa võimsust, teeb ta võimatuks.

Valimiste eel toimunud poliitilise aktiivsuse tõus ei tohi vaibuda. Meie agitaatorite ja ühiskondlike organisatsioonide ülesandeks on seda veelgi edasi arendada, kasvatada meie kollektiivi liikmeid veel plaanipärasemalt ja hoogsamalt nõukogude patriotismi, mobiliseerida meie inimesi veel aktiivsemalt osa võtma kommunismi ülesehitamisest meie maal.

Algab olümpiaadi ülevaatuste teine voor

Pärast nädalapikkust vaheaega jätkuvad tuleval nädalal uuesti teaduskondade kunstilise isetegevuse ülevaatused TRÜ kunstilise isetegevuse, omaloomingu ja kehakultuuri II olümpiaadi raames.

Tuleval teisipäeval, s. o. 21. märtsil, toimub ülevaatus loomaarstiteaduskonnas. Selle teaduskonna isetegevuslased esinevad Hariduse

tänava kultuurihoones, kontserdi algus on kell 20.30.

Neljapäeval, 23. märtsil algusega kell 20 aga toimub aulats metsandusteaduskonna isetegevuslaste töö ülevaatus, mis jätkub ja lõpeb 23. märtsil kell 20 algava teise kontserdiga Kalevi tänava kultuurimajas.

Akadeemiline Meeskoor sõidab kontserdimatkale

Täna siirdub Akadeemiline Meeskoor kontserdimatkale, milleks pikemat aega tehti hoolikalt ettevalmistusi. Koor külastab matkal Tapat, Rakveret ja Kohila-Järvet, kus kõikjal esinetakse kontsertidega, millel on kaastegevad peale koori veel meie andekad instrum

mentaalsolistid H. Taul, V. Murumaa ja U. Kolk.

Kontserdimatk aitab kahtlemata kaasa selleks, et tutvustada Nõukogude Eesti töötajaid laulukultuuri tasemega ülikoolis ja üliõpilasi meie põlevkivitööstusrajoonis hoogsalt areneva nõukogude eluga.

ETTEVALMISTUSTÖÖD ÜTÜ TEADUSLIKUS KONVERENTSIS ON LÕPPEMAS

Ettevalmistused ÜTÜ III teadusliku konverentsi, mis on pühendatud Eesti NSV 10. aastapäevale ja algab tuleval laupäeval, on lõppemas. Tuleb märkida, et tänava üliõpilased konverentsi valmistunud palju tõsisemalt kui eelmistel aastatel. See avaldub nii ettekantavate tööde ideelis-teoreetilises tasemes kui ka nende mahus. Kui algul ettevalmistustööd konverentsiks kippusid venima, siis nüüd on tänu ettevalmistuskomisjoni esimehe sm. Metsari energilisele tegevusele materjalid juba läbi töötatud, tehnilised küsimused lahendatud ja kõik takistused kõrvaldatud. Tunnustavalt tuleb siinkohal märkida ka sm-te Einasto, Rõõmusoksa, Kahki, Koslovi ja teiste aktiivset osavõttu ettevalmistustööde läbiviimisest.

Ka õppejõud on tänava konverentsi ettevalmistamisel pühendanud suuremat tähelepanu. Kõik konverentsil ettekantavad tööd on läbi arutatud kateedrites, paljud ka teaduskondade õppejõudude nõukogudes. Kokkuvõttes tööd vaatas veel läbi rektori käskkirjaga määratud eriline komisjon teadusala prorektori eesistumisel ja ÜTÜ esindajate osavõtul. Tõhusat kaasaabi konverentsi ettevalmistamisel on andnud samuti ELKNÜ TRÜ komitee ja Ametiühingu komitee.

On vaid tarvis, et esinejad veel kord viimistleksid oma ettekandeid ja täidaksid nendele pandud lootusi, seda enam, et ootame konverentsile külalisi ka Moskvast, Leningradist ja Riist.

Konverentsi tööajad on seatud nii, et ringide ja sektiioonide liikmeil on võimalik külastada üks-teise istungeid oma tööd katkestamata. Samuti on konverentsi töö kooskõlastatud olümpiaadi läbiviimise kavaga.

ÜTÜ nõukogu soovib, et eelseisev konverents kujuneks oluliseks sammuks võitluses üliõpilaste laiemate hulkade kaasatõmbamise eest teaduslikku töösse, kontakti tihendamisel ÜTÜ nõukogu, komsomoliorganisatsiooni ja ametiühingu juhtivate organite vahel.

Iga üliõpilane ja õppejõud võtku osa ÜTÜ III, Eesti NSV 10. aastapäevale pühendatud teaduslikust konverentsist! Peetagu meeles, et nõukogude üliõpilane omandab juba ülikoolilõpetuse teadusliku töö oskusi, sest iga nõukogude spetsialist peab ühtlasi olema teadlane ja novaator, et täita väärikalt oma kohust sotsialistliku kodumaa ees.

L. Päi,

ÜTÜ Nõukogu esimees.

Meie ülikooli kollektiiv demonstreeris valimiste päeval oma piiratud ustavust nõukogude võimule, bolševike parteile ja seltsimees Stalinile

* * *

Ununematu päev

Üliõpilaste hulgas üleskerkinud patriootlikust algatusest, minna hääletama juba enne kella kaheksat valimispäeva hommikul, ei jäänud puutumata ka Ülikooli tänava ühiselamu. Juba mitu päeva enne valimisi kuuldis mõttevahetusi eelseisvast suursündmusest ja päris tavalisteks tervitussõnadeks said küsimused:

„Mis kell sa pühapäeva hommikul lähed?“

„Muidugi kell kuus. Aga sina?“

„Samuti kell kuus!“

Nii kujuneski välja üksmeelne otsus: olla 12. märtsil esimeste hääletajate hulgas.

12. märts... Kell 5 hommikul tungivad ühiselamu vaikusse pidulikud hünnihelid. Virgub kogu maja. On suurepärase, unustamatu hommik. Tänavalaternate valguses langeb lumi, sädelev, kerge; kõrgele tõusevad rohelised ja punased raketid.

Peagi ruttavad üliõpilased läbi lumesaju valimisjaoskonna poole. Kell on kuus, valimised kuulatakse avatuks. Valimisruum on tulvil inimesi. Rõõmsatujulistena astuvad üliõpilased järjekorda ja üliõpilaspere seguneb teiste valijatega.

Üksteise järel astuvad üliõpilased valimiskasti juurde, kuhu langetatakse hääletamisedelid. Ja juba kell pool seitse langevad kasti bülletäänid viimasena hääletanud üliõpilastelt meie ühiselamust.

Õnnelikena andsime oma hääled kommunistide ja parteitute bloki kandidaatide poolt, õnnelikena selle üle, et oleme kommunismi ehitava rahva liikmed, selle üle, et oma ühise tööga, ühise tahte ja üksmeelse hääletamisega kindlustame helge tuleviku. Valimiste päeval väljendasime oma tänu avarate õppimisvõimaluste eest, õnneliku elu eest nõukogude võimule, bolševike parteile ja suurele Stalinile.

E. Lepik,

O. Niinemägi,
üliõpilased Ülikooli tän.
ühiselamust.

Juba NSV Liidu Ülemnõukogu valimiste eelse selgitustöö algul võitis meie agitaatoritebrigaad ühe parima nimetuse agitpunkt nr. 12 juures töötavate brigaadide hulgas. Meie brigaadi kuuluvad õppetöös hästi edasijõudvad üliõpilased-agitaatorid näitasid ennast eesrindlasena ka agitatsioonitöös. Juba esimesest külaskäigust alates loodi tihe sõbralik kontakt valijatega. Agitaatorid tutvustasid valijaile meie valimismäärustikku, Nõukogude riigi saavutusi sõjajärgses ülesehitustöös, meie saadikukandidaate, ÜK(b)P Keskkomitee läkitust kõigile valijaile jt. küsimusi. Tähelepanelikult ja hoolikalt suhtuti valijate avaldustesse ja soovidesse, aidates nende rahuldamiseks jõudmööda kaasa.

Valimiste päev, 12. märts aga oli agitaatorite töö tõeliseks tuleprooviks. Hea külv kandis head saaki: meie tööpiirkonnas elavad

valijad ilmusid hääletama esimestena, et näidata oma tihedat koondumist nõukogude võimu, bolševike partei ja suure Stalini ümber. Juba kell pool kuus olid esimesed meie piirkonna valijad sm-d D. Joonas ja M. Kivistik valimisjaoskonnas, et esimeste hulgas anda oma hääled kommunistide ja parteitute bloki kandidaatide poolt. Ja juba kell 7 hommikul oli kõik meie brigaadi tööpiirkonnas elavad valijad täitnud oma kodanikukohuse — võtnud osa valimistest. Meie piirkonna valijad lõpetasid hääletamise esimestena valimisjaoskonnas.

Sellise tulemuse kindlustas selgitustöö kõrge ideoloogiline tase ja agitaatori hea, sõbralik sõna valijate hulgas.

Brigadiir L. Maamets

Agitaatorid: H. Metsa

H. Siigur

E. Saaron

Esimestena hääletamas

NSV Liidu Ülemnõukogu valimiste päeva varahommikul kogunes ülikooli šeflusaluse valimisjaoskonna nr. 123/8 juurde suur hulk inimesi, kes tahtsid esimestena anda oma hääle kommunistide ja parteitute bloki saadikukandidaatide poolt.

Pisut enne kella kuut avanevad valimisjaoskonna ukseid ja jaoskonnakomisjoni esimees sm. Kotsar pöördub esimeste valijate poole lühikese tervituskõnega. Ja täpselt kell kuus, saadetuna pidulikest marsihelidest, astuvad esimesed valijad oma kodanikukohust täitma.

Esimesena laskis hääletusdelid valimiskasti raudtee telegraafi töötaja, kommunistlik noor sm. Klavdia Vassiljeva. „Tulin esimesena hääletama selleks, et näidata oma

piiratud ustavust parteile ja Nõukogude valitsusele.“ räägib sm. Vassiljeva. „Hääletasin kommunistide ja parteitute bloki kandidaatide poolt, teades, et sellega hääletan meie õnneliku elu eest, kommunismi võidu eest.“

Esimeste valijate hulgas olid ka meie ülikooli õppejõud prof. G. Rāgo, prof. Hiie, dots. Mitt, kehakultuuriteaduskonna dekaan sm. Kudu jt. Näituse tänava ühiselamus elunevad üliõpilased tulid valimisjaoskonda ühiselt juba enne kella kuut.

Keskpäevaks olid aga kõik antud valimisjaoskonna piires elavad valijad käinud hääletamas.

O. Sõöt,

matemaatika-loodusteaduskonna
üliõpilane, agitaator.

Valimistele ühise perena

Peagi hakati ühiselt liikuma Riia tänaval asuva valimisjaoskonna poole.

Parajasti, kui jõudsime tuledes särava valimisjaoskonna juurde, hakkas orkester mängima hünni. Ülemeelik sumin vaibus, kõiki haaras pidulik tunne. Orkestrihelide vaikides siirdusid üliõpilased vali-

misruumi, et saada bülletääne ja anda oma hääle kommunistide ja parteitute bloki kandidaatide poolt.

Kella seitsmeks hommikul olid hääletanud juba peaaegu kõik Kastani tänava ühiselamu üliõpilased.

A. Kuus,

ühiselamu nõukogu liige.

Teadusliku töö hoogustamise küsimusele tuleks osutada rohkem tähelepanu

Kui vaadata tagasi ajale, mis on möödunud meie ülikooli taasavamisest pärast Eesti NSV territooriumi vabastamist fašistikust okupatsioonist, siis tuleb märkida suurt tööd, mis on vanapeal ära tehtud õppetöö ümberkorraldamise alal: võime uhkusega tunnustada, et meil õppetöö on kõigis teaduskondades seatud vanemate nõukogude ülikoonide eeskujude järgi. Vähem rõõmustav on osakord teadusliku töö alal. See töö jagub kahte põhilisse ossa: ülikooli õpperaamatute koostamine ja teaduslik uurimistöö. Nagu nähtub mitmest kõrgema Hariduse ministri uuest käskkirjast, ei tule õpperaamatute koostamist mõista teises järjekorras lahendamisele tuleva ülesandena; otse vastupidi: ülikooli professorkond peab seda võtma oma põhilise ülesandena. Kui vaatame tagasi möödunud viiele tegevusaastale, siis on meil selle lühikese aja jooksul ilmunud mitte vähem eestikeelseid originaalõpikuid ülikoolile kui kogu kodanlikul ajal kokku, rääkimata suuremahulisest teaduslikust kirjandusest eestikeelses tõlkes. Sellest hoolimata peab nõudma selgi alal töö intensiivistamist: peaksime jõudma sinna, et meil esimese kahe kursuse kõigis põhidisipliinides oleksid eestikeelsed õpikud.

Raskemaid küsimusi meie ülikoolis on aga kahtlemata teadusliku uurimistöö küsimus. Ei saa ju kuidagi nõustuda sellega, et ümmarguselt sada kateedrit mitmesaja õppejõuga on avaldanud ühe aasta jooksul Ülikooli Toimetistes kõigest 2—3 väikest teaduslikku tööd. Ka ei saa loomulikuks pidada tõsi-asja, et ligi paarikümnest aspirandist ainult neljandik on jõudnud kaitsa oma dissertatsiooni, ülejäänute juures see aga lükkub ikka jälle edasi. Ei tahaks arvata, et meie noorsugu ei ole suuteline tegema teaduslikku tööd või et tal pole küllalt huvi ja armastust selle vastu, või et tal puudub tahtejõud. Põhjusi tuleb otsida kahtlemata teisalt. Küsimuse lähem analüüs annab järgmise pildi.

Teadusliku uurimistöö tulemusi ei taga veel ainuüksi hea ettevalmistus, andekus, huvi ja usinus; erakordse tähtsusega on siin õnnelik teema valik ja hea juhendamine. Nii teema kui juhendamise küsimus lahenevad automaatselt neil, kes satuvad tööle väljakujunenud teadusliku kooli-

konna tööpõllule: siin on häid teemasid külluses ja ka heatahtlikust juhendamisest ei tule puudu. Meile ei pärandunud kodanliku Eesti ajast teaduslikke koolkondi: on tõenäoline, et neid poleks seal peale väheste erandite ka kujunenud: nokitseti ju enamasti pisiteemade kallal, mis juhuslikult kätte sattusid.

Kui vaadelda viimastel aastatel meie ülikoolis käsitlemisel olnud temaatikat, siis peab kahjuks tunnistama, et ta sageli ei rahulda: liiga palju töid on kandnud statistilist ilmet, kusjuures metodoloogiliselt ei ole jõutud kaugemale aritmeetilisest keskmisest.

Mis puutub juhendamisse, siis on sagenevaid signaale, et meie noored pole igakord saanud sealt abi, kust nad õigustatult seda võisid loota. Ja on kahtlemata väärt, kui juhendamine selles seisab, et algajat uurijat lastakse aastaid abitud ekselda ja siis valminud töö puhul öeldakse, et see kuhugi ei kõlba.

Paljudel aladel, nagu füüsika, keemia, põllumajandusteadus jmt. vajame me eksperimentaalseid uurimusi. Kahjuks on meie ülikooli katsete töö baas seni alles väljakujundamise staadiumis. See asjaolu ei jäta ka tulevikuski oma mõju avaldamata meie teadusliku töö viljakusse.

Kuid kahtlematult kõige raskemaks küsimuseks on ülikooli suurearvulise õppejõudude perel aja leidmine teaduslikuks tööks. Seadus näeb õppejõu koormuseks õppetöö alal ette 2,25—3,5 tundi päevas. Paljudel aladel see koormus on eeskätt loengu koormus. Kahe- kuni kolmetunnise loengu ettevalmistamine nõuab heal juhul samapalju aega, sageli aga sellest mitu-mitu korda pikemat aega, eriti aladel, kus seni pole ilmunud standardõpikuid või kus loeng tuleb koostada paljudes üksikallikais laiali olevast materjalist.

Tohib ehk arvata, et me lähemas tulevikus koon-dame oma peamise tähelepanu teaduslikule tööle ja leiame siingi teid ja võimalusi selle tõstmiseks vajalikule kõrgusele.

Prof. G. Rāgo,

teoreetilise mehhaanika
kateedri juhataja.

Õppetöö ideelis-teoreetilise taseme tõstmise eest

Põllumajandusteaduskonna õppejõudude tööd on õigustatult kritiseeritud. Koosolekul, kus arutati bioloogiateaduste olukorda TR Ülikoolis, said põllumajandusteaduskonna õppejõududest teravama kriitika osaliseks prof. E. Liik ja dots. H. Sutter. Ei saa aga väita, et need õppejõud, keda koosolekul ei arvestatud, oleksid täieliku boševistliku sihikindlusega oma alal töötanud. Ka neil oli vigu. Üldiseks puuduseks oli kodanlike igandite kammitsas olek, objektiivsuse hoiak ja formalism. Bioloogiateaduste olukorra arutamine oli väga suureks õpetunniks. Pärast seda asusid ka avaliku kriitikata jäänud õppejõud oma senise õpetamisviisi ümberhindamisele.

Paljud meist jõudsid otsusele, et marksismi-leninismi aluseid tundmata pole võimalik õpetada eesrindlikku nõukogude teadust ja asusid süstemaatilisele enesetäiendamisele. Praegu õpib põllumajandusteaduskonna õppejõududest Marksismi-leninismi Ohtuülikoolis 7 õppejõudu — 4 esimesel, 3 teisel kursusel. Kaks õppejõudu on Ohtuülikooli lõpetanud. Prof. Liik ja dots. Sutter võtsid osa Moskvas toimunud täienduskursustest bioloogiateaduste alal ja on jõudnud õigele arusaamisele mitsuunilikust bioloogiast. Teised õppejõud on asunud oma ideelis-poliitilist kvalifikatsiooni tõstma vastavates õpperingides või iseõppijatena individuaalplaani järgi.

Puuduseks iseõppijate osas on see, et neil puudub kindel juhtimine, ka pole suudetud senini korraldada vajalikul määral konsultatsioone. See on viga, mis tuleb kõrvaldada ja millele peaksid mõtlema vastavad kateedrid.

Vaatamata neile edusammudele ei ole aga olukord põllumajandusteaduskonnas veel sugugi rahuldav. Nagu selgus kontrollvestlustest, mis viidi kateedrites läbi veebruari viimasel nädalal, ja selgub loengute külastamisel, on loengud õppejõudude poolt eranditult koostatud uusima nõukogude kirjanduse alusel, tuuakse rohkesti näiteid eesrindliku teaduse saavutustest, tsiteeritakse Marxi, Engelsi, Lenini, Stalini. Kateedrid muretsesid näitlikke õppevahendeid loengute ja praktikumide jaoks. Kateedrite oma töötajate ja üliõpilaste kaasabil joonistatakse tabeleid õppeaine selgitamiseks. Maha aga on ses osas jäänud loomakavastuse kateedrid.

Kui aga kontrollvestlustel küsiti, kuidas on õppetöös rakendatud dialektilist ja ajaloolist materialismi, kas on juhitud üliõpilaste tähelepanu nende faktidele, mis õpetatavas aines tõestavad meie maailmavaate põhiprintsiipe, saadi konkreetseid vastuseid ainult kolmelt kateedrit. Siinjuures tuleb märkida, et kaks õppejõudu (sm. Liik ja sm. Muuga), kes on dialektilist ja ajaloolist materialismi iseseisvalt õppinud, seda edukalt loengutes käsitlevate küsimustega seovad.

On selge, et konkreetseid vastuseid mitteandnud kateedrid ei ole küllaldaselt süvenenud meie maailmavaate põhiprobleemidesse. See on suureks puuduseks, mille kõrvaldamine on teaduskonna õppejõudude lähemaks ülesandeks. Eriti tuleb seda teha taimekasvatuse kateedri õppejõududel.

Samuti tuleb märkida meie teaduskonnas ikka veel esinevat formalismi ning kriitika ja enesekriitika vähest arendamist.

Ideelis-poliitilist olukorda ja õppetöö taset on arutatud teaduskonna parteigrupi laiendatud koosolekul, kus otsustati, et vähemalt kord kuus peaks toimuma õppejõudude koosolek, kus teatud õppejõule tehakse ülesandeks pidada loeng tema poolt õpetatavas õppeaines, nagu ta peab seda üliõpilastele. Loeng arutatakse pärast ühiselt läbi. Esimesed niisugused loengud toimuvad juba aprillis dots. Halliku ja dots. Sutteri poolt.

Loengute läbiarutamine peaks aitama selgitada nii ideelis-poliitilisi kui ka õppe-metoodilisi küsimusi, et õppetööd parandada.

Et olla kursis põllumajanduslike päevaküsimustega ja vajaduse korral neis abistada, otsustati pöörduda meie põllumajandust juhtivate organite poole lektorite saamiseks, kes peaksid üldisi loenguid tervele teaduskonnale.

Püüdes kollektiivselt esinevatest puudustest üle saada suudame kindlasti paremini töötada.

A. Eenlaid,
põllumajandusteaduskonna dekaan.

Kontrolltööd aitavad tõhusalt kaasa õppeedukuse parandamiseks

Nõukogude üliõpilasele nõutakse kõrgeid teadmisi ja edukat edasiõppimist. Seda nõuab ühiskond, kes üliõpilasele on loonud soodsad õppevõimalused. Aga ka õppejõud nõutakse kõigekülgselt kõrgekvaitteedilist panust kõrgema haridusega eriteadlaste ettevalmistamisel, samuti üliõpilaste ja tema teadmiste põhjalikku tundmist, mis on vaba juhuslikkusest. See tähendab seda, et üliõpilane oma teadmisi ei omandaks mitte ainult lühiajalise õppimisega enne eksamissiooni, mis siis ka kiirelt omandatud teadmised varsti unustatakse. Vastasel korral oleks selline eksamipuhune üliõpilaste teadmiste hinnang õppejõu poolt ka suurel määral juhuslikkuse laadi. Et mõlemapoolset juhuslikkust vältida, see eeldab pidevat tööd kogu õppeaastal.

TRÜ arstiteaduskonnas on viimastel aastatel osutatud tähelepanu üliõpilaste pidevale õppeaine omandamisele kogu õppetöö vältel. Sel ostarbel on teoreetiliste teadmiste paremaks omandamiseks sisse viidud kontrolltööd, mis kirjutatakse kas loengu-, praktikumi- või isegi konsultatsioonitundide arvel. Kontrolltöö eeldab aga vastava aine tundmist, s. o. kodust tööd. Kui algul kontrolltööde läbiviimine toimus organiseerimatu, s. o. iga õppejõud korraldas seda enda äranägemise järgi, üliõpilaste osavõtt kontrolltöödest jättis soovida, tööd mitmes aines langesid kokku samale ajale, mil polnud üliõpilastel võimalik korralik ettevalmistamine jne., siis oli varsti selge, et kontrolltööde läbiviimist on vaja koordineerida.

Juba teist aastat kontrolltööde läbiviimine arstiteaduskonnas on dekaani poolt koordineeritud kõigi osakondade kursustel. Semestri algul tunniplaani koostamisel koostatakse ka kontrolltööde

plaan iga kursusele peaaegu igaie õppeplaanis olevate ainele. Selles plaanis kogu semestri vältel jaotatakse kontrolltööde ajad nii, et iga õppeaine kontrolltööde vahel oleks keskmiselt paar nädalat, mis jääks aine läbitöötamiseks ja omandamiseks. Kontrolltööde plaani koostamisel võetakse arvesse õppejõudude ettepanekuid ja soovet. Kontrolltööde aine ulatuse kui ka temaatika teevad õppejõud teatavaks harilikult oma õppetöö ajajootuse plaanis. Kontrolltöödest osavõtt on endastmõistetavaks kohustus igale üliõpilasele.

Senised tähelepanekud ja kogemused kontrolltööde rakendamisele on näidanud seda, et need kindlustavad pidevat aine omandamist semestri vältel, mis on kasuks järgnevale peatükkide käsitlemisele ja vähendavad üliõpilaste koormust eksamieelsel perioodil. Edasi on kontrolltööde abil võimalik välja selgitada nõrgemaid üliõpilasi juba semestri vältel, see aga omakorda annab võimaluse üliõpilast efektiivsemalt abistada. Ja lõpuks annavad kontrolltööd ülevaate õppeedukusest üliõpilase kohta üldse. Seega eksamitulemused iga üliõpilase kohta on usaldusväärsemad.

Arstiteaduskonnas on üliõpilaste keskmised hinded viimasel ajal näidanud paranemist: nii oli 1946/47. õppeaasta talvisel eksamissioonil keskmine hinne — 3,6; 1947/48. — 3,5; 1948/49. a. juba — 4,3 ja käesoleval õppeaastal — 4,4, mis on parim kõigist eelmistest. On põhjust arvata, et õppeedukuse tõstmisel suurel määral aitab kaasa kontrolltööde rakendamine, mis õigustab nende edaspidist kasutamist tõhusa õppemetoodilisena.

Dots. E. Siirde,
arstiteaduskonna prodekaan.

Arutleti kolhoosiajalisi teoseid

Ajaloo-keeleteaduskonna III kursuse lääne ja klassilised filoloogid kogunesid moodunud laupäeval õppevahetuse ajal loetud kolhoositeemaliste teoste aruteluks.

Esimesena tegi Helmi Loonurm lühikese, ent sisult tiheda kokkuvõtte H. Olbrei teosest „Helge tuleviku poole“. Järgnevalt andis Salme Uustalu ülevaate H. Leberechti jutustusest „Valgus Koordis“.

Kasutades ohtrat arvulist materjali J. Raudsepa olukirjeldusest „Teel kommunismile“, näitas A. Pärsmägi oma ettekandes konkreetset tootlikkuse tõusu kollektivmajapidamises.

Arutelu võib pidada üldiselt õnnestunuks: referaadid olid sisukad, sõnavõttud elavad. Puudusena tuleb aga märkida, et mitmed sõnavõttud kuju-nesid nokitsemiseks piisküsimuste kallal, kuigi teema ulatuslikkus võimaldab püsitada vägagi laiahaardelisi probleeme.

K. Veldre,
ajaloo-keeleteaduskonna III kursuse üliõpilane.

Elava mõttevahetuse õhkkonnas

Hiljuti toimus põllumajandusteaduskonnas zootehnika osakonna III kursusel kaasaegset kollektiviseerimise ajajärku ENSV-s kajastava kirjanduse arutelu.

Referendi ja oponendi sõnavõttudele järgnes elav arutelu, kus aktiivsemad sõnavõtjad olid sm-d Lepik, Hansson, Loigom jt. Põhjalikult analüüsiti Paul Runge, Vao, Risti, Koori jt. tüüpe, nende suhtumist kolhoosiküsimusse. Pikem mõttevahetus tekkis Semidori ümberkasvatamise küsimuse ümber ja Vao sookuivatuse initsiaatoriks muutumise üle.

Arutelu kestis poolteist tundi ja aitas kaasa mitmete oluliste küsimuste selgitamiseks.

H. Pruul,
põllumajandusteaduskonna III kursuse üliõpilane.

Näitus TRÜ Raamatukogus

TRÜ Raamatukogu lugemissaalis on alates 13. märtsist avatud näitus „Vene ja nõukogude maadeuurijad“. Näitus on korraldatud silmapaistva teadlase akadeemik S. P. Krašeninnikovi 195. surma-aastapäeva tähistamiseks. S. P. Krašeninnikovi „Opissanie zemli Kamtšatki“, mis ilmus trüükist 1756. a., oli kuni XX sajandini peagu ainuke põhjalik ja usaldusväärne töö Kamtšatka kohta, ja ta pole kaotanud teadusliku väärtust meie päevilgi, eriti ajaloolises osas. Suure väärtusega on ka teoses esitatud etnograafilised materjalid.

Näitusel on eksponeeritud vene ja nõukogude silmapaistvate maadeuurijate tööd, millel on jäänud koht teaduse ajaloos. Väljapanekud algavad Dežnevi, Beringi, Selkhovi, Krusensterni, Lazarevi, Lissjanski, Kotzebue, Wrangeli, Lütke, Nevelskoi, Sedovi ekspeditsioonide kirjeldustega. Neile järgnevad Krašeninnikovi, Afanasi Nikitini, Pallase, Gmelini, Lepenhini jt. matkade kirjeldused ning tööd. Erdali on välja pandud S. Remezovi poolt 1701. a. koostatud esimene Siberi atlas — „Tšer-tjoznaja kniga Sibiri“ — ning Teaduste Akadeemia poolt 1745. a. välja antud Venemaa atlas ja teosed, mis käsitlevad vene ja nõukogude maadeaduse arengut.

Näitus on avatud 1. aprillini.

E. Vigel,
van. bibliograaf.

Peahoone esine tuleks haljastada

Seoses Eesti NSV 10. aastapäeva tähistamise ettevalmistamisega on Tartu linna TSN TK vastavad komisjonid astunud samme ka linna välisilme parandamiseks. Peale linna majade fassaadide parandamise, korratute ja lagununud tarade ning hoovivärvade uuendamise jne. on ette nähtud olulise üritusena linnas haljastamistööde läbiviimine. Viimase küsimuse tähtsust arvestades tahaks linna loota, et ka TRÜ ENSV 10. aastapäeva pidustuste ettevalmistuse komisjon võtaks kaalumisele küsimuse TRÜ peahoone esise elustamiseks haljastamise teel.

Nimetatud küsimuse tõstatamiseks on andnud põhjust maa-alal, mis asub TRÜ peahoone ees ja on Ülikooli tänavast kõrgemal. Sellele kõrgemale osale oleks sobiv istutada rida puid, milleks võiks kasutada juba suuremaid puid.

Kuna kevad on niisuguste tööde teostamiseks lühike, siis tuleb selle ülesande lahendamisele juba aegsasti mõelda.

H. Lend,
Tartu Linna TSN TK KMO
Heakorrakontori
haljasalade meister.

KEHAKULTUUR JA SPORT

Matemaatika-loodusteaduskonna kehakultuurikollektiivilt Eesti NSV 10. aastapäevaks

Hiljuti arutasid matemaatika-loodusteaduskonna kehakultuurikollektiivi liikmed koos teaduskonna juhtkonnaga, partei-, komsomoli- ja ametiühingu-organisatsioonide esindajatega läbi Viktor Kingissepa nimelise Iseliutoosi- ja Paberitööstuse Kombinaadi kehakultuurikollektiivi üleskute.

Soovides lähenevat üldrahvaliku pidupäeva — Eesti NSV 10. aastapäeva — tähistada uute saavutustega spordi alal, võitis koosolek vastu järgmised kohustused:

1. Kehakultuurilise tegevuse arendamise alal.

1) Tõsta kehakultuurikollektiivi liikmete arv ENSV 10. aastapäevaks 110-le.

2) Kindlustada teaduskonna töötajate ja üliõpilaste laialdane osavõtt kõigist teaduskonna ja ülikooli poolt korraldatavast sportüritustist ja krossidest.

3) Täita ENSV 10. aastapäevaks 75% VTK aastaplaanist.

4) Suunata igale USK poolt korraldatavale ühiskondlike instruktorite kursusele vähemalt 1 kollektiivi liige.

5) Astuda sotsialistlikku võistluse metsandusteaduskonna kehakultuurikollektiiviga järgsportlaste ettevalmistamise alal.

6) Luua võistkonnad tähtsamatel aladel (kergejõustik, võimlemine, käsipall, suusatamine jne.) ja rakendada need pidevasse treeningusse.

7) Ellu kutsuda sektsioonid kergejõustikus, võimlemises, käsipallis, lauatenises, males.

8) Osa võtta täisarvuliste võistkondadega kõigist USK poolt korraldatavast kollektiividevahelistest võistlustest.

9) Parandada ENSV 10. aastapäevaks teaduskonna rekordeid mitmesugustel spordialadel vähemalt 10 korral.

10) Korraldada Eesti NSV 10. aastapäeva tähistamiseks vähemalt 3 maitskohtumist teiste teaduskonnadega.

Eesrindlik õppetöös, eesrindlik spordis

Meie kehakultuurilaste ja sportlaste eesmärgiks peab olema olla eesrindlik nii õppetöös kui ka spordis. Meie ei hinda sportlast, kes saavutab küll häid tagajärgi mõnel spordialal, kuid jätab seejuures unarusse oma põhitöö. Seline ei ole nõukogude sportlane. Oige nõukogude sportlane on eelkõige oma põhitöö eesrindlane, olles samaaegselt eesrindlik ka spordis.

Kehakultuur ja sport peavad meie ülikoolis kaasa aitama üliõpilaste õppeedukuse tõstmisele. Põhjalikult eksivad need, kes arvavad, et intensiivne tegelemine spordiga takistab õppetööd. Otse vastupidi: tegelikult näitab, et tegelemine kehakultuuri ja spordiga kasvatab noortes vastupidavust, püsivust ja elurõõmu, tugevdab neid, luues seega eeldused eeskujulikuks õppetöös.

Vaadelles TRÜ parimaid sportlasi näeme, et nende eesrindlikkus spordis on seotunud eesrindlikkusega õppetöös. NSVL tšempion ratsaspordis, õigusteaduskonna üliõpilane kommunistlik noor Aino Lukas on oma kursuse parimad üliõpilasi. Selle kõrval leiab ta aega ka aktiivseks ühiskondlikuks tööks — ta täidab hoolikalt ELKNÜ TRÜ komitee kehakultuuritöö sektori juhataja kohuseid ja töötab kohusetruult NSV Liidu Ülemnõukogu valimiste ringkonnakomisjoni koosseisus.

NSV Liidu korvpallitšempionid, kehakultuuriteaduskonna üliõpilased kommunistlikud noored Harri Russak ja Georg Rekker on ees-

11) Sisse seada täpne kollektiivi dokumentatsioon (1. IV) ja regulaarselt pidada nõukogu koosolekuid.

12) Tugevdada koostööd ametiühingu, ELKNÜ organisatsiooni ja teaduskonna juhtkonnaga.

II. Kehakultuurilaste ideelis-poliitilise kasvatustöö alal.

1) Organiseerida kollektiivis laialdast näitlikku agitatsiooni, milleks välja panna teaduskonna rekordid kõigil spordialadel, VTK aastaplaani täitmise graafik, fotovitrin „Eesrindlik spordis — eesrindlik õppetöös“, graafik üliõpilaste kuuluvuse kohta USK'i osakondade järgi, osakondade osavõttu massiiritustist peegeldav graafik.

2) Korraldada loenguid kehakultuurialastel teemadel.

3) Korraldada teaduskonna spordipidu.

4) Organiseerida meistersportlaste esinemisi teaduskonnas.

5) Koos isetegevusrühmaga sooritada külaskäik šeflusalusesse kolhoosi.

III. Õppetöö alal.

1) Kehakultuurikollektiivi liikmed võtavad endale kohustuse sooritada kõik eksamid vähemalt hindele hea.

2) Kehakultuurikollektiivi liikmed kohustuvad likvideerima õppetööst põhjustatud puudumised ja võitlema aktiivselt kogu teaduskonnaga õppedistsipliini kindlustamise eest.

IV. Sportbaaside ja varustuse alal.

1) Võtta kogu kollektiiviga osa ülikooli sportbaaside rajamisest, kusjuures iga kehakultuurikollektiivi liige kohustub andma 20 töötundi lisaks üldkohustustele.

2) Teaduskonna ametiühingu komitee ja juhtkond kohustuvad abistama kehakultuurikollektiivi järgneva sportvarustuse muretsemisel: teaduskonna, esindusvõistkondade varustus, kergejõustiku võistkonnale 10 paari naelkingi.

rindlased ka õppetöös. Looma- ja teaduskonna üks paremaid sportlasi Kaiju Reidla on samaaegselt üks parimini õppivaid üliõpasi teaduskonnas. Tuntud suusataja, matemaatika-loodusteaduskonna kommunistliku noore Heiga Margi kõrge õppeedukusest raagib see, et tema õpinguramatus leiduvad peaaegu eranditult ainult väga head hinded. Eesrindlike üliõpilaste hulka kuuluvad ka tublid sportlased E. Saumaa, U. Ausmees, A. Marksoo, L. Voitri, R. Hallik ja paljud teised.

Kahjuks aga leidub ka üksikuid erandjuhtumeid, kus meie sportlased ei osuta vajalikku tähelepanu õppetööle. Siin tuleb eeskätt märkida õigusteaduskonna kehakultuurikollektiivi esimeest A. Völlit, kelle õppeedukus on napilt rahuldav. Milhist eeskujuks võib A. Völlil anda oma kollektiivi liikmeile? Halvasti õpib ka kehakultuuriteaduskonna üliõpilane N. Dimitrijeva, kes on tuntud ühe parima korvpallurina Nõukogude Eestis. Säärased sportlased peavad oma senise tööstiili võtma tõsise kriitika alla, kusjuures neid peab õigele teele suundumisel abistama kogu kollektiiv.

Kõigil TRÜ kehakultuurilastel tuleb joonduda eesrindlike seltsimeeste järgi. Meie kehakultuurilased pidagu meeles, et üliõpilastena on nende esimeseks kohuseks ühiskonna ees pidev ja järjekindel õppeedukuse tõstmine, silmas pidades, et eesrindlikkus spordis peab olema seoses eesrindlikkusega õppetöös.

K. Mürk

TRÜ—TPI vehklemises

Asjatoimunud vehklemisvõistlused TRÜ ja TPI vahel näitasid veelkord, et meie ülikoolis seisab vehklemissport senini veel väga madalal tasemel ja tema harrastamine piirdub vaid õige kitsa ringkonnaga. Kolmest võistlusalast suutsid meie ülikooli esindajad võita ainult ühe — vehklemise espadronil meesle. TPI võistkonna tase aga osutus klassi võrra kõrgemaks, mistõttu ka võistluse tulemused kujunesid tallinlaste kasuks

— võistlusalade järgi 2:1 ja punktide suhte järgi 19:8.

Need tagajärjed kohustavad teaduskondade kehakultuurikollektiive hoopis suuremat tähelepanu osutama vehklemisspordi populariseerimisele.

G. Peets,
USK vehklemisspektisiooni esimees.

Vastutav toimetaja J. Feldbach

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNÜ komitee ja ametiühingu komitee häälekandja

Nr. 10 (57) Reedel, 24. märtsil 1950. a. III aastakäik

Üliõpilaste teaduslik töö veel ideelisemaks ja elulähedasemaks!

A. MARLAND,
TRÜ teadusala prorektor.

Kogu teaduse ajalugu näitab meile pingelist võitlust uue ja vana vahel, progressiivsete ja reaktsiooniliste mõtete vahel. Progressiivse teaduse võitlus on ühtlasi võitlus inimkonna vabastamise eest.

Teaduse korüfeed, nagu Marx ja Engels, Lenin ja Stalin, Galilei, Darwin, Pavlov, Timirjasev, Mišurin ja teised on meile võitleva, progressiivse teaduse arendamise eeskujud.

Tõeline teadlane on ühtlasi ka võitleja, kes võitleb oma rahva õnne, sotsialistliku ühiskonna eest. Sest ükski aus inimene ei saa leppida kapitalistliku ühiskonnakorraga, kus valitseb inimese ekspluaatimine inimese poolt, ahnus, alatu egoism, kus kõik on müüdiv — veendumused, printsibid —, kus laastavad ja hävitavad sõjad on vältimatud.

Sellest ongi arusaadav, et maailma progressiivsed teadlased, nagu Joliot-Curie ja paljud teised leiavad endale eeskujud Nõukogude Liidu rahvaste töös kommunismi ülesehitamisel ja meie võitluses rahu eest.

Iga teadlane peab olema aktiivne ühiskonna liige. Ta peab tundma teaduste teadust — marksism-leninismi, peab mõistma ühiskonna arenguseadusi. Ta ei tohi, nagu õpetab seltsimees Stalin, piirduda ainult oma kitsa erialaga. Selliste teadlaste kasvatamisel etendavad tähtsat osa UTU ringid.

Tartu Riikliku Ülikooli UTU töö on kujunemas väga oluliseks faktoriks meie tulevaste teadlaste kaardrite kasvatamisel. Oma õppetöö kõrval mõel üliõpilased füüsikud, agronomid, arstiteadlased, keemikud, loodusteadlased jne. püüavad süvendada oma teadmisi valitud erialal, koondudes UTU mitmesugustesse ringidesse.

Vaadates homme algava üliõpilaste III teadusliku konverentsi töökava, peab rahuldustundega konstateerima, et UTU töö on kannnud vilja. Teematika on muutunud ideoloogiliselt sirgjoonelisemaks ja m. tmes teaduskonnas on saavutatud teatud edusamme teematika seostamisel rahvamajanduse nõuetega. Peab aga märkima, et UTU töös esineb siiski veel küllalt puudusi. Teematikas on paiguti säilinud formaalsus, seostamatus niihästi üldiste teadusliku töö ülesannetega kateedrites kui ka rahvamajanduse nõuetega. Samuti on tõsiselt puuduseks bioloogiateaduste osas üldbioloogiliste probleemide ja mitesuurlike meetodite alase teematika puudumine. Seni pole ka veel küllaldasel määral üliõpilasi koondatud UTU ringidesse.

Loodame, et UTU juhtkond ja juhendavad kateedrid teevad omalt poolt kõik, et UTU tööd viia veel laiematele alustele.

Soovime üliõpilaste III teadusliku konverentsile head kordamist ning üliõpilastele jõudu ja indu edaspidiseks teaduslikuks tööks!

UTO III TEADUSLIKU KONVERENTSII KALENDARIIUM

Laupäeval, 25. märtsil

Kell 19 — konverentsi ava-plenaaristung (Teaduste Akadeemia saalis).

Pühapäeval, 26. märtsil

Kell 10 — ajalooteaduste sektiiooni istung (peahoones, aud. 5), vene keele ja kirjanduse sektiiooni istung (peahoones), füüsika-matemaatikateaduste sektiiooni plenaaristung (füüsika auditoriumis), põllumajanduse sektiiooni istung (Lai tän. 36, II korrus).

Kell 11 — arstiteaduse sektiiooni istung (Näituse tän. 2), metsandusteaduste sektiiooni istung (N. Burdenko tän. 13).

Kell 12 — kehakultuuriteaduste sektiiooni istung (KKT võimla väikeses saalis, V. Kingissepa tän. 19).

Kell 14 — eesti keele ja kirjanduse sektiiooni istung (eesti filoloogia auditoriumis, Lai tän. 30).

Kell 15 — füüsika alasektiiooni istung (füüsika auditoriumis), loomaarstiteaduste sektiiooni istung (loomatervishoiu ja piimahügieeni kateedri auditoriumis, Vene tän. 38).

Kell 16 — põllumajanduse sektiiooni istung (Lai tän. 36, II korrus), metsandusteaduste sektiiooni istung (N. Burdenko tän. 13).

Kell 17 — arstiteaduste sektiiooni istung (Näituse tän. 2).

Kell 18 — keemia alasektiiooni istung (peahoones, keemia aud.).

Esmaspäeval, 27. märtsil

Kell 18 — arstiteaduste sektiiooni istung (Näituse tän. 2), põllumajanduse sektiiooni istung (Lai tän. 36, II korrus).

Kell 19 — ajalooteaduste sektiiooni istung (ajaloo kabinetis), metsandusteaduste sektiiooni istung (N. Burdenko tän. 13).

Kell 20 — kehakultuuriteaduste sektiiooni istung (KKT võimla väikeses saalis, V. Kingissepa tän. 19).

Teisipäeval, 28. märtsil

Kell 18 — juriidiliste teaduste sektiiooni istung (peahoones, aud. 3),

põllumajanduse sektiiooni istung (Lai tän. 36, II korrus).

Kell 19 — ajalooteaduste sektiiooni istung (peahoones, aud. 5), lääne-euroopa keele ja kirjanduse sektiiooni istung (peahoones, II korrusel).

Kolmapäeval, 29. märtsil

Kell 18 — juriidiliste teaduste sektiiooni istung (peahoones, aud. 3), eesti keele ja kirjanduse sektiiooni istung (eesti filoloogia auditoriumis, Lai tän. 30).

Kell 19 — põllumajanduse sektiiooni istung (Lai tän. 36, II korrus).

Kell 20 — farmaatsiateaduste sektiiooni istung (farmaatsia auditoriumis, V. Kingissepa tän. 16).

Neljapäeval, 30. märtsil

Kell 19 — bioloogia-geograafia-teaduste sektiiooni istung (taimetsüsteematika ja geobotaanika kateedri auditoriumis, Lai tän. 40).

Reedel, 31. märtsil

Kell 18 — juriidiliste teaduste sektiiooni istung (peahoones, aud. 3).

Laupäeval, 1. aprillil

Kell 10 — eesti keele ja kirjanduse sektiiooni istung (eesti filoloogia auditoriumis, Lai tän. 30).

Kell 14 — loogika, psühholoogia, pedagoogika- ja bibliograafia sektiiooni istung (pedagoogika auditoriumis, Ülikooli tän. 40).

Kell 16 — vene keele ja kirjanduse sektiiooni istung (peahoones, aud. 5), lääne-euroopa keele ja kirjanduse sektiiooni istung (eesti filoloogia auditoriumis, Lai tän. 30).

Kell 17 — loomaarstiteaduste sektiiooni istung (loomatervishoiu ja piimahügieeni kateedri auditoriumis, Vene tän. 38).

Kell 18 — füüsika alasektiiooni istung (füüsika auditoriumis).

Pühapäeval, 2. aprillil

Kell 10 — loogika, psühholoogia, pedagoogika- ja bibliograafia sektiiooni istung (pedagoogika auditoriumis, Ülikooli tän. 40).

Kell 16 — konverentsi lõpp-plenaaristung (Aia tän. 46 ringauditoriumis).

Kujunegu algav üliõpilaste teaduslik konverents Eesti NSV juubeliaastale vääriliseks suursündmuseks!

Aasta tagasi ja nüüd

Üliõpilaste Teadusliku Ühingu iga-aastased teaduslikud konverentsid on kokkuvõtteks pingsast teaduslikust uurimistööst, nad peegeldavad kogu ühingu elu ja annavad sellele hinnangu. Milline on siis pilt käesoleval aastal võrreldes möödunud konverentsiga?

Kui esimene konverents toimus veel organiseerimisolukorras, siis möödunud konverents oli esimeseks tõeliseks töökonverentsiks. Loomulikult esines tollal, nii organisatoorsel alal kui ka konverentsi teematikas, eriti lähtudes teemade aktuaalsusest. Tänu möödunud aasta kogemustele on konverents käesoleval aastal märgatavalt põhjalikumalt ette valmistatud. Aktuaalsete, päevaküsimusi käsitlevate ja rahvamajanduse kiirele tõusule otseselt kaasaaitavate teemade arv on silmnähtavalt tõusnud. Eriti tunnustavalt tuleb rõhutada aga möödunud aastal valulapsete olnud ajaloo-keeleteaduste osakonda: töö paremaks organiseerimiseks esineb see käesoleval aastal 5 sektsiooniga, kus aktuaalsete teemade osatähtsus on esikohal. Tunnustust väärivalt on tõusnud ka ühiskondlik-poliitiliste teemade osa, esinedes isegi füüsika-matemaatikateaduste sektsioonis (J. Kull: „Matemaatika parteilisusest“).

Tõusnud on sektsioonide arv — möödunud aastal 10, nüüd 14, samuti ettekannete arv. 65-lt 77-ni.

Side vennasvabariikidega, mis loodi eelmise konverentsi ajal, on märgatavalt tihenunud. Seda näitab konverentsi kavas olevate küalisoengute suurenemine arv. Kindlasti aitab sidemete edaspidiseks veeigi suuremaks tihenemiseks kaasa see, et käesoleva konverentsi programm esmakordselt on trükitud ka vene keeles.

H. Sarv

Püüame olla kõrgendatud nõudmiste tasemel

Tänavuselt UTU teaduslikult konverentsiit nõuame kõrgemat taset kui selle kaheit eelkäijalt, sest vahepeal on elavnenud ringide tegevus, suurenemine teadusliku tööga tegelevate üliõpilaste arv ja tõusnud teadusliku töö ideenis-teoreetiline kvantiteet.

Nii näiteks on UTU põllumajandusteaduste osakonnas praegu teaduslike ringide liikmeid ügi 200, seega ühe komandiku võrra enam kui aasta tagasi. UTU liikmete arv aga on suurenenud 38-ni. Teiste ringidele lisaks on asutatud aiandusring, kuna organiseerimisel on muudatuste ring.

Ringide töö on elav ja mitmekesine. Kohtuhoose organiseerimise ring abisab laialdast setusaust Põuatu kolhoosi, aiandusring on korradanud mitu ekskursiooni, teeb tubat tööd kasvuhoone ehitamisel ja annab regulaarseid välja seinaente; kõrgis ringides korradatakse huvitavaid reeraatkoosokuid.

Meie töö elavamaks muutumine kajastub ka algava konverentsi. Osakonda esinab konverentsi 11 ettekannet, seega 6 ettekannet enam kui möödunud konverentsil. Tamekasvatusringi liikmed H. Samek, R. Pant ja E. Toruvere annavad konverentsil ülevaate oma uatunust tööst pinnase uurimise aal, loomakasvatusringi liikmete reeraadid käsitlevad sea-, veise-, hobuse- ja karusloomakasvatuse aktuaalsemaid küsimusi. Aiandusringi liikmeid on P. Juurika töötanud pikemat aega mesiaaste karjamaade parandamise probleemi kallal, K. Meensalu aga on uurinud puuviljaalade asutamise küsimusi kohtuhoosid. Kohtuhoose organiseerimise ringi liige J. Reeman refereerib tulejõu kasutamist elektrenergia tootmisel, V. Kruus aga kohtuhoosi söödabaasi kindlustamisest.

Kas ja kuipalju annavad need tööd kasulikkude meie rahvamajandusele, seda palume igal otsustada, külastades konverentsi istungeid. Loodame, et istungite ajal väljapandud fotoleht, laualeht ja seinaleht aitavad saada ülevaadet UTU põllumajandusteaduste osakonna tööst.

L. Tohver,
UTU põllumajandusteaduste osakonna nõukogu esimees

Kõrge ideelisuse eest

Algav UTU III teaduslik konverents näitab mitte ainult üliõpilaste tõsist suhtumist teaduslikku uurimistöösse, vaid ka nende poliitilise aktiivsuse ja ideoloogilise kindluse tõusu. Ei tule aga arvata, et selles küsimuses on kõik juba täiesti korras. Peab silmas pidama, et hoolimata küllalt märkimisväärtetest edusammudest esineb mõnes teaduskonnas veel õige suuri puudusi teadusliku uurimistöö temaatika suunamisel, mistõttu on vähest käsitlemist leidnud säärased ülitähtsad teemad nagu mitasuurlinikud meetodid bioloogiateaduses, suur stalinlik looduse ümberkujundamise plaan, produktiivse loomakasvatuse arendamise kolme aasta plaani täitmise küsimused jne. Algav konverents toob kõik need puudused reljeefselt esile ja pakub soodsaid võimalusi printsiipiaalse kriitika arendamiseks niihästi teematikaalaste kui ka üksikuis ettekandeis esinevate puuduste kohta.

Konverents täidab maksimaalselt oma ülesande vaid siis, kui ta kujuneb mitte ainult eelmise tööperioodi tulemuste kokkuvõtteks, vaid näitab ka suunad ja ülesanded järgmiseks tööperioodiks. Pidagem meeles, et ettevalmistus järgmiseks konverentsiks algab juba nüüd!

V. Koslov,

ELKNÜ TRÜ Komitee teadusliku töö sektori juhataja.

Vennasvabariigid jälgivad huviga meie tööd

Kui Üliõpilaste Teadusliku Ühingu esimesel konverentsil ei olnud ainustki esindajat teistest ülikoolidest ja teisel konverentsil esines ainult 2 külalist, siis algavast kolmandast konverentsist võtab osa juba terve rida naaberülikoolide üliõpilaste teaduslike ühingute esindajaid.

Nii esinevad näiteks ajalooteaduste sektsioonis Läti Riikliku Ülikooli üliõpilased Jonane teemal „Läti kodanlikud natsionalistid — läti rahva oelamad vaenlased“ ja Krupko teemal „Läti kommunistlike noorte organisatsiooni põrandaalune ajakirjandus“ ning Leningradi Riikliku Ülikooli üliõpilased Dja-

kin ettekandega „J. V. Stalin saksa fašismist“ ja Orlov „Seltsimees Stalini kriitika kodanlikule demokraatialle“.

Külalisettekanded on oodata veel füüsika-matemaatikateaduste sektsiooni füüsika, matemaatika ja keemia alal (Moskva ja Läti ülikoolidest) ja arstiteaduste sektsiooni (Lätist). Paljudest ülikoolidest, kuhu on saadetud kutsed konverentsist osavõtuks, on oodata veel teisi külalisi ja külalisettekandeid.

J. Einasto,

UTU nõukogu vastutav sekretär.

Loomaarstiteaduste osakond konverentsi eel

UTU loomaarstiteaduste osakonna püüdluseks on olnud pidevalt seotada teadust praktikaga, et anda omapoolset panust meie rahvamajanduse arengu kiirendamiseks. Selle ülesande täitmiseks on teaduslikust tööst huvitatud noored koondunud kahte ringi: veterinaarteaduste ja veterinaarkirurgia ringi.

Kuna veterinaarteaduste ringi koosseisu kuuluvad üliõpilased aluvad mitme kateedri juhendamisele, siis on teematika siin õige laiahaardeline. Paljud selle ringi liikmed töötavad loomahistoloogia ja embrüoloogia kateedri juures prof. J. Tehveri juhendamisel. Üliõpilane A. Männik tegeleb siin põllumajanduslike loomade sünnitusega sageduse diurnaalse kõikumise uurimisega, milliseks otstarbeks on teostatud laialdast andmetiku kogumist kolhoosidelt ja sovhoosidelt. Üliõpilane J. Patuse uurimise eesmärgiks on endokriinorganite mikroehitus.

Üliõpilane O. Savisaar prof. F. Laja juhendamisel on pühendunud endise Tartu Veterinaarinstituudi õppejõudude bakterioloogia valdkonda kuuluvate tööde analüüsile, milline töö võib osutada huvipakkuvaks ka väljaspool meie ülikooli-

linna, kuna paljud endised Tartu Veterinaarinstituudi üliõpilased on praegu kogu NSV Liidus tunnustatud ja tuntud teadlased.

Praktilise eluga on tihedalt seotud üliõpilane I. Roosi töö tiirude frekventsusest ja vormidest loomaisesehaiguste kliiniku patsientuuri andmeil ja L. Vatsa uurimus väikeloomade puhul kasutatavaist antihelmintilistest vahenditest.

Veterinaarkirurgia ring, mis loodi alles käesoleval õppeaastal, on dots. R. Säre juhtimisel asunud paljude loomakasvatusega seoses olevate küsimuste lahendamisele. Mitmed ringi liikmed on juba teostanud vastutusrikkaid operatsioone, osutades seejuures head operatsioonitehnika tundmist (sm-d Rimmel ja Peterson).

Teadusliku uurimistöö ja praktilise harjutuste kõrval on osakonnas tegeldud ka kolhooside abistamisega loengute näol.

Niisuguste saavutustega läheb UTU loomaarstiteaduste osakond vastu UTU III teaduslikule konverentsile, mille kavas on 5 ettekannet osakonna ringidesse kuuluvailt üliõpilastelt.

E. Aaver,

loomaarstiteaduskonna üliõpilane.

Populariseerime teaduse saavutusi hulkades

Inimene on Nõukogudemaa kalleimaks varanduseks. Seepärast on iga nõukogude arsti kohuseks igal v. o. d. e. d. e. seie varanduse säilitamine eest. Seepärast peab iga arst oma otseste töö kõrval leevitama töötajate laades hulkades meditsiinilisi teadmisi, tegema uatunuslikku sanitaarseigustööd.

Arstiteaduskonna üliõpilased, UTU-lased on sellest oma suurest kohusest õigesti aru saanud. UTU liikmed on käesoleval õppeaastal kümneid kordi esinenud töötajate ees populaarteaduslike ettekannetega meditsiini ja tervishoiu tähtsamate küsimuste selgitamiseks. Üldse on käesoleval õppeaastal käsitletud 49 eri teemat Tartu linna ja maakonna käitistes, asutistes, koolides ja kolhoosides, kusjuures paljude teemadega on esinenud mitmel korral eri kohtades. Populaarteaduslikud loengud on peetud enamasti ENSV Poliitiliste ja Teaduslaste Teadmiste Levitamise Ühingu ja Tartumaa TSN Täitevkomitee Haridusosakonna kaudu.

Ringidest on populaarteaduslike loengute pidamisega esikohal füsioloogiaring, kelle liikmed on esinenud sadade kuulajate ees. Füsioloogiaringi liikme, raviosakonna IV

kursuse üliõpilane T. Zdanko ettekanded „Opetus tingitud refleksiidest“ ja „Uni ja hüpnosis“ paeusid kõikjal kuulajaskonna tähelepanu. Sama ringi liige, IV kursuse üliõpilane Reinart on mitmel korral esinenud loengutega „Pavlovi tööde ideelis-poliitiline tähtsus“ ja „Nõukogude tervishoid — kõige eesrindlikum maailmas“.

Teistest ringidest väärivad populaarteaduslike loengute pidamisega esiletõstmist veel günekoloogiaring ja hügieeniring. Viimases on tähtsaid tervishoiuküsimusi (tuberkuloos, isiklik ja elamuhügieen, vähktõbi jne.) paljudel kordadel rohke kuulajaskonna ees Tartu linnas ja maal käsitlenud V kursuse üliõpilased J. Keerig ja E. Amandus.

UTU ringide liikmeil seisab ees laialdane sanitaarhariduslik töö veel ELKNÜ Tartu Linnakomitee organiseerimisel toimuvate vestluste kaudu, mille vastu meie ringide liikmete seas valitseb elav huvi. Seni on soovi avaldanud nimetatud vestluste pidamiseks juba üle 20 UTU liikme 15 teemal ja need arvud kasvavad iga päevaga. Tuleb võidelda selle eest, et see üritus haaraks kõiki meie osakonna liikmeid.

H. Kanter

KOMMUNISTLIKE NOORTE ELU

Loomaarstiteaduskonnas peab toimuma murrang

Möödunud pühapäeval toimus loomaarstiteaduskonna komsomolialgorganisatsiooni aruande-valimis-koosolek, kus kuulati ära algorganisatsiooni sekretäri sm. Johanson aruanne algorganisatsiooni tööst. Aruandest ilmnas, et kommunistlike noorte töö teaduskonnas on olnud täiesti ebarahuldav. Kogu õppeaasta jooksul pole vastu võetud ühtki uut ÜLKNÜ liiget. Algorganisatsioon on tegelikult eraldunud teaduskonna üliõpilaste elust, pole tõstnud päevakorda üldaktuaalseid küsimusi. Koosolekuid nii kogu algorganisatsiooni ulatuses kui ka gruppides viiakse läbi ebaregu-

laarselt. Nõrgalt on tegeldud õppe- ja teadusliku tegevuse tõstmise küsimustega, mille tagajärjel kommunistlike noorte keskmine õppeaasta on madalam organiseerimata noorte omast.

Aruandele järgnesid kriitika- ja ettepanekud. Kommunistlikud noored Lint, Jürgenson jt. kritiseerisid teravalt algorganisatsiooni büroo senist tööd, paljastades puudusi organisatsiooni juhtimises büroo poolt.

Ühel häälel tunnistas koosolek büroo senise töö mitterahuldavaks. Valiti uus 5-liikmeline büroo algorganisatsiooni töö edasiseks juhti-

miseks. Kohe pärast koosolekut toimunud büroo istungil valiti algorganisatsiooni uueks sekretäriks IV kursuse üliõpilane sm. E. Jürisson.

Uus büroo peab kujunema teaduskonna kommunistlike noorte teguvõimeliseks võitlusstaabiks ja kindlustama algorganisatsiooni töö murrangulise paranemise. Selleks peab operatiivset kaasabi osutama ka ülikooli komsomolikomitee oma sektoritega.

A. Blumfeldt,
ELKNÜ TRÜ Komitee
sekretäri asetäitja.

Olümpiaadi ülevaatuste esimene pool on lõppenud

Viimastel nädalatel on kogu meie üliõpilaskond haaratud kunstilise isetegevuse ja omaloomingu II olümpiaadi läbiviimisest. Möödunud neljapäeval toimunud ajaloo-keeleteaduskonna ko' mas isetegevusõhtu lõpetas olümpiaadi esimese poole, mille jooksul toimusid arsti-, aja'oo-keele- ja matemaatika-loodusteaduskonna isetegevusõhtud.

Juba olümpiaadi esimese poole jooksul oleme näinud palju ideeliselt ja kunstiliselt kõrgetasemelisi ettekandeid, mis näitavad, et meie üliõpilaskond suhtub täie teadlikkusega kunstilise isetegevuse viljelemisse. Meie suuremad teaduskonnad — arsti- ja aja'oo-keeleteaduskond — viisid oma ülevaatused läbi kolme õhtu jooksul. Kõikidest õhtutest on osavõtt olnud rohkearvuline ja saadud muljed on tekitanud rohkesti e'evust.

Täiesti õigesti on peatähelepanu pööratud laide masside kaasatõmbamisele. Nii võisime kuulda kõigi mainitud teaduskondade paljulihkeliste kooride ettekandeid, mis seisisid rahuldaval ideelis-kunstilisel tasemel. Eriti hea esinemisega pais'sid silma matemaatika-loodusteaduskonna ja ajaloo-keeleteaduskonna segakoorid.

Väiksematest laulukollektiividest on tuntuim töid teinud ka teaduskondade ja kursuste kvartetid (neid esines üldse 11), kelledest parimad olid ajaloo-keeleteaduskonna II ja IV—V kursuse ja arsti-teaduskonna raviosakonna IV kursuse naiskvartetid. Teiste kvartetide juures andis end paiguti unda laulude vähene viimistlus ja üksikute hääle kvartietti mittesobivus.

Hea mulje jättis matemaatika-loodusteaduskonna duett (Trass ja Prints), eriti Ronjovi laulus „Laul Stalingrad'st“. Duette oleks aga üldiselt võinud olla rohkem — võrreldes näiteks soololauludega.

Instrumentaalmuusika osas samub esirinnas ajaloo-keeleteaduskond, kus hea eduga esinesid üliõpilased Tauk, Murumaa jt. Kindlasti oleks leidunud enam instrumentaalse ka matemaatika-loodusteaduskonnas, kui vastavad orgkomiteed oleksid sellele alale rohkem tähelepanu pööranud.

Suuremate hulkade kaasatõmbamiseks pakub peale laulu häid võimalusi ka sõna- ja lavakunstmassdeklamatsioon ja näidendi näol. Sellelt alalt oli arstiteaduskond esindatud kahe näidendikatkendiga, ajaloo-keeleteaduskond ühe näidendi ja kahe massdeklamatsiooniga ning matemaatika-loodusteaduskond näidendi ja massdeklamatsiooniga. Esiletõstmist väärib

siin eriti arstiteaduskonna näiteering oma hea ja küllaltki viimistletud esinemisega. Sama teaduskond oleks aga võinud esineda ka mõne massdeklamatsiooniga. Samuti oleks pidanud olema esindatud enam deklamaatoreid, mis oleks ählinud ühe deklamaatori mitmekordse esinemise samal õhtul. Üksikdeklamaatoritest väärikisid esiletõstmist Arro ja Maimets arstiteaduskonnast ning Kalde matemaatika-loodusteaduskonnast. Seevastu aga ajaloo-keeleteaduskonna rohkearvulise deklamaatorite pereest liginesid eelmiste tasemele ainult mõned üksikud (Ossets, Ütti, Siilivask).

Tantsude alal oli pearõhk pandud rahvatantsudele. Arstiteaduskonnas oli loodud neli rahvatantsurühma, ajaloo-keeleteaduskonnas 2 ja matemaatika-loodusteaduskonnas 1. Eeskujuks teistele rühmadele võiks siin ehk seada arstiteaduskonna IV kursuse rühma. Teistest rühma- ja soolotantsudest väärivad esiletõstmist tädžiki rahva'ants üliõpilase Liigi esituses ja üliõpilase Sanderi soolotants.

Võimlemisettekannete osas paistis silma arstiteaduskond, kelle vastavad kollektiivid esinesid teiste teaduskondade omadega võrreldes märksa paremini, — kahju ainult, et nii suure teaduskonnas võimlemist laiematesse massidesse pole viidud. Eriti peaks oma võimlemisrühmade esinemistaseme tõstmise eest hoolitsema ajaloo-keeleteaduskond.

Senistest teaduskondade isetegevusõhtuist jätts üldiselt parima mulje ajaloo-keeleteaduskonna esimene õhtu, mis oli kunstiliselt ja ideoloogiliselt kõrgetasemeline. Imestama paneb aga, et sama teaduskonna viimane ülevaatusõhtu ei pakkunud enam taolist kunstilist elamust. Jäi mulje, et esinejate valik oli juhuslik ja ettekanete viimistlus pinnapealne. Selles osas jätsid arsti- ja matemaatika-loodusteaduskonna õhtud terviklikuma mulje.

Üldiselt võib eelmainitud teaduskondade isetegevuslaste saavutustega rahule jääda, mida näitavad ka žürii hinded.

Tuleb loota, et meie olümpiaadi teisel poolel esinevad teaduskonnad näitavad eelmistest veel kõrgemat taset ja omalt poolt aitavad kaasa meie üliõpilaskonna isetegevuse edasisele hoogustumisele nõukogude ja kogu progressiivse inimekonna kunsti kandmisel laidesse massidesse.

H. Pärkma,
olümpiaadi orgkomitee liige.

MEILE KIRJUTATAKSE

Isetegevuse ülevaatuste üldine pahe

Viimasel ajal sageli toimuvate olümpiaadiülevaatuste üldiseks paheks on nende alguse hilinemine. Peetakse enesestmõistetavaks alustada kava pool tundi pärast ettenähtud aega. Samuti venivad ettenähtust pikemaks vaheajad. Eriti suur korralagedus valitses ajaloo-keeleteaduskonna viimasel ülevaatusõhtul. Õhtu algas poole-tunnilise hilinemisega — kell 20.30, kuna eeskava lõppes kell 24. Vahe-ajade ja hilinemise arvele langes

sellest ajast 2 tundi ja 5 minutit, seega enam kui eeskava arvele!

Niisugused väärihüüesed on täiesti lubamatud. Algusega viivitamine on tegelikult täpselt kohalatu ebaõiglane karistamine nende täpsuse eest. Alustagem kord ülevaatus tääpselt, ja on kindel, et järgmine kord publik seda arvestab ja aegsasti kohale tuleb! Ja taotleme seda, et vaheajad ei veniks kaks-kolm korda pikemaks teadustaja poolt teatatud ajast!

R. Pähn

Ülikooli näitekunstringi ilus töösaavutus

Kaks korda on meie ülikooli näitekunstring tutvustanud täis-saalile oma pikaajalise töö tulemust — J. Gow' ja A. d'Hussand'i näidendi „Sügavad juured“ lavastust. Mõlemal etendusel kõlanud soojad ja kauakesivad kiiduväljendused on parimaks tõendiks sellest, et ring on oma töö teinud hästi, pälvides ülikooli kollektiivi siira tänu hea, hoolikalt viimistletud lavastuse eest.

Juba näidendi valik annab tunnistust sellest, et näitekunstring tahab täita kaasaegse nõukogude elu nõudeid ja kaasa aidata nõukogude patriotsmi kasvatamiseks meie kollektiivis. „Sügavad juured“ on kirglik, sügavalt ideeline teos, mis tutvustab meid kodanliku demokraatia tõelise palgega, õpetab meid vihkama kapitalistlikku maailma, temas valitsevat rassivaenu ja inimese õiguste ning vabaduste porritallamist. Sellesamaga kasvatab näidend vaatajais aimastust meie Nõukogude kodumaa vastu, uhkustunnet selle üle, et ollakse maailma esimese sotsialistliku riigi õnnelik, vaba kodanik.

Näitekunstring on endale võetud raske ja nõudliku ülesande lahendanud tunnustusväärse eduga. Lavastaja U. Väljaotsa õnnestunud tööst kõneleb see, et näidendi ideed kajasid lavastuses täie jõuga, olulisimad probleemid olid välja toodud selgelt ja haaravalt, tegelaskond moodustas ühtlase ansambli.

Üksikute osakandjate kohta võib öelda, et nendegi pingeline töö oli kandnud head vilja, näitekunstringi liikmed pakkusid palju veenvaid, kauaks meelde jäävaid lavakujusid. Heino Pars, Ferra Bochman, Lia Oengo, Leo Vernik, Guido Arro, Irene Rummel, Heljo Lammas ja Karl Kalkun — kõik nad mängisid oma osa suure sisseelamisega ja läbituntult, siiralt ja haaravalt. Võib-olla ainult Aksel Orav demobiliseeritud neegerleitnandi Bretti osas kippus mõnes stseenis jääma pisut tuimaks ja kiiretuks.

Ülikooli kollektiiv õnnitleb näitekunstringi tema tubli lavastuse puhul ja ütleb talle selle eest siira aitäh. Isetegevusliku kollektiivi kohta on „Sügavate juurte“ lavastus kahtlemata väljapaistvaks ja tunnustusväärseks saavutuseks, mis vääriks tutvustamist ka väljaspool Tartut. Lähtudes sellest võiks TRÜ Ametiühingu Komitee kaaluda näitekunstringi külalisesinemise korraldamise võimalusi ka Tallinnas, eeskätt just Tallinna Polütehnilise Instituudi kollektiivi ees.

Innustagu „Sügavate juurte“ lavastuse kordaminek näitekunstringi veelgi innukamaks tööks isetegevusliku näitekunsti viljelemisel üliõpilaskonnas!

J. Kask

Väsimatult võidelda parteilisuse printsiibi rakendamise eest õppetöös

Oma teoses „Materialism ja empiriokrititsism“ näitas Lenin, et igasugune filosoofiline teooria ja ühtlasi iga teadus on parteiline. Bolševistlik parteilisuse põhjendab ainsale teaduslikule maailmavaatele — dialektilisele materialismile. Seega on täiesti selge, et iga teaduse käsitus saab ainult siis olla tõeliselt teaduslik, kui see viiakse läbi bolševistliku parteilisuse vaimus. Eksivad rängalt kõik need, kes arvavad, et „puhaste“ faktide esitamisest nad edendavad nn. „puhast teadust“. „Puhtad faktid“ on „puhtad“ ka teadusest, sest faktid muutuvad teaduste varaks ainult siis, kui nad on seostatud kooskõlas õigete maailmavaatelistele printsiipidega.

Realiseerides dialektilis-materialistlikku maailmavaadet, on bolševistliku partei ja Nõukogude riigi poliitika kogu nõukogude korralduseks aluseks. ÜK(b)P Keskkomitee otsuses ajakirjade „Zvezda“ ja „Leningrad“ kohta üteldakse, et „nõukogude kord ei või taluda noorsoo kasvatamist nõukogude poliitika suhtes ükskõiksuse vaimus, hoolimatuse ja ideetuse vaimus“.

Bolševistliku parteilisuse printsiipi rakendatakse õppetöös siis õieti, kui pakutavad teadmised saavad üliõpilastele kindlate vaadete ja veendumuste kujundamise aluseks.

Agas kuidas siis muutuvad teadmised veendumusteks, vaadete süsteemiks, aga mitte paljaste pähe- tühitud faktide viir-varriks?

Selleks on vaja säärast aine kä-

sitlust, mis üliõpilaste ees avaks marksismi-leninismi valguses võimalikult sügavalt ja veenvalt teadmiste ideelise sisu, selle ideelise fondi, mis on sideaineks üksikute inimeste, igasuguste kollektiivide ja kogu eesrindliku inimekonna vahel.

Bolševistliku parteilisuse printsiibi rakendamine ei piirdu sellega, et pakutakse ideoloogiliselt küpsed teaduse materjali, vaid see hõlmab kogu inimese, teatavas ühtsuses tema teadvuse, käitumise ja moraalse ilme. Seetõttu on igasugused katsete lahutada õppetööst kasvatustöö ning parteilisuse, vaenulikud marksismile-leninismile. Kui õppetööd teostatakse väljaspool bolševistliku partei ja Nõukogude valitsuse poliitikat, siis ei mõisteta õigesti nõukogude kõrgema kooli eesmärke ega suudeta ületada väga mitmesuguseid võõraid ja meile vaenulikke antimarksistlikke kontseptsioone, mis igasuguste teaduslikkusele pretendeerivate teoste kaante vahelt või muul kujul meile peale tungivad.

Sotsialistlikus riigis ei ole õppetööga seostatud kasvatus ainult õppeasutuste või õppejõudude isiklik asi, vaid tähtsamaid momente üldisest ühiskondlikust üritusest. Seetõttu satuvad kõik need, kes oma ülesannet õigesti ei mõista, vastu- ollu eesrindliku teadusega, õppeprogrammidega ja ülikooli eesmärkidega kommunismi ülesehitamisele ja Nõukogude riigi tugevdamisele kaasaaitamises.

Dots. A. Päril

Rahu eest

(Üliõpilaslaulude võistlusel III auhinna saanud luuleins)

Ju noortena sõda me näinud,
ja sõjastidest laastatud maad
ning lahingteed karmi on käinud
me kodumaa võitlejad.

Et rahu maailma saaks loodud,
seks miljonid ohvreid on
toodud.

Me kätesse teadus on antud,
mis tundmatuks muudab me
maa;

üksmeelest me rahvad kõik
kantud —

paika vaenul siin olla ei saa.
Kui rahvaste rahu on ohus,
seda kaitsta on meilegi kohus.

Ei uuesti verre, ei tulle
agressorid viia saa meid.
Käed ulata, seltsimees, mulle,
koos kaitseme rahuideid!

Me võitluse eesmärk on selge:
luua rahvaile tulevik helgel!

Evald Sammet,
matemaatika-loodusteaduskon-
na II kursuse üliõpilane

Tähtpäev ligineb

TRÜ üliõpilaskoolilise olümpiaadi orgkomitee ja kirjandusringi juhatus tulevad kõigi teaduskondade üliõpilastele meelde, et läheneb kirjandusliku, muusikalise, kujutava kunsti alase ja kehakultuuri- lise omaloomingu võistlustööde loovutamise tähtpäev — 1. aprill!

Ülikooli klubi ruumes on võistlustööde jaoks välja pandud vastav kast, kuhu palume lasta nii olümpiaadi kui ka kirjandusringi võistlustööd, kusjuures ümbrik olgu varustatud vastava märgusõnaga

„Kirjandusringile“ või „Olümpiaadi orgkomiteele“.

Olgu mainitud, et osavõtt kirjandusringi kriitika-, foljetoni- ja epigrammivõistlusest toob vastavale teaduskonnale punkte ka olümpiaadi liinis.

Kõigi teaduskondade olümpiaadi orgkomitee ülesandeks jääb nüüd hoolitseda selle eest, et üliõpilased võtaksid rohkearvuliselt osa võistlusest.

Olümpiaadi orgkomitee ja kirjandusringi juhatus.

Kohtumisõhtu ülikooli tuntumate sportlastega

Laupäeval, 25. märtsil algusega kell 20 toimub Hariduse tänava kultuurihoones kohtumisõhtu sportlastega. Vestlusega oma isiklikust arengust Isamaasõja invaliidist tšempionini esineb Eesti NSV tšempion H. Elken. Muljeid 8 linna korvpalliturniirist annavad edasi

Tartu võiduka meeskonna liikmed Georg Rekker ja Harry Russak. Eesti NSV ratsasportlaste saavutustist jutustab NSV Liidu tšempion Aino Lukas. Kontserdiasas esinevad ÜSK parimad võimlejad ja rahvatantsurühm.

A. Loos

„Õhulossi“ etendus ülikoolile

Reedel, 31. märtsil algusega kell 19.30 tuleb Riiklikus Teatris „Vanemuine“ üliõpilastele alandatud hindadega esitamisele uus operett „Õhuloss“. Etendusele järgneb arutelu.

Pääsmed ülalmainitud etendusele on saadaval üliõpilasklubi korrapäia juures. Pääsmete müük nii sellele kui ka järgnevaile üliõpilasetendustele toimub kursuste kultuuriorganisatorite või teatri- volinike kaudu. Kuna hinnaalan-

dus üliõpilastele on 20—25% pääsmelt, tohiks üliõpilaskond ise olla tõsiselt huvitatud sellest, et igal kursusel oleks teatritvolinik ja et ta oma tööd teeks korralikult. Teiselt poolt on iga teatritvoliniku otseseks kohustuseks aktiivse selgitustöö abil muuta teatrikulastamine kõigi üliõpilaste positiivseks harjumuseks.

G. Arro

Vastutav toimetaja J. Feldbach

Tellige juba täna endale ajaleht „TARTU RIIKLIK ÜLIKOO“ 1. aprillist kuni semestri lõpuni!

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNU komitee ja ametiühingu komitee häälekandja

Nr. 11 (58) Reedel, 31. märtsil 1950. a. III aastakäik

Kanname veel intensiivsemalt bolševistlikku töesõna rahvahulkadesse

NSV Liidu Ülemnõukogu valimised kujunesid nõukogude rahva ühtsuse võimsaks demonstratsiooniks. Peagu saajaprotsendiline valijate osavõtt hääletamisest näitab, et kogu töötav rahvas on tihedalt koondunud bolševike partei ja nõukogude võimu ümber.

Valimiste eel saavutatud poliitiline aktiivsus rahvahulkades ja tööalane tõus tõendavad ilmekalt, et bolševike partei tugevus seisneb tema sidemes massidega, et ainult pideva selgitustööga massides võib partei edukalt täita kõiki ülesandeid töötajate mobiliseerimisel poliitiliste ja majanduslike võitude saavutamiseks.

Valimiste eel kujunesid meil välja tublid agitaatorite kollektiivid. Valimiste käik ja tulemused kujunesid suurel määral selle järgi, kuidas vastavad parteiorganisatsioonid, agitkollektiivid ja agitpunktide juhatajad oskasid agitaatoreid juhtida ja nende tööd organiseerida.

TRÜ šeflusalune agitpunkt nr. 8 oma agitkollektiiviga, mis koosnes peamiselt üliõpilastest ja õppejõududest, osutus ülikooli partei- ja komsomoli-organisatsioonide suunamisel ning sm. Feldmani juhtimisel üheks paremaks agitpunktiks Tartus. Valimiseelses selgitustöös kasvas agitkollektiivis parteitute aktiiv, kelle poliitiline teadlikkus suuresti tõusis. Valimiste ettevalmistus näitas, missugused suurepärased võimalused on meil töötavate hul-

kade mobiliseerimiseks. Valimiseelse selgitustöö kogemusi kasutades ja agitkollektiivi oskuslikult tööle rakendades võime ka edaspidi saavutada uusi edusamme töötajate poliitilisel kasvatamisel ja nende tööaktiivsuse tõstmisel.

Läheneva Eesti NSV 10. aastapäeva tähistamiseks käib üle kogu vabariigi igakülgne ettevalmistustöö. Valimiseelses perioodil loodud side elanikkonnaga ei tohi katkeda, vaid peab veelgi tihenema, süvenema. Töötajate hulkades tuleb õhutada töövaimustust ja püüda ENSV 10. aastapäevaks anda oma parim.

Läheneva kevadkülvil perioodiks on vaja agitatsioonitöö raskuspunkt suunata šeflusalustesse kolhoosidesse nii otseks selgitustöoks kui ka kolhoosagitaatorite töö abistamiseks. Meie tähtsaimaks ülesandeks on tõsta agitatsioonitöö kvaliteeti, kõrvaldada valimiseelses töös ilmenud vead ja puudused ning tõsta agitaatorite poliitilist teadlikkust.

Valimiseelses selgitustöös ja valimiste läbiviimisel saavutatud edu töötajate poliitilise teadlikkuse tõstmisel peab meile olema tõukeks edaspidisele veelgi viljakamale tööle masside mobiliseerimisel uutele võitudele sotsialistlikus ülesehitustöös. TRÜ agitkollektiiv peab ka edaspidises töös sammuma agitkollektiivide esiridades.

Viljaka töö kokkuvõtteid

NSV Liidu Ülemnõukogu valimiste eel rakendus kogu õigusteaduskonna kollektiiv Tartu linna elanikkonna hulgas tehtavasse poliitilisse selgitustöösse.

Õigusteaduskonna esimeseks ülesandeks oli linna agitpunktide ja käitiste varustamine kvalifitseeritud lektoritega. Selleks organiseeriti teaduskonna lektorite grupp vanemõpetaja O. Püssa juhtimisel. Grupi liikmed pidasid valimiseelses selgitustöös kokku 177 loengut ja vestlust, neist 29 väljaspool Tartut. Suurima arvu ettekannetega esinesid teaduskonna parteigrupi organisator sm. R. Auling (27 ettekannet), dekaan dots. E. Talvik (16 ettekannet), sm. J. Kalits (13 ettekannet), sm. O. Ibius (12 ettekannet) jne.

Teiseks ulatuslikumaks ülesandeks oli õigusteaduskonna kollektiivil agitatsioonitöö teostamine agitpunkti nr. 12 piirkonnas. Sellesse töösse rakendus 3 õppejõudu ja 112 üliõpilast. Üliõpilase M. Saartsa poolt juhitud agitkollektiivi liikmed viisid läbi kokku üle 1000 individuaal- ja kollektiivvestluse väga mitmesugustel teemadel. Agitpunktis andsid õigusteaduskonna üliõpilased Krinal jt. välja seinalehte, viidi läbi rida rahvakoosolekuid ja teisi massüritusi. Kõige paremaid tulemusi töös saavutasid sm. Krinali ja sm. Maametsa brigaadidesse kuuluvad agitaatorid, kes viisid selgitustöö elanikkonnas eeskujulike tasemele. Parimatest agitaatoritest väärivad esiletõstmist sm-d K. Sepp, L. Riisenberg, H. Metsa jt. Teiselt poolt oli aga ka halbu agitaatoreid,

nagu näiteks sm. Soobert, kes valimiste päeval üldse ei ilmunud valimisjaoskonda.

Hulk õigusteaduskonna õppejõude oli rakendunud tööle agitpunktides. Sm-d Talvik ja Püss tegid usaldusmeestena ära suure töö saadikukandidaatide tutvustamisel. Sm. Ananjeva töötas agitpunkti juhataja asetäitjana. Peale selle võtsid üliõpilased sm-d Lukas ja Blumfeldt aktiivselt osa valimiskomisjonide tööst.

Meie teaduskond ei unustanud ka oma šeflusalust Jõemetsa kolhoosi. Sinna sooritati väljasõit, kusjuures kolhoosnikutele kõnelesid dots. Rebane ja üliõpilane Reinola ning esinesid isetegevuskollektiivid.

Õigusteaduskonna kollektiivi töö hoogsusest ja tulemusrikkusest kõneleb selget keelt fakt, et agitpunkti nr. 12 teenindamisele kuuluva rajooni valijad käisid valimiste päeval hääletamas eranditult juba enne kella 14.

Valimiste ettevalmistamisel ja läbiviimisel said meie inimesed suure bolševistliku kooli. Töötulemused näitavad, et meie kollektiiv on ühisel jõul suuteline paljugi korda saatma. Ja me ei tohi jääda saavutustele peatuma, vaid peame oma selgitavat ja mobiliseerivat sõna edaspidi veel laialdasemalt viima töötava rahva hulkadesse.

L. Paglant,

õigusteaduskonna ametiühingu büroo aseesimees.

Teadusliku konverentsi lõpp-plenaaristung

Üliõpilaste Teadusliku Ühingu III, Eesti NSV 10. aastapäevale pühendatud teaduslik konverents lõpeb ühehommel, s. o. pühapäeval, 2. aprillil toimuva lõpp-plenaaristungiga. Plenaaristungil kuulatakse ära õigusteaduskonna üliõpilase H. Kärtneri ettekanne koloniaalmaade rahvaste võitlusest oma sõltumatuse eest pärast Teist Maa-

ilmasõda ja tehakse kokkuvõtteid konverentsi töö tulemustest.

Pärast plenaaristungit demonstreeritakse nõukogude teadlase eetika küsimusi käsitlevat väärtuslikku nõukogude filmi „Aukohus“, mis on dubleeritud eesti keelde.

Plenaaristung toimub algusega kell 16 keemiahoone ringauditooriumis Viktor Kingissepa tän. 16.

Üliõpilaste Teadusliku Ühingu III, Eesti NSV 10. aastapäevale

pühendatud teaduslik konverents

Konverentsi pidulik algus

Üliõpilaste Teadusliku Ühingu kolmas teaduslik konverents, mis on pühendatud Nõukogude Eesti 10. aastapäevale, algas möödunud laupäeval piduliku ava-plenaaristungiga Teaduste Akadeemia saalis. Siia kogunes rohkesti meie ülikooli õppejõude ja üliõpilasi, samuti külalisi teiste liiduvabariikide ülikoolidest — Minskist, Kaunasest ja Riias.

...Kõnetoolis on UTÜ esimees sm. L. Päi. „Me pühendame oma konverentsi Eesti NSV juubeliaastapäevale,“ lausub ta, „sest me oleme tänuvõlgsed nõukogude võimule ja bolševike parteile, kes andsid meile tee helgesse ellu, andsid võimaluse hariduse omandamiseks ja viljakaks tegevuseks teadusliku töö alal.“ Sm. Päi jutustab kodanlikust ajast, mil üliõpilased teadusliku tööga peagu üldse ei tegelnud,

ja kõrvutas seda olukorraga meie nõukogude ülikoolis, kus üliõpilaste teaduslik töö võtab iga aastaga järjest laiemat ulatust. Soovides konverentsile head kordaminekut ja niisuguseid saavutusi, mis oleksid meie vääriliks kingiks kodumaale Eesti NSV aastapäeva eel, kuulutab sm. Päi konverentsi avatuks.

Edasi toob konverentsist osavõtjatele tervitust teadusala prorektor sm. A. Marland, kutsudes üliõpilasi ennastalgavalt teenima eesrindlikku nõukogude teadust, seadma oma eeskujudeks teaduse korifeed — Marxi, Engelsi, Lenini ja Stalini.

Nüüd kuulatakse ära ajaloo-keeleteaduskonna IV kursuse üliõpilase K. Siilivaski ettekanne „Tartu Töölise ja Soldatite Saadikute Nõukogu tegevus 1917. aastal“, milles antakse põhjalik ülevaade

nõukogu osast revolutsiooni teostamisel ja selle saavutuste kindlustamisel.

Plenaaristungil lõpul toovad meie ülikooli UTÜ liikmeile sooje tervitust Lät Riikliku Ülikooli dotsent sm. Levitan, Valgevene Riikliku Ülikooli üliõpilane sm. Snežkova ja Kaunase Põllumajandusakadeemia üliõpilane sm. Ramanauskas.

Kui plenaaristung üldiselt kujunes teadusliku konverentsi vääriliseks avaakordiks, siis ei saa ometi jätta märkimata asjaolu, et istungi algus tunduvalt viibis. Kui gi see hilinemine olulises osas ei olenenud konverentsi korraldajaist, on ta siiski õpetuseks, et edaspidi tuleb selliseid häbistavaid väärtusi vältida hoolsama ja kõiki võimalusi arvestava ettevalmistusega.

Arstiteaduse sektsiooni tulemusriikas töö

saavutuste paraadiks, vaid tõsiselt töökonverentsiks.

Üldiselt võib sektsiooni tööd lugeda õnnestunuks. Eriti hinnatav on see, et tööst osavõtjate hulgas oli rohkesti ka Tartu keskkoolide lõppklasside õpilasi, mis räägib UTÜ töö populaarsuse tugevast kasvust. Kokku külastas sektsiooni istungeid 349 inimest, neist 42 teaduskonna õppejõudu.

Sektsiooni parimateks ettekanneteks tuleb lugeda Ü. Valvere tööd „Kudeteraapia Vabariiklikus Tartu I Haavakliinikus“ ja J. Seederi tööd „Naha transplatatsiooniks granulatsioonide pinnase optimaalse faasi määramine tsütobakterioskopiiliste preparaate abil“, mis on teostatud iseseisvate uurimustena ning omavad praktilist tähtsust. Märkimisväärset praktilist väärtust omab ka T. Rekki töö, mille teemaks on „Suuõõne vähktõve

varajane diagnostika“. Tunnustust väärivad ka teised sektsiooni töökäigus esitatud ettekanded, olles hoolikalt ette valmistatud ja suuremal või vähemal määral õnnestunud.

Külalisesineja V. Zarionov Riias näitas oma ettekandes, et kõigi siseelundite haigestumise puhul on kaasa haaratud ka maks, millist asjaolu on sisehaiguste ravimisel tähtis silmas pida.

Konverentsi töö lõpul võtsid sõna prof. Linkberg, dots. Kõrge, üliõpilased V. Zarionov ja T. Zdan-ko, kes konstateerisid edusamme UTÜ tegevuses ja soovisid teaduslike ringide liikmeile jõudu ja edu edasiseks veel viljakamaks tööks.

T. Zdan-ko,

UTÜ arstiteaduse osakonna nõukogu esimees.

Pildil: UTÜ teadusliku konverentsi ava-plenaaristungist osavõtjaid.

Foto V. Levitski

Tiigi tänava ühiselamu üliõpilasnõukogu

ÜLESKUTSE

kõigile TRÜ ühiselamu elunevatele üliõpilastele

Selleks, et kaasa aidata TRÜ üliõpilaste ühiselamutes elamiskultuuri parandamisele, üliõpilaste ideelis-poliitilise kasvatustöö taseme tõstmisele ja massiliste kultuurürituste organiseerimisele, kutsub Tiigi tänava üliõpilaste ühiselamu üliõpilasnõukogu üles kõigi üliõpilaste ühiselamute üliõpilasi järgnema meie üleskutsel ning astuma sotsialistlikku võitlusse ENSV 10. aastapäeva auks. Selle võitluse raames võtame endale järgmised kohustused:

I Elamu-heaolu alal:

1. Pidevalt tõsta ühiselamus elamiskultuuri ja puhtust ning korda tubades, kasutades selleks laialdaselt üliõpilaste kaasabi.
2. Parandada üliõpilaste elamuheaolulist teenindamist, hoolitse ühiselamus toiduainete, piima ja juurvilja müügi eest.
3. Viia läbi ühiselamu ulatuses sotsialistlik võitlus parima toa ja korruse nimel.

II Ideelis-poliitilise kasvatustöö alal:

1. Organiseerida üksikute korruste kaupa seltsimeheliku kriitika koosolekuid.
2. Korraldada vestlusi nõukogude üliõpilase ilmet.
3. Organiseerida ühiselamus seltsimehelik kodus ebaõigesti käitunud üliõpilaste kasvatamiseks.
4. Kindlustada ühiselamu seinalehe ilmumine kord nädalas, igal laupäeval. Hoolitseda seinalehe kõrge sisulise taseme eest.

III Massilise kultuuritöö alal:

1. Kindlustada populaarteaduslike ja poliitiliste loengute korraldamist kord nädalas.
2. Korraldada semestri jooksul vähemalt 2 isetegevusõhtut ühiselamus elunevate isetegevustele kaasabil.
3. Korraldada teatri ja muuseumide kollektiivset külastamist.
4. Hoolitseda üliõpilaste vaba aja kultuurse veetmise eest.

IV Sporditöö alal:

1. Viia lõpule ühiselamu male-esivõistlused aprillikuu jooksul.
2. Rajada ühiselamu õuele spordiväljak.
3. Organiseerida ühiselamu võrk-, korv- ja jalgpallimeeskonnad ning võrkpallinaiskond.
4. Korraldada sõprusvõistlusi teiste TRÜ ühiselamute üliõpilastega.

Ühiselamu üliõpilasnõukogu kohustub iga kuu lõpul lahtisel koosolekul arutama käesolevas üleskutses endile võetud kohustuste täitmist.

Seltsimehed üliõpilased TRÜ ühiselamuis! Parandagem ühiselt meie ülikooli ühiselamute taset, kasvata-rem end eeskujulikeks nõukogude üliõpilasteks ka väljaspool auditooriumide seinu!

TRÜ Tiigi tänava üliõpilaste ühiselamu üliõpilasnõukogu.

Matemaatika-loodusteaduskonna keemiaosakond 100 aastane

25. märtsil möödus 100 aastat päevast, mil otsustati jagada Tartu Ülikooli filosoofiateaduskond kaheks iseseisvaks osaks: ajaloo-keele- ja füüsika-matemaatika-teaduskonnaks. Sellel otsusel oli suur tähtsus mõlema teaduskonna arengule. Uuesti loodud füüsika-matemaatika-teaduskonna ülesandeks oli õpetada matemaatikat ja loodusteadusi, nende seas ka keemiat.

Pärast iseseisva füüsika-matemaatika-teaduskonna ja keemiaosakonna loomist laienesid võimalused keemia õppimiseks. Sellest ajast peale antakse Tartu Ülikoolis ka selle osakonna lõpetajatele välja keemikute diplomid, kuna paljudes teistes ülikoolides lõpetanud keemikud saavad filosoofia-alased diplomid. Varsti pärast teaduskondade lahutamist tuleb keemia õppetoolile prof. Carl Schmidt, kes töötab sel kohal 40 aastat. Selle aja vältel sammub Tartu Ülikooli keemiaosakond väärikalt kaasa keemia kiire arenguga. Prof. Schmidt ja tema kaastöötajate sulest ilmuvad põhjapanevad tööd, samuti tehakse laialt ulatuslikke analüütilisi uurimusi.

Ülikooli peahoonele ehitatakse külge tiivad, milledest vasakpoolses kogu alumine kord ja osa keldrid.

ruume antakse keemiaosakonna kasutada. Keemia üliõpilaste arv kasvab aastast aastasse ja Tartu Ülikooli lõpetanud keemikutest saavad mitmed ülemaailmse kuulsuse ning siirduvad õppejõududena nii sisse- kui ka välismaa ülikoolidesse.

Eesti kodanliku valitsuse ajal segavad aga mitmed häired keemiaosakonna hoogsat arengut. 1924. a. suletakse kodanliku valitsuse poolt keemilise tehnoloogia osakond, kuna leitakse, et ei ole tarvidust insener-keemikute järgi. Hiljem aga, 1936. a., arvatakse, et on tarvis ette valmistada ainult keemikuid-insenere ja avatakse keemiaosakond Tallinna Tehnikainstituudi juures, kuna Tartu Ülikooli keemiaosakond, kus peaohk asus põhilikult teoreetilisel ettevalmistusel, hoopis likvideeritakse! Tartu Ülikoolis töötavad keemia kateedrid õpetavad ainult teiste osakondade ja teaduskondade üliõpilasi.

Alles nõukogude võimu ajal leiab keemia õpetamine jälle väärikat hindamist. Imestamisväärselt kiiresti parandatakse haavad, mille löid okupatsioon ja sõjategevus Tartu Ülikoolile. Juba 1947. a. avatakse taas Tartu Riikliku Ülikooli füüsika-matemaatika-teaduskonna keemiaosakond, mis võib

ette valmistada nagu teisedki NSV Liidu ülikoolid keemikuid-anorgaanikuid, organikeid, analüütikuid ja füüsiko-keemikuid ning edaspidi ka keemia pedagooge keskkoolidele. Keemiaosakonnas on praegu 4 vastavat kateedrit. Õppejõudude arv keemiaosakonnas on suurem kui kunagi enne — 21. Ka keemia loenguid kuulavate üliõpilaste ning praktikantide arv on palju tõusnud. Üliõpilaste-keemikute arv vastavat keemiaosakonnas ulatub praegu 60-ni. Ka keemia kateedrite kauaaegne mure — ruumide küsimus — on leitud lahenduse. Tänu partei ja valitsuse pidevale hoolitsusele ning abile ja TRÜ haldus-aparaadi puutetele on lõpule viidud uue keemiablocki ehitamine ning alates veebruarist 1950. a. asub keemiaosakond peagu täielikult uutes ruumides, mis on eriti selle osakonna jaoks ehitatud ja sisustatud.

Uued lahedad olud ja laiad perspektiivid innustavad õppejõude ja üliõpilasi järjest pingamaks tööks, et tuua ka oma panus nõukogude keemiateaduse arenguks.

L. Imelik,
anorgaanilise keemia kateedri
vanemõpetaja.

MÕTTEVAHETUSE KORRAS

Tulevaste eriteadlaste professionaalse ettevalmistuse parandamiseks

Käesoleval aastal lõpetab ülikooli rohkesti noori agronome, insenere, arste, õpetajaid, kes peale lõpetamist asuvad oma ülesandeid täitma rahva teenindamisel. Arstiteaduskonna lõpetab käesoleval aastal üle kuuekümmet üliõpilast, kes asuvad tööle noorte arstidena. On jäänud vaid kaks kuud riigieksamiteni. Üliõpilastel on see aeg viimaseks ettevalmistusperioodiks, et veelkord seltsi läbi vaadata materjali, mis on üliõpilaste kestel omandatud, et juba täiesti ettevalmistatult astuda riigieksam komisjoni ette. Oma töösse tõsiselt suhtuvad üliõpilased, nagu sm-d Loogna, Sachris, Anton, Kama, Rannaveer on loonud kindla süsteemi ainete kordamiseks ning pole mingisugust kahtlust, et mainitud seltsimehed sooritavad oma eksamid eeskujulikult.

Pärast lõpetamist asub suur osa noortest arstidest praktiliste arstidena tööle maa-arsti jaoskondadesse, haiglatesse, kliinikutesse, ning just seepärast on erilise tähtsusega küsimus, et arstiteaduskonna dekanat pühendaks suurt tähelepanu kateedrite tööle, kes annavad viimase viimistluse tulevastele noortele nõukogude arstidele. Hästi on osanud oma tööd organiseerida hospitaal-haavahaiguste kateeder (juhataja dr. Petlem), naistehaiguste kateeder (juhataja prof. Bernakoff). Kuid puudusena peab märkima, et nõukogude tervishoiuorganisatsiooniliste küsimustega, mis moodustavad ühe väga tähtsa osa

tulevase noore arsti tööst omal töökojal, tegeletakse vähe või üldse mitte. Tõsi, tervishoiuorganisatsiooni üldiste põhiülesannetega tutvusid üliõpilased juba IV kursusel, kuid kuidas organiseerida tööd tuberkuloosi vastu võitlemisel, abordi vastast võitlust, kuidas siduda meditsiinilist tööd kohalike nõukogude, partei-, ametühinguliste organisatsioonidega — need küsimused pole paljudele selged.

Meie tervishoiuorganisatsioonis on toimunud pärast Suurt Isamaasõda suuri organisatsioonilisi muudatusi — ambulatoor-poliikliinilised asutised on muudetud terviklikeks, võimsateks ravi-profülaktikalisteks asutisteks, millede ülesanne on ühelt poolt lähendada kvalifitseeritud arstiabi töötajale ning teiselt poolt tõsta arstide erialaseid teadmisi. Viiakse läbi rida üritusi tervishoiuasutiste võrgu ümberkorraldamisel jne. Nende ürituste tegelikeks rakendajaks on eelkõige tervishoiutöölised, kusjuures sellest tööst tuleb osa võtta ka neil noortel arstidel, kes käesoleval aastal lõpetavad ülikooli. Kui aga küsida arstiteaduskonna dekanadilt, mis on tehtud või mis kavatakse teha selle küsimuse lahendamiseks, siis paraku hetkel jääme küsimusele vastuse võlgu. Noored arstid on samuti vähe teadlikud meie rahvamajanduse plaanidest, tervishoiu planeerimisest ning raviasutiste finantseerimisest põhjaldest, kuid tänapäeval ei ole küllaldane, kui arst tunneb vaid meditsiini selle

kiitsas mõttes. Iga nõukogude arst on ühtlasi ka tervishoiuorganisatsioon. Et lünka noorte arstide ettevalmistuses sel alal täita, on tingimata vajalik, et rektorat koos arstiteaduskonnaga kõige lühema aja jooksul lahendaks järgmised küsimused:

1. Annaks viimase viimistluse tulevastele noortele arstidele kateedrite kaudu praktiliseks tööks tulevastele töökohtadele.
2. Tutvustaks noori käesoleval ajal maksja tervishoiuorganisatsioonis.
3. Viiks läbi seminarid, konsultatsioonid jne. tervishoiuküsimuste koordineerimisest nõukogude, parteiliste, ametühinguliste, ühiskondlike organisatsioonidega.
4. Seaks sisse korra, et lõpetanud noored arstid kinnitatakse 2–3 aasta vältel kateedri juhatajate juurde konsultatiivse abi saamiseks nii praktilises töös kui ka teadusliku töö tegemiseks.
5. Kindlustaks noori arste vajaliku meditsiinilise kirjandusega, eelkõige käsiraamatutega.

Siinkohal ülesõtetud küsimused ei peaks piirduma vaid nende üksikute teesidega, vaid neid võiks täiendada nii arstiteaduskond kui ka teised teaduskonnad, sest see aitaks kaasa tulevaste eriteadlaste professionaalse ettevalmistuse parandamiseks.

A. Räni,
Tartu Linna TK Tervishoiuosakonna juhataja.

Väheste hoollega läbiviidud üritus

Ajaloo-keeleteaduskonna hiljuti lõppenud olümpiaadi-ülevaatuses raamides lavastati teaduskonna näiteringi poolt sama teaduskonna üliõpilase Oskar Kruusi 3-vaatuseline näidend „Kivi keset nurme“. Tunnustavalt tuleb hinnata noore autori head tahet ja visa püüdu katsetada teiste loominguiliste žanride kõrval ka draama viljelemise ja andud juhul jäädvastada jõukohaselt meie põllumajanduse kollektiviseerimisliikumist käsitlevasse kirjandusse meie uue, sotsialistliku põllumajanduse alustele siirdunud külaühiskonna kõige päevakohasemat teemat: elu tööd ja klassivõitlust juba asutatud kolhoosis.

Pärast näidendi valmimist ja lavastamist tuleb aga kahtsusega nentida, et see tänuväärne ja probleemiderikas teema ei ole leidnud rahuldavat lahendamist ning viimistlemata näidendi ebaküpse lavastuse süü jagavad teaduskonna näitering (juhataja sm. H. Lamm), teaduskonna olümpiaadi orgkomitee (esimees sm. M. Privoi) Noorte Autorite Koondis ja autor. Näidendi põhiprobleemina on püütud anda klassivõitlust kolhoosi pugenud kulakuga karjatalitaja

Helju Kala näol ning õpetada selle paljastamisest tehtud järeldusega kolhoosikollektiivi alalise valvusele. Kõrvalprobleemidena on mõeldud arveametnik Aino Sarapi õppimasaatmine ülikooli põllumajandusteaduskonda ja armastusintriigi, mille kahe pooluse — arveametniku ja karjatalitaja — vahel kõigub näidendi ebaõnnestunud kuju, kolhoosi esimees Olev Soolaid.

See oleks probleemide kõige vastuvõetavam asetus, eeldusega, et kõrvalprobleemid on seotud peaprobleemiga ning teenivad teose põhiideed — klassivõitluse kujutamist. Kõneolevas teoses reastuvad aga probleemid oma kandejõult ja ulatusest otse vasutpidises järjekorras, kusjuures probleemid on antud tegelaste individualiseerimata kõnede kaudu ja draama põhitunnus — tegevus — on põhiliselt jäetud kulisside taha.

Märgitud probleemid ükshaaval vaadelduna ei osutu antud paigutuses lahendatavaks. Pole muidugi õige vältida armuintrige nõukogulike teoste tegelaste juures.

Antud näidendis on aga tooniandev ainult armastus, kohati segane ja põhjendamatu, millesse kaob esimehe karakter, muutu-

des igale tõukele vastuvõtlikuks ja alistuvaks. Kolhoosi juhtimise asemel kibedal tööajal kulub esimehe aeg veidrale lipitsemisele, ja kui lisada juurde ta poliitiline lühinägelikkus (Helju, keda ta varemgi tundis, vastuvõtmine kolhoosi), siis ei päästa teda ka näidendi lõpus öeldud tagasihoidlik repliik: „Jah! Lasksin end alt vedada“. Kas selles peab kajastuma ta ümberkasvamise? Ei! See ei keela tal järgmises vaatuses jälle alistumast kellele tahes ja unustamast oma vastutusrikkaid ülesandeid. On arusaamatu, miks jätab valvas kolhoosikollektiiv sellise esimehe oma ametikohale.

Peaprobleem — klassivõitlus — on jäänud pinnapealseks ja selle lahendus oleviku kolhoosides pesitsevate kulaklike jäänuste muutunud võitlustaktikat arvestades ei ole usutav.

Näidendi sisustab ainult kolhoosi juhatus, esimehest kuni lüüvane mani ja nende hulgas vilksatav korraks ka üks (!) lihtkolhoosnik — vana Juhan. Nõrgalt avaldub teoses kolhoosi töö, kolhoosnikute peremehetunne ja nende teadvuse vabanemine vana ühiskonna igandest.

Sellised oleksid näidendi põhilised puudused, mida aga lavastuses osaliselt oleks võidud vältida, kui lavastaja sm. H. Lamm ja näitle-

KOMMUNISTLIKE NOORTE ELU

Õppeedukuse ja -distipliini tõusu eest

Hiljuti toimus arstiteaduskonna komsomoli-algorganisatsiooni järjekordne üldkoosolek, mille keskseks päevakorrapunktiks olid õppetöö küsimused. Peale selle võeti koosolekul vastu ÜLKNÜ liikmeks III kursuse eesrindlik üliõpilane sm. Lia Grassmann, kes valimis-kampaania ajal paistis silma oma innuka tööga agitgrupi vanemana.

Etteandega õppetöö ja distipliini küsimustest esines teaduskonna prodekaan dots. E. Siirde, kes põhjalikult analüüsis õppetöös seni esinenud puudusi. Etteandes kritiseeriti eriti raviosakonna II kursust, kus puudujate arv on kõige suurem ja õppeedukus kõige madalam. Üliõpilased Maurer, Kits, Kaljuste, Bogatšova, Mander jt. puuduvad

sageli loenguilt ja viivad sellega alla kursuse üldisi näitajaid. Nõrk on distipliin ka stomatoloogiaosakonna I kursusel, kus sagedasima puudujate arv on üliõpilased Salajõe, Toots jt. Paljudel kursustel esineb suuri väärtusi poliitinformatsioonitundidest osavõtu osas. Halb on see, et kommunistlike noorte grupid kursustel pole sellistele faktidele küllaldast tähelepanu osutanud ega küllalt aktiivselt võidelnud õppetundistipliini tõstmise eest. Sm. Siirde etteandes ja sellele järgnenud elavais läbirääkimistes märgiti ühtlasi konkreetseid abinõusid olukorra parandamiseks.

P. Sepp,
arstiteaduskonna II kursuse
kommunistlik noor.

Kommunistlikud noored on esirinnas

Kui kogu kehakultuuriteaduskonna kollektiiv on hooliga rakendunud kunstilise isetegevuse ja omaloomingu olümpiaadi ettevalmistamisse ja läbiviimisse, siis juhtivaks ja suunavaks jõuks selles töös on teaduskonna kommunistlikud noored. Kehakultuuriteaduskonna komsomoli-algorganisatsioon on hoolitsenud kunstilise isetegevuse arendamise eest võtnud oma südameasjaks.

Teaduskonna kommunistlikud noored on aktiivseteks osavõtjateks isetegevuskollektiivide tööst. Kommunistlikud noored Ants Aavola, Erlend Teemägi jt. on tun-

tud eesrindlike ja innukate isetegevuse harrastajatenä.

Komsomoli-organisatsiooni kaasaabil ja innustusel viidi teaduskonnas läbi kursustevaheline omaloomingu võistlus, mis andis häid tulemusi ja rikastas ülevaatus kava mitmete väärtuslike numbritega. Ka kommunistlikud noored ise võtsid võistlusest osa.

Suurt tähtsust omas olümpiaadi ettevalmistusel veel üks komsomoli-algorganisatsiooni üritus — nimelt väik-seinalehe väljaandmine, mille kaudu paljastati töös esinevaid puudusi ja näidati vahendeid nende kõrvaldamiseks.

G. Rekker

Tarvis on hoolikamat ettevalmistust

Olümpiaadi ülevaatus teise voo ruumes toimus hiljuti kunstilise isetegevuse ja omaloomingu ülevaatus metsandusteaduskonnas. Toimunud õhtu alusel ei saa veel teha kokkuvõttekku hinnanguid kunstilise isetegevuse olukorrast selles teaduskonnas, sest 3. aprillil toimub veel teine isetegevusõhtu. Kuid siiski võib juba esialgsete andmete alusel konstateerida, et metsandusteaduskonnas on mõeldud aastaga võrreldes tehtud tunduvalt edusamme kunstilise isetegevuse viljelemisel. Kui mõeldud aastal polnud teaduskonnas veel võimlemisrühmi ega näiteringi, siis nüüd on need loodud ja võisid ülevaatusel demonstreerida oma senise töö tulemusi.

Teisel poolt aga peab märkima, et edusammudest hoolimata jääb kunstiline isetegevus metsandusteaduskonnas oma taseme poolest veel maha mitmest teisest teaduskonnast.

Tunnustustvääriks algatuseks on teaduskonna estraadiorkestri loomine, mis aga kahjuks pole veel jõudnud rahuldava kunstilise tasemeni.

Akordionistide oli ülevaatusel esindatud kaks. Neist Aino Vars esines silmapaistva eduga, U. Ugaste aga pidanuks oma ettekannet hoolikamalt ja tõsisemalt ette valmistama.

jad oleksid töötanud püüdlikumalt ja hoolsamini. Kui noor autor ei näinud puudusi oma töös, siis pidanuks neid avastama kollektiivsel arutelul. See aga ei saanud toimuda, sest teaduskonna olümpiaadi orgkomitee ja näitering tundsid vajadust näidendi järele alles siis, kui olümpiaad oli juba ukse ees. See tingis näidendi lavakõlblikuks viimistlemise autori poolt suure kiiruga ja juhuslike näpunäidetega järgi. Liigset vabadust lubas sm. Lamm ka repliikide väljakäpimisel, mille tagajärjel näidendist jäi järele ainult konseptiivne ideekavand ja ettekandel olid vaastuse vaheajad pikemad kui vaatused ise.

Näitering tegi oma töö hoolimatult ja läbimõttelamat. Nii kõnelesid näitlejad teksti küll umbes autori mõttega, kuid mitte selle sõnastusega.

Rahule ei saa jääda ka lavapiltidega, eriti kolhoosi kontori osas. Meie kolhoosikontoris on ikkagi ka midagi muud peale tooli, lana ja loosungi.

Sellised on vead ja neid põhjustanud tegurid, mis organiseerijate saatmuse tõttu rikkusid ilusa ettevõtte — noore autori uudisteoste etendamise. Vigadest peame õppima edaspidi paremini ja püüdlikumalt täitma oma ülesandeid.

J. Mitt

Eesti Donbassis kõlas Akadeemilise Meeskoori laul

Nõukogude laul, nagu kogu meie kunst, on üheks ühiskondliku mõtte arendamise relvaks, masside ühiskondliku aktiivsuse tõusule kaasaaitamise, nende mobiliseerimise vahendiks. Sellist eesmärki taotles ka Akadeemilise Meeskoori laul asjalõppenud Põhja-Eesti kontserdimatkal, millega taotleti sidemete loomist ja tihendamist Eesti Donbassi töötajatega ning keskkoolinoorsooga.

Mõeldud reedel alanud kontserdimatk läbis Tapa, Rakvere ja Kohtla-Järve, kus esineti nelja kontserdiga, mille kavast esitati Muradeli, Pokrassi, Tšerni, Ernestsaksa, Riitsingi, Griegi jt. heliloojate ning vene rahvalaule. Solistidena võtsid matkast osa meie ülikooli andekamad isetegevuslased pianist H. Taur, viuldaja V. Murumaa ja tšellist U. Kolk. Tuleb märkida, et koor ja solistid esinesid edukalt, mida tõendavad ka kohalike koorijuhitade ja teiste kultuuritegelaste kiitvad hinnangud. Kahtlemata aitas kontserdimatk kaasa meie koorilikkete kollektiivustunde tõstmiseks ja tutvumiseks viisaastaku hiiglaslike töövõimudega. Teisest küljest tihendas see matk Tartu Riikliku Ülikooli sidemeid töötajate hulkadega ja näitas taas kord, et meie ülikool tõeliselt nõukogude ülikoolina on sügavalt rahvalähedane ja näeb oma ainust eesmärki rahva teenimises.

K. Viise,
Akadeemilise Meeskoori
esimees.

Vastutav toimetaja J. Feldbach

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNU komitee ja ametiühingu komitee häälekandja

Nr. 12 (59) Reedel, 7. aprillil 1950. a. III aastakäik

Võitluses kodanliku ideoloogia igasuguste iganditega tõstame tulevaste kaadrite kvaliteeti

Meie kodumaa kõigis tööstustes, kolhoosides ja koolides on kommunistlikud noored ikka ja alati esirinnas. On tüüpiline ja täiesti enesestmõistetav, et kommunistlik noor on stahhaanovlane, koolides aga eesrindlane õppe- ja ühiskondlikus töös. Sellepärast on ka täiesti loomulik, et iga meie aus noor tahab olla kommunistlik noor. Kommunistlikku noort just sellepärast nimetatakse kommunistlikuks nooreks, et ta ennastalgavalt ja väsimatult töötab ja võitleb kommunistliku ühiskonna loomise eest, inimeskonna õnne eest.

Ka meie ülikoolis on kommunistlikud noored üliõpilaste esirindades. Kommunistlike noorte organiseerimisel ja innustamisel oleme saavutanud suurt edu õppe- ja kasvatus-töös.

Kuid kas me võime öelda, et kõik ülikooli lõpetajad on kõrge kvalifikatsiooniga nõukogude spetsialistid, uue ühiskonna aktiivsed ülesehitajad? Kahjuks veel ei või. Me anname ikka veel liiga palju praaki noorte kaadrite osas. Paljud lõpetajad ei tunne sügavalt marksislik-leninlikku teadust, ei tule toime oma tööülesannetega pärast ülikooli lõpetamist ja seda just teadmiste ja organisatorilike oskuste puudumise tõttu. Täielikult poliitilisest kirjaoskamatuses ja oma eriala nõrgast tundmusest räägivad niisugused faktid, nagu see, et üks mullustest ajaloo-keeleteaduskonna lõpetajatest, noor kirjanduseõpetaja, ei teadnud, kuidas avaldada kosmopolitismi ja kodanlik natsionalismi kirjanduses. Mõned arstiteaduskonna lõpetanud eralduvad oma tegelikus töös ühiskondlikust elust ja kuulutavad arsti ja arstiteaduse väljaspool poliitikat seisvaks; mitmed põllumajandusteaduskonna lõpetanud ei tunne kolhoosi põhirõnga jne.

Niisuguste faktide esinemine tõstab teravalt päevakorda kaadrite kvaliteedi küsimuse. Ülikooli kommunistlikud noored peavad rektoraadi ja parteiorganisatsiooni juhtimisel tegema kõik selleks, et tõsta ülikoolis tehtav kasvatus-töö sellisele kõrgemale, mis kindlustaks ülikoolis kasvatatavate kaadrite kõrge kvaliteedi.

Ei ole kahtlust, et lüügend meie üliõpilaste, tulevaste eriteadlaste ettevalmistuses tulenevad olulises osas kodanliku natsionalismi mürgiste igandite edasielamisest väga

mitmekesistes vormides. Sellepärast viiakse ELKNU TRÜ Komitee otsuse kohaselt kõigis teaduskondades aprillikuu jooksul läbi komсомол-organisatsioonide lahtised koosolekud, kus põhiküsimuseks on kapitalistlike igandite paljastamine. Need igandid ja kombid on kammitsaks paljude üliõpilaste jaoks ja segavad nende normaalselt arengut täisväärtuslikeks nõukogude eriteadlasteks. Sellepärast peab iga kommunistlik noor bolševistlikult kriitikaga paljastama oma õp- perühma neid üliõpilasi, kes ühel või teisel viisil on veel kodanliku ideoloogia kütkeis, ja aitama kaasa nende kasvatamiseks.

Kogemused õpetavad meid, et halvad eriteadlased, halvad töötajad tulevad neist, kes ülikoolis hoiavad eemale ühiskondlikust elust, püsivad „erapooletuse“ petlikul positsioonil. Sellised inimesed sageli õpivad hästi, saavad häid hindeid, kuid on irdunud elust ja seadnud oma põhiülesandeks õppe- ainete kuiva pähetuupimise, naiivselt arvates, et nad sellega täidavad oma kohuse ühiskonna ees. Nad pahatihti ei oska isegi analüüsida seda, mida nad on pähe õppinud ja ei oska seda siduda pulbitseva nõukogude eluga. Üliõpilasi, kes õpivad ainult selleks, et olla ülikoolis ja kes ei tee sügavaid järeldusi oma õpinguist ja tulevases elust, võiks nimetada olesklejateks. Seda tüüpi üliõpilasi on meil veel küllalt palju.

Olesklejaid ei huvita ringide töö, koosolekud, arutelud. Nad kardavad väga ühiskondlikke kohustusi ja hoiduvad neist kramplikult. Neil pole mingeid kindlaid ideid ega tulevikuperspektiive. Lühidalt: nad on sellised, nagu ei tohi olla nõukogude üliõpilased, nad on meie leasjatute ballastiks. Ja sellepärast ei tohi meie kasvatustöö neistki mööda minna, kes hoiduvad eemale ja püüavad olla „erapooletud“. Meie ülesanne on teha neile selgeks nende eksimuste sügavus ja viia nad õigele teele.

Kommunistlikud noored! Paljastagem kõikjal „inimesi tupes“! Viigem oma koosolekud läbi printsiipiaalse bolševistliku kriitika tähe all! Argem salligem oma õp- perühmas passiivseid, eluvõõraid inimesi! Sellega aitame kaasa meie poolt kasvatatavate kaadrite kvaliteedi tõstmiseks.

Parimate isetegevuslaste saavutuste demonstratsioon

Ülikooli isetegevuslased seisavad praegu olümpiaadi lõppülevaatuste lävel, kuhu iga teaduskonnast saadetakse esinema parimad sois- tid ja kollektiivid. Lõppülevaatused algavad 8. ja 9. aprillil näiden- dite ja deklamatsioonide ülevaa-

tusõhtutega Hariduse tänava kultuurihoones. 13., 14. ja 16. aprillil aga toimub Teaduste Akadeemia saalis ülevaatus teiste isetegevus- alade osas. Kõik ülevaatused alga- vad kell 8 õhtul.

Muudatusi olümpiaadi tulemuste hindamissüsteemis

Olümpiaadi orgkomitee otsustas teostada muudatuse olümpiaadi ju- hendis teaduskondade lõpliku pare- musjärjestuse arvutamise osas. Uue korra kohaselt arvutatakse teaduskondade lõplik paremusjär- jestus järgmise valemi järgi:

$$P = A + \frac{O + ND + M + TV + U}{5}$$

kus A on sportlike võistluste eest saadav hinne, O — omaloomingu eest saadav hinne, ND — lõppü- levaatusel näidendite ja deklamatsi- onide eest saadav hinne, M — lõppülevaatusel muusikalistes ette- kannetes eest saadav hinne, TV — lõppülevaatusel tantsude ja võimle- misettekannete eest saadav hinne, U — teaduskonna ülevaatus eest saadud hinne ja P — resultaat.

O arvestatakse aritmeetilise kes- misena teaduskonna poolt esitatud kahe parima kirjandusliku, parima muusikalise, parima kehakultuuri- lise omaloomingu ja parima kuju- tava kunsti esitise eest.

ND on kahe parima deklamatsi- ooni keskmine hinne ja näidendi eest saadava hinne aritmeetiline keskmine.

M on kolme vokaal- ja kahe instrumentaalpala eest saadavate hinnete aritmeetiline keskmine ja TV — kahe tantsu- ja kahe võimle- misettekande eest saadavate hin- nete aritmeetiline keskmine, kuna U arvutamine toimub olümpiaadi juhendis ettenähtud korra kohaselt.

KONVERENTS LÖPPES

UTU III teaduslik konverents lõppes 2. aprillil plenaaristungiga, mis toimus keemiahoone suures auditoriumis. Ettekandmisele tulid õigusteaduskonna üliõpilase H. Kärtneri ja Metsandusteaduskonna üliõpilase H. Randmaa tööd. Viimane oli läbimõeldud, põhjalik ettekanne, mis tõi esile rea fakte ja tõiseid järeldusi autori uurimustest ENSV looduse ümberku- jundamise stalinliku plaani kohta, näidates ära konkreetseid võima- lusi selle plaani elluviimise kiiren- damiseks ja edaspidiseid ülesan- deid teaduslikuks uurimistööks sel alal. H. Kärtneri ettekanne koloni- aalrahvaste võitlusest oma sõltu- matuse eest jäi kahvatuks, kandes liiga üldsõnalist deklaratiivset ise- loomu.

Kokkuvõtte konverentsi tööst tegi UTU Nõukogu esimees sm. Pää, kes tunnistas konverentsi üldiselt kordaläinuks.

Ülikooli parteibüroo sekretär sm. Vill tõi oma kriitilises sõnavõtus esile mitmeid puudusi konverentsi töös, öeldes täiesti õigustatult, et vennasvabariikide külalised näita- sid meie UTU-le, kuidas peavad olema üliõpilaste teaduslikud tööd ette valmistatud. UTU Nõukogul tuleb äsjamöödunud konverentsi õppetundidest teha tarvilikud jä- reldused töö edaspidise tõusu taga- miseks.

Juriidiliste teaduste sektsiooni tööst

Juriidiliste teaduste sektsioonis toimus üldse kolm istungit. Esime- sel istungil oli ettekandmisel IV kursuse üliõpilase J. Schmidt'i töö teemal „Kollektiviseerimine Eesti NSV-s“. Töö oli põhjalik ja andis väga hea ülevaate kollektiviseeri- mise küsimustest Eesti NSV-s.

Teisel istungil esitati kaks tööd: IV kursuse üliõpilase V. Leeto töö „Riikide vastutus rahvusvahelises õiguses“ ja III kursuse üliõpilase H. Mõtsniku töö „Võitlus Venemaa arenguteede pärast XIX saj. ühis- kondlikus mõlemises“. Esimese töö juures jättis soovida töö meto- loogiline külg, kuna teine töö ku- junes väga pinnapealseks — referent polnud küllalt tõsiselt süvene- nud töösse.

Viimasel istungil oli samuti ette- kandmisel kaks tööd. IV kursuse üliõpilane J. Kaldre kõneles teemal „Osavõtu küsimus nõukogude kriminaalõiguses“. Ettekande kohta võib märkida, et autori tähelepanu oli jaotatud töö üksikutele küsimus- tele ebaproportsionaalselt, mistõttu kannatas ka töö terviklikkus.

Parimaks tööks juriidiliste tea- duste sektsioonis osutus IV kursuse üliõpilase E. Mölder'i töö „Võitlus objektivistlike ja kosmopolitist- like vigade vastu nõukogude krimi- naalprotsessi alases teaduslikus kirjanduses“.

Üldiselt tuleb märkida, et konve- rents teenis oma eesmärgi. Esita- tud tööde temaatika oli aktuaalne ja ettekanded olid autorite poolt üldiselt hoolikalt ette valmistatud.

Konverentsi töö puuduseks tuleb lugeda seda, et ei suudetud kaasa tõmmata rohkem üliõpilasi, eriti nooremate kursuste osas. 66 külas- tajat kõigi kolme istungi kohta kokku on siiski õigusteaduskonnas liiga vähe. Ka oleks tahtnud kon- verentsil kuulda rohkem sõnavõtte.

V. Leeto,
UTU Nõukogu aseesimees.

Iseseisev õppimine tõstab meie ideelis-poliitilist teadlikkust

Möödunud semestril algas Tartu Riiklikus Ülikoolis töö terves reas marksistlik-leninlikku teooriat ise- seisvalt õppijate gruppides, millesse oli registreerunud arvukas hulk ülikooli õppejõude. ÜK(b)P ajalugu, dialektilist ja ajaloolist mate- rialismi ning poliitilist ökonomiat iseseisvalt õppijate gruppide kõr- val oli NSV Liidu välispoliitika küsimuste ja kaasaegsete rahvus- vaheliste suhete iseseisvalt õppija- te grupp üks vähemaid oma arvu- liselt koosseisult. Sinna oli regist- reerunud 25 õppejõudu.

Heites pilgu kuni käesolevani tehtud tööle, võib aga märkida, et viimase grupi töö on olnud siiski üks aktiivsemad. Seni on toimu- nud grupis 12 loengut, konsultatsi- ooni ja teoreetilist vestlust, ning vaid kahel korral on lektori ära-

Leningradi Riikliku Ülikooli esi- najatena oli meil meeldiv võimalus osa võtta TRÜ UTU III teadus- likust konverentsist.

Me oleme väga tänulikud Eesti seltsimeestele, kes võtsid meid vas- tu, ümbritsedes meid väsimatu hoole ja tähelepanuga. Tänu nende hoolitsusele meil õnnestus tutvuda Tartuga, tema muuseumidega ja ülikooli eluga.

Väga meeldiv oli kohata siin Moskva, Kaunase, Riia ja Minski ülikoolide delegatsioone. Nõupidamised, mis TRÜ UTU Nõukogu

korraldas teiste ülikoolide dele- gatsioonidega, toovad kahtlemata suurt kasu kõigile osavõtjale.

Viibisime paljudel sektsioonide istungitel. Oppisime palju kuulnud ettekandeist, meie teadmised rika- tusid, me nägime meie seltsimeeste elu ja tööd.

Sõites tagasi Leningradi, tahame soovida, et kuue ülikooli sõprus, mis sai aluse neil päevil, tugeneks iga päevaga veelgi.

V. Djakin ja V. Orlov,
Leningradi Riikliku Ülikooli üliõpilased.

Sõna on külalistel

Tugevnegu meie sõprus

Parimate muljetega tagasi koju

Osa võttes TRÜ UTU III teadus- likust konverentsist oli võimalik tähele panna, et Tartu üliõpilased teevad viljakat tööd teaduse mit- mekesistel aladel ja teevad seda suure nõukoguliku patriotsmi ning innuga.

Plenaaristungil esitatud referaat Tartu tööraha võitlusest nõukogu- de võimu võidu ja tugevdamise eest 1917. a. näitas kujukalt, kui sü- damelähedane see võitlus on Nõu- kogude Eesti üliõpilastele. Kuid konverentsi töö käigus sektsiooni- des oli selgesti näha, et samasugused võitlejad kommunismi võidu ja parema tuleviku eest on kõik kon- verentsist osavõtjad.

Kuigi kuulajate arv mõnel istun- gil oleks võinud olla suurem, siis- ki kohalolijad oma aktiivsusega ja elava osavõtuga läbirääkimistest tegid tasa selle väikese lünga.

Veel tahaksin märkida õppejõu- dute aktiivset osavõttu konverent- sist. Eriti tuleb märkida metsan- dusteaduskonna õppejõudude roh-

Töökogemuste vahetamine andis meile palju väärtuslikku

Ainult meie maal, kus noorsoole on avatud kõik võimalused õppida, töötada ja arendada teadust, on võimalik selline loominguline side arvukate kõrgemate õppeasutiste vahel, nagu see ilmnas TRÜ UTU III teaduslikul konverentsil.

See konverents ja tutvumine siinsete üliõpilaste tööga andis meile väga palju. Me vahetasime töökogemusi, saime juurde uusi mõtteid ja suundi edasiseks tööks. Sellepärast jätkame edaspidi veel energilisemalt sõpruse tihendamist Tartu üliõpilastega.

Oleme rõõmsad, et meiegi saime

TRÜ UTU liikmeile edasi anda mõningaid töökogemusi, mis meie ülikoolis on osutunud viljakaiks ja kasulikeks. Nii näiteks soovita- sime luua vene keele ja kirjandu- se osakonna juures nõukogude kir- janduse sektsioon, kus võiks läbi viia kirjanduslike üdisteoste aru- lusi. Hea oleks ka meie ülikooli eeskujul välja anda kirjandusli- ku almanahhi, kuhu võiks paiguta- da parimaid üliõpilaste teaduslikke töid ja kirjanduslikku omaloomin- gut.

Valgevene Riikliku Ülikooli delegatsiooni nimel
N. Snežkova.

Läti Põllumajanduse Akadeemia üliõpilane Albert Tiõ esineb ettekan- dega läti mitšuurinlastest põllumajandusteaduste sektsiooni istungil.
Foto L. Vassiljev

kordi puudunud loengutest ja teo- reetilistest vestlustest. Arvestades asjaolu, et palju puudunud ja lä- bivõetud materjali mitte omandanud seltsimehed takistavad tunduvalt töö üldist käiku, on vajalik, et ametiühing, eriti kehakultuuritea- duskonna osas, enam tähelepanu pööraks iseseisvalt õppijate töö kontrollimisele ja nende abistami- sele.

Kahtlemata tuleb lugeda suurel määral lektori, sm. Jegorovi tee- neks asjaolu, et grupi töö on üld- joontes arenenud rahuldavalt, jär- jekindlalt, ning et enamik sellesse gruppi registreerunud õppejõude on omandanud palju uut ja väärt- uslikku oma ideelis-poliitiliste teadmiste tõstmiseks.

E. Tallmeister,
grupi vanem.

Töövõitudega vastu Eesti NSV 10. aastapäevale

Eesti NSV ajaloolisest kümnendast juubeliaastapäevast lahutab meid vaid mõni üksik kuu. Kogu eesti töötav rahvas valmistub täie innuga selleks üldrahvalikuks pidupäevaks. Iga päev toob kaasa sündmusi, mis näitavad meie töötavate hulkade kõrget poliitilist aktiivsust ja võimsat tööentusiasmi, maailma kõige eesrindlikuma korra — nõukogude korra suurt jõudu.

Ka Tartu Riikliku Ülikooli kollektiiv on asunud ettevalmistustele Eesti NSV 10. aastapäeva väarikaks tähistamiseks. Ülikoolis on tööle asunud vastav komisjon, kelle poolt on välja töötatud aastapäeva tähistamise kava. Nimetatud kavas on ette nähtud üle 100 erialalise ja poliitilise loengu, mis üksikutes ettevõtetes, kätistes ja kolhoosides viiakse läbi ülikooli õppejõudude poolt. Teaduskonniti tehakse kokkuvõtteid kateedrite ja teaduskondade töösaavutustest ülikoolis nõukogude korra tingimustes.

Esmakordselt rakendatakse ülikoolis sotsialistlikku võistlust, mille vastava üleskutses algasid õigusteaduskond ja matemaatika-loodusteaduskond. Selle üleskutses võtsid vastu teised teaduskonnad ja sellega on kogu ülikooli kollektiiv valmis kindlustama ülikooli tööplaani korraliku täitmise ja veel lisaks täitma rea konkreetseid üleplaaniisi sotsialistlikke kohustusi.

Sotsialistlikku võistlust rakendavad ka kehakul-

tuurikollektiivid ja mitmed teised ühiskondlikud organisatsioonid.

Ülikool annab ENSV 10. aastapäeva tähistamiseks välja teaduslikke artikleid sisaldava koguteose. Samuti pühendatakse aastapäevale 1.—3. juulini kestev teaduslik sessioon kolme plenaaristungiga, kus kuulatakse ära 12 teaduslikku ettekannet aktuaalsetel teemadel. Samaaegselt toimuvad vastavad näitus- teaduskondades ja ülikooli raamatukogus. Eel- seisev suur tähtpäev tiivustab samuti üliõpilasi omandama senisest paremini oma õppeaineid, tõstma õppedistsipliini ning veel intensiivsemalt töötama marksistlik-leninliku teooria omandamise alal.

Ülikooli majandusaparaat on võtnud enesele Nõukogude Eesti 10. aastapäeva eel tõsiselt üles- andeid. Nii saavad uue rüü rida ülikooli maju nii väliselt kui seesmiselt. Olgu siinkohal tähtsamana mainitud vaid ülikooli peahoonet, mille fassaad, aula ja koridorid valgendatakse jne.

Ülikooli kollektiivi ülesandeks seoses ettevalmis- tustega Eesti NSV 10. aastapäevaks on suured ja vastutusrikkad. Olgu iga õppejõu, üliõpilase ja tee- nistuja ülesandeks veelgi paremini, senisest veelgi suurema hooga võidelda Eesti NSV 10. aastapäeva auks võetud kohustuste täitmise eest, et me kõik võiksime eelseisval suurel tähtpäeval rõõmu tunda saavutatud edusammude üle.

Kehakultuur ja sport

Lõppenud talispordihooja kokku- võtteid

Tehes kokkuvõtet lõppenud tali- spordihooajast TR Ülikoolis võib konstateerida üliõpilaspere suure- nevat huvi talispordi vastu. Uha enam hoogu on võtnas suusatamine, kuna uisutamise alal valitseb veel suur mahajäämus, mis kind- lasti on tingitud vastava sektsioo- ni puudumisest ÜSK juures ja ma- teriaalse baasi nõrkusest.

Võrreldes möödunud aastaga tõu- sis tänavusel hooajal tunduvalt üliõpilassportlaste arv, kes juba sügisel aegsasti tegid ettevalmistu- si lähenevaks suusaspordihooajaks, käes pidevalt treeningtundides. Vastavalt sellele võis märgata ka nende sportmeisterlikkuse tundu- vat tõusu.

Olgugi, et ÜSK ridadest lahkus möödunud aastal rida parimaid suusaspordilasi ülikooli lõpetamise tõttu, suutis ÜSK oma positsiooni säilitada 1950. a. ENSV ametiühin- gute esivõistlustel, tulles kindlalt esikohale. Eesti NSV esivõistlustel suusatamises pidi ÜSK sel aastal aga leppima II kohaga.

Keskseks sündmuseks hooaja vältel oli mudugi ametiühingute ja kommunistlike noorte suusakross. Võrreldes möödunud aastaga on selle suure ürituse läbiviimisel teh- tud edusamme. Osavõtjate arv tõu- sis 753-lt 1250-le, kusjuures aga ei saa ka märkimata jätta olulisi puudusi krossi üldises käigus. Os- avõtjate arv on siiski veel väike. Nii näiteks parimas teaduskonnas — KKT-s võitis krossist osa ainult 85% kollektiivi liikmetest, viimasele kohale jäänud arstiteaduskonnas aga oli see protsent koguni vaid 43,6.

Eriti nõrgaks tuleb tunnistada peale arstiteaduskonna ka metsan- dusteaduskonna, loomaarstiteadus- konna ja matemaatika-loodustea- duskonna osavõttu suusakrossist.

Nagu suusakrossi nimi juba

ütleb, peaks siin kommunistlike noorte osa kõige eesrindlikum ole- ma. Tegelikult aga pole see kõikjal nii. Näiteks arstiteaduskonnas stari- tis krossil ainult umbes 40% kom- munistlikest noortest. Analooiline on olukord ka põllumajandustea- duskonnas ja õigusteaduskonnas. Kõige kurvem on aga pilt, kui ana- üüsida TRÜ komsomolikomitee ja ametiühingu komitee liikmete osa- võttu krossist. Komsomoli komitee paljudel liikmetel, eesotsas sekre- tär sm. Tiido ja kehakultuurisek- tori juhataja Aino Lukasega, samuti ametiühingu komitee esime- hel sm. Paulil ja aseesimehel sm. Salumaal on kross tegemata. Seni, kui komsomoli- ja ametiühingu komitees endas pole aru saadud krossi tähtsusest, pole seda ka loo- ta laiemalt üliõpilashulka. Selleks, et parandada edaspidi krossi läbiviimist TRÜ-s, tuleks ka krossi tegeliku juhtidel endil võt- ta õige hoiak suusakrossi suhtes.

Hooaja viimase üritusena toimu- id TRÜ esivõistlused suusatamises. Rõõmustavaks nähteks selle juures oli üliõpilaste elav huvi esivõistlus- te vastu, mida näitab asja- olu, et teatesuusatamises stari- tis kokku 18 mees- ja nais- konda.

Üldiselt TRÜ esivõistlused suu- satamises näitasid, et üliõpilas- peres hakkab üha enam hoogu võtma suusaspord, mis on üks tali- spordi kaunimaid ja peamisi alasid ning meie üliõpilasperele kõige kättesaadavam.

Lootes, et meie ülikooli suusa- baas peagi kahekordistub, oleks rõõmustav nähe, et esialgne saavu- tatud hoog mitte ei raugeks, vaid järgmisel hooajal mitmekordistuks.

A. Aavola,
kehakultuuriteaduskonna II
kursuse üliõpilane.

Pingelised heitlused ruudulisel laual

Olümpiaadi ürituste raames toi- mudav praegu teaduskondadevahelised malevõistlused, millel on esi- datud 7 teaduskonda, igakühe ühe nais- ja seitsme meesmaletajaga.

Seni mängitud viie vooru tule- muste alusel hoiab esikohal enda käes matemaatika-loodusteadus- kond, kelle võistkond on saavuta-

nud 25,5 punkti 29-st võimalikust. Teisel kohal on metsandusteadus- kond 19 punktiga 30-st võimalikust. Individuaalselt on parimini esi- nend meesmaletajad Nei, Soobak ja Sõerd ning naismaletajad Mikfeld ja Otsasson.

E. Jegerson

Kui kaua ÜSK kavatses viivitada?

Juba käesoleva aasta veebruari- kuus avaldasid ajaloo-keeleteadus- konna purjespordihuvilised noored soovi hakata tegelema ettevalmis- tustega kevadiseks purjespordi- hooajaks. Otsustati paluda abi Üli- kooli Spordiklubilt treeneri näol, kes annaks juhiseid tehnilistes kü- simustes. ÜSK-st teatati, et seda asja hakkab juhtima sm. Parre, kuid mitte enne, kui luuakse vast- tav sektsioon üliõpilaskoolilises ulat- ses, mis pidi toimuma märtsis.

Ajaloo-keeleteaduskonna üliõpilas- ed organiseerisid oma kehakultu- rikollektiivi juures purjespordi sektsiooni ja jäid ootama ÜSK poolt lubatud abi. Märtsis aga üle- ülikoolilise purjespordisektiooni asutamist ei toimunud, vaid see liukati ÜSK poolt aprillile. Selle järele pidid joonduma ka ajaloo-

keeleteaduskonna noored ja ikka veel ootama, millal ÜSK osutaks neile vajalikkudele.

Võib-olla ÜSK leiab, et eksami- sessiooni ajal on paras aeg nende küsimustega tegelemiseks? Sellisel juhul aga jäävad käesoleval pur- jespordihooajal kõrvale paljud asjastuhvitatud ja purjesport jääb meil endiselt väikese hulga „spe- tialistide“ asjaks. Ajaloo-keeletea- duskonna purjespordihuvilised aga sellega ei lepi ja ootavad, et ÜSK suhtuks vähem bürokraatlikult nende algatusse ja aitaks kõigiti kaasa selle tähtsa spordiala viimi- seks laialdastesse üliõpilasmassi- desse.

K. Kuk, A. Künnap,
ajaloo-keeleteaduskonna üli-
õpilased.

Õppedistsipliin tugevamaks!

Õppedistsipliin ülikoolis — see on töödistsipliin, see on sotsialist- liku töösuhetumise küsimus.

Metsandusteaduskonnas jätab õppedistsipliin käesoleval õppeaas- tal veel väga palju soovida. Meil leidub üliõpilasi, kes kaasüliõpilasi ebaselgimehlikult agiteerivad halv- vasti töötama, nagu see juhtus sügissemestril metsamajandustea- duskonna IV kursuse mõningate üliõpilastega (A. Sinkel jt.); meil esineb korrarikkumisi, mis seisnevad õppetöö ajal kõrvaliste küsi- mustega tegelemises, nagu seda ke- vadsemestri algul kiputi arendama metsatööstusosakonna III kursuse mõnede üliõpilaste (E. Eiber jt.) poolt; meil aga leidub veel ka üli- õpilasi, kes õppetööst hoiavad liht- salt eemale, võttes osa vaid üliõpi- laste poolt valitud üksikute õppe- distsipliinide loengutest ja prakti- listest tööst, nagu näiteks metsa- tööstusosakonna II kursuse üliõpi- lane B. Nagel. Teaduskonna mõnin- gate üliõpilaste kohusetundetu õp- petöösse suhtumine aga tekitab nende tõsiselt raskusi õppetöös edukalt edasijõudmiseks. Nii näi- teks metsamelioratsiooniosakonna III kursuse üliõpilased A. Koger ja B. Koltsov võtavad õppetööst osa korraldult ja suudavad selletõttu saada ainult rahuldavaid hindeid, metsatööstusosakonna I kursuse üliõpilastest aga E. Vares puudub sagedasti õppetööst ja ei ole suut- nud likvideerida üht talvisel eksa- misessioonil jäänud võlgnevust. Sama kursusel üliõpilane H. Velder- man, heade võimetega isetegevus- lane, peab tõstma oma töödistsip- liini mitte ainult isetegevusaladel, aga koordineerima oma tööd ka õnnetegevuse alal, et tõista maha- jäänute ehamugavalt kohalt õppe- tööd eesrindlase meeldivale ja au- väärsele kohale.

Eeskujudeks teaduskonna üliõpi- laskollektiivis ei ole aga mitte need kuus metsamajandusosakonna IV kursuse üliõpilast, kellele halva õppeülesannetesse suhtumise ja nõukogude üliõpilasele mittesobiva käitumise pärast anti rektori poolt sügissemestril karistusi, või need teaduskonna endised üliõpilased (V. Pajumets, E. Taro, A. Männa- maa ja jt.), kes märtsikuu teisel pool- lel eksmatrikuleeriti halva õppe- tööst osavõtu pärast. Eeskujudeks on meil põhjust tõsta õppetöös edu- kaid ja ühiskondlikult aktiivseid üliõpilasi, nagu metsamajandustea- duskonna III kursuse üliõpilasi U. Langelit, U. Riispret, metsa- melioratsiooniosakonna III kursuse üliõpilast V. Linnamäge, metsa- tööstusosakonna III kursuse üliõpi- lasi V. Kaarnat, V. Koslovi ja pal- jusid teisi. Kursustest aga väär- ib esiletõstmist metsatööstusosakonna IV kursuse, kus töödistsipliin on võrdlemisi kõrgel tasemel.

Meil esinevad puudused on vaja likvideerida. Selleks on rakendatud administratiivse tegevuse kõrval ühiskondlikus liinis kogu kollek- tiivi haarav sotsialistlik võistlus. Kursuste kolmikud astugu aga veel aktiivsemalt tegevusse ja kasutagu kursuse hooldaja õppejõu ning de- kanaadi abi kursuse esirinda viimi- seks.

Dots. V. Ritslaid,
metsandusteaduskonna dekaan.

Kommunistlike noorte elu

Iga noor olgu aktiivne osavõtja ühis- kondlikust tööst

Möödunud neljapäeval toimus põllumajandusteaduskonna üliõpi- laste elus tähelepanuväärne sünd- mus — sel päeval kogunes üle 150 kommunistliku ja organiseerimata noore komsomoli-algorganisatsioo- ni lahtisele koosolekule, kus päe- vakorras oli võitluse küsimus ko- danliku ideoloogia igandite vastu üliõpilaste teadvuses. Aktiivne osa- võtt tõendas, et põllumajandustea- duskonna üliõpilased on üle saa- nud kõigest vanast, aegunud ja on tõsiselt huvitatud edasilükkumist takistavate tegurite likvideerimisest üliõpilaste teadvuses ja käitumises. Sedasama näitab ka 11 eesrindliku noore vastuvõtmine ÜLKNÜ rida- desse samal koosolekul.

Algorganisatsiooni büroo sekre- tär sm. Aamisepp näitas oma sõ- navõtet, et kapitalismi igandite vastu on tarvis pidada karmi võit- lust, sest nad ei kao iseenesest ja on suureks takistuseks uue inimese kasvatamisel. Ta tõi teaduskonna elust esile juhtumeid, kus suhtu- takse halvustavalt ühiskonnatead- duse õppimise (Reintam, Lamp- son), sulgutakse kitsasse isiklike huvide tsitadelli (Randvoog, Sep- po), pigistatakse sõbramehlikult silmad kinni väärnähutuste ees, va- letatakse õppetööst osavõtu küsi- muses (Unt, Uuemõis, Rummelg) jne.

Ka teistes sõnavõttudes said pal- jud kodanlike igandite kandjad paljastada kriitika osaliseks. Sm. Rooma näiteks kritiseeris I kursu- se üliõpilast Porovardjat, kes ei tunnusta oma kohustusi kollektiivi ees, hoidub kõrvale ühiskondlikest üritustest ja propageerib kodanli- ke mugava äraelamise ideaalikesi. Ka üliõpilane Haak oma labaste aljadelega marksismi-leninismi naljale seminaril ja „spikerite“ te- gemise propageerimisega väär- ib kursusekaaslaste põlastust. Üliõpi- lane Remmer aga näitab oma iroo-

nilise suhtumisega nõukogude teh- nika suursaavutustesse, et ta ei taha seada oma elueesmärgiks kaa- saatamist moodsa, eesrindliku teh- nikaga varustatud kolhoosipõllu- majanduse ehitamisel.

Rohkete asjalike sõnavõttede kõrval jättis imelikul mulje IV kur- suse üliõpilase Aule sõnavõtt, mil- les loendati paljasõnaliselt hulk puudusi, kusjuures puudus konk- reetsus ja vigade põhjuste analüüs. See näitas bolševistliku printsiipi- aalsuse ja enesekriitika puudumist sm. Aule enda juures. Ometi esi- neb IV kursusel, nagu märkisid teised sõnavõtjad, hulk fakte, mis räägivad kodanlike igandite ole- masolust: üliõpilased Oho ja Pirts hoiduvad kõrvale kolhooside abis- tamisest, kursuseõhtul püüdsid mõ- ned üliõpilased „üles soojendada“ iganenud, nõukogude inimesele võõraid buršilaulukeid jne.

Ka sm. Palmi sõnavõttus ilmes kriitikapuudus, kui ta ütles, et III kursuse moodustab ühtse nõukoguli- ku terviku. Ometi aga kannab selle kursuse üliõpilane Saag juba viis aastat kodanlike lipuvärvidega sõr- must ja käib kirikus!

Üldiselt täitis koosolek oma vas- tustusriika ülesande, näidates täie selgusega, kui õigustatud olid sõ- navõttega esinenud seltsimeeste nõudmised sageli kõrvalistena näi- vate, kuid edasilükkumist takista- vate igandite likvideerimiseks. Koosolekust osavõtjad veendusid, et praegu peab iga nõukogude üli- õpilane endalt küsima, kas ta on kõik teinud aktiivseks kaasalöö- miseks sotsialistlikus ülesehihtu- töös. Nende vastu aga, kes elust end eraldada tahavad, tekib para- tamatult hukkamõistev ühiskond- lik arvamus, kunni nad end ei pa- randa ja ei asu aktiivsele osavõt- misele nõukogude elust.

V. Koslov,
ELKNÜ TRÜ Komitee liige

Veste

Uudu Uniste avalik kiri . . .

Mina, Uudu Uniste, olen eluaeg- olnud väga tagasihoidlik inimene. Juba algkoolist alates olen ma ar- mastanud tagumistes pinkides istu- da, et võimalikult vähe õppejõu- dute tähelepanu äratada.

Nii hea on segamatult mõtteid mölgutada kuskil kaugemas nurgas, kritseldada kuivatuspaberile, või kui see täis saab, siis kooli lauale. Selleks on eriti sobivad värvimata või heledavärvilised lauad. Sinna võib kõike jäädvustada, mis südä- mel pakitseb: võib ropendada või armastust avaldada, joonistada armsama inimese portree või ini- siaalid, või jälle jäädvustada tules lõõmav ja verest nõretav süda noo- lega. Võib ka selliseid asju üles tähendada, mis muidu meeles ei seisa, nagu valedid, aastaarvud või grammatika reeglid.

Mulle meeldib väga selline enda- ette nokitsemine. Kuid tegelikult ma polegi nii üksik. Kord sattudes põllumeeste auditooriumi, ma leid- sin nende laudadel palju huvita- vat materjali. Ja ega mina üksik poleks jõudnud poole aastaga täis joonistada keemia ringauditoori- umi laud! Oi, meie oleme päris mitmekesi! Vaata ainult ringi kee- leteadlaste, arstide, ajaloolaste või ükskõik kelle auditooriumides, ja sa veendud selles. Ja meie ees on seni kõik võimetud, sest me töota- me endamisi ja salaja.

Üks tundmatu tagasihoidlik mõt- tekaaslane on mul matemaatikute hulgas. See on oma eluülesandeks võtnud vene keele tundide ajal üks laua jalg läbi lõikuda. Mate- maatikud üldse on väga visad ja järjekindlad inimesed. Seda järeld- dan ma ka minu tundmatust kol- leegist — iga tund paar laastugi, küllap tal on kõik täpselt välja arvestatud, et saaksid korraga läbi nii laua jalg kui ka ülikoolikursus.

Nagu ma juba eespool mainisin, olen ma väga tagasihoidlik ja ra- hulik inimene. Ei taha, et minust palju räägitakse, ei taha ka ise palju rääkida. Aga viimasel ajal on mind hakanud taga kiusama. Vene keele õpetaja küsib mind alati just siis, kui mul on mõni huvitat- nikerdus pooleli. Poliitinforma- tsioon, marksisim ja üldse igal pool on hakanud mulle erilist tä- helepanu pühendada: küsitakse, konsulteeritakse, kontrollitakse konspekte ja arvestatakse miinus- punkte kõrvaliste asjadega tegele- mise eest. Lühidalt — mu väikese mõtiskelud loengute ajal on täiesti rikutud.

Kallid tundmata kolleegid kõiki- dest teaduskondadest, andke mulle nõu, mida peaksin ma edaspidi tegema.

Tervitades Uudu Uniste

. . . ja mõned soovitused Uudu Unistele

Need paljud, kes ei jaga Uudu Uniste ja temataoliste mõtte- ning teovisi ja mõistavad selle hukka, vastavad Uniste kirjale järgmiste soovitusetega:

1. Soovitame astuda näitekunsti- ringi; teist saaks „pesueht“ man- dunud aegade noorsoo kehastaja, kellel puudub nõukogude noorsoole omane töörohm ja südusid.
2. Võtke lauaajala lõikumise ase- mel endale mõni eksperimentaalne uurimistöö oma eriala teaduslikus ringis. Oma füüsilist jõudu võite rakendada kehakultuurikollektiivis.
3. Kindlasti te loete selliseid raa- matuid, nagu „Südäme haav- vad“ jt. Asendage need selliste raamatutega, nagu „Noor Kaardi-

vägi“, „Kuidas karastus teras“, „Önn“, „Valgus Koordis“ jt.

4. Oppige igaks tunniks ettenäh- tud osa vene keelt.

5. Ajaleht „Tartu Riiklik Ülikool“ ja seinalehed ootavad teilt häid karikatüre ja vesteid — mitte puidul, vaid paberil.

Täitnud enam-vähem need näpu- näited, te lakkate olemast ülleiligne „mööbel“ edasirühkiva nõukogude õppiva noorsoo jalus. Olete siis muutunud vajalikuks lüliks meie suures kollektiivis, kes üksmeelselt võitleb parema homse eest ja kuu- lutab kadu tumedatele möödunud aegade varjudele.

Vastutav toimetaja J. Feldbach

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNÜ komitee ja ametiühingu komitee häälekanaja

Nr. 13 (60) Reedel, 14. aprillil 1950. a. III aastakäik

Parimate töötulemustega vastu Eesti NSV 10. aastapäevale!

21. juulile, 1950 lähleb eesti töötav rahvas vastu suure vaimustuse ja erilise tööhooga. Töötajad linnas ja maal võtavad endale uusi kõrgendatud sotsialistlikke kohustusi, ületavad seniseid norme, sammuvad ühelt töövõidult teisele.

See töövaimustus on haaranud ka meie ideoloogilise rinde töötajaid. Selle kujukaks väljendajaks on Tartu Riikliku Ülikoolis esmakordselt rakendatud sotsialistlik võistlus, mille algatasid õigusteaduskonna ja matemaatika-loodusteaduskonna õppejõud, teenistujate ja üliõpilaste kollektiivid ja millega ühinesid kõik teised teaduskonnad.

Seoses rahvusvahelise toolispüha 1. mai lähenemisega on ENSV 10. aastapäeva auks toimuv sotsialistlik võistlus meie ülikoolis võtnud juurde uut hoogu. Aprilikuu teisel poolel toimub ka esimene sotsialistliku võistluse tulemuste hindamine ja parimat teaduskonda ootab premeerimine rektoraadi ja ametiühingu komitee rändpunalipuga.

Sotsialistliku võistluse käigu kontrollimisel on selgunud, et teaduskondade kollektiivid suhtuvad asjaolult võetud kohustustesse ja teevad tõsiseid pingutusi nende täitmiseks. Matemaatika-loodusteaduskonnas ja arstiteaduskonnas on ametiühingu büroo organiseerinud sotsialistliku võistluse kohustuste täitmise kontrolli, ajaloo-keeleteaduskond on rakendanud laialdast võistlust üksikute üliõpilaste vahel, kehakultuuriteaduskonnas on seatud sisse täpne arvestus võetud kohustuste täitmise osas. Loomaarstiteaduskonnas on seatud sisse sotsialistliku võistluse kontrollivihik, kus fikseeritakse täidetud kohustused.

Kui vaadata vastuvõetud sotsialistliku võistluse kohustusi sisuliselt, siis näeme, et need kohustused haaravad teadusliku uurimistöö, õppeprotsessi paremustunde, õppejõudude erialase kvalifikatsiooni tõstmise, massilise poliitilise töö, teaduse ja praktika seose tugevdamise ja veel palju muid küsimusi. Ei ole kahtlust, et nende kohustuste täitmine aitab tõsta meie ülikooli töötaset veelgi kõrgemale.

Kuid seejuures esineb nii sotsialistliku võistluse kohustuste vastuvõtmise kui ka võistluse organiseerimise osas tõsiseid puudusi, mis tuleb kiiremas korras kõrvaldada.

Sotsialistlik võistlus ei ole veel igas teaduskonnas muutunud õppejõude, teenistujate ja üliõpilaste mobiliseerivaks faktoriks. See nähtub sellest, et võetud kohustuste hulgas leidub selliseid, mis oma olemuselt kuuluvad täitmisele tavalise ülikooli töö korras ja on juba enne sotsialistliku võistluse väljakuulutamist teaduskonna tööplaanis ette nähtud või juba koguni täidetud. Näiteks looma- ja arstiteaduskonna sotsialistliku võistluse kohustustes, mis võeti vas-

tu märtsikuul 1950, oli nähtud ette jaanuarikuus viia läbi Emajõe zoovetjaoskonna vetsanitaride kursused, s. t. fikseeriti seda, mis oli juba toimunud. Samas ettenähtud kandidaadi-dissertatsiooni kaitsmise all mõeldi sm. Velleste dissertatsiooni, mille kaitsmine oli juba ammu enne märtsikuud välja kuulutatud. On päris selge, et sellised punktid sotsialistliku võistluse kohustustes töötajate masside uutele saavutustele mobiliseerimise asemel võivad avaldada otse vastupidist, uinutavat mõju.

Sotsialistliku võistluse kohustuste hulgas leidub ka ebakonkreetsed punkte, mille teostamist on võimatu või väga raske kontrollida.

Üksikud vastuvõetud punktid on ka vastuolus nõudega, et sotsialistlik võistlus ei saa toimuda töö selles osas, mis võib mõjutada õppejõude tulemuste hindamist. Matemaatika-loodusteaduskonna üleskutses leiduv punkt „Kindlustada 100%-st riigieksamite sooritamist 1950. a., pidevalt juhendades üliõpilaste ettevalmistust riigieksamitele“ võib aga kaudselt mõjutada eksamikomisjoni, et see võimaldaks kõigil eksami sooritamise. Sellesisulise kohustuse vastuvõtmine on ülikooli praktikas ammu keelatud.

Esineb ka selliseid punkte, mille täitmine võib viia formalismile — näiteks kohustus kõigi loengute täielikuks konspektseerimiseks või kohustus tõsta UTÜ liikmete arvu 1950. a. jooksul vähemalt 75% (õigusteaduskonna üleskutses).

Kõik need sisulised puudused sotsialistliku võistluse kohustustes tuleb kiiremas korras kõrvaldada.

Üheks väga oluliseks puuduseks on ka veel see, et sotsialistlikku võistlust ei ole veel viidud iga üksik-töötajani. Vähe on veel võetud individuaalkohustusi. Selles osas seab ametiühingu-organisatsioonid ees veel suur töö. Peamiseks sihtkohaks, kelle tööst suurel määral oleb selle pauduse kõrvaldamine, on ametiühingu rühmaorganisatsioon.

Eesti NSV 10. aastapäeva eelne tööperiood nõuab kogu ametiühingu aktiivilt, et ta oma tähelepanu pööraks peamiselt sotsialistliku võistluse järjekindlale süvendamisele. Ametiühingu organid peavad võistlusele osutama praktilist abi sotsialistlike kohustuste täitmisel.

Väga vähe näivad tundvat huvi sotsialistliku võistluse vastu ka mõnede teaduskondade dekaanid. Nende poolt allakirjutatud teaduskondade semestri tööplaanides ei mainita üldse sotsialistlikku võistlust.

Sotsialistlik võistlus on kommunistliku ühiskonna ülesehitamise läbiproovitud meetod, ja haaranuna laiu töötajate masse, viib ta meie arengut kiiremini edasi. Sotsialistlik võistlus Tartu Riiklikus Ülikoolis peab haarama igat õppejõudu, teenistujat, töötajat ja üliõpilast.

Ühiselt tullakse raskustega toime

Ajaloo-keeleteaduskonna ajaloo-osakonna I kursusel käib pingerikas töö juba semestri algusest peale, et tagada kevadise eksamisessiooni hea kordaminek. Käesoleva semestri üheks suuremaks mureks on kursusetööde küsimus. On ju see meil kõigil alles esimene iseisev teaduslik töö ning sellepärast seatud küllaltki suurte raskustega. Seoses kursusetöödega valmistab eriti suurt raskust venekeelse materjali läbitöötamine, kuna meie vene keele oskus siiski pole nii küllaldane, et võida vabalt kasutada vajalikku kirjandust suuremas ulatuses. Ent sellest raskusest oleme üle saanud. Nii on meie rühma paremiku seast Laii Kukeste, Ivo Tiibar ja Aino Käärik osutanud seltsimehelikele abi oma kaasüliõpilastele venekeelse materjali tõlkimisel. Kursusetöö kirjutamises aga on meil juhendajaks meie rühma hool-

daja õppejõud sm. Laigna, kes kunagi ei keeldu andmast juhtnööre tööks.

Üheks huvitavamaks osaks on kahtlemata valminud tööde läbiarutamine terve rühmaga. Siis tuuakse esile töödes esinevad puudused ja ebatäpsused, et neid oleks üliõpilastel võimalik kõrvaldada enne tööde lõplikku äraandmist.

Seoses kevadiste taastamistöödega võttis meie osakond endale kohustuseks taastada igatiks 60 tundi, et aidata kaasa meie linna varemest puhastamis.

Kuid meie rühmast ei saa rääkida kaugelki ainult kiitvat. Nii mõnegi asjaga ei saa rahule jääda. Ikka ilmneb üksikuid põhjuseid puudumisi. Suure hulga puudumispunkte meie rühmale on juurde toonud sm-d Maas, Tiibar ja Kaev.

H. Kübar

Kogemustest tuleb õppida

Üliõpilaste Teaduslik Ühing asutati meie ülikoolis kaks ja pool aastat tagasi. Asutamise ajal oli ühingu 13 teaduslikku ringi kokku umbes 400 liikmega. Oma olemasolu kestel on UTÜ pidevalt kasvanud ja praeguseks ületab ringide arv juba 50, kuna ringidesse on koondunud juba ligi pool üliõpilaskonnast. UTÜ liikmete arv aga on kasvanud 250-ni. Ka ühingu töö maht ja tase on tunduvalt paranenud, on kasvanud teaduslike tööde hulk ja tõusnud nende sisuline väärtus. See areng peegeldub kujukalt üliõpilaste teaduslikel konverentsidel, mille raames ettekan-tavate tööde arv ja kvaliteet on pidevalt tõusnud. Hiljuti lõppenud kolmanda, Eesti NSV 10. aastapäevale pühendatud teadusliku konverentsi töö toimus juba 15 sektisioonis 39 istungil, kus peeti kokku 85 teaduslikku ettekannet. Vastavad arvud I teaduslikul konverentsil olid 11, 22 ja 43 ning II konverentsil 12, 34 ja 63.

Konverentsist võttis osa ka 18 külast, Moskvas, Leningradist, Minskist, Kaunasest ja Riias, kes esinesid 16 ettekandega. Külaste osavõtt konverentsist aitas oluliselt kaasa konverentsi õnnestumiseks. Nende ettekanded olid näiteks sellest, milline peab olema teaduslik ettekanne temaatika valiku, teoreetilise läbitöötatuse ja ideoloogilise sügavuse poolest. Ühtlasi võimaldas kontakt külastestega omandada kasulikke juhiseid ja kogemusi teadusliku töö edaspidiseks juhtimiseks meie ülikoolis.

Üldiselt võib mainida, et üliõpilaste ja õppejõudude osavõtt konverentsist oli võrdlemisi elav (loomaarstiteaduskond, metsandusteaduskond, KKT). Samal ajal aga näiteks ajaloo- ja juriidiliste teaduste sektisioonide istungitel oli osavõtjaid väga vähe. Need asjaolud viitavad sellele, et UTÜ tegevus on meie ülikooli kollektiivis veel liiga vähe populaarne. Teiselt poolt andis sama asjaolu veel ühe olulise kogemuse: üliõpilaste teaduslik konverents ei tohi ajalisel ühte langeda teiste ulatuslike üleülikooliliste üritustega.

Konverents näitas ka, et hoolimata üliõpilaste teadusliku töö temaatika pidevast paranemisest esineb meil vigu veel siingi. Konverentsil ei esitatud küll täiesti ebaaktuaalseid ja ideoloogiliselt väärdatud referaate, kuid võisime siiski tähele panna ebajärjekindlust ja killustatust teadusliku töö alal. Nii on vähe kasutatud kollektiivset uurimistööd ja kompleksteemasid mitme ringi või osakonna vahel. Teaduslikes ringides pole veel välja kujunenud kindlat uurimistöö suunda, üliõpilased uurivad küsimusi, mis on valitud ainult nende puhtisiklike huvide alusel.

Sellest tuleneb ka paiguti esinev töö nokitsev iseloom. Killustatus temaatika alal on oluliselt põhjustatud sellest, et paljudes ülikooli kateedrites, millest õieti on olnud suures osas UTÜ töö edukus, ei ole välja kujunenud kindlat suunda teaduslikus uurimistöös.

Üheks temaatika-alaseks puuduseks on ka asjaolu, et paljusid olulisi probleeme on käsitletud puudulikult või üldse mitte. Ajaloo-keeleteaduskonnas polnud ükski ettekanne otseselt seotud UK(b)P KK ajalooliste otsustega ideoloogilistes küsimustes, füüsika-matemaatikaosakonnas pole leidnud käsitlemist otseselt tööstusega seotud probleemid, loodusteaduslikes sektisioonides puudusid mitasuurliku bioloogia küsimusi käsitlevad teoreetilised teemad. Konverentsil esines vähe töid, mis oleksid seotud läheneva Eesti NSV 10. aastapäevaga.

Kuigi teemade käsitlemise teoreetiline ja ideoloogiline tase on tunduvalt paranenud, esineb ka siin olulisi puudujärke. Paiguti on teema käsitus ideoloogiliselt puudulik, töödes puudub võitlev bolševistlik hoiak (humanitaarteaduste sektisioonid). Eriti paistab see silma, kui võrrelda ajalooteaduste sektisioonis esinenud TRÜ üliõpilaste ja külaste ettekandeid. Külaste töödes oli ettekanne ideoloogilisele suunale ja põhjendatusele osutatud väga suurt tähelepanu. Näiteks ei piirunud Leningradi Ülikooli esindaja sm. Djakin oma töös „J. V. Stalin saksa fašismist“ mitte ükski saksa fašistide paljastamisega, vaid näitas ka neofašistide, inglise-ameerika imperialistide tõelist loomust. Sm. I. Jonane näitas meile eeskujulikku teemakäsitlust töös „Kodanlikud natsionalistid — läti rahva õelamad vaenlased“. Kui Tartu üliõpilane sm. E. Kask piirdus oma analoogilises ettekandes ainult küsimuse üldisolemisega käsitlemisega, siis sm. Jonane oma töös analüüsis sügavalt ka kodanlike natsionalistide osa ja mõju Läti Riiklikus Ülikoolis, paljastades neid alatuid võtteid, millega reaktisiooni jäänused püüavad end varjata, et teha edasi oma räpast nõukogudevastast „tööd“.

Märgitagu ka seda, et Tartu üliõpilased hoidusid piinlikult kritiseerimast oma ülikooli õppejõude. Juriidiliste teaduste sektisioonis näiteks sm. Mölder kritiseeris küll teravalt objektivistlikke ja kosmopolistlikke vigu nõukogude tsentralses juriidilises literatuuris, kuid moodus vaikides olukorras meie ülikoolis. Objektivismi ja apoliitilisust paistab kohati läbi ka mõnest konverentsi ettekannetest ja sõnavõttudest (E. Parmasto).

Enamasti järgnes konverentsi ettekannetele elav ja asjalik arutelu

(loomaarstiteaduste, eesti keele ja kirjanduse jt. sektisioonid). Kuid leidus ka sektisioone, kus sõnavõtte oli vähe ja kus needki vähesed olid pealiskaudsed ja kriitika-vaesed (ajaloo- ja juriidiliste teaduste sektisioonid). Tuleb tunnistada, et läbirääkimiste elavuse ja sisukuse poolest jääme teiste vennasvabariikide ülikoolidest veel õige tugevasti maha.

Konverents tõstis teravalt üles veel ühe tähtsa küsimuse — küsimuse õppejõudude osavõttu UTÜ tööst. Meil on õppejõude, kes vaatavad üliõpilaste teaduslikule tööle kui tema kitsale eriharastusele, millega õppejõul pole midagi tege-mist (H. Ottas). Tihti suhtuvad õppejõud oma ülesannetesse pealiskaudselt (J. Jegorov), piirdudes vaid vastava literatuuri kättenäitamisega. Samuti on õppejõudude osavõtt UTÜ organisatsioonilistest küsimustest väga vähene. Ka selles tööloogis tuleb meil vennasvabariikide eeskujul ära teha suur töö. On tarvis aktiveerida õppejõude, tõmmata neid kaasa UTÜ töösse, hoolitseda selle eest, et üliõpilase uurimistöö oleks juhendaja tähelepanu keskuses kõigis töö staadiumides.

Konverentsi käigus ilmnis ka, et ülikooli komsomoli- ja ametiühingu-organisatsioonid tunnevad liiga vähe huvi UTÜ tööst vastu. Konverentsi ideoloogiline tase oleks kahtlemata olnud palju kõrgem, kui temaatika valimisest ja tööde eelnevast arutlemisest oleksid aktiivsemalt osa võtnud teaduskondade komsomoli-organisatsioonide büroode sekretärid ja teadusliku töö sektori juhatajad. Ka kommunistlike noorte osavõtt konverentsi ettevalmistustööst ja konverentsist endast polnud rahuldav.

Kokkuvõttes võib märkida, et konverentsi olulises osas täitis oma ülesande. Ta peegeldas kujukalt kogu UTÜ tööd ja näitas ära selle tugevad ja nõrgad küljed, samuti tee puuduste kõrvaldamiseks. Konverents äratas ja suurendas õppejõudude ja üliõpilaste huvi UTÜ tööst vastu. UTÜ nõukogu ülesanne on hoolitseda, et see huvi tõus ei rangeks, et konverentsi ajal suurenenud aktiivsust ära kasutada UTÜ töö parandamise huvides.

UTÜ nõukogul, samuti osakondade nõukogudel ja üksikutel teaduslikel ringidel seisavad ees suured ülesanded ilmsikstulnud vigade parandamisel ja töö taseme tõstmisel. Suhtudes oma töösse suuri vastutustundega ja tihedades kontakti teiste ühiskondlike organisatsioonidega tuleme me nende ülesannetega kahtlemata toime.

J. Einasto,

UTÜ nõukogu vastutav sekretär.

Esinevate puuduste kõrvaldamine on edasise edu pant

Matemaatika-loodusteaduskond avaldas 17. veebruaril k. a. koos õigusteaduskonnaga üleskutses kõigile TRÜ teaduskondadele, milles kutsuti neid võtma endale konkreetseid üleplaneilisi sotsialistlikke kohustusi, et väärikalt tähistada nõukogude võimu kehtestamist 10. aastapäeva Eestis. On aeg heita pilku sellele, kuidas on seni toimunud nende kohustuste täitmine matemaatika-loodusteaduskonnas.

Nagu näitas teaduskonna ametiühingu büroo poolt teostatud kontroll, on sotsialistlik võistlus haaranud lühikese aja jooksul teaduskonna kogu kollektiivi. Sotsialistliku võistluse suur mobiliseeriv jõud töö-ülesannete eeskujulikul täitmisel ilmneb iga kateedri, iga üksiku õppejõu ja üliõpilase töös.

Õppejõudude ja teenistujate osavõtt ideelis-poliitilise enesearendamise eesmärgil korraldatud üleülikoolilistest üritustest on elavnenud. Kateedrites käsitletakse rõõbiti marksismi-leninismi teooria üldiste küsimustega üha enam õppejõudude ja üliõpilaste materialistliku maailmavaate kujundamist vastava eriaine kaudu. On asutud loengute teaduslik-meetodilise kvaliteedi süstemaatilisele tõstmisele, korraldades järjekindlalt vastastikkuseid loengute külastamisi koos järgnevate arutluste ja seisukohavõttudega. Eriti tuleb siin esile tõsta füüsika ja anorgaanilise keemia kateedreid. Suurt tähelepanu on pööratud kateedrite ruumide kaunistamisele vene ja nõukogude teadlaste piltidega. Väga hea mulje jätab biokeemia kateedris korraldatud vene ja nõukogude teadlaste piltide galerii ja biokeemia ajaloo nurk. Eeskujulikult on kaunistatud ka geograafia ja geoloogia kateedri ruumid.

Kuna rahvamajanduse ettevõtete abistamine kateedrite poolt toimus seni juhuslikult, plaanitult, siis võttis teaduskond seisukoha asuda viivitamatult rahvamajanduse ettevõtete plaanipärasele abistamisele lepinguliste uurimistööde kaudu. Sel teel on anorgaanilise keemia kateedri juba suutnud anda tõhusat abi Tartu gaasivabrikule ja Üliia elektriijaamale. Populaarteaduslike loengute alal on 30-st kohustuseks võetud loengust peetud 22.

Senisest tunduvalt enam on kateedrid pööranud tähelepanu üliõpilaste teaduslikele ringidele, eriti temaatika väljatöötamise osas ja selle kooskõlastamises kateedri teadusliku töö plaaniga. Botaanikaringi temaatika väljatöötamine on lõpule viidud. Sotsialistlik kohustus matemaatikaringi raamatukogu

rajamiseks on juba täidetud. Väljaspool sotsialistlikku kohustust on rajatud astronoomiaringi raamatukogu. Kõigi nende ja paljude teiste pingsas sotsialistlikus võistluses saavutatud tulemuste kõrval ei saa vaikes mööduda mõningatest puudustest üksikute kollektiivi liikmete töös, mille kõrvaldamine on iga vastava töötaja lähemaks kohuseks.

Mõnede kateedrites on õppejõudude ideelis-poliitilise teadlikkuse tõstmisel piiratud ainult osavõtuga vastavatest üleülikoolilistest üritustest, unustades, et viimased on vaid iseõppijate abistamiseks nende iseseisvas ideelis-poliitilise enesearendamise töös. Seetõttu on tekkinud näiteks analüütilise keemia kateedri ideelis-poliitilises töös teatav vahe, sest üleülikoolilised loengud vastavas sektoris pole käesoleval semestril veel alanud. Ka pole veel kõigis kateedrites küllaldaselt rõhku pandud ettekannetele, mis puudutavad üliõpilaste ja õppejõudude materialistliku maailmavaate kujundamist oma eriaine kaudu. On veel kateedreid, kus pole seni leitud võimalusi ruumide kaunistamiseks vene ja nõukogude teadlaste piltidega (orgaaniline keemia).

Keemia kateedrite õppejõud pole käesoleval semestril esinenud mitte ühegi populaarteadusliku loenguga. Samasugune on olukord bioloogia kateedrites. Uute üliõpilaste värbamiskampaania osas on keemia- ja matemaatikaosakondades vähe ära tehtud õppejõudude poolt loengute organiseerimiseks Tartu keskkoolide lõpetajale.

Eriti aga peab alla kriipsutama mitmete üliõpilaste (A. Kass, V. Taschkin, G. Peets, E. Erik, H. Loo, H. Reintam, J. Sõrmus, E. Pint) lubamatut suhtumist endale võetud kohustusse, likvideerida põhjusest puudumine õppetööst. Siin tuleb teaduskonna kollektiivi igal liikmel, eriti aga dekanadil koos ühiskondlike organisatsioonidega, otsustavalt välja astuda iga üksiku õppetähtsuse rikkumise juhu vastu. Matemaatika-loodusteaduskonna kollektiivi ülesandeks on veel hoogsamalt arendada sotsialistlikku võistlust ja kõrvaldada esinevad puudused, et tähistada Nõukogude Eesti 10. aastapäeva võimalikult suuremate edusammudega töös.

Dots. G. Kangro,

matemaatika-loodusteaduskonna prodekaan.

20 aastat V. V. MAJAKOVSKI surmast

Nõukogude ajastu andekaim poeet

Suurima revolutsioonilauliku V. V. Majakovski, sotsialistliku realismi esimese klassiku võimas hääle kostab ja saab kostma põlvest põlve igavesti värskena.

V. V. Majakovski looming on täis tulist põlgust kodanliku maailma vastu. Terava, lepitamatu kriitika-ga piitsutab ta kapitalistlikku korra kultuuri ja moraali.

Majakovski oli poeet-novaator. Ta tõi kirjandusse enneolematu omapärase stiili, mis oli vajalik revolutsioonitornide kajastamiseks. Uuest elust oli vaja rääkida ka uute sõnadega, uue häälekõla ja rütmiga. Ta sõnad, kord kiired kui raketilised, kord kaalukad ja üllatavalt teravmeelsed, kord kohutavalt raevukad või mürgiselt pilkavad ja paljastavad, panevad meid imestama oma tõe ja sihikindlusega.

Majakovski loomingus ei palvetata ei toominguõites laksutava

ööbiku, karjalapse lüürlise paju-pilli ega ojakeste tasase vulina ees. Siin me kuuleme metallilist ehituskõla ja haamrilööke kommunismi sepikoja.

Majakovski loomingus kerkib esile sotsialistliku ühiskonna kodaniku ilme, kes kirklikult armastab oma rahvast ja kodumaad; ta on aus ja humaanne, ta ehitab kommunistlikku ühiskonda.

Trotskistlik-buhharinlikud rahvavaenlased, kasutades luuletaja halba terviselikku seisukorda, viisid ta enesetapmiseni 14. aprillil 1930. aastal.

Majakovski suri, kuid tema looming elab ja jääb igavesti elama, pajatades inimkonnale sotsialismi-maa võitluspäevist.

„Majakovski oli ja jääb meie nõukogude ajastu parimaks, andekaimaks poeetiks.“ (J. Stalin).

K. Bachmann

Tähtis sündmus teaduse ja praktika koostöö tihendamisel

ÜTÜ nõukogu taotleb pidevalt üliõpilaste teadusliku töö seostamist praktikaga, tegeliku elu nõuetega. Erioluliseks on saanud põllumajandusteaduste alal. ÜTÜ põllumajandusteaduste osakonna nõukogu on sellest väga hästi aru saanud ja võitleb nimetatud põhimõtte elluviimise eest, mida 9. aprillil s. a. kroonis ka tähelepanuväärne võit — korraldati üliõpilaste teaduslik konverents Tartu valla Põuatu kolhoosis, millega ühtlasi tähistati kolhoosi esimest aastapäeva. Konverentsi läbiviimine osutus võimalikuks tänu üliõpilastest koosneva šefluse brigaadi pikemaajalisele hoolsale uurimistööle sm. Hans Sarve juhtimisel. Brigaadi liikmed uurisid kõiki tootmisvõimalusi, mille tulemusena konverentsil esitati viis ettekanne.

Sm. R. Pant andis sügava analüüsi kolhoosi põhilise tootmisvahendi — mullastiku kohta, näidates ära mulla viljakuse tõstmiseks olemasolevaid võimalusi. Toetudes sm. Pandi poolt esitatud mullastikuaardile näitas sm. M. Jaagus oma ettekan-des, kuidas tuleb kolhoosi territooriumi edaspidi kasutada. Eriti tähtis on sm. Jaaguse ettepanek 9-väljalise külvikorra kasutuselevõtu kohta. Sm. H. Lend esitas puuvilja- ja marjaia projekti, mis on tema poolt loodud ja mille teostamist alustatakse juba käesoleval kevadel põllumajandusteaduskonna vahetu abiga. Sm. Kaubi rääkis produktiivse veisekasvatuse arendamise perspektiividest kolhoosis.

Sm. H. Sarv tõi oma ettekan-des esile senises tööl lühilises organis-eerimises esinenud puudused ja tooni-tas eriti brigaadi kui põhilise toot-misüksuse tähtsust. Kõik ettekan-ded leidsid osavõtja-te — nii kolhoosnikute kui ka üli-õpilaste poolt heakskiitu. Üldtule-musena kujunes kuulajate silmade ees pilt kolhoosi edasise arengust ja teedest, mis viivad ühismajandi õitsengule.

Konverents oli kujukaks näiteks nõukogude teaduse ja praktika loo-vast koostööst. Tuleb vaid soovida, et põllumajandusteaduskonna üli-õpilaste pingeline töö kolhoosi abis-tamisel jätkuks järjest tõusvas joo-nes, mis kindlustaks šeflusaluse kolhoosi muutmise eesrindlikemaks ümbruskonnas.

V. Koslov

Vastuseks meie kriitikale

Purjespordisektsiooni kutsuti ellu

Vastuseks meie lehe eelmises numbris ilmunud kirjutisele „Kui kaua ÜSK kavatab viivitada?“ teat- ta ÜSK juhatus, et purjespor- disektsioon on nüüd loodud. Hiline- mise põhjuseks tuuakse ÜSK juha- tuse kirjas ette vajadust hankida VSÜ „Kalevi“ kesknõukoguli purje- jahte.

E. Paju

Põllumajandusteaduskond võitis

Üliõpilaskonna kunstilise isetege- vuse, omaloomingu ja kehakultuuri olümpiaadi raames toimusid Täht- vere maneežis ÜSK korraldusel teaduskondade vahelised ratsavõist- lused. Võistlused näitasid üliõpilas- konna elavat huvi ratsaspordi vastu. Esmakordsetest teaduskondade- vahelistest ratsavõistlustest võitis osa 7 teaduskonda. Võistlustest jäi

eemale üksnes matemaatika-loodus- teaduskond, kuigi siin leidub ratsa- sportlasi, kes oleks võinud edu- kalt kaitsa teaduskonna spordi- au (Taschkin jt.).

Teaduskondadest saavutas ülla- tuslikult esikoha põllumajandustea- duskond, kuna teiseks platseerus metsandusteaduskond.

Maret Kask,

bioloogiaosakonna V kursuse üliõpilane.

Kas õppeplaanid vastavad tegeliku elu nõudeile?

Ajaloo-keele-, matemaatika-loo- dus- ja kehakultuuriteaduskonna lõpetajate valdav enamuse suundub tööle keskkooliõpetajatena. Sellest järgneb täiesti õigustatud nõue, et õppetöö nendes teaduskondades tuleks korraldada nõnda, et nende lõpetajad tõepoolest edukalt võik- sid töötada keskkooliõpetajatena.

Praegu esineb TRÜ õppetöös ses suhtes rida olulisi puudusi. Ülikoo- li lõpetajate (ma mõlen siin ja edaspidi ülalmainitud kolme tea- duskonda) suunamisel töökohtade- le võib igal kevadel paljude lõpe- tajate juures märgata vastumeel- sust õpetajakutse vastu — püütak- se iga hinna eest saada mõnele muule tööle. Ometi on õpetajakut- se meie ühiskonnas üks auväärse- maid ja majanduslikultki on nõu- kogude kooli õpetaja partei ja va- lituse erilise hoolitsuse osaline. Seda vastumeelust ei saa seleta- da muuga, kui sellega, et ülikooli- õpingute protsessis ei ole noortes kasvatatud huvi ja armastust õpe- taja töö vastu. Oleks soovitatav, et ülikooli õppejõud enam kursis oleksid tööga keskkoolides, tun- neksid paremini keskkooli õppe- plaane, õppekavu ja õpikuid ning oma ainet üliõpilastele esitades aeg-ajalt annaksid näpunäiteid ühe või teise probleemi käsitlemiseks keskkoolis. Ekslik on arvata, nagu kuuluks see ainult metoodikaõpetaja kompetentsi. Ka üliõpilaste tea- duslikes ringides ja muudes ise-

tegevusüritustes tuleks enam tä- helepanu pöörata pedagoogilistele harrastustele ja tihendada side- meid keskkoolidega. Niisugused koolitöö seisukohalt tähtsad alad, nagu kõnetehnika, esinemisoskus, deklamatsioon leiavad veel liiga vähe viljelemist.

Väga suurt osa üliõpilaste elu- kutselises orienteerimises etendab ELKNÜ. Tema aktiivsus peaks tu- levaste õpetajate hulgas olema pal- ju suurem, kui see on praegu. Oleks loomulik, et esmaajajooned just õpetajakutset taotlevad üliõpilased kuuluksid kommunistlikku noor- sooühingusse, et nad seda eduka- malt suudaksid abistada kommu- nistliku noorsooühingu tööd kesk- koolides, kui nad seal õpetajatena tööle asuvad.

Mis puutub kõnesoleva kolme teaduskonna üliõpilaste erialasesse teaduslikku ettevalmistusesse, siis esineb selles keskkooli seisukohalt vaadates suuri lünki. Paljud üli- koolis suure tundide arvuga õpetaja- tavad ained ei oma keskkooliõpe- taja seisukohalt suuremat tähtsust; mõningaid distsipline, mida ülikooli lõpetanutel keskkoolis õpetada tuleb, ei õpetata ülikoolis üld- se mitte või õpetatakse neid liiga vähe. Eriti halb on olu- kord ses suhtes tulevaste matema- tika- ja füüsikaõpetajatega. Mate- matikaõpetajad näit. asuvad oma aine õpetamisele peaaegu sama

teadmistepagasiga, mis nad ise keskkoolis omandasid (ja mille nad vahepeal kaunis põhjalikult on jõudnud ära unustada) — ülikool nende teadmisi sel alal olulisele ei süvenda ega rikasta. Keskkoolides tuleb matemaatikat ja füüsikat õpetada enamasti ühel ja samal isikul, kuna füüsika tundide arv on liiga väike selleks, et anda küllaldast koormust eri-isikule. Ülikoolis aga toimub füüsikute ja matemaatikute erialane kui ka pe- dagoogilis-metoodiline väljaõpe kummagi täiesti omaette ja selle tagajärjeks on, et matemaatika- õpetaja pole üldse mitte ette val- mistatud õpetama füüsikat ning ümberpöörduvalt. Ka jääb bioloogide väljaõpe keemias liiga pinnapeal- seks selleks, et seda ainet edukalt õpetada keskkoolis, kuigi meil keh- tiva tööjaotuse juures seda teha tuleb; ka ei saa nad mingit ette- valmistust keemia metoodikas, mis oleks eriti vajalik seepärast, et keemia oma keeruka katsetehnika ja suure tähtsuse tõttu polütehni- lise hariduse seisukohalt on suhte- liselt raskesti õpetatav aine. Aja- loo-keeleteaduskonna lõpetajate juures jätab seniste kogemuste järele otsustades soovida vene-, vöör- ja emakeeleõpetajate prakti- line keeleoskus, kuna ülikooli õpe- plaanides selleks ettenähtud tundide arv ei ole küllaldane (olles palju väiksem, kui näit. pedagoogi- listes instituutides). Eesti keele õpetajate teadmised vene ja nõu- kogude kirjanduses on liiga pinna- pealsed selleks, et seda ainet keskkoolides õpetada.

Kehakultuuriteaduskonna kollektiivi

ÜLESKUTSE

kõigi Eesti NSV kõrgemate õppeasutiste teaduskondadele ja osakondadele

Peatselt algab traditsiooniline ke- vadine jooksukross. Kevadise jook- sukrossi edukaks läbiviimiseks ja Eesti NSV 10. aastapäeva tähistami- seks otsustasid Tartu Riikliku Üli- kooli Kehakultuuriteaduskonna par- teigrupp, kommunistlike noorte alorganisationsioon, ametiühingu bü- roo, õppejõud, üliõpilased, abiõppe- personal ja teenistujad, arutanud ühisel koosolekul kevadkrossi läbi- viimist, võtta endale kohustusi, et läbi viia kevadkross täie pingega ja eduga.

Selleks kutsub kehakultuuritea- duskond üles kõiki Eesti NSV kõr- gemate õppeasutiste teaduskondi ja osakondi võtma endile kohus- tusi kevadkrossi läbiviimiseks, et Eesti NSV 10. aastapäevale pühen- datud esimene suurem sportlik üritus — kevadine jooksukross — kujuneks seniseist osavõtjaterohke- maks ja sportlike tagajärgede poo- lest kõrgemaks.

Selle võistluse raames võtame endile järgmisi kohustusi:

1. Kindlustada teaduskonna õppe- jõudude, üliõpilaste, abiõppe-

personali ja teenistujate 100%- line osavõtt jooksukrossist.

2. Sportliku pinget tõstmiseks viia jooksukross läbi kursustevahe- liste karikavõistlustena.

3. Koostada 20. aprilliks krossist osavõtjate nimekirjad.

4. Osavõtjate arstlik kontroll läbi viia hiljemalt 20. aprilliks. Arst- lik kontroll teostada teaduskon- na juures.

5. Krossist osavõtjatele korraldada vähemalt 8 maastikujoosku- treeningut.

6. Krossist osavõtjaid valmistada ette vähemalt 95% VTK I astme normatiivide sooritamiseks.

7. Abistada Ülikooli Spordiklubi krossi organisatoorse läbiviimi- sel, kohtunikekogu komplektee- rimisel ja krossiraja võistlus- korda seadmisel ning kaunistamisel päevakohaste loosungi- tega.

8. Abistada Mäksa vallas asuvat seffalusel Lembitu kolhoosi kevadkrossi eeltreeningu ja krossi enda läbiviimisel.

Õigeaegse ettevalmistusega kindlustame jooksukrossi õnnestumise

Tartu Riikliku Ülikooli kollektiiv- vil on kujunenud tavaks alustada kevad-suvist spordihooaega kommu- nistlike noorte ja ametiühingu traditsioonilise jooksukrossiga. Eri- ti pidulikuks suursündmuseks kogu ülikooli perele oli möödunud keva- dine jooksukross.

1950. a. kevadise jooksukrossi veelgi edukamaks läbiviimiseks tu- leb TRÜ jooksukrossi orkomiteel ja teaduskondade kehakultuurikol- lektiivide nõukogudel vältida möö- dundaaastaseid puudusi krossi eel- töodes. Peamine viga seisnes ette- valmistustööde hilineemises ja tree- ningu vähesuses, mis kiskus alla krossi tulemusi. Et vältida esinenud vigu, tuleb teaduskondade keha- kultuurikollektiivide nõukogudel juba nüüd kindlaks määrata tree- ningutunde ajad ja asutada kohe

treeningu läbiviimisele. Samaaeg- selt treeninguga on vaja pöörata tähelepanu laialdasele agitatsiooni- tööle, et kindlustada kõigi üliõpi- laste, õppejõudude ja teenistujate osavõtt jooksukrossist. Eriti heaks propagandavahendiks on teadus- konna seinaleht ja kehakultuuri- kollektiivi teadetetahvel. Tuleks ka välja panna graafikuid, milles on näidatud õpperühmade või kur- suste osavõtt treeningutundidest ja hiljem jooksukrossist. Oluline kros- si eeltööde käigus on krossist osa- võtjatele arstliku kontrolli teos- tamine.

Esiletõstetud küsimuste õigeaegne lahendamine on tagatiseks TRÜ kevadise jooksukrossi edukale teostamisele ühe päevaga.

A. Tiik,

ÜSK aseesimees.

Esimesed teaduskondade vahelised vehklemisvõistlused

Nädalavahetusel toimusid olümpi- aadi ürituste sarjas esmakordsed TRÜ teaduskondade vahelised võist- lused vehklemises.

Meeste floretil saavutas pärast ta- savägist võistlust esikoha Pandre (arst teaduskond), teiseks tuli Nel's (KKT) ja kolmandaks Mürkel (õi- gusteaduskond). Naiste floretil aga kujunes paremusjärjestus järgmi- seks: 1) Kasemaa (KKT), 2) Jürilo (KKT), 3) Puusepp (põllumajandus- teaduskond).

Teaduskondade vahelises konku- rents saavutas oodatult esikoha

KKT, kuna teiseks jäi arstiteadus- kond.

Kui meeste osas võib tulemustega kuidagi rahule jääda, siis naiste ettevalmistust kõrgis teaduskondades välja arvatud KKT, tuleb lugeda väga nõrgaks.

Eriti lubamatu on see, et pooled teaduskonnad ei suutnud välja pan- na ainustki võistlejat. Samuti oli võistluste ettevalmistamine ja läbi- viimine ÜSK juhatusel ja vehkle- mise sektsiooni poolt halvasti organi- seeritud.

E. Nelis

sel. Matemaatika-loodusteaduskon- na füüsika- ja bioloogiaosakonnas on need ained jäetud fakultatiiv- seks. Ajaloo-keeleteaduskonnas ja matemaatika-loodusteaduskonna geograafiaosakonnas on nad küll obligatoorsed, kuid esindatud see- võrra väikese tundide arvuga, et nende õpetamine ei kindlusta üli- õpilastele vajalikke teadmisi ega oskusi. Ainult kehakultuuriteadus- konnas võib olukorda ses suhtes pi- dada enam-vähem rahuldavaks. Parima pildi olukorrast saame sel- teel, et võrdleme nende ainetele määratud tundide arvu TRÜ-s ja pedagoogilistes instituutides.

Tartu Riiklikus Ülikoolis

Ajaloo- keele teadusk.	Kehakult. teadusk.	Mat.-lood. teadusk.	
1. Pedagoogika	104	72	72
2. Pedagoogika ajalugu	98	64	—
3. Psühholoogia	85	100	—
4. Koolitervishoid	36	—	—
5. Metoodika	94 — 265	32 — 48	140 — 24 — 80
6. Pedagoogika eriseminar	32	—	—
7. Pedagoogiline praktika	12 näd.	3 näd.	5 näd. 2—3 näd.

Peale väikese tundide arvu on KHM pooli kehtestatud tüüpõppe- plaanides vastuvõetamatu see asja- olu, et eriaine metoodika on ette nähtud juba 6. semestril, rööbiti pedagoogikaga ja ajal, mil suur osa eriainete põhikursusest on alles omandamata. Normaalse on, et üli- õpilased kõigepealt omandaksid põhiteadmised oma eriaines ja alles siis asuksid õppima selle õpe- tamise metoodikat. Ka ei ole vil- jakas õpetada metoodikat enne, kui on läbi töötatud pedagoogika üld- kursus.

Kui meie tahame keskkoolidele anda häid õpetajaid, siis peame ka pedagoogiliste ainet õpetamise osas ülikooli õppeplaanid võtma tõsiselt järelevaatamisele ja KHM ees taotlema pedagoogilistele aine- tele, eriti metoodikale ja pedago- ogilisele praktikale määratud tun- dide arvu tunduvalt suurendamist.

Dots. A. Elango

Vastutav toimetaja J. Feldbach

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNÜ komitee ja ametiühingu komitee häälekandja

Nr. 14 (61) Reedel, 21. aprillil 1950. a. III aastakäik

Meie töötus

Homme möödub kaheksakümmend aastat kogu maailma proletariaadi targa juhi, bolševike kuulsusriikka partei looja ja maailma esimese sotsialistliku riigi rajaja Vladimir Iljitsi Lenini sünnist.

Armastusega tähistavad seda päeva kogu maailma töötajate hulgas eesotsas Nõukogudema rahvastega — elame me ju leninismi ideede võidu ajajärgul. Surematu Lenin viis Venemaa proletariaadi revolutsioonile, mille tules sündis Nõukogude riik, mis on lootuseks ja sütitavaks eeskujuks kapitalistliku maailma ekspluateeritavale massidele.

Juba kaheksakümmend kuus aastat elab Nõukogude riik ilma Leninita. Kuid Lenini tööd jätkatakse, tema ideed elavad edasi. Seltsimees Stalin jätkab Lenini tööd, on viinud leninismi järjest uutele võitudele. Nõukogude riigi ajaloolised kogemused, sotsialismi võidu fakt meie maal on suurepäraseks tõendiks leninismi elulisusest, tema kõikevõitvast jõust. Sedasama tõendab ka sotsialismi leeri järjekindel laienemine ja tugevnemine, mis väljendub rahvademokraatia maade tekkimises ja nende edusammudes sotsialismi ehitamise teel. Kõigile neile võitudele pani aluse Lenini suur õpetus.

Lenini õpetus valgustab meie teed kommunismi poole. Leninism on meie vahedaks relvaks võitluses vana ja kõduneva vastu, uue ühiskonna ülesehitamise eest. Sellepärast mälestavad töötavad ja sotsialismi-kommunistid eest võitlevad inimesed kogu maailmas V. I. Lenini sünnipäeva armastuse ja piiritu tänutundega.

Pühendada kogu elu võitlusele leninismi ideede triumfi eest kogu maailmas, väsimatult õppida marksismi-leninismi teooriat — see olgu meie töötus suure Lenini sünni 80. aastapäeval.

V. I. Lenini teoste näitus

22. aprillil avatakse TRÜ Raamatukogus V. I. Lenini sünni 80. aastapäeva pühendatud näitus. Näitusel on eksponeeritud rida Lenini töid, millest osa on ilmunud juba enne Suurt Oktoobrirevolutsiooni. Nõukogude perioodist on näitusel välja pandud Lenini üksikteoste kõrval ka kogutud teoseid, seltsimees J. V. Stalini kirjutisi Lenini ja leninismi üle, töid Lenini elu ja tegevuse kohta ja muid materjale.

Pidulik koosolek V. I. Lenini sünni 80. aastapäeva tähistamiseks

Seoses kaheksakümne aasta möödumisega bolševike partei ja Nõukogude riigi rajaja V. I. Lenini sünnist korraldavad Tartu Riikliku Ülikooli ja Eesti NSV Teaduste Akadeemia Tartu filiaali kollektiivid täna õhtul algusega kell 18 Teaduste Akadeemia saalis (Riia tän. 60) ühise piduliku koosoleku. Päevakohase kõnega esineb ülikooli marksismi-leninismi aluste kateedri õppejõud sm. E. Raag. Seejärel demonstreeritakse koosolekust osavõtjale suurepärase nõukogude filmi „Töötus“, mis käsitleb geniaalse Lenini elutöö jätkaja seltsimees Stalini ajaloolise töötusvande täitmist nõukogude rahva poolt.

Üleliiduline preemia Ülikooli Spordiklubile

Üleliidulise Ametiühingute Kesk-nõukogu poolt korraldati 1949. aastal üleliiduline ametiühingute kehakultuurikollektiivide ülevaatus-konkurss, millest võttis osa enam kui 2000 kehakultuurikollektiivi kõigist liiduvabariikidest, nende hulgas ka TR Ülikooli Spordiklubi, kes võitis kõrgemate õppeasutiste kehakultuurikollektiivide grupis. Neil päevil avaldati konkursi lõpptulemu-

sed, 42-le parimale kollektiivile omistati UAÜKN preemia.

Premeeritute hulgas on ka TRÜ Spordiklubi (juhataja sm. Tüüts), kellele väljapaistvate tulemuste eest kehakultuuri- ja sporditöö arendamisel ülikoolis omistati Üleliidulise Ametiühingute Kesk-nõukogu Presiidiumi aukiri ja UAÜKN II preemia 5000 rubla suuruses.

A. Saar

Siin sooritatakse juba eksameid

Sellel semestril algas kevadine eksamissessioon kõige varem põllumajandusteaduskonna zootehnika eriharju III kursusel. Esimesed eksamitulemused näitavad, et üliõpilased on kogu aasta jooksul teinud tõsist ja süsteemikindlat tööd. Vene keele eksami sooritas esimesena kommunistlik noor Reino Ahven, saades väga hea hinde. Ka teised üliõpilased sooritasid enamasti oma eksami heale või väga

heale hindele. Hästi on valmistatud ka poliitökonoomia ja erialasteks eksameiks. Näiteks on kursusel liianukasvatuse eksami keskmine hinde senistel andmetel 4,7.

Eeskujuliku õppeedukusega paistavad silma kommunistlikud noored L. Tohver ja H. Pruul ning üliõpilased K. Konsin ja J. Kaubi, kes on kõik eksamid õiendanud hindele „väga hea“.

A. Kalm

Sõprus- ja šeflussidemed tihedamaks

Tähtsa ülesandena seisab kõigi UTU ringide ees tiheda sideme loomine vennesvabariikide kõrgemate õppeasutiste vastavate ringidega.

Ajaloo- ja keeleteaduse osakonna teaduslikest ringidest on seda ülesannet kõige tõsisemalt võtnud ajalooring. Juba eelmisel semestril loodi kontakt Moskva, Riia ja Leningradi ülikooli UTU ajalooringidega ning vahetati töökogemusi, mis on leidnud kajastamist meie ajalooringi töös.

UTU III teaduslikul konverentsil esinesid ajaloo- ja keeleteaduse osakonnas ka külalised Leningradist ja Riist, kuna 2 meie ajalooringi liiget esinesid teaduslikul konverentsil Leningradis.

Ka rahvaluuleringil on side teiste ülikoolidega, ning kõik ülejäänud ringid elavad praegu nende sidemete loomise tähe all.

Kui näiteks Moskva Riiklikus Ülikoolis on šeflustöö keskkoolidega üheks oluliseks töövormiks, siis meil pole seni seda veel laialdaselt läbi viidud. Seni on astunud samme sellel alal ajalooring ning kirjanduskriitika ring. Nii võttis ajalooring oma šefluse alla kõigi Tartu keskkoolide ning Õpetajate Instituudi ajaloo- või ühiskonnateaduste ringid. Seejuures tuleb mainida, et näiteks 2. ning 3. keskkoolis UTU ajalooringi abiga alles loodi need ringid.

Keskkoolide õpilased külastavad meie töökoosolekuid, üliõpilased käivad aga esinemas koolides ja abistavad õpilasi nende referaatide koostamisel.

A. Liim,

UTU ajaloo- ja keeleteaduse osakonna nõukogu aseesimees

Õigeaegselt ja hoolikalt valmistuda uute üliõpilaste vastuvõtuks

Vähem kui paari kuu pärast lasuvad Eesti NSV keskkoolid ja keskeriõppeasutised välja järjekordse lennu lõpetajaid. Noored keskkooli-õpetajad seisavad tõsisel küsimuse ees: missuguses kõrgemas õppeasutises jätkata õpinguid, et oma jõudu ja võimeid kõige otstarbekohasemalt rakendada nõukogude ühiskonna teenimiseks.

Tartu Riiklik Ülikool püüab omalt poolt teha kõik, mis võimalik, et tutvustada abiturientide õppimisvõimalustega Tartu Riiklikus Ülikoolis ja aidata neil leida nende huvidele ja võimetele vastav ja sobiv teaduskond. Selleks on ülikooli poolt eelolevate kuude kestel ette nähtud terve rida üritusi, mille sihiks on ülikooli lähem tutvustamine abiturientidele. Vastav plaan on õppeosakonna poolt üksikasjalikult välja töötatud ja Õpetatud Nõukogu poolt kinnitatud.

Plaanis on ette nähtud järgmised üritused ja ettevõtted: 1) „Teatmik Tartu Riiklikku Ülikooli astujaile 1950. a.“ väljaandmine. — Teatmik sisaldab eessõna õppeprorektorilt, vastuvõtutingimuste üksikasjaliku kirjelduse, vastuvõtuksamite kavade, teaduskondi tutvustavate artiklid koos rikkaliku pildimaterjaliga jne. Teatmik on praegu trükkimisel ja selle ilmumist on oodata maikuu esimestel päevadel.

2) Tartu Riikliku Ülikooli tutvustamine ajakirjanduse kaudu. — Kavatsed on avaldada ulatuslikumaid artikleid ajalehtedes „Rahva Hää“, „Noorte Hää“, „Sovetskaja Estonia“, „Edasi“, „Talurahvaleht“ ja maakondade ajalehtedes — kokku umbes 20 artiklit teaduskondade esindajailt, peale selle 5–6 artiklit ülikooli juhtkonnalt. Artiklid on osaliselt juba valminud.

Peale selle antakse maikuu esi-

mesel pooltel välja ajalehe „Tartu Riiklik Ülikool“ erinumber, mis täielikult pühendatakse uute üliõpilaste vastuvõtmisele. Ajalehte trükitakse nii suures eksemplaride arvus, et seda on võimalik tasuta laiali saata kõikidele Eesti NSV keskkoolide lõpetajatele.

3) Ülikooli tutvustamine müüri-lehtede kaudu. — Eelmise aasta eeskujul trükitakse maitsekas müüri-leht eesti ja vene keeles, mis saadetakse ülespanemiseks kõikidesse keskkoolidesse. Müüri-leht sisaldab täpsed andmed ülikooli vastuvõtu tingimuste, sisseastumiseksamite aja jne. kohta.

4) Ettekanded raadios. — Ajavahemikus 15. maist kuni 20. juunini s. a. esitatakse ülikooli juhtkonna ja teaduskondade esindajate poolt rida ettekandeid raadios nii ülikooli kui ka üksikute teaduskondade töö ja tegevuse lähemaks iseloomustamiseks.

5) Otseste kontakti loomine keskkoolide lõpetajatega. — Tartus algas kontakti loomine keskkoolide lõpetajatega juba koolide talvisel õppevaheajal — jaanuarikuu algul, mil ülikoolis korraldati ülelinnaline keskkoolilõpetajate koosolek koos „lahtiste uste päevaga“ füüsika kateedris ja klassilise muinasteaduse muuseumis. Kontakti loomine jätkub aprillikuu lõpu- ja maikuu algusnädalail keskkoolidesse teostatavate vestlus-külaskäikude näol, mis viiakse läbi teaduskondi esindavaist õppejõududest koosnevate brigaadide poolt. Neil külaskäikudel (kaks külaskäiku igasse keskkooli) tutvustab iga teaduskonna esindaja abiturientidele lähemalt oma teaduskonda ja annab seletusi abiturientide poolt esitatud küsimuste puhul.

Väljapoole Tartut saadetakse ülikooli tutvustama üksikuid õppejõude, kes tutvustavad abiturientidele mitte ainult oma teaduskonda, vaid kõiki TRÜ teaduskondi.

Peale õppejõudude on ette nähtud koordineeritud õppeosakonna kaudu kõige lähemas kontaktis teaduskondade dekaanidega ja vastavate ühiskondlike organisatsioonidega.

Kõik ülaltoodud üritused viiakse läbi koordineeritud õppeosakonna kaudu kõige lähemas kontaktis teaduskondade dekaanidega ja vastavate ühiskondlike organisatsioonidega.

Peale selle teostavad üksikud teaduskonnad rea iseseisvaid üritusi oma teaduskonna lähemaks tutvustamiseks peamiselt Tartu keskkoolide lõpetajatele. Populaarteaduslikke ettekandeid keskkoolide lõpetajatele organiseerivad õigusteaduskond ja matemaatika-loodusteaduskond. „Lahtiste uste“ nädalaid (päevi) korraldavad õigusteaduskond, matemaatika-loodusteaduskond, ajaloo-keeleteaduskond ja veterinaarteaduskond. Üksikasjalikud kavad nende ürituste läbiviimiseks on koostatud ja keskkoolidele teatavaks tehtud.

Kõigi nende plaanis esinevate ürituste teostamine tohiks olla eelduseks, et Tartu Riiklik Ülikool eeloleval uute üliõpilaste vastuvõtu sessioonil suudab täita ette nähtud üliõpilaskontingendid kõikide teaduskondade osas ja sel teel tõhusalt kaasa aidata Nõukogude kodumaa varustamisel kvalifitseeritud spetsialistidega.

Kaks uut teaduslikku ringi

Põllumajandusteaduskonnas töötas seni neli teaduslikku ringi — loomakasvatuse, taimekasvatuse, aianduse- ja kolhooside organiseerimise ring. Neist eriti taimekasvatusring oli väga paljuharuline ja liiga ulatuslik, mis takistas edukat tööd.

Seda arvesse võttes moodustati

teaduskonnas möödunud nädalal kaks uut teaduslikku ringi. Kutsuti ellu põllumajandusliku botaanika ring, mille juhendamise võttis enda hooleks sm. Laats. Uus ring haarab hulga I kursuse üliõpilasi, kellel seni polnud küllaldasi võimalusi aktiivselt osa võtta teaduslikust tööst.

Teisena loodi mullateaduse ja agrokeemia ring, mis hakkab tegelema ka maaparanduse küsimustega. Ringi juhendab dots. Hallik.

A. Reino

ELKNÜ põllumajandusteaduskonna algorganisatsiooni büroo liige teadusliku töö alal.

TÄHISTAGEM 1. MAID HOOLSA TÖÖGA TAASTAMISOBJEKTIL!

* * *

Kõik taastama!

Meie ülikooli kollektiivil on äsja alanud tänavustel taastamistöödel täita suured kohustused. Nende ülesannete täitmiseks on tehtud ulatuslikke eeltöid — moodustatud teaduskondades taastamistööde korraldamiseks komisjonid, kelle tööd juhib üleülikooliline taastamiskomisjon, ülikooli haldusaparaat on muretsenud vajalikke tööriistu taastamistööde häireteta käigu kindlustamiseks jne. Üleülikooliline taastamiskomisjon on jaganud ülikoolile määratud taastamisobjekti teaduskondade ja osakondade vahel, kusjuures rangelt arvestati antud taastamisobjektil teha tuleva töö mahutu ja kollektiivi isikulist koosseisu. Möödunud laupäeval asuti juba ka tegeliku töö juurde — toimus ulatuslik taastamistööde laupäevak,

mis osavõtjate hulga ja tehtud töö ulatuse poolest hästi õnnestus. Taastajate tööd varemete lammutamisel kergendas tunduvalt metsandus-teaduskonna võimsa traktori rakendamine, mille abi kavatsetakse kasutada ka edaspidi. Hoogsalt alanud taastamistööde tempo peab iga päevaga järjest tõusma. Ülikooli kollektiivi iga liige peab andma oma jõu selleks, et tähistada 1. maid heade saavutustega kodulinna kaunistamisel ja selleks, et minna vastu Eesti NSV 10. aastapäevale taastamistööde ennetähtaegse lõpetamisega juba enne eksamissessiooni algust.

Kõik taastama!
R. Raudsepp,
adm.-majandusosakonna
juhataja.

Hoogne algus on tehtud

Eesti NSV 10. aastapäeva tähistavaid ühiskondlikke taastamistöid alustas 15. aprillil ülikooli kõige suurem teaduskond — arstiteaduskond. Et arstiteaduskonna kollektiivi kuulub 1000 inimest, siis tuleb kollektiivil anda 60 000 töötundi oma kodulinna kaunistamiseks. Ühiskondlike taastamistööde juhtimiseks on teaduskonnas loodud komisjon. Kursuste brigadirid ja vanemad juhivad taastamistöid kursuste piires. Arstiteaduskonna üldbrigadiriks on sm. A. Kreiss, kes taastamisobjektil juhatab kätte kõigile tööülesanded ja hoolitseb ühtlasi tööriistade muretsmise eest.

Töö toimub täpse nädalagraafiku alusel, mille esitavad kursuste vanemad, arvestades õppetööst vabu tunde. Üliõpilased peavad sellest graafikust täpselt kinni ja ilmuvad ise taastama graafiku kohaselt ja ei jää ootama korraldusi selleks dekanaadist.

Heatujuline ja rõõmuküllane algus on tehtud. 15. aprillil ilmus taastama raviosakonna I kursuse ja stomatoloogiasakonna IV kursuse. Suure innuga asus tööle ka enamik arstiteaduskonna õppejõududest, kellest eriti tõhusa töö poolest silma paistis sm-d Pettem, Naimark, Kallas, Erit, Napa ja teised ning abiõppepersonalist sm-d Sirel ja Meelismaa.

Üliõpilastest olid silmapaistvad oma aktiivsusega raviosakonna I kursuse üliõpilased Eremejeva, Laretei ja Masing ning stomatoloogiasakonna IV kursuse üliõpilased Sepp, Oja ja Völli.

Pole kahtlust, et arstiteaduskonnas õppejõud ja üliõpilased täidavad endale võetud kohustused kõige lühema ajaga ja rikastavad armastatud ülikoolilinnas Eesti NSV 10. aastapäevaks uue nägusa väljakuga.

Prof. V. Hiie,
arstiteaduskonna taastamis-
komisjoni esimees.

Ajaloo-keeleteaduskond sotsialistlikus võistluses

Ajaloo-keeleteaduskonnas on sotsialistliku võistluse käigus saavutatud tunduvalt edu õppedistsipliini ja üliõpilaste ühiskondliku aktiivsuse tõstmise alal. Ent selle kõrval esineb ikkagi veel põhjuseid puudumise juhtumid, mis kisuavad alla sotsialistliku võistluse üldisi tulemusi. Nii on I kursusel õppedistsipliini viimasel ajal mõnevõrra langenud, sageli puuduvad loenguil üliõpilased Dorodnova, Mišarina, Sokolova ja Ossits.

II kursusel omab kõige enam punkte eesti filoloogide rühm. Slaavi filoloogide ja loogikute juu-

res aga esineb rohkem distsipliinirikkumise juhtumeid. Slavistide komsomoligrupi organisator sm. Kosenkranius ise on kõige distsiplineerimatu üliõpilane oma rühmas. III kursusel jäävad teistest maha saksa filoloogid ja slavistid. Distsiplinirikkumise juhtumeid esineb ka IV ja V kursusel. Need asjaolud kohustavad kõiki kursuse- ja rühmavanemaid, ametiühingu volinikke ja komsomoligrupi organisatooreid parandama oma tööd ja taotlema distsipliini taseme oisustavat tõstmist.

Sotsialistliku võistluse tulemuste

hindamise süsteemis tuleks aga võistluse edukama käigu kindlustamiseks teha järgmised parandused:

- 1) Ette näha plusspunktide määramine ühiskondlike kohustuste täitmise eest.
- 2) Vähendada plusspunktide arvu fakultatiivtundide külastamise eest.
- 3) Suurendada punktide arvu taastamistöödest osavõtmise eest.

V. Boikov,
ajaloo-keeleteaduskonna komsomol-algorganisationsiooni büroo liige.

ülirasket võitlust oma vabaduse eest. Sellest eesti rahvuse kujunemise raskest ajast tulenesid Faehlmanni tugevad ja nõrgad pooled. Tugevad ses mõttes, et Faehlmann kõigest raskusist ja üksiolekust hoolimata püsis kuni surmani võitluspositsioonil, jätkates oma tööd rahva kasuks. Ja nõrgad pooled ses mõttes, et ta ei suutnud küllaldase selgusega ja teadlikkusega ette näha eesti rahvuse kujunemise perspektiive ega mõista talurahva hulkade revolutsioonilise liikumise üli-suurt tähtsust selles protsessis.

Kokkuvõtlikult võime Faehlmanni tähtsust hinnata järgmiselt. Fr. R. Faehlmanni hindame kõigepealt kui rahvast teenindava ilukirjanduse rajajat. Tema on esimene, kelle kirjanduslik looming („Kalevipoja“ visand, „Tühi jutt...“, kunstmuistendid) on kasvanud välja eesti talupoegade raskest, aga tugevnevast võitlusest oma põliste vaenlaste, saksa mõisnike majanduslik-poliitilise ja kultuurilise orjastamispoliitika vastu. Teiseks hindame Faehlmanni kui varajast eesti rahvusliku kultuuri pioneeri, kui eesti rahva huvide eest julget võitlejat, kolmandaks kui esimest tunnustatud arsti ja arstiteadlast ning neljandaks kui eesti keele õiguste eest võitlejat ning uuendatud kirjakeele arendajat. Kõigil neil aladel on ta olnud teerajaja. Faehlmannist peale võime hakata lugema eesti rahvusliku liikumise algust ning rahvusliku kultuuri sündi, mida arendati edasi järgneval perioodil.

Dots. J. Käosaar

Parteigrupp poliitinformatsiooni läbiviimist kontrollimas

Matemaatika-loodusteaduskonna parteigrupp teostas hiljuti poliitinformatsiooni läbiviimise kontrolli teaduskonnas. Moodustatud kontrollbrigaad täitis oma ülesande võrdlemisi hästi. Seda näitas hiljuti toimunud parteigrupi lah-tine koosolek, kus toodi esile seni veel esinenud rohkearvulisi puudusi poliitinformatsiooni korraldamise alal. Samal ajal omas see koosolek suurt tähtsust ka parimate poliitinformaatorete kogemuste vahetamise osas.

Koosolekul tõsteti esile heade poliitinformaatoretena seltsimehi Arumaad ja Paed, kes käsitlevad teemat huvitavalt, mistõttu üliõpilased võtavad arutlusest aktiivselt osa. Põhilise puudusena märgiti poliitinformatsiooni sageli esinevat üldisõnalisust ja ebahuvitavat käsitluslaadi. Oppejõud loevad tihti ettekandeid paberilt monotoonset maha. Sellise olukorra tagajärjeks on, et mõnes grupis puudub poliitinformatsiooni enam kui 50% üliõpilastest. Mõned õppejõud aga ei võitlegi distsipliini tugevdamise eest. Näiteks ei märgitud sm. Petersoni poliitinformatsiooni grupis üldse puudujaid üles. Sm. Gaboviš aga talitas poliitinformatsiooniga hoopis omavoliliselt, asendades selle ühel juhul erialase loenguga.

Arutluse käigus tehti ka rida konkreetseid ettepanekuid poliitinformatsiooni taseme tõstmiseks. Rõhutati vajadust muuta poliitinformatsioon enam näitlikuks, tõsta poliitinformaatorete instrueerimise taset üleülikoolilises ulatuses, luua võimalused konsultatsiooni saamiseks jne.

Poliitinformatsiooni läbiviimise kontrolli ja parteigrupi lahtise koosoleku viljastavat mõju on tunda paljude õppejõudude, näit. sm. Lepiku grupis, kus poliitinformatsiooni kvaliteet on tunduvalt paranenud.

K. Rebane

Põllumajandusteaduskonna I kursuse naisüliõpilased organiseerisid lauluan-sambli. Pildil näeme ansambli esitamas sama kursuse üliõpilase I. Votese omaloomingulist laulu „Ülikoolilinnas“, Foto L. Vassiljev.

Ulatuslikumalt kasutada kino- ja fotokabineti abi õppe- ja teaduslikus töös

Meie ülikoolis möödunud aastal organiseeritud kino- ja fotokabineti on täita õppe- ja teadusliku töö alal väga tähtis ning vastutusrikas ülesanne. Kino- ja fotokabineti lasub kohustus varustada kateedreid mitmesuguste õppetöös vajalike vahenditega (diapositiivid, fotokoopiaid), demonstreerida õppe- ja teaduslikke filme, valmistada mitmesuguseid ekspositsioone õppekogudele ning muuseumidele jne. Ka teaduslikus töös leiab kino ning fotograafia laialdast kasutamist.

Näib, et meie kino- ja fotokabineti, mis on käesolevaks ajaks juba jõudnud välja algusaja raskustest, on loendatud ülesannete täitmiseks olemas nii seadmete ja materjalide kui ka isikulise koosseisu suhtes kõik vajalikud eeldused. Selleks, et kino- ja fotokabineti oleks meie ülikoolile maksimaalne kasu, on vaid vaja õigesti suunata ja organiseerida kino- ja fotokabineti tööd ning ta kasutamist mitmesuguste ülikooli asutiste, eeskätt kateedrite poolt.

Kui järgnevalt püstitadagi küsimus — mil määral on meie ülikooli kateedrid kasutanud õppe- ja teaduslikus töös kino- ja fotokabinetti, peab küll vastama, et see on olnud vägagi tagasihoidlik. Foto- ja kinokabinetti on senini kasutanud ainult osa kateedreid ning sedagi õige piiratud ulatuses.

Kino- ja fotokabineti asutamisel on tehtud suuri kulutusi, samuti on küllalt suured ka need summad, mis kulutatakse igal aastal kino- ja fotokabineti ülalpidamiseks. Ülikool kannab neid kulusid selleks, et luua kateedritele soodsamaid võimalusi õppe- ja teaduslikuks tööks; kateedrite kohus aga on neid võimalusi täiel määral kasutada. Seoses sellega tahaks näha, et õppe- ja

töövahendite kasutamine, milliseid kino- ja fotokabineti suudab kateedrite kasutusse anda, muutuks senisest hoopis ulatuslikumaks ning süsteemikindlamaks, millel kahtlemata on positiivne mõju õppe- ja teadusliku töö arenemisele.

Et seda saavutada, on kateedrid kahtlemata õigustatud nõudma, et kino- ja fotokabineti oma tööd otsustavalt parandaks. Nii pole kino- ja fotokabineti näiteks suutnud valmistatavaid diapositiive varustada klaasidega, ometi puudub kateedritel enestel selleks vajalik materjal ning tööjõud. On oluline, et kateedrid saaksid vajalikud vahendid täpselt esitatud tähtpäeval, kuna vastasel korral nende kasutamine on vägagi raskendatud või hoopis võimatu. Samuti pole kahtlust, et kino- ja fotokabineti hea tahtmise juures suudab ka tööd kvaliteeti suurel määral tõsta, ning kahtlemata on see üheks vahendiks, mis aitab tõsta kino- ja fotokabineti kasutajate hulka senisega võrreldes mitmekordseks.

Lõpuks veel konkreetne soov kino- ja fotokabineti geograafiaosakonna üliõpilastest ning õppejõududele. 1948. a. valmistas Leninigradi õppe- ja teaduslikkude filmide stuudio geograafilise filmi Läänemere-äärseist Nõukogude vabariikidest, sealhulgas ka Eesti NSV-st. Geograafia kateeder on mitmel korral taotlenud kino- ja fotokabineti kaudu nimetatud filmi saamist, kuid senini tulemusteta. Ometi on see film geograafiaosakonnas NSV Liidu ja Eesti NSV geograafia kursuste õpetamiseks hädavajalikuks õppevahendiks ning kahtlemata vaataks seda huviga iga teinegi Tartu Riikliku Ülikooli üliõpilane ja õppejõud.

E. Varep,
geograafia kateedri juhataja.

Kõik üliõpilased VTK märgi kandjaks!

TR Ülikool peab kasvatama sotsialistliku riigi igakülgset arenenud ehitajaid ja kaitsjaid. Nõukogude pedagoogikas mõistetakse igakülgse kasvatus all ideelise, kehalise, vaimse, moraalse, esteetilise ja poliitilise kasvatus ühtsust. Nõukogude noorsoo harmooniline kasvatus leiab vajaliku sünteesi kehaliste ja vaimsete võimete arendamises.

Nõukogude Liidus on hästi korraldatud kehalise kasvatus aluseks „Valmis tööks ja NSVL kaitsiks“ kompleks, lühendatult — VTK, mis loodi ajavahemikus 1931—1934 kommunistliku noorsooühingu initsiatiivil. Temas on seotatud 3 tähtsat printsiipi: mitmekülgsus, tervenduslikkus ja raketendussus.

VTK kompleks on rahvalik, määratud mitte ainult üksikutele sport-

lastele, vaid kogu rahvale, siin hulgas ka üliõpilastele. Nõukogude Liidus on palju miljonid VTK rinnamärgi kandjaid, see märk on meil üks populaarsemaid, mille kandjaid peetakse meil tervise, jõu ja vastupidavuse kehtajaks.

VTK kompleksi on korduvalt muudetud ja täiendatud seoses nõukogude eesrindliku kehakultuuriteaduse arenemisega. Ent kompleksi ideelis-poliitiline alus on jäänud endiseks — kasvatada ka kehakultuuri abil kehaliselt ja vaimset hästiarenenud, terveid ning teadlikke Nõukogude kodanikke, kes võtavad aktiivselt osa ühiskondlik-poliitilisest elust. Sellepärast on iga TRÜ üliõpilase aukohustuseks VTK kompleksi normide täitmine ja vastava rinnamärgi saavutamine.

J. Laidvere

Selgus parim teaduskond males

Kuu aega kestnud teaduskondadevahelised malevõistlused lõppesid neil päevil. Turniiri võitjaks tuli matemaatika-loodusteaduskond 40,5 punktiga 48-st võimalikust. Teise koha saavutas metsandusteaduskond, kolmanda õigusteaduskond, neljanda ajaloo-keeleteaduskond, viienda arstiteaduskond jne.

Individaalselt tulid võitjaks laudade järjekorras Nei, Sõerd, Lep-

ner, Roots, Timma, Kull ja Heinaste. Hea mänguga paistsid silma veel ka Jakobson, Vohandu ja Kask. Naismaletajaist näitasid head mängu peale esikoha saavutanud Henno veel Kõiv ja Otsasson.

E. Jegerson

Vastutava toimetaja asetäitja
E. Ertis

Raamatupalat

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNÜ komitee ja ametiühingu komitee häälekandja

Nr. 15 (62) Reedel, 28. aprillil 1950. a. III aastakäik

Kommunismi poole!

1. mai on maailma töötava rahva võitlusjõudude ülevaatuse päev, kõigi maade töötajate vennluse päev. Käesoleval aastal tähistavad NSV Liidu ja kogu maailma töötajad seda päeva demokraatia ja sotsialismi, rahvaste vabaduse ja sõltumatuse, kindla ja püsiva rahu eest peetava võitluse lipu all.

Kõigis maailma keeltes kõlab 1. mail Marxi ja Engelsi poolt heisatud loosung: „Kõigi maade proletaarlased ühinege!” — ja kutsub ühinema kõiki töötajaid võitluseks kapitalismi vastu, sotsialistliku ja kommunistliku korra ülesehitamiseks ja rahu kindlustamiseks kogu maailmas.

Nõukogude rahvas demonstreerib sellel päeval oma ustavust nõukogude võimule ja bolševike parteile, demonstreerib oma tahet töötada senisest veel paremini oma sotsialistliku kodumaa hüvanguks, valmisolekut kaitsta nõukogude võimu saavutusi, truudust proletaarse internatsionalismi lipule. Iga nõukogude inimest valdab sel päeval õigustatud uhkustunne oma suure kodumaa üle, mis kehistab kogu töötava inimkonna lootust ja näitab kõigile rahvaile teed võitluseks rahu, sotsialismi ja demokraatia eest.

Nõukogude rahvas võtab 1950. aasta esimest maid vastu uute saavutustega, uute töökangelastegudega oma kodumaa auks. NSV Liidu Ülemnõukogu valimised demonstreerisid nõukogude rahva ühtsust, tema tihedat koondumist Nõukogude valitsuse ja bolševike partei ümber, meie juhi ja õpetaja seltsimees Stalini ümber. Innustatuna Lenini-Stalini ideedest võitlevad töölisklass, kolhoositalurahvas ja intelligents sõjajärgse viisaastaku eduka lõpuleviimise eest.

Meie tööstus saavutas ja ületas juba 1948. aastal sõjaeelse taseme. Mõõdunud aasta neljandas kvartalis aga ületas tööstus juba selle taseme, mis oli ette nähtud viisaastaku viimaseks aastaks. Masside võimas tööentusiasm ja töölisklassi üha kasvav loominguline initsiatiiv, aga samuti teadlaste ja praktikute koostöö tagavad meie tööstuse kiire arengutempo.

Samasugune võimas tõus esineb ka meie põllumajanduses. Teraviljaprobleem on lahendatud, meie oleme varustatud viljaga ja oma me vajalikud tagavarad. Meie vahariigis saabunud teist kolhoosikevadet iseloomustab kolhoosnikute, sovhoside ja traktorijaamade töötajate senisest hoogsam võitlus kevadkülvie eeskujuliku läbiviimise eest, mis on aluseks suurte saavutustele.

kide kogumisele. 1949. a. organiseeriti meie suurel kodumaal ligi 72.000 uut produktiivsete loomade farmi ja 48.000 linnufarmi kolhoosides. Edukalt viiakse ellu grandioosset looduse ümberkujundamise stalinlikku plaani.

Need meie majanduse edusamud võimaldasid Nõukogude valitsusel ja bolševike parteil järjekordselt alandada toidu- ja tööstuskaupade riiklikke jaemüügihindu, millega elanikkond võidab aasta jooksul 110 miljardit rubla.

Rööbiti tööstuse ja põllumajanduse kasvuga võtab ikka suuremaid mõtteid kultuuriline ülesehitustöö, ikka rohkem võrsub uusi kaadredeid kõigil majanduse ja teaduse aladel. Kõrgemate õppeasutiste lõpetajate arv on ületanud ennesõjaaegse taseme. Teaduse, kunsti ja kirjanduse õitsengust meie maal kõneleb iga aastaga suurenev Stalini preemia laureaate arv.

Meie saavutused ja võidud on Lenini-Stalini partei targa juhtimise tulemus. Partei on koondanud vennalikkude perre kõik meie kodumaa rahvad, kaitseb ja tugevdab väsimatult rahvaste leninlik-stalinlikku sõprust, mis on Nõukogude riigi võimsuse ja kuulsuse tagatiseks.

Suurt abi eesti rahvale tema vaenlaste — kodanlike natsionalistide paljastamisel ja rahvamajanduse ning kultuuri arendamisel osutas UK(b) Partei KK oma otsusega „Vigadest ja puudustest Eestimaa K(b)P KK töös”.

Bolševike partei pidev abi kaastub ka meie ülikooli õppe- ja kasvatustöö edasises tõus. Oppedistsipliin on tõusnud, on tunduvalt paranenud õpetamise ja teaduslike tööde tase. Käesoleva aasta 1. mail tuleb premeerimisele riida kõrgeväärtuslikke üliõpilaste teaduslikke töid.

Need meie saavutused peavad meie ülikooli töötajaid innustama uutele tööviitudele nii teadusliku kui ka kasvatustöö valdkonnas, aga meie üliõpilasi õhutama senisest veelgi paremini omandama eesrindlikku nõukogude teadust ja kultuuri.

Õigustatud uhkustundega oma töösaavutuste üle, oma võimsa kodumaa ja tema õitsengu üle võtavad nõukogude inimesed vastu rahvusvahelist pidupäeva — 1. maid. Kindlalt sammub maailma esimene sotsialismimaa kogu maailma rahu ja sotsialismi eest võitlevate jõudude eesotsas, sammub vastu kommunismile.

1. mai eel sündis väärtuslik algatus

Põllumajandusteaduskonna õppejõud ja üliõpilased on alati püüdnud olla Põuatu kolhoosile headeks šeffideks. Põuatu kolhoosnikud on neile tänulikud mitmekülgse ja efektiivse abi eest nii praktilises töös kui ka kolhoosi organisatsioonilises kindlustamises ja töö viimises teaduslikult õigele alustele.

1. mai eel sündis teaduskonnas uus väärtuslik algatus šefflusaluse kolhoosi abistamise parandamise alal: tõsteti üles kolhoosile laboratooriumi loomise mõte. Kommunistlike noorte ja teaduslike ringide juhtimisel hakati innukalt seda mõtet ellu viima, et luua veel avaramaid võimalusi kolhoosnikute loova mõtte arendamiseks ja rakendamiseks kolhoosistööks.

Et laiemalt populariseerida seda algatust ja kindlustada kõigi Eesti NSV kolhooside varustamine laboratooriumidega, pöördusid põllumajandusteaduskonna komsomolialgorganisatsioon ja üliõpilaste teaduslikud ringid vastava üleskusega kõigi Nõukogude Eesti koolide komsomolialgorganisatsioonide ja noorte naturalistide ringide poole. Üleskutses kutsutakse vabariigi koolinoorsugu põllumajandusteaduskonna eeskujul organiseerima juba tänava kevadel kolhoosides laboratooriumid, võttes nende sisustamise ja juhtimise oma igapäevase hoole alla. Samuti kutsutakse koolinoori üles rajama laboratooriumide juurde katsealasid ja katsealuste loomade kontrollrühmi farmides, abistama kolhoosnikuid katsete temaatika kindlaksmääramisel ja katsetamisel eettulevate raskuste ületamisel, hoolitsema laboratooriumide sisustuse pideva täiendamise eest jne.

Põllumajandusteaduskonna üleskuse laialdane ellurakendamine osutub kahtlemata tähtsaks teguriks Eesti NSV sotsialistliku põllumajanduse õitsengule viimisel ja kolhooside jõukuse suurendamisel.

Rahvusvahelisele töörahvapühale pühendatud pidulik koosolek

Maipidustused meie ülikoolis algavad ülikooli kollektiivi piduliku koosolekuga, mis toimub 29. aprillil algusega kell 17 vastremonditud aulas. Pidulikul koosolekul, millest osavõtt on võimaldatud kõigile õppejõududele ja üliõpilastele, esineb päevakohase kõnega teadusala prorektor prof. A. Marland.

Samas loetakse ette ka rektori 1. mai käskkirja, milles tõstetakse esile meie tööeesrindlasi. Järgne-

valt tehakse teatavaks parimate teaduslike võistlustööde autorid ja kuulatakse välja uute võistlustööde temaatika; märgitakse ära olümpiaadil parimaid tulemusi saavutanud kollektiivid ja üksik-esinejad ning antakse üle punane rändlipp sotsialistlikus võistluses võitjaks tulnud teaduskonnale. Pidulik koosolek lõpeb sisuka kontsertosaga.

Üritusi 1. mai puhul

Maipühade väarikaks tähistamiseks viivad ülikooli ühiskondlikud organisatsioonid läbi rea üritusi, mille eesmärgiks on kindlustada, et 1. mai püha kujuneks kõigile õppejõududele, üliõpilastele ja teenistujatele rõõmsaks pidupäevaks. Nii toimub 30. aprillil algusega kell 20.15 Viljandi tänava võimlas

õppejõudude ja teenistujate ühine koosviibimine. Üliõpilased korraldavad oma maipäev 29. aprillil kell 20.30 Ametiühingute Kulturihoones. Unustatud pole ka õppejõudude ja üliõpilaste lapsi: nendele korraldatakse koosviibimine Viljandi tänava võimlas 1. mail kell 16.

Olümpiaadi pidulik lõpp

Meie ülikooli üliõpilaskonna kunstilise isetegevuse, omaloingu ja kehakultuuri II olümpiaad on lõppemas. Tänavune olümpiaad kujunes eelmisest palju ulatuslikumaks, haarates umbkaudu 1500 üliõpilast. Ka ettekannete ideelis-kunstiline tase näitas rõõmustavat tõusu, andes tunnistust meie isetegevuslaste poliitilisest küpsemisest ja nende teadlikkuse kasvust.

Kokkuvõtete tegemiseks olümpiaadist korraldatakse pühapäeval, 30. aprillil algusega kell 18 aulas maipidustuste sarjas olümpiaadi pidulik lõppkontsert, kus esinevad parimaks osutunud ansamblid ja solistid ning antakse kätte auhinna silmapaistvaid tulemusi saavutanud esinejatele.

Olümpiaadi lõppkontserdist osavõtt on kõigile vaba.

Veterinaarteaduskond lõpetas esimesena taastamiskohustuse täitmise

Viimastel nädalatel on ülikooli taastamisobjektidel iga päev kihanud vilgas tegevus. Ülikooli õppejõud ja üliõpilased on võtnud täie tõsidusega endale võetud kohustusi kodulinna kaunistamise alal ja pühendanud hulga tööst vabu tunde oma taastamisülesande täitmiseks.

Töö hea organiseerimise ja kõigi kollektiivi liikmete kaasatõmbamise tulemusel saavutas kõige paremaid tulemusi taastamistöödel veterinaar-

teaduskond. Seadnud endale eesmärgiks töö lõpetamise 1. maiks, viisid veterinaarteaduskonna õppejõud ja üliõpilased selle eesmärgi ellu ja lõpetasid oma objekti korra-astamise juba käesoleva nädala jooksul.

Ka teistes teaduskondades tehakse pingutusi selleks, et järgida veterinaarteaduskonna eeskuju ja lõpetada oma taastamisülesande täitmine 1. maiks.

Arstiteaduskond — sotsialistliku võistluse võitja

Õigus- ja matemaatika-loodusteaduskonna algatusel paar kuud tagasi ülikoolis alanud sotsialistlik võistlus Nõukogude Eesti 10. aastapäeva auks omandas viimasel ajal suure ulatuse ja on osutunud tähtsaks teguriks ülikooli kollektiivi mobiiliseerimisel oma ülesannete eeskujulikule täitmisele.

Rektoraadi ja ametiühingu komitee otsuse kohaselt viidi 1. mai eel läbi sotsialistliku võistluse esialgsete tulemuste kindlakstegemine. Nende tulemuste kohaselt saavutas

sotsialistlikus võistluses teaduskondade vahel esikoha arstiteaduskond (dekaan sm. E. Karu, parteigrupi organisator sm. A. Vill, komsomolialgorganisatsiooni sekretär sm. A. Heiman, ametiühingu büroo esimees sm. J. Reinaru), kes sellega võitis ka punase rändlipu.

Innustagu võistluse esimesed tulemused õppejõude ja üliõpilasi veel paremate töötulemuste taotlemisele võistluse teisel, otsustaval etapil — Nõukogude Eesti 10. aastapäeva eel!

Kõik maidemonstratsioonile!

Tavakohaselt viiakse ka tänava läbi Tartu töötajate ülelinnaline demonstratsioon-rongkäik 1. mai puhul. Ülikooli kollektiiv koguneb maidemonstratsioonile minekuks 1. mail kella 11-ks Aia tän. 46 asuva hoone juurde.

Iga ülikooli kollektiivi liikme loomulikuks aukohuseks on osa võtta sellest rahvapidustusest, millega Tartu töötav rahvasdemonstreerib oma ustavust nõukogude võimule, bolševike parteile ja suurele Stalinile.

Innustagu ülikooli kollektiivi parimate liikmete töö meid uutele saavutustele sotsialistliku teaduse ja kultuuri arendamisel!

Väsimata töömees

Meie ülikooli administratiiv-majandusosakonna eesrindlikest töolistest väärib esiletõstmist peahoonemajadegrupi komandant sm. Eduard Priiko. Kui jälgida sm. Priiko tööd majadegrupi komandandina, tema ühiskondlikku tööd ja poliitõpetusest osavõttu, siis võib julgelt öelda, et sm. Priiko on väsimata töömees. Oma eeskujuliku teenistuskohuste täitmisega ja töösuhetumise ta on palvinud kõigi lugupidamise. Ta on distsiplineeritud ja nõuab ka oma alluvalt eeskujulikkust töös.

Sm. Priiko on alati temale antud ülesanded täitnud õigeaegselt, vaatamata sellele, et tihti saadud ülesanded nõuavad suurt operatiivsust ja kiiret tegutsemist.

Suur ja vastutusrikas ülesanne oli pandud peahoone komandandile seoses aulase toimiva remondi läbiviimisega. Eeskujulikult remonditud ja korrastatud aula oli tarvis anda kasutamisele hiljemalt 29. aprilliks. Selle ülesande täitis sm. Priiko eeskujulikkult. Ka aland taastamistööd võtab sm. Priiko aktiivselt osa, olles üleüldiselt taastamistööde komisjoni liige ja ühtlasi ka adm.-majandusosakonna taastamistööde komisjoni esimees, täites oma ülesandeid suure järjekindlusega. Kõik, kellel on kokkupuutumist sm. Priikoga, kinditavad nagu ühest suust: sm. Priiko võib leida kõikjal, tema on väsimata töömees.

Sellepärast võib sm. Priikot seada kõigile ülikooli haldusaparaadi töötajatele eeskujuks oma ametikohuste täitmise ja ideelis-poliitilise enesetäiendamise poolest.

R. Raudsepp,
adm.-majandusosakonna juhataja

Kateedri juhataja

Nõukogude inimestel on kujunenud kombeks vaadata 1. mail tagasi oma tööle ja saavutustele. Sellepärast tahaksin teha mõningaid kokkuvõtteid ka meie ülikooli marksismi-leninismi aluste kateedri tegevusest käesoleval õppeaastal.

Hoolimata sellest, et meie kateedri on komplekteeritud ainult 50%-lises, on ta siiski suutnud tunduvalt parandada oma tööd. Loengute ja seminaride kvaliteet on tõusnud, õppejõud teostavad peale selle veel suurt ühiskondlikku tööd. Meie õppejõud korraldavad loenguid ja konsultatsioone iseseisvalt õppijale, peavad loenguid linna käitistes ja asutistes jne.

Seda kõike me saavutasime tänu töö õigele organiseerimisele ja heale juhtimisele kateedri juhataja dots. V. Reimani poolt. Sm. Reiman, pöördunud mõõdund suvel pärast oma kandidaadväitekirja edukat kaitsmist Ühiskonnateaduste Akadeemias tagasi Tartusse, hakkas kohe organiseerima kateedri ja tema liikmete plaan-kindlat tööd. Kateedris arutatakse järjekindlalt läbi seminaride teemad ja nende läbiviimise metoodika, samuti loengud, kusjuures terava kriitika ja enesekriitika võideldakse loengute kõrge kvaliteedi eest. Sm. Reiman ei asenda

Kommunist on eeskujuks

Vaevalt on ajaloo-keeleteaduskonnas üliõpilast, kes ei tunneks energilist, alati rõõmsameelset III kursuse eesti filoloogi Loreida Raudseppa. See on ka loomulik, sest Loreida Raudsep kuulub kahtlemata oma teaduskonna kõige silmapaistvamate üliõpilaste hulka.

Sm. Raudsep õpib ainult headele ja väga headele hinnetele. Ent selle kõrval leiab ta aega ka mitme-palgeliseks ja innukaks tegevuseks ühiskondliku töö alal. Ta kuulub ülikooli parteiorganisatsiooni büroo koosseisu, üleüldiselt ametiühingu komitee liikmete hulka, võtab juhtivalt osa oma eriala ringide tegevusest jne. Ka valimiseelsest selgitustööst ja olümpiaadi läbiviimisest ei jäänud sm. Raudsep eemale.

Loreida Raudseppa kasvatades eesrindlaseks karmid sõja-aastad,

Meie ülikooli tublimaid õppejõude

Dots. A. Kask on neid õpetlasi, kes on asunud täie innuga üles ehitama nõukogude materialistlikule keeleteadusele põhinevat eesti keele uurimist ning õpetamist. A. Kask on võtnud omaks akad. N. Marri uue keeleõpetuse printsiibid ning on olnud nende järjekindlaks levitajaks niihasti õppetöös, teaduslikes ja populaarteaduslikes ettekannetes kui ka trükitis avaldatud kirjutistes.

Silmapaistvaid teeneid on dots. A. Kask eesti murrete uurimisel. Seda tööd on ta juhendanud juba üliõpilaspõlvest alates. Omaaegne kodanlik murdeuurimine oli kitsarinnaliselt ühekülgne, olles rakendatud peamiselt „algkeele“ teooria tõestamiseks. Materialistliku keeleteaduse alustelt lähtuv nõukogude murdeuurimine eeldab

mille alates nooruke kommunistlik noor, äsjane keskkoolilõpetaja evakueerus Nõukogude Liidu tagalasest. Juba siin töötades ja õppides andis ta oma parima armastatud sotsialistlikule kodumaale. Ainult kiitvat võib rääkida ka tema tegevusest pärast 1944. aastat, mil ta pöördus tagasi vabastatud Nõukogude Eestisse ja asus kogu innuga tööle sünnimaal.

Soov õppida ja täiendada haridust, et veelgi viljakamalt töötada Nõukogude kodumaa hüvanguks, tõi Loreida Raudseppa 1947. aastal Tartu Riiklikku Ülikooli.

Loreida Raudsep, bolševike partei ustav tütar, on eeskujuks kõigile teaduskonna üliõpilastele, omades suurt autoriteeti ja lugupidamist kaasüliõpilaste hulgas.

A. Käärik

Esirinnas õppe- ja isetegevustöös

Kommunistlik noor Urve Haldre õpib metsandusteaduskonna metsamelioratsiooniosakonna esimesel kursusel. „Alati sõbralik, lahke ja abivalmis“ — nii iseloomustavad teda kursusekaaslased. „Tal jätkub energiat nii eesrindlikuks tööks õppeülesannete lahendamisel kui ka aktiivseks tegevuseks isetegevuskollektiivis...“

Kuigi Urve astus ülikooli alles paar kuud tagasi — detsembris —, on ta juba jõudnud teha õige tublit tööd. Tema initsiatiivil loodi teaduskonna naisvõimlejate rühm, kes hoolimata juhendamise puudumisest õppejõudude poolt esines olümpiaadil edukalt. Innukalt võtab Urve Haldre osa ka rahvatantsuringi tegevusest.

Ka muude ühiskondlike tööde alal on Urve olnud silmapaistev, mida arvesse võttes kommunistlikud noored usaldasid talle teaduskonna komsomoli-organisatsiooni büroo liikme vastutusrikkad ülesanded.

Kogu oma senise tööga ülikoolis on Urve Haldre näidanud, et ta suurepäraselt oskab oma pioneeri-juhina kasutada ka üliõpilaste kasvatamiseks kommunismi vaimus.

„Olen katsunud töötada nii, nagu peab töötama kommunistlik noor“ — nende sõnadega iseloomustab Urve Haldre ise oma tegevust. Tal on õigus: ta on oma tööga täitnud kommunistlikule noorele esitatava tähtsa nõude — olla eeskujuks kõigile oma seltsimeestele.

J. Kallas,
metsandusteaduskonna komsomoli-organisatsiooni sekretär.

Prof. P. Ariste

Kolhoosipõllumajanduse õitsenguks

Põllumajandusteaduskonna agaraökoonomia ja plaanimajanduse kateedri juhataja vanemõpetaja sm. Viktor Teitelbaum on aastase ülikoolis töötamise aja jooksul näidanud end kui eesrindlikku nõukogude pedagoogi, teadlast ja kasvatajat. Sm. Teitelbaum pedagoogina on andnud sügavalt parteilisi loenguid, käsitledes igakülgset, marksismi-leninismi klassikute õpetuse valguses sotsialistliku suurtootmise küsimusi põllumajanduses. Sm. Teitelbaumi juhtimisel rakendati praktikumidel individuaalset töömoodi, mis võimaldab iga üliõpilast põhjalikult tundma õppida ja õpetada, avastada vigu ning puudusi üliõpilaste töös ja nende kõrvaldamiseks üliõpilasi juhendada ja nende tööd õigesti hinnata. Sm. Teitelbaum on kasvatus- ja lahutamatu seostanud õppetööga, kus ta rakendab samuti individuaalset meetodit iga üliõpilase suhtes. Selle tagajärjel on ta saavutanud suurt edu üliõpilaste erialases ja ideelis-poliitilises arendamises. Samal ajal on sm. Teitelbaum väsimatult end täiendanud sotsialistliku põllumajanduse küsimustes, uurides eriti ökonomilisi probleeme sotsialistliku rajoonimise alal.

Noore nõukogude teadlasena on sm. Teitelbaum seisnud printsiipi-

aalselt dialektilise materialismi positsioonidel ja juhitud kõikide küsimuste lahendamisel võitlevast marksistlikust meetodist. Nii näitaks sm. Teitelbaumi algatusel tõsteti üles akadeemik Viljamsi heinaväljasüsteemi õige rakendamise Eesti NSV põllumajanduses ja anti vääriline vastulöök TA Põllumajandusinstituudi väärarale seisukohale külvikordade sisseviimise ja rakendamise suhtes Nõukogude Eesti kolhoosides. Sm. Teitelbaum paljastas lõpuni Lenini ja Stalini ning Viljamsi ja Lõssenko õpetuse alusel mõningate meie teadlaste (Toomre) valed seisukohad ja näitas nende püsimist lääne manduva teaduse kammitsais ning lähtumist kodanlikust viljavaheldussüsteemist. Sm. Teitelbaumi initsiatiivil anti õige suund kogu Eesti NSV külvikordade probleemi lahendamisele.

Kõige selle juures on sm. Teitelbaum aktiivselt osa võtnud ühiskondlikust tööst. Ta on sageli pidanud väljaspool ülikooli kõrgetasemelisi loenguid oma erialalt, rakendades sellega nõukogude teadust praktikasse, avaldanud rea artikleid ja brošüüre, mis on olnud tõhusaks abiks praktikutele, operatiivselt juhtinud taastamistööd põllumajandusteaduskonnas jne.

Lühidalt

Eksamisessioon läheneb

Matemaatika-loodusteaduskonna bioloogiaosakonnas algab juba maikuuks eksamisessioon — õppeaasta jooksul omandatud teadmiste kontroll. Bioloogiaosakonna III kursuse üliõpilastel on õiendada kuus eksamit ja kolm arvestust, neist enamik ulatuslikes ja põhilistes ainetes. Eriti raske oma ulatuselt on eksam loomafüsioloogias prof. Tehveri juures. Suureks abiks on aga meile olnud korraldatud kontrollitööd ja konsultatsioonid, mis juba õppeaasta jooksul avastasid meie teadmistes jäänud lüngad ja nõrgad kohad. Nii võime sellelele eksamile julgelt vastu minna.

Mõned üliõpilased (A. Toomsalu, E. Parmasto) on juba ennetähtaegselt sooritanud eksami ravimiteained kursuses. Järgmisel nädalal seisab kõigil ees arvestuste sooritamine.

Meie ettevalmistuses eksameiks esineb puudusi — kõik üliõpilased pole pidevalt õppinud, oleme liiga vähe kasutanud teadmiste täiendamiseks ja kontrolliks konsultatsioone. Kuid üldiselt võime siiski julgelt vastu astuda eksameile, olles kindlad selles, et õiendame kõik hästi oma eksamid.

E. Parmasto,
matemaatika-loodusteaduskonna III kursuse üliõpilane.

Arendatakse mahajäänud spordialasid

ÜSK juhatus arutas hiljuti ülikoolis mahajäänud spordialade — kurnimängu, sõudmise ja tõstespordi edasise hoogsama arendamise küsimust.

Olukorra parandamiseks otsustati võtta töökavva järgmised punktid:

1. Luua tingimused kurnimängu harrastamiseks Viljandi tän. 1 võimla õuel. Kõigil asjast huvitatul tuleb pöörduda KKT sportmängude kateedri v.-õp. sm. Naaritsa poole. ÜSK muretsseb mängijale vajalikud vahendid ja vastavate kujundite joonised.

ÜSK esivõistlused kurnimängus toimuvad juunis.

2. Purje- ja veemootorspordi sektioon on nüüd loodud. Paadid lastakse vette mai esimestel päevadel. Sektsiooni kasutada on momeendil seitse korras rahvapaati. Edaspidist tööd hakkab juhtima sektiooni juhatus, korraldades õppe- ja spetsiaaltreeninguid ja viies juunis läbi ÜSK esivõistlused.

3. Tõstmise laiemaks viljelemiseks on praegu organiseerimisel kollektiivide juurde raskejõustiku-sektsioonid. Treeningtunnid tõstmises toimuvad igal esmaspäeval, kesknädalal ja reedel kella 17—19.

A. Nurme,
Ülikooli Spordiklubi juhataja.

Uus ainekataloog ülikooli raamatukogus

Pikemaajalise töö tulemusena on TR Ülikooli Raamatukogus valminud ja lugejatele kasutamiseks valjandud uus ainekataloog, nimelt märksõnakataloog uemale venekeelsele kirjandusele alates 1948. aastast. Kataloog on koostatud Üleliidulise Raamatupalati poolt välja töötatud ja selle poolt väljaantaval trükikaardil aratoodud märksõna-rubriikide alusel mõnede muudatustega. Kataloogis peegeldub vahel määralt ka 1947. ilmunud kirjandus, mis raamatukogusse on saabunud 1948. a. Märksõnad on kataloogis formuleeritud vene keeles.

Kataloogi kasutamisel tekkivate küsimuste lahendamiseks palutakse pöörduda seletuste saamiseks abinemendi ja lugemissaali vastavate töötajate poole.

Vastutav toimetaja J. Feldbach

Tellige viivitamata ajaleht „Tartu Riiklik Ülikool“ kuni õppeaasta lõpuni!

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNÜ komitee ja ametiühingu komitee häälekandja

Nr. 16 (63) Laupäeval, 6. mail 1950. a. III aastakäik

Sügava nõukogude patriotismi tähe all

3. mai pärastlõunal sai teatavaks NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus uue riigilaenu väljakuulutamise kohta. Tartu Riikliku Ülikooli kollektiiv võttis selle teate vastu üldise rõõmu ja rahuldusega. Suure üksmeelega asusid meie õppejõud, teenistujad ja üliõpilased riigilaenu tellimisele, et tasuda sellega oma tänuvõlga nõukogude võimule ja bolševike parteile.

Tellides uut riigilaenu vähemalt ühe kuu töötasu ulatuses väljendasid meie ülikooli kollektiivi liikmed oma tänu nõukogude võimule selle eest, et ta avas neile avara tee haridusele ja lõi igakülgsed eeldused oma võimete arendamiseks kõigil aladel, andis võimalused teadusliku töö õitsepühkimiseks ja hoolitseb pidevalt nõukogude inimeste materiaalse elujärje parandamise eest. Me oleme olnud tunnistajaks sellele, kuidas järjest arenevad meie rahvamajandus ja kultuur, kuidas tõuseb meie riigi kaitsevõimsus ja töötajate elutase. On täiesti endastmõistetav, et iga nõukogude inimese loomulikuks sooviks on selle arengu edasisele hoogustumisele omaltki poolt kaasa aidata — ka riigilaenu üksmeelse tellimisega.

Võiks tuua sadu näiteid sellest, kuidas ülikooli kollektiiv avaldas riigilaenu tellimisega oma sügavat nõukogude patriotismi ja tahet kaasa aidata meie kodumaa arendamise kiirendamiseks. Õigusteaduskonna õppejõudude poolt tellitud laenuobligatsioonide summa ületab 38% võrra kuu töötasufondi. Põllumajandusteaduskonna III kursuse üliõpilaste hulgas ei olnud ainustki, kes poleks tellinud riigilaenu enam kui ühe kuu stipendiumi suuruses summas. Need näited koos faktiga, et TR Ülikoolis lõpetati riigilaenu tellimine palgafondi tunduvalt ületamisega põhiliselt juba paar tundi pärast laenu väljakuulutamist, räägivad kujukat keelt meie kollektiivi suurenevast poliitilisest küpsusest, süvenevast nõukogude patriotismist ja arenevast arusaamisest Nõukogude riigi tarvidustest.

Meil on põhjust olla rõõmus ja uhke, et saime osaltki tasuda oma tänuvõlga nõukogude võimule ja aidata kaasa selleks, et majandus, kultuur ja teadus meie kodumaal puhkeksid üha enam õitsele.

Suuri summasid riigile laenuks

Meie ülikooli õppejõud näitasid oma nõukogude patriotismi sellega, et andsid suuri summasid riigile laenuks. Valdav enamik õppejõududest kirjutas alla uue riigilaenu obligatsioonide tellimusele vähemalt poolteise kuupalga suuruses summas.

Kogu õppejõudude kollektiivile andis eesküju rektor prof. Koort, kes tellis uue riigilaenu obligatsiooni ületades tunduvalt pooleteise kuupalga suuruse summa. Eesrindlaste ridadesse kuulub ka arstiteaduskonna õppejõud prof. Aunap.

Temast ei jää palju maha ka sama teaduskonna prodekaan prof. Hiie. Ka matemaatika-loodusteaduskonna õppejõud professorid Vaga ja Martinson andsid riigile laenuks poolteist kuupalka.

Selleid eesrindlasi on meie ülikooli õppejõudude hulgas veel palju. Andres riigile laenuks suuri summasid näitavad nad, et nad tahavad kaasa aidata meie kodumaa võimsuse edasiseks tõusuks.

E. Laane

Stipendiumifond ületati

Metsandusteaduskonna metsatööstuse osakonna III kursusel toimus uue riigilaenu tellimine suure patriootliku vaimustuse tähe all. Selle kursuse üliõpilased mõistsid, et riigilaenu obligatsioonide üksmeelne tellimine on nende aukohuseks, millega nad saavad väljendada oma tänu nõukogude võimule avarate õppimisvõimaluste eest, õnneliku elu ja helgete tulevikuperspektiivide eest.

Sellepärast leidis kursusel laialdast ja sooja vastukaja kommunistlike noorte Kaarna, Kallase ja Koslovi ettepanek tellida uue riigilaenu obligatsiooni ühe kuu stipendiumist suurema summa ulatuses. Teistest üliõpilastest paistis silma sm. Arnold Kiik, kes tunduvalt ületas kuu stipendiumi.

Teisedki üliõpilased ei jäänud neist eesrindlastest maha. Üksteise järel astusid nad laua juurde, et alla kirjutada uue laenu tellimusele. Ja kõik nad tellisid laenu vähemalt paarikümne rublaga võrra rohkem ühe kuu stipendiumi suurusest.

Niiviisi näitas kogu kursus, et ta mõistab uue riigilaenu suurt riiklikku tähtsust ja tahab auga tasuda oma tänuvõlga nõukogude võimule.

P. Kaar

Kommunistide eeskujul

Arstiteaduskonna VI kursuse üliõpilastele on käesolev õppeaasta viimane ülikoolikursuse vältel. Juba sügisel asuvad praegused üliõpilased tegelikule tööle arstidena meie kodumaa linnades ja kolhoosikülades. Seda, et nad asuvad rahvast teenima tublide nõukogude spetsialistidena, heade nõukogude arstidena, väarikate Nõukogude kodanikena, näitasid arstiteaduskonna VI kursuse üliõpilased sellega, et nad ilmutasid kõrget nõukogude patriotismi NSV Liidu rahvamajanduse taastamise ja arendamise viienda riigilaenu tellimisel.

Kohe, kui sai teatavaks sõnum uue riigilaenu väljakuulutamisest, sõnas üliõpilane-kommunist L. Päi:

„Meie kohus on üksmeelselt tellida uut riigilaenu, sest sellega näitame oma armastust Nõukogude kodumaa vastu ja aitame kaasa tema võimsuse kasvuks, kõigi nõukogude inimeste elujärje parandamiseks.“ Sm. Päi oli esimene, kes kirjutas alla riigilaenu tellimisele summas, mis ületab tema stipendiumi enam kui veerandi võrra. Samuti talitas ka teine üliõpilane-kommunist sm. A. Räni.

Üliõpilaste-kommunistide eesküju leidis laialdast järgimist. Sama suures ulatuses ületasid ühe kuu stipendiumifondi ka paljud teised üliõpilased, nagu sm-d Klinski, Jõgi ja mitmed teised. Kogusummas ületati kursusel ühe kuu stipendiumifond 20% võrra.

R. Uibopuu

Veel otsustavamalt võidelda kodanliku natsionalismi vastu meie ülikoolis

Nõukogude Eesti töötav rahvas läheb vastu oma nõukogude vabariigi kümnendale aastapäevale. Seda kallist tähtpäeva võime me tähistada olukorras, kus meie vabariigi tööstus ja põllumajandus sammuvad kiiresti ja jõuliselt edasi oma sotsialistlikul arenemisteel, mis on saanud võimalikuks tänu vennasvabariikide omakasupüüdmatule abile ja meie töötava rahva sügavale nõukogude patriotismile, mis leiab kirka väljenduse tema sangarlikus töös.

Selle kõrval peame me aga konsstateerima tõsist mahajäämust ideoloogilise töö valdkonnas, sealhulgas ka teaduslikus töös ja noorte kõrgema haridusega kaadrite ettevalmistamises. Sellel alal esinevate puuduste kogu ulatus ja sügavus said meile täiesti selgeks pärast UK(b)P Keskkomitee otsust „Vigadest ja puudustest Eestimaa K(b)P Keskkomitee töös“ ja selle meie vabariigi arenemise seisukohalt ajaloolist tähtsust omava otsuse läbiarutamist EK(b)P Keskkomitee VIII pleenul ning Tartu linna parteiaktiivi koosolekul.

UK(b)P Keskkomitee otsus, aga samuti ka EK(b)P KK VIII pleenumi ja Tartu linna parteiaktiivi otsused kohustavad meiega ülikooli parteiorganisatsiooni ja rektoraati tõsiselt läbi kaaluma meie ülikooli töö küsimusi, paljastama kodanlikud natsionalistid ja nende mõttekaaslased, tegema lõpu nende kahjulike, rahvaenulike tegevusele ja sellega looma eeldused hoogsaks tõusuks meie ülikooli töös nii teadusliku töö osas kui ka noorte kaadrite ideoloogilises ja erialases ettevalmistuses.

Olukorraga tutvumine näitab, et Tartu Riiklikus Ülikoolis on esinenud ja esineb küllalt rohkesti kodanliku natsionalismi avaldumise nähtusi. On teada, et kodanlike natsionalistide Kruusi, Andreseni jt. abiga on ülikooli tööle pääsenud rida kodanlike natsionaliste, nende agente ja mõttekaaslasi (Kleis, Moora, Laja, Nurk jt.), kes kasutasid oma positsiooni selleks, et teha katseid meie noorsoo kasvatuse nurjaajamiseks ning noorte nõukogude kaadrite väljakasvatamise saboteerimiseks, teadusliku uurimistöö arenemise takistamiseks ja kodanlike pseudo-teaduslike kontseptsioonide levitamiseks. Kõige sellega on kodanlikud natsionalistid meie ülikooli tööle tekitanud määratud kahju. See on saanud võimalikuks tänu sellele, et mitmed ülikooli juhtivad töötajad (Uibo, Haberman, Pint, Preemet, Taev) ajasid väära kaadripoliitikat ja ei märganud kodanlike natsionalistide vaenuliku tegevust, tänu sellele, et rektoraat paljudes küsimustes kaotas poliitilise valvuse ja parteiorganisatsioon ei pidanud küllaldast võitlust kodanliku natsionalismi vastu. Sellest annab tunnistust muuseumi ka teaduslike kraadide omistamine Opetatud Nõukogu poolt mitmetele kodanlikele spetsialistidele töde eest, mis on kirjutatud kodanlikul ajal ning ei oma mingit teaduslikku väärtust.

Tuleb tunnistada, et meil esineb veel juhtumeid, kus ülikoolis juhtivale tööle pugenud kodanlikud natsionalistid ja nende mõttekaaslased kasutavad tänapäevani oma mõju meie töö takistamiseks ja nurjaajamiseks. Näiteks on üldiselt teada, et matemaatika-loodusteaduskonnas mõned õppejõud ikka veel kaitsevad „teooriat“, nagu oleks selles teaduskonnas õpetatavad distsipliinid „apoliitilised“. Seetõttu esineb teaduskonnas õppetöö korraldamise osas suuri ja raskeid vigu. Õppejõud Keres ja

Preem räägivad teoreetilisel küll nõukogude teaduse üleolekust kodanlikust teadusest, kuid tegelikult soovivad eriti endine kaitseliitlane ja sõjast fašistide poolt osavõtnud Preem üliõpilastele kasutamiseks peamiselt kodanlike teadlaste, eeskätt saksa autorite töid. Suurt ideoloogilist mahajäämust esineb G. Rågo ja Kardi juures, kes alahindavad praktika osatähtsust teaduse arengus. Bioloogia ja darvinismi õpetamist pole vastav kateeder veel otsustavalt üle viinud mitšuuriinliku bioloogia põhimõtete alusele. On väga halb, et mõningad ülikooli juhtivad töötajad kergemeelselt esitasid selle teaduskonna õppejõu dots. Kangro, kes senini varjas oma sotsiaalselt päritolu, professori kutse saamiseks.

Samasuguseid karjuvaid väärtusteid esineb teistegi teaduskondade ja kateedrite töös. Nii on õigusteaduskonnas seni väga vähe ära tehtud õppejõudude kaadripaarendamiseks ja tugevdamiseks. Seetõttu on meil tähtsad positsioonid nõukogude juristide kasvatamisel ikka veel jäetud ideoloogiliselt madalal tasemel seivate õppejõudude Ilusa, Rebase, Leesmendi, Randalu jt. kätte, kes teostavad õppetööd formalistlikult ja tekitavad kahju noorte juristide ettevalmistamisele. Teaduskonna ainus doktorikraadiga professor Ilus on üldse kirjutanud ainult kaks kolm igasuguse väärtusetähe töökest, nõukogude teaduse arendamiseks aga pole üldse kaasa aidanud. Aga ometi makstakse talle palganähtu iga kuu suur summa riigi raha. Olulist osa vastutusest tekkinud olukorra eest kannavad teaduskonna dekaan sm. Talvik ja parteigrupi organisator sm. Auling, kes kateedrite juhatajate muutmisel on asendanud ühe sobimata töötaja teise samasugusega, teinud vigu aspirantuuri komplekteerimisel ja pole osutanud vajalikku printsiipiaalsust teaduskonna töö juhtimisel.

Palju puudusi on ka arstiteaduskonna üksikute õppejõudude tegevuses, kus paiguti lõovad välja kodanliku ideoloogia igandid. Nii ei lase professorid Linkberg ja Vadi kliinikutesse tööle ausaid nõukogude arste, vaid sokutavad oma assistentideks oma mõttekaaslasi (Purre) ja sektante ning palvevendi (Pihl, Suubi, Aug). Kodanlik natsionalist Bernakoff suhtub vastutustundetult oma ülesannetesse õppetöös. Parem pole olukord ka veterinaarteaduskonnas, kus võib märkida kodanlik-natsionalistliku ideoloogia tõsiseid igandeid õppejõudude Laja, Tombergi, Vau, Laasi jt. töös.

Ränki puudusi on metsandusteaduskonnas töös. Selle teaduskonna dekaani kohale sattus kulak ja endine kaitseliitlane Riitslaid. See isik koondas enda ümber kodanlike natsionaliste, kaitseliitlasi ja teisi sobimatuid elemente, millega tõi tõsist kahju teaduskonna tööle. Õppekatsemetskonnas Järveljal said mugava pesa nõukogudevastanuliku inimese, kelle tegevuse tagajärjel kannatas metskonna tegevus ja hävis hulk riigi vara. Lubamatu on see, et teaduskonna parteigrupi organisator sm. Korsmik on nii kaua rahulikult sallinud sellist olukorda. Ajaloo-keeleteaduskonna õppejõududest on tugevasti kodanliku ideoloogia kütkeis ka A. Elango, V. Vaga, K. Ramul jt. Eriti suuri väärtusteid esineb kirjanduse õpetamises. K. Taev ja teised eesti kirjanduse kateedri õppejõud pole osutanud küllaldast sirgjoonelisust meie kirjandusliku pärandi ümberhindamisel ja on teataval määral lasknud end mõjutada Andreseni

jt. kodanlike natsionalistide seisukohtadest. Niisuguse vastutusriika distsipliini, nagu vene kirjandus, õpetamine on usaldatud paadunud dekadendile ja formalistile Adam-sile. Veel enam, kommunistid Taev ja Säärts on koguni asunud Adamsi jämedaid vigu ja väärsuundi avalikult kaitsma!

Tõsiseid puudusi on tulnud ilmsiks ka rektoraadi töös. Rektor prof. Koort on mitmes küsimustes ilmutanud liberaalsust, lastes end mõjutada endistel prorektoritel Habermanil ja Pindil, kes soodustasid kodanlike natsionalistide tegevust. Kahjuliku „asendamatus teooria“ varjus anti kodanlikele natsionalistidele võimalused rahvaenulikuks tegevuseks. Sellise hoiaku tagajärjel on ka Opetatud Nõukogu koosseis osalt risustatud, ebaterve. Rektoraadi vead soodustasid ja võimaldasid samasuguse orientatsiooni tekkimist ja arenemist ka teaduskondades. Tänu sellele sai võimalikuks, et kehakultuuriteaduskonna koosseisus hoiti terve hulk kaitseliidus ja fašistlikus armees teeninud isikuid ja koguni bandiitlike elemente.

On täiesti selge, et kõigi esinenud vigade tekkimise üheks olulisemaks põhjuseks on just tõsised puudused rektoraadi töös. Tänu vähestele abile EK(b)P Keskkomitee poolt, kodanlikele natsionalistide soodustanud inimeste sattumisele rektoraadi koosseisu, kriitika ja enesekriitika puudumisele rektoraadis ja bolševistliku printsiipiaalsuse mitteküllaldasele rakendamisele töös osutusid võimalikuks puudused õppejõudude ja üliõpilaste koosseisu komplekteerimisel, juhtivate ametikohtade täitmisel, suhtumises vennasvabariikidest tulnud kaadrite kasutamisse, õppejõududele teaduslike kraadide omistamisel jne.

Siinkohal märgitakse, et teised ebanormaalsed nähtused kohustavad meid otsustavalt tugevdama võitlust kodanliku natsionalismi vastu meie ülikoolis. Eriti tõsised ja vastutusrikkad ülesanded selles töös seisavad ülikooli parteiorganisatsiooni ees, kes peab esinenud väärtustest tegema vastavad järeldused ja kindlalt juhtima võitlust ideoloogilisel rindel üha suurema printsiipiaalsuse ja järjekindlusega. Vältides igasuguseid liialdusi ja — kus võimalik — kannatlikult kasvatades meie inimesi ning selgitades neile nende vigu, tuleb parteiorganisatsioonil ja igaüksikl kommunistil teha kõik selleks, et saavutada lühima ajaga olukorra otsustav parandamine meie ülikoolis.

UK(b)P Keskkomitee otsus „Viigadest ja puudustest Eestimaa K(b)P Keskkomitee töös“ on järjekordseks tõendiks sellest hindamatust igakülgselt abist, mida osutavad UK(b)P Keskkomitee ja isiklikult seltsimees Stalin Nõukogude Eesti töötavale rahvale uue elu ehitamisel. Meie ülikooli parteiorganisatsiooni ja kogu meie kollektiivi paremiku kohuseks on tegelikult tööra osutada sellele abi vääriliseks, otsustavalt, sirgjooneliselt, bolševistliku printsiipiaalsusega arendada võitlust kodanliku natsionalismi igasuguste väljenduste vastu ja viia ülikooli heade töösaavutustega vastu Nõukogude Eesti 10. aastapäevale.

Ei ole kahtlust, et ülikooli parteiorganisatsioon kui kuulsusriikka bolševike partei küllalt võitlusvõimeline ja ideeliselt karastatud võitlussalk, pühendades kogu oma jõu selleks, et lõpuni paljastada kodanlikud natsionalistid — eesti rahva õelaimad vaenlased, viib kõrvalekalduvatult ellu bolševike partei leninlik-stalinliku Keskkomitee ja suure Stalini poolt antud juhised ning ülesanded.

Ülikooli kollektiivi maiaktus

Moõdunud laupäeva õhtupoolikul toimus aulas ülikooli kollektiivi pidulik koosolek, mis oli pühendatud rahvusvahelisele töörahvapühale 1. mail. Suure tähelepanuga jälgis arvukas kuulajaskond teadusala prorektori sm. A. Marlandi ettekannet, milles anti pilt nõukogude inimeste hiilgavatest võitlustest loovas töös kõigil rahvama-

janduse ja kultuuri aladel ning võitluses rahu eest. Edasi loeti koosolekul ette rektori käskkirja, milles tõsteti esile meie parimaid õppejõude, üliõpilasi ja teenistujaid, kes oma innuka ja tulemusriikka tööga on pälvinud kogu kollektiivi lugupidamise. Samuti tehti siin teatavaks üliõpilaste parimad teaduslikud võitlustööd. Parimatena tõsteti esile üli-

õpilaste A. Lenzneri, R. Looga, H. Kanteri, K. Siilivase jt. töid.

Koosviibijate soojade kiiduavalduste saatel andis TRÜ Ametiühingu Komitee esimees sm. Paul üle punase rändpunalipu arstiteaduskonnale, kes tuli võitjaks maielses teaduskondade vahelises sotsialistlikus võistluses.

J. Kaur

BOLŠEVISTLIKU AJAKIRJANDUSE PÄEVAKS

Võitluses töö parandamise eest

Ajaleht „Edasi“ avaldas hiljuti pikema artikli, milles kritiseeriti ajalehte „Tartu Riiklik Ülikool“ ja esitati soove ja näpunäiteid ajalehe edasiseks kujundamiseks. Meie lehe toimetuse kolleegium arutas mainitud artikli läbi ja tunnistas kriitika õigeks, teretulnuks ja väärtuslikuks. Toimetuse kolleegium avaldas veendumust, et kriitika aitab tõhusalt kaasa meie lehe võitlusvõime tõstmiseks ja tema osatähtsuse suurendamiseks ülikooli kollektiivi töö suunamisel, väärtuste vastu võitlemisel ja üliõpilaste kommunistlikul kasvatamisel.

Meie lehe suurimaks puuduseks on olnud vähene initsiatiiv võitluses kodanliku natsionalismi vastu, kodanliku ideoloogia avalduste ja igandite vastu. Lehe kriitika mõjuvust vähendab sageli esinev üldsõnalisus ja toimetuse vähene hool

KIRJAD TOIMETUSELE

Paremini valgustada teaduslikku tööd

Nõukogude ülikooli õppejõudude töö koosneb põhiliselt kahest osast, mis peab kajastuma ka meie ajalehe veergudel. Üks neist osadest — õppetöö osa on siiani leidnud enam-vähem rahuldavat ja pidevat käsitlemist. Sellevastu teadusliku töö valgustamine on olnud vähene ja hooaegne. EK(b)P Keskkomitee VIII pleenumi otsuste ellurakendamiseks on tingimata tarvilik siingi teha otsustav pööre. Kriitika kateedrite teadusliku töö plaanide

kriitika reageerimise organiseerimise suhtes. Lubamatult vähe on seni tähelepanu pööratud õppetöö ideelis-teoreetilise kvaliteedi tõstmisele, ajaleht on avaldanud vähe vajalikult kõrgel ideelisel tasemel seisvaid kirjutisi loengute kvaliteedi kohta. Toimetuse valvuse nõrkusest annab tunnistust asjaolu, et lehe veergudel on antud ruumi apoliitilistele ja desorienteerivatele kirjutistele (eriti õppejõudude osas).

Neist ja paljudest teistest puudustest vabanemiseks ja lehe taseme otsustavaks tõstmiseks töötas ajalehe toimetuse välja konkreetse plaani, mille ellurakendamine on eelduseks nende suurte ülesannete täitmisele, mis seisavad ees võitluses meie ülikooli töö taseme tõstmise eest, kodanliku natsionalismi vastu.

kohta oleks abiks unte plaanide koostamisel. Tehtud tööde kriitika tõstaks teiste tööde kvaliteeti. Pidevad ülevaated teadusliku ala projektorit valminud tööde kohta innustaksid kõiki hoogsamale tööle. Praeguses olukorras valdav enamus ei teagi, kas ja kui palju kellelgi on töid valminud. Puudub eeskujut, mille poole püüda.

J. Tammeorg,
farmakognoosia kateedri dotsent.

Minu soovid ajalehele

Et ajaleht „Tartu Riiklik Ülikool“ suudaks edukalt täita oma vastutusrikkaid ülesandeid, selleks peab ta järjekindlalt võitlema ette tulnud puuduste likvideerimise eest, sisu mitmekesistamise ja võitlevaks muutmise eest.

Kõigepealt on tarvis muuta pidevaks võitlus kodanliku natsionalismi avalduste ja nende kandjate vastu meie ülikoolis. Rohkem tuleks osutada tähelepanu kommunistlike noorte tegevusele ja õppetöö taseme tõstmise vahendeile ja

viisidele. Selleks aitab kaasa ka eesrindlike õppejõudude ning üliõpilaste esiletõstmine ja nende kogemuste tutvustamine, millega ajaleht tulevikus hoopis rohkem tegelema peaks.

Üldse oleks soovitatav tutvustada ajalehe kaudu ülikooli kollektiivi NSV Liidu teiste kõrgemate õppeasutuste tööga, sest sealt omandatud kogemused aitaksid tunduvalt kaasa meie töö parandamiseks.

B. Hiire,
õigusteaduskonna komsomoli-algorganisatsiooni sekretär.

Side muutugu tihedamaks

Ülikooli seinalehe „Edasi ellu“ toimetuse liikmena on minu peamiseks sooviks ajalehe „Tartu Riiklik Ülikool“ toimetusele, et tugevdaks sidet ülikooli ajalehe ja seinalehe vahel. Ülikooli seinaleht ootab ajalehe toimetusest igakülgset abi seinalehe planeerimisel ja tema töö suunamisel. Samuti oleks vaja, et ülikooli ajalehes sagedamini ilmuks kriitikalisi ülevaateid teaduskondade ja ühiselamute seinalehtedest, mis tugevasti aitaks kaasa nende töö parandamiseks.

Edasi peab ajalehe „Tartu Riiklik Ülikool“ toimetuse kiirendama korrespondentide võrgu loomist üliõpilaskonnas, mis samuti aitaks tihendada kontakti ajalehe ja seinalehe vahel.

Lõpuks märgitagu, et ülikooli ajaleht muutuks palju huvitavamaks, kui tema veergudel sagedamini ilmuks karikatuure, foljetone jms., nagu seda võib leida vennasvabariikide kõrgemate õppeasutiste häälekandjates.

H. Küttik

Meie eesrindlasi

Kõikjal esirinnas

Ei ole juhuslik, et arstiteaduskonna üliõpilast Akivo Lenznerit tunneb peagu iga üliõpilane meie ülikoolis. Kui asuti üles ehitama TRÜ Üliõpilaste Teaduslikku Ühingu, pühendus Akivo Lenzner oma ammandamatu tööenergiaga ja innuga selle ülesande lahendamisele. ELKNU TRÜ Komitee liikmena ja hiljem arstiteaduskonna komsomoli-algorganisatsiooni sekretärina töötas Akivo Lenzner visalt ja sihikindlalt kommunistliku moraali, tõesse sotsialistliku suhtumise kasvatamisel üliõpilaskonnas ja võitles otsustavalt kodanlike igandite väljajuurimise eest meie üliõpilaskonna teadvusest. Aktiivselt võitis Akivo Lenzner osa ametiühinguorganisatsiooni tööst. Hommikust õhtuni nägime teda väsimatult lahendamast vastutusrikkaid ühiskondlikke ülesandeid, kuid selle kõrval Akivo Lenzner ka õppis, õppis pealegi hästi.

Käesoleval õppeaastal valmis kommunistlikul noorel Akivo Lenzneril põhjalik ja ulatuslik teaduslik eksperimentaalne uurimistöö „Tuberkuloosse meningiidi ravi streptomütsiiniga“, mis on pärilunud suurt tähelepanu ja esitatakse üliõpilastele autasustamisele. Siin sidus Akivo Lenzner laboratoorseid katsed tihedalt kliinilise uurimistööga ja saavutas selle elulähedase teema suurepärase käsitlemise ja küsimuse igakülge lahenduse.

Oma teadusliku töö kõrval tegeleb Akivo Lenzner aktiivselt ka komsomoli-algorganisatsiooni, võttis NSVL Ülemnõukogu valimiste hea kordamineku organiseerimisest osa valimiste jaoskonnakomisjoni liikmena, täitis rea väiksemaid ühiskondlikke ülesandeid, käis korralikult praktikumidel ja loengutel, saavutas talvisel eksamissessioonil maksimaalseid töönäitajaid ja valmistub kevadssessiooni eksamite ennetähtaegseks sooritamiseks. Akivo Lenzner oli esimesi arstiteaduskonna V kursusel, kes täitis käesoleval kevadel oma taastamiskohustuse.

Harry Kanter

Kehakultuur ja sport

7. mail kõik jooksukrossile!

Juba 2. mail alanud kevadine jooksukross on üks massilisemaid Eesti NSV X aastapäevale pühendatud spordiüritusi.

Kevadise jooksukrossi edukamaks läbiviimiseks jooksukrossi orgkomitee otsustas tänava jooksukross läbi viia teaduskondade kaupa. Tähtvere pargis ühe päeva jooksul — 7. mail. Jooksukrossi avamisele tulevad vaid möödunud aasta jooksukrossi karika võitja õigusteaduskond ja maieelse sotsialistliku võistluse võitja arstiteaduskond, kuna teised teaduskonnad kogunevad kindlaksmääratud kohtadesse, siirduvad rivikorras määratud ajaks jooksukrossi lähte, teevad eelsoojenduse ning sooritavad jooksu.

Iga teaduskonna kehakultuurikollektiivi juhatus aga abistab oma teaduskonna osas jooksukrossi läbiviimist, olles abiks sekretariaadis. Selleks esitatakse jooksukrossi peakohtunikule jooksu protokollid.

Võitjaks osutub see teaduskond, kus oli kõige suurem osavõtu protsent ja ühtlasi kõrgeim normitaitmise (VTK I aste) protsent. Sellepärast on oluline, et kõikide teaduskondade dekaanid, komsomoli-organisatsioonid, ametiühingu bürood ja kehakultuurikollektiivid esimehed kindlustaksid 100%-lise osavõtu jooksukrossist, mis omakorda tõstab võistluspinget ning tehnilisi tulemusi. Jooksukrossi tulemused pannakse välja TRÜ peahoones 8. mail.

Jooksukrossi läbiviimise kava 7. mail 1950. a.

Kell 11.00. — Jooksukrossi avamine. (Õigus- ja arstiteaduskond).
„ 11.30—11.55 — Õigusteaduskond.
„ 11.55—13.45 — Arstiteaduskond.
„ 13.45—14.00 — Kehakultuuriteaduskond.
„ 14.00—14.25 — Veterinaarteaduskond.
„ 14.25—15.15 — Ajaloo-keeleteaduskond.
„ 15.15—15.45 — Põllumajandusteaduskond.

Kell 15.45—16.15 — Matemaatikateaduskond.
„ 16.15—17.00 — Metsandusteaduskond.
„ 17.00 — TRÜ Majandusosakond.

Kõik teaduskonnad kogunevad 30 min. enne üldtähtendatud aega peahoone juurde, välja arvatud kehakultuuri-, matemaatika-loodus-, põllumajandus- ja metsandusteaduskond, kes kogunevad oma teaduskonna asukoha juurde.

Üliõpilassportlaste edu maadlusvõistlustel

Maadlussport on Tartu Riiklikus Ülikoolis üks kõige nooremaid ja vähemarenenud spordialasid.

Sügisel moodustatud uus raskejõustikusektsiooni juhatus võitles ja võitleb veel praegugi selle eest, et maadlussport TRÜ üliõpilaste seas kandepinda leiaks ja tehniliselt areneks. Peab aga kohe märkima, et laiemat tähelepanu ja abi pole raskejõustikusektsioon saanud USK juhatuselt ega kehakultuuri-teaduskonna vastavatel kateedritel.

Kõige kiuste kroonis üliõpilaste senist tööd maadlusspordi alal küllaltki tähelepanuväärne saavutus. Nimelt hiljuti Tallinnas toimunud VSÜ „Kalevi“ vabariiklikel esivõistlustel klassikalises maadluses saavutas USK maadlusmeeskond 5 auhinnalist kohta ja meeskonna-võistluses kindla II koha Tallinna järel, kusjuures edestati selliseid tugevaid maakondi nagu Virumaa, Järvamaa jt.

Igas kaalus oli osavõtjaid rohkem ja võistlused kulgesid pingerrikkalt, kusjuures eriti rõõmustava asjaoluna tuleb märkida noorte maadlejate osatähtsuse tõusu.

Helveskaalus tuli N. Saveljev kolmandaks. Kärbeskaalus O. Paat-

si sattus kohe algul tugevate meistritega kokku ja pidi vastu võtma paratamatud kaotused. Sulgkaalus ja kergekaalus esinesid tublilt L. Tammeväli ja H. Rukki, kes saavutasid III koha. Kergekeskaalus oli eriti tugev konkurent, kus M. Teder saavutas III koha. Keskkaalus pidi O. Laan juhuliku kaotuse tõttu leppima IV kohaga, vastasel korral ta oleks tulnud vähemalt II kohale. Poolraskekaalus esines tublilt erakordsete võimetega noor matimees T. Kaimur, kes tuli III kohale. Kaimur tunnustati õigusega võistlustel parimaks „sillameheks“. Tuleb loota, et edaspidi maadlusspordile pühendataks senisest rohkem tähelepanu. Selle tiivistajaks olgu äsjane edu ja eelseisev Eesti NSV 10. aastapäev.

Maadlusspordi harrastuse süvendamiseks üliõpilaskonnas ja kogu Tartu linnas korraldab USK 7. mail „lahtise mati“ võistlused. Ärgu jäägu sellest eemale ükski teaduskond, vaid saatku oma esindajad võistlustele. Sellega täidame ühe osa Eesti NSV 10. aastapäeva auks võetud kohustustest.

M. Teder,
USK raskejõustikusektsiooni esimees.

Püüdnud tulek likvideerida

Meie üliõpilaskonna seinalehtede ülesandeks on kajastada elavalt ja konkreetselt ühiskondlikku elu ja õppetöösse puutuvaid küsimusi teaduskondades ning ühiselamutes. Kuidas on selle ülesande teostanud meie üliõpilaste häälekandjad järjekordsed, maieelsed numbrid?

Vaatleme kõigepealt teaduskondade seinalehti. Tuleb märkida, et mitmete teaduskondade häälekandjad pole tähtsamate ühiskondlikus elus toimuvate sündmuste ja probleemidega suutnud sammu pidada. Nii elavad metsandusteaduskonna, põllumajandusteaduskonna, õigusteaduskonna ja kehakultuuriteaduskonna seinalehed ikka veel üliõpilaste II teadusliku konverentsi ja olümpiaadi ettevalmistamise ning läbiviimise tähe all. Ülejäänud teaduskondade häälekandjad on jooksvate sündmustega paremini sammu pidanud: artiklites on käsitletud V. I. Lenini 80. sünnipäeva tähistamist, taastamistööde käiku, jooksukrossi ettevalmistamist. Siiski esineb ka viimastes temaatika aktuaalsuse osas puudujääke. Näiteks on niisugust aktuaalset küsimust nagu ajakirjanduse tellimine käsitletud ainult ühes seinalehes, nimelt arstiteaduskonna farmaatsiaosakonna häälekandjas „Progressiivne Farmaatsia“. Kommunistliku noorsooühingu tööst

leidub ainult üks üldsõnaline artikkel arstiteaduskonna seinalehes „Meediku Rada“. Täiesti on käsitlemata jäänud ametiühinguline töö ja käesoleval momendil eriti tulipunkti tõusnud ideoloogilise töö küsimused teaduskondades. Suhteliselt vähe on käsitletud ka üliõpilaste teaduslikku tööd ringides.

Eelmisel seinalehtede ülevaatusel märgiti enamiku toimetuste formaalset töösuhetumist, seda eriti juhtkirjade osas, mis on seostamata teaduskonna eluga. See õigustatud kriitika on enamikule seinalehtede toimetustest kasuks tulnud. Hästi on üldsõnalistest artiklitest hoidunud kehakultuuri-teaduskonna, metsandusteaduskonna, põllumajandusteaduskonna ja arstiteaduskonna farmaatsiaosakonna häälekandjad. Artiklite konkreetsuse ja lõpuse poolest tuleb eriti esile tõsta „Progressiivset Farmaatsiat“ (toimetaja M. Sajor) ja kehakultuuriteaduskonna seinalehte „Sõnariva“ (toimetaja E. Mäepalu). Seejuures tuleb eriti alla kriipsutada märkimisväärsed edu „Progressiivse Farmaatsia“ toimetuse töös. Toimetuse on ilmselt eelneval ülevaatusel avaldatud kriitikast teinud tõsisel järeldusi ja käesoleval momendil osutub „Progressiivne Farmaatsia“ teaduskondade seinalehtede hulgas üheks parimatest nii aktuaalse temaatika kui ka konkreetsuse ning

lõpva käsitluslaadi poolest. Nii on seinalehe veergudel käsitletud V. I. Lenini 80. sünnipäeva tähistamist, ajalehtede tellimist, jooksukrossi ettevalmistamist, antud kriitikarohked ülevaated taastamistööde käigust kõigil kursustel. V. I. Lenini 80. sünnipäevale pühendatud juhtkiri „Lenin kohustab“ on heaks näiteks sellest, kuidas suurt teemat siduda üliõpilaste igapäevase eluga. Võrdluseks võib siinkohal tuua ajaloo-keeleteaduskonna seinalehte „Sõna ja Teoga“ samateemalise juhtkirja, mis jääb täiesti üldsõnaliseks. Üldse kannatavad „Sõna ja Teoga“ (toimetaja A. Piiper) juhtkirjad üldsõnalisuse all. Sama võib märkida ka õigusteaduskonna seinalehe „Jurist“, matemaatika-loodusteaduskonna seinalehe „Koondunud Read“ ja arstiteaduskonna seinalehe „Meediku Rada“ (toimetaja M. Veide) kohta.

Mis puutub kriitikasse ja enese-kriitikasse, siis tuleb selles osas oma tööd parandada kõigil üliõpilaste häälekandjatel, et saavutada täielik printsiipsaalsus ja lõpvus. Jälgides meie ühiselamute seinalehti, tuleb nende toimetuste töös märkida tunduvalt suuremaid puudujääke. Näiteks elavad Burdenko, Kastani ja Vallikraavi tänava ühiselamute häälekandjad („Meediku Sulest“ — toimetaja T. Mullas, „Noor Mõte“ — toimetaja A. Kuus ja „Sädemed“ — toimetaja M. Kiisk) ikka veel valimis-eelse selgitustöö tähe all. Ilmselt on nimetatud seinalehtede toimetused oma ülesannetest nii aru

saanud, et seinaleht on ülevaatuskomisjoni, mitte aga oma ühiselamute üliõpilaste teenindamiseks. Selline olukord on arusaadavalt täiesti lubamatult.

Täiesti ebarahuldav on olukord ka Pioneeri tänava ühiselamute häälekandjas „Kommunistlik Sõnariva“. Temaatika on enam-vähem ajakohane, aine käsitlemisel puudub aga igasugune konkreetsus ja üldse side ühiselamute üliõpilaste eluga. Viimased seinalehed pole pidanud vajalikuks toimetuse koosseisu nimelist avaldamist. Üldse tuleb märkida, et valdaval enamusel meie seinalehtedel puuduvad näiteks sellisedki elementaarsed andmed, nagu seinalehe väljandmise aeg. Nimetatud puudused tuleb tingimata kohe likvideerida.

Kokkuvõtlikult võib öelda, et ükski eespoolkäsitatud neljast seinalehest ei seisa oma ülesannete kõrgusel. Nende toimetuste töös peab toimuma otsustav pööre, või tuleb praegused toimetajad asendada võimelisemate üliõpilastega.

Mõnevõrra elulähedasem on Jaama tänaval asuva ühiselamute häälekandja „Sõnariva“ (toimetaja sm. Lillipuu). Seinaleht kritiseerib konkreetselt eelneval puhtuse ja korra kontrollil ilmnunud väärtuste, teeb konkreetse ettepaneku ühiselamute spordiväljaku rajamiseks, kritiseerib üliõpilaste passiivset suhtumist seinalehe töösse. Kerkib siiski üles küsimus, kas toimetuse olemasolevate võimaluste piires (ühiselamuse elab kaugelt üle 100 üliõpilase) tõesti pole suuteline organiseerima suuremal ar-

vul kaastööd ja peab uue numbriga väljaandmise eelpäeval „üliinimlike pingutustega“ kogu töö ise ära tegema?

Näituse tänava ühiselamute seinaleht „Akadeemiline Kodu“ (toimetaja E. Nigul) kannatab ikka veel kriitika üldsõnalisuse all.

Ühiselamute seinalehtedest võib käesoleval momendil parimana esile tõsta Tiigi tänava ühiselamute häälekandjat „Tiigi Hääl“ (toimetaja K. Siimon). Välja arvatud üks apoliitiline liitiline luuletus, on temaatika aktuaalne, käsitlusviis täiesti konkreetne ja kriitika lõpp. Ainukesena meie seinalehtedest selgitab „Tiigi Hääl“ vaktisineerimise vajadust ja teeb kokkuvõtte seinalehes avaldatud kriitika tulemustest. Konkreetset on käsitletud ühiselamuse toimunud puhtuse ja korra kontrolli tulemusi, esile tõstetud korralikke üliõpilasi, kritiseeritud korraüld. Seinaleht annab informatsiooni ka ühiselamute male-esivõistlustest ja teeb konkreetseid ettepanekuid väärtuste likvideerimiseks. Kõiges on tunda tugevat sidet ühiselamute üliõpilaste igapäevase eluga.

Kokkuvõtlikult võib öelda, et kuigi üldiselt on märgata paranemist TRÜ üliõpilaste seinalehtede toimetuste töös, esineb siiski veel terve rida olulisi puudujääke, mis tuleks tingimata likvideerida ja seda juba järgmistes väljaannetes.

V. Aaviksoo,
ajaloo-keeleteaduskonna V kursuse üliõpilane

KOMMUNISTLIKE NOORTE ELU

Hästi korraldada komsomoligruppide töö eksamisessiooni ja õppepraktika ajal

Lähemal ajal algab meil eksamisessioon, millele mitmes teaduskonnas järgneb õppepraktika. Kuna eksamisessiooni ajal üliõpilaste regulaarne koosviibimine katkeb, siis kipub ka komsomoligruppide töö sellel perioodil lakkama. See aga on täiesti ebanormaalne nähtus, mis tänava igatahes korduda ei tohi.

Selleks tuleb enne eksamisessiooni algust büroodel teostada ettevalmistustööd ja anda instruksioonid igale kommunistlikule noorele tööks eksamisessiooni ja õppepraktika ajal.

Et tagada eksamisessiooni õnnestumist, on tarvis juba nüüd alustada aktivistide kontrollpostide võrgu loomist. Eksamisessiooni käigus tuleb büroodel ja gruppidel avastada häired aktivistide töös ja need viivitamatult kõrvaldada. Seda saab teostada ainult aktivistide töö pideva kontrolli ja juhendamise.

ELKNÜ KK II pleenumi otsused seavad meile ülesandeks organiseerida ühist õppimist väiksemates gruppides. See võimaldab avastada üliõpilaste teadmistes jäänud lünki ja tagab nende kõrvaldamise enne, kui üliõpilane läheb eksamile. Samaaegselt annab see võimaluse kommunistlikel noortel teostada aktiivset selgitustööd organiseerimata noorte seas.

Nagu näitas möödunud eksamisessioon, esines mõningais teaduskondades eksamitähapäevade kuhjumisi (mat.-loodustead.). Et sellist viga mitte korrata, tuleb gruppidel aegsasti hoolt kanda, et eksamitähapäevad vastaksid tegeliku elu nõuetele.

Eriti intensiivse töö võimalused grupile. avanevad õppepraktika ajal.

Grupi põhiülesandeks õppepraktika ajal on praktika häireteta käigu tagamine. Ühe vormina võib

rakendada selleks kriitikakoosolekuid ja välk-seinalehti, milles on võimalik paljastada üliõpilasi, kes lohakalt ja pealiskaudselt suhtuvad töösse. Samuti aitavad samad meetodid kaasa kogemuste vahetamisele ja eesrindlaste esiletõstmisele.

Juhul, kui õppevahendeid ei ole küllaldaselt, peab grupp organiseerima olemasolevate õppevahendite maksimaalset kasutamist.

Et ei lakkaks üliõpilaste poliitiline enesetäiendamine, selleks grupp organiseerib regulaarsed poliitinformatsioonid. Ei tohi unustada ka neid võimalusi individuaalselgitustööks, mida pakuvad ekskursioonid ja õppepraktika.

Õppepraktika ajal avaneb gruppidele võimalus organiseerida mitmesuguseid sportlikke võistlusi. Näiteks metsandusteaduskonna kehakultuurikollektiiv otsustas korraldada praktika ajal „Järvselja sportmängud“, mis hõlmavad nii kergejõustiku- kui ka käsipalli, kurni- jt. võistlusi.

Praktika avab ühtlasi ka suurepärased võimalused sidemete loomiseks meie noorte kolhoosidega ja nende abistamiseks. On võimalik korraldada tööd nii, et jääks vabu päevi, mida saab kasutada kolhoosnikute abistamiseks põllutöödel. Samuti peaksid praktikal viibivad üliõpilased aitama kaasa kolhoosnikute kultuurilisel teenindamisel.

ELKNÜ TRÜ Komitee loodab, et kõik grupid tõsiselt suhtuvad eelseisvaise tööülesandesse ja rakendavad oma jõu siinkohal märgitud ja paljude muude oluliste ülesannete täitmisele eksamite ja õppepraktika ajal.

H. Möller,

ELKNÜ TRÜ Komitee organiseerimis-instrueerimis-sektori juhataja.

Kodanlike igandite suhtes ei saa olla liberaalne

Põllumajandusteaduskonna I kursuse agronoomia ja aianduse eriharu komsomoligrupid korraldasid hiljuti ühise lahtise koosoleku, kus päevakorras oli võitluse küsimus kodanliku ideoloogia igandite vastu üliõpilaste teadvuses. Grupporgi sm. Rooma ja teiste sõnavõttudest selgus, et I kursusel on veel üsna rohkesti kodanlikke igandeid, nagu ebaseltsimeelik käitumine, egoism ja individualism, loid suhtumine ühiskondlikesse kohustustesse, vene keele ja marksism-leninismi õppimise alahindamine, kriitika kartus jne.

Kommunistlik noor Valdur Soe tõi oma sõnavõtus esile, et sm. Luulik, selle asemel et olla poliitinformatsioonitunnis tähelepanelik ja kuulata ettekandja loengut, loeb kodanluseaegsest ajakirjast ideelagedaid jutuke. Sm. Tammin tegeleb samas tunnis loengukonspektide ümberkirjutamisega.

Sm. Raudsepp märkis, et üliõpilaste suhtumine taastamistöödele 5. rühmas on loid. Edasi tõi ta esile, et sm-d Pukk ja Oja puuduvad sageli füüsika praktikumilt, mistõttu on neil veel praegu hulk töid teha.

Samal koosolekul aga tuli kujukalt ilmsiks ka see, et paljud üliõpilased ei mõista bolševistliku kriitika kasvavat tähtsust. Sm. Haak näiteks, kelle ebanõukogulik käitumine on juba korduvalt leidnud hukkamõistu, asus koosolekul end demagoogiliselt kaitsma ja õigustama, leides seejuures toetust ka sm. Kresla poolt. Ka sm. Laumets, keda kritiseeriti hoolimatu suhtumise eest marksismi-leninismi aluste õppimises, näitas oma printsipiitu sõnavõttuga, et ta seisab veel õige kaugel nõukogude üliõpilase omandustest ja ilmet.

Need asjaolud kriipsutavad alla seda, et antud kursusel on noorte kommunistliku kasvatusel alarõõru teha veel õige suur töö.

A. Reino

Kommunistlikud noored juhivad kursuse elu

Oigusteaduskonna I kursuse komsomoligrupid on saavutanud märgatavaid edusamme õppe edukuse ja distsipliini tõstmisel ning üliõpilaste ideelis-poliitilisel kasvatusel. Kommunistlike noorte mõju järjekindlat tõusu väljendab kujukalt ELKNÜ ridade kasv. Praegu on kursusel üle 50% kommunistlikke noori. Ainult viimasel algorganisatsioonil üldkoosolekul võeti vastu meie kursusele 7 uut liiget.

Igas õpperühmas tegutsevad aktiivselt kommunistlike noorte grupid. Grupi koosolekuid, mis toimuvad 3-4 korda kuus, on põhjalikult arutatud rühma õppe edukuse ja distsipliini küsimusi, teravalt kritiseeritud puudujaid, hilinejaid ja nõrgalt edasijõudvaid üliõpilasi. Erilist tähelepanu on pühendatud vene keele õppimisele, mis praegu on valusaks küsimuseks kursusel.

On selgitatud mõningate üliõpilaste puuduliku edasijõudmise põhjusi (näit. sm. Angerjas) ja astunud samme nende abistamiseks. Suurt tähtsust omab kommunistlike noorte isiklik eeskuju. Siinkohal peab märkima kursusevanemat sm. Kulda, grupiorganisatoretid sm. Hiiret, sm. Tarnastet jt., kes õpivad väga hästi ja võtavad aktiivselt osa ühiskondlikust tööst. Head eeskujud õppeülesannete täitmisel näitasid kommunistlikud noored Küttik ja Vakk, kes, asunud aegsasti kursuse töö koostamisele, lõpetasid selle juba enam kui kuu aega tagasi.

Ka ühiskondliku töö alal on igal sammul märgata komsomoli juhtivat osa. See väljendus juba taastamistööde käigus sügisel. Paljud üritused, nagu raamatukogu mu-retsemine kolhoosile, isetegevuskollektiivi šefluskulaskäigud kolhoosi

jt., millest arvukalt võtsid osa organiseerimata noored, toimusid kommunistlike noorte juhtimisel. Komsomoligrupid on suunanud oma liikmeid ja teisi üliõpilasi mitmesugustesse isetegevusringidesse. Valimiseelsel perioodil olid kommunistlikud noored need, kes juhtisid agitaatorite gruppe. Selgelt väljendus komsomoli juhtiv osa ka olümpiaadi läbiviimisel.

Kuid komsomoligruppide töös on ka puudusi. Koosolekud ei toimu alati ettenähtud ajal. Algorganisatsioonil bürool on tarvis suuremat kontrolli ka koosoleku sisulise külje suhtes. Gruppidele tuleb suuremat tähelepanu pöörata osavõtu küsimusele teaduslike ringide tööst ja korraldada rohkem lahtisi koosolekuid, kus arutatakse ka organiseerimata noorte õppe edukust ja distsipliini.

E. Lokke

Kommunistlikud noored ja teaduslik töö

TRÜ Metsandusteaduskonna kommunistlike noorte arv on küllaldane selleks, et algorganisatsioon võiks olla aktiviseerivaks ja suunavaks jõuks igal üliõpilaste tegevusalal.

Kuid on siiski veel palju puudusi teaduskonna üliõpilaste töös, millele kommunistlikud noored pole küllaldaselt tähelepanu osutanud ja ise vigade kõrvaldamiseks innustavat eeskuju näidanud.

Üheks sedalaadi valusamaks probleemiks on teadusliku töö küsimus. Kõrvaltaatajale paistab teaduslik töö metsandusteaduskonnas olevat korras, sest viidi ju üliõpilaste III teaduslik konverents läbi üldiselt rahuldavalt. Ettekan- tud teemad olid enamikus aktuaalsed ja mitmed praktilised väärtused. Vaadeldes aga lähemalt kommunistlike noorte osa teadusliku konverentsi ettevalmistamisel ja läbiviimisel, näeme siin olulisi puudusi.

Teadusliku konverentsi ettevalmistamine lasus mõnedel aktiivsemal organiseerimata üliõpilasil (eeskätt ÜTÜ osakonna nõukogul). Üliõpilased-kommunistlikud noored jäid sellest üritusest kõige suurema südamerahuga eemale. Eemalejäämist püüti põhjendada ajapuudusega ja ülekoormatusega teistel aladel.

Konverentsi läbiviimisel kommunistlike noorte osa piirdus mõne ettekande passiivse pealtkuulamisega. Ettekande lõpus sõna ei võetud ega esitatud ka küsimusi ettekande kohta. Kommunistlike noorte vähest osavõttu teaduslikust tööst näitab kas või asjaolu, et teaduslikul konverentsil ettekan- tud 7-st teemast ainult üks teema kanti ette kommunistliku noore poolt. Ka see ettekanne, mille esitas sm. Koslov, jättis soovida.

Sm. Koslovi ettekanne ei sisaldanud peaaegu üldse praktilist kasutamist võimaldavaid uusi järeldusi, kuna ta oli koostatud kirjan- duse põhjal, mitte aga eksperimen- taalse töö tulemusena.

Mõningad vanemate kursuste kommunistlikud noored pole veel üldse astunud teaduslikesse ringidesse (Pihelgas) ja kuigi on astunud, siis ei suvatse üldse osa võtta isegi referaatkoosolekust (sm-d Ugaste, Käspre). Enamik I kursuse kommunistlikke noori on teaduslikesse ringidesse suunamata.

Kõik need puudused töös tulenevad ELKNÜ algorganisatsiooni büroo teadusliku töö sektori nõrgast tööst, mille juhatajat on semestri jooksul korduvalt vahetatud. „Organiseerimine“ on piirdunud senini vaid ettekandele tulevate referaatide kontrollimisega.

Ei ole antud kommunistlikele noortele iseseisvaid uurimistöid ega aktiveeritud nende tegevust ringides. Algorganisatsiooni büroo teadusliku töö sektori juhataja ei ole pidanud tihedat kontakti ÜTÜ osakonna nõukoguga, mille koosseis pole ühtki kommunistlikku noort.

Vastutus kommunistlike noorte teaduslikust tööst kõrvalejäämise osas lasub suurel määral komsomoli algorganisatsiooni bürool, eesotsas sekretäri sm. J. Kallasega.

Büroo on teostanud teaduslike ringide töö juhtimist formaalselt, tungimata sisse ja piirdunud ainult 2 teadusliku ringi esimehe aruannete ärakuulamisega, ilma praktilisi abinõusid tarvitusele võtmata esinenud puuduste kõrvaldamiseks.

On viimane aeg loobuda üksikõikest suhtumisest nii tähtsasse üliõpilaste iseseisva töö alasse, nagu teaduslik töö ringides. Algorganisatsiooni bürool tuleb viivitamatult asuda efektiivsele ringide töö suunamisele ja abistamisele. Gruppides tuleb arutada grupi liikmete tööd ringides võrdselt kõigi organisatsiooniliste ülesannetega.

Heino Kõst,

metsandusteaduskonna kommunistlik noor.

Pöördelise tähtsusega sündmus üliõpilaste teaduslike võistlustööde korraldamises

TRÜ Opetatud Nõukogu kinnitas hiljuti üliõpilaste teaduslike võistlustööde premeerimise uue põhimääruse. Uues põhimääruses peegelduvad ilmekalt need muutused, mis on meie ülikoolis toimunud viimaste aastate jooksul üliõpilaste teadusliku töö alal.

Kodanlikul ajal sõandasid vaid üksikud üliõpilased teha teaduslikku tööd, ja nendesegi suhtusid buršid halvustavalt ning põlastavalt. Seepärast olidki varem üliõpilaste võistlustööd salajased. Töötavale noorsoole avas nõukogude kord avarad võimalused õppimiseks ja teaduslikuks tööks. Teaduslik töö on saanud nüüd üliõpilastele auasjaks, teadusliku tööga ei tegele enam üksikud „äravalitud“, vaid laiad üliõpilaste hulgad.

Endise üliõpilaste auhinna tööde statuudi kohaselt võis töid kirjutada auhindamiseks vaid väljakuulutatud teemade ulatuses. Selle tulemuseks oli, et üliõpilased mõnikord kirjutasid töid teemadel, mis neid ei huvitanud ega olnud üldse seotud nende erialaga, sest iga eriala kohta polnud teemasid välja kuulutatud. Ka on samal põhjusel jäänud terve rida väljapaistvaid töid auhindamata. Uue põhimääruse kohaselt võib auhindamisele esitada iga teadusliku töö, ka näiteks seminar-, kursuse- ja diplomitöö. Viimane asjaolu kahtlemata suurendab konkurentsi tihedust auhindamisel.

Vastavalt Kõrgema Hariduse ministri juhendile üliõpilaste teaduslike tööde premeerimise kohta on uues põhimääruses nõutud, et töö oleks enne premeerimisele esitamist avalikult ette kantud ja läbi arutatud. Sellega on kaotatud hädaoht, et tööd n. ö. maetakse arhiivi. On soovitatud tööde arutluskoosolekul läbi viia enne 1. aprilli, et hiljem ei tekiks liigest kuhjumist nende ettekandmisel.

Uus põhimäärus on suure tähtsusega üliõpilaste teadusliku töö edasise arendamise seisukohalt ja aitab kahtlemata mõjukalt kaasa selle arengu tunduvas hoogustamiseks.

J. Einasto,

ÜTÜ nõukogu vastutav sekretär.

TRÜ üliõpilaste teaduslike võistlustööde premeerimise põhimäärus

1. Üliõpilaste teadusliku uurimistöö intensiivistamiseks ja üliõpilaste ideelis-poliitilise teadlikkuse tõstmiseks teostatakse igal õppeaastal üliõpilaste parimate teaduslike tööde premeerimist.

2. Igal aastal 1. mail kuulutatakse premeerimiseks välja TRÜ rektori poolt teaduslike uurimistööde teemad, mida esitavad teaduskonnade õppejõudude nõukogud koos ÜTÜ osakonnatöökogudega ja mis on kinnitatud TRÜ Opetatud Nõukogu poolt.

Töid võib premeerimiseks esitada ka väljaspool ülalnimetatud korras väljakuulutatud teemasid.

3. Väljakuulutatud teemad peavad olema võimalikult kooskõlas kateedrite teadusliku uurimistöö plaaniga. Üliõpilaste teaduslike töid juhendab kateedri poolt valitud õppejõud või keegi muu kõrgema kvalifikatsiooniga eriteadlane. Kateedri võimaldab töötajale vajalikud töövahendid.

4. Oigus tööde premeerimisele esitamiseks on igal Tartu Riikliku Ülikooli üliõpilasel. Tööd võib esitada eesti või vene keeles.

5. Tööd esitatakse premeerimiseks hiljemalt 1. aprilliks ühes vastava kateedri nõustava otsusega ÜTÜ osakonna nõukogule, kes peale selle ettekandmist ringi või osakonna koosolekul või ÜTÜ teaduslikul konverentsil ühes arutlus- telemataga esitab teaduskonna dekaanile. Teaduskonna õppejõudude nõukogu poolt valitud komisjon annab oma arvamuse töö kohta ja suunab tööd edasi TRÜ Opetatud Nõukogu poolt valitud komisjonile, kelle otsused esitatakse lõplikuks kinnitamiseks TRÜ Opetatud Nõukogule. Tööd hinnatakse esimese, teise või kolmanda auhinna.

6. Auhinna vääriliseks tunnistatud tööd ja nende autorid kuulutatakse rektori poolt välja 1. mail. Auhinna vääriliseks tunnistatud tööde autoreile antakse välja vastava järgu aukirjad ja võimaluste kohaselt määratakse neile TRÜ Opetatud Nõukogu poolt igal aastal kindlaksmääratavas suuruses rahalised preemiad.

7. Auhinna vääriliseks tunnistatud tööd säilitatakse TRÜ Raamatukogus. TR Ülikool omab õiguse neid trüki avaldada TRÜ „Toimetustes“ teaduskonna õppejõudude nõukogu ettepanekul.

8. Käesolev põhimäärus kehtestatakse 1. mail 1950. a., mis ajast alates kaotab maksuvuse TR Ülikooli Ajutise Nõukogu poolt 8. juunil 1945. a. vastuõtetud üliõpilaste auhinna tööde korraldamise juhend.

Distsipliinirikkumistele tehtagu lõpp!

Meie ülikooli AAVÜ algorganisatsioonide töös on üheks valusamaks ja teravamaks küsimuseks mõningate juhtivate seltsimeeste kohusetunde ja distsipliini puudus, mis annab end tunda kogu organisatsiooni töös. On küll üliõpilasi, kes täidavad hästi ülesandeid ja peavad lugu organisatsioonilistest distsipliinist. Näitena võiks nimetada õigusteaduskonna AAVÜ algorganisatsiooni esimeest sm. Paali ja matemaatika-loodusteaduskonna AAVÜ algorganisatsiooni esimeest sm. Porki.

Võtame aga näiteks arstiteaduskonna IV kursuse üliõpilase J. Juure, kes on arstiteaduskonna AAVÜ algorganisatsiooni esimeheks. Üliõpilane Juur on täiesti laostanud teaduskonna AAVÜ algorganisatsiooni, mida näitab ilmekalt asjaolu, et liikmete arv, mis moodunud aastal oli 441, on kahenenud 312-le. Kui möödunud aastal juhtis arstiteaduskonna AAVÜ algorganisatsiooni tööd üliõpilane M. Kull, siis mainitud teaduskonna algorganisatsioon avaldas omapool-

set initsiatiivi ja viis edukalt läbi algatatud üritused. Praegu aga TRÜ AAVÜ komitee poolt antud ülesandeid ei täideta üldse või täidetakse puudulikult. Töös valitseb juhuslikkus ja pealiskaudsus. Ei toimu üldse teaduskonna AAVÜ komitee koosolekuid. Üliõpilane Juur kulutab aja laskevõistluste ja lasketreeningu tulemuste võltsimisega. Ka pole üliõpilane Juur midagi teinud uute liikmete värbamiseks, vaatamata mitmetele meeldetuletustele. Eriti I kursuse üliõpilaste rakendamisele organisatsiooni töös ei ole osutatud mingit tähelepanu.

Samasugune lohakas ja vastutustundetus iseloomustab ka AAVÜ algorganisatsioonide esimeeste sm. Laane (KKI), Pavese (metsandusteaduskond) ja Kosenkranise (ajaloo-keeleteaduskond) tegevust.

On viimane aeg selleks, et AAVÜ liikmed mainitud teaduskondades kutsuksid korrale need seltsimehed ja võtaksid tarvitusele abinõud AAVÜ töö hoogustamiseks.

E. Kask

MEILE KIRJUTATAKSE

Millest on see tingitud?

Ajaloo-keeleteaduskonna loogika- psühholoogia-osakonna II kursuse üliõpilastele tehti kursusetööde temaatika teatavaks alles 5. aprillil s. a. Kuna tööde valmimise tähtajaks oli 1. mai, siis äratas teemade teatamine hilinemine üliõpilaste hulgas õigustatud pahameelt. Et vähem kui kuu aja jooksul pole loomulikult võimalik kirjutada korralikku kursusetööd, siis pöördusid üliõpilased kursusetööde ühe juhendaja dots. Pärli poole palve-

ga, et tööde valmimise tähtaega vastavalt teemade teatavakstelemise hilinemisele pikendataks. Kuid see palve jäi rahuldamata.

Üliõpilasi huvitab, millega juhendajad prof. Ramul ja dots. Pärl seletavad tekkinud olukorda, mis annab tunnistust nende hoolimatust suhtumisest noorte ettevalmistamisele teaduslikuks tööks.

Ajaloo-keeleteaduskonna loogika- psühholoogia-osakonna II kursusel.

Kunstilise isetegevuse hoogus tõus jätkugu ka pärast olümpiaadi!

Uute edusammude poole

Viimaste kuude üheks keskseks ja suuremaks üliõpilasürituseks oli TRÜ kunstilise isetegevuse, omaloomingu ja kehakultuuri II olümpiaad. Selle massürituse lõppu tähistas 30. aprillil TRÜ aulas toimunud aktus, kus TRÜ Ametiühingu Komitee esimees sm. Paul andis üle rändpunavimpli parimale isetegevuskollektiivile — kehakultuuriteaduskonnale (orgkomitee esimees sm. Eljand). Samas jagati välja paistvamaid tulemusi saavutanud esinejatele ja paremale olümpiaadi organiseerijatele.

Avaldame allpool olümpiaadil esinenud isetegevuskollektiivide ja solistide paremusjärjestuse.

Lõppülevaate tulemused

I Näidendid	
1. Põllumajandusteaduskonna näitering	12 p.
2. Arstiteaduskonna näitering	10,4 p.
5. Oigusteaduskonna näitering	8,75 p.
II Deklamatsioonid	
1. Orav (põllumajandusteaduskond)	10,0 p.
2. Kalde (mat.-loodusteaduskond)	9,5 p.
5. Pandis (õigusteaduskond)	9,0 p.
III Rahvatantsud	
1. Metsandusteaduskonna segarühm	11,1 p.
2. Arstiteaduskonna segarühm	10,5 p.
5. Üliõpilasklubi segarühm	9,9 p.
IV Lavatantsud	
1. T. Sander (mat.-loodusteaduskond)	12,0 p.
2. T. Liik (arstiteaduskond)	10,0 p.
5. Kaldmaa (ajaloo-keeleteaduskond)	9,6 p.
V Kunstiline võimlemine	
1. Kehakultuuriteaduskonna naisrühm	9,0 p.
2. Arstiteaduskonna naisrühm	8,0 p.
5. Matemaatika.-loodusteaduskonna naisrühm	7,5 p.
VI Riist- ja pörandvõimlemine	
1. Meistrirühm vahavarustusega — KKT-lt	11,4 p.
2. Metsandusteaduskonna püramiidid	8,5 p.
3. Arstiteaduskonna meesrühm	8,4 p.
VII Koorid	
1. KKT segakoor	9,5 p.
2. Põllumajandusteaduskonna segakoor	9,1 p.
3. Ajaloo-keeleteaduskonna segakoor	8,7 p.
VIII Kvartetid	
1.—2. Farmaatsiaosakonna naiskvartett ja põllumajandusteaduskonna meeskvaritett	7,8 p.
3. KKT meeskvaritett	7,5 p.
IX Duetid	
1. KKT naisduett	8,6 p.
2. Matemaatika.-loodusteaduskonna meesduett	7,0 p.
X Soololaul	
1. H. Trass (matem.-loodustk.)	8,6 p.
2.—3. A. Ott (ajaloo-keelelk.) ja Siilbek (metsandustk.)	7,7 p.
XI Instrumentaalansamblid	
1. Ajaloo-keeleteaduskonna trio (V. Murumaa, U. Kolk, H. Taul)	12 p.
2. Matemaatika.-loodusteaduskonna klaveritrio (L. Tiit, N. Voites, H. Kasvand)	8,2 p.
3. KKT keelpilliorkester	7,5 p.
XII Klaver	
1. H. Taul (ajaloo-keelelk.)	12 p.
2. L. Tiit (mat.-loodustk.)	10,8 p.
3. I. Voites (põllumajandustk.)	6,8 p.
XIII Viilul	
1. V. Murumaa (ajaloo-keelelk.)	10 p.
2. E. Raud (ajaloo-keelelk.)	9,5 p.
3. Tamm (põllumajandustk.)	6,2 p.
XIV Tšello	
1. U. Kolk (ajaloo-keelelk.)	8,8 p.
2. J. Viru (põllumajandustk.)	5,7 p.
XV Rahvapillid	
1. Pille (metsandustk.)	8,8 p.
2. Härma (loomaaarstik.)	6,5 p.
3. A. Vars (metsandustk.)	5,7 p.

peale žürii hinde arvestatud ka raskuskoefitsiente. 2 või 3 palaga esinenute puhul on arvestatud 2 parema hinde keskmist.

Tulemused omaloomingu alal

- I Kirjanduslik omalooming**
1. Näidend „Tuleme maa- le“, autor L. Kütt (ajaloo-keelelk.) 9 p.
 - 2.—3. Näidend „Kivi keset põldu“ (O. Kruus, ajaloo-keelelk.) ja lühijutt „Kollektiivi võit“ (E. Teemägi, KKT) 7 p.

II Muusikaline omalooming

1. Laul „Ülikoolilinnas“, autor I. Voites (põllumajandustk.) 8 p.
2. Laul „Ehitajad“ (U. Ugaste, metsandustk.) 7 p.
- 3.—4. Laul „Ülikoolilinnas“ (U. Ugaste) ja klaverisaade „Kiigepolkale“ (U. Sibul, arstiteaduskond) 6 p.

III Kujutatav kunst

1. I. Saarniit (ajaloo-keelelk.) „Pärnust“ ja „Vaade aknast“ 10 p.
2. E. Teemägi (KKT) „Auhavli kavand“ 9 p.
3. M. Kork (ajaloo-keelelk.) „Akvaarid“ 7 p.

IV Kehakultuuriline omalooming

1. Tsurenkov (arstiteadusk.) „Rahvatants“ 9,5 p.
 2. V. Hamburg, V. Paris (KKT), naisrühma vahavõimlemine 8,5 p.
 3. Oigusteaduskonna naisvõimlejad „Harjutused rõõbaspuul tütarlastele“ 8,0 p.
- Üldse esitati olümpiaadil 23 omaloomingulist teost. Siia juurde pole arvatud töid, mida žürii hindas alla 5 punkti.

Olümpiaadi kavva kuulusid ka sportlikud võistlused kokku 12 alal. Toome saavutatud tulemused koos teaduskondade lõpphinnete-ga alljärgnevas tabelis. 1. arv tähendab kehakultuuri hinnet, 2. arv on olümpiaadi lõpphinne.

1. KKT	8,7	18,9
2. Põllumajandusteaduskond	7,0	14,9
3. Arstiteaduskond	7,4	13,4
4. Metsandusteaduskond	5,6	11,3
5.—6. Oigusteaduskond ja matemaatika.-loodusteaduskond	5,0	10,5
7. Ajaloo-keeleteaduskond	3,8	10,2
8. Veterinaarteaduskond	5,2	9,7

KKT osutus kindlaks võitjaks ka esimesel olümpiaadil. Tema võidukat esinemist tagab asjaolu, et olümpiaadi ettevalmistusele on kaasa haaratud kogu teaduskond. Mõeldud aastal võitis olümpiaadist osa 83 KKT üliõpilast (77,5%). Käesoleval aastal aga esines teaduskond 100-protsendiliselt. Püüdku ka teised teaduskonnad selliste näitajate poole!

KKT esines ühtlaselt hästi peagu kõigil aladel, saavutades esikoha kehakultuuri, omaloomingu, tantsude ja võimlemisettekannte alal ning teaduskondade isetegevusülevaatest.

Põllumajandus- ja arstiteaduskonna isetegevuskollektiivid (orgkomitee esimehed sm-d Tiisler ja Bochman) on teinud suure töö, tõustes paremusjärjestuses vastavalt 8.-lt ja 6.-lt kohalt (1. olümpiaadi tulemused) 2. ja 3. kohale. Seda põhjustas nii esinemiste kvaliteedi ja hulga kui ka osavõtjate arvu tunduvalt tõus. 1949. a. oli olümpiaadist osavõtjate arv põllumajandusteaduskonnas ainult 33, käesoleval aastal aga oli esinejaid 286, s. o. 85,6% teaduskonna üliõpilaste arvust.

Ajaloo-keeleteaduskonna madala lõpphinde üheks põhjustajaks oli halb esinemine kehakultuurilistel aladel. Kuigi meesüliõpilasi on teaduskonnas suhteliselt vähe, siiski parema organiseerimise ja treeninguga peaks olema võimalik enam saavutada.

Veterinaarteaduskonna viimane koht on tingitud halvast esinemisest lõppülevaatest. Suuremat tähelepanu tuleb osutada ka omaloomingule. 2. olümpiaadil ei esitanud veterinaarteaduskond ühtegi omaloomingulist tööd.

Esitatud palad olid rõhuvas enamikus nõukogude autoreilt, tähtis osa oli ka rahvaloomingul. Ettekannete kunstilise taseme tõusu näitavad järgmised faktid. 1. olümpiaadi žürii ei andnud maksimaalset hinnet ühelegi deklamaatorile, instrumentaalsolistile ega tantsule. Käesoleval aastal said aga kõrgeima hinde ajaloo-keeleteaduskonna trio ja järgmised üliõpilased: Orav, Taul, Murumaa, Sander, Liik, Saarniit (viimane kujutava kunsti alal). Ka teistel aladel oli kvaliteet tunduvalt tõusnud.

2. olümpiaadi heade tulemuste üheks põhjustajaks oli üliõpilaste massiline osavõtt. Mõeldud aastal esines 2612 üliõpilast 509 (19,5%). 2. olümpiaadil oli osavõtjaid 1505, mis moodustab 55,7% üliõpilaste koguarvust. Seega esinejate arv oli peagu kolmekordistunud. Seda asjaolu põhjustas suurte isetegevuskollektiivide: laulukooride, näiteringide teke olümpiaadi ettevalmistustöö käigus. 1949. a. oli ainult 5 koori teaduskondades. 2. olümpiaadil olid aga juba mitmed teaduskonnad (arsti-, ajaloo-keele- ja põllumajandusteaduskond) esindatud 2 kooriga. Suurimaks massettekanndeks oli montaaž „Jüriöö tul-“ 120 osavõtjaga (põllumajandusteaduskond).

Kunstilise isetegevuse harrastamise suurenemist üliõpilaskonnas näitab ka ettekannete ja isetegevusühitute koguarv. 1949. a. toimus 1. olümpiaadi sarjas 8 ülevaatus-õhtu teaduskondades 2 lõppülevaatus. Käesoleval aastal suutsid üliõpikud isetegevuslased pakkuda juba kaks korda rohkem, sisustades esinemistega 16 teaduskondade ülevaatusõhtu ja 5 lõppülevaatus.

Ülalestitust ei tohi veel järeldada, et üliõpilaste isetegevus on piisavalt kõrgel tasemel. Kuigi olümpiaad on lõppenud, peaksid üliõpilased jätkama tegutsemist mitmesugustel isetegevusaladel, et ülevaatusel järgneval aastal annaksid veelgi paremaid tulemusi. Ka peaksid eriti arsti- ja matemaatika.-loodusteaduskonnad varakult varbama uusi jõude isetegevuskollektiividesse, et jõuda järele teistele teaduskondadele olümpiaadist osavõtnute protsendi suhtes.

Kunstiline isetegevus ja sport pole ju mitte ainult värskendavaks ajaviiteks ja meelelahutuseks, vaid on vajalikud ka nõukogude ühiskonna liikme võimete igakülgselks väljaarendamiseks. Seepärast pole palju soovida, et järgneval õppeaastal tegeleks iga üliõpilane vähe-malt ühel isetegevus- ja spordi-alal.

Järgneva olümpiaadi edukaks läbiviimiseks ja üksikute seni väheviljeldud isetegevusaladel tegutsemise õhutamiseks tuleks võistluslade hulka veelgi suurendada. Näiteks võiks Tallinna Polütehnilise Instituudi eeskujul võtta kavva ka hindamise fotograafia alal. Samuti oleks soovitatav, et seni olümpiaadidest peagu täiesti kõrval seisnud õppejõudude ja teenistujate pere liikmed esineksid suurema arvuliselt järgnevat ülevaatusel.

Tuleb kaalumisele võtta olümpiaadi läbiviimise aeg. Pingne ettevalmistustöö märtsis ja aprillis toimuvale ülevaatusel võib kahjustada tulemust õppetöö alal. Paljudel kursustel toimuvad ju eksamid aprillis ja mais. Selle vea vältimiseks võiks teostada teaduskondade ülevaatusi näiteks novembris, lõppülevaatusi aga veebruari lõpul ja märtsis.

Sobivaks variantiks võiks olla ka isetegevusliku töö hindamine terve õppeaasta vältel.

Need küsimused jäävad otsustamiseks järgneva olümpiaadi organiseerijatele. Jäab soovida, et nad leiaksid parima viisi ülevaatusel läbiviimiseks ja isetegevuslaste õhutamiseks veelgi viljakamale tööle.

M. Jaagus, hindamiskomisjoni liige.

Akadeemilise Naiskoori kontsert

Pühapäeval, 7. mail algusega kell 20 toimub TRÜ aulas Akadeemilise Naiskoori kontsert. Koor esineb äsjalõppenud kontsertmatka kavaga. Solistideks on Leida Jürgens ja Mai Püttsepp.

Nõukogude vennasrahvaste sõpruse tihendamiseks

Nõukogude rahval on kujunenud tavaks vahetada ja analüüsida oma kogemusi kõikidel tegevusaladel. Selline kogemuste vahetamise meetod aitab tunduvalt kaasa teatud tegevusala arendamisele. Analüüs aga aitab leida vigu ja puudusi ning kõrvaldada neid. Seepärast oleks tarvilik peatada mõne sõnaga ka TRÜ isetegevuskollektiivi kontsertmatkal, mis toimus 16.—25. aprillil. Isetegevuskollektiiv külastas Tallinna Opetajate Instituuti, Leningradi Metsamajanduse Akadeemiat ja Petrozavodski Riiklikku Ülikooli. Kõikides nendes kõrgemates õppeasutistes olime teretulnud külalisteks. Eriti hea vastuvõtu osaliseks saime Petrozavodskis ja Leningradis.

Leningradi Metsamajanduse Akadeemias esines isetegevuskollektiiv hästisisustatud saalis ligi tuhandeliikmelise üliõpilaspere ees. See ja südamluk vastuvõtt Leningradi üliõpilaste poolt kontserdi ajal ja pärast kontserti täitis kõikide südamed rõõmuga. Pärast kontserti saatsid Leningradi üliõpilased oma tänuavaldused ja arvamused kontserdi kohta kirjade ja sedelikeste näol, mida kogunes kaugele üle kümne, meie üliõpilaste kätte. Kuid see pole veel kõik, sest igat isetegevuskollektiivi liiget õnnitlesid veel Leningradi üliõpilased suusõnaliselt. Et esitada asja veenvamalt, toon tõlgituna mõned tänuavaldused ja arvamused:

„Kallid seltsimehed! Teie kontsert meeldis väga. Laulate väga hästi, aga tantsiks te nagu veel paremini. Teie poisid tantsivad eriti hästi. Suur tänu.“

Ehk veel üks sedel:
„Meie, S. M. Kirovi nimelise Metsamajanduse Akadeemia üliõpilased, jääme väga rahule Teie kontserdiga. Meid hämmastab rahvatantsude mitmekesine kunstiline esitamine, mille kaudu teie rahvas väljendab oma rahvuslikku kultuuri. Eriti meeldis meie solistide ja kahekordse meeskvaritetti esinemine. Me loodame, et meie sõprus säilib ja veel rohkem tugevneb tulevikus. Soovime kõigest südamest edu!“

Muljete- ja kogemusterohe kontsertmatk

TRÜ Akadeemiline Naiskoor on ülikooli suuremaid isetegevuskollektiive.

Akadeemilise Naiskoori käesoleva tegevusaasta üks suuremaid üritusi oli kontsertmatk Pihkva—Leningrad—Narva—Kiviõli aprillikuul lõpul.

Esimene kontsert matkal toimus Pihkvas. Puškini nimelises teatris kõlas Naiskoori laul, kavas olid Glinka, Tšemberdzi, Muradeli, Novikovi, Kapi, Ritsingu, Ernesaksa jt. helindid, mis kanti ette eesti ja vene keeles. Solistidena esinesid Tartu Opetajate Instituudi üliõpilane Mai Püttsepp ja Tartu Muusikakooli õpilane Leida Jürgens, keda klaveril saatis Muusikakooli õppejõud Olga Andrejev. Kontsert sai hea menu osaliseks.

22. aprillil jõudis meid kangelaslinna Leningradi. Peale tutvumist linna vaatamisväärsustega vaatasime õhtul Kirovi nimelises teatris ooperit „Jevgeni Onegin“. Järgmisel päeval külastasime vaatamisväärsusi kohti Neeva ääres. Muinasjutumaana tundus meile Riiklik Muuseum Ermitaaž. Meile kõigile unustamatuks jäib sõprusõhtu Polütehnilise Instituudi üliõpilastele.

ÜTÜ kirjandusring andis mai-pühade eel välja esimese numbri ringi laualehte, mis kava kohaselt hakkab ilmuma regulaarselt. Laualeht hakkab avaldama üliõpilaste kirjanduslikku omaloomingut ja kriitikat ilmunud kirjandusteoste ja ka teatritenduste kohta, aidates seega kaasa noorte talentide kasvatamisel ja nende võimete arendamisel. Viimast kriipsutab alla eriti see abi, mida laualehe toimetuse kavatseb anda autoritele praktiliste näpunäidete ja juhiste näol.

Järgmine laualehe number ilmub 25. mail. Toimetuse jääb ootama üliõpilaspere kaasabi selle sisustamisel nii omaloomingu kui kriitika alal. Ühtlasi palub toimetuse anda käsikirjad üle võimalikult varakult, et võimaldada tarviduse korral nende viimistlemist ja parandamist.

Toimetuse ootab üliõpilastelt ka näpunäiteid oma töö parandamiseks ja kriitikat lehes ilmunud tööde kohta.

Loodame, et meie noored kirjandus- ja kirjandusteadlased ja kriitikud ei jätta kasutamata laualehe ilmumisele avanevaid võimalusi.

E. Lepik, laualehe vastutav toimetaja

Tänukirju Leningradist võiks tuua veel palju, kuid selleks pole vajadust, sest ülaltoodud räägivad küllalt selgelt sõbralikest suhetest meie ja Leningradi üliõpilaste vahel.

19. aprillil sooritasime mitu ekskursiooni Leningradis, külastades lisaks kirikut, Ermitaaži, Peeter-Pauli kindlust ja muid kohti.

Viimane ja kõige pikem peatus oli Karjala-Soomes pealinnas Petrozavodskis. Petrozavodski Riiklikus Ülikoolis kujunes esinemine veel sellepärast eriti huvitavaks, et meie teise kontserdi pool programmi esitasid Petrozavodski üliõpilased. Seega oli meil juhus näha ka vennasrahva üliõpilaste esinemist. Siinjuures peab mainima, et meie naissoolistid laulmise alal peavad tegema palju pingutusi, et jõuda Petrozavodski naissoolistide tasemele. Teiselt poolt aga rahvatantsude ja meesettekannte alal võivad Petrozavodski üliõpilased võtta meilt eeskujut.

Petrozavodski Ülikooli ajaloo-keeleteaduskonna üliõpilane Mart Terasov pühendas meile luuletuse, mis räägib nõukogude rahvaste vankumatust sõprusest nii võitluses kui ka uue elu ülesehitamises. Teise kontserdi lõpul andsid Petrozavodski üliõpilased meile sõpruse ja koostöö märgina pidulikult üle kingituse — soomekeelse „Kalevala“.

Kui kontsertmatka kunstilise küljega võib jääda täiesti rahule, siis isetegevuskollektiivi sisedistsipliin jätab veel palju soovida. Eriti paistis oma distsiplineerimatusena silma kehakultuuriteaduskonna üliõpilased. Kehakultuuriteaduskonna komсомולי-organisatsioon peaks sellele asjaolule tähelepanu pöörama.

Üldiselt aga võib mainida, et isetegevuskollektiivi liikmed kaitsevad ja hoidsid kõrgel TRÜ nime ning omandasid matkal palju uusi muljeid ja kogemusi.

H. Küttik, kontsertmatka vanem.

tega. Harva on lauldud nii suurele kuulajaskonnale ja harva on haaranud laul kogu kuulajaskonda sellise tugevusega. Kontserdi lõpetasime „Maailma demokraatliku noorsoo himni“ ühislaulmisega, kus sm. Ritsing juhatas koori ja tuhandeliikmelist publikut.

Ka järgnevatel kontserditel Narvas ja Kiviõlis sai koor publiku sooja poolehoidu osaliseks. Eriti tuleb märkida rohket kuulajaskonda Kiviõlis.

Kogu kontsertmatka vältel kasutasid koori liikmed kõiki võimalusi oma teadmiste rikastamiseks. Narvas vaatasime juga ja tutvusime Kreenholmi ketrusvabrikus tegeliku tööprotsessiga. Kiviõlis tutvusime põlevkivi ümbertöötamise protsessiga alates kaevanduskäikudega maa all ja lõpetades õlipaakidega vabriku hoovil.

Oma muljete- ja kogemusterohe kontsertmatka eest Akadeemiline Naiskoor tänab TRÜ Ametiühingu Komiteed ja rektoraati ning kõiki neid, kes aitasid kaasa sellise suure kontsertmatka läbiviimisel.

A. Pärs, Akadeemilise Naiskoori esimees.

Kirjandushuvilised aidaku kaasa!

ÜTÜ kirjandusring andis mai-pühade eel välja esimese numbri ringi laualehte, mis kava kohaselt hakkab ilmuma regulaarselt. Laualeht hakkab avaldama üliõpilaste kirjanduslikku omaloomingut ja kriitikat ilmunud kirjandusteoste ja ka teatritenduste kohta, aidates seega kaasa noorte talentide kasvatamisel ja nende võimete arendamisel. Viimast kriipsutab alla eriti see abi, mida laualehe toimetuse kavatseb anda autoritele praktiliste näpunäidete ja juhiste näol.

Järgmine laualehe number ilmub 25. mail. Toimetuse jääb ootama üliõpilaspere kaasabi selle sisustamisel nii omaloomingu kui kriitika alal. Ühtlasi palub toimetuse anda käsikirjad üle võimalikult varakult, et võimaldada tarviduse korral nende viimistlemist ja parandamist.

Toimetuse ootab üliõpilastelt ka näpunäiteid oma töö parandamiseks ja kriitikat lehes ilmunud tööde kohta.

Loodame, et meie noored kirjandus- ja kirjandusteadlased ja kriitikud ei jätta kasutamata laualehe ilmumisele avanevaid võimalusi.

E. Lepik, laualehe vastutav toimetaja

Vastutav toimetaja J. Feldbach

Keskkoolide lõpetajad! Jätkates õppimist Tartu Riiklikus Ülikoolis, kujunete kvalifitseeritud spetsialistideks, tublideks kommunismi ülesehitajaiks

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNÜ komitee ja ametiühingu komitee häälekandja

Nr. 17 (64) Laupäeval, 13. mail 1950. a. III aastakäik

Tartu Riiklik Ülikool ootab uusi üliõpilasi

Prof. A. KOORT,
Tartu Riikliku Ülikooli rektor

Tartu Riiklikus Ülikoolis toimuvad praegu riigieksamid ülikooli lõpetajatele. Tänavu saab ülikooli lõpudiplomi kaugelt üle neljasaja inimese.

Kuid ülikoolis toimuvad ühtlasi ka intensiivsed eeltööd uute üliõpilaste vastuvõtmiseks. Meie ülikool ootab rohkearvulist kasvandite juurdekasvu keskkoolide tänavuste abiturientide hulga. Keskkoolide lõpetajail seisavad ees veel pingerohked nädalad küpsuseksamite sooritamisel. Kuid ühtlasi seisab nende ees edasilükkamatu ülesanne teha valik oma hariduse täiendamise edasise tee suhtes.

Meie ülikool tahab aegsasti luua sidet abiturientidega, anda neile informatsiooni ülikoolis toimuvast tööst, ülikooli struktuurist, teaduskondadest, osakondadest jne., abistada neid hariduse edasise tee valikul. Seda eesmärki teenib ka ülikooli ajalehe tänane number.

Nõukogude noored teavad, et nende ees on avar ja helge tulevik. Nõukogude riik on teinud kõik selleks, et kõrgem haridus saaks tõeliselt massiliseks ja kättesaadavaks. Bolševike partei ja Nõukogude valitsus pööravad määratu suurt tähelepanu kõrgematele õppeasutistele. Suure tähelepanu osaliseks on saanud ka Nõukogude Eesti tähtsam kõrgem õppeasutus Tartu Riiklik Ülikool. Ülikooli käsutusse on antud suuri materiaalseid ressursse, on pidevalt hoolitsetud õppe- ja teadusliku töö kõrge ideelis-teoreetilise taseme eest, on asutatud rida uusi teaduskondi ja osakondi.

Nõukogude korra ajal on Tartu Riikliku Ülikooli struktuuri laiendatud mitme uue teaduskonnaga, paljude osakondade ja erialadega. Praegu on meie ülikoolis 8 teaduskonda 20 osakonnaga:

1. Oigusteaduskond
2. Arstiteaduskond, milles on ravi-, stomatoloogia- ja farmatseutikaosakond
3. Ajaloo-keeleteaduskond ajaloo-, keele- ja loogika-psühholoogia osakonnaga
4. Matemaatika-loodusteaduskond matemaatika-, füüsika-, keemia-, bioloogia-, geoloogia- ja geograafiaosakonnaga
5. Veterinaarteaduskond
6. Põllumajandusteaduskond agromoomia-, zootehnika- ja aiandusosakonnaga
7. Metsandusteaduskond metsatööstuse, metsamajanduse ja metsamelioratsiooniosakonnaga
8. Kehakultuuriteaduskond

Ülikooli ülesandeks on ette valmistada uut tüüpi eriteadlasi, bolševistliku ideelisuse vaimu kasvatada ja sotsialistlikule kodumaale andunud inimesi. Nõukogude eriteadlased peavad olema laia poliitilist ja kultuurilist silmaringi, sügavaid teadmisi, oskama rajada uusi teid teoorias. Nõukogude eriteadlased peavad olema võimelised teaduslikku tööd ühendama üleschitustöö praktikaga ja mobiliseerima hulki kommunismi ülesehitustööle.

On jäädavalt kadunud ajad, mil kõrgem haridus oli kättesaa-

dav ainult kapitalistide ja kulakute lastele. TRÜ ukseid on nüüd avatud töötava rahva poegadele ja tütardele, kes suure andumuse ja järjekindlusega omandavad kõrgemat haridust. Laiadale stipendiumisüsteemiga, ühiselamute loomisega jne. on üliõpilastele loodud elu-olustikulised tingimused edukaks tööks.

Meie üliõpilaskond koondub järjest tihedamalt leninliku kommunistliku noorsooühingu ümber, meie ülikooli eesrindlikuma osa ümber, kes taotleb õppetöö kvaliteedi, õppedistsipliini ja kommunistliku kasvatus- ja järjekindlat tugevdamist meie ülikoolis.

Partei ja valitsuse hoolitsus üliõpilaste eest on kandnud head vilja. Üliõpilaste õppeedukus on näidanud pidevat tõusu, mis annab tunnistust üliõpilaste tõsisest suhtumisest töösse. Järjest intensiivsemaks muutub Üliõpilaste Teadusliku Ühingu tegevus. Selle ühingu ringides asuvad üliõpilased juba varakult iseseisvale teaduslikule uurimistööle ja nad on selles töös saavutanud tähelepanuväärset edu. Sellest annavad tunnistust ühingu poolt korraldatud teaduslikud konverentsid ja üliõpilaste poolt esitatud väärtuslikud auhinnatööd. Ja on rõõmustav näha, kuidas noorte hulgas võrsub uus nõukogulik teadlaste põlvkond.

TRÜ üliõpilastel on avarad võimalused oma võimete mitmekülseks arendamiseks arvukais isetegevusringides, spordikollektiivides ja muudes üliõpilaskorraldustes.

Kogu ülikooli kollektiiv teeb järjest suuremaid pingutusi selleks, et meie ülikooli tõsta eesrindlike nõukogude kõrgemate õppeasutiste esirindadesse ja ta on teadlik, et keskseks teguriks selles suhtes jääb ideelis-poliitiline kasvatus ja marksismi-leninismi teooria õppimine. Selle relvaga peab end varustama ja teda peab järjest teritama iga meie ülikooli õppejõud ja üliõpilane, et edukalt võidelda apoliitilisuse, formalismi ja kosmopolitismi vastu õppetöös.

Tartu Riikliku Ülikooli kollektiiv on asunud otsustavalt võitlema kodanlike natsionalistide vastu ja kodanliku natsionalismi avalduste vastu meie ülikoolis. Ta on asunud EK(b)P Keskkomitee VIII pleenumi otsuste valgusel ülikooli töös ilmsiks tulnud puuduste otsustavale likvideerimisele.

Pole mingit kahtlust, et Tartu Riikliku Ülikooli õppejõud ja üliõpilased kindlustavad meie ülikooli edasist hoogsat kasvamist ja tugevnemist. Olles ümbritsetud kommunistliku partei, Nõukogude valitsuse ja isiklikult seltsimees Stalini hoolitsusest, meie ülikool tahab ausalt täita ülikoolile seatud ülesannet — anda kommunisti-ehitavale kodumale kõrgel ideoloogilisel tasemel seisvat kaadrit, luua neile keskkooli lõpetajatele, kes jätkavad õppimist TRÜ Ülikoolis, kõik vajalikud eeldused edukaks tööks, nende kujunemiseks tublideks kommunismi ülesehitajaiks.

Valmistugem nõukogude õpetaja õilsaks tööks!

Humanitaarteadustest huvitatud noortele võimaldab ajaloo-keeleteaduskond oma õpetatavate ainete mitmekesisusega valmistada väga mitmel alal nõukogulikeks kõrgema haridusega eriteadlasteks. Opepeag teaduskonnas kestab viis aastat.

Vastavalt laiematele erialadele jaguneb teaduskond kolmeks osakonnaks: ajaloo, keeleteaduse ja loogika-psühholoogia osakond. Kaks esimest võimaldavad veel kitsamate spetsiaalsuste valimist, Valdav osa teaduskonna lõpetajatest asub tööle keskkoolidesse ajaloo, keelte, kirjanduse ja loogika ning psühholoogia õpetajatena, missugune teos lõpetajale oma kitsama eriala kõrval omistatakse. Selle kõrval omandavad ajaloo-keeleteaduskonnas ettevalmistuse ka tulevased teaduslikud töötajad vastavais uurimisasutis, muuseumides, arhiivides, raamatukogudes; tõlgid, ajakirjanduse töötajad jne.

Arvestades spetsiaalsuste erinevusi tuleb ülikooliastujail üldjoontes juba avalduse esitamisel otsustada, millist eriala ta kavatseb õppima hakata. Mõnes osakonnas, näit. ajaloolastel toimub hargnemine alles 2.—3. kursusel, mistõttu esitatavas avalduses on piisav näidata, et soovitakse astuda ajaloo-osakonda. Kee'eteadusosakonnas algab aga ainete erinevus kohe alguses, mistõttu üliõpilaskandidaadil soovitatav valik peab selge olema juba sisseastumisel ja see tuleb tingimata ka avalduses näidata.

Nagu öeldud, algavad ajaloolased õpinguid ühise vooluna, erialane jagunemine järgneb 2.—3. kursusel. Vastavalt eriharud on ajalugu (üldine ja NSV Liidu), arheoloogia, kunstiajalugu, etnograafia ja arhiivindus. Esimese nelja ala õppijad võivad omakorda veel spetsialiseeruda kas õpetajakutsele, või, õppides pedagoogiliste ainete asemel bibliograafiat, valmistada raamatukogutöötajaks. Peale nimetatud kutsete omandavad kõik lõpetajad piisava ettevalmistuse teaduslikuks tööks oma erialal. Erialane ettevalmistus järg-

neb avarale põhikursuste omandamisele ajaloo ning selle abiainetes, mis annavad tugeva aluse marksistlikus ajalooteaduses. Eri-kursustes etendavad loengute kõrval suurt osa harjutused, mis juhiavad õppijaid iseseisvale teaduslikule tööle. Sellistena praktiseeritakse seminaritöid, mille ülesandeks on üliõpilase süvenemine mingisse kitsasse probleem, ühtlasi aga ka teadusliku materjali kasutamise ja kirjaliku uurimistöö koostamise õppimine. Teoreetiliste teadmiste rakenduslikke harjutusvõimalusi pakub kohuslik menetluspraktika suvevaheaegadel.

Veelgi enam spetsialiseerumisvõimalusi pakub keeleteaduse osakond. See jaguneb neljaks eriharuks: eesti, vene, lääne-euroopa (inglise, saksa, prantsuse) ja klassilise filoloogia harudeks. Üliõpilaskandidaadid, kes soovivad õppida vene filoloogiat, arvestagu, et õppetöö selles aines toimub vene keeles. Seepärast astugu sinna need keskkoolilõpetajad, kes tunnevad huvi vene keele ja kirjanduse vastu ning valitsevad praktilist keelt.

Kolmandast kursusest alates toimub hargnemine keele või kirjanduse alale. Keeleharus jätkub süvenemine vastava keele teoreetilise ja ajaloolise ossa, kirjanduse harus on eriaineks vastava maa kirjandusajalugu. Mõlema haru lõpetajate töövõimalused on võrdsed: kitsalt teaduslikul alal saavad nad töötada oma spetsiaalsuse järgi, pedagoogidena omandavad kõik keskkooliõpetaja kutse vastavas keeles ja need, kes pedagoogilise kutse asemel õpivad kutseainena bibliograafiat, võivad asuda tööle raamatukogunduse alal.

Analoogiline jagunemine toimub ka eesti keele harus. Alates 2. kursusest algavad erikursused nelja spetsiaalsuse alal: eesti keel, soome-ugri keeled, eesti kirjandus ja rahvaluule. Kirjandusteaduses on tähtsaks probleemiks meie kirjandusliku pärandi marksistlik ümberhindamine, kriitika küsimused ja selle ajalugu. Suuri võimalusi pakub samuti rahvaluule ala.

Ka keeleteaduse osakonnas teostub süvenemine teaduslikusse töösse ja selle meetodite omandamine tähtsas osas eriseminarides. Rahvaluules lisandub sellele rakenduslik osa rahvaluuleainestiku kogumiskspeditsioonide näol suvevaheaegadel.

Võorkeeltes on õppetöö noorematel kursustel keskendatud eeskätt keele täiuslikule praktilisele omandamisele ja ühtlasi marksistliku keeleteaduse aluste õppimisele. Viimane on erilise tähtsusega ideoloogilise kasvatusvahendina, kuna noored nõukogulikud keeleteadlased peavad kujunema vabadena kodanlikust pseudoteadusest ning saama aktiivseks võitlejaks iga-suguste kosmopolitsete mõjutuste vastu. Sama kasvatuslik ülesanne on ka üldisel kirjandusekursusel, mida õpivad kõik lääne filo oigid. Ka selles aines on tähtsaks momentiks aluse panemine marksistliku orientatsiooni omandamiseks kirjandusküsimustes.

Töötamine süstemaatiliselt mitme aasta vältel teaduste põhialuste alal ning süvenemine eriküsimustesse tagavad kõrge kvalifikatsiooniga nõukogude teadlaste ettevalmistuse, kes peavad olema suutelised rakendama sotsialistliku kultuuri arendamisele.

Õppetöö loogika-psühholoogia-osakonnas toimub eesti keele eriharul alusel. Osakonna üliõpilased õpivad kõigepealt eesti filoloogiat eriharus ettenähtud põhilisi aineid, osalt küll vähendatud kujul. Eesti filoloogia aineses süvendavate spetsiaalkursuste asemel õpivad üliõpilased siin loogika põhikursust, loogika ajalugu, kesknärvisüsteemi ja kõrgema närvitegevuse füsioloogiat, psühholoogia ajalugu, psühholoogia praktikumi, pedagoogikat, pedagoogika ajalugu ning loogika ja psühholoogia õpetamise metoodikat. Neid eesti filoloogiate eriharua aineid, mis loogika-psühholoogia-osakonnas ei esine, võib õppida fakultatiivsete ainetena. Lõpetajad saavad õpetajakutse psühholoogia-loogika ja eesti keele alal.

Prof. P. Ariste
Dots. V. Alttõa

Kas naine sobib veterinaararstiks?

Kodanliku korra ajal peeti Eestis teatud kutsealasid, nende hulgas veterari kutset, sobivaks ainult meestele. Vastavalt sellele vaatele õppis kodanlikus Eestis veterarstiks suhteliselt vähe naisi. Nimelt ku-ni nõukogude korra kehtestamiseni omandas veterinaararsti kutse ainult 14 naist. Nõukogude korra tingimustes on igatüübi võimalik valida töö, mis teda huvitab. Neid avaraid võimalusi on kasutanud meie naised. Nii lõpetas sõjajärgse 5 aasta jooksul TRÜ Veterinaarteaduskonnas 12 naist ja 1950. a. kevadel valmistuvad riigieksamitele 11 naist. Lähema 3 aasta jooksul omandavad plaanikohaselt veterari diplomi veel 40 naist.

Kuna vet.-jaoskonnas ravi alal tuleb teha kohati töid, mis nõuavad füüsilist jõudu, siis arvati varem, et naine selle töö jaoks pole sobiv. On tõesti juhte, kus ühe inimese jõust ei piisa, kuid miks peab nais-veterari kõike tegema üksik, kui tal võrdset meestega on võimalik kasutada abi jõudu? Pealegi nõukogude korra tingimustes ei ole veterari esimene ülesanne ravida (kuigi seda osa ei saa kuidagi lahinnata), vaid teostada profülaktikat, s. o. loomatervishoiu ja loomakasvatustalaste võetega vältida haiguste tekkimist.

Kuid veteraride ülesand ei seisne ainult jaoskonna töös, vaid neid vajatakse ka vetsanekspertiisi, järjest areneva karusloomakasvatuse, mesinduse ja tiigikalanduse alal.

Viimatimainitud aladel pole põhjust kahelda, et naine sobib veterarstiks. Nõukogude naine sellel alal aitab täie jõuga kaasa meie ühisloomakasvatuse kolme aasta ja edasiste plaanide täitmiseks ning ületamiseks teades, et sellega teenib ta kõige paremini oma maad ja rahvast.

Helmi Sooman,
loomatervishoiu ja piimahügieeni kateedri assistent.

Nõukogude kodumaa vajab rohkem kvalifitseeritud veterinaararste

Mitmed teadusehimulised noored, kes käesoleval aastal lõpetavad keskkooli ja soovivad ülikoolis oma õpinguid jätkata, seisavad küsimuse ees, missugused õppimisvõimalused on TRÜ Veterinaarteaduskonnas. Veterinaarteaduskonna ülesandeks on ette valmistada kõrgema haridusega loomatervishoiu eriteadlasi s. o. veterinaararste. Loomakasvatuse on Eesti NSV põllumajanduse põhiline tootmisala. Ühisloomakasvatuse arendamise kolme aasta plaan seab loomakasvatuse arendamise meie keskseks ülesandeks. Lühima ajaga tuleb kindlustada niisugune ühisloomakasvatuse arendamine, mis võimaldab rahuldada elanike suurenevaid vajadusi liha, rasvaine, piima ja piimasaaduste alal, aga samuti kasvavaid vajadusi villa, naha ja teiste loomakasvatussaaduste alal.

Nõukogude Eesti põllumajanduse ümberkorraldamine sotsialistlikule alusele teeb vajalikuks suurendada loomatervishoiu eriteadlaste kaadrit. TRÜ Veterinaarteaduskond on ainsaks veterinaararste ettevalmistavaks õppeasutiseks Eesti NSV-s. Veterinaarteaduskonda võetakse uusi üliõpilasi vastu igal sügisel sisseastumiseksamitega. Eksamineteks on eesti keel, vene keel, keemia, füüsika ja võorkeel.

Õppetöö kestab veterinaarteaduskonnas 5 aastat. Õppekavades ettenähtud eksameile lisanduvad riigieksamid, mille õiendamise järel antakse üliõpilasele välja veterinaararsti diplom. Nõukogude Liidus on veterinaararstide ettevalmistust eriti soodustatud, kuna kõik veterinaarteaduskonna üliõpilased, kes on eksamid tähtaegselt õiendanud, saavad stipendiumi alates I kursusest.

Veterinaararsti tegevus on väga mitmekesine, teda ootab avar töö-

põld. Nõukogude veterinaararst pole mitte ainult haige looma ravi- ja, vaid mitasuurliku teadusega varustatud uurija, otsija, avastaja, kes peab võitlema haiguste esinemise vastu ja loomakasvatust arendades kaasa aitama uute, kõrge kvalifikatsiooniga loomatõugude loomisele. Suurem osa lõpetannuist siirdub maale jaoskonna veterinaararstideks. Teiseks suuremaks veterinaararstide tegevusalaks on toiduanetetööstus, kus nad liha-, piima- ja kalaproduktide tootmisel teostavad eriteadlastena kontrolli ja järelevalvet. Rida veterinaararste töötab raudtee ja vesitranspordi alal, valvates nii elusloomade kui ka loomsete toorsaaduste transpordi üle, et vältida nakkushaiguste levikut transpordil kaudu. Hulk veterinaararste töötab laboratooriumides — diagnostilistes laboratooriumides, kus haigestunud või surnud loomalt pärineva materjali põhjal selgitatakse haiguse või surma põhjust, seerumilaboratooriumides, kus valmistatakse mitmesuguseid seerumeid ja preparaate loomade raviks ja katteks haiguste eest. Asikli laboratooriumides, kus teostatakse loomanahkade analüüsi, et vältida põrnataudi levikut loomanahkade kaudu jne.

TRÜ Veterinaarteaduskond ja ENSV Teaduste Akadeemia asutised vajavad andekaid noori veterinaararste, kellest peavad kujunema praeguste töötajate abilised ja nende töö jätkajad.

Veterinaarteadus on praktiliste kutseteala. Noored, kellel on praktilist meelt ja huvi loomakasvatust, loomatervishoiu või loomsete elatusvahendite kontrolli vastu, võivad edukalt alustada õpinguid Tartu Riikliku Ülikooli Veterinaarteaduskonnas.

I. I. Metšnikovi sünni 105. aastapäev

Suure vene teadlase I. I. Metšnikovi sünni 105. aastapäeva tähistamiseks korraldatakse esmaspäeval, 15. mail kell 18 anlas pidulik koosolek. Siin esitatakse neli teaduslikku ettekannet: „I. Metšnikov kui bioloog“ (prof. L. Poska-Teiss), „I. Metšnikov immuunsusõpetuse rajajana“ (prof. F. Lepp), „I. Metšnikov patoloogina“ (V. Virkoja) ja „Streptomütsiinravist tuberkuloosse meningiidi puhul“ (A. Lenzner).

Kvalifitseeritud kaadrit metsanduse alale

Eesti NSV-s metsanduslaste kõrge-
ma haridusega kaadrite ettevalmis-
tamise organiks on Tartu Riikliku
Ülikooli Metsandusteaduskond met-
samajanduse, metsatööstuse ja met-
samajandusliku tööstuse mehaaniseeri-
mist jt.

Metsatööstusosakonna ülesanne
on ette valmistada eriteadlasi met-
satalustöötamise ja metsamaterjali
transpordi aladele. Opetöö toi-
mub esmalt kõrgema matemaatika,
te üldteadmiste baasil, milleks toi-
mub esmalt kõrgema matemaatika,
kujutava geomeetria, teoreetilise
ja ehitusmehhaanika, elektrotehni-
ka jt. tehniliste ainete õpetamine.
Erialasteks õppeaineteks aga on
metsatööstuse mehhaniseerimine,
metsamaterjalide mais- ja vee-
transpordi õppeaine, veomasinad
jt. ained.

Teaduskonna lõpetajaid ootab
huvitav ja töörohke tegevuspõid,
kus metsamajandus- ja -meliorat-
siooni eriteadlastel on ülesandeks
nõukogude metsamajanduse edasi-
viimine looduse dialektika alustel
ja looduse kindlasuunaline muut-
mine inimeste paremaks teeninda-
miseks. Metsatööstuse eriteadlaste
ülesandeks aga on viia metsatöös-
tus kõrgele tasemele nõukogude
tehnika rakendamise ja tööpro-
tesside hea organiseerimise teel.

Teadust tugevalt marksismi-lenin-
ismi alustel praktikaga siduda
soovivad, kel on huvi metsamajand-
use ja metsatööstuse, bioloogia ja
tehnikaga vastu, asugu õppima TRÜ
Metsandusteaduskonnas. Metsandus-
ala kaadrite töötamistingimused
kommunistliku ehitamisel on avarad.

Faktid jutustavad

Metsandusteaduskonnas arengu
ajalugu jutustab pidevaist edusam-
mudest nõukogude korra viljasta-
vais tingimuses.

Kui 1944. aasta sügisel alustas
tööd põllumajandusteaduskonna
metsaosakond, siis olid tema kolme
kateedri käsutuses ainult õige kit-
sad ruumid, õppevahendid olid
okupantide poolt hävitatud, üliõpi-
lasi oli vaid paarikümne ümber.
Nüüd aga töötab juba iseseisev met-
sandusteaduskond kolme osakon-
naga. Juurde on asutatud kolm ka-
teedrit, ligi 10 uut laboratooriumi
ja 2 uut õppebaasi. Laboratooriumid
on sisustatud uute õppevahenditega,
mida järjest saabub juurde vennas-
vabariikidest. Ruumid on avardu-
nud kolme maja võrra.

Miks ma õpin metsandust

Kolm aastat tagasi, keskkooli lõ-
petamise eel, seisin küsimuse ees,
millisel alal jätkata õpinguid. Ühe
osa sellest küsimusest lahendasin
peagi — otsustasin nimelt siirduda
TRÜ Ülikooli. Aga millisesse teadus-
konda?

Juba koolitüdrukuna märkas ma-
temaatika- ja füüsikaõpetaja minu
tütart lapse kohta erakordselt
suurt huvi tehnika vastu. Tõesti,
mind huvitas kõik, mis oli seotud
masinate ja mootoritega, väsimatult
võisin jälgida nende tegelevate
inimeste tegevust.

Teiselt poolt aga arvati, et minust
võiks saada ka loodusteadlane. Või-
sin päevade viisi joosta põldudel
ja metsas silmisesed puid ja taimi
või seista agronoomist isa laboratoo-
riumis katsetööde teostamise juu-

teadust, metsatööstust, dend-
roloogiat, metsakasvatust, metsa-
majanduslike tööstuste mehhaniseeri-
mist jt.

Metsatööstusosakonna ülesanne
on ette valmistada eriteadlasi met-
satalustöötamise ja metsamaterjali
transpordi aladele. Opetöö toi-
mub esmalt kõrgema matemaatika,
te üldteadmiste baasil, milleks toi-
mub esmalt kõrgema matemaatika,
kujutava geomeetria, teoreetilise
ja ehitusmehhaanika, elektrotehni-
ka jt. tehniliste ainete õpetamine.
Erialasteks õppeaineteks aga on
metsatööstuse mehhaniseerimine,
metsamaterjalide mais- ja vee-
transpordi õppeaine, veomasinad
jt. ained.

Teaduskonna lõpetajaid ootab
huvitav ja töörohke tegevuspõid,
kus metsamajandus- ja -meliorat-
siooni eriteadlastel on ülesandeks
nõukogude metsamajanduse edasi-
viimine looduse dialektika alustel
ja looduse kindlasuunaline muut-
mine inimeste paremaks teeninda-
miseks. Metsatööstuse eriteadlaste
ülesandeks aga on viia metsatöös-
tus kõrgele tasemele nõukogude
tehnika rakendamise ja tööpro-
tesside hea organiseerimise teel.

Teadust tugevalt marksismi-lenin-
ismi alustel praktikaga siduda
soovivad, kel on huvi metsamajand-
use ja metsatööstuse, bioloogia ja
tehnikaga vastu, asugu õppima TRÜ
Metsandusteaduskonnas. Metsandus-
ala kaadrite töötamistingimused
kommunistliku ehitamisel on avarad.

Nõukogude valitsus suunab suuri
summasid teaduskonna õppevahen-
dite täiendamiseks. 1949. a. näiteks
saadi selleks otstarbeks 360.000 rubla.

* * *

Üliõpilaste arv suureneb järjest,
ulatudes praegu juba 250-ni. Vas-
taval on suurenenud ka õppejõu-
dude arv.

* * *

Pidevalt kasvab teaduskonna lõ-
petajate arv. Kui 1944.—1948. a.
jooksul lõpetas teaduskonna ainult
40 üliõpilast, siis ainult 1949. a.
andis teaduskond rahvamajandusele
juba 23 kvalifitseeritud eriteadlast
metsanduse alal.

J. Laasimer,
metsandusteaduskonna õppejõud.

res, tundes sealjuures samasugust
rauhlust kui mootorite müra.

Nii jõudsin otsusele, et mul tuleb
õppida midagi, milles on tehnikat
ja loodustähelepanu korraga. Ja tutv-
des lähemalt TRÜ struktuuriga
leidsin, et minu huvide kohaseks
teaduskonnaks on metsandusteadus-
kond, mille osakondadest valisin
metsatööstuse osakonna.

Praegu õpin valitud eriala juba
kolmandat aastat ja leian järjest
enam, et olen leidnud oma huvidele
kohase ala. Tulevikku vaadates
näen enda ees avaraid töövõimalusi.
Ja ma tahan anda oma parima kau-
ni, kommunistliku tuleviku ehitam-
iseks.

Aino Käspre,
metsatööstusosakonna III kursuse
üliõpilane.

Õigusteaduskond — noorte juristide taimelava

Nõukogude jurist

Nõukogude juristi ülesandeks on
kindlustada sotsialistlikku korda
ja selle edasist arengut, tema üles-
andeks on tagada ühiskondlikku
elu reguleerivate õigusnormide täp-
set täitmist selleks, et kaitsta, kind-
lustada ja arendada ühiskondlikke
suhteid ja korda, mis on kasulikud
ja meelepärased kogu nõukogude
rahvale. Nõukogude juristid nii
kohtu, prokuratuuri, advokaatuuri,
notariaadi, juriskonsultuuri kui ka
haldusala töötajatenä on meie par-
tei ja valitsuse poliitika ja seda po-
liitikat väljendavate õigusnormide
vahetuks elurakendajaks.

Et olla partei ja valitsuse poliiti-
ka aktiivseks teostajaks, selleks on
vaja, et iga nõukogude jurist tun-
neks seda poliitikat ja oleks ise
veendunud selle poliitika õigsuses
ja selle teostamise vajaduses, et ta
oleks veendunud sotsialistliku
ühiskondliku korra õigsuses, tema
ajaloolises paratamatuses, tema
võidus ja võimatuses. See ele veen-
dumusele ei jõuta ainult sõnaliste
deklaratsioonidega, vaid selleks on
eelkõige vaja omandada, on vaja
sügavalt tundma õppida sotsialismi
teooriat — marksismi-leninismi.
Seepärast iga nõukogude jurist
peabki põhjalikult tundma, peab
põhjalikult omandama marksismi-
leninismi teooria, sest ainult se-
teel võib ta muutuda inimeseks, kel
on marksistlik maailmavaade, kes
on veendunud selle maailmavaate
õigsuses ja kes kindlalt usub kom-
munismi võitu, inimeseks, kes
innustatuna meie sotsialistliku ko-
dumaa grandioossetest saavutus-
test ning haaratuna kogu nõuko-
gude rahva patriotismist ja üha
kasvavast üldrahvalikust töövai-
mustusest täie otsustavuse, kindlu-
se ja mehisusega võitleb koos ko-
gu meie rahvaga kommunistliku
ühiskonna ülesehitamise, meie pa-
rema hõmbe eest.

Kui nõukogude juristi poliitiline
pale on üheks teda iseloomustavaks
jooneks, siis muidugi ei tähenda see
veel, et see on ainsaks jooneks, ain-
saks nõudeks, mida me esitame
nõukogude juristidele. On muidugi
endastmõistetav, et selle esimese ja
peamise nõude kõrval ei tule unu-
stada, et nõukogude jurist kujutab
endast spetsialisti, kes on varusta-
tud põhjalike teadmistega meie
ühiskondlikust ja riiklikust korra-
dusest, kes tunneb meie ühiskond-
likku elu reguleerivaid õigusnorme
ning oskab neid õigesti ja sihikohas-
elt rakendada.

Nõukogude jurist — see on idee-
lis-poliitiliselt karastatud ning eri-
alaste oskuste ja teadmistega va-
rustatud töötaja. Nisuguseid juriste
vajab nõukogude ühiskond, neile
on avatud kõik teed meie riiki-
liku ja ühiskondliku elu kõigil alal-
del.

Dots. J. Müll,
haldusõiguse kateedri
juhataja.

Nõukogude üliõpilane arendab oma võimeid igakülgsest

Õigusteaduskonna üliõpilased võ-
tavad igapäevase õppetöö kõrval
aktiivselt ja massiliselt osa üliõpi-
laste maailmaga seotud üritustest.
Nii töötavad meie teaduskonnas üli-
õpilaste Teadusliku Ühingu õigus-
teaduse osakond, mille raames on
organiseeritud ja tegutsevad riigi-
teaduste ring, kriminaalõiguse ja
-protsessi ring ning tsiviilõiguse
ring. Nende ringide ümber koon-
dunud üliõpilased võtavad aktiiv-
selt osa iseseisvast teaduslikust
uurimistööst, esinedes teaduslike
ettekannetega nii ringi koosolekuil
kui ka üleülikoolilistel teaduslikel
konverentsidel.

Üliõpilaste teaduslike ringide
kõrval on teaduskonnas organisee-
ritud terve rida isetegevusringe ja
-rühmi, nagu näitering, rahvatantsu-
rühm, naiste kunstivõimlemise ja
riistvõimlemise rühm, kahekordne
meeskvarlett, estraadiorkester jt.
Ka nende ringide tööst võtavad
meie üliõpilased aktiivselt osa. Näi-
teringist võtab osa 24 üliõpilast, kes
IV kursuse üliõpilase Kalkuni juh-
timisel esinesid edukalt TRÜ II

Suurte eesmärkide teenistuses

TRÜ Õigusteaduskonna ees sei-
sab ülesanne ette valmistada põh-
jaliku kõrgema haridusega juriidi-
lisi kaadreid, kes oskaksid sotsia-
listliku ühiskonna juhtivate tööta-
jatena leida ja rakendada õigeid ja
sihikohaseid vahendeid sotsialismi-
maa õitsenguks ja arenguks.

Neist eesmärkidest lähtub õigus-
teaduskonna õppeplaan ja sellele ra-
janev õppetöö korraldus. Opetöö
õigusteaduskonnas viiakse läbi aas-
tat, millise aja jooksul üliõpilane
saab avara ja põhjaliku üldteava
mistuse, oskusi praktiliseks tööks
ning omandab ühtlasi ka teatava
spetsialiteedi.

Õppeplaani ettenähtud üldainete
rühm võimaldab juristile riigi ja õi-
guse olemuse ja ülesannete õigeks
mõistmiseks vajaliku marksistlik-
leninliku ideoloogia ja metodoloogia
sügava omandamise. Sellele
järgnev erialaste põhiainetes rühm
vastavate õiguse eriharude järgi
annab üliõpilasele võimaluse oman-
dada kõigi õiguse eriharude põhi-
printsipid, tutvuda vastavate õi-
gusallikatega ning omandada osku-
se käsitada ja ellu rakendada õi-
gusnorme. Alates kaheksandast se-
mestrist toimub üliõpilaste spetsiali-
seerumine vastavate spetsiaalkur-
suste läbitöötamise näol, kus üli-
õpilane omandab juba täpsemaid

teadmisi ja praktilisi oskusi tema
enese poolt valitud erialal tööta-
miseks.

Spetsialiseerumine toimub praegu
kolmes tsükliis: 1) riigi- ja haldus-
õiguse tsükkel, 2) kriminaalõiguse
tsükkel ja 3) tsiviilõiguse tsükkel.
Nendest esimene annab üliõpilaste-
le süvendatud teadmisi tööks meie
riigiparaadis, ühiskondlike ja ma-
janduslike organisatsioonide haldus-
ses, teine ning kolmas aga tööks
õigusemõistmise ja kohtuga seondu-
vail aladel: kohtus, prokuratuuris,
notariaadis ja advokaatuuris.

Õppetöö toimub loengute, prakti-
liste tööde, eriseminaride, üliõpi-
laste poolt koostatavate kursuse-
tööde ja diplomitöö ning menetlus-
praktika vormis.

See õppetöö vormide mitmekesi-
sus loob kõik eeldused selleks, et
üliõpilane oma studiumi kestel
omandab sügavaid teadmisi oma
erialal, saab praktiliseks tööks va-
jalike kogemuste minimumi ning
temast kujuneb kõrgesti kvalifit-
seeritud ja teadlik nõukogude ju-
rist. Studiumi lõpetamise järel
ootavad teda aga kõikjal avarad
rakendamisvõimalused.

K. Püss,
haldusõiguse kateedri
vanemõpetaja

Ka õigusteaduskonnas omavad loengute kõrval tähtsa koha praktikumid
ja seminarid, mille raames üliõpilastele avaneb võimalus seostada teooriat
praktikaga, iseseisvalt lähemalt tutvuda loenguil teoreetiliselt läbitöötatud
küsimustega ja omandada oskusi ning kogemusi eelseisvaks tegelikuks tööks.

Eriti huvitavad on kriminaalõiguse praktikumid, kus üliõpilased lahenda-
vad mitmesuguseid õiguslikke küsimusi. Pildil näeme õigusteaduskonna
III kursuse üliõpilasi kriminaalõiguse praktikumil, mida juhatab vanemõpetaja
O. Püssa (seisab vasakult teisel).

Praktikumil tutvuvad üliõpilased metsatööstuse mehhaniseerimise
võimalustega

teaduskonna šeflusaluse Jõemetsa
kolhoosiga, kus on korraldatud mi-
tu isetegevuslikku esinemist, mis
alati on leidnud kolhoosnikute
poolt südamliku ja sooja vastu-
võtu.

Vilgas tegevus toimub ka teadus-
konna kehakultuurikollektiivis,
kus töötavad praegu järgmised 8
sektiooni: kergejõustiku, sporti-
mängude, ujumise, võimlemise, rat-
saspordi, raskejõustiku, male-kabe
ja vehklemise sektioon. 1949. a.
läbiviidud jooksukrossil saavutas
meie teaduskond I koha ning hoiab
oma käes jooksukrossi karikat.
Möödunud semestril saavutasid
meie teaduskonna ujujad (Pehk,
Koik, Salumaa, Liivat) teateujumi-
ses TRÜ meistri nimetuse.

Seega õigusteaduskonna üliõpila-
sed ei piirdu ainult oma eriala
omandamisega, vaid kasutades par-
tei ja valitsuse hoolitsust üliõpilas-
konna eest, täiendavad end ka ise-
tegevuse alal, kasvades ja arene-
des mitmekülgsed ja organisee-
rimisvõimelisteks kommunistliku ehi-
tajateks.

E. Raal,
õigusteaduskonna III kur-
suse üliõpilane.

Teaduskond kuulsusriikka mineviku ja töö- rõõmsa tänapäevaga

Nõukogude arst on rahva teener

Tartu Riikliku Ülikooli arstiteaduskond on üks vanimaid Nõukogude Liidus. Tartus on tehtud tähtsaid avastusi, siin on arstiteadust õppinud ja töötanud meie kodumaa silmapaistvad teadlased — Pirogov, Burdenko, Gamaleja, Veressajev, Lunin jt. Oppida Tartu Riiklikus Ülikoolis arstiteadust, see tähendab püüda nende kõrguste poole, kuhu on jõudnud vene ja nõukogude teadus sajandite jooksul, eriti suurte hiigelsammudega aga pärast Suurt Sotsialistlikku Oktoobrirevolutsiooni.

Arstiteaduskonna raviosakonda asuvad õppima need noored, kes seavad omale ülesandeks teenindada töötavat rahvast meie tervishoiuorganisatsiooni liikmena, arstidena ja uurijatena. Saada nõukogude arstiks — tähendab saada võitlejaks rahva tervishoiulise kultuuri ja nõukogude eesrindliku arstiteaduse tõusu eest.

Nõukogude valitsus ja kommunistlik partei hoolitsevad kõigeülemiselt üliõpilaste õppetöö ja teadusliku uurimistöö tingimuste parandamise eest. Kunagi varem pole Tartu Ülikooli ajaloo olnud noortel nii soodsaid õppimisvõimalusi.

Pärast kuus aastat kestnud tööd arstiteaduskonnas ja peale riigikomitee sooritamist omandab lõpetaja arsti kutse, ta asub elanikkonna teenindamisele arstijaoskonnas või haiglas ja ta võib end täiendada edaspidi siirduda ükskõik millisele meditsiini erialale kõrgesti kvalifitseeritud nõukogude spetsialistina.

Huvitav eriala

Arstiteaduskonna stomatoloogiaosakonna lõpetajad saavad eriarsti kvalifikatsiooni, mis võimaldab neil kohe tööle astuda arst-stomatoloogina. Uue õppeplaani kohaselt on stomatoloogiaosakonnas 5-aastane kursus. Eristist rõhku on pandud uues õppeplaanis kliinilistele ainetele, nagu sisehaigused ja kirurgia, mis on ettevalmistuseks stomatoloogiaosakonna profiilsetele erialadele, nagu terapeutiline, kirurgiline ja ortopeediline stomatoloogia. Terapeutiline stomatoloogia käsitleb hambahaigusi ja nende ravi ning suulimantahhaigusi. Kirurgiline stomatoloogia tegeleb hambahaiguste järelhaigustega ja näo ning lõualuude piirkonnas esinevate haigustega. Kirurgilise stomatoloogia üheks oluliseks osaks on näo-lõualuupiirkonna plastiline või taastavkirurgia, mis näol kui keha katmata osal omab erilist tähtsust. Näo-lõualuukirurgia oma hiilgavate saavutustega on Nõukogude Liidus tõusnud väga kõrgele tasemele. Ortopeedilise stomatoloogia alaks on proteetika, s. o. hammaste asendamine proteesidega, mis eeldab hambatehnilise ala tundmist, nagu metalltööd ja plastmassi kasutamise tehnikat proteetikas. Hambatehnilisele alale ja proteetikale on osutatud suurt tähelepanu uues õppeplaanis.

Stomatoloogia kui üks meditsiinilisi distsipliine on väga mitmekesine ja laialtulatlik ning peaks vastama paljude huvialadele. Tehniliste kalduvuste ja huvidega noored võivad stomatoloogiat õppides spetsialiseeruda ja end täiendada eriti ortopeedia alal. Kliinilisest meditsiinist huvitatud suunduvad näo-lõualuukirurgia alale.

Prof. V. Hiie,
stomatoloogia kateedri
juhataja

Kasutagem nõukogude korra poolt loodud võimalusi!

Tänavu sügisel võetakse TRÜ kehakultuuriteaduskonda vastu 25 uut üliõpilast. Teaduskond kasvatab kõrgema haridusega kehalise kasvatusõpetajaid ja treenereid, keda vajab sotsialistliku ühiskonna kehakultuuriliikumine.

Tavaliste sisseastumiseksamite lisaks toimuvad veel kehalised katsed ujumises, kergejõustikus ja mängudes, milliste katsete tulemusi võetakse vastuvõtmisel arvesse. Loomulikult arvestatakse ka sisseastumiseksamit näidatud teadmisi. Kuldmedalioomanikud on vabasatavad sisseastumiseksamitest, peavad aga siiski sooritama kehalised katsed.

Teaduskonda astujad peavad end suve jooksul eksamiteks ja keha-

Galeeniliste preparaate tehnoloogia praktikumil farmaatsiaosakonnas

Farmatseutide ees on avarad tegevusvõimalused

Arstiteaduskonna farmaatsiaosakond valmistab ette kõrge kvalifikatsiooniga farmatseute.

NSV Liidus leiavad farmatseudid tegevust kõige laiemas ulatuses. Nad on juhtivateks tööjõududeks apteekides, kontroll-analüütilistes, galeenilistes, kohtueksperitiisi-, toita-

teadusliku uurimistöö ala töötavad kõrgema eriharidusega farmatseudid teaduslikes laboratooriumides uute ravimite sünteesimisel ja tootmisel või uute otstarbekamate ravimite leiutamisel. Samuti on farmatseudid lai teaduslik töövälja uute ravimite arendamiseks, uurimise ja rakendamise alal.

Peale mainitud töötavad farmatseudid tervishoiu administratsioonis farmaatsia inspektoritena ja muudel ametikohtadel Tervishouministeeriumi Apteekide Peavalitsuse juures.

Alates käesoleva aasta sügissemestrist on õppeaeg farmaatsiaosakonnas 5 aastat. Selle aja jooksul omandatakse teoreetilised teadmised kõigis vajalikes alades eeldistsipliinides, farmatseutlikes eridistsipliinides loengutega

ja praktilised oskused ning töövilumused harjutuste ja praktikumidega.

Farmaatsiaosakonna üliõpilastel tuleb tegelda juba õpingute vältel rohkesti ka praktilise farmaatsia meneluspraktika näol. Nii siirduvad III kursuse farmaatsia üliõpilased Raadile ravimite katse-põllule, kus töötatakse ravimite kultiveerimise alal. IV kursuse üliõpilased töötavad menetluspraktikal apteekides, tutvudes ap EEGI igapäevase tegeviku tööga, kuna V kursuse üliõpilased töötavad pikema aja vältel apteekides, farmatseutikes tehastes ja Apteekide Peavalitsuse kontroll-analüütilistes laboratooriumides, rakendades ülikoolis omandatud teadmisi praktikasse.

Seega on farmaatsiaosakonna õppetöö eesmärgiks anda nõukogude ühiskonnale kõrge kvalifikatsiooniga farmatseute, kes on võimelised edasi arendama rahva tervishoiu ja kes on ühtlasi suutelised lahendama vastavalt oma kalduvustele ka teaduslikke küsimusi ning rikastama nõukogude eesrindlikku teadust, eriti aga farmaatsiat, uute uurimuste ja avastustega.

Stomatoloogia IV kursuse üliõpilased terapeutilise stomatoloogia kliinilisel praktikumil

listeks katseteks tõsiselt ette valmistama.

Õppetöö kestab teaduskonnas neli aastat. Oppeaineiks on: 1) üld-ülikoolilised ained, 2) meditsiinilised ained, 3) pedagoogilised ained, 4) kehakultuurilised ained.

Suurt tähelepanu pööratakse ka III ja IV kursuse üliõpilaste pedagoogilise praktika korraldamisele koolides, kõrgemates õppeasutustes, Tartu linna asutistes ning käitistes kehakultuurikollektiivides. Neli kuud kestva laialtulatliku praktika juhtimisest võtavad osa teaduskonna kõik kateedrid koos ülikooli pedagoogika kateedriga. Lisaks sellele praktiseerivad üliõpilased II ja III õppeaastal veel ühiskondlike instruktoritena ja spordiinspektoritena Tartu asutiste ja käi-

tiste kehakultuurikollektiivides.

Üliõpilased tõstavad teaduskonnas tublisti oma sportmeistlikkust. Üliõpilastest on võrsunud sellised tuntud sportlased nagu H. Lipp, S. Elken, R. Karu, H. Russak, G. Rekker jt.

Sisseastujatelt pole nõutavad küll kõrge sportlikud saavutused (loomulik, et omatakse VTK I astme märk), küll aga on vajalik raugematu tahe oma kehaliste ja vaimsete võimete väljaarendamiseks. Seda soodustavad ka teaduskonna head õppebaasid.

Nõukogude kord on võimaldanud luua kehakultuuriteaduskonnas head õppimisvõimalused. Jääb ainult soovida, et spordihuvilised noored oskaksid neid võimalusi kasutada.

J. Laidvere

Siin kasvavad sotsialistliku põllumajanduse edasise õitsengu kindlustajad

Tartu Riikliku Ülikooli Põllumajandusteaduskond on Eesti NSV-s ainsaks kõrgema haridusega põllumajandusliku kaadri ettevalmistajaks.

Meie kolhooside ja sovhooside edu püsivate ja kõrgete saakide saamisel ja nende edasise tõstmisel sõltub väga suurel määral juhtivast kaadrist, tema võimetest, kogemustest ja organiseerimisoskusest.

Sellepärast on põllumajandusteaduskonnas suur ja vastutusrikas ülesanne: ta peab andma meie kiiresti arenevale põllumajandusele häid bolševistlikke töötajaid, spetsialiste nii taime- kui loomakasvatuse alalt, kes suudaksid eeseeisvaid ülesandeid edukalt lahendada. Käesoleval ajal on aga nende suurte ülesannete täitmiseks meil liiga vähe kõrgema haridusega agronomilist kaadrit, eriti terav on puudus zootehnilisest kaadrist. Partei ja valitsus on põllumajandusliku kaadri ettevalmistamisele pööranud suurt tähelepanu. Meie põllumajandusteaduskond baseerul endisele kodanuseaegsele Tartu Ülikooli Põllumajandusteaduskonnale. Tema iseloom, ulatus ja perspektiivid on praegu aga hoopis teised ja avaramad. Kodanikul ajal produtseeriti agronoomide, kes olid ainult üldise ettevalmistusega ja läbi imbutatud kodanliku ideoloogiaga. Nad ei olnud ühelgi põllumajanduslikul alal spetsialistid. Niisugune ettevalmistus ei rahulda enam tegeliku elu nõudeid. Nüüd valmistab teaduskond ette kolme spetsialsusga eriteadlasi: taimekasvatajaid, loomakasvatajaid ja aianduse eriteadlasi. Üliõpilased kes ühes eriharus õpivad, võivad siin veel kitsamale alale spetsialiseeruda vastavate loengute ja praktiliste tööde kaasabil, mida kitsamale erialale spetsialiseerujatele korraldatakse. Loomakasvatuse alal on näiteks võimalik spetsialiseeruda veise-, hobuse-, lamba- või seakasvatuse alal; taimekasvatuse seemnekasvatuse, sordiarituse jne. alal. Kui kodanikul ajal oli põllumajandusteaduskonnas katseteks kasutada endise Raadi mõisa küll-dest ainult väike osa, siis nüüd on teaduskonnas kasutada suur, umbes 1100 ha suurune õppe- ja katsema- jand, kus on võimalik katseid korraldada suurmajandi olukorras ja mille põldudel üliõpilased õpivad uusimat nõukogude agrotehnikat.

Vastavalt tegeliku elu nõuetele on praegu põllumajandusteaduskonna struktuur järgmine: teaduskonnas töötab 2 osakonda, statsionaarne ja mittestatsionaarne. Statsionaar-ses osakonnas võib õppida agronoomia, zootehnika või aianduse eriharust, mittestatsionaar-ses osakonnas zootehnika või agronoomia eriharust. Õppetöö teostamiseks on teaduskonnas 9 kateedrit, kus õpetatakse peamiselt põllumajandus-likke distsipliine. Teiste distsipliinide alal abistavad teaduskonda üliõpiloolilised kateedrid ja teised teaduskonnad. Kõikidel teaduskonna kateedritel on vajalikud kabinetid, laboratooriumid ja katsepõldud, kus võimaldatakse ka üliõpilastel töötamist teadusliku uurimistöö alal vastavate õppejõudude juhendamisel.

Üliõpilaste vastuvõtt toimub eksamitega. Eksamitele pääsevad üldhariduslike keskkoolide lõpetajad ja ka põllumajanduslike tehnikumide lõpetajad, kes on arvatud 5% hulka iga tehnikumi lennust või omavad pärast tehnikumi lõpetamist kolmeaastast tööstaaži. Eksamiteta võetakse kahe aasta jooksul peale kooli lõpetamist vastu isikuid, kes on keskkooli lõpetanud kuld- või hõbemedaliga ja põllumajandusliku tehnikumi kiitusega lõpetanud. Mittestatsionaar-sesse osakonda astudes ei nõuta põllumajandusliku tehnikumi lõpetajailt kolmeaastast tööstaaži. Üldkeskkoolide lõpetajad peavad aga mittestatsionaar-sesse osakonda astudes asuma tööle põllumajanduslikule alale.

Kuna meil on agronomilisest kaadrist suur puudus, siis kavatsetakse käesoleval aastal vastuvõetavate üliõpilaste kontingenti tugevasti suurendada.

Tähtsamaks soodustuseks põllumajandusteaduskonna üliõpilastele on see, et kõik statsionaarsed üli-

õpilased, kes sooritavad plaanikohaselt oma eksamid ja praktiliste tööde arvestused, saavad stipendiumi ka esimesel kursusel. Need üliõpilased, kelle õppeedukus on väga hea, saavad kõrgeendatud stipendiumi.

Õppetöö kestvus on statsionaar-ses osakonnas ja mittestatsionaar-ses osakonnas zootehnika eriharust 5 aastat, mittestatsionaar-ses osakonnas agronoomia eriharust 6 aastat. Teaduskonna lõpetades saavad aianduse ja agronoomia eriharul lõpetajad õpetatud agronoomi, zootehnika eriharul lõpetajad õpetatud zootehnika kvalifikatsiooni.

Kuna põllumajandus on üks tähtsamaid tootmisharusid meie rahvamajanduses, on õppeplaani väga laialt haarav, et õppida põhjalikult tundma mitesuurlinlikku bioloogiat ja selle alusel edasi arendada meie põllumajanduse eriharust.

Nii õpetatakse esimesel ja teisel kursusel peamiselt üliõpiloolilisi aineid, nagu marksismi-leninismi alused, vene keel, kehaline kasvatus jt. Üliõpilooliliste ainetega kõrval moodustavad teise rühma loodus-teaduslikud ained nagu botaanika, zoologia, keemia jt. Teisel ja osalt ka kolmandal kursusel toimuvad loengud darvinismis, poliitilises ökonomias, koduloomade anatoomias ja füsioloogias, taimefüsioloogias, mikrobioloogias, nullteaduses, entomoloogias, fütopatoloogias, maaparanduses. Neljandal ja viiendal õppeaastal õpitakse juba eriaineid: agronoomia eriharust taimekasvatust, sordiaritust ja seemnekasvatust, loomakasvatusteaduse-alaseid distsipliine, sotsialistlike põllumajandite organiseerimist jt.; aianduse eriharust puuviljaaiandust, köögiviljaaiandust, iluaiaandust, sotsialistlike põllumajandite organiseerimist ja loomakasvatuse eriaineid. Et teadmisi põhjalikult omandada ja süvendada, selleks toimuvad teoreetiliste loengute kõrval seminarid ja praktilised tööd vastavates laboratooriumides.

Eriti pannakse tulevaste õpetatud agronoomide ja zootehnikute ettevalmistamisel rõhku praktilisele väljaõppele. Selleks toimuvad suviti õppe- ja meneluspraktikad, mis kestavad 4–21 nädalat. Meneluspraktika toimub paremates kolhoosides ja sovhoosides vastava programmi alusel. Pärast õppeplaani ettenähtud praktiliste tööde, arvestuste ja eksamite sooritamist on teaduskonnas lõpetamiseks vajalik sooritada riigeksamid eriainetes ja marksismi-leninismi alustes. Riigieksamid võidakse enda äranägemisel asendada diplomitööga.

Õppeplaanis ettenähtud töö kõrval on üliõpilastel võimalus oma teadmisi süvendada teaduslikud ringides ja üliõpilaste Teaduslikus Ühingus. Senini on töötanud põllumajandusteaduskonnas juures taimekasvatuse, loomakasvatuse ja kolhooside organiseerimise ning abistamise ringid. Alates 1950. a. sügissemestrist on kavatsus järele kateedri juurde luua vastav erialane ring. Ringides peetakse referaate, tehakse teadusliku uurimistöö otstarbel vastavaid katseid, käiakse ekskursioonidel jne.

Teaduskonnas käib ka vilgas tegevus üliõpilaste isetegevuse alal.

Teaduskonna lõpetajatel on ees väga avar tööpõld, neid vajavad kolhoosid, sovhoosid, masina-traktoriaamad ja põllumajandust juhtivad keskused. Peale otsese tootmisteguse vajatakse teaduskonnas lõpetajaid õppe- ja teaduslikes asutistes. Praegu tuntakse õppejõududest suurt puudust põllumajandus-likes tehnikumides. Need lõpetajad, kellel on kalduvus teaduslikuks tööks, leiavad kohti Eesti NSV Teaduste Akadeemia vastavates institutides. Ülikooli õppe-tegevuseks ja teaduslikuks tööks põhjalikuma ettevalmistuse saamiseks võivad edukad lõpetajad astuda aspirantuuridesse.

Noored, siirdugem edasi õppima TRÜ Põllumajandusteaduskonda, et viia lühima ajaga kõrgele tasemele meie põllumajanduse kõik harud! Tööpõld on avar ja vajab suurel arvul kaadrit.

A. Eenlaid,

põllumajandusteaduskonna
dekaan.

Arvukad spetsialiseerumisvõimalused mate- maatika-loodusteaduskonnas

Siin saab õppida...

Matemaatika-loodusteaduskond koosneb kuuest osakonnast, mida võime rühmitada kaheks rühmaks. Esimese rühma moodustavad nn. täppisteaduste osakonnad. Need on 1) matemaatika-mehhaanika, 2) füüsika ja 3) keemia osakond. Teise rühma kuuluvad: 1) bioloogia, 2) geoloogia ja 3) geograafia osakond.

... bioloogiat ...

Selles osakonnas õpetatakse elusat loodust uurivaid teadusi. Meie teame, et elus loodus oma mitmekesisuses esindab materiat arenemise kõrgeimat astet. Sellepärast on bioloogiliste loodusteaduste uurimine äärmiselt huvitav. Ühtlasi on neil ka väga suur tähtsus õige teadusliku maailmavaate kujundamiseks. Manduv välismaine idealistlik loodusteadus, õigemini ebateadus, mis oletab mingeid salapäraseid, seletamatuid, üleloomulikke, elunähtusi juhtivaid jõude, teeb praegu viimaseid pingutusi, et säilitada oma võimu rahvahulkade pimestamiseks. Selle vastu dialektilis-matemaatilisel alusel seisv nõukogude loodusteadus näitab õiget teed loodusnähtuste mõistmiseks. Geniaalne nõukogude teadlane I. V. Mišurin tõestas vaieldamatult, et loodust on võimalik mitte üksnes õigesti tunnetada, vaid ka teda meie vajaduste kohaselt muuta, ümber teha.

Seda mitšuuriinlikku bioloogiat õpetatakse matemaatika-loodusteaduskonna bioloogiaosakonnas. Vastavalt oma kalduvustele võib üliõpilane valida spetsiaalsuse selle järele, kas ta tahab süveneda loo-

mariigi või taimeriigi tundmaõppimisele. Opetus bioloogiaosakonnas ei ole puht-teoreetiline, vaid juba alates esimesest kursusest saadaval loenguid praktilised harjutused. Neil omandatakse oskus loomade ja taimede määramiseks, nende sisemise ehituse tundmaõppimiseks mikroskoopiliste uurimiste kaudu, katsete korraldamiseks loomade ja taimede elutegevuse uurimiseks, taimede loomuse muutmiseks ja uute vormide kujundamiseks I. V. Mišurini ja T. D. Lõsenko poolt väljatöötatud meetoditega. Peale harilikke õppeaasta vältel korraldatud praktikumide aitavad looduseuurimise meetodite omandamiseks kaasa suvised tööd. Kõigi maade töötava rahva targa juhi, suure Stalini algatusel teostatakse praegu Nõukogude Liidu hiiglasliku looduse ümberkujundamise plaani. Nende tööde läbiviimiseks vajavad bioloogilise eriharidusega eriteadlasi riiklikud asutised, mis neid töid juhivad. Bioloogiaosakonna lõpetajail avaneb aga ka võimalus tööle rakenduda loodusteaduste õpetajatena keskkoolides.

Prof. A. Vaga

... füüsikat ...

Füüsikaosakonna ülesandeks on valmistada ette kõrgesti kvalifitseeritud füüsikute kaadreid töötamiseks teaduslikul, tehnilisel ja pedagoogilisel alal.

Peale kõigile osakondadele ühistest ainetest, nagu marksismi-leninismi alused, poliitökonoomia, dialektiline ja ajalooline materialism, mis taotlevad eeskätt üliõpilaste ideoloogilist kujunemist, langeb füüsikaosakonnas töö peaarv füüsika-alaste (üldine füüsika ajalugu, aatomiteooria, teoreetiline mehhaanika, elektrodünaamika ja statistiline füüsika, kvantide mehhaanika jt.) ning matemaatiliste distsipliinide põhjalikule tundmaõppimisele.

Vanematel kursustel toimub spetsialiseerumine teoreetilise füüsika ja astrofüüsika harus.

Kõrvuti loengutega kulgeb laialt ulatuslik füüsika praktikum, kus üliõpilased saavad vajaliku katsetehnilise treeningu edaspidiseks laboratoorseks tööks.

Füüsikaosakonna juures töötab üliõpilaste teaduslik ring, mille

Füüsikaosakonna lõpetajad töötamas röntgenstruktuurianalüüsi aparatuuriga

liikmetel on võimalus teostada mitmesuguseid iseseisvaid uurimistöid füüsika alal. Füüsika ring omab iseseisvat suurt raamatukogu.

Dots. J. Lang

... geoloogiat ...

Nõukogude geoloogid on saavutanud stalinlike viisaastakute vältel suuri ja tähelepanuväärseid töövoite. Kuid lahendada on veel väga palju ülesandeid kõige mitmekesisematel geoloogia erialadel ja Nõukogude Liidu laialdase territooriumi eri osades. Selleks, et neid ülesandeid edukalt täita, toimub paljudes kõrgemais õppeasutistes uute kaadrite — noorte geoloogide kasvatamine.

Noorte geoloogide ettevalmistamine on usaldatud ka TR Ülikoolile. Alates 1945/46. õppeaastast töötab siin geoloogiaosakond, mille lõpetajail on võimalus rakendada oma võimeid geoloogia eriteadlas-

tena nii Eesti NSV-s kui ka kõigis teistes liiduvabariikides.

Geoloogide ettevalmistus kestab viis aastat, mille vältel rööbiti teoreetilise õppusega erilist rõhutamist leiab praktiline õppus. Nii on kahel esimesel suvel 2—6-nädalase kestusega välised õppepraktikad, mille vältel õppejõudude juhendamisel teostatakse geoloogilist välitööd, mis geoloogilises uurimistöös evib esmajärgulise tähenduse. Kahel viimasel suvel aga üliõpilased töötavad 15—15 nädala vältel juba otse uurimisasutistes, võttes osa tegelikult geoloogiliste töörühmade tööst, et omandada tegeliku töö kogemusi. Nende nn. menetluspraktikate sooritamise toi-

... ja geograafiat

geograafiateaduste mitmesugustel erialadel. Siinkohal võiks loetleda vaid mõningaid distsipliine: meteoroloogia ja klimatoloogia, hüdroloogia, geomorfoloogia, mullageograafia, kartograafia, majandusgeograafia, rahvastiku- ja asula-geograafia, regionaalgeograafia jne., millistel aladel geograafid ootab ees laialdane tööväld. Et meil vanematel aegadel geograafia alal ülikooli lõpetajaid oli väga vähe, on meil Eesti NSV-s eriteadlastest nimetatud aladel tunduv puudus. Näiteks vajatakse geograafide laialt ulatuslikele kaardistamistödele seoses meie põllumajanduse kollektiviseerimisega. Ühenduses sellega tuleb mainida ka mullastiku kaardistamist, millel meie põllumajanduse arendamisel on tohtu tähtsus. Rahvamajanduse otstarbe-

... matemaatikat ...

Kuigi juba käesoleva sajandi esimesel aastakümnel õpetas teoreetilist mehhanikat Tartu Ülikoolis suure kuulsuse võitnud prof. G. V. Kolossov — elastsusteooria uute suundade rajaja, on mehhaanika-haru TRÜ juures avatud alles nõukogude ajal.

Kodanlikus Eestis oli Tartu Ülikoolis ainult matemaatika osakond, kus valmistati ette peamiselt keskkooli matemaatikaõpetajaid. Praegusel ajal valmistatakse matemaatikaharus ette teaduslikke töötajaid teaduslike uurimisinstituutide jaoks ja keskkoolide õpetajaid.

Mehhaanikaharus valmistatakse ette mehhaanikuid-teoreetikuid, keda vajavad teaduslikud uurimisinstiituteid ja konstruktisioonibürood meie Nõukogude kodumaa kiiresti arenevas sotsialistlikus tööstuses.

Õppeaeg kestab kummaski harus 5 aastat. Esimesel 2—3 õppeaastat õpetatakse mõlemas harus ühiseid aineid, milleks on matemaatiline analüüs, analüütiline geomeetria, kõrgem algebra, füüsika, diferentsiaalvõrrandid, teoreetiline mehhaanika jt. Matemaatikuile on kohustuslik peale selle veel kõrgem geomeetria, arvuteooria, matemaatika ajalugu jt.

Loomulikult omandavad üliõpilased eriainetes kõrval ka marksismi-leninismi aluste ja teiste ühiskonnateaduslike distsipliinide kursuse.

Dots. G. Bichele

... keemiat ...

Keemiaosakonnas õpetatakse peale üliõpilaste üldainete keemiat ajalugu, kõrgemat matemaatikat, füüsikat, teoreetilist füüsikat, anorgaanilist keemiat, analüütilist keemiat, orgaanilist keemiat, keemilist tehnoloogiat, aine ehitust, kristallograafiat, kolloidkeemiat, anorgaanilist sünteesi ja alates 8. semestrist valikaineid. Valida on kolm eriala — kas analüütiline, orgaaniline või füüsikaline keemia. Neljanda kursuse lõpul toimub käitistes 6-nädalane menetluspraktika, kus üliõpilane töötab nii käitise töötajate kui ka õppejõu juhendamisel. Kogu kursus kestab 5 aastat.

Keemiaosakonna lõpetajad saavad vastava eriala keemiku diplomi ja siirduvad tööle kas teaduslikesse asutistesse või tööstustesse. Pedagoogilise huviga üliõpilastel on võimalus teostada menetluspraktikat pedagoogilisel alal ja pärast ülikooli lõpetamist töötada keskkoolides ja tehnikumides õpetajana.

Vanemõpetaja J. Maramaa

mub osalt ENSV piirides, kuid aiva suuremal määral NSV Liidu teistes liiduvabariikides. Sellega juba üliõpilasena on võimalik tundma õppida oma suure kodumaa mitmeid piirkondi, mis edaspidise töö seisukohalt omab olulist tähendust.

Tahaks loota, et uuel õppeaastal TR Ülikooli üliõpilaste hulgas on ka rohkesti noori, kes on otsustanud saada eeskujuleks ja ustavaiks nõukogude geoloogideks, kes tahavad kõik oma jõu ja võimed rakendada selleks, et omalt poolt kaasa aidata nõukogude rahva üha kiiremale arengule sotsialismilt kommunismile.

Prof. K. Orviku

kas planeerimine nõuab sageli ulatuslikke majandusgeograafilisi uurimistöid, milleks meil praegu aga on veel väga vähe vajaliku kvalifikatsiooniga eriteadlasi.

Väga tähtis ja austav ülesanne on geograafidel täita meie noorsoo kasvatamisel õpetajatena keskkoolides.

Tartu Riikliku Ülikooli geograafiaosakond ootab rohkel arvul noori sisseastujaid, kelle sooviks on töötada aktiivselt kaasa meie sotsialistliku kodumaa kultuurilises ja majanduslikus ülesehitustöös ning kes selleks tahavad omandada kõrgemat haridust oma huvialal — geograafias.

E. Varep,
geograafia kateedri juhataja

Ka töö kõrval on võimalik omandada kõrgemat haridust

Hoolitsedes kõrgema haridusega kaadrite ettevalmistuse eest ei ole Nõukogude valitsus ja partei unustanud ka neid keskkooli lõpetajaid, kes asuvad töökohtadele. Nende jaoks on Nõukogude Liidu enamikus kõrgemates õppeasutistes organiseeritud mittetatsionaarsed osakonnad.

Tartu R. Ülikooli juures korraldab mittetatsionaarset õppust kaugõppeosakond (asukohaga Tartu, V. Kingissepa 12, tel. 35-58).

Mittetatsionaarsete osakondade astumise tingimused peaaegu ei erine statsionaarsete osakondade astumise tingimustest. Nimetada võiks vast ainult seda, et mittetatsionaarsete osakondade sisseastujate vanust ei piirata. Avaldus ühes nõutavate dokumentidega tuleb esitada kuni 31. juulini kaugõppeosakonda, sisseastumiseksamid toimuvad 1.—20. augustini.

Mittetatsionaarsete üliõpilaste vastuvõetud jäävad oma töökohtadele ja teostavad õppetööd kaugõppeosakonna poolt antud tööjuhendite, programmide ja soovitatud kirjanduse järgi.

Iga kuu ettenähtud päevadel korraldatakse Tartus mittetatsionaarsetele üliõpilastele mittekohustuslikke konsultatsioone kõigis aineis. Õppetööd teostavad need samad kateedrid ja õppejõud, kes teostavad seda statsionaarsete osakonnaski.

Peale selle toimub mittetatsionaarsetele üliõpilastele aastas kaks kohustuslikku õppe-eksamisessiooni, kokku 30 päeva ulatuses, neist 10 päeva jaanuaris, 20 juunis-juulis, mil korraldatakse juhendavaid loenguid, antakse konsultatsioone ja viiakse läbi eksamisessioone. Käitised ja asutised, kus töötavad mittetatsionaarset üliõpilased, on kohustatud vastavalt Nõukogude Liidu Valitsuse määrusele vabastama sessiooni ajaks mittetatsionaarset üliõpilasi töölt.

TRÜ juures võetakse vastu mittetatsionaarset üliõpilasi ajaloo-keeleteaduskonda eesti ja vene filoloogia ning ajaloo alale, põllumajandusteaduskonda agronomias ja zootehnika alale, õigusteaduskonda ja matemaatika-loodusteaduskonda matemaatikaosakonda. Ülikool taotleb Kõrgema Hariduse Ministeeriumilt ka geograafiaosakonna avamist käesoleval aastal.

Kuna õppetöö põhitöö kõrval on raskendatud, siis on mittetatsionaarsetele üliõpilastele vastu tulnud selles mõttes, et nende õppus on jaotatud ühe aasta võrra pikemale ajale kui statsionaarsete osakonnas. Mittetatsionaarne lõpetaja saab ülikooli lõpetaja diplomi ja omandab kõik neidsamad õigused kui statsionaarset ülikooli lõpetajadki.

E. Ertis,
kaugõppeprorektor.

808 inimest krossirajal

7. mai, TRÜ jooksukrossi avapäeva, hommikul siirdusid õigusteaduskonna ja arstiteaduskonna kollektiivid Tähtvere parki avadebile.

Jooksukrossi avas sm. Marland. Seejärel õigusteaduskonna kehakultuurikollektiivi esimees andis eelmisel aastal võidetud rändkarika üle TRÜ Ametiühingu esimehele sm. Paulile, kes omakorda soovis jõudu ja tahtet võistlejatele rajal.

Avapäeval startis 808 inimest. Neist täitsid VTK I astme normi 266 jooksjat. Parimaiks aegadeks meeste 1000 m jooksus olid: E. Lust 2:41,8, J. Toim 2:48,8, A. Pisuke 2:49,6. Naiste 500 m jooksus saavutasid: V. Tamberk 1:26,8, J. Raudsepp 1:28,8, Karilaid 1:32.

Üldiselt aga ei saa öelda, et krossist osavõtt oleks küllalt suur olnud. Rohkearvuliselt oli esindatud õigusteaduskond. Aktiivsust näitasid ka ajaloo-keele- ja põllumajandusteaduskond, kuigi nende startinute arv ei küündinud 50%-ni kohustuslike jooksjate arvust.

Teistes teaduskondades, eriti aga arstiteaduskonnas, oli osavõtjate arv nii minimaalne, et kohtunike töös tuli enam kui tunniajaline paus.

Kehakultuuriteaduskond stardib hiljem, kuna suurem osa üliõpilasi olid rakendatud kohtunikeks. Matloodusteaduskonna kohta puuduvad täpsed andmed ja võistluste protokolliid. Siin tuleks komsomolil ja ametiühingul kontrollida teaduskonna kehakultuurikollektiivi esimehe sm. Ehvarti tööd, kes on viimasel ajal eriti loialt oma töösse suhtunud. Samuti tuleb pöörduda majandusosakonna poole küsimusega, miks tema töötajad ei startinud 7. mail krossirajal. Ka õppejõudude osavõtt krossist oleks pidanud olema rohkearvulisem.

Üldiselt on jooksukrossilt vabastatute % ebanormaalselt suur. Kas ei anna arstid liiga kergekäeliselt vabastust?

A. Nurme,
ÜSK juhataja kt.

Eksamisessioon on käimas

Õigusteaduskonna III kursusel on juba alanud eksamisessioon, sest üliõpilastel tuleb juunikuus asuda menetluspraktikale.

Eksamisessiooni senised tulemused annavad tunnistust üliõpilaste hoolikast tööst eksamiteks valmistumisel. Seetõttu osutus paljudel üliõpilastel võimalikuks sooritada osa eksameid juba enne sessiooni algust. Näiteks õiendasid üliõpilas-

sed Klaassen, Türk, Tolk, Eerus jt. enne tähtaega väga heale hindele ühe tähtsamaist eksameist — nimelt poliitiliste õpetuste ajaloo eksami, osutades aine põhjalikku tundmist.

Eksamite sooritamisel on seni tunnustusväärseid tulemusi saavutanud ka mitmed teised üliõpilased, kellele hulgast võiks märkida kommunistlikke noori Lembit Koiki, Ulo Virulaant ja teisi.

E. Mägi

Sooritasime vene keele eksami

Esimeste eksamitena arstiteaduskonna raviosakonna IV kursusele toimusid hiljuti eksamid vene keeles.

I ja II õpperühm ilmusid eksamitele ja sooritasid need sajaprotsendiliselt. Seejuures said väga hea hinde üliõpilased Arend, Grassmann, Horeb ja Ilves, kuna hinne

„hea“ märgiti kuue üliõpilase õpinguraamatusele. Erilist esiletõstmist väärrib ka sm. Aino Hanseni eeskujulik suuline vastus.

Keskmise hinde poolest ületas II õpperühm (vanem sm. Ilves) I rühma.

H. Alari

Kinofilmid abiks õppetöös

Vene keele ja kirjanduse kateedri on alustanud tänuväärset üritust — pakkuda loetud kirjanduskursuste illustreerimiseks ja täiendamiseks filme, mis on loodud vene klassikalise ja nõukogude ilukirjanduse parimate teoste järgi. Nii toi-

mus hiljuti nõukogude kunstiliste filme „Härrased Golovlevid“ ja „Tšapajev“ demonstreerimine.

Kinoetendusi korraldatakse ka edaspidi. Nad toimuvad laupäeviti keemiahoone ringauditooriumis.

K. Siilivask

Järjekordseid üliõpilasetendusi

Eile õhtul toimus „Vanemuises“ järjekordne üliõpilasetendus — mängiti Stalini preemia laureaadi Eugen Kapi balletti „Kalevipoeg“. Järgmise üliõpilasetenduseks aga on 18. mail Mozarti ooper „Figaro pulm“.

Uute lavastustena on käesoleval hooajal oodata veel G. Mdivani komöödiat „Kes on süüdi?“ ja Stalini preemia laureaadi August Jakob-

soni näidendit „Meie elu“. Kõigi etenduste algus on alates 1. maist kell 20.

Pääsmed üliõpilasetendusele on endiselt müügil ülikooli klubi korrapidaja juures. Soovitav on, et kõik kursused muretskaksid pääsmed organiseeritult, võimalust mööda ka seal, kus eksamisessioon on juba alanud.

Vastutav toimetaja J. Feldbach

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNU komitee ja ametiühingu komitee häälekandja

Nr. 18 (65)

Reedel, 19. mail 1950. a.

III aastakäik

Eksamisessiooni eeskujulik ettevalmistamine — meie suurim ülesanne

Eksamite organiseeritud läbiviimise ja kõrgete õppetöö edukuse näitajate saavutamise eelduseks on põhjalik ettevalmistus eksamisessiooniks.

Eksamid on üliõpilaste semestris omandatud teadmiste riikliku kontrollimise vormiks. Nad on ühtlasi tõsiseks katseks kõrgema kooli kogu õppetöösüsteemile. Eksamisessiooni organiseeritud läbiviimine omab peale selle suurt kasvatuslikku tähtsust. Sessioonil ei selgitata mitte ainult üliõpilaste teadmisi, vaid harjutatakse neid ka distsipliiniga, organiseeritusega ja vastutustundega oma töö eest. Sisuliselt on eksamid üliõpilastele tema poolaasta töö kõige tõsisemaks kontrollimiseks. Sellest järeldub rektoraadi, dekaanide, kateedrijuhatajate ja ühiskondlike organisatsioonide sügavasti läbimõeldud ning organiseeritud ettevalmistumise vajadus eksamisessiooniks.

Meie üliõpilaskond oma rõhuvas enamuses demonstreeris möödunud eksamisessioonil õppetöö kvaliteedi ja edukuse kaheldamatut kasvu. Talvise sessiooni kokkuvõtteid näitavad, et meie üliõpilased töötasid käesoleva õppeaasta esimesel poolal keskendatult, püsivalt ja valmistusid tõsiselt eksamitele. See aga ei või meid mitte mingil juhul rahuldada. Just vastupidi — eeloleval sessioonil tuleb saavutada veel paremaid näitajaid.

Käesoleva õppeaasta kevadine eksamisessioon langeb ühte ettevalmistustega Nõukogude Eesti 10-ndaks aastapäevaks. See paneb loomulikult eriti vastutustähtsaks ülesande üliõpilaste ja õppejõudude kogu kollektiivile. Seepärast nõuab eelolev eksamisessioon eriti mitmekülgset ja hoolikat ettevalmistamist spetsialistide ideelis-poliitilise ning teoreetilise kvaliteedi tõstmise seisukohast.

Suured ülesanded on kõigepealt täita kateedrite juhatajatel ja teaduskondade dekaanidel. Mis puutub dekaanide osasse, siis hästi on oma ülesanded selles suhtes täitnud ajaloo-keeleteaduskond. Oigusteaduskonnas aga on seni ettevalmistustööd õige pinnalised: läheneva sessiooniga seosesolevaid küsimusi pole arutatud kõigis kateedrites ega ka õpperühmades. Palju parem pole olukord ka veterinaarteaduskonnas.

Kateedritel tuleb hästi ja otstarbekalt organiseerida üliõpilaste ise-

seisvat tööd eksamiteks valmistumisel. Üliõpilasi tuleb tutvustada programmi nõudmistega, selleks kaasa tömmates õpperühmi, kus tuleks organiseerida programmi ühiseid läbiarutamisi. Sääraseid üliõpilaste poolt ühiselt teostatavat programmi läbiarutamist või ülevaatekoenaid. Konsultatsioonidel tuleks eriti silmas pida nõrgemaid ja õppetöös mahajäävaid üliõpilasi.

Kateedritel tuleb hoolitseda ka selle eest, et kabinetides oleks üliõpilastele kättesaadavaks tehtud vastavad programmid, õppekirjandus ja õppevahendid (kaardid, pildid, tabelid jne.) ning oleks välja pandud vastava kirjanduse loend.

Dekaanidel tuleb tõsiselt kontrollida eksameile ettevalmistamist. Eksamisessiooni ettevalmistamisega ja läbiviimisega seotud küsimused tuleb läbi arutada kateedrite ja kateedrijuhatajate koosolekudel. Tuleb korraldada ka rühmavanemate ja rühmahooldajate koosolekuid. Peab märkima, et mitte kõik kursuste hooldajad õppejõud ei ole oma ülesannetele pööranud igakord vajalikku tähelepanu, nagu see on ilmnunud veterinaarteaduskonnas, õigusteaduskonnas, metsandusteaduskonnas ja arstiteaduskonnas.

Kursuste hooldajail õppejõududel tuleb korraldada kursuste ja rühmade nõupidamisi, kus tuleks läbi arutada personaalselt iga üliõpilase edasijõudmise küsimus, eriti silmas pidades ühiskonnateaduste omandamist.

Ülikooli juhtkonna ülesanded seisavad eelkõige soodsate töötingimuste loomises eksamitele valmistumisel. Selleks on ülikooli juhtkonna poolt antud korraldusi ülikooli pearaamatukogu, teaduskondade raamatukogude, kateedrite lugemislauade ja üksikute auditooriumide lahtihoidmiseks hiliste õhtutundideni üliõpilastele õppimise võimaldamiseks.

Eesti NSV 10. aastapäeva väärikaks vastuvõtmiseks olgu iga üliõpilase ja õppejõu kohus eksamiteks ette valmistada põhjalikult ja hästi. Näidake, et ülikooli kollektiiv oskab väärikalt hinnata seda suurt hoolt ja armastust, millega Nõukogude valitsus ja bolševike partei ümbritsevad meie õppivat noorsugu.

Innustagu meid eelseisev pidupäev!

Kõik töötajad meie vabariigis, nende hulgas ka Tartu Riikliku Ülikooli kollektiiv, valmistuvad Eesti NSV 10. aastapäeva väärikaks tähistamiseks.

Meie teaduslik töö on peamiseks moodupuks, millega hinnatakse ülikooli õppejõudude võimeid. See teaduslik töö on panuseks meie rahva kultuurivarra ning selleks ei tohi säästa jõudu. Eelolev tähtis sündmus peab meid veel rohkem innustama selleks tööks.

ENSV juubeliaastapäevaks valmistame ette koguteose väljaandmist 20 trükipoogna suuruses. Vastutavaks toimetajaks on prof. A. Vaga. Tööst võtavad osa professorid E. Karu, P. Ariste, A. Vaga, H. Riikoja, A. Laas jt.

Tööd koguteose jaoks on läbi arutatud kateedrikoosolekudel ja esitatud koos vastavate reitsensioonidega koguteose toimetusele.

Koguteoses on esindatud kõik teaduskonnad. Avaldatavad teaduslikud artiklid on pühendatud nii teoreetilistele kui ka aktuaalsetele rahvamajanduslikele probleemidele.

Rahvamajanduslikku aktuaalsust omavad sellised tööd, nagu prof. H. Riikoja „Sisevete kalanduse perspektiividest ENSV-s“, dots. R. Tiitso „Maamõõte signaal“ jne. Teiseks tähtsaks ürituseks, mida

meie ülikooli kollektiiv valmistab ette ENSV 10. aastapäevaks, on teaduslik sessioon. Teaduslik sessioon toimub 1., 2. ja 3. juulil. Sessiooni töökavva on võetud 12 ettekannet, mis kajastavad meie ülikoolis teostatava teadusliku töö suunda. Päevakohase ettekandega esineb rektor prof. Koort, kelle teemaks on „10 aastat nõukogude ülikooli Eestis“. Dots. A. Vassar esineb ettekandega „Töölislikumise algus Eestis“, dots. V. Rudov — „Maksim Gorki artiklite ja pamflettide ideoloogiline sisu“, prof. N. Veiderpass — „Unitaarekstraktid“, prof. T. Rootsmäe — „Tähtede kiiruste statistilised karakteristikud seoses nende evolutsiooni probleemiga“, prof. E. Martinson — „TRÜ teaduslik-ideeline side teiste meie maa õppe- ja teaduslike asutistega“, prof. J. Tehver — „Sigimisfüsioloogia probleemid“ jne.

Peame senisest veel enam hoo- gustama ettekannete ettevalmistamist teaduslikuks sessiooniks, sest nõukogude inimestele on omane tähistada oma riigi suursündmusi uute saavutustega töös.

Olgu eelseisev pidupäev ka meie Tartu Riikliku Ülikooli kollektiivile teguriks, mis innustab meid tõstma teadusliku töö kvaliteeti ja produktiooni.

A. Marland, teadusala prorektor.

Hoolikas eeltöö on eksamisessiooni eduka käigu tagatiseks

* * *

Bolševistlikult võidelda õppetöö taseme tõstmise eest

Lähemal ajal algab eksamisessioon, mis annab hinnangu semestri jooksul tehtud tööle. Eksamite eduka kordamineku kindlustamiseks toimusid aprilli lõpul matemaatika-loodusteaduskonnas õpemetoodilised nõupidamised. Need näitasid, et teaduskonnas esineb õppetöö alal tõsiseid puudusi, mis võivad osutada takistuseks sessiooni käigus.

Nõupidamiste läbiviimine näitas, et mõned hooldajad õppejõud (nagu sm-d Lumberg, Aasamaa, vanem-õpetaja Orviku, Eerits, Mankin) suhtuvad oma ülesannetesse üliõpilaste kasvatajatena pealiskaudselt. Nii ei andnud paljud hooldajad õppejõud õpemetoodilistel nõupidamistel ülevaadet kursuse õppetööst ja kursusevanemad, kes neil juhtudel ülevaatega esinesid, rääkisid enamasti vaid üksikute õppetöö kitsaskohtadest (ja sedagi muu jutu seas). Näiteks bioloogia II kursuse õpemetoodilisel nõupidamisel piirdus kursuse hooldaja sm. Aasamaa vaid sellega, et võitis sõna ja küsis üliõpilastelt, kuidas neil õppimine läheb (!). Bioloogia IV kursuse vanem Reimo aga ütles, et tema sõnavõttust polevat kasu, kuna puudusi ju teatakse ja neid püütakse niigi parandada.

Kokkuvõttes tuleb ütelda, et eriti halvasti viidi õppe-metoodilised nõupidamised läbi bioloogiaosakonnas, mis on eriti otseselt teaduskonna dekaani sm. Vaga silme all. Samuti võtab bioloogiaosakond halvasti osa ühiskondlikest üritustest.

Üldiselt kulgevad ettevalmistused eksamisessiooniks teaduskonnas rahuldavalt, kuid esineb ka õppeaineid, mille eksamite ees üliõpilased tõstis muretunne. Raskesti valmistab üliõpilastele kõrgema matemaatika füüsika I ja II kursusel (lektor assistent Riives) ja füüsika matemaatika II kursusel (lektor dots. Prüller). Nende raskuste tekkimisel langeb suur süü mainitud õppejõududele materjali halva esitamise tõttu.

Abistame üliõpilasi igakülgselt

Oigusteaduskonna haldusõiguse kateeder, kus käesoleval semestril õpetatakse põhidistsipliinidena riigi ja õiguse teooriat ning nõukogude tööõigust, on asunud täie tõsiduse ja vastutustundega eksamitele ettevalmistustöö läbiviimisele.

Riigi ja õiguse teoorias toimuvad vestlused ja konsultatsioonid V kursuse üliõpilastele juba alates mai-kuu algusest. Töö toimub täie pingega ja järjest tõusva aktiivsusega, sest kursuse valmistub selles aines kevadel toimuvaks riigieksameiks.

Samas aines toimub kevadsemestril eksam ka I kursuse üliõpilastele. Eksamitele ettevalmistumine on toimunud siin süstemaatiliselt kogu semestri jooksul, kusjuures üliõpilaste abistamiseks ning iseseisva töö kontrollimiseks on kasutatud nii vestlusi kui ka konsultatsioone. Lisaks sellele organiseeritakse I kursuse üliõpilastele vahetult pärast loengute lõppemist süstemaatiliselt korduskonsultatsioone, mille käigus õppejõud annab täiendavaid seletusi küsimuste kohta, mis üliõpilastele on jäänud ebaselgeks või mille käsitus valmistab neile raskusi. Paralleelselt rühmakonsultatsioonidega kasutatakse mahajäänud üliõpilaste abistamiseks ka plaaniväliseid vestlusi ja individuaalkonsultatsioone.

Nõukogude tööõiguse osas, kus loengud lõppesid juba möödunud kuul ja kus õppetöö toimub praegu vaid praktikumide vormis, algavad eksamieelsed konsultatsioonid ja vestlused käesoleva kuu kolmandal dekaadil.

Dots. J. Mäll, haldusõiguse kateedri juhataja.

Siinjuures tuleb märkida, et ideelis-poliitiliste ja erialaste teadmiste madala taseme poolest paistab silma õppejõud Riives. Ta ei leia tema enese väite kohaselt aega selleks, et põhjalikult ette valmistada poliitinformatsiooniks matemaatika II kursusel. Et sm. Riives pole tõesti võtnud vaevaks tutvuda kõige elementaarsemategi ideoloogiliste ja ajalooliste küsimustega, seda näitavad mitmed rängad eksimused ja vassimised poliitinformatsioonitundides. Näiteks käsitledes Pariisi Kommuni, tegi õppejõud Riives juba möödunud õppeaastal jämedaid vigu. Ka käesoleval õppeaastal kordas ta neid, väites muuhulgas, et Pariisi Kommuni tekkimise põhjuseks oli asjaolu, et töölised polnud rahul sõlmitava rahulepinguga. Kui üliõpilased sellele vastu vaidlesid, siis taganes õppejõud Riives niipalju, et kuulutas rahulepinguga mitterahulolemise Pariisi Kommuni tekkimise peamiseks põhjuseks. Narodnikluse vigu käsitledes väitis õppejõud Riives, et nende üks põhimisi eksimusi seisvat nende toetumises töölisklassile (!). Ka oma erialal ei ole sm. Riives teadmisel küllalt sügavad, samuti puuduvad tal pedagoogilised kogemused. Ei esine peagu ühtki loengut, kus õppejõud Riives ei teeks materjali esitamisel ilmsed vigu. Sm. Riivese kahjuliku õpetegevuse tulemuseks on see, et füüsika II kursuse tase niisuguses tähtsas aines nagu kõrgem matemaatika on väga madal. Nii näiteks kukkus üle 50% füüsika II kursuse üliõpilastest möödunud eksamisessioonil kõrgema matemaatika arvestusel läbi. Oli suur viga usaldada kõrgema matemaatika lugemine õppejõud Riivesele.

Õppejõud Riivese õpetegevuse kohta on kahe viimase õppeaasta vältel korduvalt avaldatud kriitikat nii õpemetoodilistel nõupidamistel kui ka kommunistliku noorsooühingu algorganisatsiooni lahtisel koosolekul, kuid siiani kahjuks pole sellel kriitikal olnud mingisugust mõju.

Mis puutub dots. Prüllerisse, siis ei näita ta loengutes ühe või teise teesi praktilist tähtsust. Ta takerdub pisiasjusse, jättes sealjuures põhilise tuuma esitamata. Ta ei oska oma loengutega üliõpilastest kuulajaskonda kaasa kiskuda, selgitada, et üliõpilase tulevane töö

erialal peab tooma nõukogude rahvale maksimaalset kasu ja et just see tehtud töö ühiskondlik kasulikkus peab talle olema kõrgemaks tasuks. Ka on õppejõud Prüller liialt kinni oma konseptsis ja ei soovi, et üliõpilased avaldaksid mõtteid teistsiti kui seda tema on esitanud, kuigi teissugune väljendus ei ole väär.

Toimuva terava klassivõitluse olukorras on veel oluline juhtida tähelepanu üliõpilaste ettevalmistusele ühiskonnateaduslike aineteks eksameiks. Suure puudumise protsendiga nende ainetes loengutest ja seminarist paistavad silma üliõpilased Leisner bioloogiaosakonnast, Loit geoloogiaosakonnast, Jakobson, Timma füüsikaosakonnast, Janson, Poola, Kriisa ja Lakk geograafiaosakonnast. Esineb ka puudujate märkimist kohalolijatena (keemia I kursusel).

Sagedasest puudumisest ja hooletust suhtumisest õppetöösse on tingitud ka mõnede üliõpilaste mitterahuldavast vastusest ühiskonnateaduslike ainetes seminaridel. Halbade vastuste poolest paistab eriti silma üliõpilane Taschkin (füüsika II k.), kes marksismi-leninismi aluste loengutel vahetab loengutest pinke kirju ja ajab juttu, segades seega ka teistel üliõpilastel loengute kuulamist ja konsepteerimist. Halvasti vastavad marksismi-leninismi aluste seminaridel üliõpilased Tarkpea, Ventsel, Kikas, Umbra, Leisner, Terepson, Ernits, Kivimäe, Jaansoo ja Erik.

Kui analüüsida nende üliõpilaste hooletust suhtumist ühiskonnateaduslikesse õppeainetesse, siis näeme, et nad on tugevasti kodanlike igandite kammitas. Nii näiteks Jansonile meeldib viibida rohkem palvemajas, üliõpilane Erik kulutab aega „kollase kirjanduse“ lugemisele, selle asemel et käia korralikult loengutel ja süveneda marksistlik-leninlikku teooriasse.

Nagu ülaltoodust nähtub, esineb matemaatika-loodusteaduskonnas eksamisessiooni ettevalmistamises olulisi puudusi. Et kindlustada sessiooni edukat kordaminekut, tuleb need puudused võimalikult kiiresti parandada ja hoolitseda, et need järgneval õppeaastal enam korduda ei saaks.

U. Kaasik
E. Kask
E. Leinmann

Kollektiivsustunde ja aktiivsuse rõomustav kasv

Eksamisessioon on lähenemas. Selleks, et eksamisessioon annaks häid tulemusi, peavad üliõpilased saama hea ettevalmistuse. See nõuab aga õppekollektiivilt pingerikast ja korrapäraselt tööd terve semestri vältel. Matemaatika-mehaanikaosakonna kursusel on märgata kahe momendi esilekerkimist ja arenemist, mis säärast tööd soodustavad.

Esiteks on märgata kursustel ühistunde kasvu, mille tõttu üksiku kursusekaaslaste tööst ja raskustest on huvitatud kogu kollektiiv. Tulemuseks on, et tugevamad tömbavad nõrgemaid kaasa. Mahajäämist ei tohi olla!

Teiseks, käsikäes ühistunde kasvamisega areneb ka kursuste aktiivsus tööpinge alalhoidmiseks ko-

gu semestri vältel. Selleks seab kursus endale ülesandeks õiendada eksam mõnes õppeaines enne tähtaega. Tänu lisatundidele võivad selles aines loengud lõppeda umbes kuu aega enne tähtaega ja vastavalt sellele toimub ka eksam. Praegu on juba mitu kursust ennetähtaegselt õiendanud eksamid, kusjuures hind on kas väga head või head, mitte ühtki rahuldavat ega mitterahuldavat hinnet ei esine.

Innustagu saavutatud tulemused kõiki ka semestri lõpposas viljakale tööle, et võiksime vastu minna õppeaasta tõelisele väärikale lõpule.

Prof. H. Jaakson, matemaatilise analüüsi kateedri juhataja.

Parimate tulemuste eest

Veterinaarhistoloogia ja -embrüoloogia kateedri poolt õpetatavatest ainetest tuleb kevadisel eksamisessioonil veterinaarteaduskonna II kursuse, põllumajandusteaduskonna zootehnikaharu II kursuse ja matemaatika-loodusteaduskonna bioloogiaru III kursuse üliõpilastel sooritada eksam koduloomade füsioloogia, resp. loomafüsioloogia. Mainitud õppeainetes on üliõpilased end hakanud ette valmistama juba vastavate ainetes kuulamise ja praktiliste harjutuste sooritamise käigus möödunud semestril, täiendades samal ajal oma teadmisi ka vastava õppekirjanduse varal. Üliõpilaste osavõtt õppetööst on olnud märkimisväärselt hea, kuna põhjuseks puudumisi loengutelt ja praktilistelt töödelt pole peagu üldse esinenud. Noorte suuri huvi õppeaine suhtes näitab ka see, et enamik üliõpilastest on end varustanud eestikeelse õpperaamatu kõrval ka möödunud aasta lõpul ilmunud Viktorovi venekeelse koduloomade füsioloogia õpikuga. Kui arvestada veel seda, et käesoleva

aasta kestel on kateeder saanud rektoraadi, eriti aga haldusprorektori sm. Vorse ja varustusosakonna ülesma sm. Vildi energilisel vahendusel juba mainimisväärselt sisustust füsioloogia laboratooriumi jaoks, mis oluliselt aitas tõsta praktiliste harjutuste taset, siis vaatab kateeder eelseisvale eksamisessioonile optimistlikult, püüdes selle heaks kordaminekuks kaasa aidata ka veel konsultatsioonide ja kontrolltööde kaudu.

Hoopis pahem on lugu praegu kateedris õpetatava veterinaarhistoloogia ja -embrüoloogia suhtes vastava õpiku puudumise tõttu. Erihistoloogia õpik ei puudu praegu mitte üksnes eesti keeles, vaid isegi vene keeles pole praegu ühtki soovitatavat histoloogia õpikut kõrgematele õppeasutistele. Kateeder püüab seda puudust kõrvaldada tuleva aasta kirjastusplani võetud vastava õpiku koostamisega. Eksam mainitud aines toimub sügissemestri lõpul.

Prof. J. Tehver

Igaüks aidaku kaasa ülikooli ajaloo koostamisel

Ületuleval aastal saab täis 150 aastat Tartu Ülikooli asutamisest. Selle pooleteise sajandi jooksul on ülikool läbinud pika ja kuulsusriika arengutee. Nõukogude korra tingimustes on Tartu Riiklik Ülikool muutunud eesrindlikuks nõukoguliku kaadri sepiokjaks, marksistlik-leninliku teaduse keskuseks, mis teenib kommunismi ehitamise suurt üritust.

Ülikooli ajaloo suhtes püsib aga tänapäevani mitmesuguseid väärseisukohti. Saksa mõisnike, eesti kodanluse ja teiste ekspluaatorlike klasside ideoloogid moonutasid ja võltsisid ka ülikooli ajalugu. Orjalikus lõimitamises lääne ees püüdsid nad näidata Tartu Ülikooli läänekultuuri sünnitusena ja koldena, maha vaikes eesrindliku vene teaduse progressiivse osa, kunstlikult lahti kiskudes Baltimaid muust Venemaast. Kodanluse diktatuuri aastail lavastasid eesti kodanlikud natsionalistid välisimperialistide trüude teenritena Tartu Ülikooli 300-aastase juubeli, mis teenis eesti töörahva ja venevastase võitluse ülesannet. Püüdes kõigiti vähendada ülikooli asutamise tähtsust 1802. aastal, tõsteti kunstlikult esile varasemad ülikooli asutamise katsed XVII sajandil. Selle fiktiivse juubeli juurutamist taoteldi peale ohtra trükisõna ja pidustuste ka Gustav Adolphi monumendi püstitamisega (kuigi ülikooli taha) ja endise Jakobii uulitsa ümbernimetamisega. Selle juubeli-kontseptsiooni säilimine ka veel nõukogude tingimustes on olnud üheks kodanlik-natsionalistliku ideoloogia avalduseks. Selle väärkontseptsiooni küttes oli ka nende ridade kirjutaja mõne aasta eest ajalehes avaldatud artiklis ülikooli ajaloo kohta.

On viimane aeg teha lõpp igasugustele moonutustele ja võltsingutele Tartu ülikooli ajaloos ning anda ülikooli arenemise tõeline ajalugu, näidata, mis siin on olnud progressiivset enne nõukogude ajastut, näidata meie ülikooli kujunemist nõukogude ülikooliks, TR Ülikooli ajalugu ei oma tähtsust mitte ainult kitsalt Eesti NSV seisukohalt, vaid oleks tõsiselt panuseks kogu NSV Liidu ajaloo, kultuuri ja teaduse käsitluses.

Hiljuti moodustati rektori poolt TRÜ ajaloo koostamise komisjon, mille esimeheks on ajaloo-keeleteaduskonna dekaan V. Reiman. Komisjoni on kutsutud ülikooli paremad jõud mitmekesistelt erialadelt (rektor A. Koort, õppeprorektor R. Antons, teadusala prorektor A. Marland, prof. E. Martinson jt.). Komisjoni koosseisu kuulub ka Riikliku Ajaloo Keskarhiivi töötajaid eesotsas arhiivi ülema sm. Javkinaga. Komisjon on pidanud juba ühe istungi ja praegu töötatakse välja ajaloo esialgset kava, mis valmib maikuu vältel. Pärast kava põhjalikku läbiarutamist jaotatakse teemad üksikautorite vahel ja määratakse kindlaks nende poolt koostatavate käskkirjade valmimise tähtajad.

TR Ülikooli ajaloo koostamine on suure tähtsusega teaduslik ja ühiskondlik-poliitiline ülesanne, mille lahendamine on võimalik ainult kogu ülikooli kollektiivi aktiivsel osavõtul. See on äärmiselt mitmekesine ja laiahaardeline ülesanne. Paljusid küsimusi (revolutsioonilise liikumise ajalugu, progressiivse teadusliku ja ühiskondliku mõtte arenemine jne.) tuleb uurida niiõeldal algusest peale. On tarvis, et kõik teaduskonnad, kateedrid ja õppejõud, üliõpilaste Teaduslik Ühing ja teaduslikud ringid kaaluksid oma teaduslikku tööd järgneva õppeaasta peale selle ülesande seisukohalt. Oleks tervitatav, kui seda ühist ülesannet peetaks võimaluse piires silmas seminar-, kursuse- ja diplomitööde teemade määramisel, teaduslike võistlustööde ja isegi dissertatsioonide teemade valimisel. Igal ülikooli kollektiivi liikmel on suured võimalused aidata kaasa TRÜ ajaloo koostamisel.

TR Ülikooli ajalugu peab muutuma juba järgneva semestrist peale selleks hoovaks, mis aitaks tõsta meie teadusliku töö koordineerimist ja kollektiivsust, kogu meie teaduslikku uurimistööd uuele kõrgemale.

Dots. A. Vassar

Tehti kokkuvõtteid sotsialistliku võistluse tulemustest

Hiljuti toimus ajaloo-osakonna I kursuse koosolek, kus päevakorras oli sotsialistliku võistluse tulemuste läbiarutamine.

Nagu selgus ülevaatusel, on olukord kursusel muutunud üpris halvaks. Nii on meil seltsimehi, kellede miinuspunktide arv ületab isegi 100, näit. sm-d Tibar, Kaev, Maas, Tasane ja Kallas. Järgnevalt vastutustundetud suhtumist sotsialistliku võistluse kohustuste täitmisse on näidanud viimasel ajal sm-d Tibar ja Kaev. Olles ise kommunistlikud noored, peaksid nad olema eeskujuks teistele.

Meil leidub ka veel üliõpilasi, kes pole jõudnud sisse kasvada meie kollektiivi. Selliseks on üliõpilane Karl Kuusk, kes on sulgunud oma tsitadelli ning ei taha osa võtta kogu rühma ühisüritustest. Kui koosolekul pakuti talle väikest ühiskondlikku ülesannet, siis keeldus ta seda vastu võtmast.

Ka kollektiivürituste — kino- ja teatrikülastamise organiseerimine on viimasel ajal soikunud. Sellel alal ei saa sm. Kollina tööd lugeda rahuldavaks.

Oluliseks põhjuseks, mis võimaldas rühma taseme sellise allakäigu, on see, et meie komsomoligrupi organisatoril ja kursusevanemal puudub küllaldane valvsus õppestiispliini täitmise üle.

H. Kübar

vustamist nende töökohustustega ja nõuda neilt nende täpset täitmist.

Aktivist peab olema varustatud eksamit sooritama kohustatud üliõpilaste nimekirjaga, mille veel samal päeval eksamitulemustega varustatult esitab ELKNÜ TRÜ Komitee ja ametiühingukomitee ühisele korrapidajale. Samasse tuleb ära anda ka teated ettetulnud väärnähtustest ja seletused eksami ebaõnnestumise juhtumite põhjuste kohta.

Aktivist on kohustatud hoolitsema selle eest, et kõik registreerunud üliõpilased ilmuksid eksamil kellaajal, mille ta varem on määranud, või esitaksid õigeaegselt puudumist vabandavad dokumendid. Juhul, kui mõni üliõpilane ei ilmu õigeaks ajaks, saadab aktivist mõne eksami sooritanud üliõpilase talle koju järele.

Komsomoli-algorganisationsioonide ülesandeks on kindlustada, et aktivistideks valitaks tublid ja kohusetruud inimesed. Edasi on tarvis igat aktivisti instrueerida tema eelseisvaist ülesandest. Aktivist ise aga peab tundma täit vastutust eksamite kordamineku eest ja kindlustama seda omalt poolt kogu jõuga.

J. Veevo,

ELKNÜ TRÜ Komitee õppetöösektori juhataja kt.

Kaunid ja viljakad päevad lõunas

Nõukogude valitsus ja bolševike partei annavad kehakultuurlastele kõik võimalused oma sportliku meisterlikkuse tõstmiseks. Nõukogude sporditeadlaste ja eesrindlike treenerite uurimused on näidanud, et sportliku saavutusvõime tõstmiseks tuleb loobuda hooajalisusest sportlikus tegevuses ja et treening igal spordialal peab kestma võimalikult aasta läbi. Erialase treening- ja võistlusperioodi pikendamiseks korraldatakse NSVL parimatele sportlastele igal kevadel treeninglaagrid. Musta mere rannikul Soosis, Suhhumis, Gagrõs, Lisselidzes ja teistes meie maa parimates kuurortides. Igal kevadel kogunevad neisse õppe-treeninglaagritesse NSV Liidu parimad kergejõustiklased, jalgpallurid, tennisistid, jalgratturid jt., et siin pingelise treeninguga valmistada suviseks võistlushooajaks, NSVL ja maailmarekordide ületamiseks. Igal aastal on kevadistest üleilulistest treeninglaagritest osa võtnud ka TR Ülikooli kehakultuurlased. Käesoleval kevadel võtsid Soosis korraldatud üleilulisest kergejõustiklaste treeninglaagrist osa ENSV tšempionid TRÜ üliõpilased Lea Maremäe, Riita Karu, ning Helve Karilaid, NSVL tšempion ning rekordimanik Heino Lipp ja treenerina F. Kudu.

Kevadised lõunas korraldatavad treeninglaagrid jätavad unustamatu mulje kõigile osavõtjatele. Kui Tartust välja sõites võis veel mitmel pool raudtee ääres näha lumehangi, siis võttis Soosis meid vastu täies kevadises rüüs. Suviselt soojad päikesepaistelised ilmad, suurepäraseid elamis- ja treeningtingimused ja suure NSV Liidu kõigist osadest kokku sõitnud sõbralik ja seltsimehelik kergejõustiklaste pere, kõik need tegurid löid eeskujulikuks võimalused pingeliseks treeninguks, kogemuste vahetamiseks ja õppimiseks.

See laager oli eredaks näiteks NSV Liidu rahvaste suurest sõprusest. Kuu aja jooksul elasid ja töötasid koos ühises sõbralikus kollektiivis Moskva Energeetika-instituudi üliõpilane Basanov, Toms-ki ülikooli üliõpilane Udut, Thibilsi ülikooli üliõpilane Sanadze, Vorosilovgradi söekaevur Tarasenko, Leedu kehakultuuriinstituudi õppejõud Paulauskas, Gorki Molotovi nimelise autotehase tööline Kostelev, Rostovi oblasti MTJ töötaja Baland, Leningradi ülikooli üliõpilane Potter ja veel palju kergejõustiklasi meie suure kodumaa kõigist osadest. Kõiki neid soovad lahutamatu sõprussidemed, mis veelgi süvenevad korduvatel võistlustel ja kohtumistel.

Õppe-treeninglaagris kehtis ran-

ge päevakord. Treeningud vaheldusid loengutega, vestlustega, ekskursioonidega, isetegevusõhtutega. Kaks korda nädalas toimusid poliitinformatsioonid, milliseid kordamööda viisid läbi laagrist osavõtjad, kusjuures need kõik viidi läbi kõrgel tasemel, mis annab tunnistust meie kehakultuurlaste kõrgest poliitilisest teadlikkusest.

Eritist huvi lisas kergejõustiklaste õppe-treeninglaagritele rahvademokraatia maade sportlaste osa-

võtt. Laagrist võtsid osa Tšehhoslovakkia ja Ungari kergejõustiklased, nende hulgas ka maailmarekordimanik 10000 m jooksus Emil Zatopek, maailmarekordimees vasaraheites Imre Nemeth ja üliõpilasmaailmameister kettaheites Ferenc Klitš. Ühistel treeningutel vahetasid meie parimad kergejõustiklased kogemusi rahvademokraatia maade kergejõustiklastega. Laagri lõpupäevil toimusid ettekandeõhtud, kus esinesid külalis-

Rühm treeninglaagrist osavõtjaid Soosis lähedal ekskursioonil.

Rohkem huvi kujutava kunsti vastu!

Tartu Riiklikus Kunstimuseumis Vallikraavi tän. 14 on avatud moodunud sajandi eesti silmapaistva maalikunstniku ja feodalismivastase ühiskondliku võitleja prof. Johanna Kõleri teoste näitus. Oma sisukuse ja selge, rahvapärase käsitluslaadi tõttu on Kõleri looming kiiresti võitnud Tartu õppiva noorsoo ja töötava rahva sooja poolehoidu.

Kahjuks ei saa seda väita TR Ülikooli üliõpilaste ja õppejõudude kohta. Näitust on senini ekskursioonina külastanud TRÜ keskraamatukogu ja ametiühingu naiskomisjoni kollektiivid, peale nende üksikud õppejõud ja üliõpilased, kuid siiski vähevõitu.

Katseaiandis käib hoogne töö

ÜTÜ aiandusringi liikmeile on võimaldatud teadusliku uurimistöö teostamiseks viia läbi tegelikud katsed Raadi õppemajandi juurde kuuluvais aiandis. Seda võimalust on üliõpilased asunud innukalt kasutama.

Üliõpilased Seep, Truus, Ronk jt., kes uurivad segakultuuri meetodi

Praegu, mil toimub meie ideoloogilise rinde kõigil aladel terav võitlus kodanliku natsionalismi, formalismi jt. nähtuste vastu, omab mineviku progressiivse realistliku kunstiloomingu hoolikas tundmaõppimine erilist tähtsust — mitte ainult kunstnikele ja kunstiteadlastele, vaid kogu meie nõukogude intelligentsile.

Seepärast peaksid TRÜ kateedrid ning ka ametiühing huvi tundma selle vastu, et suunata üliõpilasi, õppejõude ja teenistujaid prof. J. Kõleri teoste näitusega tutvuma.

V. Erm,

Tartu Riikliku Kunstimuseumi direktor.

Tunnustus üliõpilase teaduslikule tööle

Neil päevil sai metsandusteaduskonna IV kursuse üliõpilane Lauri Ruus Leningradi S. M. Kirovi nimelisel Metsatehnoloogilisel Akadeemialt aukirja eelnimetatud akadeemia poolt korraldatud üliõpilaste teaduslikul konverentsil ettekantud uurimistöö „Viljakail muldadel asuvate vähetootlike puistute tootlikkuse suurendamine“ eest.

Töö valmis metsakaitse ja -kasvatuse teadusliku ringi (juhendaja õppejõud A. Karu) tööplaanis raames ja käsitleb kodanlikul ajal

laastatud metsaalade tekke põhjusti ning nende alade taasmetastamise või ümbermetastamise küsimusi.

Töös on lahendatud probleem, kuidas taas- ja ümbermetastamise teel saavutada viljakail muldadel asuvate seniste vähetootlike puistute tootlikkuse suurendamist ja kvaliteedi parandamist.

A. Roosipuu,

metsakaitse ja -kasvatuse teadusliku ringi liige.

Ülikooli akrobaatikaesivõistlustelt

Hiljuti korraldati TRÜ akrobaatikaesivõistlused. Osavõtt võistlustest kujunes arvukaks — osavõtjaid oli 95.

Hoolimata arvukast osavõtust tuleb siiski mainida, et ükski teaduskond ei suutnud esineda täisarvulise võistkonnaga. See asjaolu viitab sellele, et töö akrobaatika alal vajab veel oluliselt parandamist.

Siin vajatakse abi

Marksismi-leninismi ring on üliõpilaskooline. Kahtlemata leidub meie üliõpilasperes küllalt neid, kes tunnevad huvi ringi töö vastu. Kuid liikmeid on ringil seni ainult 35 ja neistki külastavad korrapäraselt koosolekuid ainult pooled. Ringi liikmete aktiivsema osa moodustavad matemaatika-loodusteaduskonna üliõpilased, mida näitab ka see, et ringi 5-liikmelises juhatuses on 3 liiget selle teaduskonna üliõpilaste hulgast. Teiselt poolt aga paljudest teistest teaduskondadest on liikmeid vähe ja needki vähesed ei ilmuta aktiivselt töös. Arstiteaduskond näiteks pole üldse esindatud ringi juhatuses, sest liik-

mete hulgas on ainult paar arsti ja needki ei näita oma nägu koosolekudel.

Ringi praeguse olukorra vastu ei ole osutanud mingit huvi ei komsomoli-ega ka ametiühingukomitee. Ringi juhatuses koosolekuist on küll osa võtnud komsomolikomitee liige sm. Koslov, kuid tedagi ei huvitanud valitsev ebanormaalne olukord. Nüüd aga on tarvis suhtumist muuta. Komsomoli- ja ametiühingukomiteed peavad hoolitsema selle eest, et parandada olukorda ringis.

H. Niine,

ajaloo-keeleteaduskonna I kursuse üliõpilane.

test Zatopek, Nemeth ja Klitš ning NSV Liidu koondusmeeskonna treenerid Kutjev, Sehtel ja Kudu. Rahvademokraatia maade sportlaste jutustasid nendest suurtest edusammudest ja suurest ülesehitustööst rahvamajanduse ja kultuuri alal, mis nende maadel praegu toimub. Ainult uue demokraatliku korra tingimustes osutus praeguse TRÜ Tšehhoslovakkia armee kapteenil, endisel Bata saapavabriku töölisel Emil Zatopekil ja endisel elektrimasinatehase töölisel, praegu sama tehase transformatorite osakonna juhatajal Imre Nemethil võimalikuks oma sportliku meisterlikkuse tõstmine maailmarekordide tasemeni.

Külalised väljendasid eriti vaimustust laagri eeskujuliku korralduse, NSV Liidu kergejõustiklaste suure kollektiivsuse, meie spordi suure massilisuse ja kehakultuuri suure teaduslikkuse suhtes.

Treeninglaagris tehtud pingeline töö andis häid tulemusi. Laagri lõpupäevil toimunud võistlustel saavutati varase hooaja kohta väga häid tulemusi.

Laagrist osavõtt andis väärtuslikke kogemusi meie tulevastele kehakultuuripedagoogidele. Kahtlemata tuleb senisest tunduvalt rohkem osa võtta kõigist sellistest üleilulistest üritustest, eriti vajalik on aga tihedate sportlike sidemete loomine vennasvabariikide kõrgemate õppeasutiste kehakultuurlastega.

F. Kudu

Vastutav toimetaja J. Feldbach

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNU komitee ja ametiühingu komitee häälekandja

Nr. 19 (66) Reedel, 26. mail 1950. a. III aastakäik

Lähenev pidupäev kohustab

Vähem kui kaks kuud lahutab meid päevast, mil Eesti NSV töötav rahvas tähistab oma kallist, kauaoodatud pidupäeva — oma Nõukogude vabariigi kümnendat aastapäeva. Vabariigi töölised, kolhoosnikud, sovhooside töötajad, töötav intelligents ja õppiv noorsugu valmistuvad suure vaimustusega selleks päevaks, rakendavad kogu jõu endale võetud pidupäeva-eelsete kohustuste täitmiseks.

Meie ülikooli kollektiiv ei tohi maha jätta vabariigi eesrindlikest inimestest. On tarvis saavutada eeskujulikke näitajaid kõigil aladel, eeskätt muidugi õppe- ja teadusliku töö osas. Algav eksamissessioon statsionaaris, samuti suvine õppe- ja eksamissessioon mittestatsionaarsetele üliõpilastele peab toimuma Eesti NSV 10. aastapäeva ettevalmistamise tähe all. Selleks peab iga õppejõud ja üliõpilane välja panema oma parima.

Ettevalmistused Nõukogude Eesti aastapäevaks algasid meil õige varakult. Pidupäevaks väljaantava koguteose materjalid on juba laekunud ja teos võib ilmuda õigeaegselt. Kõik kateedrid ja teaduskonnad on juba koostanud ülevaated oma tööst nõukogude võimu ajal. Kõik teaduskonnad, esmajoones aga õigus-, ajaloo-keele- ja põllumajandusteaduskond on andnud rohkesti populaarteaduslikke loenguid käitistes ja asutistes. Õppetöö ideelis-teoreetiline tase on viimastel kuudel märksa tõusnud. Ametiühinguorganisatsioon on teinud suure töö sotsialistliku võistluse organiseerimisel, ülikooli koorid valmistuvad innukalt laulupeoks, õppejõud teevad ettevalmistusi pidupäeva tähistamiseks korraldata vaks teaduslikus sessioonis, majandusosakonna töötajad korrastavad ja remondivad ülikooli hooned jne. Lühidalt — kogu meie kollektiiv on haaratud kaasa Nõukogude Eesti juubeli-aastapäeva ettevalmistamisele.

Kuid sellest hoolimata on meie töös veel õige suuri ja olulisi puudusi, mis tuleb Eesti NSV 10. aastapäevaks kõrvaldada või mille osas on tarvis saavutada otsustav murrang. Ennekoike peavad meie õppejõud asuma tõsiselt ja püsivalt teadusliku töö juurde, et arendada edasi nõukogude eesrindlikku teadust. Kodanlike natsionalistide ja nende mõttekaaslaste kahjuliku tegevuse tagajärjel on meil see töösektoris tekkinud suur ja häbisvata mahajäämus. See tuleb likvideerida.

Ei tohi unustada ka õppetööd. On selgunud, et mõõdund eksamissessiooni head tulemused on üliõpilaste teatavas osas esile kutsunud põhjendamatult enesega rahulolu, mis väljendub õppedistsipliini languses. See aga on lubamatu nähtus. Rektoraadi süü läbi ja osalt ka mõnede temast mitteolenevate asjaolude tõttu esineb õppeplaani mittetäitmist, pealegi niisugustes põhjapanevates ainetes nagu dialektiline ja ajalooline materialism ning filosoofia ajalugu. Rektoraadi

liikmed, dekaanid ja kateedrijuhatjad on vähe kontrollinud loenguid ja seegi kontroll on enamasti kandnud formaalset laadi. Selline „kontroll“ ei aita õppejõul loengu taset tõsta. Metoodiline töö on paljudes kateedrites unarusse jätud. Loengutes esineb kõrvalekaidumisi programmist (professorite Bernakoffi ja Poska-Teissi, dots. Althoia jt. juures).

Et eelseisev sessioon, mis peab läbi viidama ENSV 10. aastapäeva tähe all, annaks vääriskaid tulemusi, on tarvis luua kateedrites, laboratooriumides, õpperühmades, raamatukogudes, dekaanatides ja mujal eksamissessiooni meeleolu, mis eeldab kõigi sessiooniga kaasuvate küsimuste eelnevat läbiarutamist, programmide põhjaliku tundmaõppimist, eksamipilettide läbikaalumist ja kinnitamist dekaanide poolt jne.

Kuid ettevalmistus Eesti NSV 10. aastapäevaks õppetöö osas ei saa pürida üksnes eelseisva sessiooniga. On ülim aeg silmas pidada ka eelseisvat õppeaastat ja uute üliõpilaste vastuvõttu, mis ei seis enam mägede taga. Tarvis on juurde muretseda mitusada kohta ühiselamutes, täiendavalt kortereid õppejõududele, kes saavad teistest vennisvabariikidest tööle meie ülikooli. On tarvis juurde soetada, ehitada uusi õpperuume. Ülikooli haldusaparaat ongi asunud seda ülesannet lahendamisele. Nii ehitatakse veel käesoleval aastal õpperuume juurde 800 ruutmeetri ulatuses. Kuid sellest hoolimata peab õpperuume koormus eelseisval õppeaastal tõusma 12 tunnini ööpäevas.

Võitlust kodanlike natsionalistide vastu ei saa edukalt lõpetada ilma meie õppejõudude kaadri tugevdamiseta. Teistest vennisvabariikidest on tarvis juurde kutsuda rida eesrindlike õpetlasi eeskätt marksismi-leninismi aluste, NSV Liidu ajaloo, dialektilise ja ajaloolise materialismi, vene kirjanduse jt. kateedrite, samuti õigus- ja teiste teaduskondade juurde. Aspirantide vastuvõtmisel tuleb teostada laialdane konkurss.

Peab järjest suurenema ülikooli abistav, kasvav mõju meie vabariigi käitistele, kolhoosidele, asutistele. Komsomoli- ja ametiühingu komiteel tuleb tarvitusele võtta abinõusid selleks, et suunata suvepuhkusele sõitvaid üliõpilasi abistama kohalikele organeid majanduslik-poliitilises ja kultuurilises. Tuleb rangelt valvata selle üle, et ükski meie üliõpilane ei omandaks kohtadel halba kuulsust ebanõukoguliku käitumisega. Iga sellise signaali peale on komsomoli- ja ametiühingu-organisatsioonid, samuti ka parteibüroo ja rektoraat kohustatud kohe teravalt reageerima.

Ükski ülikooli kollektiivi liige ei tohi leigelt suhtuda Eesti NSV 10. aastapäeva ettevalmistamisele. Anname selleks igaks oma parima! Lähenev pidupäev kohustab.

A. V. Suvorovi surma 150. aastapäev

Teisipäeva pärastlõunal toimus aulast õpetatud Nõukogu ja Üliõpilaste Teadusliku Ühingu nõukogu ühine laendatud koosolek, mis oli pühendatud suure vene väejuhi A. V. Suvorovi surma 150. aastapäevale.

Arvuka kuulajaskonna ees esines poliitökonoomia kateedri õppe-

jõud sm. E. Brandt pikema ettekandega, andes ülevaate geniaalse väepealiku, oma kodumaa tulihingelise patrioodi suurepärast elust kui vene rahva kangelaslikkuse ja suuruse võrdkujust.

Teisena võttis koosolekul sõna sm. A. Feldman.

A. Urbsoo

Arutelu nõukogude inimese õnnest

Õigusteaduskonna II kursusel korraldati P. Pavlenko romaani „Onn“ ühine arutelu. Ettekandega romaani kohta esines kommunistlik noor V. Liblik, keda auditoorium jälgis suure osavõtu ja huvi-ga. Pärast järgnesid hulgalsed sõnavõttud, kus üliõpilased avaldasid

oma arvamust õnne kohta sotsialistlikus ühiskonnas. Sm-te Tamme, Liivi jt. sõnavõttudest ilmnest, et üliõpilaste hulgas on juurdunud nõukogulik arusaamine õnnest, mis saavutatakse töös oma sotsialistliku kodumaa õitsenguks.

G. Kuldvere

Võitlus parimate tulemuste eest eksamissessioonil peab toimuma täie pingega

* * *

Sotsialistliku võistluse jõud

Käesoleva semestri algul tuli meie õpperühma kohta dekanaadist signaale rühma vähesel ühiskondlikul aktiivsuse ja nõrga õppedistsipliini kohta. Selleks oli ka põhjust, sest puudumisi oli palju ja ühiskondlikke ülesandeid täitsid ainult rühmavanem ja ametiühingu grupiorganisator.

Lülitades Eesti NSV 10. aastapäeva eelsesesse sotsialistliku võistluse, seadime endale eesmärgiks nende puuduste likvideerimise. Kõigepealt jaotasime ära ühiskondlikud ülesanded rühmas. Teatrivolinikuks valisime M. Uustare, sotsialistliku võistluse volinikuks A. Veiksari, taastamistöde juhiks T. Varangu, kino ühiskulastusi hakkas organiseerima E. Varusk jne.

Edasi tegime printsipiaalset bolševistlikku kriitikat põhjusega puudujate ja hilinejate kohta. Võtsime endale kohustuse iga põhjusega puuduja kogu rühma ühise kriitika alla võtta.

Sotsialistliku võistluse senine käik on näidanud, et see otsus ei jäänud ainult otsuseks. Meie rühmas ei ole enam rea nädalate jook-sul ette tulnud põhjusega puudumise juhtumeid. Ühel nädalal esines põhjusega puudumisi ja peamiselt just nende üliõpilaste seas, kes muidu on võistluse esireas (Luts, Laul, Pärss). Tootmisnõupidamisel võeti selline väär arvamus, nagu õigustaks ühiskondlik aktiivsus õppedistsipliini rikkumist, õiglase kriitika alla. Kriitika osaliseks sai ka sm. M. Kõrv, kes omab kõige vähem plusspunkte.

Rühmas on tõusnud eriala ringist osavõtt. On toimunud rida nõukogude filmide ja teatri ühiskulastusi. Sm-d A. Luts ja A. Pärss on esinenud populaarteaduslike loengutega koosolekutel ja ringhäälingus. Ajakirjanduse tellimine on sm. Vahtre organiseerimisel näidanud kuust kuusse pidevat tõusu. Ühiskondlikke ülesandeid jaotame nii, et iga üliõpilane oleks õppeaasta lõpuks täitnud vähemalt ühe ühiskondliku ülesande. Selline moodus rakendab kogu kollektiivi ühiskondlikule tööle.

Eksamite eel tekib oht, et üliõpilased hakkavad kergekäeliselt puuduma, arvates, et kodus suudetaks õppeainet rohkem omandada kui loenguil. Selle vastu võitleme kollektiivse kriitikaga ja sotsialistlik võitlus abistab meid siingi.

E. Laul,

ajaloo-keeleteaduskonna ajalooosakonna III kursuse ametiühingu grupiorganisator

Ametiühingu sessiooni eel

Ametiühingu teaduskonnabürool on suuri ülesandeid eksamite hea õnnestumise organiseerimisel, sest ühiskondlikus korras saadakse paljugi kaasa aidata, et eksamite käigus ei tekiks häireid. Häirete vastu võitlemine kujuneb seda tõhusamaks, mida varemini seda ette võetakse. Teaduskonnas, kus õppetegevus on väga mitmepalgeline, on eksamirühmade arv õige suur. Seesuguses teaduskonnas on eriti tähtis, et dekanaat, ametiühing ja komsomoli-organisatsioon asuvad üheskoos aegsasti eksameid ette valmistama.

Ajaloo-keeleteaduskonnas oli näit. juba mai alguseks moodustatud õppejõudude kaader, kellele tehti ülesandeks käia kõigis internaatides, kus on oma teaduskonna üliõpilasi, ning korraldada nendega vestlusi eksamite kohta. Vestlustel seletatakse eriti noorematele üliõpilastele, mis nad peaksid ette võtma, et õppimine toimuks süstemaatilisel, ega kujuneks mõttetuks tuupimiseks viimastel eksamieelsetel päevadel. Ühtlasi päritakse üliõpilastel, mis võiks takistada nende tõhusat õppimist. Eelmise eksa-

missessiooni eel käinud kaader tõi tagasi tulles üsna rohkesti faktilist materjali kaasa, kuidas kas ruumide kütmatuse, valgustuse nappuse, naabrite segava käratsemise või mõne muu põhjuse tõttu ei saadud tööd korralikult teha. Dekanaat, ametiühing ja komsomoli büroo võisid siis otseselt mõnegi ebakoha kõrvaldamiseks vastavaid samme astuda.

Oluline on, et iga üliõpilane teaks, millal just on tal õige aeg eksamile ilmuda. Kas unustamise, enesekindlusetuse tõttu või mõnel muul põhjusel üliõpilane pole mõnelgi korral kohal. Et eksamite ot-seseks käigus ei tekiks ootamatuid takistusi, selleks on organiseeritud erilise aktiiv iga õpperühma juurde.

Igakülgne eksamite õnnestumine aitab tõhusalt kaasa selleks, et minna vääriskalt vastu ENSV 10. aastapäevale. Seepärast peab iga ametiühingu aktivist kogu jõuga kaasa aitama sessiooni heaks kor-daminekuks.

Prof. P. Ariste, ajaloo-keeleteaduskonna ametiühingu büroo esimees.

Esimesed eksamid

Põllumajandusteaduskonna I kursusel on paljudel üliõpilastel sel-jataga juba mitu eksamit. Mitmed üliõpilased näitaks on sooritanud eksami füüsikas. Väga häid tule-musi saavutasid sel eksamil sm-d Koduvere, Hirv, Koovits ja Paju-puu. Põllumajanduse mehhaniseerimise eksamil said väga hea hinde üliõpilased Laumets, Lätte ja Roosalu.

Suurima hoolega valmistusid tulevased agronoomid marksismi-lenini

nismi aluste eksamik, pidades silmas seltsimees Stalini õpetust sellest, et iga nõukogude spetsialist peab sügavalt tundma marksistlik-leninlikku teooriat. Põhjaliku ettevalmistuse poolest paistsid eksa-mil silma sm-d V. Kalmus, H. Le-histe, M. Liivak, M. Loidap, A. Lätt, F. Ots, L. Reintam ja H. Ristisaar, mistõttu nende õpinguraamatusse kirjutati hinne „väga hea“.

L. Pass

Heade tulemustega

Veterinaariteaduskonnas on vane-matel, s. o. IV ja V kursusel loen-gud ja praktilised tööd juba lõppenud. Praegu on käimas pingeline eksamissessioon, kus tulevased ve-terinaararstid eksamitules õppe-aasta jooksul kogutud teadmisi demonstreerivad.

IV kursuse üliõpilastel on eksa-mid sooritatud juba vene keeles, oftalmoloogias ja loomatervishoius ning osal üliõpilastel ka üldkirur-gias ja veistehaigustes. Eesrindlas-tena esinevad üliõpilased Jürisson, Süve, Tonka jt., kes kõik eksamid on sooritanud hindele „väga hea“.

V kursuse üliõpilastel on kõigil eksamid sooritatud veterinaar-sanitaar-ekspertiis, hinded on kõik

„väga head“ peale ühe „hea“ ja ühe „rahuldava“ hinde.

Ennetähtaegselt on kuueistkümn-el V kursuse üliõpilastel soorita-tud eksam loomade mittentakava-tes sisehaigustes.

Eesrindlastena paistavad silma üliõpilased Binsol, Klaasen, Tom-berg jt.

Eksamiteks ettevalmistumine ja eksamite sooritamine toimub täie tõsidusega ja järjest kasvava pin-gega, kuna V kursust ootavad ees juunikuus toimuvad riigieksamid.

R. Lumi,

Vetsanekspertiisi ja vetfar-makoloogia kateedri vanem-õpetaja.

Õppejõud ja ühiskondlikud organisatsioonid tundku enam huvi ÜTÜ töö vastu

ÜTÜ füüsika-matemaatikaosa-konna ringid on viimase aja jook-sul oma töös teinud tõsiselt edu-samme. ÜTÜ III teaduslikul kon-ferentsil esines meie osakond võrd-lemissi hästi valitud teemadega, mille lahendamise ideelis-teoreeti-line tase näitas eelmiste konve-rentsidega võrreldes tunduvalt tõu-su. Füüsika- ja keemiaringsis on suur osa töid tihedalt seotud rah-vamajanduse vajadustega. Kee-miaringsis tegeldakse ka tööstusli-ke probleemide uurimisega Tartu käitiste abistamise liinis (trükitina ja küttegaaside analüüsid). Posi-tiivseid saavutusi on osakonnal mitmete ürituste läbiviimisel, nagu näiteks ülesannete lahendamise võistlus ja tutvustamisaktisioon keskkoolides, teaduslik informatsio-n füüsikaringi koosolekudel, demon-stratsioonikatsete esitamine keskkoolide õpilastele keemiaringi poolt jne. Füüsika-, matemaatika- ja astronoomiaringi juurde on loo-dud raamatukogud uueaerialase nõukogude kirjandusega.

Kahtlemata oleks meie edasiliikumine aga hoopis hoogsam, kui meid paremini abistaksid ja juhik-sid õppejõud ja ühiskondlikud or-ganisatsioonid. Ringidel pole veel välja kujunenud terviklikke töösuundi, te-maatika on paigutid juhuslik ja otsitud. Liiga vähest tähelepanu on pööratud ideoloogiliste küsimuste arutlemisele ringide koosolekudel, kuigi selleks on terav tarvitus seoses kollektiivi teatavas osas visalt edasielavate kontseptsiooni-

dega matemaatika, füüsika jt. eks-aktteaduste parteitusest. Kuna side ringide ja kateedrite vahel on nõrk, pole paljud ringides teosta-tavaist uurimistöödest üldse seotud kateedri teadusliku töö tema-tikaga. Juhendamise probleem on paremini lahendatud astronoomia-ringsis (juhendaja v.-õp. Kusmin). Teistes ringides on kateedrite poolt loodud küll töövõimalused ja ma-teriaalne baas, õppejõud on andnud ka nõu töös üleskerkinud küsimus-te lahendamisel, kuid tihedat üli-õpilaste ja õppejõudude vahel töö valmimise käigus enamasti puudub.

Ainult üksikud õppejõud (prof. Sarv, dots. Mitt, dots. Rago, v.-õp. Suit, v.-õp. Reinert) võtavad aktiiv-selt osa ringide tööst ja tunnevad tõsist huvi üliõpilaste teadusliku töö vastu. Oleks tarvis, et kõik õp-pejõud järgneksid nende eeskujule, hakates aktiivselt osa võtma üliõpilaste juhendamise. Füüsika-ringi juhendaja sm. Uibo tegeleb küll üksikute üliõpilaste juhenda-misega, kuid on vähe suunanud kogu ringi tegevust. ÜTÜ III tea-duslikust konverentsist oli õppe-jõudude osavõtt vähene. Eriti tor-ka see silma füüsika ja keemia alasektisiooni istungeil, kus puudu-sid ka ettekannete juhendajad dots. Sossi ja v.-õp. Pae.

Kuni viimase ajani tegeles üli-õpilaste teadusliku töö juhtimisega lubamatult vähe ka komsomoli-alorganisatsiooni büroo. Pärast uue büroo valimist on küll olukord mõnevõrra paranenud (võeti tarvi-tusele mõjuvaid abinõusid olukorra

parandamiseks füüsika- ja mate-maatikaringis), kuid vähe kontrol-litakse veel kommunistlike noorte tegevust ringides. Füüsikaringis näitaks töötavad halvasti kommu-nistlikud noored Ehvert, Kirss, Re-bane, Tigane ja Timma. K. Rebane täidab kohusetundelt oma üles-andeid ringi juhatuse liikmena ja ei tee ka ise teaduslikku tööd: oma töö „Emajõe vee radioaktiiv-suse mõõtmine“ jättis ta juba al-gstaadiumis pooleli.

Puudusi esineb ka ÜTÜ osakon-nanõukogu töös, eriti ringide ja üksikute üliõpilaste töö kontrolli osas. Näiteks pole õigeaegselt rea-geeritud sellele, et ÜTÜ liikmete Ehverti, Lubja, Tümonoki jt. uuri-mistööde valimine viibib põhju-seta. Keemiaringi juhatus pole mi-dagi teinud distsipliini tugevdami-seks ringis. Matemaatikaringi juha-tus (ringi vanem M. Tamm) ei pöö-ranud kuni viimase ajani mingit tähelepanu nooremate kursuste üliõpilaste kaasatõmbamisele ringi töösse.

Esiletoodud puudused on tarvis kõige kiiremas korras kõrvaldada. Tähtis on, et ringide tööst hakkak-sid osa võtma kõik kateedrid, and-ses ringidele temaatika, mis on tihedalt seotud kateedri temaatika-ga, ja hea juhendamise. Komsomoli-organisatsioon peab aga suuremat tähelepanu pöörama ÜTÜ töös esinevate puuduste avastami-sele ja aitama neid kõrvaldada.

V. Past,

ÜTÜ füüsika-matemaatikaosakonna nõukogu esimees.

KOMMUNISTLIKE NOORTE ELU

Tema tõeline pale

Helve Kaupmees sattus käesoleval aastaj ühiselamus tupp, kus ta osutus ainukeseks organiseerimata nooreks. Tal tekkisid oma toakaaslaste-kommunistlike noortega igapäevases kokkupuutes tihedad sõbralikud sidemed. Üheskoos vesteldi kõigist neist erutavaist, mitmekesisest ja huvitavaist komsomolitöö küsimustest, mida see töö igal sammul pakub. Ja Helve osutas alati suurimat ja elavat huvi nende probleemide vastu. Nii ei tulnud toakaaslastele ootamatuseks, kui Helve ühel päeval teatas, et temagi kavatses astuda kommunistlikuks nooreks. Ja kui põllumajandusteaduskonna komsomoli-organisatsioon võttis Helve Kaupmehe vastu ÜLKNÜ ridadesse, õnnitlesid toakaaslased Helvet siiralt ja südamlult.

Helve sukeldus kohe hoogsasse organisatsioonilisse tegevusse, näitas end aktiivse ja püüdliku inimesena, kes paljugi tunde oma vabast ajast pühendab ühiskondlike ürituste läbiviimisele.

Aga varsti ei jäänud seltsimeestele märkamatuks mõned imestustäratavad jooned Helve Kaupmehe käitumises. Arusaamatu oli tema suhtumine vene keele õppimisse. Vaatamata sellele, et nõrk edasi-

jõudmine selles õppeaines oli talle ennegi komistuskiviks olnud, ei näidanud ta vähimatki tahet midagi ette võtta olukorra parandamiseks. Samuti näis tal asi enesekriitikaga korrast ära olevat. Kui kaaslased juhtisid tähelepanu mõningale tema vigadele, keeldus ta järsul toonil, selle asemel et vigu parandada, üldse organisatsiooni-istest tööst osa võtmast. Kõige tõsisemat pahameelt põhjustas aga kroonilise valetamise ilmumine H. Kaupmehe juures.

Kõigi säärase nähtuste taustal hakkas aeg-ajalt selguma, et kogu tema sisemaailm pole kaugeltki nii lihtne ja puhas, nagu see esimesel pilgul näis. Lõpuks aga tulid ilmsiks faktid, mis selgitasid paljugi, paljastades korraka kogu Kaupmehe kahepaikse olemuse. Ilmnes, et ta polnud valetanud mitte üksnes juhuslikult, väikestes asjades, vaid koguni põhilistes, printsiipiaalses küsimustes, pettes kogu organisatsiooni. Ta salgas maha oma vendade musta mineviku, vaiks oma perekonna teiste liikmete tõelisest rahvaenulikkusest olemusest. Selgus, et ta lobises süstemaatilisel viisil välja siseorganisatsioonilisi küsimusi nõukogudevaenulikele elementidele. Ta säilitas koguni

isikliku kontakti nõukogude organite poolt represseeritud fašistliku ohvitseriga, puistates selle üle oma kirjakestega, milles isegi patukahetsejana palus andeks oma „sunniit“ astumist komsomoli!

Pole kahtlust, et need pole ainsad faktid, mis paljastavad Helve Kaupmehe tõelist räpast, teesklevat olemust. Pole kahtlust, et Kaupmehe näol on meil tegemist komsomoli-organisatsiooni tema ridade õonestamiseks pugenud rahvaenlasega, kellel ajutiseks õnnestus petta kommunistlikke noori. Niisuguse hinnangu andiski komsomoli-organisatsioon Helve Kaupmehele, heites ta välja ÜLKNÜ ridadest.

Niisugune otsus on õige ja vastab revolutsioonilise valvuse nõuetele. Ausate kommunistlike noorte soov vabaneda taolistest kahe näoga reaktsioonilistest elementidest on mitte üksnes õigustatud, vaid mõõdapärase matult tarvilik selleks, et kindlustada edu edasises võitluses kommunistliku kasvatuks teostatavate eest. See juhtum õpetab ühtlasi tugevdama valvsust klassivaenlase igasuguste katsete vastu risustada organisatsiooni ridu.

V. Loor

Komsomoligrupi töörohked päevad

Valdav enamik õigusteaduskonna I kursuse 1. õpperühma üliõpilasi on semestri jooksul töötanud süstemaatiliselt ja hoolikalt, mis tagab eksamite hea õnnestumise. Seda tõendab asjaolu, et osa üliõpilasi on asunud juba eksamite sooritamisele ja saavutanud seejuures häid tulemusi (kommunistlik noor Krinal).

Eksameiks valmistumisel on saanud suundaandvaks õpperühma komsomoligrupi töö. Viimastel gruppide koosolekudel on arutatud nõrgalt edasijõudvate üliõpilaste abistamist, samuti marksismi-leninismi aluste kohustusliku kirjanduse konspekterimise käiku ning seminarideks valmistumise küsimust. Tänu sellele on mainitud aine õppi-

mises saavutatud viimasel ajal suurt edu ja ainult üksikud üliõpilased — Kuiva, Mitt jt. jäävad siin teistest veel maha.

Praegu on grupi tähelepanu suunatud õpperühma töös veel esinevate puuduste likvideerimisele, et kindlustada eksamite parim kordaminek.

L. Kaaramaa

Arnold Tolk

Kevadises linnas

Nüüd jälle kevad astub üle linna
ja kergel sammul laskub Toomemäest.
See muudab rahutuks ja kisub sinna,
kus rõkkab tänav taastajate väest.

Vaat', tüdruk ette viskab lihtsa põlle
ja reipalt kahmab käru aisapuu.
Sa näed, kuis sinest töötamisest talle
loob ehtsa noorustunde kevadkuu.

Näed, poisid hoogsalt pörutavad kangil,
et lammutada liigne võlvikaar.
Ses rõõmsas rütmis satub poiste vangi
aegajalt mõni õrnem silmapaar...

Siin pole neid, kes raskuste ees kohkub.
Siin laul ei lakka lustakate suus.
Ei vanast jälgel Kängaski poeb lohku.
— Nii ehituseks väljub väljak uus.

On väsimust, kuid seda rohkem tuju,
kui valmib töö, käind viimne kangiraps.
Mu kõrval koduteed käib mõttik kuju
mu sõber, meele töökas tütarlaps.

Siis aga: võõras maja, aknaokht
(ei mõelda jõua kurjale või heale)
meid ootamatult tabab õhuoht,
kaks «pommi» langeb kanderami peale
— kaks õrna, erepunast tulbiõit.
Pilk ülalt seirab veel, kas tabas märki.
«Seesama vallatu,» mu sõber märkab.

Siin ründajale kuulus kindel võit.

Jah, tütarlaps, me tunnetame võrdselt
tuld tugevamat, kui on tulbiõites:
me kätejoost, ühkõhk, mis raskust võltes,
linn tõuseb uus ja kaunim mitmekordselt!

Välja tsitadellist!

Nõukogude Liidu ülikoolid pole mitte ainult teaduslik-pedagoogiliste kaadrite ettevalmistajaks, vaid peavad olema ühtlasi teadusliku töö keskusteks. Vene ülikoolid on andnud hiilgavaid teaduslikke koolkondi ja geniaalseid, pöörettekita-vate, novaatorlike ideede ja saavutuste poolest säravaid nimesid. Vene ja Nõukogude Liidu ülikoolide kuulsusriikideks on geniaalseid teadlasid arstiteaduse alal tarvitseb nimetada vaid Pirogovi, Setšeni, Pavlovi ja Burdenko nimesid, et mõista teadusliku töö suurt tähtsust kõrgemates õppeasutustes teaduslik-pedagoogiliste kaadrite ja mitmesuguste alade eriteadlaste ettevalmistamise töö kõrval. Ülikoolid ei ole mitte ainult kutsekoolid, vaid on ka teadusliku uurimistöö keskused, sest ilma teadusliku tööta ei saa olla kõrgel teaduslikul tasemel seisvat õppetööd. Peab aga ütleva, et meie ülikoolis on teaduslik töö kõige enam mahajäävaks tõhharuks. Kodanlike natsionalistide ja nende mõttekaaslaste kahjuliku tegevuse tagajärjel on meil aastast aastasse aetud nurja teadusliku uurimistöö plaanide täitmine. See pärast seisab meie ees tähtsaima ülesandena teadusliku töö otsustav hoogsamine.

Kuidas on olukord õppejõudude teadusliku uurimistöö alal meie ülikooli suurims kollektiivis, s. o. arstiteaduskonnas?

Viimaste aastate töö tulemusena on teaduskonna õppejõududel valminud rida dissertatsioone ja paljud kraade mitte omanud õppejõud

on kaitsnud kandidaadi väitekirju, nagu A. Rulli, K. Kõrge, E. Raudam, V. Savi, E. Siirde, L. Nurmand, V. Põkk ja nooremaist õppejõududest J. Saarma ning aspirant P. Bogovski. Neile lisandub veel käesoleval poolaastal kateedrijuhataja H. Petlema ja assistent A. Seppo väitekirjade kaitsmine. Mitmed väitekirjad valmivad 1950. a. teisel poolaastal. Enamiku kateedrijuhatajate kvalifikatsiooni tõstmine väitekirjade kaitsmisega on kahtlemata teaduskonna positiivseks saavutuseks. Kuid arstiteaduskonnas on kateedreid, kus ei omistata kraadide taotlemiseks vajalikku tähtsust, nagu anatoomia kateeder, mille juhataja V. Pärtelpoeg aastast aastasse lükkab edasi oma väitekirja kaitsmise, andes nii rektorile kui dekaanile lubadusi peatseks kaitsmiseks, kuid pole neid lubadusi senini täitnud. Samas olukorras on hügieeni kateeder, mille juhataja dots. R. Rootsi teadusliku töö 1949. a. plaanist on kandidaadi-väitekirja hoopiski välja jäänud. Tekib küsimus, miks sm. R. Roots on loobunud oma kvalifikatsiooni tõstmisest? Lubamatult kaua viivitab kraadi taotlemisega ka lastehaiguste kateedri juhataja dots. K. Kaur.

Teaduskonnal on aeg asuda tõsiselt ka nooremate õppejõudude, s. o. vanemõpetajate ja assistentide kvalifikatsiooni tõstmisele. Eriti akuutseks on see muutunud nende suhtes, kes juba pikemat aega on vanemõpetaja või assistendi kohal

ja pole veel omandanud kandidaadi-kraadi, nagu L. Vainer, E. Silik-saar, G. Veerma, S. Laanes, L. Keres, U. Lepp, I. Veerma jt. Assistentide kvalifikatsiooni tõstmisele peavad omistama suuremat tähelepanu kateedrijuhatajad. Lubamatuks tuleb pidada olukorda, kus kateedrijuhataja pole andnud oma kateedri assistentidele dissertatsiooni teemat, nagu farmakoloogia kateedri juhataja prof. G. Kingisepp, sisehaiguste propedeutika kateedri juhataja prof. H. Norman ja füsioloogia kateedri juhataja prof. E. Käer-Kingisepp, või pole hoolitsetud kateedri assistentide väitekirjade õigeaegse valmimise eest, nagu prof. R. Bernakoff, kelle kateedris on mööda lastud kahe kandidaadi-väitekirja valmimise tähtpäevad.

Arstiteaduskonna kõik õppejõud on esinenud teaduslike ettekangetega oma uurimistöö tulemustest ülikooli teaduslikel sessioonidel, kuid dots. K. Kaur ja prof. H. Norman on teaduskonna ainukesed kateedrijuhatajad, kes pole senini kasutanud võimalust oma töö tutvustamiseks esinemisega ülikooli teaduslikel sessioonidel.

Arstiteaduskonna õppejõudude suurimaks puuduseks tuleb pidada teaduslike tööde vähest trüki avaldamist. Nii on viimase viie aasta jooksul avaldatud arstiteaduskonna õppejõudude poolt trüki Nõukogude Liidu tsentraalsetes ajakirjades ainult kaks tööd. Parempole olukord teaduslike tööde trüki avaldamisega ENSV ajakirjades ja väljaannetes. Paljud õppejõud, nagu H. Norman, N. Veiderpass, F. Lepp, V. Hiie, E. Käer-

Ülikooli sportlaskonna suurüritus

Eelseisval pühapäeval, 28. mail toimub Tamme staadionil ülikooli traditsiooniline spordipäev. See massiline suurüritus on pühendatud Nõukogude Eesti 10. aastapäevale ja peab kujunema meie noorsoo jõu ja tervise võimaks demonstratsiooniks.

Spordipäev algab kell 15 piduliku rongkäiguga ülikooli peahoone eest, kust lippude all ja orkestrihelide saatel siirdutakse läbi linna staadionile. Siin toimub avatseremoonia ja mitmesugused sportlikud ettekanded ja võistlused. Avakõne peab TRÜ rektor prof. Koort. Võistlustest aga võitavad osa ülikooli nimekaimad sportlased — NSV Liidu ja Eesti NSV tšempionid.

Kahtlemata pakub ülikooli spordipäev kogu meie kollektiivile laialdast huvi ja kujuneb suurejooneliseks sissejuhatuseks Tartu suvisele spordihooajale.

TRÜ spordipäeva kava

Kell 15.00 — Rongkäik Tamme staadionile	Korraldajad sm-d Laido ja Salumaa
„ 16.00 — Avamine	
„ 16.15 — Defilee	Korraldaja — sm. Laido
„ 16.20 — Massvõimlemine naistele	„ — van.-õp. Rannamäe
„ 16.30 — Hüpped vetruvalt hoolalt	„ — van.-õp. Elken
„ 16.45 — Massvõimlemine meestele	„ — õp. U. Sahva
„ 16.55 — 10×100 m teatejooks	„ — sm. Matvei
„ 17.15 — Naiste kunstiline võimlemine	„ — van.-õp. Uustal
„ 17.25 — 10×100 m teatejooks naistele	„ — sm. Matvei
„ 17.35 — 800 m jooks meestele	„ — sm. Matvei
„ 17.40 — Ratsutamine	„ — van.-õp. Nõmm
„ 18.00 — Rahvatants	„ — sm-d Kerman, Eljand
„ 18.15 — 400+300+200+100 m teatejooks naistele	„ — sm. Matvei
„ 18.20 — 4×400 m teatejooks meestele	„ — sm. Matvei
„ 18.20 — Jalgpallivõistlus Ülikooli Spordiklubi — „Dünamo“	„ — van.-õp. Rünk

Meile kirjutatakse

Aeg on muuta suhtumist

Juba mitmendat aastat taotlevad põllumajandusteaduskonna üliõpilased võimalust sooritada suvine menelpraktika vennisvabariikide eesrindlikes kolhoosides ja sovhoosides. Senini on sellele vastuseks olnud kas „asi on hiljaks jäänud“ või „puuduvad summad nii kauges komanderingus“. Dekanaadis tulid isegi välja väitega, et üliõpilaste soovi täitmist takistavat see, et ei leita sobivaid majandeid! Niiviisi on noori hoitud eemal sotsialistliku põllumajanduse sihtsaavutuste tundmaõppimisest.

Niisuguse poliitika tagajärjel on

seni vennisvabariikides praktiliselt olnud ainult üks üliõpilane ja seegi omal algatusel. Samal ajal aga Läti ja Leedu NSV üliõpilastele on loodud avarad võimalused tutvumiseks vennisvabariikide kolhooside ja sovhoosidega.

Näib olevat ilmne, et antud juhul on tegemist kodanliku natsionalismi ühe avaldusvormiga. Aeg on sellele lõpp teha, sest ei ole mõeldav tublide nõukogude agronomide ettevalmistamine, ilma et neid tegelikult tutvustataks vennisvabariikide kogemuste ja saavutustega.

H. Sarv

Õppeaasta viimne üliõpilasetendus

Neljapäeval, 1. juunil algusega kell 20 toimub RT „Vanemuises“ järjekordne üliõpilasetendus alanud hindadega — etendatakse G. Mdivani komöödia „Kes on süüdi?“ Etendusele järgneb arutelu.

Seekordne üliõpilasetendus on käesoleval semestril viimane. Küll

aga on võimalik ametiühingu vahendusel hiljemgi saada alandatud hindadega pääsmeid kõigile lavastustele, mille üliõpilasetendused on toimunud juba varem. Pääsmete müük „Kes on süüdi?“ etendusele, samuti edaspidistele, toimub üliõpilasklubi korrapärase juures.

des neilt vajalikku abi nii teaduslikus kui õppetöös. Ka sellel osas esineb arstiteaduskonnas lünk. Nii pole näiteks hospitaal-kirurgia kateedri juhataja H. Pctlem üldse külastanud omaalaseid kateedreid teiste meditsiiniliste instituutide juures, rääkimata lähemast kontaktist.

Arstiteaduskonna juhtkond, dekaan ja prodekaanid on suhtunud seni liiga liberaalselt kateedrite teadusliku töö kontrollimisse ja pole küllaldaselt hoolitsenud kateedrite teaduslike tööde trükkimise võimaluste eest.

Kokkuvõttes on arstiteaduskonna teaduslik uurimistöö ja selle juhtimises palju puudusi. Tuleb hakata palju tõhusamalt kasutama enesekriitika ja kriitika arendavat ja loovat jõudu teaduslikus uurimistöös. Teadusliku uurimistöö intensiivistamine ja tulemuste trüki avaldamine tuleb tunnustada meie õppejõudude esmajärguliseks ülesandeks. Pikemat aega ülikooli juures töötanud ja oma kvalifikatsiooni tõstmise loult suhtunud kateedri assistentidel tuleks siirduda eriteadlastena kutsealale teravhoidvõrku, andes võimaluse töötamiseks teaduslikul alal ülikooli juures uutele inimestele, kellel on selleks kalduvusi ja võimeid. Suuremat tähelepanu tuleb osutada õppejõudude ideelis-poliitilise taseme tõstmisele ja teaduskonna õppejõududel tuleb senisest suuremal arvul asuda õppima marksismi-leninismi õhtuülikooli.

Prof. V. Hiie,

arstiteaduskonna prodekaan.

Vastutava toimetaja asetäitja E. Ertis

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNÜ komitee ja ametiühingu komitee häälekandja

Nr. 20 (67) Reedel, 2. juunil 1950. a. III aastakäik

Käesoleva momendi põhiülesanne

Praegu, kus Tartu Riikliku Ülikooli enamikus teaduskondades on äsja alanud eksamisessioon, on eksamite edukas läbiviimine tähtsaimaks päevaküsimuseks.

Kogu ülikooli kollektiiv, nii õppejõud kui üliõpilased, peavad eksamisessiooni eeskujulike organisatsioonide ja kõrgete õppeaduse näitajate saavutamisele pühendama kogu oma jõu, et väärikalt vastu võtta eesti rahva suurt ajaloolist pidupäeva — Eesti NSV 10. aastapäeva. Näidake oma õppeöö edukuse tõusuga, et meie ülikooli kollektiiv suudab väärikalt sammuda meie vabariigi tööstuse ja sotsialistliku põllumajanduse eesrindlaste kõrval, joondudes nende eesrindlaste järgi, kes tõendustasid mi tõusu tähe all lähevad vastu kõigi meie töötajate suurele pidupäevale!

Kevadine eksamisessioon on erilise tähtsusega veel seetõttu, et sellel sessioonil toimuvad paralleelselt kursuseeksamitega ka veel riigieksamid ülikooli lõpetajale. Riigieksamid on proovikiviks kogu meie ülikooli tööle. See on viimaseks tõsiseks teadmiste kontrolliks noortele ülikoolilõpetajatele, kes nüüd pärast aastaid kestnud pingelist tööd, ümbritsetuna bolševike partei ja Nõukogude valitsuse hoolitsusest astuvad tegelikku ellu kvalifitseeritud eriteadlastena — nõukogude eriteadlastena, et rakendada tegelikult elus meie eesrindliku nõukogude teaduse saavutusi.

Nõukogude eriteadlaste nimi kohustab pidevalt ja süstemaatiliselt täiendama oma teadmisi, kohustab teraselt jälgima uusi edusamme teaduse alal. Olgu riigieksamid kindlaks tõendiks selle kohta, et meie noored on suutnud omandada teadmisi maksimaalsel määral!

Arvestes võttes meie ülikooli töö pidevat tõusu nõukogude võimu aastail, arvestades seda, et me iga aastaga olemas omandanud järjest rohkem kogemusi eksamite ettevalmistamise ja läbiviimise alal, tohib loota, et eelseisev eksamisessioon kujuneb kõigiti edukaks.

Seejuures ei tohi aga unustada, et paljas lootus ükski ei vii veel eesmärgile ja et me ei tohi väsimatult hoolle ja pingutustel vabuda lasta kuni sessiooni viimsete tundideni.

Kasutagem kõiki võimalusi ja kogu oma aja oma teadmiste täiendamiseks, ainult siis võime me täis enesekindlust vastu minna eksamitele!

Mõnel pool on eksamid aga juba alanud ja läheneb menetluspraktika. Seepärast on menetluspraktika edukas läbiviimine momendi teiseks põhiülesandeks. Tuleb pidada mees, et see on õppeprotsessi staadium, kus erialase tegeliku töö protsessis kontrollitakse üliõpi-

laste teoreetilisi teadmisi ja kus praktikandid omandavad väärtuslikke kogemusi. Peale selle on menetluspraktikal suur ühiskondlik-rahvamajanduslik tähtsus, sest praktiliste ülesannete lahendamisel üliõpilased võivad abistada ja abistavad tegelikult töötajaid väga olulisel määral. Tootmisplaanide äitmisel, käibevahendite ringluse kiirendamisel, uute konstruktsioonide väljatöötamisel, uue tehnika juurutamisel tootmisse, Nõukogude seaduste rakendamisel jne. — kõikjal peab tunduma noorte eriteadlaste abistavat käit.

Seoses eelseisva Eesti NSV 10. aastapäevaga omandab menetluspraktika maksimaalselt kõrgetasemelise läbiviimine käesoleval aastal erilise tähtsuse. Seetõttu on vajalik juhtida üliõpilaste ja õppejõudude tähelepanu nende põhinõudele, mida tuleb silmas pidada menetluspraktika edukaks teostamiseks.

Praktikandid peavad täie kohusetundega täitma oma ülesandeid, juhendades seejuures menetluspraktika programmi. Praktikal viibides tuleb üliõpilastel pidada korralikult ja täpselt päevikut, mida juhendaja süstemaatiliselt kontrollib ja oma allkirjaga tõestab. Peale selle peab üliõpilane praktika iga järgu kohta kirjutama täpse aruande. Menetluspraktika tööaeva pikkus on 6 tundi, millest üks tund kasutatakse aruande koostamiseks ja päeviku kirjutamiseks. Töötamine puhkepäevadel või kahes vahetuses praktika aja lühendamiseks on kategooriliselt keelatud.

Menetluspraktikal viibides peab üliõpilane täielikult alluma vastava asutise või ettevõtte sisekorra eeskirjadele ja aktiivselt osavõtma selle ühiskondlik-politilise elu avaldustest — tootmisnõupidamistest, massirühmitest, seinalehe väljaandmisest jne.

Kahe päeva jooksul, arvates menetluspraktika lõpptähtaevast, tuleb üliõpilastel päevikut, aruanded ja asutise juhataja poolt allakirjutatud iseloomustused esitada praktikale juhendanud kateedrisse. Juhul, kui üliõpilane ei ole sooritanud menetluspraktikat täies ulatuses või ei ole aruanded rahuldavad, tuleb tal praktikat korrata.

Märgitud põhinõuete täitmine eeldab pingsat tööd kogu menetluspraktika vältel. Menetluspraktika kvaliteedi tõstmiseks kaalutakse praegu õppeosakonnas küsimust praktika aruannete kaitsmise sisse-seadmise vallasvabariikide eesrindlike õppeasutiste eeskujul.

Hästi läbi viia eksamid ja menetluspraktika — see on praegu meie põhiülesanne, mille edukaks lahendamiseks ei tohi säästa jõudu.

Metsandusteaduskonnale uus dekaan

Neil päevil leidis aset muudatus metsandusteaduskonna dekaani ametikohal. Senine dekaan V. Riislaid vabastati oma kohustustest.

Metsandusteaduskonna dekaani ülesandeid asus täitma dotsent T. Krigul.

RT „Vanemuine“ korraldab soovikontserdi

Laupäeval, 3. juunil algusega kell 20 toimub RT „Vanemuises“ soovikontsert nr. 2 Tartu töötajale. Kuna soovikontsert nr. 1 leidis külastajate poolt sooja vastuvõitu ja tuli isegi kordamisele, võib elav

vat huvi loota ka seekordse soovikontserdi vastu. Pääsmed soovikontserdile on eelmüügil ka TRU klubis, osaliselt alandatud hindadega.

Lähenev Nõukogude Eesti 10. aastapäev kohustab meid taotlema kevadisel eksamisessioonil parimaid tulemusi

Eksamisessiooni kroonikat

Enne tähtaega

Selliseid häid üliõpilasi, kes õiendavad enne tähtaega eksameid väga heade hinnetega, on kõigis teaduskondades. Matemaatika-loodusteaduskonnas õiendasid näiteks hüdrobiooogia eksami enne tähtaega väga heale hindele bioloogiaosakonnas V kursuse üliõpilased E. Kiisel ja A. Ives. Geograafiaosakonnas IV kursusel õiendasid NSV Liidu mulageograafia eksami enne tähtaega väga hea hindega K. Kildemaa, L. Matto ja L. Kiisel. Ühtlasi on neil ka kõik teised eksamihinded väga head.

K. Saar

Joondume parimate järele

Metsandusteaduskonna metsamajandusosakonnas I kursusel algas kevadine eksamisessioon juba mai kuus, ning praegu on eesrindlikel üliõpilastel juba enamik eksameid sooritatud. Sessioon kujunes kursusele küllaltki raskeks, kuna tuli sooritada kaheksa eksamit ja seitse arvestust. Kuid eksamitulemused näitavad, et sellest hoolimata on enamik üliõpilasi suutelnud järjekindla töö tulemusel sooritada kõik eksameid ainult headele ja väga headele hinnetele.

Kõigil eksameil on saanud hinde „väga hea“ üliõpilased U. Kaljurand, V. Rei ja J. Matteus. Ka üliõpilaste U. Aruoja, K. Kallikormi, U. Pilti, E. Soansi jt. õpinguramatud sisaldavad peale ühe „hea“ ainult väga häid hindeid.

Nende parimate üliõpilaste esikuju innustab teisi taotlema ainult häid ja väga häid hindeid.

V. Luuse, metsandusteaduskonna I kursuse üliõpilane.

Ainult väga headele hinnetele

Ajaloo-keeleteaduskonna II kursuse inglise filoloogiale rühmal toimus möödunud laupäeval inglise keele eksam. Kuna tegemist oli ühe tähtsaima erialase distsipliiniga, valmistusid üliõpilased eksamiks eriti hoolikalt ja püüdlukult. Üliõpilaste tublit tööd kroonis eksamil väljapaistev edu: kõik üheksa üliõpilast sooritasid eksami hindele „väga hea“. Eriti sügavaid ja põhjalikke teadmisi näitasid eksamil sm-d Koidu Roonurm, Nora Ploomipuu jt.

Rühma üliõpilased püüavad eelseisva üliõpilastele saavutada sama häid tulemusi, et kindlustada Eesti NSV 10. aastapäeva eelse eksamisessiooni täielik õnnestumine.

R. Käarik

Tublit tööd kroonib edu

Kevadsemester möödus õigusteaduskonna üliõpilastel pidevas ning pingelises töös. Semestri jooksul süstemaatiliselt ja eriti püsivalt töötanud üliõpilased sooritasid rea eksameid väga headele hinnetele juba enne sessiooni algust. Selliste eeskujulike üliõpilastena paistavad siima I kursusel kommunistlikud noored H. Küttik, A. Vakk ja V. Krinal ning II kursusel kommunistlik noor R. Kaunars ning üliõpilased I. Martin, S. Pilste jt.

Nende eesrindlike üliõpilaste tõhusat tööd kroonib edu innustava kõiki võitlema samasuguse hoolega eesseisvate eksamite parima õnnestumise eest!

E. Mägi

Eksamid algasid

Eksamisessioon on alanud ka metsandusteaduskonna metsatööstuse osakonnas II kursusel. Sessiooni senises käigus on eriti silma paistnud üliõpilased Kuigo, Lauri ja Altsaar, kes sooritasid esimestena teoreetilise mehhaanika arvestustöö ja seejärel ka eksami, saavutades väga hea hinde.

Raskusi esines ehitusmehhaanika graafiliste tööde tähtaegse esitamise, kuid tänu õppejõu sm. Olli hoolitsusele iga üliõpilase edasijõudmise eest ning tema poolt tarvitusele võetud abinõudele on siingi raskused kõrvaldatud.

U. Ugaste,

metsandusteaduskonna II kursuse üliõpilane.

Väärnähtuste vastu

Eksamisessiooni ettevalmistustööd on lõppenud. Nüüd toimub õppe- ja kasvatustöö tulemuste kokkuvõtte, saavutuste kontrolli iga teaduskonna ja iga üliõpilase suhtes.

Õigusteaduskonna III kursuse juba lõpetanud eksamisessiooni. Need üliõpilased, kes suhtusid nõukoguliku oma töösse, sooritasid kõik eksamid edukalt. Sm-d Koik, Salumaa, Türk jt. õiendasid näiteks kõik eksamid hindele „väga hea“. Ent esines ka vastupidiseid näiteid: üliõpilased Raup, Kartau ja Völili said lohaka töötõttu eksameil mitterahuldavaid hindeid.

Eksameiks valmistumise käigus esines ka ebaseltsimeheikkus suhtumist kaasüliõpilastesse. Nii näiteks III kursuse üliõpilane Klaassen ei andnud oma häid konsepte seitsimeeste, kes palusid neid oma konseptide kontrollimiseks ja täpsustamiseks. Samuti alahinnati kollektiivse õppimise tähtsust. III kursuse aktiiv (kursusevanem sm. Koik jt.) ei tundnud huvi sessiooni käigu suhtes, vaid piirdusid eksamitulemuste kindlakstegemisega vastava graafiku järgi. Oma osa eksamite käigu suunamisel ja kontrollimisel ei täitnud ka komsomoli-algorganisatsiooni büroo õpetöösektori juhataja sm. Kallaste ja ametiühingu büroo, kelle süü läbi ei rakendatud tööle aktivistide kontrolliposte. Need väärnähtused ei tohi korduda ülejäänud kursuste eksamisessioonil ja nende esinemise vältimiseks ongi juba tarvitusele võetud vastavad abinõud.

Teaduskonna ülejäänud kursustel on tõsiselt valmistatud eksamisessiooniks. I ja II kursusel on suurt tähelepanu osutatud marksismi-leninismi aluste ja vene keele õppimise parandamisele. Kuid siingi esineb siiski puudusi. Marksismi-leninismi aluste seminaridel puudusid paljud üliõpilased põhjusest. I kursuse üliõpilane Kuiva motiveerib sagedast puudumist sellega, et tal olevat hommikupoolikut palju tegemist, mistõttu ta ei saavat iimuda kell 14 algavale seminarile. See näitab distsipliini- ja vastutustunde puudumist. Vene keele õppimise tähtsust alahinda-

vad sama kursuse üliõpilased Hiie, Sakk jt.

Esineb ka juhtumeid, kus üliõpilased lähivad eksameile puuduliku ettevalmistusega. I kursuse üliõpilased Kiisholtz, Vuchman ja Zaaro tahtsid sooritada NSV Liidu ajaloo eksamit enne sessiooni algust, kuid valmistusid selleks nõrgalt, lootes etteütlejate abile, ja tulemuseks olid hädised rahuldavad hinded.

Et selliseid väärnähtusi edaspidi ei esineks, on tarvis üliõpilastel endil suhtuda täie tõsidusega õpetöösse. Teiselt poolt on tarvis eksamielisel päevil organiseerida konsultatsioone, seltsimehelikku abi nendele üliõpilastele, kellele omal jõul mõningaist küsimustest ülesamine tekitab raskusi. Siin peab avalduma kollektiivi jõud. Tööloolima suhtumine oma kaastöösse on häbi. On tarvis põhjalikult välja juurida vana ja väär suhtumine õppetöösse, kõigile ette tulevaile väärnähtustele tuleb reageerida kiiresti ja teravalt.

On tarvis pidada mees, et eksamisessioon on tähtsaks etapiks noorte kaardite ettevalmistamisel. Sellepärast tuleb sel perioodil eriti hoolikalt jälgida iga üliõpilase tööd, et meie töös uute kaardite ettevalmistamisel ei tekiks praaki. Meil on ses osas hoiatavaid kogemusi. On esinenud juhtumeid, kus ülikoolis ettevalmistuse saanud inimesi ei saa rakendada tööle juristidena (1949. a. lõpetanu H. Tüüts). Veel tänavusegi V kursuse üliõpilaste hulgas oli viimase ajani neid, kes ei sobi nõukogude juristideks (Kall, Alikssoo jt.). Nii suguste tegelaste pääsemine viimase kursuseeni näitab, et me olemegi seni lubamatult vastutustundetu suhtunud oma ülesandesse väärusliku kaadri kasvatamise alal.

Oppides neist kogemustest tuleb väga hoolikalt ja sügavalt tutvuda iga üliõpilasega, tema tööga ja võimetega, et vältida edaspidi vigu ja varustada vabariiki kõrge kvaliteediga kaadriga. Seda tuleb eriti praegu, eksamisessiooni ajal rangelt silmas pidada.

B. Hiire,

õigusteaduskonna komsomoli-algorganisatsiooni sekretär.

Abistame üliõpilasi ka sessiooni ajal

Üheks abinõuks üliõpilaste abistamiseks ainete kordamisel lühikesel eksamite-ajal on ülevaatlilike loengute korraldamine õppejõudude poolt. Ei tule arvata, et need loengud tähendaksid semestri või õppeaasta vältel peetud loengute kordamist. On ju selge, et selliste loengutega ei tohi ära kuldada aega, mis peab jääma üliõpilastele iseseisvaks aine kordamiseks. Siit järgneb, et selliseid loenguid ei saa olla palju, vaid mõni üksik. On ka aineid, milles selliste loengute järgi pole vajadust. Kui on kindel, et aine on üliõpilaste poolt õigesti aru saadud ja vajab ainult mälu värskendamist, mida üliõpilane ise õpperaamatute või üleskirjutuste järgi saab teha, siis oleks pedagoogiliselt väär see töö üliõpilaste käest ära võtta. Meie

eesmärk on ju, et üliõpilased harjuksid võimalikult hästi iseseisvalt töötama, ka aine kordamisel. Vajadus ülevaatlilike loengute järgi kerhib siis, kui on tegemist suure ulatusega ja probleemiderikka ainega.

Tuleb hoiduda eksitusest, mis tehti matemaatika-loodusteaduskonnas, kus selliseid loenguid korraldati eksamipiletite järjekorras. Eksamipilet peab sisaldama küsimusi kursuse erinevatest osadest. Küsimused samast probleemist jaotatakse enamasti mitmete piletite vahel. Nii ei moodusta eksamipiletit terikut, mis saaks olla ülevaatliliku loengu aluseks. Pealegi pole lubatud tutvustada üliõpilasi üksikute piletite sisuga.

A. Vaik

Paremini valmistuda laulupeoks

Käesoleval suvel tähistab eesti töötav rahvas Nõukogude Eesti 10. aastapäeva. Tähtsaimaks ürituseks selle suure tähtpäeva tähistamisel on kahtlemata Nõukogude Eesti 1950. aasta üldlaulupidu. Sel päeval laulab eesti töötav rahvas oma õnnelikust elust tänapäeval ja oma kindlast usust veel õnnelikumasse ellu homme, oma võitudest ja tööst, oma tänuist bolševike parteile, Nõukogude valitsusele ja suurele Stalinile.

Üldlaulupidu on ka TRU kooridele tehtud töö ülevaatuks. Peame sel päeval esinema kunstiliselt viimistletud ja hästi omandatud kavaga.

Juba käesoleva õppeaasta algusest peale kulgeb meie kooride töö peamiselt üldlaulupeo repertuaari omandamise tähe all, tänu millele on laulud põhiliselt hästi omandatud. On selgeks õpitud ka laulud, millega hiljem täiendati laulupeo kava. Kuid see ei tähenda, et meie koorid võiksid saavutatuga

rahulduda ja ettevalmistustööd unarusse jätta. Kuigi laulud on küll põhiliselt omandatud, peavad kooriliikmed siiski harjutustest korralikult osa võtma, et õpitud laule meelde tuletada ja viimistella.

Mõlemas kooris aga on distsiplineerimatus viimasel ajal saanud tõsiseks piduriks töö edukale käigule. Puudumisprotsent tõuseb pidevalt. Distsipliinitunde puuduse eredaks näiteks oli viimane üldlaulupeo eelproov Tartus, kus naiskoori lauljast oli kohal ainult 50%, meeskoorist aga veelgi vähem.

Puudumisi motiveeritakse pinge-rikka õppetöö ja eksamisessiooni- ga, kuid mõni tund nädalas laulmisele pühendatud pole palju isegi eksamisessiooni ajal. Kõigil lauljail tuleb veel nüüd muuta suhtumist koori töösse ja proovides korralikult osa võtta, et ülikooli koorid võiksid laulupeol esineda täies koosseisus ja hästi.

A. Ingalt

Valmistume suviseks puhkeajaks

ELKNU TRÜ komitee kinnitas hiljuti suvisel õppetöö vaheajal läbiviidavate ürituste plaani, mis loob eeldusi puhkeaja kultuurseks ja kasulikuks veetmiseks, pannes ühtlasi üliõpilastele suuri ja olulisi ülesandeid enesetäiendamise, kolhooside abistamise jms. osas.

Eksamissessiooni ajal on ette nähtud rida lühemaid ekskursioone ja väljasõite. Nii toimuvad juunikuul kahel pühapäeval ülikooli mootorpaadil „Tempo“ väljasõidud Peipsile, korraldatakse lühimatku Tartu ümbrusse ja ekskursioon Lõuna-Eestisse. Need üritused pakuvad üliõpilastele soodsaid võimalusi pinga töö vaheaegade kultuurseks mõõdasaamiseks ja jõu ammutamiseks veel edukamaks tööks.

Ülikooli komsomolikomitee paneb kõigile üliõpilastele ette suvevaheajal läbi töötada nõukogude autorite väljapaistvaid ilukirjanduslikke teoseid. Eelkõige tuleb igal üliõpilasel läbi lugeda Ažajevi romaan „Kaugel Moskvast“ (I ja II köide), Dobrovolski teosed „Kolm hallides sinelites“ ja „Zenja Maslova“ (viimased kaks käsitlevad üliõpilaste eluga seotud probleeme) ja Pavlenko romaan „Onn“. Järgneval semestril korraldatakse kõigis õpperühmades arutelud neis teostes käsitletavate probleemide

kohta. Kahtlemata kiirendab see üritus meie üliõpilaste ideelis-poliitilist arenemist, annab neile veel enam veendumust ja kindlust võitluseks kommunismi eest, vana ja iganenu vastu.

Üliõpilastele, kes jäävad suvevaheajaks Tartu, korraldatakse väljasõite „Tempo“, ekskursioone Tartu kaitistesse jne. Moodustatakse samuti brigaade, kes sõidavad abistama šeflusaluseid kolhoose põllutöödel või viima kolhoosnikutele küllakosti kunstilise isetegevuse näol.

Eriti vastutusrikkad ülesanded langevad suveks maale sõitvatele üliõpilastele. Iga üliõpilase aukoht on esinada kolhoosnikutele erialaste ja üldpoliitiliste vestluste ning loengutega. Samuti tuleb igati kaasa aidata kolhooside isetegevuskollektiivide, poliitringide, seinalehtede jne. töös ning põllumajanduslike hooajatoode teostamisel.

Üliõpilased, kes sõidavad suveks maale, peavad igalpool käituma ja töötama nii, et nad toodsid kasu nõukogude rahvale, ei teeks häbi meie ülikoolile. Ka maal tuleb pida energilist võitlust igasuguste väärnähutuste, kulaklik-natsionalistlike elementide ja nende urgitsuskatsete vastu. Sellega saame kõige

paremini kaasa aidata meie noorte kolhooside tugevdamiseks ja nende õitsengu kindlustamiseks. Samaväärne sellega on ka töö kolhooside komsomoli-algorganisatsioonide abistamisel ja nende loomisel seal, kus seda seni pole tehtud. Siin seisab eriti meie aktivistidel ees tubli ja tänuväärne töö.

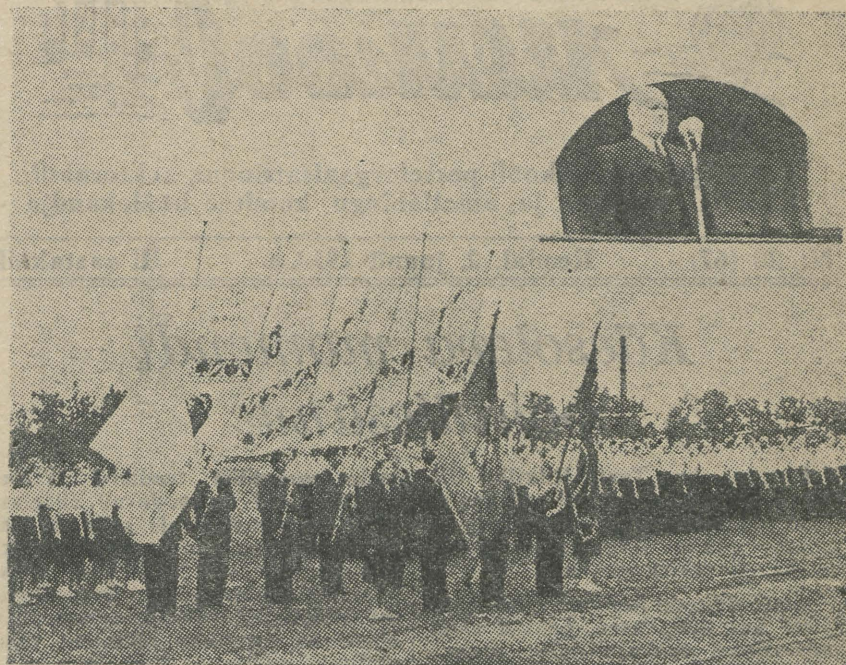
Silmaringi avardamiseks, uute muljete, teadmiste ja kogemuste ammutamiseks korraldatakse suvevaheajal ekskursioone vennasvabariikidesse.

Rida üritusi korraldatakse ka teaduskondade poolt. Põllumajandusteaduskond viib läbi suvepäeva Põuatu kolhoosis, matemaatikaloosteaduskond ekspeitsiooni kolhooside hüdroelektrijaama ehitistöödele Taevaskojas jne.

Kommunistlikel noortel, rühmanematel, ametiühingu grupiorganisaatoritel ja teistel aktivistidel tuleb eesesisvaist ülesannetest informeerida iga üliõpilast ja hoolitseda selle eest, et noored läheksid nende täitmisele täie teadlikkuse ja vastutustundega.

V. Kaarna,
ELKNU TRÜ Komitee massilise poliitilise töö sektori juhataja.

Ülikooli õnnestunud spordipäev

Moment spordipäeva avamiselt. Olal poolsõoris: rektor prof. Koort avakõnet pidamas

Möödunud pühapäeval toimus TR Ülikooli II spordipäev. Kell pool neli pärast lõunat liikus rongkäik peahoone eest Tamme staadionile, kus järgnesid defilee, rektori avasõna ja mitmekesise sisuga spordivõistlused.

Avasõnala järgnenud massvõimlemises esinesid võrdlemisi raske vabaharjutuste kombinatsiooniga ligi 300 mees- ja naisüliõpilast õpetajate P. Rannamäe ja U. Sahva juhtimisel. Harjutused sooritati korralikult, esines ainult üksikuid liigutuste ebatäpsusi mõnede üliõpilaste juures. Kuna võimlemine on nõukogude kehalise kasvatuse alus, tuleks edaspidi taotleda veel suurema hulga esinejate osavõttu massvõimlemisest.

Vetruvalt hoolauvalt demonstreerisid mitmesuguseid meisterlikke hüppeid sm-d H. Elken, U. Sahva jt.

Teatejooksudes toimusid pingelised võistlused teaduskondade vahel. Kehakultuuriteaduskond võistlustest osa ei võtnud, et muuta konkurentsi teiste teaduskondade vahel ühtlasemaks ja huvipakkumaks.

Naiste 10x100 m teatejooksu võitis arstiteaduskond ajaga 2:31,8 min. Järgnesid ajaloo-keeleteaduskonna II naiskond ja matemaatika-loodusteaduskond. Meeste samasuguses teatejooksus jäi võit samuti arstiteaduskonnale.

400+300+200+100 m teatejooksu naistele tuli võitjaks ajaloo-keeleteaduskonna naiskond, kelle ajaks märgiti 2:46,8 min. Meeste 4x400 m teatejooksu aga võitis õigusteaduskond ajaga 3:48,8 min, jättes teiseks veterinaarteaduskonna ja kolmandaks arstiteaduskonna.

Kõige edukamaks teaduskonnaks teatejooksudes ja rändkarika võitjaks osutus arstiteaduskond, nagu eelmiselgi aastal. Üldises paremusjärjestuses järgnesid arstiteaduskonnale matemaatika-loodus-, ajaloo-keele-, veterinaar- ja õigusteaduskond. Eelviimaseks jäi põllumajandusteaduskond ja viimaseks metsandusteaduskond. Siinjuures tekib küsimus, millega seletada põllumajandusteaduskonna tagasilangust — mullusel spordipäeval saavutas ta arstiteaduskonnaga peagu võrdse punktide arvu. Väga halvasti esines tänava ka metsandusteaduskond, kes võitis osa ainult ühest teatejooksust ja saavutas vaid 6 punkti.

Meeste kaugushüppes saavutasid häid tulemusi M. Jaaniorg ja R. Vodja. Nende parimad hüpped olid vastavalt 6,53 m ja 6,48 m.

Edasi oli spordipäeva kavas ratsutajate esinemine. Takistussõidu võitjaks tuli Linnus, kellele järgnesid Lõhmus ja Kangur.

Spordipäeva lõpul toimus jalgpallivõistlus, kus õpetaja A. Rungi poolt hiljuti organiseeritud ÜSK jalgpallimeeskond kohtus „Dünamo“ jalgpalluritega. Saavutatud viik 1:1 on meie noorele võistkonnale õige tublik tulemuseks.

Kokkuvõttes võib öelda, et ülikooli spordipäev õnnestus võrdlemisi hästi. Päev oluaks muidugi veel huvitavam, kui kõik paremad ÜSK-i sportlased võtnuksid sellest osa, kuid samal ajal toimus Tallinnas kergejõustikuvõistlus Eesti NSV ja Läti NSV vahel, kus meie ülikooli parimad sportlased aitasid kaasa Eesti NSV ülekaalukale võidule Läti NSV üle.

V. Laid

Konsultatsioon

Aktiivsest puhkusest eksamissessiooni ajal

Aktiivne puhkus ja režiim aitavad palju kaasa õppeedukuse tõstmiseks ja heade tulemuste saavutamiseks eksamitel. Aktiivne puhkus ja mõistlik päevakord (režiim) aitavad säilitada vaimset värs্কust ja kehalist heaolutunnet ning vältida väsimustunde tekkimist eriti sessiooni teisel poolel.

Eksamite ajal kurdavad üliõpilased sageli väsimuse üle. Vesteldes nendega lähemalt selgub, et paljud üliõpilased õpivad n. ö. ööd ja päevad kokku, kuna eksameid on palju ja aega vähe. Sellepärast ei saa nad aega käia õigel ajal söömas, pole aega magada, jalgutada ega sportida, tarvitatakse une vältimiseks mitmesuguseid ergutusaineid jne. Sellise eluviisi tõttu tekkiv väsimus on täiesti arusaadav ja loomulik nähtus, sest igaüks eluvisi on lubamatu vägivald organismi ja tervise suhtes. Ei või karistamatult ignoreerida organismi loomulikke nõudeid une, toidu ja kehaliste harjutuste järele pikema aja vältel. Tuleb ikkagi ka eksamissessiooni ajal elada normaalselt nagu enne eksameidki, tuleb loobuda igasugustest järskudest muudatustest eluviisis, sest nendega kohanemata organism ei ole võimeline normaalseks saavutusteks õppetöös.

Vaatleme neid kolme tähtsat tegurit — uni, toit ja kehalised harjutused — lähemalt.

Korralik uni ja puhkus omavad väga suurt tähtsust. Oppides kogu

päeva peab aju töötama intensiivselt, temas toimuvad mitmesugused biokeemilised protsessid. Seejuures vabanevad nn. aju ainevahetuse produktid, mis ei jõua päeva jooksul küllalt kiiresti eemalduda, kui loobutakse täielikult kehalisest harjutusest. Kujutades vähendavad aju väsimusained inimese erksust ja vaimset töövõimet, kutsudes esile väsimuse.

Õösel magamisel lahtise aknaga toas värskes õhus eemaldatakse need ained ja aju muutub uuesti töövõimeliseks ja värskeks. Puuduliku magamise või halvasti magamise tagajärjel ei puhka inimene täielikult välja ja seetõttu kannatab õppimine. Täielik magamatus ühe öö kestel mõjub ajutegavusele nii tugevasti, et veel neli päeva pärast on tunda selle tagajärge, eriti aga kannatab mälu. Tuleb magada ikkagi 8–9 tundi ööpäevas, sest ainult siis on töötunnid maksimaalselt produktiivsed.

Korraliku toitumise tähtsus on pikematagi selge. Küll aga tuleb rõhutada söögiainetest mitmekinnipidamise halbu tagajärge. Korratu söömine eksamissessiooni ajal vähendab oluliselt õppeedukust. Toitmine annab ju otseselt energiat, jõudu. Toit peab olema kõrgekvaliteediline, selles ei tohi puududa vajalik hulk valke ja vitamiine.

Hoopiski lubamatu on, kui eksamite ajal loobutakse aja säästmise

seks täielikult kehalisest harjutusest värskes õhus, nagu seda ekslikult teevad paljud üliõpilased. Nõukogude teadlaste uurimused on näidanud, et eriti vaimse töö kestel kuhjub meie kehas ajumassi veresoontes palju süsihappegaasi, mida on tarvis kiiresti kõrvaldada. Aktiivne puhkus, s. o. mitteväsitavalt teostatud kehalised harjutused aitavad seda väsimustunnet kiiremini ja kindlami kõrvaldada kui lihtne puhkamine (lamamine, magamine). Aktiivseks puhkuseks sobib hommikune virgutusvõimlemine värskes õhus, päeval 1–2-tunnine jalutuskäik (näit. 1 tund pärast lõunasööki ja 1 tund enne magamaheitmist). Soovitav on ka kerge võimlemine ja suplemine, õhu- ja päikesevannide võtmine jõe kaldal. Kirjeldatud protseduur aga ei tohiks kesta üle 1 tunni. Ainult õhu- ja päikesevanni võtmine on puudulik, see tuleb tingimata siduda suplemisega. Suplemise järel ei tule enam lamada, vaid kohe riietuda ja lahkuda. Üldse peab ütlema, et lamamine puhkamise eesmärgil pole eksamissessiooni ajal soovitatav, tarvis on aktiivset liikumist.

Ükskõik, milline kehaline harjutus ka oleks, ta ei tohi eksamite edukuse huvides olla liiga intensiivne, väsitav.

Kui üliõpilased mainitud nõudeid silmas peavad, siis pole kahtlust eksamite õnnestumises.

J. Laidvere

VASTUSEKS MEIE KRIITIKALE

Tööd parandatakse

Metsandusteaduskonna komsomoli-algorganisatsiooni üldkoosolekul, mis toimus 27. mail, arutati läbi ajalehes „Tartu Riiklik Ülikool“ 6. mail s. a. ilmunud artikkel „Kommunistlikud noored ja teaduslik töö“. Selles artiklis esile toodud terava kriitika metsandusteaduskonna komsomoli-algorganisatsiooni töö kohta teadusliku töö juhtimise alal tunnistas koosolek üksmeelselt õigeks.

Küsimuse põhjaliku arutlemise järel võeti koosolekul vastu otsus, milles nähakse ette abinõud kommunistlike noorte ulatuslikuks kaasahaaramiseks teaduslikule tööle ja selle töö suunamise parandamiseks. Alates sügissemestrist suunatakse kõik II ja vanemate kursuste kommunistlikud noored aktiivselt osa võtma teaduslike ringide tööst. Bürood aga kohustati pidevalt kontrollima ja juhendama teaduslike ringide tegevust ja kommunistlike noorte osavõttu nende tööst.

J. Kallas,
metsandusteaduskonna komsomoli-algorganisatsiooni sekretär.

Klassivaenlaste paljastamine kolhoosides on ka šeffide ülesanne

Pärast Eestimaa K(b)P Keskkomitee VIII pleenumit ning kohalike parteiaktiivide koosolekuid on võitlus meie kolhoosides sissetunginud kulaklike ja kodanlik-natsionalistlike elementidega tunduvalt elavnenud.

Ometi aga leidub meie kolhoosides veel küllaltki peidetud klassivaenlasi. Nende kiirest paljastamisest ei tohi jääda kõrvale ka šeflusalused ja -organisatsioonid. Loomulikult on see täiel määral maksev ka meie Tartu Riikliku Ülikooli šefluskomisjoni kohta. Teatavasti on ülikool šeflusvahekorras Mäksa vallaga ning meie põllumajandusteaduskond veel pealeselle Tartu valla Põuatu kolhoosiga. Ei saa öelda, et ülikool šefina Mäksa valla ning Põuatu kolhoosi oleks unarusse jätanud, kuid ometi on ta oma šefikohustusi täitnud ühekskülselt. On piirdutud peamiselt agrotehniliste nõuannetega ning kunstilise isetegevuse pakkumisega. Kuid on selge, et käesoleval momendil kolhooside tugevdamiseks ei piisa ainult eeskujulikust agrotehnikast, vaid eelkõige on need kolhoosid tarvis puhastada klassivõõrast elementidest. Ja seda on TRÜ šeflusalustes kolhoosides

veel küllalt. See on aga šefluskomisjonil (esimees sm. R. Raudsepp) jäänud silmapaari vahele. Kujutaks näiteks on siin just Põuatu kolhoos, kus tänaseni istuvad juhatuses sellised kulaklikud ning rahva vaenulikud tüübid, nagu Voot, Koppel jt., kes teevad kõik selleks, et ühismajandit laostada. Ometi on põllumajandusteaduskonna inimesed sagedasteks külalisteks Põuatu kolhoosis. Mäksa valla Majaka ja Lembitu kolhoosis võimutsesid viimase ajani kulakud Roiu ning Loopere. Kuid sama valla Koidu, Helina jt. kolhoosides on veel praegugi võimutemas mitugi samasugust tegelast. Kõigi nende kolhoosilõhkujate päevavalgele toomiseks peavad ülikooli šefluskomisjon ning ühiskondlikud organisatsioonid andma senisest tunduvalt tõhusamat abi. Ei tohi lasta enam end petta näiliselt korrasolekust, šefluskohustusi on tarvis täita enam sisusse tungides. Ka ülikooli komsomolikomitee peab tihendama sidet šeflusaluste kolhooside noortega, mis aitaks tunduvalt kergendada võitlust kulakute ning kodanlike natsionalistide vastu.

H. Laulik

Tellige endale ajaleht „TARTU RIIKLIK ÜLIKOO“
ka eksamissessiooni ajaks!
Tellimishind õppeaasta lõpuni 1 rubla

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNÜ komitee ja ametiühingu komitee häälekandja

Nr. 21 (68)

Reedel, 9. juunil 1950. a.

III aastakäik

Iga kommunisti ja kommunistliku noore püha kohus

Oppeaasta läheneb lõpule. Sajad üliõpilased on juba sooritanud kõik eksamid ja seega lõpetanud kursuse. Kuid eksamisessioon pole veel lõppenud. Paljud eksamid seisavad veel ees, paljud noored valmistuvad riigieksameiks.

Senised eksamid näitavad, et TRÜ üliõpilaskonna rõhuv enamus suhtub tõsiselt eksamitesse, et enamik teaduskondi on korralikult ette valmistanud eksamisessiooni läbivõtmiseks.

Samal ajal on mõningaid fakte, mis räägivad sellest, et meil leidub siiski üksikuid üliõpilasi, kes suhtuvad eksamitesse ebanõukogulikult, tulevad eksamile puuduliku ettevalmistusega ja selle tagajärjel kukuvad läbi. Eriti lubamatu on niisugune suhtumine ühiskonnateaduslike õppeainete puhul. Kuid seni on ette tulnud juba rida läbikukkumise juhtumeid just neis õppeainetes.

Siin peab märkima, et teaduskonnade dekanaadid ja ülikooli õppeosakond ei teinud kõike tarviliku eksamisessiooni normaalse kulgemise kindlustamiseks. Eksamitähapäevade planeerimisel sageli ei arvestatud üliõpilaste võimalusi (eriti matemaatika-loodusteaduskonnas), mis paratamatult toob kaasa üliõpilaste ülekoormamise ja eksamitulemuste languse. Väga halb on ka see, et meil leidub üksikuid õppejõude, nagu näiteks veterinaarteaduskonna õppejõud professor Tehver, kes eksamitel lubavad endale tooreid väljendusi üliõpilaste suhtes, sellega hirmutades neid ja mitte võimaldades keskenduda oma mõtteid vastustele.

Eksamisessiooni eduka lõpuleviimise kindlustamiseks on veel teha suur töö. Eriti vastutusrikkad ülesanded langevad siin kommunistidele ja kommunistlikele noortele, kes peavad etendama juhtivat osa võitluses parimate töötulemuste saavutamise eest Nõukogude Eesti 10. aastapäeva auks.

Kommunistid ja kommunistlikud noored peavad nägema oma peamist ülesannet selles, et tõsta kõiki üliõpilasi eesrindlaste tasemele. Nad peavad selgitama, kes on nende õpperühmas mahajäänud ja nõrgemini ettevalmistatud üliõpilased, ning siis terve rühma kaasabil organiseerima nende abistamist, nõudma, et need nõrgemad üliõpilased kindlasti kasutaksid konsultatsioone ja tuleksid eksameile põhjaliku ettevalmistusega.

Kuid esmajärjekorras peavad meie üliõpilased — kommunistid ja kommunistlikud noored ise oma eeskujuga näitama, kuidas tuleb suhtuda eksamite ettevalmistamisse ja sooritamisse. Peab ütleva, et seda oma põhiülesannet on rõhuv enamus kommunistide ja kommunistlike noorte täitnud. Meil on palju tublisid üliõpilasi, kes õiendavad kõik eksamid hindele „väga hea“.

ja suurem osa neist kuulub kommunistide ja kommunistlike noorte hulka. Üle ülikooli on nende keskmine õppeedukus kõrgem noortest, kes ei ole partei ega komsomoli ridades. Ja see on täiesti arusaadav. Nii peabki see olema.

Kahjuks aga esineb siiski veel juhtumeid, mis räägivad sellest, et mõningad kommunistlikud noored ei ole aru saanud oma põhiülesandest, jäävad maha organiseerimata noortest ja nii ei tee au kommunistlike noorte organisatsioonile. Siin võib tuua näiteks õigusteaduskonna III kursuse kommunistlike noori, kelle eksamitulemuste keskmine osutus madalamaks organiseerimata noorte omast niisuguses tähtsas õppeaines nagu poliitiline ökonomia.

Häbistav on üksikute kommunistlike noorte ebaaus käitumine eksamitel. Õigusteaduskonna I kursuse kommunistlik noor Klischoltz näiteks kasutas NSV Liidu riigi ja õiguse ajaloo eksamil parema hinde saavutamiseks ebaausaid võtteid, kusjuures teda abistas ka kommunistlik noor Zääro. Peab ütleva, et kodanliku aja vastik jäänus — spikerdamine — ei ole meie ülikoolist veel täiesti kõrvaldatud. Püie eksamil ette ütelda leiab veel poolehoidjaid madala teadlikkusega üliõpilaste hulgas. Kommunistide ja kommunistlike noorte ülesanne on halastamatult võidelda nende võltsijate ja petturitega, sest nende koht ei ole nõukogude ülikoolis. Rangeimat hukkamõistu aga väärib juhtum, kus kommunistlik noor ise langeb sellise alandava tegevuseni.

Meil on ka kommunistlike noori, kelle õppeedukus ei anna eeskujulist näidet üliõpilastele. Kui näiteks üliõpilased Oper ja Ismit matemaatika-loodusteaduskonnas I kursusel õigesti mõistsid oma ülesannet ja kevdisel sessioonil palju hoolikamalt valmistusid marksismi-leninismi aluste eksamiks kui talvisel sessioonil, siis põllumajandusteaduskonna I kursuse kommunistlike noorte Porovardja, Raudsepa ja Tamme eksamitulemused on palju nõrgemad. Nad said ainult rahuldavaid hindeid niisugustes ainetes nagu füüsika, marksismi-leninismi alused jne. Aga ometi on kommunistlike noorte püha kohus eriti praegusel sessioonil õppida ainult headele ja väga headele hinnetele.

Tunduv osa eksamisessioonist seisab veel ees. Meie kõikide ülesanne seisab selles, et eksamisessioon organiseeritult lõpule viia. Kommunistid ja kommunistlikud noored peavad siin sammuma esimeste ridades, oma eeskujuga näitama, kuidas tuleb suhtuda eksameisse, kuidas tuleb neiks valmistuda, kuidas tuleb aidata nõrgemaid ja kuidas võidelda igasuguse ebaaususe ning ebanõukoguliku käitumise faktidega eksamite sooritamisel.

Ajalehe toimetusse või TRÜ Ametiühingu Komiteesse (mõlemad asuvad Ülikooli tän. 46. III korrusel). Kviitungil tuleb märkida tellitud kollektiivi nimetus, tellijate arv ja aeg, milleks tellimus on antud. Kui kviitungil nimetatud andmed puuduvad, ei saa tellimusele käiku anda.

Ühiskondlike ajakirjanduse levitajate ülesandeks on eksamisessiooni ajal organiseerida tellimuste vastuvõttu ja teha ulatuslikult selgitustööd selleks, et iga õppejõud, üliõpilane ja teenistuja annaks juba nüüd ära tellimuse ülikooli ajalehele terveks õppeaastaks.

Innustagu kommunistide ja kommunistlike noorte eeskujuga kõiki taotlema parimaid eksamitulemusi Nõukogude Eesti 10. aastapäeva auks!

Kommunistlikud noored on parimad

Mitte juhuslikult pole sattunud ülikooli autahvilile arstiteaduskonnas V kursuse üliõpilase Akivo Lenzneri pilt. Rea aastate jooksul on ta olnud parimaid üliõpilasi oma kursusel, töötanud väsimatult ühiskondlikul rindel ja — nagu see sobibki kommunistlikele noorele — tähelepanuväärse põhjalikkusega lahendanud teaduslikke probleeme. Ka käesoleval sessioonil on tema hinded eranditult väga head.

Nii õppetulemustelt kui ka iseseisva teadusliku töö poolest seisab tema kõrval kursusekaaslane kommunistlik noor Harry Kanter, kes samuti sooritab kõik eksamid hindele „väga hea“.

R. Looga

Põhjalike teadmistega

Innukalt asusid eksameid sooritama ajaloo-keeleteaduskonna üliõpilased. Eriti põhjalikke teadmisi osutavad eksamitel kommunistlikud noored, kes kõigil kursustel kuuluvad eesrindlike üliõpilaste hulka.

IV kursuse ajaloolased kommunistlikud noored Ellen Plotnik, Karl Siilivask, Asta Künnap jt. sooritasid neil päevil hindele „väga hea“ Valgevene ajaloo ja vene keele eksami. Loogika-psühholoogiaosakonnas I kursusel paistavad silma Kanni Kukk ja Ester Toomsalu, kes õiendasid eksami rahvaluules, saades väga hea hinde.

A. Käärik

Marksismi-leninismi aluste eksamile ei saa tulla puuduliku ettevalmistusega

Nõukogude ühiskonnas ei saa olla täisväärtuslik spetsialist ilma ühiskonnateaduste põhjaliku tundmisega. Sellepärast esitavad marksismi-leninismi aluste kateedri õppejõud eksamitel üliõpilastele tõsiseid nõudmisi. Igalt üliõpilaselt nõutakse aine sügavat omandamist. Omandada põhjalikult marksismi-leninismi teooria — see ei tähenda mitte üksikute faktide mehaanilist pähetuupimist, vaid eeldab ka oskust teha neist faktidest õigeid printsiipalseid järeldusi ja seostada õpitavat ainet kommunismi ülesehitamise konkreetsete probleemidega.

Ent siiski esineb sessiooni käigus juhtumeid, kus ei peeta kindlalt nendest nõuetest, vaid lepitakse faktide pealiskaudse pähetuupimisega. Näiteks arstiteaduskonna stomatoloogiasakonnas II kursuse üliõpilaste keskmiseks hindeks kujunes küll „hea“, kuid tulemused oluksid kahtlemata paremad ja läbikukkumise juhtumid oleksid välditud, kui ei oleks esinenud piirdumist faktilise materjali omandamisega, võimetust teha üldistusi.

Aine põhjaliku tundmaõppimise seisukohalt omavad erilist tähtsust

Poliitökonoomiat on õpitud hoolikalt

Matemaatika-loodusteaduskonna füüsika-matemaatikaosakonnas kommunistlikud noored on — nagu näitavad hiljuti alanud kevadise eksamisessiooni tulemused — pingasatööga kogu semestri vältel suutnud põhjalikult omandada läbivõetud kursuse kõigis ainetes, mistõttu nende eksamitulemused on eeskujulikud.

III kursusel kuuluvad kommu-

nistlikud noored parimate poliitökonoomia õppijate hulka. Sm-d Hion, Rebane, Leinemann, Past jt. said selles õppeaines väga hea hinde.

Sama edukad on ka nooremate kursuste kommunistlikud noored. Sm-d Kirs, Einer, Truus jt. sooritasid marksismi-leninismi aluste eksami väga hea hindele.

H. Tiik

Peatähelepanu vene keelele

Õigusteaduskonna II kursuse kommunistlikud noored on püüdnud võimalikult hästi õppida vene keelt ja oma teadmisi sel alal rikastanud ka iseseisva õppimisega väljaspool programmi nõudeid.

Heaks näiteks sellest on kommunistlike noorte õppeedukus vene keele alal. Sm. Blumfeldtil on sooritatud vene keele eksam juba ter-

ve ülikoolikursuse ulatuses, kuna sm. Prost jõudis iseseisva õppimise teel niikaugemale, et võis sooritada vene keele eksami III kursuse eest ette. Teised kommunistlikud noored — sm-d Kaunsar, Tamm, Utt jt. sooritasid oma vene keele eksami kohe sessiooni algul ja said kõik väga hea hinde.

R. Kaik

Eduka töö alus

Põllumajandusosakonnas agroomia- ja aianduse-eriharul ja II kursusel äsja lõppenud eksamisessioon annab tunnistust sellest, et nende kursuste kommunistlikud noored valmistusid tõsiselt ja igaükselt eksamiteks. Eriti suurt tähelepanu pöördati ühiskonnateaduslike distsipliinide omandamisele.

Tehtud tööd kroonis edu. I kursuse kommunistlikud noored Lehes-te, Lätt, Ristisaar jt. said marksismi-leninismi eksamil teenitult väga hea hinde. Ka II kursusel hindas vanemõpetaja E. Raag kommu-

nistlike noorte Viru, Vipperi, Veevo jt. vastused marksismi-leninismi aluste eksamil hindega „väga hea“.

Huvitav on märkida asjaolu, et ülalmainitud üliõpilased, kes sooritasid eksami marksismi-leninismi alustes hindele „väga hea“, saavutasid eeskujulikke tulemusi ka teiste aineteks eksamitel. Sellest tuleneb paratamatu järeldus, et põhjalik tutvumine marksistlik-leninliku teooriaga on eelduseks edu saavutamisele ükskõik millisel tööalal.

A. Külaots

konsultatsioone. Kateeder on korraldanud töö nii, et iga üliõpilasel on võimalik saada soovitava õppejõu juures temale raskusi tekitavates küsimustes konsultatsioone. Kahjuks peab aga märkima, et üliõpilased, eriti I ja II kursusel, kasutavad seni konsultatsioone väga vähe. Enamasti piirduvad konsultatsioonid sellega, et vastav õppejõud ise omaalgatus korras kutsub üliõpilasi konsulteerima. Eriti suurt muretust avaldavad siin kehakultuuriteaduskonna II kursuse üliõpilased, kuigi on teada, et just neil üliõpilastel jäi nende Tartust eemalviibimise tõttu programmi läbitöötamine loengute ja seminaride osas lünklikuks. On tarvis, et KKT dekaan sm. Kudu tunneks huvi selle vastu, et mainitud kursuse üliõpilasi suunata konsultatsioonidele osavõtta. Sama on maksev ka teiste teaduskondade suhtes.

Teise suurema puudusena on ilmnunud paljude üliõpilaste püüd oma lünklike teadmisi varjata üldiste loosungide esitamisega. Kuid ei saa teha tõsiseid põhjäreldusi, kui ei ole omandatud olulist faktilist materjali. Paljad järeldused, ilma et neid suudetaks konkreetse materjali varal tõestada, viivad

pealiskaudsusele ja eksamil läbikukkumisele.

Senised eksamikogemused just tõestavad, et mitterahuldavaid hindeid on saanud nimelt need üliõpilased, kes semestri kestel pole aine kallal töötanud ja on programmis ettenähtud kirjandust läbi töötanud süsteemilt. Nii said põllumajandusteaduskonna II kursuse üliõpilased Sussen ja Roth ning matemaatika-füüsikaosakonnas II kursuse üliõpilased Reintam ja Tani eksamil mitterahuldava hinde just sellepärast, et nad jätsid faktilise materjali läbi töötamata.

Meie ülesandeks on taotella võimalikult paremaid tulemusi marksismi-leninismi aluste eksamitel. Praegu aga on juba terve rida üliõpilasi neil eksamitel läbi kukkunud. Sellepärast peab iga üliõpilane valmistuma eksamiks marksismi-leninismi alustes suurima põhjalikkusega, mitte lubama pealiskaudset ja kergemeelset suhtumist sellesse ainesse, omandama vajalikku faktilise materjali ja oskuse selle alusel teha õigeid printsiipalseid järeldusi.

E. Raag, marksismi-leninismi aluste kateedri vanemõpetaja.

Parteigrupp võitleb õppetöö taseme tõusu eest

Eksamisessioon omab ülikooli elus erilist tähendust. Ta on kogu semestri jooksul tehtud töö tulemuste selgitamise ajajärguks. Seepärast on arusaadav, et sessiooniks tuleb valmistada erilise hoolga. Teaduskonna dekaanat, parteigrupp, ametiühingu büroo ning kommunistlike noorte algorganisatsioon peavad õigeaegselt läbi viima kõik ettevalmistustööd, et kindlustada eksamite edukat sooritamist üliõpilaste poolt.

Otsustavat osa eksamite ja arvestuste edukal sooritamisel etendab muidugi üliõpilaste enesest poolt kogu semestri jooksul tehtud töö, kuid oluline on ka eksamite läbiviimise tehniline kindlustamine. Eksamite ja arvestuste tähtsate õige planeerimine, konsultatsioonide korraldamine, vajaliku kirjanduse koondamine kateedritesse ja teised abinõud soodustavad selle ürituse head kordaminekut.

Matemaatika-loodusteaduskonna parteigrupp on seepärast sessiooni ettevalmistamise ja läbiviimise küsimustele osutanud suurt tähelepanu. Väga viljakaks ürituseks ses osas kujunes grupi lahtine koosolek. Siin selgus rida tõsiseid väärtusi. Näiteks vaatamata sellele, et teaduskonnas paljudes

osakondades algas eksamisessioon juba maikuu algul, polnud dekaanat veel maikuu keskel arutanud eksamisessiooniga seotud küsimusi. Dekanaadis valitsenud arvamine, et eksamisessiooni läbiviimine on vana tuntud asi, mis kulgeb iseenest, on väärt kahjulik arvamine, mis võib esile kutsuda ainult korratust ja takistusi. Ja see juhtuski: kateedrites läks eksamisessiooni ettevalmistamine ja läbiviimine isevoolu teed.

Parteigrupp tegi kindlaks, et selle tähtsa töö unarussejätmine on toonud kaasa väga tõsiseid väärtusi. Matemaatikaosakonnas kateedrites näiteks ei olnud üliõpilastele kättesaadavaks tehtud õppeprogrammi, vaid üliõpilased pidid neid ise kokku seadma loengute pealkirjade alusel. Mõnes kateedris ei teatud sedagi, et enne eksameid ei tohi üliõpilastele teatavaks teha eksamipileti sisu. Astronoomia kateedris korraldati eksamieelseid konsultatsioone eksamipileti küsimuste järjekorras, mitte aga probleemide järgi, nagu oleks õige. Ka üliõpilaste varustamine vajaliku kirjandusega on raskusi. Selgus veel, et eksamitähapäevade planeerimisel on dekaanat teinud mõningaid vigu. Ek-

samitähapäevade ülekoormatus ei esine II kursusel marksismi-leninismi aluste ja III kursusel poliitilise ökonomia osas. Puudulik oli dekaanadi hool ka lõpetajate ettevalmistamise eest riigieksameiks, mistõttu õppejõud arasõidu tõttu tekkinud seisak marksismi-leninismi aluste konsultatsioonide korraldamises venis lubamatult pikaks.

Need ja paljud teised puudused, mis parteigrupi poolt on avastatud, näitavad, et iga sessiooni eel on hädatarvilik kateedrijuhatajate koosolekute korraldamine, mis võimaldaks eesrindlike kogemuste edasiandmist ja esinevate vigade väljaselgitamist. On lubamatu, et matemaatika-loodusteaduskonnas seda tänavu õigeaegselt ei tehtud.

Parteigrupp võttis õigeaegselt tarvitusele abinõud esiletõusnud väärtuste kõrvaldamiseks. See asjaolu koos kommunistlike noorte ja ametiühingu-organisatsiooni tubli tööga kindlustab seda, et matemaatika-loodusteaduskonnas käesolev sessioon siiski viiakse läbi hästi ja tagatakse väljapaistvate tulemuste saavutamine Nõukogude Eesti 10. aastapäeva auks.

V. Matin, matemaatika-loodusteaduskonna parteigrupi organisator.

Praegu on õige aeg tellida ajaleht „TARTU RIIKLIK ÜLIKOO“ järgnevak õppeaastaks

Ajalehe „Tartu Riiklik Ülikool“ toimetust tuleb lugejatele meelde, et praegu on aeg ära anda tellimus ülikooli ajalehele järgmiseks õppeaastaks. On soovitatav tellimus ära anda tingimata juba juuni- ja juulikuul jooksul, sest sellega kindlustatakse ajalehe korrapärane kättesaamine juba õppeaasta algusest peale.

Meie lehe tellimus üheks kuuks maksab 1 rubla. Leht ilmub aastas 10 kuu jooksul, s. o. 1. septembrist 1. juulini. Tellimusi võtavad vastu ühiskondlikud ajakirjanduse levitajad kursustel, kateedrites jne. Viimased maksavad kogutud tellimisraha ülikooli kassasse, kust väljaantav kviitung tuleb anda

Sotsialistlik võistlus iga üksiku töötajani!

Nõukogude Eesti töötajad võtavad väärikalt vastu Eesti NSV 10. aastapäeva. Iga päevaga laieneb linnades ja maal sotsialistlik võistlusvabariigi 10. aastapäeva auks. Töötajad on võtnud endale eesmärgiks täita tööstuses, transpordis ja kapitalistide alal eelseisvaks pidupäevaks käesoleva aasta 8 kuu plaan, kindlustada uus tõus meie sotsialistlikus põllumajanduses ning viia edasi meie eesrindlikku kultuuri ja teadust.

Tartu Riikliku Ülikooli õppejõud, üliõpilased, teenistujad ja töölised ei seisa sellest kõrval, ning haaratud soovist märkida omapoole panusega eelseisvat tähtpäeva, on võtnud endale üleplaaniisi sotsialistlikke kohustusi. Enne 1. maid toimunud sotsialistliku võistluse kohustuste täitmise kontroll näitas, et võistlus on soodustanud teaduskondade tööplaanide täitmist. Paljud teaduskonnad on ületanud võetud kohustusi. Näiteks õigusteaduskonna õppejõud ja üliõpilased võtsid endale kohustuseks pidada 1950. a. vähemalt 50 ettekannet, loengut ja vestlust, tegelikult olid nad juba 1. maiks pidanud ligi 200 loengut, ületades mitmekordselt võetud kohustuse. Sotsialistlike kohustuste ületamist esineb ka teistes teaduskondades.

Enne 1. maid määras sotsialistliku võistluste tulemuste hindamise komisjon kindlaks ka peamised näitajad, mis võetakse aluseks parima teaduskonna väljaselgitamisel. Nendeks näitajateks on: distsipliin, teadusliku töö plaani täitmine, teaduskonna tööplaani täitmine, üleplaaniisi sotsialistlike kohustuste täitmine, ühiskondlikest taastamistöödest osavõtmine.

Üliõpilaste õppeedukust ei võeta arvesse parema teaduskonna väljaselgitamisel, kuna sellel alal sotsialistlik võistlus ei ole lubatud ja võib viia õppejõude tahtmatult nõudlikkuse vähendamisele. Kindlate näitajate olemasolu aitab teaduskondade kollektiive sotsialistliku võistluse edasiarendamisel. Sotsialistlik võistlus peab aitama just nendel aladel saavutada veelgi suuremaid tulemusi.

Puudusi teaduskondade kollektiivide töös just nendel aladel ongi veel palju. On tarvis aktiveerida võitlust õppedistsipliini rikkumise vastu, on vaja

kindlustada teadusliku töö plaani täitmine ja ületamine, on tarvis kindlustada iga teaduskonnas ja kateedris planeeritud ürituste läbiviimine. Ja kui õppetöös on jõutud käesoleva õppeaasta lõppfaasi — eksamissessioonini, siis on tarvis viia ka teistel aladel õppeaasta edukale lõpule. Sellele aitab kaasa ENSV 10. aastapäeva tähe all kulgev sotsialistlik võistlus.

Sotsialistlikku võistlust saab senisest edukamalt arendada siis, kui iga teaduskonnas dekaan ja ühiskondlikud organisatsioonid kõige kiiremas korras selgitavad välja oma plaanide täitmises esinevad puudused ja mobiliseerivad kogu kollektiivi nende kõrvaldamiseks, kuid mitte ainult puuduste kõrvaldamisele, vaid ka plaanide ületamisele.

Selles osas aitab teaduskonna kollektiivi sotsialistlik võistlus teaduskonnas eneses, võistlus iga kateedri, eriti aga iga üksikutöötaja vahel.

Ülikoolis toimuva sotsialistliku võistluse suureks puuduseks on senini olnud just see, et on piiratud sotsialistliku võistluse kohustuste vastuvõtmisega teaduskondade ulatuses ja ainult mõnes teaduskonnas on seda arendatud edasi allapoole — kateedrite ja õpperühmade. Väga vähe on võetud individuaalseid kohustusi.

Aga edu saavutatakse sotsialistliku võistlusega teaduskonna töö parandamisel ainult siis, kui sotsialistliku võistluse kohustus on viidud iga töötajani. Eeskätt on vaja haarata sotsialistliku võistlusega neid õppejõude, kelle tööst oleneb teaduskonna tööplaani kujunenud lünkade likvideerimine. Teaduskonna aktivistid peavad tegema nende isikutele konkreetse väljakutse sotsialistlikuks võistluseks.

Arendades sotsialistlikku võistlust iga õppejõu, teenistuja ja üliõpilase, kindlustab teaduskond mitte ainult plaani lünkade likvideerimise, vaid ka plaanide ületamise.

Iga TRÜ õppejõud, üliõpilane, teenistuja ja tööline võtku endale sotsialistlike kohustusi ENSV 10. aastapäeva auks ja täitku need pidupäevaks!

I. Paul,
TRÜ Ametiühingu Komitee esimees.

Algas huvi- ja praktika-aeg

Matemaatika-loodusteaduskonna bioloogia-, geoloogia- ning geograafiaosakonnas toimus eksamissessioon juba mais, mille järel üliõpilased siirdusid välispraktikale. Eriti ulatuslik on välispraktika geograafiaosakonnas, kus see kestab olenevalt kursusest 2,5—4 kuud.

Geograafidele korraldatava välispraktika sisu on väga mitmekülgne. I kursuse teostab kõigepealt Tartu lähemas ümbruses 5-nädalase välispraktikumi geodeesia, mille kestel omandatakse vajalikud oskused geodeetilistes töodes. Järgnevalt on kavas koos II kursusega pikem õppekursioon Põhja-Eestisse, kus tutvutakse Narva, Eesti Donbassiga, samuti aga ka Põhja-Eesti loodusega.

Järgnev geoloogiline ja geograafiline osa praktikast toimub jällegi Tartu ümbruses, kuhu teostatakse rida matku ning väljasoite. Seejärel töötatakse 1 nädal meteoroloogia observatooriumis ning praktika lõpeb Emajõe toimiva hüdroloogia praktikumiga.

II kursuse õppepraktika kava on samuti väga vahelduv ning huvitav. Praktika algul töötatakse 2 nädalat

muldastiku kaardistamise alal. See osa praktikast viiakse läbi Luunjas meie teeneka mullastiku-uurija, Eesti NSV mullastiku kaardi autori A. Lillema juhtimisel. Järgneb botaaniline praktikum, edasi töötatakse 2 nädalat geoloogilises õppebaasis Püssis. Praktika lõpposa moodustab 4-nädalaline füüsilis-geograafiline eripraktikum, mis toimub loodusekaunis Taevaskojas, kus ülesandeks on selle paiga kompleksne geograafiline uurimine seoses sinna ehitatava kolhoosi hüdroelektrijaamaga.

III kursuse üliõpilased siirduvad juba menetluspraktikale, kus nad omandatud teadmisi rakendavad juba tegeliku töö juures. 4 üliõpilast on rakendama Eesti NSV Teaduste Akadeemia Geofüüsika observatooriumi juures mikrokliimatiliste uurimistööde seoses Eesti NSV looduse ümberkujundamise stalinliku plaani teostamisega, kuna 1 üliõpilase ülesandeks on Pärnu linna asulageograafiline uurimine.

IV kursuse üliõpilased peavad hankima menetluspraktika kestel materjali diplomitöö kirjutamiseks, mistõttu nende juhendamisele tuleb pöörata erilist tähelepanu. Selle

kursuse üliõpilastest on K. Kildemaa rakendatud tööle Eesti NSV Teaduste Akadeemia Maaparanduse ja Sookultuuri Instituudi juures soode uurimise alal nende põllumajanduslikule kasutuselevõtmise seisukohalt, millisel teemal K. Kildemaa kirjutab ka oma diplomitöö.

Ei puudu geograafidel võimalused ka pikemaajaks matkadeks. Nii teostab II kursuse üliõpilane Agu Kongo menetluspraktika kestel ekspeditsioonilise matka Pamiiri — NSV Liidu kõrgeimasse mäestikualasse.

Nagu näeme, seisavad meie noortel geograafidel ees töörohked suvekuud. Kuid tihlasi on see huvitavim osa geograafide ettevalmistuses, mille kestel omandatakse hilisemaks tööks vajalik kogemused ning õpitakse neid praktikas rakendada. Ühtlasi omandatakse selle juures vajalik vilumus ning vastupidavus välisuurimisteks, mis geograafidele nende edaspidises töös on hädavajalik.

E. Varep,
geograafia kateedri juhataja

Luues oma üllatavaid taimesorte kasutas Mitsurini mitmesuguseid võtteid: vahendaja meetodit, mentorimeetodit, vegetatiivse hübridiseerimise võtet jt.

Weismanistlik-morganistliku bioloogiaõpetuse järgi on kõik need meetodid ja võtted lihtsalt võimatu. Uskudes autoriteete, ei püüdnudki piiritagused selektsionärid midagi sellelaadist teha. Siit järgneki nende võimetused.

Oma esimesi samme tegi ka Mitsurini lääneteaduse mõju all. Tema geneaalsus avaldub aga selles, et veendudes lääneteaduse ebaõigetes teoreetilistes alustes, ta ei kokkunud tagasi üksinda kätt tõstmast üldtunnustatud lääne autoriteetide vastu ja oma teoreetilisi vaateid kujundamast. Nii on selge, et Mitsurini polnud lihtne aednik, puuviljasortide kasvataja, vaid on kogu bioloogiategaduse juhtija õigetele radadele, uue ja õige bioloogiategaduse looja. Mitsurini polnud looduseuurimine sihiks omaette. Mitsurini õpetus kasvab välja praktikast, oli tihedalt seotud tegeliku elu vajadustega. See andiski talle õige suuna, aluse ja tugevuse. Just mitsurini bioloogia puhul võime veenduda, kuivõrd õige, tabav ja kujukas on seltsimees J. V. Stalini poolt antud teaduse iseloomustus: „Teadust sellepärast nimetatakse teaduseks, et ta ei tunnusta fetišeid, ei karda tõsta kätt väljasureva vana vastu ja kuulatab tervalt kogemuse, praktika häält.“

Mitsurini bioloogia puhul peame aga alla kriipsutama veelgi üht asjaolu. Siin pole tegemist teaduse lihtsa puhastamisega ebatä-

Näituse tänava ühiselamus elunevate üliõpilaste hulgas on aratanud sügavat pahameelt kütja sm. Raidla perekonna käitumine. Peale Raidla enda elavad ühiselamus veel tema abikaasa, kes töötab samas koristajana, ja tema ema. Eriti viimased kaks tunnevad end ühiselamus täielike peremeestena ja ei tunnusta oma võimutsemises mingeid piire.

Nii on Raidlad hakanud ühiselamu õppetuba pidama oma korteri juurde kuuluvaks ruumiks. Siin triigitakse pesu ja tehakse muid majapidamistöid, mistõttu üliõpilastel pole sageli võimalik kasutada õppetuba rahulikuks õppimiseks. Üliõpilaste pesuruumi antakse võõrastele isikutele kasutada pesupesemiseks, kusjuures keegi selleks püüdnud ei ole. Poole õnest on Raidlad muutnud oma kartulimaaks, kuigi neil ka Raadil on aiamaa olemas. Singi on rida peenraid antud kõrvalistele isikutele. Samal ajal aga tunnevad üliõpilased vajadust korvpalliväljaku järele. Väga ebameeldiv on ka see, et Raidlate korteris peetakse kolme (!) koera, kes sageli jooksevad ringi koridorides ja loomulikult ei osuta mingit lugupidamist puhtuse ja korra nõuete vastu.

Raidlad ei vali vahendeid selleks, et mustata ja teotada ühiselamus elunevaid nõukogude üliõpilasi. Nii mõeldi välja lugu, et kurdandil Lepik ja Köster olevat ühiselamu vanema passiivsel heakskiidul organiseerinud oma korteris joomingu. Asja hilisemal uurimisel aga selgus, et kumbagi mainitud kursantidest polnud sel õhtul koduski! Pahatihti sõimavad Raidlad üliõpilasi valimata sõnadega. Näiteks valisid nad oma toore pilke objektiks Isamaasõja invaliidi sm. Salumäe lahinguis saadud vigastuse. Tühisel põhjusel on jämedalt sõimatud ka üliõpilasi Saart, Küla jt. Mõned VI keskkooli õpilased, kes tahtsid kokku saada oma ühiselamus eluneva õpetaja sm. Reiljaniga, visati Raidlate poolt sõna otseses mõttes välja.

Neist ja arvukaist taolistest faktidest on informeeritud majandusosakonna juhatajat sm. Raudseppa ja ühiselamute juhatajat sm. Kaldveed, kuid nende poolt Raidlate korralekutsumiseks midagi ette võetud ei ole. Niisugune olukord ei tohi kauem kesta. Meie üliõpilased ei või taluda selliste isikute „tegevust“ oma ühiselamus.

H. Tigane,
Näituse tän. ühiselamu vanem.

Üliõpilaste teaduslike võistlustööde temaatikast 1950/51. õppeaastaks

MARKSISMI-LENINISMI KATEEDER

1. Klassivõitlus proletariaadi dik-tatuuri tingimustes.
2. Marksistlik-leninlik õpetus nõukogulikust patriotismist.
3. Linn ja maa vastandlikkuse likvideerimisest NSV Liidus.

OIGUSTEADUSKOND

1. Eesti NSV arengu põhiõppid (1940.—1950. a.).
2. Kodanliku riigimehhanismi purustamine ja uue nõukogude riigimehhanismi loomine ENSV-s.
3. Rahvusvaheliste õigusnormide rikkumine imperialistliku leeri riikide poolt pärast Teist Maailmasõda.
4. NSV Liit — rahu ja demokraatia leeri juhtiv jõud.
5. Parempoolsed sotsiaaldemokraadid kui töölisklassi reetjad ja nende osa kaasaegses kodanlikus riigiaparaadis.
6. Elarveliste asutiste alaeelarvete koostamine ja täitmine.
7. Katoliku kiriku kaasaegsed poliitilised õpetused ameerika imperialismi ja reaktsiooni relvana.
8. Valimisõiguse arenemine NSV Liidus.
9. Kriminaalvastutus agressiivse sõja propaganda eest.
10. Kohus rahvademokraatia maa-des.
11. Nõukogude tsiviilprotsessi põ-

hiprintsiidid.

12. Kolhoosipere nõukogude õiguses.

ARSTITEADUSKOND

1. Vereurmarohu (Chelidonium majus) toksikoloogia.
2. Esmaabist traumatismi puhul Lõuna-ENSV-s.
3. Trichomonas-kolpiidi etioloogia, diagnoos ja ravi.
4. Ravimtaimede seemnete idanemisest.
5. Rakkude rasvastumuse tekkinemise sõltuvus organismi üldseisundist (eksperimentaalne uurimus).
6. Punase vere asümmeetrilise orgaaniliste närvihaiguste puhul.
7. Kudeteraapia Vabar. Tartu I Haavakliiniku materjali põhjal 1949. a.

AJALOO-KEELETEADUSKOND

1. Nõukogude rahvuslike vabariikide moodustamine aastail 1917—1918.
2. Streigilikumine Põhja-Eestis aastail 1912—1914.
3. Opetaja kuju nõukogude ilukirjanduses.
4. Pedoloogia sugemed Eesti kodanlikus pedagoogikas.
5. Kommunistliku noorsooühingu ja pionieriorganisatsiooni osa võitluses kõrge õppeedukuse eest.
6. Nõukogude patriotsismi kasvatamise psühholoogilised alused (eriti silmas pidades vanemat kooliiga).

(Järgneb)

Vastuseks meie kriitikale

„Bolševistlikult võeldada õppetöö taseme tõstmise eest“

Selle pealkirja all ilmus meie lehe 19. mai numbris artikkel, milles kritiseeriti teravalt ka geometria kateedri assistendi S. Riivese loengute kvaliteeti. Kateedri korraldas selle arvustuse aruteluks 6. juunil lahtise koosoleku, kus see arvustus leiti olevat põhjendatud. Selle koosoleku tulemuste põhjal teaduskonna kateedrijuhatajate nõupidamine 7. juunil otsustas vabastada sm. Riives loengute pidamisest.

Täna arvustuse kirjutajaid ja kõiki kateedri lahtisest koosolekust osavõtjaid nende vaeva eest geometria kateedri õppetöö taseme tõstmise heaks.

Prof. J. Sarv,
geomeetria kateedri juhataja.

TEADAANNE

1. TRÜ Raamatukogu palub inventuuri tõttu kõik raamatukogust laenatud raamatud tagasi tuua hiljemalt 1. juuliks s. a.

2. Eksamissessiooni kestel on TRÜ Raamatukogu lugemissaalid avatud tööpäeviti kella 8—23 ja puhkepäeviti kella 10—20.

K. Noodla,
Direktori aj. kt.

Prof. A. Vaga

Vastutav toimetaja J. Feldbach

RAHVUSRAAMATUKOOGU

AR

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNU komitee ja ametiühingu komitee häälekanaja

Nr. 22 (69) Reedel, 16. juunil 1950. a. III aastakäik

Sotsialistlikus võistluses uutele saavutustele Eesti NSV 10. aastapäeva auks

Ainult üks kuu lahutab meid suurest pidupäevast — Eesti NSV 10. aastapäevast. Nõukogude Eesti töötajad sammuvad pingsas sotsialistlikus võistluses vastu sellele suursündmusele, et uute tööviitide ja saavutustega kõigil rahvamajanduse ja kultuurilise ülesehituse aladel väärikalt vastu võtta nõukogude võimu kehtestamise 10. aastapäeva.

Ka Tartu Riikliku Ülikooli kollektiiv pole siin jäänud kõrvaltvaatajaks, vaid on võtnud endale uusi täiendavaid sotsialistliku võistluse kohustusi. Sotsialistliku võistluse kui sotsialismi ülesehitamise kommunistliku meetodi õige rakendamine annab määratu suuri tagajärgi, kuna ta loob kõik võimalused masside loova energia ja initsiatiivi rakendamiseks ning ärakasutamiseks.

Sotsialistliku võistluse tulemuste kontrollimine ja kokkuvõtete tegemine 1. maiks näitas, et sotsialistlik võistlus on etendanud olulist osa ülikooli töö parandamisel. Paljud teaduskonnad on täitnud ja ületanud võetud kohustusi.

Põhilisteks näitajateks, milliste alusel 1. maiks tehti sotsialistliku võistluse kokkuvõtteid ja otsustati parima teaduskonna küsimus, olid õppedistsipliin, teadusliku töö plaani täitmine, üleplaaniliste sotsialistlike kohustuste täitmine, ühiskondlikest taastamistöödest osavõtmine jne. Siinjuures tuleb veel kord alla kriipsutada, et üliõpilaste õppeedukust ei ole lubatud võtta arvesse parema teaduskonna väljaselgitamisel, kuna see võib mõjustada negatiivselt õppeprotsessi kulgemist. Kuid samal ajal sotsialistlik võistlus peab just eespooltoodud põhiliste näitajate osas olema selleks teguriks, mis innustab ja mobiliseerib kogu meie kollektiivi ja igat tema liiget andma oma parimat õppe-teadusliku ja ideelis-kasvatustliku töö tõstmiseks uuele, kõrgemale tasemele.

Tuleks märkida, et just nende otsustavamate küsimuste lahendamisel on teaduskondade kollektiivide töös küllaltki suuri puudujäike. Nii näiteks õigusteaduskonnas kollektiiv, kes täitis enamiku sotsialistliku võistluse kohustustest korralikult ja isegi ületas mõningal alal neid tunduvalt, ei pööranud vajalikku tähelepanu õppedistsipliini küsimustele. Selle otseks tagajärjeks oli see, et õigusteaduskonna kollektiiv, kui üks kindlamaid pretendentide esikohale, pidi sotsialistliku võistluse kokkuvõtte tegemisel leppima küllaltki tagasihoidliku kohaga. Toodud fakt näitab seda, et sotsialistliku võistluse käigus ei tohi silmapaari vahetada ühtegi tööloiku, vaid võetud kohustuste täitmise üle tuleb teostada pidevat kontrolli. Sellega tagatakse sotsialistliku võistluse pidev juhtimine ja ühtlasi ka vajalik abi mahajäänutele. Sellest põhimõttest on õigesti aru saanud matemaatika-loodusteaduskonna ametiühingu büroo esimees sm. M. Kask, kes pidevalt kontrollivad teaduskonnas kõikide kateedrite poolt võetud sotsialistlike kohustuste täitmist,

vestlevad kateedrite juhatajatega esilekerkinud raskuste üle ja aitavad neid kõrvaldada. Samasuguse hoolikusega on organiseeritud kontrolli sotsialistliku võistluse kohustuste täitmise üle ka arstiteaduskonna ametiühingu büroo poolt. Ülejäänud teaduskondadel, kus senini niisugust pidevat kontrolli ja abistamist organiseeritud pole, tuleb teha siit vajalikud järeldused, kuna see on vajalik töö parandamise huvides.

Oluline osa meie ülikoolis tehtava õppe-kasvatustliku töö parandamiseks on sellel, kui võrd sotsialistliku võistluse kohustused on viidud iga üksiku töötajani. Peab märkima, et siin on teha veel palju. Sotsialistliku võistluse kohustused, mis on vastu võetud kogu teaduskonna ulatuses ja mis pole viidud üksikute kateedriteni ning üksikute töötajateni, on sageli pealiskaudsed ning sotsialistlik võistlus kujuneb formaalseks ja bürokraatlikuks paberimäärimiseks, millel pole midagi ühist tõelise sotsialistliku võistlusega. Tuleb tähele panna, et kui enamikus teaduskondades on sotsialistliku võistluse kohustused viidud siiski kateedriteni, siis õpperühmade osas on see veel mitteküllaldane. Hoopis halvem on aga lugu individuaalsete kohustuste vastuvõtmisega. Mõnes teaduskonnas on siiski võetud ka individuaalseid kohustusi, näit. veterinaarteaduskonnas dots. E. Peepsen, prof. Ridala, prof. Kaarde jt., kelle kohustused on küllalt konkreetsed ja tõsised. Kuid samal ajal on vastu võetud selliseid kohustusi, mis kedagi ei mobiliseeri ja mis on iseenesest mõistetavad. Näiteks kohustuvad dots. R. Säre, van.-õp. P. Saks ja assistent E. Koppa lõpetama Marksismi-Leninismi Ohtuülikooli tähtsajaliselt. Veterinaarteaduskonnas ametiühingu büroo on siin tähelepanemata jätnud juhised, mis tal anti sotsialistliku võistluse kohustuste täitmise kontrollimisel TRÜ Ametiühingu Komitee poolt.

Ka põllumajandusteaduskonnas on individuaalseid kohustusi vastu võtnud ainult 3 töötajat, samuti metsandusteaduskonnas. Matemaatika-loodusteaduskonnas on individuaalseid kohustusi võtnud ainult prof. Piiper. Teistes teaduskondades pole individuaalseid kohustusi aga üldse vastu võetud. See on suur puudujäik, mille likvideerimisele tuleb asuda otsekohe, sest otsustava edu saavutamise teaduskonna, kateedri ja õpperühma töö parandamisel on võimalik ainult siis, kui sotsialistlik võistlus on viidud iga üksiku töötajani. Selle ülesande lahendamisel on suur osa täita ühiskondlikel organisatsioonidel, eriti aga ametiühingu organisatsioonil.

Pole kahtlust, et juhul, kui sotsialistlik võistlus haarab igat kateedrit, igat üksikut töötajat, siis me mitte ainult likvideerime oma töös esinevad lüngad, vaid kindlustame ka oma tööplaanide täitmise ja tunduva ületamise ning läheme uute tööviitide vastu Eesti NSV rõõmsale juubelpäevale.

Spordielu suursündmus

Laupäeval ja pühapäeval, 17. ja 18. juunil toimub Tartus Tamme staadionil üleüldise kergejõustiku korrespondentsvõistluse I voor. Võistluste kavas on laupäeval meeste 100 m jooks, 800 m jooks, kaugushüpe, naistele 100 m jooks, kuulitõuge, kõrgushüpe. Pühapäeval on kavas meeste 200 m jooks, 5000 m jooks, kuulitõuge. Igal alal kuulub arvestamisele 25 parema võistleja tagajärg. Iga võistleja võib osa võtta 3 võistlusalast.

Võistluste algus on laupäeval kell 17, pühapäeval kell 11.

Tartus toimuvad koos korrespondentsvõistlustega linna spordiühingute vahelised võistlused, kus Tartu Riikliku Ülikooli Spordiklubi võistleb Tartu linna spordiühingute koondusega. Mõlemad võistkonnad peavad välja panema igal alal 25 võistlejat. Kõigi ülikooli kergejõustiklaste aukohus on osa võtta 17. ja 18. juunil üleüldisest korrespondentsvõistlustest kergejõustikus.

Tõstke sessiooni teisel poolel veelgi saavutatud tööpinget!

* * *

Eksamite kroonikat

Väljapaistva eduga

Matemaatika-loodusteaduskonna matemaatikaosakonna III kursusel toimus eksam kompleksmuutuja funktsiooniteoorias. Eksamiksid olid üliõpilased valmistunud põhjalikult, kusjuures eeskujuandvat osa etendasid siin kommunistlikud noored. Kommunistlikud noored Hion ja teised andsid eksamil silmapaistvalt põhjalikke vastuseid ja said hinde „väga hea“.

Maha ei jäänud ka ülejäänud eksamisooritajad. Kõik 7 üliõpilast, kes olid registreerunud eksami sooritamiseks, ilmusid õigeaegselt kohale ja sooritasid eksami väga heale hindele.

S. Karu

* * *

Üheks edukamaks kollektiiviks ajaloo-keeleteaduskonnas on ajaloo-osakonna III kursuse Hiljuti toimus siin eksam slaavlaste ajaloo. Eksami sooritas 4 üliõpilast — sm-d Kalits, Kõrv, Mutso ja Unt, kelle õpinguraamatutesse kirjutati hinne „väga hea“.

K. Männiste

Kommunistlike noorte eeskujul

Põllunduse aluste ja taimekasvatuse eksam põllumajandusteaduskonda zootehnika eriharu II kursuse üliõpilastele. Üksteise järel astuvad üliõpilased eksamilaua juurde, et esitada aruannet aasta jooksul tehtud tööst.

Kindlalt vastab oma piletit kommunistlik noor Lembit Nukk. On tunda, et ta on põhjalikult omandanud selle tähtsa erialase aine. Vastavalt sellele kujuneb ka õppejõu otsus: ta hindab Lembit Nuki teadmisi väga hea hindega. Samasuguse eduga sooritavad eksami ka Peet Pajos, Uno Esula, Laine Aas jt., kelle rinda samuti ehib kommunistliku noore märk. Nad täidavad eeskujulikult kommunistliku noore esimest kohustust — olla eesrindlane oma töös.

Kommunistlike noorte suurepärase esinemise määrab ka eksami üldise tulemuse: 12-st üliõpilasest 9 sooritab eksami hindele „väga hea“, kuna ülejäänud kolm saavad hea hinde.

P. Saarik

Kaks eksamipäeva — kahesugused tulemused

Marksismi-leninismi alused — see on tähtsaim õppeaine, mis annab kätte võtme teiste distsipliinide, kõigi probleemide õigeks mõistmiseks ja lahendamiseks. Õiget arusaamist sellest tõest osutasid loogika-psühholoogiaosakonna I kursuse üliõpilased Tiivas, Veevers, Vuks, Reidsalu, Kuum ja Kivimägi, kes õiendasid eksami marksismi-leninismi alustes väga heale hindele.

Hoopis teissugust pilti aga pakus sama kursuse teine eksamipäev. Seekord oli eksamisooritajaid ainult viis, kuid väga hea hinde saavutas vaid kaks üliõpilast. Ülejäänuid sm-d Uibo ja Paurson pidid leppima ainult rahuldava hindega, kuna E. Siidva eksamitulemus kujunes koguni mitterahuldavaks. Oleks tarvis, et needki üliõpilased võtaksid eeskujul oma eesrindlikest seltsimeestest ja muudaksid oma suhtumist marksismi-leninismi aluste õppimisse.

K. Roosaar

Rohkem hoolt vene keele õppimisele!

Metsatööstuse osakonna III kursuse küllalt töökas ja võimerikas kollektiiv. Eriainete eksamite tulemustega sellel kursusel võib rahule jääda, nurisemiseks annab ainult põhjust õppeedukus vene keele osas.

Siin esinevatest puudustest andis kujuka pildi toimunud eksam rühmas „C“. 12-st üliõpilasest suutis saavutada väga hea hinde ainult üks, haid oli 5, kuna tervelt pool kõigist üliõpilastest õiendas eksami rahuldava hindele.

Praeguses olukorras ei saa nende tulemustega rahule jääda. Selle rühma üliõpilastel, samuti ka õppejõul sm. Andronovil tuleb tõsiselt mõelda edasijõudmise parandamise võimalustele vene keele osas, sest selleta pole mõeldav jätku edu ka eriainete õppimises.

P. Vaiksoo

Mitte lubada enesega rahulolu

Kevadine eksamissessioon Tartu Riiklikus Ülikoolis on täies hoos. Kuni 10. juunini s. a. üliõpilailiselt ilmus üliõpilasi eksamitele 6021 korral, neist sooritati 6006 eksamit ehk 99,75%, kuna mitterahuldavaid hindeid või eksameile mitteilmumisi esines 15 juhul, mis moodustab 0,25% eksamitele ilmumise koguarvust.

Üliõpilailiselt sooritatud eksamitest (6006 eksamit) saadi väga häid hindeid 3012 (50,15%), häid 2179 (36,28%) ja rahuldavaid 815 (13,57%).

Vaadeldes eksamite tulemusi teaduskonniti seisab väga heade hinnete poolest esikohal arstiteaduskond, kus saadi väga häid hindeid 61,1%, häid 28,9%, rahuldavaid 9,9%, mitterahuldavaid 0,4%. Head on tulemused ka veterinaarteaduskonnas, kus väga häid hindeid on kuni 10. juunini saadud 56,8%, häid 54,5%, rahuldavaid 8,7%, kuna mitterahuldavaid polnud.

Ajaloo-keeleteaduskonnas on väga häid hindeid 56,5%, häid 51,6%, rahuldavaid 11,9%. Mitterahuldavad puuduvad samuti.

Toodud statistiline informatsioon ei või mingil määral mõjutada eksamineerimiste edasist käiku, vaid kohustab ka hinnete headusel esirinnas sammuvate teaduskondade dekaane, kateedrijuhatajaid ja teisi õppejõude rangelt silmas pidama, et kõrgete näitajate saavutamiseks ei või vähendada eksameil esitatavaid nõudeid. Samuti ei tohi saavutatud võrdlemisi head tulemused põhjustada enesega rahulolu ega tööpinge langust, sest ees seisab veel sessiooni teine, otsustav pool.

Ü. Kurvits, õppeosakonna ülema kt.

Aktivistide töö kõrgemale tasemele!

Hoolimata TRÜ rektori, ELKNU TRÜ Komitee ja TRÜ Ametiühingu Komitee vastavast otsusest on siiski ilmnenu, et reas teaduskondades on eksamite käiku jälgivate aktivistide kontrollpostide töö jäänud paberile. Nii on aktivistid õieti täiesti tööle rakendamata arsti-, kehakultuuri- ja õigusteaduskonnas. Pisut parem on olukord ajaloo-keele-, põllumajandus-, metsandus- ja matemaatika-loodusteaduskonnas, kuid ka seal esineb aktivistide töös veel võrdlemisi suuri puudusi.

Kõigepealt tuleb märkida, et leidub aktiviste, kes jätkavad täitmata oma ülesanded või suhtuvad neisse vastutustundetult. Kujukaks näiteks sellest on õigusteaduskonna I kursuse üliõpilase Jüri Langi käitumine, kes pidi olema aktivistiks 12. juunil toimunud riigi ja õiguse ajaloo eksamil. Lang ei ilmunud eksami alguseks kohale ega tundnud mingit huvi selle vastu, kas üliõpilased sooritavad eksamit või mitte. Aktivisti lohakuse tagajärjel pidi õppejõud ootama enam kui tunni, enne kui ilmus esimene eksamisooritaja. Samalalaadne juhtum leidis aset põllumajandusteaduskonna II kursusel marksismi-leninismi aluste eksamil (aktivist sm. H. Narüberg).

Tihti on aktivistid eksamil küll kohal, kuid nad ei täida seal oma peamisi ülesandeid, arvates, et piisab sellest, kui nad korralikult esitavad nõutavad aruanded komсомoli- ja ametiühingukomitee ühisele korrapidajale. Veelgi enam: leidub aktiviste, kes ei täida korrali-

kult sedagi kohustust ja esitavad puudulikke aruandeid. Tihti on märgitud mõne üliõpilase kohta, kes pidi eksami sooritama antud päeval, et ta sooritab eksami uuesti. Märkimata aga on jäetud, miks üliõpilane sooritab eksami uuesti: kas sellepärast, et ta sai mitterahuldava hinde või mõnel muul põhjusel. Selline on lugu näiteks aktivist sm. Kraagi aruandega marksismi-leninismi aluste eksami kohta loogika-psühholoogiaosakonna I kursusel. Teiseks väärnähtuseks on see, et paljud aktivistid (näit. sm. Tõevere ajaloo-keeleteaduskonna IV kursusest) ei lisa aruandele lühikest seletust eksami ebaõnnestumise põhjuste kohta. Kolmas grupp aktiviste (näit. sm-d E. Kirt ja D. Pruul põllumajandusteaduskonnast, sm. K. Uibo ajaloo-keeleteaduskonnast, sm. O. Oun metsandusteaduskonnast jt.) jätkavad märkimata üliõpilaste eksamile mitteilmumise põhjuste, kuigi aktivisti üheks oluliseks ülesandeks on hoolitseda kõigi üliõpilaste õigeaegse kohaleilmumise eest.

Siinkohal märgitud faktidest tuleb, et aktivistid peavad oma tööd oluliselt parandama. Selle vastu peavad huvi tundma teaduskondade komсомoli-algorganisatsioonide ja ametiühingu bürood, aga ka dekaadid. Nõnda jõuame niikaugele, et aktivistide kontrollpostide süsteem kõikjal kujuneb tähtsaks teguriks võitluses parimate eksamitulemuste eest.

J. Veevo,

ELKNU TRÜ Komitee õppetöösektori juhataja kt.

Mida näitab kahe sessiooni tulemuste võrdlemine

Võrdleme kahe sessiooni tulemusi matemaatika-loodusteaduskonna geoloogiaosakonna III kursusel. See kursus töötab üldiselt hästi, mis avaldub ka selles, et poliitkoonoomias on saadud ainult head ja väga head hinded. Ka eriainetes on suvise sessiooni tulemused samasugused, välja arvatud kahe semestri aine petrograafia, milles ühel üliõpilasel on rahuldav hinne. Selle eest on aga lubamatult palju

(50%) rahuldavaid hindeid vene keeles.

Talvisel sessioonil sai eriaines (ajalooline geoloogia) rahuldava hinde üks üliõpilane, palju rahuldavaid hindeid (43%) oli aga orgaanilises keemias. Need tulemused näitavad, et vene keele õppimine nõuab veel palju suuremat hoolt ja et raskematele üldainetele tuleb pühendada tõsisemat tähelepanu.

A. Vaik

Riigieksamitelt

Õigusteaduskonnas

Küpsuse viimaseks tõsiseks kontrolliks ja proovikiviks pärast viis aastat kestnud pingelist õppetööd on õigusteaduskonna lõpetajatele praegu toimuvad riigieksamid. Et õigusteaduskonna lõpetajate enamik on valmis astuma tegelikku ellu hea kvalifikatsiooniga juristidena, seda tõendavad riigieksamite senised edukad tulemused.

Teades, et marksistlik-leninliku teooria tundmine on tarvilik iga teaduseharu spetsialistidele, valmistusid lõpetajad erilise hoolikusega riigieksamiks selles aines. Tänu oma teadmiste väsimatule täiendamisele ja avardamisele näi-

tasid marksismi-leninismi riigieksamil eeskujulikke teadmisi sm-d Kalits, Tarnarutski, Auling, Lindsaar, Seedre, Toomus, Kon, Raudsalu ja Bergman.

Riigi ja õiguse teoorias sooritasid riigieksamit väga hea hindega sm-d Kalits, Auling, Pärn, Adler, Zupsman, Kon, Raudsalu, Bergman ja Tarnarutski.

Lõpetajad jätkavad ettevalmistust tsükli eriala riigieksamiks ning diplomitööde kaitsmiseks, et kõrgete hinnetega tähistada väärikalt ajaloolist päeva — Eesti NSV 10. aastapäeva.

E. Kirsimägi

Veterinaarteaduskonnas

Veterinaarteaduskonnas algasid riigieksamid juuni esimestel päevadel invasioon- ja infektsioonhaiguste eksamiga. Et kogu V kursuse kollektiiv oli pingsalt valmistunud eksamik, kasutasid hulgaliselt konsultatsioone, sooritati esimene riigieksam hästi. Eksamihinneteks saavutati enamikus „väga hea“. Eksamil kirurgias saavutati keskmiseks hindeks 4,6.

Õppetöö eesrindlastena paistavad

silma üliõpilased K. Peterson, O. Savisaar ja H. Tomberg.

Kogu V kursuse kollektiiv loodab sooritada kõik riigieksamid hästi ning siirduda kvalifitseeritud veterinaararstidena tööle omal erialal, et anda omapoolne panus vabariigi sotsialistliku põllumajanduse ülesehitamiseks ning loomakasvatuse edasise tõusu kindlustamiseks.

U. Karu

Saavutada otsustav murrang kaugõppe töös

(Alanud õppe- ja eksamissessiooni puhul)

Mittetatsionaarne õppetöö meie ülikoolis muutub iga aastaga üha mitmepalgelisemaks ja komplitseeritumaks. Nõuded kasvavad järjest. Luuakse juurde uusi osakondi ja isegi terve teaduskondi. Nii näiteks käesoleva aasta algul avati kaugõppeosakonna juures põllumajandusteaduskond agronomia ning zootehnika eriharudega ning alates uuest õppeaastast avatakse ka geograafiaosakond. Meie Nõukogude vabariigi kasvav sotsialistlik rahvamajandus nõuab järjest enam uusi kõrgema kvalifikatsiooniga spetsialiste. Ka meie kaugõppeosakond on hakanud juba välja laskma noorte eriteadlaste esimesi lende, kuigi seni veel väikesearvulisi. Kui eelmisel aastatel lõpetas meil mittetatsionaarselt ülikooli enamasti vaid 2—3 inimest aastas, siis käesoleval õppeaastal anname juba 10 lõpetajat, kelledest 4 on juba diplomi kätte saanud, 6 lõpetajat aga õiendavad praegu riigieksameid (seltsimehed V. Aarma, C. Press, H. Tallo, P. Toom, L. Zupsman ja L. Heringson). 1951. a. lõpetab mittetatsionaarselt meie ülikooli juba vähemalt 25 inimest. Nii hakkab ka mittetatsionaarne osakond oma võlga riigi ees tasa tegema.

Kuid mittetatsionaarse õppetöö protsess iseenesest on küllalt raske nii üliõpilastele kui ka õppejõududele ja kaugõppeosakonnale. Seoses juurde tulevate mitmekesiste erialaste profiilidega muutub loengu tunde tunniplaan kirjumaks, tema koostamine tunduvalt raskemaks. Arvesse võttes ka veel mõningaid raskusi kvalifitseeritud professor-õpetajaskonna koosseisuga eriti käesoleval aastal ning osalt majanduslikke küsimusi, ei tule imestada et kaugõppe töö muutub palju

pingelisemaks, ühtlasi veel vastutust rikkamaks senisest.

Selle-est aga on võtnud hoogu loengukonspektide paljundamine niisugustes tähtsates ainetes, nagu NSVL rahvaste kirjanduse ajalugu, väliskirjanduse ajalugu, NSVL riigi ja õiguse ajalugu jne. On koostatud ja paljundatud õppevahend analüütilises geomeetrias (joonistega), ajaloos ürgkogukondliku korra alal. Praegu on kirjastamisel ja üliõpilased saavad loodetavasti sessiooni aja vältel kätte poliitökonoomia programmi, samuti õppevahendi poliitiliste õpetuste ajaloo alal.

On tunduvalt paranenud ka õppe-metoodiliste juhendite kvaliteet, kuigi nad ei seisa veel nõutaval tasemel. Suurt tähelepanu on Kõrgema Hariduse Ministeerium osutanud kontrolltööde teostamisele ja nende läbivaatamisele õppejõudude poolt. Õppejõudude retsensioonid, mis koostatakse nüüd uute nõuete kohaselt, peavad üliõpilastel aitama antud küsimust mitmekülgset selgitada. Ent väga aeglaselt toimub kontrolltööde laekumine. Üliõpilased ei pea kinni määratud tähtaegadest, valmistades niiviisi endale ja õppejõududele semestri lõpul tõsisid ümmikuid. Nii näiteks kavatsesid vist seltsimehed R. Kaera, V. Kull, V. Rüütberg, H. Loooris ja mitmed teisedki oma kontrolltööd sessioonile tulles kaasa tuua. Võib juba ette aimata, et sellised „tööd“ ei täida oma otstarvet ning õppejõud ei suuda neid ka enam läbi lugeda, rääkimata retsensioonidest.

Akadeemilise võlgnevuse likvideerimise alal pole kaugõppeosakond ikkagi veel saavutanud otsustavat murrangut, hoolimata iga kuu viimasel nädalal korraldatavatest konsultatsioonidest, milledest

osavõtt oli puudulik, töö pealiskaudne. Nii kasutati kõigi ainete alal novembris 46 korda konsultatsioone, aprillis aga juba 226 korda. Kuid seda ei saa pidada kaugeltki piisavaks.

Tulemuseks osutus paratamatult tohtu suur eksmatrikuleerimine, mis kandas meie üliõpilaste koosseisu ainult selle aasta nelja esimese kuu jooksul ligi saja inimese võrra. Suuri väljalangemisi on veel ette näha ka pärast praegust sessiooni. Kuid kaugõppeosakond läheb otsustavalt akadeemilise võlgnevuse likvideerimise teele, et jäädavalt lõpp teha sellele pahale, mida mittetatsionaarse õppetöö osas hakati pidama juba just kui normaalseks nähteks. Ja kuigi meil ajutiselt tuleb leppida vähema üliõpilaste koosseisuga, saavutame siiski kvaliteedi selles koosseisus ja teeme lõpu riigi krediidi asjata raiskamisele.

Üliõpilastel, kui nad tahavad omandada nõukogude eesrindliku teaduse ja saada kõrgelt kvalifitseeritud spetsialistideks, tuleb kiire korras omandada vene keel, esialgu vähemalt vabalt lugemiseks oskuse ulatuses, et oleks võimalik iseseisvalt töötada kirjanduse kallal. On lubamatu nähe, kui mõni õppejõud võtab vastu ainult loengukonspekti järgi ettevalmistatud eksami või arvestuse.

Alanud sessioon mobiliseerigu täies ulatuses nii meie mittetatsionaarse üliõpilaste kui ka professor-õpetajaskonna jõud. Suvises sessioonist oleneb väga palju. Mõnes osas on ta isegi määravaks teguriks. Seepärast ei tohi lasta ühtki tundi kaotsi minna. Soovime seltsimeestele pingsaks tööks jõuda ja püsivust!

E. Ertis,
kaugõppeprorektor.

Kompleksne uurimismeetod esikohale

Suvine õppetövaheaeg on peagu kõigile UTÜ osakondadele väärtuslikuks materjalide kogumise ajaks, kohapealsete uurimiste teostamise ja katsete läbiviimise ajaks, baasiks talvisele analüüsile ja järelduste tegemisele. Ühtlasi on ta ka silmaringi laiendamise ja sidemete loomise ajaks. Sel eesmärgil korraldavad osakonnad iga aastaga üha enam ekspeditsioone, ekskursionsioone, põldkatseid jne.

Võrreldes aga meie UTÜ üritusi samalaadsete üritustega vennasvabariikides, torkab silma meil valitsev probleemide pillatus. Samal ajal, kui vennasvabariikides töötavad mitme osakonna üliõpilased ühe objekti tervikliku uurimise juures, töötavad meie osakonnad, ringid ja tihti isegi üksikud UTÜ liikmed eri teemade kallal, eri kohtades, sidumata neid ühtseks tervikuks.

Vennasvabariikide kogemustest näeme, kuidas saab ühe probleemi terviklikuks lahendamiseks rakendada isegi nii erinevatel erialadel õppijaid, kui seda on ajaloo-keeleteaduskonna ja füüsikaosakonna üliõpilased. Nii näiteks on Tomski ülikooli üliõpilased abistanud oma linna tähtsamaid tööstusi paljude aktuaalsete probleemide edukal lahendamisel, kusjuures füüsikud ja matemaatikud aitasid parandada ning täiustada tehnoloogilist protsessi, kuna ajaloo-

keeleteaduskonna üliõpilased, tänu oma teadmistele poliitökonoomias, tegid tõhusaid ettepanekuid käibevahendite ringluse kiirendamiseks. Lähis aitavad üliõpilased lahendada käitise toorainete probleemi, tehnoloogilist protsessi, uurivad tehase ajalugu jne.

Niisugused kompleksed uurimisviisid kindlustavad tiheda koostöö kõigi erialade spetsialistide vahel ja sellega ka probleemi igakülgse valgustuse ja õige lahenduse. Teame ju juba dialektilise materialismi põhireeglite alusel, et maailmas on kõik pidevas arengus ja vastastikkuses seoses, ning seetõttu pole võimalik ühtki probleemi teisiti tervikuliselt lahendada.

Seetõttu on kompleksne uurimismeetod leidnud täisõiguse teistes nõukogude ülikoolides ja järelikult peab leidma selle ka TR Ülikoolis.

Esimese kompleksse probleemi lahendamisele asusid meie UTÜ-s mõeldunud aastal bioloogiasakonna ja metsandusteaduskonna üliõpilased, uurides suvisel ekspeditsioonil Koiva jõe ala lühitade floora, faunat ja võimalusi nende otstarbekamaks majanduslikuks kasutamiseks. Meie üliõpilaste teadusliku töö senine üldine pillatus on kahtlemata ka õppejõudude — juhendajate ja ülikooli juhtkonna senise ebaõige töösuuna tulemus. Ülikoolis valitsevat perspektiivipuudust iseloomustab juba näiteks

olukord bioloogiliste baasidega. Neid baase ja baasikesi leidub meil kõikjal üle vabariigi, kus siis lahendatakse üksikuid probleeme, tehakse üksikuid vaatlusi jne. Ja ometi on seejuures ülikoolil olemas ka selline terviklik uurimisbaas, millele võivad kadedad olla paljud teised nõukogude ülikoolid. See on Järvselja õppe- ja katsemetsakond oma metsa mitmekesisuse, soode, järvede ja ka puutumata ürgmetsadega ning metsavaheliste põldudega. Seal on võimalik teostada igakülgseid kompleksseid uurimistöid ENSV looduse ümberkujundamise stalinliku plaani teostamise abistamiseks, seal leidub probleeme nii geofüüsikutele kui ka geoloogidele, nii botaanikutele kui ka zooloogidele jt., rääkimata metsateadlastest ja maaparandajatest.

Seetõttu tegid matemaatika-loodusteaduskonna ja metsandusteaduskonna UTÜ osakonnad õigesti, valides oma uurimisobjektiks käesoleval suvel ühiselt õppe- ja katsemetsakonna. Praegu on juba ekspeditsioonid kohapeal täie hooga tööl.

Selline õigete, aktuaalsete ja mitmekülgsete probleemide püstitamine ja lahendamine peab saama seaduseks meie UTÜ kõigile osakondadele ja südamasjaks igale UTÜ liikmele.

H. Sarv

Kogugem kirjandusajaloolisi materjale!

Eestis on suhteliselt vähe tähelepanu pühendatud kirjanike elule, nendega seotud kohtadele ja kirjanduslike reaaliat süstemaatilisele kogumisele. Meie teadmised eesti eesrindlike kirjanike biograafiastki on puudulikud. Kodanlikud natsionalistid ei tundnud mingit huvi selle vastu, et koguda materjale meie proletarsete kirjanike elu ja tegevuse kohta, ning süstemaatiliselt saboteerisid seda tööd.

Just proletarsete kirjanduse kohta on meie andmetes lüngad kõige suuremad. Aga praegu on siin võimalik veel mõndagi ära teha: veel

elavad inimesed, kes on proletarsete kirjanikega kokku puutunud ja koos töötanud. Nende inimeste mälestused tuleb päästa! Tuleb koguda tsarismi ja kodanliku riigi tingimustes ilmunud illegaalset kirjandust.

Kirjanduslike materjalide kogumine ja kirjanduslike kohtade jäädvustamine võib toimuda fotode, kirjelduste, mälestuste ülestähendamise jne. näol. Aga see võib sündida ka kirjanduslikus vormis — olukirjelduste näol. Samuti tuleb koguda meie klassikute kirjanike käsikirju, nende kuuluvaid raamatuid, nende kirjavahetust. Kogutud materjale kirjandusring

populariseerib võimaluste piires ning säilitab nad TA Riiklikku Kirjandusmuuseumi deponeerimiseks.

Lähtudes sellest kutsub TRÜ kirjandusring kõiki üliõpilasi üles oma suvises peatuskohas välja selgitama kirjanike ja nende teostega seotud inimesed ja kohad ning saadud materjale kirjandusringile loovutama. Vastavate faktiliste küsimustega ühenduses pöörduda eesti kirjanduse ja rahvaluule kateedri õppejõudude poole.

Eesti kirjanduse ja rahvaluule kateeder

TRÜ kirjandusring

Kehakultuurlased! Tõstke väsimatult oma sportmeisterlikkust, saavutage uusi võite Eesti NSV 10. aastapäeva auks!

Täites sotsialistlikke kohustusi

TR Ülikooli kehakultuurlased valmistuvad pingeliselt Eesti NSV 10. aastapäeva tähistamiseks. Käesoleval kevadel on Tartus rohkem kui kunagi varem läbi viidud sportlikke suurüritusi, kusjuures kõigis nendes üritustes on juhtivat osa etendanud TRÜ üliõpilased ja õppejõud. Suurte sündmustena seisavad ees 17. ja 18. juunil üleilidulised korrespondentsvõistlused kergejõustikus, 28.—30. juulini Tartus toimuv ENSV 10. aastapäeva spartakiaad ja osavõtt üleilidulise kõrgemate õppeasutuste spartakiaadist, mis peetakse 6.—16. juulini Leningradis. Neile lisandub veel terve rida kohaliku tähtsusega üritusi. Nendeks suurteks võistlusteks valmistumine on TRÜ kehakultuurlastele üheks tähtsamaks ülesandeks.

Ülikooli kehakultuurlased võtsid endale ENSV 10. aastapäeva tähistamiseks terve rea kohustusi, millest mitmed eesrindlikud kehakultuurlased on juba edukalt täitnud. Nii ületas kehakultuuriteaduskonna üliõpilane Lea Maremäe ENSV rekordi kuulitõukes, Ülikooli Spordiklubi naiskond ületas

ENSV rekordi 4×60 m teatejooksus, õigusteaduskonna üliõpilane H. Sisask ületas Tartu linna rekordid 5 ja 10 km käimises jne.

Tõsised kohustusi võtsid endale teaduskondade kehakultuurikollektiivid massilise kehakultuuritöö alal. VTK märgi norme sooritamise aastaplaan kohustati aastapäevaks täitma 75%, järgusportlaste ettevalmistamise aastaplaan 100% ulatuses. Teaduskonna kehakultuurikollektiivide liikmete arvu kohustuti suurendama vähemalt 50% võrra.

Suurt tähelepanu osutatakse seoses aastapäevaga šeflustööle. Kehakultuuriteaduskonna poolt võeti šefluse alla 20 Tartu käitise ja asutise kehakultuurikollektiivi, samuti võeti vastu konkreetsed otsused ÜSK šeflusaluste koolide osas.

Lisaks kohustustele kehakultuur- ja sporditöö alal kohustusi ülikooli kehakultuurlased eeskujulikult täitma oma ülesandeid õppetöös.

„Eesrindlane õppetöös — eesrindlane spordis“, selle loosungi all valmistavad TRÜ kehakultuurlased ENSV 10. aastapäevaks. K. Uus

Vastutustundetuse vili

Tänavune jooksukross oli pühendatud Eesti NSV 10. aastapäevale. See asjaolu asetas meile kohustuse kross läbi viia eriti massilisena ja kõrgel tasemel. Ettevalmistusi alustati õigeaegselt — moodustati 8-liikmeline orgkomitee, kelle ülesandeks jäi krossi läbiviimise juhtimine. Rahuldavalt möödus ka krossi avapäev, mil startis 808 ülikooli üliõpilast ja õppejõudu. Samasuguse hooga jätkus kross õigus- ja ajaloo-keeleteaduskonnas, kus kehakultuurikollektiivi esimehed sm-d Krinal ja Kukk dekanadi abiga suutsid kindlustada kollektiivi 100%-lise osavõtu krossist. Nende tulemuste alusel võitis õigusteaduskond, kus ka VTK normi täitnute protsent oli võrdlemisi kõrge, tänavu teiskordselt jooksukrossi võitjale väljapandud rändkarika.

Rida teisi teaduskondi aga ei pidanud nende eesrindlastega sammu. Täiesti lubamatuks kujunes olukord arsti- ja metsandusteaduskonnas. Arstiteaduskonna kollektiivi 862 lihmest oli krossirajal ainult 434, kuna metsandusteaduskonnas olid vastavad arvud 266 ja 158. Palju parem polnud olukord ka matemaatika-loodus- ja veterinaarteaduskonnas.

Nende väärnähustete tagajärjel lõppes jooksukross meie ülikoolis lubamatult halvasti: ei suudetud saavutada isegi 1949. a. taset, mil krossist võitis osa 1720 inimest, rääkimata veel selle taseme ületamisest. Tänavune krossist osavõtjate arv — 1699 — on ülikooli suure kollektiivi kohta ebanormaalselt

väike. Mitterahuldavaks kujunesid ka krossi tehnilised tulemused — ainult 37% krossist osavõtjast täitis VTK normi.

Sellise olukorra tekkimises on suurel määral süüdi teaduskondade dekaanid ja kehakultuurikollektiivide juhatused, kes suhtusid krossi organiseerimisse ükskõiksele ja ei kontrollinud korralduste ning otsuste täitmist. Ent kõige suuremaks süüdlaseks on ikkagi krossi orgkomitee, kes laskis krossil kulgeda täiesti iseevoolu teed, tundmata huvi tema käigu ja ettetulnud raskuste kõrvaldamise vastu.

Orgkomitee võimetuse põhjuseks oli asjaolu, et kaks kolmandikku komitee liikmeid ei võtnud tööst üldse osa. Rahule võib jääda ainult sm-te Nõvandi, Nurme ja Puuki tööga. Samal ajal mitmed teised orgkomitee liikmed — prorektor sm. Marland, ametiühingu komitee aseesimees sm. Salumaa, ELKNÜ TRÜ Komitee kehakultuurisektori juhataja sm. Aavola ja metsandusteaduskonna üliõpilane sm. Kallikorm — suhtusid oma ülesannetesse lubamatu ja hukkamõistmist vääriva passiivsuse ning hoolimatusega. Krossi mitteküllal-dases õnnestumises tulebki suures osas näha nende seltsimeeste vastutustundetuse vilja.

Etteulnud puudustest ja suurtest väärnähjustest tuleb teha tõsised järeldused sügiskrossi paremaks läbiviimiseks.

H. Huimerind,

Ülikooli Spordiklubi juhataja.

Jalgpalliharrastuse elustamiseks

Jalgpall on Nõukogude Liidu üks populaarsemaid ja massilisemaid spordialasid. Kõikjal on see mäng laialt levinud, nii linnades kui ka küladel.

TRÜ-s harrastatavatest spordialadest on jalgpall aga kõige noorem. Alles tänavu komplekteeriti ÜSK jalgpallivõistkond, kuna eelmisel aastatel toimusid vaid teaduskondade vahelised turniirid ja needki ilma erilise ettevalmistuse-ta. Asjaloodud ÜSK meeskond töötab praegu tõsiselt, treeningut korraldatakse kolm korda nädalas. Senise töö tulemuste kontrolliks võeti osa välktorniirist, kus meie meeskond saavutas võidu. Sõprusvõistluses „Dünamo“ jalgpalluritega saavutati hinnatav viik.

Meeskonna mängutehnikas ja -taktikas esineb veel suuri puudusi, mis on kõrvaldatavad järjekindla treeningust osavõtuga. Ent just selles osas on ette näha raskusi, sest pärast eksamissessiooni siirduvad üliõpilased praktikale või suvepuhkusele. Kuna ees seisavad rasked võistlused ENSV II grupi esivõistluste mängude näol, tuleks kõigil meeskonna liikmetel võtta eeskujul sm-test Kuigost, Jakast, Kallikormist ja teistest ning

korralikult osa võtta kõigist treeningtundidest.

Raskusi on ka jalgpallivarustusega, mis osaliselt puudub. Näiteks pole meeskonnal jalgpallisaapaid, sest ametiühingu komitee ei ole lubatud toetussummat seni ÜSK-le üle kandnud. Algav võistlusperiood nõuab selle takistuse kõrvaldamist, sest ülikooli esindusvõistkond peab igal juhul saama kõik võimalused edukaks esinemiseks.

Eduka esinemise tähtsaimaks eelduseks on siiski võistkonna liikmete kindel distsipliin ja korralik osavõtt treeningust. Seepärast olgu kõigile võistkonna liikmele meenutatud, et treening toimub igal esmaspäeval kella 19—21-ni ja igal kolmapäeval ning reedel kella 18—20-ni. Treeningust võivad osa võtta ka need jalgpallurid, kes seni veel pole registreerunud.

ÜSK jalgpallurite ülesandeks on väsimatult tõsta oma sportmeisterlikkust, aidata kaasa jalgpalliharrastuse elustamiseks ülikoolis ja minna heade saavutustega vastu Nõukogude Eesti 10. aastapäevale. Võtkem korralikult osa treeningust, sest see on nende ülesannete täitmise alus!

O. Männik,

võistkonna treener.

Vastutav toimetaja J. Feldbach

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNÜ komitee ja ametiühingu komitee häälekanaja

Nr. 23 (70) Reedel, 23. juunil 1950. a. III aastakäik

Edukalt lõpule viia eksamissessioon, kultuuriselt sisustada suvine puhkeaeg

Peatselt lõpeb meie ülikoolis pingrikas eksamissessioon, mis on pühendatud Nõukogude Eesti 10. aastapäevale. Sessiooni senine käik näitab, et üliõpilaskonna enamik tuleb eksameile hea ettevalmistusega. Korralik konspektteerimine ja materjali pidev läbitöötamine semestri kestel kindlustasid põhjalike teadmiste omandamist üliõpilaste poolt.

Paljud õpperühmad on saavutanud tervikuna kõrgeid hindeid, mis on selgeks tõendiks neis valitsevast tõsisest töömeelolust. Eriti rõõmustava asjaoluna võib märkida tõusvat huvi ja indu ühiskonnateaduslike distsipliinide omandamisel. Näiteks ajaloo-keeleteaduskonnas II kursusel said 5. juunil 10-st eksamisooritajat marksismi-leninismi alustest 7 üliõpilast hinde „väga hea“ ja ülejäänud 3 „hea“, matemaatika-loodusteaduskonna füüsikaosakonnas III kursuse 7-liikmelisest grupist sooritasid 2. juunil poliitökonoomia väga hea hindega 6 üliõpilast ja hindega „hea“ 1 üliõpilane. Samasuguseid häid saavutusi võib märkida ka põllumajandusteaduskonnas mitmes õpperühmas ja mujal. Parimaid tulemusi on saavutatud neil kursustel ja õpperühmades, kus kommunistid ja kommunistlikud noored on initsiaatoreiks ja innustajateks, näidates isikliku tööga eeskju kõigile üliõpilastele. Kõigis eksamiaineis on seni kõrgeimad hinded saavutanud näiteks E. Salumaa, O. Utt (õigusteaduskond), A. Künnap, K. Siilivask, J. Kakk (ajaloo-keeleteaduskond), A. Külaots, J. Veevo, I. Aamisepp (põllumajandusteaduskond), V. Koslov, H. Möller (metsandusteaduskond) jt. kommunistid ja kommunistlikud noored. Vene keele eksamite edukas oienamine enamiku üliõpilaste poolt on kujukas tõendiks sellest, et üliõpilased on aru saanud vene keele kiire omandamise tõttu tähtsusest.

Kõik need tulemused peegeldavad ilmekalt asjaolu, et kursustel ja õpperühmades, kus komsomoligrupid on kollektiivi juhtivaks jõuks, seisest oma tööülesannete kõrgusel, sooritavad kõik üliõpilased oma eksamid edukalt.

Kuid ei saa siiski märkimata jätta, et meil leidub veel ka suuri pundujäike eksamitele ettevalmistamises ja komsomoligruppide töös. Nii näiteks sai kehakultuuriteaduskonnas 22-st üliõpilasest marksismi-leninismi alustest mitterahuldava hinde 6 üliõpilast (komsomoligrupi organisator O. Paatsi). Üldiselt nõrgalt ettevalmistunult on eksamitele ilmunud matemaatika-loodusteaduskonna keemiaosakonnas I ja II kursuse üliõpilased, millistel kursustel komsomoligrupid puuduvad. See annab tunnistust kogu kasvatustöö soikujätmisest neil kursustel ja üliõpilaste madalast ideelis-poliitilisest teadlikkusest. Need ja analoogilised faktid on tõsiseks signaalideks dekanaatidele ja ühiskondlikele organisatsioonidele teaduskondades, kes edaspidi kasvatustööd peavad tunduvalt parandama. Praegu aga seisab

põhiline ülesanne selles, et edukalt lõpule viia eksamissessioon, kindlustada parimate tulemuste saavutamise eksamissessiooni viimasel nädalal. Kui esialgsed kokkuvõtted annavadki põhjust loota, et käesoleva sessiooni tulemused ei tee häbi meie ülikoolile, siis ei tohi see milgi juhul õigustada enesega rahulolu ja tööpinge lõdvendamist. Üliõpilased peavad töötama järjest suurema hooga, õppejõudude ülesanne on abistada üliõpilasi ka viimasteks eksamiteks valmistumisel. Siinkohal on otstarbekas juhtida tähelepanu veel ühele häirivale asjaolule. Näib nimelt, et mõned õppejõud, tahtes kindlustada parimate eksamitulemuste saavutamist Eesti NSV 10. aastapäeva auks, on läinud kergema vastupanu teed ja nõrgendanud nõudlikkust eksamitel. See on maksev eelkõige arstiteaduskonna kohta, kus torkab silma väga kõrge väga heade hinnete protsent. Iseloomustav on asjaolu, et õigus- ja kehakultuuriteaduskonnas üliõpilastel on aineis, mida õpetavad arstiteaduskonna õppejõud, hinded palju paremad kui teistes distsipliinides. Selline nõudmiste madaldamine on täiesti lubamatu.

Rõõbiti eksamissessiooni lõpuleviimisega tuleb hoogustada ettevalmistusi ka suvise puhkeaja kultuurseks sisustamiseks. Vaheajal võimaldatakse üliõpilastele osavõttu mitmesugustest huvitavatest üritustest, igas teaduskonnas käib ettevalmistus ekskursioonide korraldamiseks niihästi Eesti NSV piires kui ka vennasvabariikidesse tutvumiseks kauni kodumaaga ja sotsialistliku ülesehitustöö saavutustega. Paljudel õppejõududel ja üliõpilastel avaneb võimalus veeta suvevaheaja kosutaval puhkekodudes ja kuurortides, on loodud võimalused osa võtta turismilaagrist ja matkadest. Tartus korraldatakse üliõpilastele väljasõite ja ekskursioone, organiseeritakse šeflusaluste kolhooside abistamist suviste hoogtööde ajal.

Dekanaadid ja ühiskondlikud organisatsioonid peavad aegsasti hoolt kandma üliõpilaste suunamise eest aktiivselt osa võtma kultuuritööst elanikkonna hulgas. Selleks tuleb ette valmistada üldpoliitilisi ja populaarteaduslikke loenguid ning vestlusi. Iga üliõpilase aukohuseks on aktiivselt kaasa lüüa ühiskondlike ürituste organiseerimisel kolhoosides ja mujal. Ka otsese tööga kolhoosipõllul osutame suurt abi kolhoosidele, karastades ühtlasi oma organismi järgmiseks õppeaastaks. Sisukas ja kultuurne puhkeaja veetmine olgu iga üliõpilase eesmärgiks eelseisval suvisel õppetöövaheajal.

Ühiskondlike organisatsioonide suur ülesanne seisab selles, et vältida noorte hulgas tehtava kasvatustöö katkemine suvevaheajal ja kindlustada intensiivse kasvatustöö teostamine kõigi suvevaheajal korraldatavate ürituste ajal.

Edukalt lõpetada õppeaasta, kultuuriselt sisustada suvine puhkeaeg — see on meie keskne ülesanne käesoleval momendil.

Marksismist keeleteaduses

20. juunil avaldati „Pravdas“ ja järgmisel päeval meie vabariigi ajakirjanduses seltsimees J. V. Stalini kirjutis „Marksismist keeleteaduses“. Seltsimees Stalin vastab siin reale noorte poolt esitatud küsimustele, mis kerkisid üles seoses diskussiooniga keeleteaduse alal.

Seltsimees Stalini artikkel toob suure selguse paljudes küsimustes. Kui nõukogude keeleteaduse areng oli pikemat aega takistatud ebatervete meeolude tõttu, mis seisnesid N. J. Marri dogmade kriitika tunnustamises ja keeleteadlaste arvamuste vabaduse mahasurumises, siis nüüd selgitab seltsimees Stalin Marri teooria suured vead: mitte-marksistlike vormalite keelest kui pealiskihitusest, keele „klassilisusest“ sissetoomise keeleteaduses, põlgliku, kelkiva suhtumise kõigele sellele, mis oli keeleteaduses enne N. J. Marri jne.

Seltsimees Stalin näitab kätte ka ainuõige tee, mis viib olukorra parandamisele: „Araktsjevlikku režiimi likvideerimine keeleteaduses, loobumine N. J. Marri vigadest, marksismi juurutamine keeleteadusesse, — niisugune on minu arvates tee, mida mööda käies võiks tervendada nõukogude keeleteaduse.“

Visa tööga sessiooni viimasel nädalal kindlustagem kätteõidatud saavutusi!

* * *

Millest räägivad vene keele eksamite tulemuste esimesed kokkuvõtted

Eksamissessioon on lõpule jõudmas. Veel üks nädal pingelisi päevi ja me võime teha kokkuvõtteid aasta jooksul tehtud tööst. Millisteks kujunevad tulemused, sellest kõnelevad aga juba esialgsedki andmed seni läbiviidud eksameist.

Mida võime julgesti märkida üliõpilaste ja ka kogu töö saavutuseks — see on üliõpilaste aktiivne suhtumine vene keele õppimisse. Üliõpilased on aru saanud vajadusest hästi valitseda vene keelt ja töötavad seepärast hoolega. See ei jäta mõju avaldamata ka õppeedukusele, mida üldiselt võime täiesti rahuldavaks pidada, noorematel kursustel aga isegi „heaga“ hinnata. Võtame näiteks õigusteaduskonnas, kus üliõpilaste üldine tase vene keele osas on tüüpiline. Siin on IV kursusel õpetaja Rogova rühmas häid hindeid 50%, kuna „rahuldavaid“ ja „väga häid“ on kumbagi 25% hinnete arvust. III kursusel (kolme eri õpetaja rühmad) on samuti ülekaalus hinne „hea“, rahuldavaid — on üle 35%, „väga häid“ veidi üle 20%. Vaevalt on siin tegemist ülehindamisega, sest 25—35% rahuldavaid hindeid kõnelevad sellest, et siin on nii üliõpilastel kui õppejõududel veel palju tööd teha, et üliõpilased keele kiiresti ja hästi omandaksid.

Kus on lüngad, milles seisavad üliõpilaste nõrgad kohad? Neid on kaks tähtsamat: õigekirjutus ja aktiivne keel. Reeglipäraselt on kirjalikul tööl märksa nõrgemad suulistest vastustest, millest järeldub, et õigekirja parandamise alal tuleb vene keele kateedril veel tublisti tööd teha. Teiseks nõrgaks kohaks on aktiivne keele tarvitaamine, vestlus. Üliõpilased kõnelevad vene keelt vigadega, ei oska sõnavara aktiivselt kasutada. Lõnga põhjus seisneb selles, et vene keele praktikalt on üliõpilastel äärmiselt vähe: ainult vene keele tundides. Ja kui vene keele tunde on

kõigest kaks nädalas, siis on ilmne, et neist küllaldase edu saavutamiseks ei piisa. Siit järeldus: vanematele kursustele peaks õppeplaanis rohkem vene keele tunde ette nähtama.

Tuleb suurendada ka nõudlikust üliõpilaste teadmiste suhtes. Vene keele kateeder on järjekindlalt suurendanud nõudmisi ja enamik õppejõude käib ausalt kateedris väljatöötatud hinnete kriteeriumi järgi. Ent kahjuks leidub ka neid, kes ei suhtu nõukogulikult oma ülesannetesse. Kui arstiteaduskonnas farmaatsiaosakonnas I kursusel 19-st hindest „väga häid“ on 13, s. t. ligi 70%, siis on siin kahtlemata tegemist ülehindamisega vanemõpetaja P. Puusepa poolt. Sama on kehtiv ka õigusteaduskonnas II kursuse dotsent H. Maiste rühma kohta, kus on pooleks ainult head ja väga head hinded, kuigi rühm ise on keskpärane. Õpetaja M. Tiitso rühmas ajaloo-keeleteaduskonnas IV kursusel on 9-st hindest 7 „väga head“ ja 2 „head“.

Väga iseloomustav on ka võrrelda matemaatika-loodusteaduskonnas I kursuse eri rühmade eksamitulemusi. Õpetaja A. Ugarova rühmas (bioloogid) esinevad ainult väga head ja head hinded (esimesi 45%), aga vanemõpetaja J. Tanveli rühmas (geograafid) on igasuguseid hindeid. Vaevalt suudab sm. Ugarova oma ülehindamisega kedagi veenda, et geograafid on keelte osas vähem andekad kui bioloogid, ilmne aga on (kui ka II kursuse tulemusi arvesse võtta), et õp. Ugarova on eksamil vastutustundetu toiminud. Sellised ülehindamised ei ole vene keele õpetamise mingil määral kasuks.

Vene keele kateedri ülesandeks jääb, põhjalikult uurides kogu õppeaastal tehtud töö tulemusi, kõrvaldada töös ning eksameil esinevad vead ning puudused.

Hoolika töö ilus tulemus

Ajaloo-keeleteaduskonnas eesti keele osakonnas I kursuse üliõpilased saavad aru, et kuigi nende erialaks on eesti keel, ei saa nad läbi ilma vene keele oskusega, suure vene rahva keele valdamiseta.

Seepärast õpivad mainitud kursuse üliõpilased vene keelt suure hoolega. Nende tööd on krooninud tunnustusväärne edu. 17. juunil toimunud vene keele eksamil saavu-

tasid sm-d Siibak, Aabrams, Järve, Karelson, Triikkel ja Lehtmeis väga hea hinde, ülejäänud 5 üliõpilase teadmisi aga hindas õppejõud sm. Kompus hindega „hea“. Rahuldavaid hindeid ei olnud.

Niisugused tulemused on eeskjaks kursustele, kus leidub loodreid ja vene keele õppimise tähtsuse alahindajaid.

K. Mesik

Õpetlik kogemus

Esmapäeval, 19. juunil ilmus 16 veterinaarteaduskonnas III kursuse üliõpilast poliitökonoomia eksamile. Eksami käik tegi selgeks, kuidas on sellel kursusel lood poliitilise ökonoomia õppimisega. Osutus, et teatav osa üliõpilasi, nagu näiteks sm-d Mändmets, Haugas, Reidla jt. õpivad poliitilist ökonoomiat kohusetundeliselt ja süstemaatiliselt.

Kuid kahjuks ei kehti sama kõigi üliõpilaste kohta. Tervelt kolmandik antud päeval eksami soorita-

nuist (sm-d Mihkelsoo, Valdmann, Kumm, Arulaane ja Ree) pidid leppima rahuldava hindega, kuna R. Koppeli vastus hinnati koguni mitterahuldavaks.

Nende asjaolude valguses on ilmne, et veterinaarteaduskonnas III kursusel pole ideelis-poliitilise kasvatustöö alal kõik asjad korras. Seda tuleb veterinaarteaduskonnas komsomoli-algoranisatsioonil edasises töös arvesse võtta.

S. Kivilo

Väsimatu võitleja töörahva õnne eest

kogu Venemaa, tegi Gorki läbi suure elukooli, puutus kokku tuhandete inimestega. Ta õppis põhjalikult tundma tolaeagse ühiskonna pahesid ning, olles oma kodumaa tulihingeline patrioot, pühen-das kogu oma elu ja loomingu selleks, et näidata töötavale rahvale teed uue, parema elu poole. Gorkil oli suur usk inimese võimetesse. Ta uskus kindlalt oma rahva paremasse tulevikku ja juba enne Suurt Sotsialistlikku Oktoobrirevolutsiooni ennustas ta suure revolutsioonilise tormi peatset saabumist. Ja kui ennustatud revolutsioon saabus ning võitis, siis pühen-das Gorki oma võimed ja jõu selleks, et NSV Liidust kasvaks tugev, terve ja elurõõmus töörahva kodumaa.

M. Gorki on ülemaailmse kuul-susega kirjanik. Tema teoseid loe-takse kõigis maailma keeltes. Tema mõju on tunda saanud sellised kirjanikud, nagu Shaw ja Wells, Zweig ja London, Mann ja Sinclair, Barbusse ja Rolland, Martin An-

dersen-Nexö ja August Jakobson ja paljud teised.

Seepärast kirjutaski Anatole France 1905. aastal, kui tsaarivalitsus heitis Gorki tema revolutsioonilise tegevuse pärast Peeter-Pauli kindlusesse, oma tulise protesti: „Gorki kohtuasi on meie ühine kohtuasi. Selline talent nagu Gorki kuulub kogu maailmale. Terve maailm on huvitatud tema vabastamisest.“

Väga kõrgelt hindas Gorkit kui oma sõpra ja kaasvõitlejat V. I. Lenin, samuti hindas ja hindab teda kui suure rahva suurt poega seltsimees Stalin. Seltsimees Molotov ütles Maksim Gorki viimasel teekonnal partei ja valitsuse nimel: „Pärast Leninit on Gorki surm kõige raskem kaotus meie maale ja inimkonnale.“

Kogu nõukogude rahvas austab Gorkit kui suurt proletaarset kirjanikku, kui nõukogude kirjanduse rajajat, kui väsimatu võitlejat kommunismi eest.

K. Bachmann

Kaunis kink

Füüsikaosakonnas esimesel kursusel registreerus füüsika eksami sooritamiseks 18. juunil 9 üliõpilast. Kuna tegemist oli antud osakonnas põhilise õppeainega, tegid üliõpilased suurt ja pingelist tööd aine omandamisel ja eksamiks valmistumisel.

Tänu hoolsale tööle valmistasid kõik eksamisooritajad — sm-d Jaek, Udam, Aav, Veske, Perv, Ernits, Soovik, Nei ja Hurt — kauni kingi meie Nõukogude vabariigi juubeli-aastapäevaks — sooritasid eksami hindele „väga hea“.

E. Matt

Riigieksamitelt

Siin on töötatud hästi...

Neil päevil toimus matemaatika-loodusteaduskonnas bioloogia- ja geoloogiaosakonnas üliõpilastel üks tähtsaimaid riigieksameid — eksam marksismi-leninismi alustes. Eksamitulemused osutusid üldiselt headeks ja andsid tunnistust sellest, et lõpetajad on tõsiselt mõistnud stalinlikku juhust sellest, et iga eriala spetsialist peab sügavalt tundma marksistlik-leninlikku teadust ühiskonnast ja selle arenemise seaduspärasustest.

Bioloogiaosakonnas 16-st lõpetajast õiendas 10 seltsimeest eksami väga heale hindele. Eriti häid teadmisi osutas sm. Horn, kuna sügavalt olid aine omandanud ka sm-d Kask, Aru, Heidemaa, Teh-ver jt.

Sama headeks kujunesid tulemused geoloogiaosakonnas, kus üheksast eksamisooritajast kuus — sm-d Jürgenson, Veber, Brik, Maasik, Reiner ja Kelpman said hinde „väga hea“.

A. Bergman

... siin aga halvasti

Hoopis häbistavamad aga on marksismi-leninismi riigieksamite tulemused reas teistes teaduskondades. Lausa kurioosumina kõlab, et kõige suuremat võhiklust marksistlik-leninliku teooria küsimustes osutavad mitmed õigus- ja ajaloo-keeleteaduskonnas üliõpilased, kuigi neis teaduskondades kõik distsipliinid on otseselt seotud teoreetiliste probleemidega.

Õigusteaduskonnas said mitterahuldava hinde lõpetajad Rummel ja Piel. Nad osutasid ideeliselt täiesti arenemata inimesteks, kes on maha jäänud tänapäeva elust, ei tunne meie riigijuhte ega viimaste aastate suuri sise- ning välis-poliitilisi sündmusi.

Rohkesti esines mitterahuldavaid hindeid ka ajaloo-keeleteaduskonnas, kus marksismi-leninismi aluste riigieksamil läbi kukkusid lõpetajad Pravdin, Puhvel, Lepik, Anga, Mäeotsa, Borookova, Kõrgessaar ja Käosaar.

On täiesti selge, et niisugustest inimestest, kes ei tunne põhjalikult marksistlik-leninlikku õpetust, ei saa kvalifitseeritud spetsialiste oma erialal.

J. Liik

Mälestades suurimat proletaarset kirjanikku Maksim Gorkit tema äsjamöödunud 14. surma-aastapäeval kerkib meie silme ette õilis Danko kuju, kes armastusest inimeste vastu rebis rinnast välja oma leegitseva südame, et sellega inimestele näidata teed õnneliku elu poole.

Nagu lõõmav Danko süda, nii loidab valgust kogu töötavale inimekonnale selle imeilusa legendi autori kogu looming.

Kui nimetada kirjanikke inimhinge insenerideks, siis Gorki on suurimaid inimhinge inseneri, ke on tunginud inimhinge kõige sügavamatesse ja keerukamatesse labürintidesse, tuues sealt päeva-valgele kõik väärtused ja pahed.

Maksim Gorki ise tähendas, et kirjandust võiks nimetada inimkonnateaduseks, sest põhimiseks materjaliks kirjanikule on just inime oma tegude, mõtete, tunnete ja püüdlustega, oma valude ja rõõmudega. Reisides risti-rästi läbi

Kirjanduse dekaad — uus etapp eesti nõukogude kirjanduses

Eesti kirjanduse dekaad oli suursündmuseks eesti rahva kultuurielus. Väljendades stalinlikku rahvaste sõprust, oli dekaad meie noore Nõukogude vabariigi kirjanduse saavutuste kokkuvõtteks ja samal ajal eelolevate aastate ülesannete kindlaksmääraks.

Nõukogude kirjanduse arengusuuna määravad bolševike partei otsused kirjanduse ja kunsti kohta, marksistliku esteetika põhimõtted. Selles suunas on arenenud ja kasvanud ka noor eesti nõukogude kirjandus. Klassikaline eesti kirjandus arenes, kosus ja kasvas suure vene rahva klassika viljastaval mõjul, kaasaegne eesti nõukogude kirjandus areneb nõukogude vennasrahvaste kirjanduse mõjul. Kirjanduse dekaadil, kus tehti kokkuvõtteid eesti kirjanduse jõudmisest suurde nõukogude kirjandusse, pöörati erilist tähelepanu just neile puudustele, mis tuleb kõrvaldada eesti nõukogude kirjanduse kasvatel.

Rööbiti eesti kirjanike esinemistega Moskva tööraha ees toimusid dekaadipäevil kohtumised Moskva kirjanikega, korraldati eesti kirjanike loomingu arutelud erizhanride järgi. Need arutelud olid kõige eredamaks eeskujuks, kuidas tuleb kasvatada noori kirjandust, kuidas tuleb kasvatada kirjanikke.

Moskva kirjanikud kõnelesid tunnustavalt meie kirjanike loomingu üle. Esile tõsteti H. Leberechti jutustust „Valgus Koordis“, O. Toominga romaani „Roheline kuld“, E. Männiku ja R. Sirge novelle. Luule alal said hea hinnangu Juhan Schmuuli poemid „Järvesuu poiste brigad“ ja „Poeem Stalinile“, Debora Vaarandi, Felix Kotta jt. parimad luuletused. Draamakirjandusest märgiti August Jakobsoni draamatilisi jutustusi ja A. Hindi näidendit „Kuhu lähed, seltsimees direktor?“

Kuid saavutuse kõrval toodi esile ka puudusi, esitati nõudmisi. Üks esimesi nõudmisi oli — eesti nõukogude kirjandus peab sügavamalt, suurema meisterlikkusega näitama Nõukogude Eestis toimuvaid sotsiaalseid protsesse. On tarvis näha ja näidata, kuidas meie ehitustöö on seotud kogu Nõukogude-

maa ulatusliku sotsialistliku ülesehitustööga. Praegu aga märgiti õigusega meie kirjanduse isoleeritust, liigset lokaalsust ja seda, et meie kirjanike teostes ei tundu kogu Nõukogude Liidu elu tuksumist.

Puudusena märgiti ka, et lubamatult vähe on teoseid tööstuse teemadel. Põlevkivitööstust — Eesti Donbassi, Kreenholmi, Tallinna suurtööstuse elu pole meie kirjanikud seni kujutanud. Nõukogude Eesti on muutunud industriaal-agraarmaaks, kirjandus aga on jäänud elust maha.

Samuti on kirjanduses seni valgustamata meie töölisklassi revolutsiooniline võitlus, eesti töölisklassi revolutsioonilise teadvuse kasv vene revolutsioonilise töölisklassi kõrval, tema toetusel ning kasvatusel.

Eriti tõsisid etteheiteid tehti meie luuletajatele: nad jäävad maha teiste vennasvabariikide luuletajast. Paljud meie luuletajad on tänapäeval jõudnud sinna, kus vene nõukogude luule teatav osa oli kahekümnendail aastail, s. t. meie luule on üldsõnaline, deklaratiivne, retooriline, kujunditevaene. Nõukogude luule iseloomuonteks aga on just tema konkreetsus, kujunditerikkus. Eesti luuletajail tuleb kiiremini jõuda järele eesrindlikule nõukogude luulele, millest on tarvis väsimatult õppida.

Tõsta kunstilist meisterlikkust — see nõue läbis sõnavõtte punase joonena. Oppida! Ning väga õigesti näidati ka, kust õppida — paljurahvuselisest nõukogude kirjandusest ja oma, eesti klassika paremusest. Moskva kirjanikud heitsid õigustatult meie kirjanikele ette, et nad vähe õpivad oma klassikast.

Meie oleme seni vähe, lubamatult vähe tutvustanud nõukogude lugejat oma kirjandusega.

Tartu Riikliku Ülikooli kirjandusteadlastele, kirjandushuvilistele ja noortele kirjanduse loojatele pakuvad eesti kirjanduse dekaadi materjalid palju huvitavat ja õpetlikku. Tahaks loota, et Nõukogude Eesti 10. aastapäeva eelses saavutuste uurimise käigus nende materjalidega põhjalikult tutvutakse ja neid rakendatakse nõukogude kultuuri edasiarendamiseks.

J. Feldbach

Üliõpilased korraldavad ekskursioone

Kevadel sooritasid põllumajandusteaduskonna agronomia- ja aiandusosakonna I, II ja III kursuse üliõpilased ekskursiooni Tartu masina-traktorijaama, kus tutvuti jaama tööga, tema organisatoorse ehitusega, jaamas kasutatavate traktoritüüpide ja muuga. Neil päevil korraldati teine taloline üritus — sooritati vanemõpetaja Teitelbaumi ja üliõpilase Sarve juhtimisel ekskursioon Luunja sovhoosi.

Seekordne ekskursioon pakkus noortele jällegi palju huvitavat. Tutvuti kõigepealt sovhoosi suurepärase piimakarjaga, mis koos noorloomadega koosneb ligi 350 loomast. Edasi siirduti põldude vahele, kus vaadeldi söödapeedipõlde, mis on sovhoosi üheks tähtsamaks talulülikaks, ja heinapõlde. Aiandusosakonna üliõpilastele pakkus suurt huvi sovhoosi aiandus oma puuviljajätk, aedmaasikaistanduse ja alusteistandusega. Lõpuks külastati veel sovhoosi hobusetalli ja mesilast. Säärased lühiekskursioonid on üliõpilastele oodatud üritusteks.

A. Kuusik, põllumajandusteaduskonna II kursuse üliõpilane.

diktatuuril proletariaadi diktatuurile. Seetõttu tuleks edaspidi selle sündmuse tähistamiseks kindlasti hakata kasutama terminit „juunirevolutsioon“, nagu seda viimasel ajal ongi osalt hakatud juba teema. Terminid „juunipööre“, „juunisündmus“ jt. ei vasta sündmuse olemusele. Lähenedes Eesti NSV 10. aastapäevale on meie kohuseks anda õige nimetus Eesti NSV rajamist võimaldanud sündmustele.

Kodanlikud natsionalistid ei ole aga piirdunud vaid nähtustesse klassisuse tumestavate terminite propagandimisega, vaid on piirdunud otsest fakte võltsida. Nii püüab H. Kruus oma artiklis „Kuidas seipitseti kodanliku Eesti viimne põhiseadus“ väita, nagu oleksid Päts-Laidoneri kliki vastu võidelnud temataolised kodanlikud intelligendid, töölisklassi revolutsioonilise võitluse püüab ta aga surnuks väikida. N. Andresen väidab oma artiklis „Kodanliku võimu kukutamise ja Nõukogude Eesti rajamine“, et kogu eesti intelligents olevat otsustavalt asunud uue J. Varesse valitsuse poole. Nende valede eesmärk on küllalt selge. Kruus ja Andresen püüdis meid uskuma panna, nagu oleks ka neil endil nõukogude võimu kättevõitmises mingi osa. Kodanliku intelligentsi ülistamisega aga püüti säilitada kodanluse agentuuri.

Kodanlike natsionalistide üheks võtteks 1940. a. juunirevolutsiooni klassisuse tumestamiseks oli ka väide, et võitlus hargnes nimelt Päts-

Individuaalkohustusi Eesti NSV 10. aastapäeva auks

Eesti NSV 10. aastapäeva eel on veterinaarteaduskonnas sotsialistlik võistlus võtnud uut hoogu. Lisaks varem vastuvõetud üldistele kohustustele on nüüd rida õppejõude võtnud endale ka individuaalseid sotsialistlikke kohustusi Nõukogude Eesti suure pidupäeva auks.

Dekaan dots. Peebsen kohustub juubelpäevaks seadma trükkivalmis teaduskonna 100 aasta juubeli materjalid. Täiendava kohustusena otsustas sm. Peebsen abistada Re-

base zoofarmi karusloomakasvatuse kiimustes.

Grupp õppejõude, kuhu kuuluvad prof. E. Ridala, prof. J. Kaarde, dots. R. Säre, assistent V. Saar ja van.-õp. R. Lumi, tähistavad vabariigi aastapäeva kahe erialase õpiku tõlkimise, redigeerimise ja trükitoimetamisega.

Individuaalseid sotsialistlikke kohustusi on võtnud ka teised teaduskonna õppejõud.

P. Kaariste

Saavutustest ja takistustest

Metsandusteaduskonna kollektiiv on teinud suuri pingutusi selleks, et väärikalt tähistada Nõukogude Eesti 10. aastapäeva. Eeskätt on täidetud ennetähtaegselt suur osa sotsialistlikus võistluses võetud kohustustest. Tähelepanuväärseks saavutuseks on lektooriumi asutamine šeflusaluses kolhoosis. Seni on lektooriumis loenguid peetud kaks korda enam kui sotsialistlikus kohustuses oli ette nähtud. On teostatud edukalt taastamistöid, rajatud uusi katsealasid jne.

Seejuures aga tuleb märkida üht häirivat asjaolu. Nimelt on sotsialistliku võistluse kohustustes ette nähtud Raadil asuva dendroloogia-aiatastamine. See annaks võimaluse teaduslike tööde läbiviimiseks mainitud aias, mida seni pole

olnud võimalik teha, sest kohalikud elanikud kasutavad aeda karjamaana. Nii rikutakse palju aia väärtuslikke puueksplante, pole võimalust hinnaliste puude seemnete kogumiseks ega kultiveerimiseks. Teaduskonnal on kõik võimalused aia taraga piiramiseks, puuduvad ainult summad vajalike materjalide ostuks. Vaatamata korduvatele palvetele pole neid summasid saadud.

On selge, et sellises olukorras dendroloogiaaeda kaua pidada ei saa, sest nii kaotab ta kiiresti oma väärtuse. Seetõttu oleks väga vajalik, et haldusaparaat võimalikult kiiresti leiaks summasid tara ehitamiseks.

V. Kaarna, metsandusteaduskonna III kursuse üliõpilane.

Kõlab Tartumaa töötajate vaba laul

Eelseisval pühapäeval toimub Tartu linna ja maakonna töötava rahva suurüritus — maakondlik laulupäev.

Laulupäevast võtavad osa ka ülikooli koorid. Pole kahtlust, et ka teised ülikooli õppejõud ja üliõpilased arvukalt osa võtavad nii laul-

lupäevast kui ka selle eelõhtul toimuvast rahvakunstiõhtust.

Pühapäeva õhtul kell 23.30 toimub laulupäeva lõppakordina Toomeorus „Vanemuise“ kollektiivi korraldusel vabaõhuetendus. Esitatakse Eugen Kapi populaarne ooper „Tasuleegid“. Pääsmed vabaõhuetendusele on müügil ka ülikoolis — klubi korrapidaja juures.

TRÜ üliõpilaste teaduslike võistlustööde temaatikast 1950./51. õppeaastaks

(Järg. Algus vt. „Tartu Riiklik Ülikool“ nr. 21)

7. Pavlovi uurimuste tähtsus psühholoogias.
8. Antropoidide intellektuaalsed võimed nõukogude uurijate tööde põhjal.
9. Ühisfraseoloogiat läänemere-soome keeltes.
10. Lihtlause läänemere-soome keeltes.
11. Эстетические взгляды В. В. Маяковского.
12. Paralleelkeelendid eesti kirjakeeles (ajaloolis-kriitiline käsitlus).
13. Rahvakeel ja kirjakeel (tänapäeva kirjakeele rahvakeelse tausta selgitus).
14. Puristlikkudest tendentsidest eesti kirjakeele ajaloos.
15. Nõukogude inimese kasvamise probleem eesti kirjanduses.

16. Poeem eesti nõukogude kirjanikest.
17. Revolutsioonilised teemad XIX ja XX sajandi eesti rahvalauludes.
18. Sisu ja vormi ühtsusest eesti rahvalauludes.
19. Uhe kolhoosi elu-olu.
20. Mõne linnuse kaevamisainese käsitlus ühiskondlik-majandusliku ajaloo allikana.
21. Sotsialistliku realismi meetodi väljakujunemine ja võidukaik nõukogude maalikunstis.
22. Фразеология романа А. М. Горького «Мать».
23. Язык и стиль докладов т. Сталина (на съезде стахановцев, передовиков сельского хозяйства и на VIII Чрезвычайном съезде Советов о проекте Конституции).

Laidoner-Uluotsa kliki vastu, kusjuures jäeti selgitamata, et eesti töörahvas võitles igasuguse kodanliku võimu vastu, et ta ei lubanud ühe kodanliku kliki asendamist teisega, nagu selleks kodanluse poolt ka katseid tehti (Rei ja Laamani kandidatuuride esitamine peaministri kohale). Andreseni ülalnimetatud artiklis kõneldakse kodanluse võimu kukutamisest ainult pealkirjas, kuna aga tekstis räägib Andresen kõikjal vaid Päts-Laidoner-Uluotsa klikist.

Nii püüdis Andresen ja Kruus võltsida ajalugu. Nende seisukoha järele tuleks välja, et liberaalne kodanlus võitles fašistliku kodanluse vastu, kuna töölisklassile jätsid nad vaid pealtvaataja osa. Tegelikult oli ainsaks revolutsiooniliseks jõuks töölisklass koos oma liitlase — külaproletariaadiga. Kodanluse eri rühmade vahel esines küll teatavaid väiksemaid vastuolusid, mitte aga mingisugust antagonismi ega võitlust. Seda illustreerib näiteks kujukalt Ants Piibu tegevus, kes oli Pätsule parlamentliku opositsiooni tegemise üheks juhiks, kuid kes 1939. a. sügisel esimese viihe peale oli valmis minema Pätsu poolt ametisse kutsutava valitsuse koosseisu. Võitluseks töölisklassi vastu olid kõik kodanlikud rühmitused otsekohe valmis liituma.

1940. a. juunirevolutsioonis valandus töötajate aktiivsus. See ilmneb juba Eestis enneolematult ulatuslikus osavõtus Riigivolikogu valimistest 14.—15. juulil 1940, kus-

juures töötajate huve kaitsev Eesti töötava Rahva Liit saab avalikult esineda võides otsekohe kaugelt enam häali kui varem kunagi oli saanud ükski kodanlik partei. Eestitmaa Kommunistlik Partei süendas juunirevolutsiooni juhtimisega veelgi oma autoriteeti laialdastes töötajate massides. 21. juulil kokku astunud Riigivolikogu võtab vastu otsuse Eesti kuulutamise kohta Nõukogude Sotsialistlikuks Vabariigiks, suurtööstuse, pankade ja kaubanduse natsionaliseerimise kohta ning tõelise maareformi teostamise kohta ja otsustab esitada taotluse Eesti NSV vastuvõtmiseks NSV Liidu vennasvabariikide vabasse perre. Kõik see omakorda aitab veelgi enam vallandada töötajate initsiatiivi, viib juba esimesel nõukogude aastal poliitiliste võitude kõrval ka erakordsele majanduslikule tõusule. Ja seda tegi täiel määral võimalikuks 1940. aastast peale eesti rahvale takistamatult osakssaav Nõukogude Liidu vennasrahvaste toetus, suure Stalini isiklik hool ja juhtimine. See päästis eesti rahva hävingust fašistlike röövvalutajate tegevuse läbi, see kindlustab ka pärast võitu Suures Isamaasõjas jätkunud ülesehitustöö edusammud, võiduka edasiliikumise kommunismile.

K. Laigna,

NSV Liidu ajaloo kateedri vanemõpetaja.

Vastutav toimetaja J. Feldbach

Vennasvabariikidega tutvuma

Eelseisvat suvist puhkeaega kasutavad paljud üliõpilased ekskursioonide korraldamiseks vennasvabariikidesse, et tutvuda kohalike vaatajaskonnadega, sotsialistliku ülesehitustöö edusammudega ja teaduslike uurimisasetustega, kusjuures ühtlasi luuakse tihedat kontakti vennasvabariikide töötajatega nende kogemustest õppimise eesmärgil.

On loomulik, et paljud kollektiivid on valinud oma ekskursiooni sihtpunktideks meie sotsialistliku kodumaa kuulsusrikka pealinna Moskva ja kangelaslinna Leningradi, sest siin leiab igaüks midagi kasvatavat, õpetlikku ja kasulikku oma tulevaseks tööks. Kohe pärast eksamisessiooni lõppu sõidab pikemale ekskursioonile Moskvasse rühm õigusteaduskonna eesrindlikemaid üliõpilasi. Leningradi ja Moskvat külastavad suvevaheajal ka loogika-psühholoogiaosakonna ja metsamajanduse osakonna üliõpilaste ekskursioonid.

Leningradi sõidab mitu ekskursiooni ajaloo-keeleteaduskonnast, geoloogiasakonnast, rühm arstiteaduskonna UTÜ liikmeid jne. Et

võimaldada suuremal hulgal üliõpilastel tutvuda Leningradiga ja tema ainulaadsete teaduslike uurimisasetustega ning kultuuriliste mälestusmärkidega, organiseeritakse ekskursantide saatmist Leningradi meie ülikooli autodel.

Paljud üliõpilaserühmad sooritavad ka pikemaid sõite vennasvabariikidesse. Põllumajandusteaduskonna ulatusliku ekskursiooni eesmärgiks on tutvuda vennasvabariikide kolhooside ja sovhooside imetusväärtustega võitluses kõrgete saakide eest. Matemaatika-loodusteaduskonnas töötava taimefüsioloogia ringi liikmed sõidavad Mitisurinkisse, kus elas ja töötas suur looduse ümberkujundaja I. V. Mitšurin ja kus arvukais uurimisasetustes praegu tema õpilased teevad viljakat tööd Mitšurini õpetuse rakendamisel ning edasiarendamisel. Grupp bioloogide kavatseb sõita Batumi, kus asub suurimaid ja rikkalikemaid Nõukogude Liidu botaanikaedu. Metsandusteaduskonna metsatööstuse osakonna ekskursioon aga külastab Nõukogude Karjalat, et tutvuda metsatööstuse mehhaaniseerimise praktikaga.

Kümme aastat 1940. a. juunirevolutsioonist

Läheneb Eesti NSV 10. aastapäev. On möödunud kümme aastat ajast, millal töötav rahvas taaskehtestas Eestis nõukogude korra. Nõukogude võimu kehtimapanekuga algas Eestis sotsialismi ülesehitamine, liikumine kommunismi suunas, loodi kõik tingimused eesti töötava rahva õnnelikuks vabaks eluks.

Eesti töörahva võitlus nõukogude võimu eest on kestnud juba ligikaudu pool sajandit. Seda võitlust on juhtinud Lenini-Stalini suur partei, selle võitluse käigus on veelgi tihenend eesti ja vene proletariaadi vendlus. Tänu sellele võimaldus ka eesti töörahval osa saada Suure Oktoobri võitlustest. Vaid ajutiseks õnnestus kodanlikule kehtestada kapitalistlik kurnamis-korrad Eestis. Eesti töörahvale tähendas see samasugust või isegi veel rängematki iket kui tsaariajal.

Eesti proletariaat ei olnud aga vaikne kannataja kodanluse verise diktatuuri, kodanliku riigi pseudoiseseisvuse ikke all, vaid ustavana oma revolutsioonilistele traditsioonidele jätkas ta Eestitmaa Kommunistliku Partei juhtimisel võitlust nõukogude võimu eest, kodanluse kukutamiseks. Seda võitlust ei suutnud murda kodanlik terror. „Terve eesti proletariaat on nii linnas kui maal pea jagu lühemaks tehtud! Kuid siiski on ta võitlust

jätkanud!“ kirjutab Viktor Kingisepp oma raamatus „Kellele iseseisvus, kellele ike“. Võitlust vabaduse eest jätkas eesti töölisklass ka pärast oma juhi Kingiseppa mõramist kodanluse poolt. Selle võitluse üheks kõrgpunktiks oli 1924. a. 1. detsembril ülestõus, kuid ka edaspidi ei raugenud see võitlus.

21. juunil 1940. a. tuli eesti proletariaat tänavale Tallinnas, Tartus, Narvas, Pärnus ja mujal ning püstitas otsustavalt nõude, et kodanlik valitsus peab lahkuma. Revolutsioonilisel teel toimus poliitvõimude vahastamine ja algas kodanliku korra alustegede, nagu Kaitsehidu, Isamaaliidu ja teiste taolist organisatsioonide likvideerimine. Juunirevolutsiooni päevil läks võim ühelt klassilt teisele, kodanlikult proletariaadile, ekspluaateerijailt ekspluaateeritavale. Selle sündmuse tähtsust eesti rahva ajaloos pole üldse võimalik üle hinnata.

Eesti kodanlikud natsionalistid (Kruus, Andresen jt.) on püüdnud juunirevolutsiooni tähtsust igati madaldada. Nad on taotlenud kujutada juunirevolutsiooni samasuguse „pöördena“, nagu seda oli 1934. a. märtsipööre, millega kodanlus läks üle avalikule, varjamata fašismile, kusjuures aga riigi põhi-olemuses ei muutunud midagi. Juunis 1940 toimunud revolutsioon aga tähendas üleminekut kodanluse

Suure Stalini juhtimisel uutele võitudele kommunismi ehitamisel!

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNÜ komitee ja ametiühingu komitee häälekandja

Nr. 24 (71)

Laupäeval, 1. juulil 1950. a.

III aastakäik

Nõukogude Eesti esimene aastakümme

A. Vill,

EK(b)P TRÜ algorganisatsiooni sekretär.

Läheneb eesti rahva ajalooline tähtpäev — 21. juuli, mil täitub 10 aastat nõukogude võimu taaskehtestamisest meie sünnimaal pärast enam kui kakskümmend aastat kestnud reaktsoonilise eesti kodanluse diktatuuri, välisimperialistide majanduslikku ja poliitilist survet, pärast fašistliku marurahvsluse pookimist, eesti töörahva jõhkrat kurnamist ja veristamist kodanluse poolt.

Tohutut kahjustamist — majanduslikku ja ideoloogilist oli kodanlus teostanud Eestis oma võimutsemise perioodi vältel. Kiratsema hakanud tööstus, karm tööpuudus, elanike arvu langus, väliskapitali sissetung, kunsti, kirjanduse ja teaduse mandumine, metsiku marurahvsluse külgepookimine, püüe tõmmata eesti rahvast Nõukogude Liidu vastasse sõjaleeri inglise ja saksa imperialistide suurülikülhena — see iseloomustas Eesti kodanlikku vabariiki. See reaktsoonilise kodanluse kahjustav tegevus oli jätnud eesti rahvale ja maale sügavad haavad, mis võisid hakata paranema nõukogude korra taaskehtestamisega 1940. a., mil eesti töötav rahvas, paisates eemale kapitalistid, hallparunid, pankurid ja nende kliiki-võimu välised toetajad, ajas oma selja sirgu, saades ise oma majas peremeheks. Selle eest võlgneb eesti rahvas tänu Nõukogude Liidu rahvastele ja eeskätt suurele vene rahvale; rahvastele, keda juhib võitluses kommunismi eest bolševike partei ja tema suur juht seltsimees Stalin.

Ent hoogne nõukogude korra ülesehitustöö sai veelkordsest katkestatud järgneval, 1941. aastal fašistliku Saksamaa salakavala kallale tungi tõttu meie kodumaale. Üle kolme aasta pidi eesti töötav rahvas kannatama sellist verist survet, millist ta pole tundnud ristiriitlike sissetungist alates XIII sajandil. Jälle löödi fašistide ja nende eesti soost käsitöölise poolt sügavad haavad Eesti rahvasse ja maasse. Laostati jälle meie võrsuma hakanud tööstus, põllumajandus, transport, meie koolid ja teatrid, muuseumid ja haiglad. Tuhanded eesti rahva pojad ja tütreid hävitati füüsiliselt, teised rikuti või hävitati vaimset, võnguti fašistlikku sõjakatlasse, viidi vangilaagritesse, kodumaalt eemale läände.

Ent Nõukogude Liidu relvastatud jõud generalissimus Stalini juhtimisel purustasid fašistliku Saksamaa ning tema satelliidid ja vabastasid Eesti NSV. Ning lõplikult vabanes 1944. aastal, võib Eesti töötav rahvas julge olla oma tuleviku pärast ja koos meie kodumaa teiste rahvastega ehitada üles kommunistlikku ühiskonda.

Millised on Eesti NSV saavutused kommunismi ehitamisel tema esimese aastakümne vältel? Tänu vennasvabariikide suurele abile tehni-

ka ja kaadrite näol, samuti nende määratute töökogemuste näol, mida eesti rahvas on saanud eeskätt suurelt vene rahvalt, on saavutused õige silmapaistvad: on loodud põlevkivitööstus ja tugev energeetikabaas, on rajatud või laiendatud rida tööstusalasid, mis on varustatud eesrindliku nõukogude tehnikaga. On loodud uus sotsialistlik põllumajandus, mis on varustatud võimsa masinate ja traktoritepargiga. Stalinliku plaani alusel on asunud suureulatuslikult ümber kujundama loodust. On hoogsalt arendatud mere- ja jõelaevandust ning teisi transportiharusid.

Kultuurilisel alal on edusammud sama ulatuslikud: kõrgema hariduse laienemine, uute kõrgema haridusega kaadrite ettevalmistamine kõikialadel, millest ei võinud kodanlikus Eestis töötava rahva lapsed unistadagi. Seda teostatakse nii meie vabariigi arvukamaks muutunud kõrgemates koolides, kui ka teiste vennasvabariikide eesrindlikumates õppeasutustes.

Meie kirjandus, kunst, teater on käinud järjekindlat tõusuteed, on esile kerkinud Stalini preemia laureaate ka kirjanike, heliloojate, kino alal töötajate seas. On loodud esimesed eesti kunstilised filmid, mis on leidnud üleliidulist tunnustust.

Kõik need suured võidud sotsialismi ehitamises on saavutatud ägedas võitluses kodanliku natsionalismi vastu. Tänu bolševike parteile ja seltsimees Stalinile oleme nüüd nad paljastanud ja lõplikult vabanemas nende kahjustavast ohust.

Ei saa märkimata jätta, et eesti töötav rahvas on likvideerinud ka kurnajate klassid linnas ja maal. Jätkates halastamatut võitlust nende klasside riismete vastu, kindlustame meie majanduse ja kultuuri veel hoogsama arenemise.

Tartu Riiklik Ülikool on Nõukogude Eesti esimese aastakümne jooksul läbi elanud põhjaliku ümberkorralduse. Ta on kujunenud eesrindlikuks nõukogude ülikooliks. Kuid oluline on veel mahajäämus teiste vennasvabariikide ülikoolidest nii õppe- kui just eriti teadusliku töö osas. Selle likvideerimisele tulebki pöörata nüüd meie peatähelepanu.

ENSV 10. aastapäev kohustab meid paljuks. Kümme aastat nõukoguliku elu on rikastanud meid tööviitude ja kogemuste kõrval ka enesekriitika ja kriitika relvaga. Möödunud aastakümme on tihendanud meie sidet vanemate vennasvabariikide kõrgemate õppeasutistega ja muude kultuurikolletega.

Vastu minnes ENSV 10. aastapäevale omandagem veel paremini ja täiuslikumalt marksismi-leninismi — meie rahva karastatud võitlusrelva! Koondugem veel kindlalt Lenini-Stalini lipu ümber — tööks ja võitluseks kommunismi eest!

Eesti NSV 10. aastapäevale pühendatud teaduslik sessioon

Keskseks ürituseks Nõukogude Eesti juubeli-aastapäeva tähistamisel meie ülikoolis kujuneb Eesti NSV 10. aastapäeva puhul korraldatav teaduslik sessioon, mis algab täna ja kestab 3. juulini. Teaduslikul sessioonil, mis peab andma ülevaate tähtsamatest teadusliku uurimistöö tulemustest nõukogude võimu perioodil, esitatakse kokku 12 teaduslikku ettekannet. Istungeid toimub neli: 1. juulil kell 18,

2. juulil kell 10 ja kell 17 ning 3. juulil kell 17. Kõik istungid toimuvad aulas.

Tähtsamaist ettekannetest võiks märkida järgmisi teemasid: „Tööliskumise algus Eestis“ (dots. A. Vassar), „M. Gorki artiklite ja pamflettide ideoloogiline sisu“ (dots. V. Rudov), „Tartu Ülikooli teaduslik-ideelised sidemed teiste Vene teaduslike ja õppekeskustega“ (prof. E. Martinson) jt.

Röömsail juubelpäeval avaldame nõukogude võimule ja armastatud STALINILE oma palavat tänu õnneliku elu eest

Tänu stalinliku hoolitsuse eest

Praegustel röömsatel päevadel, mil eesti töötav rahvas läheneb oma Nõukogude vabariigi kümnendale aastapäevale, pöörduvad meie üliõpilaskonna mõtted selle suure inimese poole, kes andis meie noortele võimaluse töötada ja õppida, kes ümbritseb meie noorsugu — tulevaste spetsialistide kaadreid isaliku armastuse ja hoolitsusega — nõukogude rahva targa juhi suure Stalini poole.

Tänuandes suure Stalini vastu püüab meie üliõpilaskond järjest paremini omandada teadmisi, järjest edukamalt vallutada teaduskindlust, millest räägib õppetöö tulemuste pidev paranemine. Tänuandes suure Stalini vastu töötab meie õppiv noorsugu väsimatult oma ideelis-poliitilise teadlikkuse tõstmisel, millest annab tunnistust eesrindlike noorte hulgane astumine ÜLKNÜ ridadesse. Tänuandes suure Stalini vastu kasutab meie üliõpilaskond maksimumi kõikide nõukogude korra poolt loodud avaraid võimalusi, et kasvada igakülgselt arenenud tublideks kommunismiehitajateks.

Tähistades Nõukogude Eesti 10. aastapäeva töötab TRÜ üliõpilaskond ja tema avangard — ülikooli komsomoli-organisatsioon töötada iga päevaga ikka paremini, püüdlikumalt ja hoolikamalt, et auge õigustada stalinlikku hoolitsust nõukogude noorsoo eest.

H. Tiido,
ELKNÜ TRÜ Komitee sekretär.

Sammugem eesti nõukogude intelligentsi esiridades!

Ei ole juhuslik, et sotsialistlik võistlus meie ülikoolis puhkes just seltsimees Stalini 70. sünnipäeva eel. See on täiesti loomulik, sest sotsialistlik võistlus aitab paremini töötada, meie kollektiiv aga tahab hea tööga tasuda oma tänuvõlga suurele Stalinile.

Meie õppejõududele ja üliõpilastele on loodud kõik võimalused segamatuks väljakaks tööks. Selles tuleb näha seltsimees Stalini isikliku hoolitsuse avaldust. Peab ütleva, et me mõnel alal, eeskätt teadusliku töö osas, ei ole seni

suutnud seda hoolitsust täielikult õigustada. Sellepärast olgu meie edasiste sotsialistlike kohustuste loosungiks: likvideerida mahajäämus, tasuda pingelise tööga oma tänuvõlg suurele Stalinile.

Nii talitades kanname me väärikalt edasi seda algatust, mis tekkis seltsimees Stalini sünnipäeva eel ja sammume ka oma vabariigi järgnevatel aastakümnetel eesti nõukogude intelligentsi esiridades.

E. Salumaa,
TRÜ Ametiühingu Komitee aseesimees.

Aira Kaal

Jah, nii on meie maal!

Kui kiirelt lendab aeg! Kui võimsalt voolab elu! Töös vilja kannab vaev — kõik nagu jooksujalul! Jah, nii on meie maal, kus iga päev kui aasta — nii rikkalt luuakse! Stahhaanovlasi vaata... Meil aasta pepos on — mis selles kõik ei juhtul! Suur ehituste torm ja kasvav mõttepuhtus; see uueks muudab maa — soolaukad viljanurmiks, vastvalmind loengusaal on teadusjanust tulvil. Ent kümme aastat — see kui terve ajalugu.

Uus elujärg, uus tee, uus kasvand rahvasugu. Kas kotkasugu näed, kes raskusi ei kardal! Näed töömeest, kelle käed on ümber lipuvarde. Ja kõlab nende suust kui töötus tsamaale

see sõna ikka uus, mil saateks julge vaade: «Need kümme aastat kord mis võitlust ka ei maksnud, me valmis sajavõrd kõik võidud üle maksma!»

Need kümme aastat meid on võitmatumaks teinud. Jah, nii on meie maal! Maad paremat ei leidu.

Võitluse ja loova töö viljarikkad aastad

Nõukogude Eesti seisab suure rahvaliku pidupäeva eel. 21. juulil tähistab Eesti Nõukogude Sotsialistlik Vabariik oma kümnendat aastapäeva. Sel tähtsal päeval Nõukogude Eesti töötav rahvas avaldab oma südamlukku tänu kõigile vennalikele vabariikidele, suurele vene rahvale, Nõukogude valitsusele, Üleliidulisele Kommunistliku (bolševike) Partei Keskkomiteele ja eesti rahva parimale sõbrale ning õpetajale seltsimees Stalinile kõige selle suure toetuse ja abi eest, mida eesti rahvas on saanud ajaloolistel juuni- ja juulipäevadel kümme aastat tagasi, esimesel nõukogude aastal, Suure Isamaasõja perioodil ja sõjajärgsetel aastatel.

Eesti tööliklassi aastakümnete pikkuse võitluse järel kümme aastat tagasi saavutatud suur võit päästis valla rahvahulkade loomingu- ja kultuuri kõigekülgne õitseng. Meie töötava rahva ees avanesid uue elu avarad perspektiivid.

Möödunud kümme nõukogude aastat on täielikult muutnud Eesti majandusliku ja sotsiaalse palge. Eestist, mis kodanluse võimutsemise ajal oli kapitalistlike riikide agraarseks ripatsiks, on saanud täisõiguslik liige suures Nõukogude Liidus.

Nõukogude rahvaste sõbralikus peres võitlevad meie vabariigi töötajad edukalt oma rahvamajanduse taastamise ja arendamise eest. Ületades sõjajärgseid raskusi ja kõrvaldades kiire edasiamumise teelt rahvaenlasi — kodanlikke natsionaliste — on Nõukogude Eesti töötajad saavutanud suuri tulemusi sõjajärgse stalinliku viieaastaplaani täitmisel.

Nõukogude võimu esimestest päevadest alates arenes hiiglatöö ka kultuurilises ülesehituses.

Nõukogude kord ja sotsialistlik majandussüsteem on taganud Nõukogude Eesti kultuurielu ennenägematu arengu. Ka Nõukogude Eestis leiab täielikku kinnitust asjaolu, et ainult sotsialismi juures on võimalik ära rahva loovate jõudude täielik arendamine, iga rahva rahvusliku kultuuri tõeline õitseng.

Nõukogude võim lõi avaraimad võimalused hariduse ja teaduse arendamiseks. Nõukogude Eestis. Nõukogude võim avas eesti noorsoole kõik teed haridusele ja loovale tööle. Nõukogude Eesti intelligentsile avanesid piiramatud võimalused oma teadmiste ja oskuste rakendamiseks.

Kodanlikus Eestis näitas õpilaste ja koolide arv pidevat langust. Vaatamata koolikohustusele ei lõpetanud suur protsent lastest algkooli. Alg- ja keskkoolide võrku vähendati järjekindlalt. Nii oli ametlikel andmel 1937. õppeaastal koolide arv 45 võrra väiksem võrreldes 1932. aastaga. Samal ajal langeb ka üliõpilaste arv.

Nõukogude võimu kehtestamisega 1940. aastal algab Tartu ülikooli elus uus ajajärk.

Nõukogude võimu kehtestamine tähistab lõppu kodanlikule ülikoolile. Eesti kodanlus oli seadnud Tartu ülikooli oma diktatuuri kindlustamise teenistusse. See periood tähendab Tartu ülikooli elus languseperioodi. Vastavalt orjalikule sõltuvusele imperialistlikest suurriikidest juhtis kodanlus õppe- ja teaduslikku tööd vene- ja nõukogudevastases suunas. Teaduslik uurimistöö kängus. Enam kui kahekümne aasta jooksul ei tõusnud

esile ühtki tähelepanuväärset koolkonda. Teadust arendati ainult niivõrd, kuivõrd seda saadi rakendada kodanlik-natsionalistliku ideoloogia teenistusse.

Kodanliku Eesti ülikooli astunud noortest lõpetas ülikooli ainult kuni 25% üliõpilasi. Suur osa üliõpilasi, jõukate kihtide võsuid, astus ülikooli mitte selleks, et tõsiselt õppida ja tööd teha, vaid selleks, et privilegieeritud ja mõjukatesse korporatsioonidesse astuda ning nende kaudu luua alust kergele karjäärile.

Üliõpilaste lahkumist ülikoolist enne selle lõpetamist põhjustas tunduvalt suurel määral igasuguse perspektiivi puudumine tuleviku suhtes, töötaoleku kartus kodanliku riigi umbes öhkonnas. See kehtis eriti kehvaadest kihtidest ülikooli pääsenud üliõpilaste suhtes, kellele materiaalsed ohvrid juba ülikoolis õppimise ajal käisid üle jõe ja keda ootas vaid täielik perspektiivitus.

Nõukogude võimu kehtestamine 1940. aastal tõi põhjaliku pöördeme ülikooli ellu. Ta muutis täielikult meie ülikooli üliõpilase moraalse ilme. Ülikooli uksest avati töötava rahva lastele. Noorsugu nägi enda ees piirita võimalusi kogutud teadmiste ja jõudude rakendamiseks.

Ülikoolis kehtestatakse nõukogude ülikoolides kehtiv õppekorraldus, mis tagab kindlate ja püsivate teadmiste omandamise. Eesti õppivate noorsoole saab kättesaadavaks marksismi-leninismi õpetus. Tunduvalt tõuseb õppejõudude arv. Rohke arv tublisid õppejõude, kes kodanliku kliikvalituse reaktisoonilise hariduspoliitika tõttu pidid töötama sagedasti aastakümneid assistentide ja laborantide kohtadel, edutatakse vastutavatele töökohtadele. Õppejõud asuvad suure innuga omandama marksismi-leninismi õpetust, ainsa teadusliku maailmavaate aluseid. Loodi enneolematult avarad teadusliku uurimistöö võimalused. Tartu Riikliku Ülikooli juurde loodi Teaduslik Uurimisinstituut kaheksa sektsiooniga, kus rakendati tööle üle saja teadusliku kaastöölise.

Loova ülesehitustöö, meie ülikooli kujundamise nõukogulikult ülikooliks katkestasid 1941. aastal meie maale reetlikult kallaletunginud hitlerlikud röövvalutajad.

Fašistlik okupatsioon algas julma terroriga ülikoolis, Saksa fašistid ja nende eesti soost käsilaad sooritasid otse massilise ülikooli õppejõudude mõrvamise. Mõrvaohvrite hulgas olid dots. V. Päll, prof. L. Gulkovitš jt.

Kõrvuti mõrvamisega toimus nõukogulikult meelestatud õppejõudude massiline ametist vallandamine. Mitmed kümned õppejõud vahistati. Vangistatud üliõpilaste hulk ulatus sadadesse.

Saksa fašistlike okupantide poliitika oli suunatud sellele, et eesti rahvalt ära võtta ja hävitada tema kõrgema hariduse ja teadusliku uurimistöö asutisi. Ülikoolile tekitatud materiaalsed kahjud ulatuvad üle 42 miljoni rubla. Fašistid hävitasid 19 ülikooli hoonet.

Kodanlikust perioodist ülikooli päris nõrgalt arendatud materiaalse õppebaasi. Püüdes hävitada eesti rahvast ja tema kultuuri, fašistid hävitasid, röövisid ja vedasid laiali sellegi väheste. Nad hävitasid ja röövisid paljude kabinetide ja uurimisasutiste sisseseaded. Eesti rahva jaoks ja tema ülikooli

PROF. A. KOORT,
Tartu Riikliku Ülikooli rektor.

päästsid lõplikult hävitamisest kangelasliku Nõukogude armee kiired ja võimsad löögid fašistlikele röövvalutajaile.

Kohe pärast Tartu linna vabastamist fašistlikest röövvalutajaist algasid hoogsad taastamistööd Tartu Riiklikus Ülikoolis. Partei ja valitsuse lakkamatu abiga asusid õppejõud ja üliõpilased korraldama õppehooneid ja laboratooriume. Võrattult lühikese aja vältel, vähem kui kolm kuud pärast okupantide väljakihutamist meie kodumaa oli ülikool niikaugel, et 17. novembril 1944 võidi piduliku aktusega tähistada õppetöö algust. Ja siitpeale on Tartu Riiklik Ülikool teiste Nõukogude Eesti kõrgemate õppeasutiste kõrval samamoodi pidevat tõusuteed.

Nõukogude riik on teinud kõik selleks, et kõrgem haridus saaks tõeliselt massiliseks ja kättesaadavaks. Tartu Riikliku Ülikooli käsuks on antud suuri materiaalseid ressursse, on pidevalt hoolitsetud õppe- ja teadusliku töö kõrge ideelis-teoreetilise taseme eest. Partei ja valitsuse katkematu hoolitsuse tagajärjel on TRÜ sõjajärgseil aastail teiste nõukogude ülikoolide kõrval edukalt asunud teostama seltsimees Stalini poolt seadud ülesannet — „taotleda seda, et NSVL töölikklassil oleks oma tootmis-tehniline intelligents“.

Praegu õpib Nõukogude Eesti kaheksas kõrgemas õppeasutises üle seitsme tuhande üliõpilase. Meie kõrgemad õppeasutised annavad 1950. aastal mitu korda rohkem spetsialiste kui 1941. aastal. Tartu ülikoolis õpib pidevalt ja lõpetavad tähtajaliselt ülikooli enam kui kolm korda rohkem üliõpilasi kui kodanlikul ajal.

Arvestades rahvamajanduse ja kultuuri kasvavaid vajadusi, on TRÜ Ülikooli struktuuri laiendatud mitme uue teaduskonnaga, paljude osakondadega. Praegu on meie ülikoolis 8 teaduskonda 21 osakonnaga. Meie ülikooli üliõpilaste arv on järjekindlalt tõusnud. Kui 1944. a. sügisel oli ülikoolis 1168 üliõpilast, siis on neid praegu ligi 2900. Peale selle õpib ligi 400 inimest mittetatsionaarses osakonnas, omandades kõrgema hariduse kutses töötavaid alalisi kursused põllumajanduse ja loomakasvatuse alal töötajate kvalifikatsiooni tõstmiseks.

TRÜ ukseid on nüüd avatud töötava rahva poegadele ja tütardele, kes suure andumuse ja järjekindlusega omandavad eesrindlikku nõukogude teadust. Üliõpilastele on loodud elu-olustikulisel tingimusel edukaks tööks. Üle 90% üliõpilastest saavad stipendiumi. Üliõpilaste ühiselamute arv tõuseb iga aastaga.

Üliõpilaste õppeedukus on näidanud pidevat tõusu, mis annab tunnistust üliõpilaste tõsisest suhtumisest õppetöösse ja nende tahtest hea tööga tasuta nõukogude võimu hoolitsuse eest.

1949/1950. õppeaasta talvisel eksamisessioonil ilmus eksamikohuslike üliõpilastest kõigile eksamitele 97 protsenti, kusjuures eksamitele ilmunuist sooritasid kõik eksamid 97,8 protsenti. Aasta-aastalt on tõusnud hinnete keskmine näitaja.

Üliõpilased võtavad rohkearvuliselt osa teaduslikust uurimistööst. Üliõpilaste Teaduslikul Ühingul on praegu 51 teaduslikku ringi, mis koondavad oma ümber 1300 üliõpilast. Üliõpilased on kolmel teaduslikul konverentsil esitanud huvitavaid ja väärtuslikke ettekandeid. Samuti on üliõpilaste poolt esitatud nelja viimase aasta jooksul 120 väärtuslikku auhinnatööd.

TRÜ üliõpilastele on loodud avarad võimalused oma võimete mitmekülgseks arendamiseks arvukais isetegevusringides, spordikollektiivides ja muudes üliõpilase-organisatsioonides.

Õppetöö kõrval on meie ülikooli iga aastaga suurenev õppejõudude pere asunud teaduslike uurimistööde läbiviimisele, mis omavad suurt tähtsust rahvamajanduse ja kultuuri seisukohalt. 1949. aasta teaduslikul konverentsil esines ettekannetega 69 ülikooli õppejõudu. Ülikooli teadusliku uurimistöö plaanid täienevad aasta-aastalt rahvamajanduse seisukohalt aktuaalse teemadega. Paljud meie ülikooli kateedrid abistavad pide-

valt nõukogude tööstust ja põllumajandust. Sõjajärgseil aastail on kaitsnud TRÜ-s 36 kandidaadi ja 8 doktori väitekirja. Ainuüksi käesoleva aasta juunikuul jooksul kaitsiti Opetatud Nõukogu ees 8 kandidaadi väitekirja.

Teaduslik-metoodilise töö kvaliteedi tõstmise ja ideelis-poliitilise kasvatustöö süvendamise eesmärgil on järjekindlalt korraldatud üliõpilaskoosolekuid konverentside, 1949/1950. õppeaasta üritustel sel alal võib märkida nõukogude eesrindlikule teadusele pühendatud konverentsi, millel esitati 172 ettekannet.

Sõjajärgseil aastail on meie ülikooli õppejõud hoolsalt asunud ideelis-teoreetilisele enesetäiendamisele. Paljud meie õppejõud on lõpetanud Marksismi-Leninismi Ohtuülikooli, 1949/1950. õppeaastal õppis Ohtuülikoolis 104 õppejõudu. Marksismi-leninismi teooriat omandavad iseseisva õppimise teel üle 200 õppejõu.

Hindamatult suur on see abi, mida meie ülikool on saanud vane-matelt liiduvabariikidelt. Meie ülikool on saanud vennasvabariikidest moodsat sisustust laboratooriumide jaoks, inventari, teaduslike teoseid ja õpikuid. Meie ülikool ja tema õppejõud on loonud tihedaid sidemeid Moskva, Leningradi ja teiste linnade kõrgemate õppeasutistega ja sel teel tundma õppinud nõukogude eesrindliku teaduse saavutusi. Nõukogude Liidu teised kõrgemad õppeasutised on osutanud hindamatut abi õppejõudude kvalifikatsiooni tõstmise alal. Hulk meie aspirante õpib Moskvas ja Leningradis tuntud nõukogude teadlaste juhendamisel. Samuti töötavad mitmed kümned õppejõud vennasvabariikide tuntud teadlaste juhendamisel oma kandidaadi ja doktori väitekirjade koostamisel.

Ühenduses tööstuse ja sotsialistliku põllumajanduse tormilise arenguga kasvab vajadus veelgi rohkearvulise kaadrite järele. On tarvis tunduvalt suurendada vastuvõttu eri teaduskondadesse. Vastavalt nõukogude ühiskonna kasvavatele nõudele kõrgema haridusega spetsialistide suhtes on tarvis järjekindlalt tõsta õppetöö ja kasvatustöö ideelis-poliitilist taset ning tugevdada kõrgemas õppeasutises tehtava teadusliku uurimistöö sidet meie sotsialistliku ülesehitustöö praktikaga. Tartu Riiklik Ülikool on pausunud oma struktuurilt, oma teaduskondade ja nende osakondade poolest niivõrd suureks õppeasutiseks, et tuleb lugeda vajalikuks ette võtta organisatsioonilist ümberkorraldust. Kõrgema Hariduse Ministeriumis ongi praegu valmimas projektid, mille põhjal TRÜ arstiteaduskond eraldatakse iseseisvaks Meditsiiniliseks Instituudiks ja põllumajandus-, veterinaar- ja metsandusteaduskond eraldatakse iseseisvaks Põllumajandusinstituudiks. Ei ole mingit kahtlust, et need iseseisvad instituudid saavad nõukogude ühiskonda märksa tõhusamalt teenindada kui senised teaduskonnad.

TRÜ Ülikooli kollektiiv läheb Eesti NSV kümnendale aastapäevale vastu kindla teadlikkusega nendest suurtest riiklikest ülesandest, mis seisavad nõukogude kõrgema kooli ees. Meie kodumaale on tarvis järjest rohkem kõrgesti kvalifitseeritud kaadreid, kes sügavalt tunnevad oma eriala; kõigekülgsest arenenud, Lenini-Stalini suurte ideedega va-

rustatud, nõukogude patriotismi vaimus kasvatatud spetsialiste, kes kõik oma teadmised, kõik oma jõu ja võimed annavad kommunismi ülesehitustööle.

Nende suurte eesmärkide nimel on tarvis, et kogu meie ülikooli kollektiiv oleks teadlik sellest, et keskeks teguriks selles suhtes jääb ideelis-poliitiline kasvatustöö ja marksismi-leninismi sügav tundmaõppimine. Selle relvaga peab end varustama ja seda peab järjest teritama iga meie ülikooli õppejõud ja üliõpilane, et edukalt võidelda apoliitilisuse, formalismi ja kosmopolitismi vastu õppetöös.

TRÜ õppejõududele on saanud täiesti selgeks see määratu suur kahju, mida on tekitanud teadusele ja kõrgematele õppeasutistele kodanlikud natsionalistid H. Kruus, N. Andresen jt. See kahjulik tegevus ei jätnud oma mõju avaldamata ka Tartu Riikliku Ülikooli tööle.

Tartu Riikliku Ülikooli kollektiivi ülesandeks on otsustavalt võidelda kodanlike natsionalistide ja kodanliku natsionalismi avalduste vastu meie ülikoolis. Seda tähtsat tööd ongi juba alustatud: meie ülikooli kollektiiv on asunud EK(h)P Keskkomitee VIII pleenumi otsuse valgusel ülikooli töös ilmsikstulnud puuduste likvideerimisele.

Bolševikud on alati öelnud, et partei suhtub tähelepanelikult kodanlikust ajastust tulnud vanadesse spetsialistidesse, kes ausalt töötavad nõukogude korra heaks. Olles ümbritsetud kommunistliku partei, Nõukogude valitsuse ja isiklikult seltsimees Stalini hoolitsusest, meie õppejõud tahavad ausalt täita ülikoolile seadud kõrgeid eesmärke.

Meie ülikooli õppejõud peavad neile nõukogude avalikkuse poolt osakssaanud kriitikal teadusliku uurimistöö suhtes vastama sellega, et nad annavad senisest rohkemat ja väärtuslikumat teaduslikku produktiooni. Meie õppejõud peavad senisest rohkem hoolitsema nooremate õppejõudude teaduslike uurimistööde juhendamise eest, teaduslike kaadrite järelkasvu eest.

Meie ülikooli õppejõud on mõnda-igi teinud rahvamajanduse abistamist, kuid sellest on ikkagi veel vähe. Paljudel juhtudel on see abi olnud juhulikuks laadi. Olemasolevad võimalused lubavad meil mitmekordistada teaduse loovat abi rahvamajandusele. Selleks on vaja paremat teadusliku töö organiseerimist, kuid selleks on vaja ka iga üksiku õppejõu initsiatiivi.

Nõukogude rahvas ehitab kommunismi teadusliku teooria alusel, mida arendas ja tõstis kõrgemale astmele seltsimees Stalin. Seltsimees Stalin õpetab, et üleminekuks sotsialismilt kommunismile on vaja luua eelkõige kommunismi materiaalne baas. Selleks on vajalik töö produktiivsuse tõstmise eesmärgil edasine pidev tehniline progress rahvamajanduses, sest selles seisneb, nagu õpetab seltsimees Stalin edasiliikumise, kommunismile ülemineku esimene põhiline tingimus. Selleks peavad väsimatult töötama ka TRÜ õppejõud.

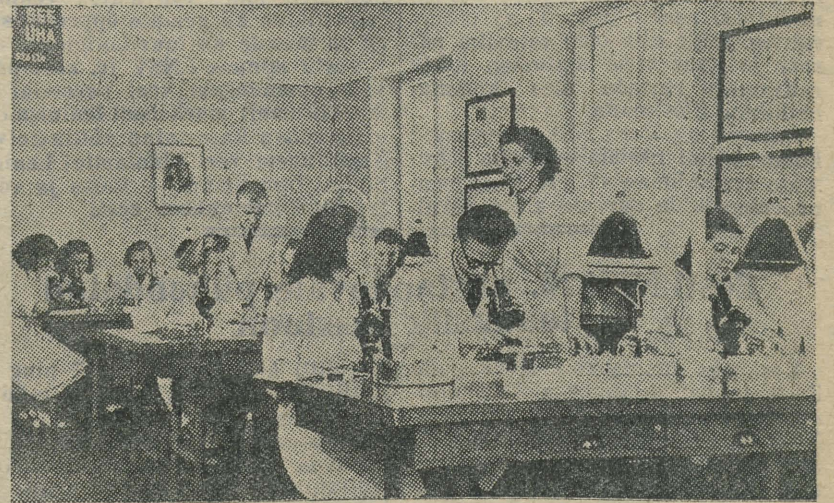
TRÜ kollektiiv läheb Eesti NSV 10. aastapäevale vastu kindla teadmise, et tema ülesandeks on ka edaspidi võidelda teaduse edasarendamise eest, kõrgema õppeasutise õppe-, kasvatuse- ja teadusliku uurimistöö edasise parandamise eest. Selle töö parandamisega me suudame kindlustada nõukogude sotsialistliku kultuuri, tööstuse ja põllumajanduse edasist õitsengut.

Nõukogude noored omandavad juba üliõpilaspõlves iseseisva teadusliku töö oskusi ja kogemusi.

Pildil: bioloogiaosakonna IV kursuse üliõpilane Liliat Rehesaar, kelle teaduslikud tööd on äratanud suurt tähelepanu, katset teostamas.

Foto V. Levitski

Vennasvabariikide abiga on meie ülikoolis ehitatud ja sisustatud palju suurepäraseid õpperuume, mis annavad üliõpilastele võimalusi edukaks tööks.

Pildil: grupp arstiteaduskonna IV kursuse üliõpilasi dots. Tammeoru ja H. Simmi juhtimisel praktikumil.

Foto V. Levitski

On suurim õnn olla Nõukogude kodanik, elada ja töötada kaunil stalinlikul ajastul

Kättevõidetud kohustab

Kodanlik Eesti „härarask“ tekkis soome pusside ja saksa täkkide otsesel toetusel. Klassiteadlike proletarlaste kalmukünkad kodanluse valge terrori tulemusena tähistasid suurtõõsust. Päänilises hirmus proletariaadi ees likvideeriti ühel hoobil suurtõõsust, kus enne kodanluse võimuletulekut töötas üle 60 000 tööliste. Olles majanduslikult ja poliitiliselt imperialistlike suurriikide mängukanniks, muutus Eesti poolkolooniaks, millele kaasus töörahva masside vaesus ja viletsus.

Tekkinud ummikud ei suutnud varjata ka kodanlikud võimumedid ise. Juba 1920. a. aprillis tööminister Janson tunnistas: „Üks osa vabrikutest on aga tööta ning töötatavate arv on suur. Pearaskus seisab selles, et paljudes vabrikutes puuduvad toorained ja puudub raha palkadeks, ning mõnedel on kaubamüügi turud suletud.“

Parem polnud olukord ka põllumajanduses, kus võimutesid endised balti parunid ja külakulakud. Kui 1929. a. puhkes kapitalistlikus maailmas laastav majanduskriis, olid selle tagajärjed eesti töörahvale eriti talumatud. Üle 3000 talu läks oksjonihäämri alla, kümned pangad ja krediidiasutised kuulutasid välja pankroti. Rahva põhimassi proletariseerumine kasvas kiire tempot, tekkis massiline tööta intelligentsi kiht.

Suurtõõsust sotside agaral kaasaabil aga kiskles „riigipiruka“ ümber, mõlemad rasvused töörahva viletsuse arvel.

Samal ajal vaatas töötajale kõikjal vastu viletsus ja vaesus. Elasin isiklikult üle kodanluse diktatuuri sünged aastad Eestis. Levineud korruptsioon ja onupojapoliitika ei võimaldanud leida mingit pidevat tööd. Suvi võis saada ajutist tööd külanurga kulaku juures silgu ja leivapalukese eest. Kodanlikus Eestis puudus elementaarne töökaits, ja kui tööline sai vigastada või haigestus kulakut orjates, osutus ta saatuse hooleks jäetaks.

Alles nõukogude võimu tulekuga vabanesis mina ja sajad tuhanded eesti töötajad selle ebainimliku surve ja rõhumise alt. Painajalik ikkvideeriti kümne aasta eest, kui eesti töötajad kommunistliku partei juhtimisel raputasid oma turjalt rõhujad. Oma tööõõmsa ja õnneliku tuleviku nimel me peame olema valvsad kõigi rahvavaenlaste — kodanlike natsionalistide salasepituste suhtes, mis taotlevad vihatud rõhumise taastamist.

E. Raag,
marksismi-leninismi aluste
kateedri vanemõpetaja.

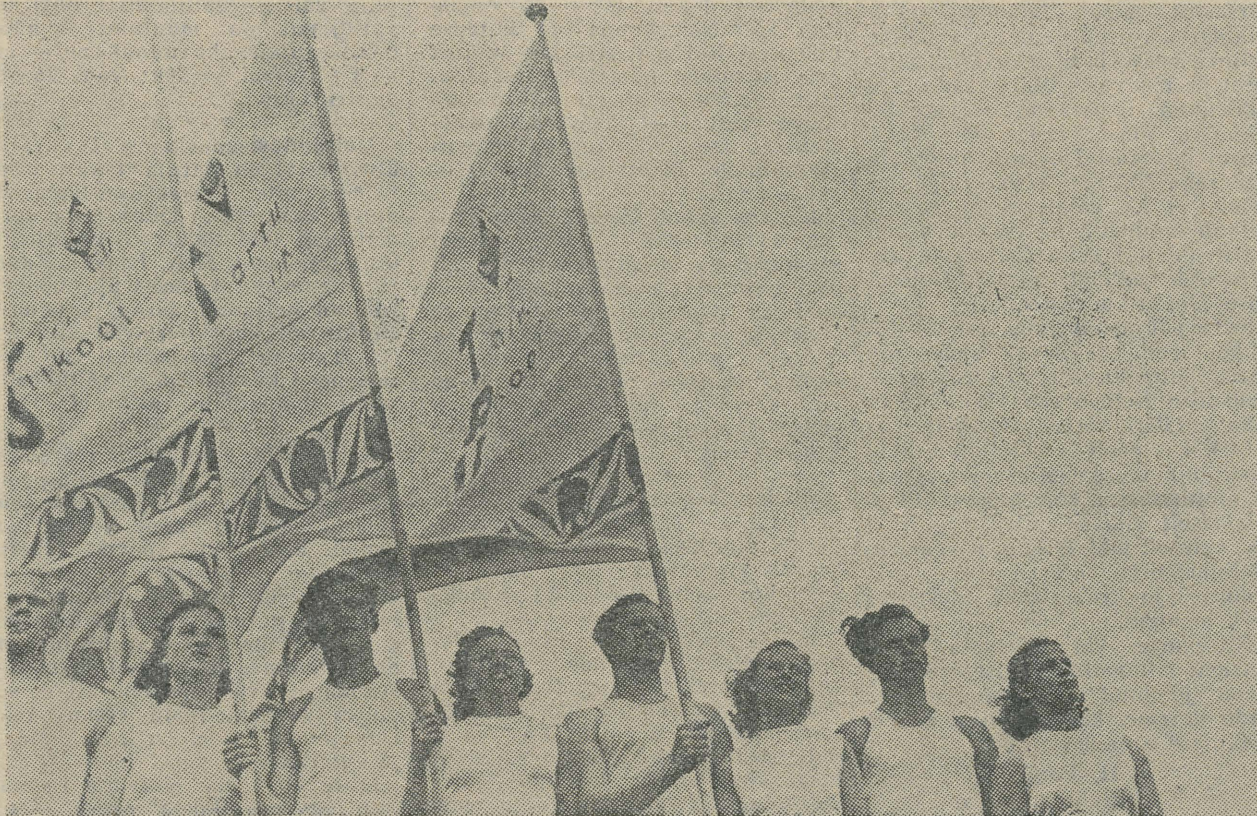
Meie tänu

Kodanlikus Eestis käibis ütlus: „Kõik ei mahu marjamaale, muist peab jääma karjamaale“.

Seda kibedat elutõde pidin ma tundma õppima juba varajases nooruses. Minu vanemad olid haritlased, kuid nn. „haritlaste üleproduktatsioon“, millest kodanlikus Eestis nii palju räägiti, sundis neid oma eriala asemel tegelema põllutööga Võrumaa kulakute taludes. Süinge ja väljavaadeteta oli nende elu, asjatauna näisid hariduse omandamiseks tehtud pingutused ja nähtud vaev. Ja on päris selge, et minugi elu poleks kujunenud paremaks — põllutöölise lapsel polnud ju võimalust õppida ega arendada oma võimeid. Tulnuku minulgi leppida tolle „karjamaaga“...

Need ajad on nüüd jäädavalt selgajaga. Juba kümne aastat elame nõukogude võimu tingimustes. Ja mida kaugemale jäävad kodanliku võimu rasked aastad, seda enam kipub mõnelgi ununema tollal läbielatu, seda loomulikumaks ja endastmõistavaks hakatakse pidama hoolitsust, tähelepanu ja abi, millega nõukogude kord ümbritseb noori. Sellepärast on tarvilik aegajalt mõelda minevikule, meenutada kodanlikul ajal üleelatud raskusi ja alandusi, sest need mälestused kinnitavad meis arusaamist sellest, et kõige eest, mis meie elus on ilus — oma õnneliku elu eest, avarate õppimisvõimaluste eest, helgete tulevikuperspektiivide eest võlgne me tänu nõukogude võimule, bolševike parteile ja suurele Stalinile.

K. Siilivask,
ajaloo-keeleteaduskonna IV
kursuse üliõpilane.

Kasvab tugev, terve ja elurõõmus kommunistlikehitajate sugupõlv...

Foto V. Levitski

Kõik jõud võitluseks kommunismi eest

On möödunud kümme aastat sellest ajast, millal eesti proletariaat kihutas minema kodanlikud võimumedid ja kehtestas Eestis tõelise rahvavõimu. Olin tollal alles 12-aastane, kuid teadsin siiski juba oma isiklikest kogemustest küllalt hästi, mida tähendab kulakluse peremehetsemine. Töölislastena olin sunnitud müüma end suviti karjaseks, ja kulak ekspluateeris mu nõrka tööjõudu viimase võimaluseni. Mälestustes on säilinud paljud kibedad hetked, kus ma sain tunda alandavat suhtumist „häraraski“ poolt.

Nõukogude võim tegi otsustava lõpu „häraraski“ võimutsemisele, rahva elu asusid juhtima ausaimad ja põhimõttekindlaimad seltsimehed töötava rahva enda hulgast. Töölastele avati pärani koolide ukseid ja kindlustati reaalsed võimalused hariduse omandamiseks. Nõukogude ühiskonnas sai mulle esmakordselt osaks selline hool ja tähelepanu, mis lausa tiivustas saavutama üha uusi võite teadmiste omandamisel. Tundsin, et nüüd pole aeg lihtsaks olesklemiseks, vaid tuleb täispingega võidelda teadusekindluse vallutamise eest, sest ainult kõrgete teadmistega relvastatud kaadrid on suutelised lõpule viima kuulsusrikast võitlust kommunismi eest. Kuid komsomoli kasvandikuna veendusin veel ühes tõsiasjas, ja nimelt, et ainult erialastest teadmistest üksi ei piisa edu saavutamiseks selles suures ürituses, vaid on tarvis veel ka ideelist karastust, mis võimaldab asuda alati praktilistes küsimustes lahendamisel järjekindlalt printsiipialele seisukohale.

Tundes murdmatut jõudu, mis peitub nõukogude korras, olen õnnelik ja uhke, et võin oma jõu rakendada kuulsusriikka tee jätkamiseks, millele pani aluse eesti proletariaat kümme aastat tagasi.

V. Koslov,
metsandusteaduskonna III kursuse
üliõpilane.

Valeeria Villandi

Tuba ühiselamus

Kas on see tuba ainult neli seinä, paar väikest lampi, nelinurkne laud? — Ei, rohkemat see väike kamber peidab, siit alati sa võid neid noori leida, kel süda tuleviku rütmis taob.

Siin on neid mitu.

Igal oma saatus ja oma varem läbikäidud tee, kuid üks on ühine.

Ja see on elujaatus, veel täna olematu homse päeva jaatus

ning kommunisti võite, loov idee. Suur kevad väljas, õiehoõges õunad, vöötille helbeid kannab pehme tuul ning valgust akendest, mis vastu lõunat.

Kuid otsiv mõte teadusesse sõuab siit sellel helendaval päiksekuul!

On laual tabel. Tähti, sõnu, arve siin kannab hoolsalt pooleks murtud leht,

üks raamat räägib metsast, palgi-parvest

ja teisest värssse leiad tuliseid ning karme,

kus iga sõna hoõgub ning on eht. Ja siit saab lennukust ja siit saab hoogu,

kuiv arv ning rangelt teraskonstruktisioon.

Kuid otsiv mõte teadusesse sõuab, mis meile masinaid ja hooneid toonud ning mida selleks õpi, selleks uurib noorus,

et õnne ehitab ja tuleviku loob.

Ning värssid kõnelevad homsest päevast,

uus metsateadus loodust muuta saab,

me noortest maha vanad rajad jäävad,

pool ilmsi, pool veel mõtteis näevad

uut, inimkättest rõõmsaks muutund maad.

* *

See tuba pole ainult neli seinä, paar tooli, raamatud ja laud. Ei, rohkemat see väike kamber peidab, siin noorus ühes rahvaga, Parteiga nüüd õpingutes homse sepist taob.

Rõõm on töötada!

Teaduse alal töötajad tunnevad kõige selgemini, milline vahe on töötada kodanlikus ühiskonnas ja nõukogude ühiskonnas. Kodanlikul ajal ei saanud teadlane õieti arendada oma võimeid, oli raske luua mingeid kaugemaleulatuvaid perspektiive teaduslikuks tööks. Kõigele tööle surus valitsev kodanlik kitsarinnaline, kiirest rahasteenimise himust tingitud väiklase, päeva huvisid silmaspidava pitseri. Nõukogude teadlase tööd juhivad ja innustavad aga kolm tähtsat seisu kohta.

Kõigepealt, oleme omandanud õigerehva teaduslikuks tööks. Selleks on marksistlik-leninlik dialektiline meetod, mis võimaldab kõiki nähtusi õigesti mõista, teaduslikke probleeme õigesti püstitada ja nende lahendamiseks õigeid teid leida. Eriti tunnevad seda töötajad bioloogiateaduste alal, kus see meetod on võimaldanud selliseid murangulisi saavutusi, nagu kogu bioloogiateaduse muutmine mitasuurilikuks loodust ümberkujundavaks teaduseks.

Teiseks, iga teadlane teab, et tema töö saavutused ei lähe rõhujate kihi rikastamiseks, vaid töötavate rahvahulkade heaolu tõstmiseks, nende teenimiseks. See innustab meid veelgi suurema hooga kaasa aitama, meie teaduslikku tööd selleks suunama, et peagi võiksime sotsialistlikust korrast üle minna kommunistlikku ühiskonda.

Kolmandaks, niisugust hoolt teaduse ja teadlaste eest, mida osutavad Nõukogude valitsus ja isiklikult seltsimees Stalin, ei tunda üheski kodanlikus riigis. Nõukogudemaal luuakse kõik tingimused selleks, et iga nõukogude teadlane saaks kõige paremini ära kasutada oma võimeid teaduse alal.

Need on tähtsamad põhjused, miks iga teadlane Eesti NSV 10. aastapäeva puhul ütleb: „Rõõm on töötada nõukogude ühiskonnas!“

Prof. A. Vaga,

matemaatika-loodusteaduskonna dekaan.

Ootab õilis töö

Asja lõppesid mul riigieksamid. Olen omandanud nõukogude arsti ülla kutse. Ma tean, et minu tulevane töö nõukogude arstina on tarvilik ja kasulik meie sotsialistlikule riigile, kelle poliitika lahutamatuks osaks on hoolitsemine inimeste tervise ja heaolu eest.

Määratu on vahe arsti töö vahel nõukogude ühiskonnas ja kodanlikus maailmas. Arst kodanlikus ühiskonnas on äärmises, kes näeb oma töö eesmärki isiklikus rikastumises. Kodanlikus Eestis ja praegugi kodanlikus läänes ei lõpetata ülikooli nii, nagu meie maal. Seal arst, lõpetanud ülikooli, jäetakse saatuse hooleks, tema elus algab häbiväärne etapp — spekulimine inimeste tervisega. Isiklik tublidus loeb siin väga vähe, arsti edu oleb rikastest sõpradest, reklaamist, „onupoegade“ abist jne.

Lõpetades ülikooli ja võrreldes nõukogude arsti tööd olukorraga kodanlikus maailmas, olen lõpmatu tänulik meie valitsusele, bolševike parteile ja seltsimees Stalinile, kes päästsid eesti rahva kapitalismi ikkest.

Praegu avanevad minu ees piiramatud võimalused oma oskuste rakendamiseks rahva teenistusse. Võin minna tööle praktilise arstina, spetsialiseeruda näiteks terapeudiks, milleks on võimalused kliinilise ordinatuuri või arstide täienduskursuste kaudu. Võin asuda tervishoidu organiseerivale tööle, milline töö on väga tähtis meie kodumaale. Võin asuda ka teaduslikule tööle meie õppe- ja uurimis-asutistes. Ei ole karta tööpuudust, kõikjal on käsi tarvis. Isiklikult on mul kavatsus end täiendada teadusliku uurimistöö suunas, millise töö esimesed sammud on mulle kätte juhatanud nõukogude võimu hoolitsusel meiegi ülikoolis loodud Üliõpilaste Teaduslik Ühing. Tahan anda oma panuse inimese tervise säilitamiseks ja tema elua pikenemiseks.

Olen õnnelik, et võin töötada kõige eesrindlikuma ja progressiivsema teaduse maal, maal, kus arstiteadus esmakordselt maailmas on seadud rahva teenistusse ja vabanenud fetišistist ning idealismi kammitsast. Pühendan kogu jõu selleks, et auge täita oma ülesandeid nõukogude spetsialistina. Töö sihiks jääb meie kõikide püüe edasi — edasi kommunismi poole.

Leo Päi

Meie teed on avarad ja helged

Käesolev kevad omab suurt tähtsust minu elus. Sellel kevadel ma saan kätte nõukogude ülikooli lõpetaja, spetsialisti diplomi. Möödunud on viis aastat pingerikast tööd, mille kestel Nõukogude valitsus ja bolševike partei on mind ümbritsenud tähelepanu ja hoolega. Vilunud õppejõud, riiklik stipendium, ühiselamus — see kõik kindlustas mu retu õppetöö ülikoolis, niisugused õppimisvõimalused, mida ei tunne ühegi kapitalistliku maa noorsugu.

Lõpetades õigusteaduskonna saan ma nõukogude juristi kvalifikatsiooni. Tunnen, et õppetöö ja praktilised tööd on mulle andnud edaspidiseks tööks vajalikud teadmised. Oma õppetöös ma olen pidevalt jälginud enda ümber toimuvat elu, olen tihti viibinud asutistes ning kätistes ja võin öelda, et tihe side töötajaskonnaga, aktiivne osavõtt ühiskondlikust tööst on igati kaasa aidanud selleks, et teadmised oleksid põhjalikumad ja et ülikooli lõpetades ei oleks kartust praktiliste ülesannete täitmise ees ka kõige vastutavamast töösektorst.

Minu suurimaks sooviks on olnud saada teaduslikul alal töötajaks. Selleks kavatsen oma õpinguid pärast ülikooli lõpetamist jätkata meie kodumaa pealinnas Moskvast, kus on võimalik kasutada teaduslikuks tööks vajalikke rikkalikke varasid.

Eelkõige aga, lõpetades ülikooli, olen lõpmatu tänulik nõukogude korrale, bolševike parteile ja seltsimees Stalinile, kelle isikliku hoolitsuse tõttu nõukogude noorsoo eest on mulle avanenud võimalused kõrgema hariduse omandamiseks.

J. Kalits,

õigusteaduskonna lõpetaja.

Mind kasvas nõukogude kord

Tunduv osa elust tuli mul veeta kodanlikus ühiskonnas. On päris selge, et siin õige ühiskondliku teadvuse arenemisest ei saanud juttugi olla. Terve rida vintsutusi, alandusi, otseseid piinamisi olid ettevalmistavaiks tegureiks.

Esimene nõukogude võimu aasta avas kõik võimalused täielikuks arenguks, kuid fašismi mudane voolus paiskas kõik segi ja kehtestas orjapõlve okupeeritud maades.

Mulle langes osaks orjapõlve eriline variant — vangipõli, piinamised ja vintsutused fašistiikes vangilaagrites.

Sel ajal olid minus ainult üksikud nõrgalt arenenud nõukogude inimese iseloomujooned — vaenlase vihkamine, trots or-

juse vastu, üldine arusaamine sotsialismi õigsusest. Puudus tõeline nõukogude patriotism, puudus julgus rünnata vaenlast igas olukorras ja igal momendil, puudus uhkusetunne, mis ei talu passiivset ühtki alandust, puudus arusaamine ühiskondliku elu arenguseadustest.

Nisugusena võitis mind vastu Tartu Riiklik Ülikool 1945. a. septembris. Nüüd, 1950. a. juunis, mil ma viimast korda sulen ülikooli ust, ma ei ole enam see endine vintsutatud, ebakindel inimene. Ma olen piiritult õnnelik, et kuulun nende inimeste hulka, kelledele esimene maailma sotsialismiaa on armastatud kodumaaks. Kindel materialistlik maailmavaade, looduse

ja ühiskonna arengu seaduste tundmine on vabastanud minu igasugusest argusest, alandusest, hirmust.

Mul on piiritu armastus ja kindel soov teenida oma kallist sotsialistlikku kodumaad, tema suurt ja tõukat rahvast, täielikku vastulust kanda rahva ees.

Varustatud marksismi-leninismi teadusega, ma ei ole enam endine inimene kättesaamatute illusioonide ja unistustega.

Uue inimesena — nõukogude patrioodina tootan täielikult pühenduda sotsialistliku kodumaa teenimisele, tema hüvanguks ja õitsenguks. Püüan nii töötada, et meie Nõukogude kodumaa ei tarvitseks minu pärast häbeneda.

Terje Toomus

Kasvavad mitmekülgsest arenenud noored kommunistmehitajad

Iga nõukogude üliõpilase peamine ülesanne on — hästi õppida, omandada põhjalikud teadmised oma erialal, kasvada väärikaks nõukogude inimeseks, kvalifitseeritud spetsialistiks. Seda saab saavutada esiteks hea õppimisega ja teiseks pideva enesetäiendamise ja kommunistliku kasvatusena.

Uheks kommunistliku kasvatus vormiks on ka kunstiline isetegevus.

Opingute kõrval jääb igal üliõpilasel üle vaba aega. Selle otstarbekaks kasutamiseks on TR Ülikoolis organiseeritud laialdane kunstiline isetegevus. TRU klubi juures töötab praegu 12 isetegevuskollektiivi üle 600 osavõtjaga. Neist kuuluvad meie vabariigi parimate isetegevuskollektiivide hulka näit. Akadeemiline Mees- ja Naiskoor (juhataja Richard Ritsing), näitekunstiring (juhataja Udo Väijaots) jt. Peale TRU klubi juurde kuuluvate isetegevuskollektiivide on veel iga teaduskonna juures isetegevuskollektiivid. Sellega on kahe viimase aasta jooksul kasvanud isetegevuskollektiivide arv TR Ülikoolis üldse 178-ni enam kui 1500 osavõtjaga, mis moodustab üliõpilaste arvust 55,7%.

Need üksikud arvulised faktid näitavad, millised võimalused on üliõpilastel tegutseda vabal ajal isetegevuskollektiivides, täiendada end laulus, muusikas, kirjanduses, näite- ja maalikunsti, tantsus jne. See omakorda võimaldab korraldada arvukalt sisukaid isetegevusõhtuid, kontserte jne. Nii näiteks on 1949/50. õppeaastal TRU klubi korraldusel toimunud 109 ülikoolilise ulatusega õhtut, kontserti, loengut jne.

Enda täiendamiseks, sõprusside loomiseks teiste kõrgemate õppeasutuste ja tööstuskeskuste kollektiividega, on korraldatud rida kontserdimatku Eesti NSV-s ja kaugemalgi, nagu Moskvast, Petrozavodskist, Leningradist ja Pihkvas. Külakosti kunstilise isetegevuse varasalvest on käinud viimas koorid, mees- ja naiskvartetid, näitekunstiring, instrumentaal- ja vokaalsolistid, võimlejad, tantsijad jt. Nendele kollektiividele kaasaantud tunnustuskirjad kõnelevad ainult head.

Töö isetegevuskollektiivides on huvitav ja kasulik igale üliõpilasele. Isetegevuskollektiivides leiab noor üliõpilane eest palju deotahetlusi, energilisi sõpru mitte ainult kursusel, vaid ülikooli kõigist teaduskondadest ja kursustelt, leiab vanemaid seltsimehi, kellelt on paljud õppida nii õppe- kui ühiskondliku töö alal.

Kunstiline isetegevus vabal ajal liidab suured kollektiivid, kelle silmaring on tunduvalt laiem inimeste omast, kes seisavad eemal, käed rüppes ja kasutavad oma vaba aega plaanilt, juhuslikult ja paljudi kordi vaele. Seepärast

Nõukogude Eesti 10. aastapäeva lähenemisel heidame pilgu ka kehakultuuri arenimisele TR Ülikoolis nõukogude võimu ajal.

Pärast nõukogude võimu kehtestamist Eestis teostati 1940. a. sügisel TRU-s I ja II kursuse üliõpilastele kohustuslik keheline kasvatus, vanematele kursustele jäi see vabatahtlikuks õppeaineks. I ja II kursusele oli õppeplaani ette nähtud kehalist kasvatust 2 tundi nädalas, seega 160 tundi kahe aasta jooksul. Viidi läbi nooremate üliõpilaste arstlik ülevaatus jne. Kehaline kasvatus muutus ka TRU-s üliõpilaste kommunistliku kasvatus vahendiks.

1940./41. aasta tähendas revolutsioonilist pööret kehakultuuri väljendamise alal üliõpilaskonnas. Kodanlikul ajal tegelesid Tartu üliõpilased vähe kehakultuuriga. Seda harrastasid vaid üksikud üliõpilased ja needki stiililiselt, treenides ainult mõningat ala, üliõpilasmassid aga seisis kodanlikus Eestis eemal kehakultuurist. Ülikoolis tegutsenud Akadeemilisel Spordiklubil oli vähe liikmeid, piirduiti vaid üksikute alade, peamiselt kerjeõustiku harrastamisega.

1941. a. alanud Suur Isamaasõda katkestas ka Tartu ülikooli rahuliku elu. Eesrindlikud üliõpilasspordilased-kommunistlikud noored, nagu F. Issak jt. siirdusid sotsialistliku kodumaa kaitsjate ridadesse.

Raske saksa okupatsioon hävitas ülikooli saavutused kehakultuuri

omandab kunstilise isetegevuse harrastus meie ülikoolis järjest laialdasema iseloomu. Seda näitab näiteks osavõtjate arvu kasv mulusel ja tänavusel olümpiaadil. Kui möödunud õppeaastal esines üliõpilastest ainult 19,5%, siis käesoleval õppeaastal esines üliõpilastest juba 55,7%. Võib julgusega öelda, et ka eeloleval õppeaastal kasvab tunduvalt nii isetegevuskollektiivide kui neist osavõtjate arv ja tõuseb veelgi kõrgemale isetegevuse ideelis-kunstiline tase.

Seda põhjustab juba see, et TR Ülikool elab eeloleval õppeaastal kaasa üleliidulisele suurriitusele kunstilise isetegevuse alal. Nimelt tahab TRU võtta väärikalt osa UAKN poolt väljakuulutatud ametiühingute kunstilise isetegevuse üleliidulise ülevaatuses. Plaanikohaselt viiakse üleliidulised ülevaatused läbi 1950. a. novembris, ülelinalised ülevaatused detsembris ja vabariiklik ülevaatus 1951. a. algul.

Niisuguste väljapaistvate tulemusteni kunstilises isetegevuses oleme jõudnud ainult tänu nõukogude korrade, kes hoolitseb noorte igakülgse arenemise eest.

H. Rand,
TRU klubi juhataja.

Nõukogude üliõpilastele on loodud avarad võimalused puhkeaja kultuurseks veetmiseks isetegevuskollektiivides. Meie ülikoolis töötab rida mitmesuguseid kunstilise isetegevuse ringe.

Pildil: üliõpilaste rahvatantsurühm harjutusel.

TOIMETUSELT

Õppeaasta on lõppenud. Valdav enamik üliõpilastest ja õppejõududest lahkub Tartust — neid ootab kahekuuline puhkeaeg. Seoses sellega katkestab ka ülikooli kollektiivi häälekandja — ajaleht „Tartu Riiklik Ülikool“ käesoleva numbriga suvevaheajaks oma ilmumise, et seda jätkata alates 1. septembrist s. a.

Ajalehe „Tartu Riiklik Ülikool“ toimetuse soovib kõigile õppejõududele, üliõpilastele, teenistujatele ja töölisele head ning kosutavat puhkeaega ja loodab, et ülikooli pere uuel õppeaastal veel tihedamalt ja aktiivsemalt koondub oma ajalehe ümber.

Peatumatu tõusu teel

alal. Sõjas hävines ka ülikooli hea võimla, mille taastamist okupandid ei võimaldanud.

Nõukogude võimu taastamisega 1944. a. sügisel algas keheline kasvatus uuesti korraldamine TR Ülikoolis. Kõigepealt rajati iseseisev kehakultuuriteaduskond, mis on teinud suuri edusamme. Rajati uued baasid laagrite korraldamiseks Käärlikul, purjespordibaas Võrtsjärvel, ratsabaas Tähtveres jne., organiseeriti ülikooli võimla taastamist, mis viidi lõpule 1947. a. kevadel. Võimla ja baasid on hästi sisustatud.

Teaduskond on seni andnud 108 lõpetajat ja kasvatanud terve rea tuntud sportlasi, nende hulgas NSV Liidu mitmekordse rekordimehe Heino Lipu, NSV Liidu korvpallitšempionid G. Rekkeri, H. Russaku, I. Kullami, E. Ehavere, rea Eesti NSV meistreid jne. Kehakultuuriteaduskond alustas 1944. a. tegevust 4 õppejõuga, nüüd aga on õppejõude juba 38.

Teiseks kehakultuuritöö suuremaks keskuseks on meil Ülikooli Spordiklubi, mis organiseeriti 1945. a. oktoobris ja mille ülesandeks sai võistlusspordi teostamine ja spordi massidesse viimine. ÜSK on üks eesrindlikemaid spordiorganisatsioone vabariigis. ÜSK-i liikmete arv on pidevalt kasvanud, samuti on laienenud kehakultuurili-

„Kuidas õnnestus? Tegid ära?“ ümbritsevad toakaaslased küsimustega arstiteaduskonna IV kursuse üliõpilast Raivo Tootsi, kes on just äsja saanud närvihäiguste eksamilt. Kuid pole tarviski oodata Raivo vastust — juba tema rõõmsast näoilmeist võib lugeda õpinguraamatuse kirjutatud hinnet — „väga hea“.

Kõrgem hinne ei ole Raivo juures harulduseks — juba mitmel sessioonil on ta edukalt toime tulnud eksamitega, lõpetades sessiooni sajaprotsendiliselt hinnatuna „väga hea“. Ja nii toimus see ka 7. juunil, mil närvihäiguste eksami eduka sooritamise oli lõpetatud ka kevadine eksamissessioon — seitse eksamit — eranditult väga head hinnatuna.

Sessiooniaegset meeleolu võib märgata ka teistes Tiigi t. ühiselamu elutubades, õppetöös, punanurgas, valvetoas; ühesõnaga — kogu ühiselamu elab nüüd eksamite tähe all.

Eristat poollehoitu omab ühiselamu õppetuba. Siin ruumis võib kohata rohkesti õppijaid kogu päeva jooksul. Ja see on ka loomulik, sest õppetöös on parimad võimalused segamatuks tööks. Väikesed lauad, igal mugav laualam, puhad rohelised lauakatted, ja mis

peasi — üliõpilaste eneste distipliin vaikuse säilitamisel ongi tegurid, mis on muutnud õppetöa laialtkasutatavaks ruumiks mitte ainult sessiooni jooksul, vaid ka semestri kestel.

Metsandusteaduskonna I kursuse üliõpilastel on parajasti käsil ettevalmistumine marksismi-leninismi aluste eksamik. Olles juba kord materjali läbi töötanud, on üliõpilased Sookand, Sikk, Paaves, Rauts jt. kogunenud kevadel ühistöödega rajatud haljasala äärde ja istudes seltsile all konsulteerivad üksteist. Nii arutatakse põhjalikult läbi kõik raskemad küsimused, et vältida eksamil ebakindlaid vastuseid.

Kõlab vile. Kohtuniku märguande peale läheb pall vastaspoole mängijale. Servib õigusteaduskonna I kursuse üliõpilane Kalme. Pall lendab üle võrgu, võetakse vastu, tõstetakse surujale, vastaspool kaitseb, lööb üle. Nii kestab heitlus palli pärast veel mõnda aega, siis aga õnnestub õigusteaduskonna II kursuse üliõpilasel Pisukesel suruda pall vastaspoolele nii, et seda ei suudeta vastu võtta. Vile. Uus punkt. Seis on 7:4. Mäng jätkub...

Mitte kogu aeg ei istuta raamatute taga ega „kõeta“ ajusid — ei, nõukogude üliõpilane teab, et füüsiline töö või sport õppimise vaheajal, paralleelselt vaimse tööga, on asendamatuks vahendiks füüsilisel ja vaimsel terve inimese kasvatamisel. Sellepärast võtsidki Tiigi tänava ühiselamu üliõpilased suurearvuliselt osa ühiselamu õue laialdasest haljastamisest ja palliväljaku rajamisest. Uchine töö kandiski vilja.

Ühiselamu punanurk. Olgugi, et on eksamissessioon, võib siin kohata õhtuti rohkesti üliõpilasi. Siia tulakse veerand- või pooltunniks, et lugeda värskeid ajalehti, kuulata raadiot. Kui juhtub rohkem aega olema, kui on sooritatud järjekordselt mõni eksam, siis võib siin mugavalt aega veeta juba mitmeid tunde. Siis tuuakse lauale malendid ja võitluses ruudulisel laual unustatakse ajutiselt eksamid.

Tiigi tänava ühiselamu kollektiiv on töörõõmus nõukogude kollektiiv. Ta rakendab kõik jõud selleks, et sooritada kõik eksamid hinnetele „hea“ ja „väga hea“. Müüt sellest, et ühiselamus on võimatu õppida, on vaid hõredaks kilbiks laiskadele — elavad ju ka seltsimehed Anni Kuusik, Hillar Palamets, Harri Kanter, Raivo Toots, Agnes Haljaste, Arvo Kimmel ja paljud teised õppetöö eesrindlased Tiigi ühiselamus. Nende eeskuju nakatab teisi ja ühise pinga tööga püütakse tasuda oma tänuvärga nõukogude võimule avarate õppimisvõimaluste eest, elutingimuste parandamise eest.

J. Merela

biviimiseks on loodud üleliidulise kehakultuuri ja spordi kateedri, kes paneb suuri rõhku VTK kompleksi normide sooritamise organiseerimisele ja taotleb, et enamik üliõpilasi lõpetajaid sooritaksid VTK II astme normid.

Praktilise kehakultuuritöö kõrval on teostatud ka võrdlemisi tõhusat kehakultuurialast propagandat ja agitatsiooni.

TR Ülikoolis tehtav mitmekülgne kehakultuuri- ja sporditöö on leidnud tunnustamist. ÜSK sai üleliidulise preemia, TRU rektorile ja kehakultuuriteaduskonna dekaanile avaldas Kõrgema Hariduse minister kiitust.

Kokkuvõttes võib öelda, et kehakultuur on TRU-s nõukogude võimu perioodil teinud suuri edusamme. Tänu partei ja valitsuse hoolitsusele on loodud baasid ja organisatsioonid, kasvatanud kaadrid ning on tekkinud murrang üliõpilaste mentaliteedis. Meie ülikooli sport ja kehakultuur astub Eesti NSV teise aastakümnesse tugevana ja suurte tulevikulootustega, meie sportlased rakendavad oma jõu spordimeisterlikkuse tõstmiseks, esinevad puuduste likvideerimiseks meie kehakultuuritöös ja uute saavutuste kättevõitmiseks kehakultuuri ning spordi alal.

J. Laidvere,
kehakultuuri ajaloo ja teooria kateedri juhataja.

Suvevaheaeg algab

Kus viga näed laita, seal tule ja aita!

Peatselt lõppeval õppeaastal esines küllalt palju selliseid juhtumeid, kus üliõpilased võtsid sõna mitmesuguseil arutluskoosolekui ja töid esile puudusi oma kodukolhooside elus ja töös.

Sellistes väljaastumistes ei ole üldiselt midagi halba. Tõsi, mitmetes meie noortes kolhoosides tehakse viga, esineb veel puudusi, ja neile tähelepanu juhtimine on tarvilik ning teretulnud. Aga siiski ei tohi me püüda ainult etteheidete tegemisega ja pealegi väljastpool antud kolhoosi ning maakonda, vaid peame ka ise oma tegevusega kaasa aitama puuduste kõrvaldamiseks. Seni aga enamuse kriitikaga esinenud seltsimehi on olnud sunnitud tunnistama, et nad midagi olukorra parandamiseks oma kodukolhoosis ette võtnud ei ole. Aga see on juba ühekülgne ja sellise käitumisega me rahul olla ei saa.

Läheneb suvevaheaeg. Järelgi sõidavad paljud üliõpilased puhkust veetma vanemate juurde kolhoosi. Pole kahtlust, et jällegi avastavad üliõpilased mitmes kolhoosis vääranähtusi, mis oleks vaja kõrvaldada. Tõrka silma puudused töö korraldamise, kasvatus- ja tööpäevade arvustamise ja paljudel teistel aladel. Ent nüüd ei tohi meie üliõpilased korjata mullust viga, vaid suvel tuleb neil juba aktiivselt asuda võitluses puuduste kõrvaldamise eest. On tarvis aru saada, et nõukogude üliõpilane on ühiskondlik võitleja, kes ei tohi jääda üksikõigeks vääranähtuste puhul või piirduda nende registreerimisega. On tarvis leida vigade põhjused ja juhtida neile vastavate organite tähelepanu. Praktika näitab, et suur osa puudustest on tingitud sellest, et kolhoosidesse on pugenud ja monikord isegi juhtivale tööle pääsenud kulad ja nende käsilased, kes seal teevad õnnestustööd. Sellepärast on meie esimene ülesanne — leida ja paljastada kulakuid ja nende käsilasi kolhoosides, sest niiviisi saame kindlustada meie kolhooside kiirema arenemise õitengu ja jõukuse teel.

Ja kui pöördume tagasi õppetöö juurde, siis olgu meil rääkida mitte eeskätt ainult esinevatest puudustest, vaid juba omaenda tegudest nende puuduste kõrvaldamisel! Niisiis: kus viga näed laita, seal tule ja aita!

E. Vask

Sisustame puhkeaja sportimisega

TR Ülikool kasvatab tervet, tugevat, julget noorte haritlaste sugupõlve, kes on edukas töös ja NSV Liidu kaitses, rakendades kasvatus- ja kehakultuuri. Nüüd saabub õppetöö suvine vaheaeg ja üliõpilastel avanevad avarad kehakultuuri harrastamise võimalused vabal isetegevuslikul alusel. On tähtis ja vajalik, et suve jooksul kõik üliõpilased ja mitte ainult üliõpilased-võistlusspordilased harrastaksid kehakultuuri aktiivse puhkuse, varustaksid end uue elurõõmu, tahtekindluse ja tegevusenergiaga. Selle saavutamiseks iga võistlusspordilane harrastab loomulikult oma eriala ja tõstab oma spordimeisterlikkust, kuid üliõpilasmassidele, kes pole seni olnud aktiiv-spordilased, tuleks soovitada esijoones rahvapärased ja populaarsed kehakultuurialad, nagu ujumist, kerjeõustikku, matkasid ja mitmesuguseid mänge.

Üliõpilased sõidavad nüüd mööda maad laiali, kes puhkusele, kes praktikale jne. Oleks väga soovitatav, kui nad aitaksid elustada ka oma isikliku eeskujuga ja organiseerimistööga kolhooside ja sovkhooside kehakultuurikollektiivide tegevust.

Oleks vägagi tervitatav, kui iga üliõpilane koostaks endale oma isikliku tööplaani suvevaheajaks kehakultuuri alal ja püüaks seda siis visalt täita. See annaks tegevusele kindlama eesmärgi. Saavutatud edusammud, näit. mõõdetud ajad ujumises või mõõdetud tulemused kerjeõustikus näitaksid konkreetselt arenemistulemusi ja tõstaksid huvi asi vastu.

Sisustades suvepuhkust ka kehakultuuri abil, pöörduvad üliõpilased sügisel tarmukalt tagasi ülikooli, et jätkata oma süstemaatilist õppetööd väljapaistvate tulemustega.

V. Laid

Vastutav toimetaja J. Feldbach

Võideldgem uuel õppeaastal sügava bolševistliku ideelisuse eest õppe- ja kasvatustöös!

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNÜ komitee ja ametiühingu komitee häälekanaja

Nr. 25 (72) Laupäeval, 9. septembril 1950. a. III aastakäik

Kandku meie tööd nõukogude patriotismi jõud!

Prof. A. KOORT,
TR Ülikooli rektor.

1. septembril algas Riiklikus Ülikoolis õppetöö. Tartu Riiklik Ülikool astub nude õppeaastasse perekamana kui kunagi varem. TRÜ-s on algaval õppeaastal 3200 üliõpilast, millele lisandub ligikaudu 500 mittestatsionaarset üliõpilast.

Tartu Riiklik Ülikool on Nõukogude Eesti teiste kõrgemate õppeasutiste kõrval nõukogude korra avarais arengutingimusi sammunud pidevalt tõusuteed. TR Ülikooli struktuuri on pidevalt täiendatud. Praegu on ülikoolil 8 teaduskonda 21 osakonnaga.

Eesti NSV 10. aastapäeva pühitsemisel leidis Nõukogude valitsus võimaliku olevat märkida kõrgete autasudega rida meie õppejõude. Autasustatute hulgas on õppeproktor R. Antons, prof. E. Ridala, prof. F. Lepp, dots. A. Lombak, ajalooteaduste kandidaat V. Reiman, kateedri juhataja A. Vill, vanemõpetaja D. Riikoja ja paljud teised.

Olgu see tunnustus, mis on saanud osaks paljudele meie ülikooli eesrindele õppejõududele, innustajaks kogu meie õppejõudude perele veelgi paremale tööle nõukogude eriteadlaste ettevalmistamisel.

Eelmine õppeaasta lõppes kevadise eksamissessiooniga, mille tulemused näitavad mõningatele edusammudele:

2507 eksamikohustuslikust üliõpilasest ilmus kõigile eksameile 2598 üliõpilast ehk 95,7% (1948/49 õ. a. 98,7%, 1947/48 õ. a. 97,1%).

Eksameile ilmunud 2598 üliõpilasest sooritas kõik eksamid 2549 üliõpilast ehk 98,0% (1948/49 õ. a. 97,7%, 1947/48 õ. a. 95,1%).

„Väga häid“ hindeid saavutati 6695 ehk 46,88% (1948/49 õ. a. 44,19%, 1947/48 õ. a. 41,32%).

„Häid“ hindeid saavutati 5358 ehk 37,52% (1948/49 õ. a. 36,34%).

„Rahuldavaid“ hindeid saavutati 2161 ehk 15,15% (1948/49 õ. a. 19,09%, 1947/48 õ. a. 23,73%).

„Mitterahuldavaid“ hindeid oli 67 ehk 0,45% (1948/49 õ. a. 0,38%, 1947/48 õ. a. 1,46%).

Meie ülikooli professorite ja õppejõudude peamine tähelepanu eeloleval õppeaastal peab olema pööratud õppetöö kvaliteedi edasisele tõstmisele. Meie õppejõud peavad väsimatult taotlema õppe- ja kasvatustöö ühtsust, peavad hoolitsema loengulise töö ideelis-teoreetilise taseme tõstmise eest.

Eelmise õppeaasta lõpul korraldatud uurimus näitas, et meie õppetöös on veel väga tõsised puudused. Esineb ikka veel formalismi, apoliitilisuse ja kosmopolitismi elemente. Ei võidelda küllalt järjekindlalt kodanliku natsionalismi igandite vastu.

Uuel õppeaastal tuleb leida veelgi tõhusamaid vahendeid üliõpilaste õppeedukuse kindlustamiseks. Tähtsaks ülesandeks jääb ka käesoleval aastal üliõpilaste iseseisva töö küsimus. Üliõpilastele tuleb soovitada, et nad järjest rohkearvulisemalt koonduksid Üliõpilaste Teadusliku Ühingu ümber. Õppetöö koondamine ennelõunasele ajale, nagu see esmakordselt meie ülikoolis on läbi viidud, jätab üliõpilasele tunduvalt rohkem iseseisvaks tööks otstarbekohaselt kasutatavat aega.

Nõukogude eriteadlaste kasvatamise suurte eesmärkide nimel peab kogu meie ülikooli kollektiiv olema teadlik sellest, et keskseks teguriks jääb siin marksismi-leninismi sügav tundmaõppimine. Niihästi õppetöö ideelis-teoreetilise taseme kindlustamisel kui ka teadusliku uurimistöö metodoloogilisel suuna-

misel omavad juhtivat tähtsust kõigis nõukogude ülikoolides ühiskonnateaduste kateedrid: marksismi-leninismi, filosoofia ja poliitilise ökonomia kateedrid. Esmakordselt sõjajärgseil aastail on meie ülikoolis nende kateedrite õppekoosseisud täielikult komplekteeritud. Ei ole mingit kahtlust, et ühiskonnateaduste kateedrite abi õppekasvatustöö alal, nende abi meie õppejõududele saab eeloleval aastal olema võrratult suurem, kui see oli seni.

Suur ja vastutusrikas ülesanne seisab meie õppejõudude ees teadusliku uurimistöö otsustava parandamise alal. Paljud õppejõud näitavad mahajäämust uurimistööplaani täitmisel.

Meie õppejõududel tuleb võidelda doktori- ja kandidaadiväitekirjade õigeaegse täitmise eest. Meie ülikoolil tuleb eeloleval õppeaastal tõsiselt tähelepanu osutada teaduse ja tootmise töötajate loova koostöö edasisele tugevdamisele. Nõukogude ühiskond ootab meie ülikooli õppejõududest senisest suuremat ja väärtuslikumat teaduslikku loomingu.

Eelseisval semestril TRÜ õppejõud seisavad tähtsate ülesannete ees, mis tulenevad nõukogude elu kiirest arengutempost.

Nõukogude teaduse arengu seisukohalt on ülisuur tähtsus ajalehe „Pravda“ lehekülgedel toimunud diskussioonil keeleteaduse küsimuste kohta. Seltsimees Stalini geniaalsed teosed keeleteaduse küsimustes tähistavad väljapaistvaimat panust leninismi varaaita, tähistavad uut etappi teaduse arengus. Seltsimees Stalini geniaalses töös on pandud alused marksistlikule keeleteadusele. Need seltsimees Stalini uued teosed avavad nõukogude keeleteadusele kõigekülgse loova arengu tee, tõusu ja õitsengu tee. Seltsimees Stalin, geniaalselt üldistades ühiskonna arengu ajalugu, seab uuel viisil küsimuse hüpete ja revolutsioonide iseloomust, arendab edasi ajaloolise materialismi õpetust baasi ja pealishitise vahekorrald, annab viimistletud mõiste pealishitise.

Meie õppejõudude ülesandeks on asuda seltsimees Stalini teoste kiirele tundmaõppimisele. Me peame võtma oma töökavasse teadusliku konverentsi korraldamise nimetatud teoste arutlemiseks. Meie keeleteadlased peavad tegema neist konkreetseid järeldusi keelteõpetuse alal ja rajama selle seltsimees Stalini poolt kättenäidatud juhtmõttele.

Samuti on tingimata tarvilik korraldada üldülikooliline teaduslik konverents, mis oleks pühendatud I. P. Pavlovi füsioloogiategadusliku pärandi aktuaalsete küsimuste selgitamiseks.

Saagu need teaduslikud konverentsid tõelisteks loovateks diskussioonideks vaba kriitika alusel, tõelisteks vahendeiks vabanemiseks araktsjevlikust režiimist teaduses.

Asudes tööle uuel õppeaastal olgu kõik meie õppejõud teadlikud sellest, et ka eeloleval õppeaastal tuleb neil väsimatult võidelda nõukogude teaduse edasiarendamise eest, meie ülikooli teadusliku uurimistöö ja õppetöö järjekindla parandamise eest, uute edusammude eest stalinliku ajastu väärilise kaadri ettevalmistamisel.

Meie tööd kandku loov nõukogude patriotismi jõud, mis täidab kõigi nõukogude inimeste mõtteid ja tegusid nende ennastsalgavas võitluses rahu eest kogu maailmas.

Parteiorganisatsioon uuel õppeaastal

TR Ülikooli ees seisab suur ja vastutusrikas ülesanne — kasvatada noori nõukogude kaadreid, kes orienteeruksid vabalt igas kaasaja ülesehitustöö keerukas küsimuses, oskaksid leida igale probleemile õige lahenduse, oleksid poliitiliselt ja ideoloogiliselt küpsed leninlased.

Selle ülesande lahendamisele peavad olema suunatud kõigi ülikooli ühiskondlike organisatsioonide jõud, keskne koht aga kuulub parteiorganisatsioonile. Et edukalt juhtida teisi ühiskondlikke organisatioone, suunata õppetöö ideelis-poliitilist külge jne., selleks peab esmajoonel parteiorganisatsiooni enda siseparteilise töö olema hästi korraldatud. Parteiorganisatsiooni peatselt toimuv aruande-valimis-kooalek olgu murranguks siseparteilise töö parandamisel nende nõuete alusel, mis püstitati EK(b)P KK IX pleenumi otsustes. Kõigi kommunistide aktiivne osavõtt sellest kooalekust, mis peab toimuma kriitika ja enesekriitika tähe all, võimaldab kindlasti avastada organisatsiooni töös seni esinenud puudused ja märkida teed ning abinõud nende kõrvaldamiseks.

On vajalik, et parteitöö raskuspunkt asuks käesoleval õppeaastal parteigruppides, kelle täisverelisest, energilisest tööst oleneb kogu organisatsiooni ees seisvate ülesannete edukas lahendamine.

Üheks tähtsamaks küsimuseks, millele parteiorganisatsioon tänavu osutab suurt tähelepanu, on kommunistide ja parteitute poliitilise hariduse korraldamine. Ülikoolis ei tohi leida töötajat, kes jääks eemale poliitilisest õppusest. Marksismi-leninismi Ohtuülikoolis hakkab tänavu õppima ligi 100 meie kollektiivi liiget lisaks 104 inimesele, kes seal õpivad juba eelmisest aastast. 1. oktoobril alustavad tööd ka ÜK(b)P ajaloo õpperingid, poliitkoolid, konsultatsioonid iseseisvalt õppijale jne.

Tõsise ja vastutusrikka tööna seisab ülikooli parteiorganisatsiooni ees üliõpilaste ideoloogilise kasvatamine, nende kasvatamine nõukogude patriotismi vai-

mus, armastuse ja ustavuse vaimus Lenini-Stalini parteile ja nõukogude võimule. Selles töös peab ilmema eriti partei lähima võitlusabilise, kommunistliku noorsooühingu osa. Kommunistlikud noored peavad olema meie üliõpilaskonna hingeaks, teda suunavaks ja kasvatavaks keskuseks. Komsomoli-organisatsioon peab oma mitmekesise ja huvitava tööga hõlmama kõiki noori, et ei kujuneks olukorda, kus üliõpilased peavad otsima mingit kõrvalist, mittesobivat teed oma vaba aja veetmiseks. Selles suunas tuleb juhtida ka ametiühingu ja klubi tööd. Paralleelselt kasvatustööga tuleb aga halastamatult võidelda kodanlike igandite vastu, mis kahjuks veel leiavad pinda mõningate, mahajäänud üliõpilaste juures. Parteiorganisatsiooni ja iga üksik kommunist peavad selle suure töö oma igapäevase, süstemaatilise juhtimise ja kontrolli alla võtma.

Eelseisvatel ametiühingu- ja komsomoli-organisatsiooni aruande-valimiskooalekutel tuuakse kindlasti bolševistliku kriitikaga esile selles töös esinenud puudused ning üliõpilaskond, kommunistlikud noored esitavad oma ettepanekud töö parandamiseks.

Käesoleval õppeaastal püstitab parteiorganisatsioon ülesande kindlustada veelgi õppetöö taseme ja eriti tema ideelis-poliitilise kvaliteedi edasist tõusu, saavutada õppetöös veel paremaid tulemusi kui eelmistel õppeaastatel. Tuleb võtta tarvitusele kõik abinõud selleks, et välja juurida mõned kateedrites ja mõnede õppejõudude töös veel leiduv formalism, objektivism, vanade purureaktsiooniliste seisukohtade esinemine.

Parteiorganisatsiooni ees seisab suur töö. Ent pole kahtlust, et meie ülikooli kommunistid tulevad edukalt toime nende ülesannetega, mis on püstitatud nende ette bolševike partei, Nõukogude valitsuse ja isiklikult seltsimees Stalini poolt.

A. Kõörna

Uue hooga

Taas astud vanas ülikoolilinnas, mis tuttav kõik, kuid siiski noor ja uus, et peksleb süda kevadiselt rünnas, kalender kuigi sammub mihhlikkuus.

On näha vanus auditooriumes nii endist kui uusi sõpru rõõm, kel värskes, pruunikas päevitunud jumes veel vastu kiirgab suvepäikse lõõm.

Professor avaloengut peab kateedris, näeb auditooriumis uitlev silm, et kuulajate ilme baromeetris on püsiv teadmisjanu põuailm.

Kus algab loogika, kus keeleteadus toob filoloogidele palju uut, juristi paelub paragrahv ja ning matemaatikut — nurk, ring ja ruut.

Noor astronoom pikksilma taeva puurib, retordi alla keemik süütab tuld ning metsateadlanegi visalt uurib, kuis hästi kasvaks «roheline kuld».

Nii meie ülikoolis elu voogab taas pingsalt alustades õppetööd.

Ning suvest tulnud värskelt, uue hooga ka ise mõlemal käel kaasa lööd.

OSKAR KRUUS,
ajaloo-keeleteaduskonna III kursuse üliõpilane.

Parandame vene keele õpetamist

Meie ülikoolis on olemas kõik eeldused vene keele edukaks õpetamiseks. Ent sellest hoolimata on vene keele õpetamises meie ülikoolis veel suuri puudujääke, millele meie avalikkus on õigusega tähelepanu juhtinud.

Käesoleva õppeaasta algul otsustas vene keele kateedri senisest suurema hooga asuda kateedri ja tema üksikute liikmete töös esinevate puuduste likvideerimisele. Esimeseks seda üritust teenivaks abinõuks on metodilise seminari tööterakendamine kateedri juures. Oma abi annab ka kateedri ametiühingorganisatsioon, kes hakkab korraldama tootmisnõupidamisi kateedri töö parandamiseks ja tema üksikute liikmete töödistsipliini tõstmiseks. Edasi otsustati tulevikus kateedri kooalekutel ära kuulata üksikute õppejõudude tööaruandeid, mille alusel kollektiiv annab hinnangu antud õppejõu tööle.

Õppejõududele seatakse ülesandeks tõsta nõudlikkust üliõpilaste teadmiste suhtes, kõnekeele paremaks, selgeksõpetamiseks vestelda

üliõpilastega ainult vene keeles jne.

Vene keele kateedri otsustas veel teha ettepaneku rektoraadile, et ühiselamutes ja klubis viidaks sisse nn. „vene keele päev“, s. o. päev, mil üliõpilased vestleksid ainult vene keeles. Tarvilikuks tuleb tunnustada ka venekeelse isetegevusõhute korraldamine, vene ja eesti rahvusest üliõpilaste majutamine ühte ühiselamu tuppa jne.

Kõige olulisemaks ülesandeks on õpetamise ideelise kvaliteedi tõstmine. Selleks suunab kateedri kõik õppejõud poliitilisele enesetäiendamisele. Õppejõud aga seonduvad õpetuse teaduse uusimate saavutustega, soovivad selgemini esile partei ja komsomoli juhtivat osa kommunismi ülesehitamisel meie maal.

Pole kahtlust, et nende abinõude rakendamiseks vene keele kateedri töö tunduvalt paraneb.

J. Malõševskaja,
vene keele kateedri vanemõpetaja.

ELKNÜ TRÜ Komitees

Ülikooli komsomolikomitee käesoleva õppeaasta esimesel kooalekul arutati läbi komsomoli-organisatsiooni tähtsamad tööülesanded vastalanud õppeaastal.

Meie kommunistlike noorte arv suurenes enam kui 200 uue noore võrra. Paljud neist on juba keskkoolipäevil omandanud häid organisatsioonilise töö kogemusi. Teaduskondade komsomoli-algoranisatsioonide esimene ülesanne seisab selles, et neid noori tundma õppida ja huvide ning võimete kohaselt tööle rakendada, ühtlasi rangelt vältides nende õppetöö kahjustamist ühiskondlike ülesannetega ülekooarmamise kaudu.

Rõõbiti sellega on tarvis viivitamatult alustada selgitus- ja kasvatustööd esimeste kursuste organiseerimata üliõpilastega nende kaasatõmbamiseks kommunistlike noorte tööle. Samasugust tööd tuleb senisest hoolikamalt teha ka vanematel kursustel.

Koos kasvatustööga tuleb kom-

munistlikel noortel edaspidigi arendada halastamatut võitlust mahajäänud meeleolude, kodanlike igandite ja nende kandjate vastu. Eriti suur töö seisab siin ees arsti- ja veterinaarteaduskonna kommunistlikel noortel, sest neis teaduskondades on sel alal seni kõige vähem ära tehtud.

Väsimatult võidelda õppetöö taseme tõusu eest, erilist tähelepanu pöörata ühiskonnateaduste ja vene keele õppimisele ja ise olla kõigjal eeskujuks — see jääb edaspidigi kommunistlike noorte tähtsaks ülesandeks.

Kõiki neid ja teisi vastutavaid ülesandeid suudavad kommunistlikud noored edukalt täita üksnes siis, kui nad hoolikalt töötavad oma ideelis-poliitilise teadlikkuse tõstmisel. Seda silmas pidades otsustas komitee organiseerida kõigi vanemate kursuste kommunistlike noorte süstemaatilise poliitilise enesearendamise iseseisva õppuse vormis.

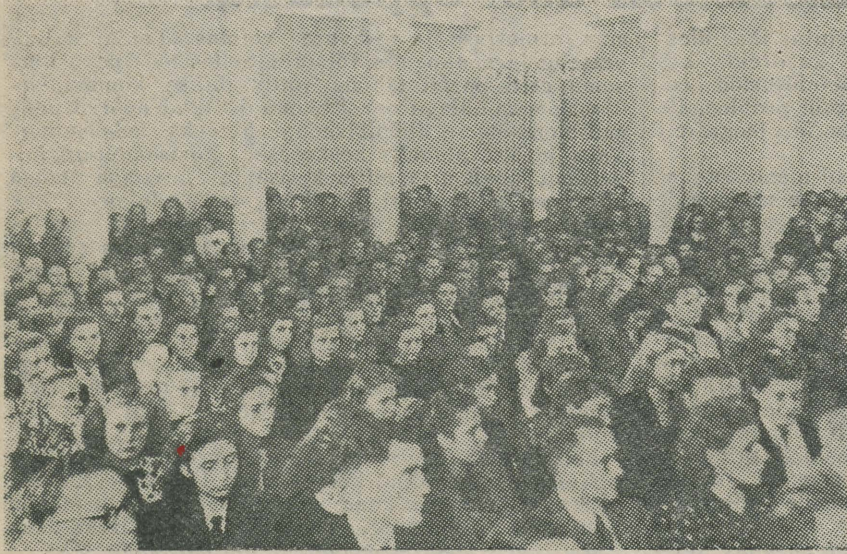
te eksamite sooritamise võimaldamiseks korraldati augusti lõpus täiendav vastuvõtteksamite sessioon, mille tulemusel suuremalt osalt täitisid kõik vabad kohad.

Praegu on ülikooli tänavune vastuvõtukontingent 100%-liselt täidetud.

Noored peavad kõrgelt hindama neile ananenud õppimisvõimalusi ja püüdma omalt poolt maksimaalselt omandada ülikoolis antavaid teadmisi ja oskusi, et neid hiljem rakendada kommunismi ehitamisel.

U. Kurvits,
õppeosakonna ülema kt.

Uue tööaasta pidulik algus

Suure tähelepanuga kuulatakse sõnavõtte ...

Foto E. Brachman

31. augustil kogunes aulasse meie ülikooli kollektiiv — nii õppejõud ja vanemate kursuste üliõpilased kui ka need noored, kes tänavu alustavad oma õpinguid Tartu Riiklikus Ülikoolis. Aula suudab vaevu mahutada kõiki neid, kes soovivad osa võtta uue pingelika tööaasta pidulikust avamisest.

Aktuse alguse eel vesteldakse elavalt möödunud elamusterikkast suvepuhkusest ja eelseisvast suurest tööst. Kõiki valdab pidulik meeleolu. Ent kõige pidulikum on tänane päev neile, kellele tänavune õppeaasta on esimeseks ülikooliaastaks. Nende pilkudest õhkub tänutunnet nõukogude võimule, kes avas neile avara haridustee, ja tahet hea tööga tasuda selle hoolitsuse eest.

Ülikooli sisseastunute hulgas on ajaloo-keeleteaduskonna vene filoloogias osakonna I kursuse üliõpilane kommunistlik noor Doris Pirson. Oma tublidust õppetöös on ta varemgi näidanud: ta lõpetas eksiternina keskkooli, õiendades eksamid kahe klassi kursuse ulatuses ihe aastaga. Ka sisseastumiseksamid sooritas ta väga hästi ning oli üks nendest, kellele rektor andis aulas pidulikult kätte üliõpilaspileti. „Üliõpilasena kavatsen õppida ja töötada veelgi paremini, sest nii saan kõige paremini kaasa aidata kommunismi ehitamisel meie maal, rahu kaitseks kogu maailmas,“ räägib Doris. „Seda nõuab minult kommunistlik noorsooühing ja mu isa, fašistlike okupantide poolt mõrvatud vana revolutsioonäri pooleliäänud võitlustee, mida tahan jätkata siin, õpingutes.“

Johannes Lott, kes põlvneb Järvamaa kolhoosnikuperekonnast, asus õppima õigusteaduskonda. Juba Türi keskkoolis õppides paisis ta silma ühiskondlikus töös. Töötades kooli komsomoli-algorganisatsiooni sekretärina saavutas ta suurt edu organisatsiooni töös. Samal ajal leidis ta võimaluse töötamiseks ka kooli tehnika- ja maleringi esimehena. Tehnikaringi poolt valmistatud füüsika katseriistad said vabariiklikul koolinoorte olümpiaadil tunnustuse osaliseks.

Rohkesti eesrindlikke noori astus ka teistesse teaduskondadesse. Kõik need tublid noored näevad oma eesmärgi selles, et kasvada tublideks nõukogude spetsialistideks,

tulihingelisteks kommunistmehitajateks.

Suure tähelepanuga kuulavad aktusest osavõtjad ülikooli rektori prof. Koordi kõnet. „Käesoleva aasta 1. septembril,“ räägib rektor, „võtame vastu olukorras, kus nõukogude inimesed edukalt lahendavad kommunismi ehitamise ülesandeid ja seisavad rahu eest peetava võitluse avangardis. Kujukaks näiteks meie rahupüüdlusest on asjaolu, et suur osa meie riigi eelarve summast on suunatud hariduse- ja kultuuritöö finantseerimiseks. Sel õppeaastal avatakse uued ülikoolid ja instituudid Ašhabadis, Kišinjovis ja mujal, paljudes ülikoolides luuakse uusi teaduskondi ja osakondi. Nõukogudema kõrgeimad õppeasutused õpitänavu 1,2 miljonit noort, milline arv on suurem kui Euroopa ja Aasia kapitalistlike maade üliõpilaste arv kokku.“

Edasi jutustas rektor teaduse õitsengust meie maal. Samal ajal kui kapitalistlike maade teadus on mandumas, ülikoolid on muudetud fašismi kultiveerimise kohtadeks, sammub nõukogude teadus tänu bolševike partei ja suure Stalini

hoolitsusele vääramatult tõusuteed. Ettekandja näitas, et ka meie ülikool on oma töös tublit edu saavutanud. On paranenud õpetamine, õppedistsipliin ja noorsoo kommunistlik kasvatus.

Vaatamata nende edusammudele leidub meil õppetöös veel küllaltki vigu, mis käesoleval õppeaastal tuleb kiiresti kõrvaldada.

On vaja teha otsustavalt lõpp kosmopolitismi ja formalismi viimastele jäänustele meie ülikoolis. Seda saame aga teostada alles siis, kui rakendame täie teravusega kriitika ja enesekriitika vahedat, äraproovitud relva.

Rektor avaldas lootust, et meie ülikooli pere, kasvanuna 750 uue teotahetelise nõukogude noore võrra, innustatuna EK(b)P KK VIII pleenumi otsustest, saavutab edasist edu meie üliõpilaskonna kasvatamisel Lenini-Stalini suurte ideede vaimus.

EK(b)P TRÜ algorganisatsiooni esindaja sm. Kõorna oma tervitus-sõnavõtus rõhutas vajadust sügavalt tundma õppida marksistlik-leninlikku teadust, ilma milleta pole mõeldav ühegi spetsialisti edukas töö oma erialal. Ta märkis ka vene keele kiire omandamise suurt tähtsust.

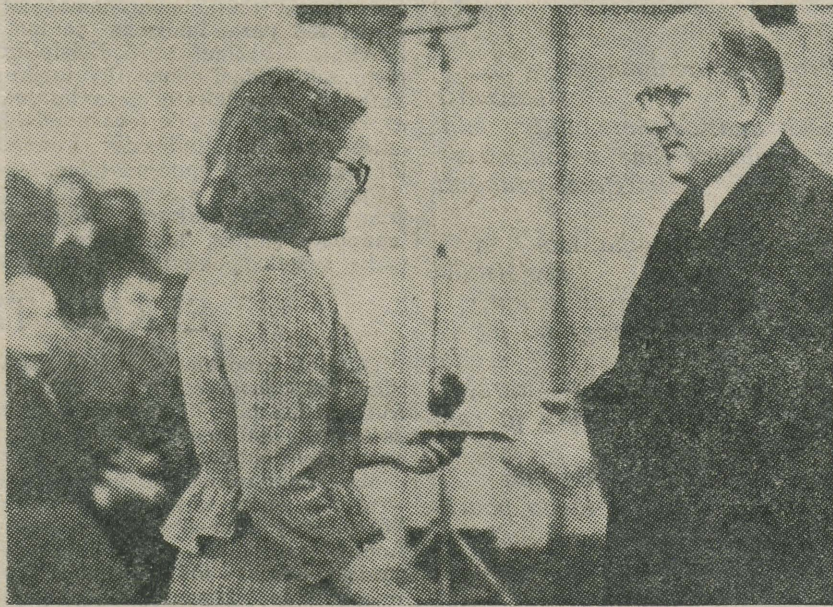
TRÜ Ametiühingu Komitee esimees sm. Paul oma sõnavõtus tõi esile, et iga noore aukohuseks on aktiivselt teha ühiskondlikku tööd, et osa võtta meie ülikooli juhtimisest, õppe- ja kasvatustöö parandamisest.

Ülikooli sisseastunute poole pöördusid tervitustega veel ELKNÜ TRÜ Komitee sekretär sm. Tiido ja dialektilise ja ajaloolise materialismi kateedri õppejõud sm. Sardin.

Pärast rektori tervituskõnet järgnes pidulik üliõpilaspiletite kättemine. Üksteise järel said uued üliõpilased kätte oma üliõpilaspileti, mis neid kohustab ülikoolis viibimise ajal töötama ja elama rahva hüveks.

Avaaktus lisandas meie kollektiivile tahet ja indu uute suurte ülesannete lahendamiseks.

V. Kaarna

Rektor annab kätte üliõpilaspileti ajaloo-keeleteaduskonna I kursuse üliõpilasele Doris Pirsonile. Foto E. Brachman

Vastutusrikas periood ametiühingu töös

Ajavahemikus kuni 18. septembrini toimuvad kõikides ametiühingu rühmades rühmaorganisatsioonide valimised.

Kuna ametiühingu rühm on organisatsiooni algüli, kus põhiliselt viiakse ellu kõik õppe- ja kasvatustöösse puutuvad üritused, siis rühmaorganisatsioonide ülesanded on vaieldamatult väga vastutusrikkad. Rühmaorganisatsioon koos komsomoli gruppidega ja rühmavanemaga peab aktiivselt võitlema õppe- ja kasvatustöö pideva tõusu eest, reageerima esimesena kõikidele väärtustele, mis esinevad õppetöös ja võtma tarvitusele vajalikud abinõud nende likvideerimiseks. Rühmaorganisatsiooni ülesannete ring ei piirdu ainult õppetöö küsimustega. Tema otseseks ülesandeks on organiseerida ka läbi viia õpperühmas poliit-kasvatustlike üritusi, organiseerida kultuuri- ja vaba aja veetmist, õhutada oma rühma liikmeid aktiivsele ühiskondlikule tööle jne.

Möödunud õppeaastal esines rühmaorganisatsioonide töös väga palju puudusi, mille tagajärjel ametiühingu-organisatsiooni osatähtsus õppe- ja kasvatustöös polnud vajalikul kõrgusel. Nende puuduste üheks põhjuseks oli rühmaorganisatsioonide mitteküllaldane juhtimine TRÜ Ametiühingu komitee ja teaduskondade büroode poolt, kuid neid leidub ka teisel. Viimatimainitud hulgast tuleks esikohale tõsta seda väljakujunenud tava, mille järgi viidi läbi rühmaorganisatsioonide valimised õpperühmadest eelmistel aastatel. Valimised viidi läbi väga lihtsalt ja ... kallist aega säästes“ kindlasti vähem kui 5 minuti jooksul põhimõttega: sea võimalikult kiiresti üles naabri kandidatuur, et mina ise sellest „päaseksin“. On päris selge, et sellisele vastutavale kohale nagu seda on rühmaorganisatsioon nii juhuslikult inimesi paigutada ei või. Arvestades seda, et rühmaorganisatsioonide töös esineb veel palju puudusi, tuleb valimised läbi viia aruande-valimisloosolekutena (välja arvatud esimesed kursused), kus rühmaorganisatsioonid esinevad üksikasjaliku aruandega nende poolt tehtud tööst. Sealjuures aruanded peaksid kajastama mitte ainult edusamme, vaid andma ka üksikasjaliku analüüsi puudustest.

Meie ametiühinglased peavad jõudma arusaamisele, et ametiühingu rühmaorganisatsiooni ülesanded ei seisne mitte üksnes liikmemaksude kasseerimises, vaid eeskätt kollektiivi juhtimises võitluses õppe- ja kasvatustöö tõusu eest. Selle võitluse edukusele panevad aluse ametiühinglased ise aruande-valimisloosolekutel. Sellepärast valigem ametiühingu rühmaorganisatsioonideks kõige eesrindlikumad seltsimehed endi hulgast!

E. Salumaa,
TRÜ Ametiühingu Komitee aseesimees.

Isetegevuse suurürituse eel

ÜAÜKN sekretariaadi otsusel viiakse läbi kunstilise isetegevuse üleliiduline olümpiaad, mis kestab kuni 1. märtsini 1951. Vastava määruse kohaselt toimuvad kohalikud ülevaatused õppeasutustes, käitistes jm. kuni 1. detsembrini 1950. kuna neile järgnevad rajoonide ja linnade ning siis vabariikide ülevaatused.

Olümpiaadist otsustas osa võtta ka meie ülikool. Vastavalt välja-töötatud kavale toimuvad ülevaatused arstiteaduskonnas 28. oktoobril, 25. novembril ja 9. detsembril; metsandusteaduskonnas 5. nov. ja 10. det.; ajaloo-keeleteaduskonnas 7. ja 29. okt. ning 26. nov.; mate-

maatika-loodusteaduskonnas 4. nov. ja 3. det.; õigusteaduskonnas 11. nov.; veterinaarteaduskonnas 14. okt. ja 12. nov.; põllumajandusteaduskonnas 18. nov. ja 2. ning 5. det.; kehakultuuriteaduskonnas 8. ja 19. novembril.

Arvestades ülevaatuseni jäänud aja lühidust tuleb kõigis teaduskondades ettevalmistustega selleks suurürituseks rutata. Aidaku siin kaasa kõik meie ülikooli õppejõud, üliõpilased, tööliised ja teenistujad! Saavutagem eelseisval olümpiaadil veelgi paremaid tulemusi kui eelmistel!

H. Rand,
TRÜ klubi juhataja.

Hoolitsus üliõpilaste elutingimuste eest

Uute üliõpilaste vastuvõtt asetab ülikooli haldusorganitele vastutuse ülesande — tuli lahendada noorte üliõpilaste majutamise probleem. Tekitab ju Tartus valitsev korterikitsikus paljudele noortele tõsisel raskusi õpingute jätkamisel ülikoolis.

Tänu haldusaparaadi pingsale tööle on nüüd uute üliõpilaste majutamise küsimus esialgselt lahendatud. 750-st äsja vastuvõetud üliõpilastest leidis elamispinna ülikooli ühiselamutes 455 noort. Nii suure hulga üliõpilaste majutamist võimaldas uute ruumide saamine Lauristini tän. 8 ja Ülikooli tän. 44, samuti uute elanike juurdesuunamine teistesse internaatidesse. Loomulikult kahjustab suure hulga uute elanike juurdemajutamine ühiselamutesse mõningal määral elutingimusi, kuid sellestki raskusest loodetakse peatselt — seoses uute internaatide ruumide loodetava juurdesaamisega — üle saada.

Ent ka praegustes oludes on

püütud luua üliõpilastele võimalikult häid elutingimusi. Ulatuslik remont viidi läbi Tiigi tänava ühiselamuses, mille tulemusel see internaat võib edukalt võistelda meie paremate ühiselamutega. Remonti tehti ka Vallikraavi ja Ülikooli tän. ühiselamuses, Kastani tän. internaadis uuendati täielikult elektriseadmed jne. Lähemal kuuldel kavatakse vajalik remont läbi viia ka teistes ühiselamutes. Samuti varustati ühiselamud aegsasti kogu tarvismineva inventariga, ja praegu on ülikooli ladudes mööbliesemeid veel tagavaraks. Kuna seni on olnud nurinat öökappide vähesuse üle, siis nüüd muretsetakse juba septembri lõpuks igale ühiselamuse elunevale üliõpilasele eraldi öökapp.

Niivõisi loodame aja jooksul üle saada teistestki esinevatest raskustest ja luua üliõpilastele ühiselamuis järjest paremaid elutingimusi.

J. Kaldvee,
TRÜ ühiselamute juhataja.

Järjest paremini

Meie ülikooli autopark areneb ja täieneb pidevalt, mis võimaldab tal järjest paremini täita oma ülesandeid. Vähem kui ühe aasta jooksul on vennisvabariikidest saadud 6 uut masinat, nende hulgas ka üks sõiduauto „Pobeda“.

Tänu autopargi kollektiivi hoolale tööle on kõik autod eeskujulikult korras. Kevadisel autode tehnilisel ülevaatusel tunnistati kõik masinad heas korras olevaks. See

saavutus on seda enam esiletõstmist väärib, et autopargil puudub remondibrigaad ja jooksev remont teostatakse autojuhtide endi poolt.

Suureks edusammuks on ka uute, seniseist tunduvat paremate garaažiruumide saamine Pioneeri tänaval. Remonditud ja värvitud ruumid jätavad kõigiti nägusa mulje.

L. Maran,
autojuht

Üleliiduline preemia A. Lenznerile

Hiljuti saabus meie ülikooli rõõmustav teade, et Kõrgema Hariduse Ministerium määras preemia TRÜ arstiteaduskonna VI kursuse üliõpilasele Akivo Lenznerile tema teadusliku töö „Streptomütsiinravi tuberkuloosse meningiidi puhul“ eest.

Kogu ülikooli kollektiiv tunneb sügavat heameelt sm. Lenzneri tööle osaksaanud tunnustuse puhul. Innustagu see tunnustus kõiki üliõpilasi järjest visamale tööle teaduslikul alal!

Kindlustada rohke osavõtt korrespondentsvõistlustest

Nädala pärast — 16. ja 17. septembril toimub Tamme staadionil üleliiduliste kergejõustiku korrespondentsvõistluste teine voor. Võistluste kavas on meeste 200, 400, 1500 ja 10 000 m jooks, kõrgushüpe, kettaheide ja odavise; naistele — 200 ja 800 m jooks, kaugushüpe, kettaheide ja kuulitõuge. Võistluspinge veelgi suuremaks tõstmiseks otsustati korrespondentsvõistlused ühtlasi lugeda ka teaduskondade vahelisteks võistlusteks.

teks (ilma KKT-ta), kus iga teaduskonna kolme parima tagajärjed määravad teaduskondade paremusjärjestuse.

Kevadisel etapil saavutas TRÜ võistkond teiste spordiühingute üle suure võidu. Nüüd peame end pingutama, et eelseisval teisel etapil esineda sama hästi. Ärgu ükski TRÜ kergejõustiklane puudugu 16. ja 17. septembril toimuvast korrespondentsvõistlusest!

A. Pisuke

Jgaüks telligu endale ülikooli ajalehti!

Käesoleva numbriga alustab ajaleht „Tartu Riiklik Ülikool“ taas korrapäraselt ilmumist. Leht ilmub endiselt üks kord nädalas, reedeti.

Kuna ülikooli ajalehe korrapärase kättesaamine on kindlustatud eeskätt tellijale, siis tuleks kõigil õppejõududel ja üliõpilastel tellida endale ülikooli ajaleht eelseisvaks õppeaastaks. Tellimissumma (1 kuuks 1 rubl., terveks õppeaastaks 10 rubl.) tuleb tasuda ühiskondlikule ajakirjanduse levitajale, kes maksab selle ülikooli kassasse ja saadud kvitungi, millele tuleb märkida kollektiivi (kursuse, kateedri) nimetus, tellijate arv ja tellimisaeg, annab ära TRÜ Ametiühingu Komiteesse. Ajalehe kätetoimetamine toimub dekanadi kaudu.

Kuna üksikmüügiks trükitakse ajalehte üksnes piiratud arvul, ärgu keegi viivitagu ülikooli ajalehe tellimisega 1950/51. õppeaastaks!

ÜSK-i sektsioonid alustavad tööd

TRÜ Spordiklubi raskejõustiku-sektsiooni üldkoosolek toimub esmaspäeval, 11. septembril algusega kell 18 TRÜ Kehakultuuriteaduskonna ruumes V. Kingisessa 19. Kõigil liikmetel ilmumine kohustuslik. Samas toimub uute liikmete registreerimine.

Sektsiooni treeningtunnid on KKT võimalus maadlustoas esmaspäeval, kolmapäeval ja reedel kell 19—21.

* * *

TRÜ Spordiklubi vehklemissktsiooni üldkoosolek toimub esmaspäeval, 11. septembril algusega kell 20 TRÜ Kehakultuuriteaduskonna ruumes V. Kingisessa 19. Kõigil liikmetel ilmumine kohustuslik. Samas toimub uute liikmete registreerimine.

Vastutav toimetaja J. FELDBACH

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNU komitee ja ametiühingu komitee häälekandja

Nr. 26 (73) Reedel, 15. septembril 1950. a. III aastakäik

Kindlustagem eelseisvate suurürituste hea kordaminek!

Käesoleva aasta oktoobris toimuvad meil, Tartu Riiklikus Ülikoolis teaduslikud konverentsid, mis on pühendatud nõukogude materialistliku keeleteaduse küsimustele seoses seltsimees Stalini töödega sel alal ning NSVL Teaduste Akadeemia ja NSVL Meditsiiniliste Teaduste Akadeemia sessiooni tulemustele geniaalse vene materialisti-füsioloogi akadeemik I. P. Pavlovi õpetuse edasiarendamise küsimuses.

Need suursündmused osutavad tähtsaks tegureiks kogu meie nõukogude teaduse arenemise ja leidsid suurt vastukaja laiares vahulkaudes.

Seltsimees Stalini geniaalsed tööd keeleteaduse alal tõmbavad terava piirjoone endise ja praeguse nõukogude keeleteaduse vahel, ning valgustavad selgelt teed ja ülesandeid keeleteaduse arengule tulevikus. Need tööd annavad nõukogude teadlastele võtme põhiliste keeleteaduse küsimuste tõelisel marksistlikul lahendamiseks. Seltsimees Stalini tööd on klassiliseks näiteks dialektilise meetodi loovast rakendamise keeleteaduse alal, nad relvastavad uute teoreetiliste seisukohtadega humanitaarteaduste töötajaid, kes näevad nendes töödes nõukogude keeleteaduse arenemise programmi.

Keeleteaduse küsimuste alal toimunud diskussioon näitas, et siin valitses araktsjevlik režiim, kus ei kannatatud mingit vaba mõtlemist. See diskussioon avastas suured ideoloogilised väärtused nõukogude keeleteaduses ning võimaldab neid likvideerida. „Pravda“ juhtkirjas on öeldud: „Meie nõukogude teadus ei tohi peatuma jääda saavutatul ja muuta teadlaste teoreetilisi seisukohti dogmaks, vaid peab neid kasutama tegevusjuhendina, õigeaegselt ja otsustavalt kõrvaldama heitma kõik, mis on ebaõige, oma aja ära elanud, vana, ning lahutamata seoses praktikaga, rikastades kogemustega, liikuma edasi“.

Kuskil ja mitte kunagi varem maailmas pole teadus etendanud nii tähtsat osa kui meil, Nõukogudemaal. See on ka arusaadav, sest ainult nõukogude riigikord võimaldab teaduse ja kultuuri saavutusi rakendada rahva huvides, nende heaolu tõstmiseks.

Ükski teadus ei saa areneda ja edeneda, nagu õpetab seltsimees Stalin, ilma arvamuste võitluseta, kriitika vabaduseta.

Ülalmainitud küsimuste — Pavlovi õpetuse põhimõtete edasiaren-

damise ja keeleteaduse probleemide ümber toimunud avalik arutelu näitas ilmekalt, et nõukogude teadus ei või seista ühel paigal, ta peab arenema ja täienema, rikastuma uute kogemustega, uute teadmistega.

Sessioon näitas akadeemik Pavlovi materialistliku õpetuse tähtsust paljudes bioloogiateaduse küsimustes, millised kinnitavad marksistlik-leninliku filosoofia õigsust. Pavlovi oli omane pidada ranget võitlust materialistliku teaduse põhimõtete eest, talle olid võõrad idealistlikud seisukohad bioloogias.

Sessioon näitas, et mõned Pavlovi õpilased ei käinud Pavlovi jälgedes, ei pidanud võitlust idealistlike ebateaduslike seisukohtadega füsioloogiateaduse alal, mis leidsid aset Lääne-Euroopa ja Ameerika teadlaste töödes. Sellest on tingitud, et füsioloogia õpetamises ja sellealases uurimistöös meie kõrgemates koolides, samuti ka TRÜ-s, esinevad suured puudused. Sama olukord valitseb ka patoloogilise füsioloogia, farmakoloogia, bioloogilise keemia, psühhiaatria, närvihaiguste, kirurgia ja psühholoogia alal, kus sageli on jäetud unustusse Pavlovi õpetuse geniaalsed põhimõtted.

Sessioon on tervistavaks teguriks, mis kahtlemata tõstab nõukogude füsioloogiat ja ka teisi mainitud erialasid kõrgemale tasemele, kasvatahes meie loodusteadlastes võitlevat hoiakut idealismi mõjude vastu.

Nõukogude teadus, see on eesrindlik teadus, mis areneb Lenin-Stalini õpetuse kindlal alusel. Meie teaduse ette asetab elu uusi ülesandeid, mis on kooskõlas kommunismi ülesehitamisega. Nõukogude teadlased täidavad seda edukamalt oma ülesandeid, mida sügavamalt nad võtavad omaks marksismi-leninismi õpetuse.

TRÜ õppejõud, sammudes J. V. Stalini poolt juhitud teed mööda, võtavad omaks uued eesrindlikud seisukohad teaduses ja teevad kõik, et aidata kaasa nõukogude teaduse uuele tõusule.

Eelolevate konverentside jaoks kordaminekuks tuleb meie õppejõududel ümber hinnata oma vana seisukohad ning aegsasti läbi mõelda ja ette valmistada oma ettekanded.

Need konverentsid kujunevad tähtsaks sündmusteks meie töö parandamise ürituses.

A. MARLAND, teadusala prorektor.

Parteiorganisatsiooni aruande-valimiskoosolek

Tuleval teisipäeval, s. o. 19. septembril algusega kell 17 toimub marksismi-leninismi kateedri ruumies ülikooli parteiorganisatsiooni aruande-valimiskoosolek.

Koosolek toimugu kriitika ja enesekriitika tähe all ning andku kindlad suunad organisatsiooni töö parandamiseks uuel õppeaastal.

Asutakse akadeemik Pavlovi õpetusele pühendatud konverentsi ettevalmistamisele

Silmas pidades NSV Liidu Teaduste Akadeemia ja NSV Liidu Meditsiiniliste Teaduste Akadeemia juulikuu-sessiooni suurt tähtsust akadeemik Pavlovi õpetuse kaitsmisel ja edasiarendamisel, otsustati meie ülikoolis oktoobrikuu esimesel poolel läbi viia üleülikooliline konverents mainitud sessiooni tulemuste ja akadeemik Pavlovi õpetusega seosesolevate küsimuste arutamiseks.

Konverentsi ettevalmistamiseks moodustati üleülikooliline komisjon, mille tööd juhivad teadusala prorektor A. Marland. Liikmetena kuuluvad komisjoni koosseisu professorid Käer-Kingissepp, Vadi, Tehver ja Poska-Teiss, ajaloo-keeleteaduskonna dekaan V. Reiman, arstiteaduskonna õppejõud Sibul ja Raudam ning hehakuultuuriteaduskonna õppejõud Pehk.

Mobiliseerime kõik jõud võitlusse õppe-, kasvatus- ja teadusliku töö hoogsa tõusu eest

TRÜ aulas toimus 8. ja 9. septembril üleülikooliline õppejõudude nõupidamine, kus tehti kokkuvõtteid möödunud õppeaasta tulemustest ja seati üles konkreetsed ülesanded edasise tõusu saavutamiseks ülikooli töö kõigil aladel uuel õppeaastal. Nõupidamisest võtsid osa ka EK(b)P Keskkomitee esimene sekretär sm. I. Käbin ja EK(b)P Tartu Linnakomitee sekretär sm. Sisko.

Möödunud õppeaasta vead ei tohi korduda

Ulatusliku aruandega niihästi saavutustest ja edusammudest kui ka puudustest ja vigadest õppe-, kasvatus- ja teaduslikus töös esines nõupidamisel TRÜ Ülikooli rektor prof. A. Koort. Oma aruande sissejuhatavas osas tõi sm. Koort kujukalt esile eriti suured ülesanded, mida kommunismi ehitamise perioodil esitatakse nõukogude kõrgematele õppeasutistele. Eriti võimsat tõusu elab praegu üle nõukogude teadus. Seltsimees Stalini teosed keeleteaduse alal on uueks suureks panuseks marksistlik-leninliku teaduse varasale. Käesoleva aasta juulis toimunud NSVL Teaduste Akadeemia ja NSVL Meditsiiniliste Teaduste Akadeemia sessioon, mis oli pühendatud I. V. Pavlovi füsioloogiaõpetuse edasiarendamisele, tähistab samuti tähtsat etappi meie teaduse arengus.

Asudes eelmise õppeaasta töö üksikasjalisele analüüsimisele märkis sm. Koort, et on saavutatud rida edusamme õppetöö ideelis-teoreetilise taseme tõstmisel, õppe-metoodiliste küsimuste arutamise alal kateedrite koosolekudel jne.

Need saavutused aga ei või milgi määral põhjendada enesega rahulolu meeleolu tekkimist. Olukorda sisuliselt analüüsides jõuame järeldusele, et meil pole veel kõrvaldatud need puudused, millele juhtis meie õppejõudude tähelepanu EK(b)P KK büroo otsuses 17. augustil 1949. a. Paljude saavutuste kõrval pidi suuri puudusi ülikooli töös esile tõstma ka Kõrgema Hariduse Ministeeriumi brigad. Nagu vastav uurimine näitas, ei seisa õppetöö ja üliõpilaste kommunistlik kasvatus veel nõutaval tasemel. Loenguis esineb formalismi, apoliitilisuse ja kosmopolitismi sugemid, lääne kodanliku teaduse ja kultuuri ees lõimitamist. Teaduslik uurimistöö on vähe seotud sotsialistliku ülesehitustööga. Puudujääke esineb õppejõudude kvalifikatsiooni tõstmisel ja teaduslik-pedagoogilise kaadri ettevalmistamise alal aspirantuuris. Need puudused on niivõrd tõsised, et ei või jätta rahulikuks ühtki meie õppejõudu. Kriitika ja enesekriitika peab otsustavalt kõrvaldama kõik takistused ülikooli edasiliikumise teel.

Seni pole kõigis teaduskondades küllaldaselt hinnatud kriitika jõudu või koguni on püütud seda summutada. Näiteks veterinaarteaduskonnas (dekaan dots. Peebsen) pole üldse organiseeritud kateedrite vahelisi loengute külastamisi ja loengute kollektiivset läbiarutamist. Kateedrite juhatajad suhtuvad pealiskaudselt ja formaalselt õppejõudude töö kontrollimisse. Sama võib öelda dekaanide ja rektoraadi liikmete kohta. Seetõttu on osutunud võimalikuks rida juhte, kus mõned õppejõud ei pea loenguid kinnitatud programmide järgi (prof. Poska-Teiss), paljud kateedrijuhatajad ei kontrolli oma õppejõudude õppekoormuse täitmist (prof. A. Vaga) jne.

ÜTÜ töös on seni paljud kateedrid jäänud pealtvaataja ossa. Vähem on esinenud juhtumeid, kus kateedri koosolekul on arutatud üliõpilaste teadusliku töö organiseerimise küsimusi. Kiiresti tuleb lähtuda üliõpilaste ülesandest, kus mõned teaduskateedrid juures (üldbioloogia, anatoomia jt.) puuduvad

üldse üliõpilaste teaduslikud ringid. Eriti tuleb tähelepanu pühendada ringide tööle ühiskonnateaduste kateedrite juures.

Oigustatud kriitika osaliseks ajakirjanduses on saanud TRÜ kirjanduse kateedrid. Õppejõud Adams, Altoo, Taev, Käosaar jt. peavad tegema otsustavaid järeldusi neile osaks saanud kriitikast. Tuleb aru saada, et meie tulevased kirjandusteadlased peavad kasvama halastamatuks võitlejaks kodanliku nationalismi, formalismi ja kosmopolitismi vastu. Kuid et nimetatud kateedrid pole veel kriitikat täielikult mõistnud, näitab asjaolu, et selle arutlemine toimub pealiskaudselt ja tänaseni pole ei üksikud õppejõud ega kateedrijuhatajad kriitikale avalikult vastanud. Eesti kirjanduse kateedrid püüdis koguni üht kritiseerijast kateedri ees aru andma panna, selleks et tõestada, et kriitikas mõni tühihe üksikasi pole absoluutselt täpne.

Eriti rõhutas rektor vene keele kateedri tööd järjekindla parandamise vajadust. Kateeder peab tõstma nõudlikkust nii õppejõudude kui ka üliõpilaste suhtes. Ajakirjanduses on juhitud tähelepanu sellele, et paljude kateedri õppejõudude (Ramul, Murnikova, Ugarova, Ernits, Puusepp jt.) loengute ideelis-poliitiline tase on madal. Kateedri juhataja sm. Feldbach ei suutnud aga kriitika arutlemisel kateedris kindlustada küllaldaselt printsiipialust. Kateeder pole suutnud end kindlustada ka kvalifitseeritud õppejõududega (ühelgi õppejõul pole teaduslikku kraadi). Seetõttu pole ka nooremate õppejõudude juures märgata teadusalaalast kasvu.

Möödunud õppeaastal polnud ühiskonnateaduste kateedrid täielikult komplekteeritud, mistõttu õppejõud olid ülekoormatud, mille al. hinded tunduvalt kannatasid.

Edasi märkis rektor, et Opetatud Nõukogu ei saa olla ülikooli autoriteetseks organiks, kui ta ei anna teistele eeskujut kriitika ja enesekriitika relva õiges kasutamises. Kahjuks peab aga konstateerima, et esineb juhtumeid, kus püütakse printsiipiaalselt asendada sõbrameheliikkusega, nagu see toimus näiteks dots. Kangro küsimuse arutamisel.

Teadusliku uurimistöö osas on TRÜ Ülikoolile osaks saanud õigustatud etteheited. Rida kateedreid ei täida plaani ja lükkab teaduslike tööde valmimise tähtaegu järjest edasi. Paljud õppejõud nähtavasti ei arvesta, et see plaan on riikliku tähtsusega dokument ja et seaduse järgi on iga õppejõud kohustatud tegema teaduslikku uurimistööd. Plaani ei täida näiteks galeenilise farmaatsia kateeder (prof. Veiderpass), üldise ajaloo kateeder (dots. Madisson) jt. Teadusala prorektoril ja dekaanidel seisavad ees vastutusrikkad ülesanded selle töö õigel suunamisel.

Aruannet lõpetades avaldas prof. Koort lootust, et ülikool suudab auga täita kõrgesti haritud eriteadlaste, tuliste nõukogude patriootide kasvutamise ülesande ja viia nõukogude teadust edasi uutele võitudele.

Bolševistliku kriitika ja enesekriitika tähe all

Rektori aruandele järgnesid rohekarvulised sõnavõtted, millest enamik printsiipiaalselt käsitles õppe-, kasvatus- ja teadusliku töö küsimusi.

Erandiks siin oli prof. Poska-Teiss laialivalgus sõnavõtt, milles vähekaaluvate argumentidega püüti tagasi lükata etteheited programmist kõrvalkaldumise asjas. Prof. Poska-Teiss püüdis samuti väita, nagu oleks ta õigesti valinud oma teadusliku töö teema, kuid otsustas siiski valida uue teema. Sõnavõtus kajastus üldse põhjendamatu enesega rahulolu meeleolu.

Dots. Altooa mõnas, et lääne-euroopa kirjanduse kateedri töötulemused pole tõesti rahuldavad. Ta tunnistas, et tema loenguis on olnud nõrgemaks kohaks need osad, mida ta on pidanud iseseisvalt koostama ilma nõukogude allikate abita: ta ei osanud lääne autorite seisukohtadele läheneda küllalt kriitilise pilguga. Nüüd on dots. Altooa asunud õpima Marksismi-leninismi Ohtuülikoolis, mis lubab eeldada töö edasist paranemist.

Dots. Peebsen väitis, et veterinaarteaduskonna õppejõud on oma töös saavutanud positiivseid

tulemusi: tänu püsivale tööle on üliõpilaste õppeedukus tõusnud. Dots. Peebsen ütles enesega rahulolevalt, et ta näeb selles õppemeetodilise töö, distsipliini ja ideelis-poliitilise taseme tõusu kajastust. Kuigi dots. Peebsen tõi esile, et mõned õppejõud kardavad kriitikat (prof. Laas) ja käituvad üliõpilastega ebakorrektelt, jõudis ta siiski järeldusele, et teaduskonnas olevat ära tehtud küllalt suur töö.

Vene keele kateedri juhataja sm. Feldbach rõhutas oma sõnavõtus, et eksamisessiooni küllalt head tulemused ei kajasta sageli sisuliselt tegelikku tööd. Seda näitavad kas või signaalid TRÜ ajalehes selle kohta, et mõningail juhtumel hinnati üliõpilaste teadmisi üle. See on tõsine etteheide õppejõududele. Väga head hinnet väärivad ainult see üliõpilane, kes uurib erialast kirjandust, mis aga eeldab vene keele tundmist. Sellepärast peavad kõik õppejõud aitamaa kaasa vene keele õpetamisel, juhtides üliõpilasi venekeelsete allikate juurde.

Sm. Feldbach avaldas rahulolematust KHM suhtes, kes pole jaoanud vene keele kateedrit kahte ossa — üks, mis valmistab ette vene keele õpetajaid keskkoolidele, ja teine, mis õpetab vene keelt kõigile üliõpilastele. Praegune vene keele kateedri koosseis on liiga suur ja kirju õppejõudude koosseisuga. Näiteks vanemõpetaja Murnikova deklareerib ise, et ta teesklevat nõukogude õpetajat. Õppejõudude teadusalaalase kasvu tagamiseks tuleb rektoraadil nõuda KH ministri käskkirja täitmist selle kohta, et vene keele kateedrisse tuleb suunata filoloog doktori kraadiga.

Sm. Vill ütles, et rektor oma aruandes käsitles puudusi liiga pehmelt. Edasi juhtis ta tähelepanu õppejõudude ulatuslikuma ideelis-poliitilise kasvatamise vajadusele. Seni paljud õppejõud ei orienteeru tähtsates marksistliku filosoofia küsimustes. Ühiskonnateaduste kateedrite uusi õppejõude ootab siin suur töö. Sõnavõtja rõhutas veel kommunistliku kasvatus puudulikkust Üliõpilaste Teaduslikus Ühingu ja teaduskondades. Suurimat teaduskonda — arstiteaduskonda — peetakse apoliitiliseks. Kommunistlike noorte arv selles teaduskonnas kasvab visalt.

Lõpuks märkis sm. Vill, et viimasel ajal on muutunud reaalseks olukord, kus mõned õppejõud kardavad üliõpilasi, kes on ideeliselt neist enam arenenud. Seda kartust saab võita vaid tõsise tööga poliitilisel enesearendamisel.

ELKNU TRÜ Komitee sekretär sm. Tiido kriipsutas eriti alla kasvatus töö suurt osa õppeprotsessis. Õppejõududel tuleb „siin ära kasutada komsomoli-organisatsiooni abi. Tegelik olukord aga on sageli selline, et õppejõud ei näita mingit initsiatiivi kasvatus töö alal. Õppejõud ei näita noortele, et nende õige koht on komsomoli ridades. Ajaloo-keeleteaduskonna dekaan ega ükski õppejõud ei ole kordagi viibinud komsomoli koosolekuil. Veterinaarteaduskonna dekaan rääkis nõupidamisel kasvatus tööst, aga terve aasta jooksul võeti seal komsomoli vastu vaid üks üliõpilane. Õppejõud ei võta osa ühiskondlikest üritustest ega täida rektori otsust üliõpilaste külastamise kohta ühiselamutes. Sm. Tiido juhtis tähelepanu ka sellele, et ülikooli juures töötavaist lõpetajaist väga vähesed on kommunistlikud noored. Neist aga, kes ise kardavad ühiskondlikku tööd, ei saa tõelisi kasvatajaid.

Ajaloo-keeleteaduskonna dekaan sm. Reiman heitis õppejõududele ette, et paljud neist liberaalsed hindamisel stipendiumi pärast. Selle tagajärjel näiteks vene filoloogia osakonnas lubati riigieksameile üliõpilane, kes ei tundnud süntaksitki. Sm. Reiman juhtis tähelepanu ka sellele, et õppeosakond ei ole selline õppetöö juhtimine staap, nagu ta peaks olema.

Sm. Sardin käsitles õige marksistlik-leninliku metodoloogia tähtsust õppetöös. See fakt, et möödunud õppeaastal üldse ei loetud dialektilist ja ajaloolist materialismi, on suur puudus.

(Järg 2. lk.)

Mobiliseerime kõik jõud võitlusse õppe-, kasvatus- ja teadusliku töö hoogsa tõusu eest

(1. lk. järg)

Sm. Feldman juhtis tähelepanu raskustele, mis võivad häirida Marksismi-leninismi õhtuülikooli tööd. On ilmsiks tulnud, et mõned seltsimehed ei saa osa võtta õhtuülikooli tööst, kuna nad on otseste tööülesannetega liiga koormatud. Selline fakt toodi esile kehakultuuriteaduskonnas. Dekaan peab siin leidma abinõud olukorra parandamiseks. KKT-s on samuti kandidaadiinimuste plaan juba viie aasta jooksul täitmata.

Õppejõudude hulgas tehtava massilise töö parandamiseks tegi sm. Feldman ettepaneku leida võimalusi teadlaste maja organiseerimiseks Tartus.

Nõupidamisel võtsid sõna veel prof. Vadi ja dots. Kiyimägi.

Põhjaliku ja sisuka sõnavõttega esines nõupidamise töö lõpul EK(b)P KK sekretär sm. Käbin, kes koosolijate poolt soojalt vastu võeti. Sm. Käbin tõi esile need põhjused, miks meie majandusele ja kultuurile on osaks saanud tormiline tõus, ja näitas, et teatud osa intelligentsist ei suutnud selle kiire arengu sammu pidada. Kodanlikud natsionalistid aga katsusid seda arengut igati pidurdada. Nad püüdsid endaga kaasa tõmmata ka ausaid inimesi, kes polnud veel jõudnud kindlale seisukohale. Ei tule arvata, et võitlust kodanliku natsionalismi nähtuste vastu võib pidada lõpetatuks. See oleks lubamatult rahulolu.

Edasi märkis sm. Käbin, et üliõpilaskonna ilme on viimasel aastal tunduvalt muutunud. Kui varem oli üliõpilaskond vastuvõtlik natsionalistlikele mõjutustele, siis nüüd, kus kommunistlikud noored moodustavad üliõpilaskonnast tunduva osa, pole see enam nii. Üliõpilaskond ei taha õppejõude, kes neid arengus tagasi kisuvad. Õppe-

jõududele esitatakse üha suuremaid nõudeid, nad peavad olema hoolivad enesetäiendamiseks, et mitte arengus maha jääda. Seejuures on tarvis ulatuslikult kasutada kriitikat ja enesekriitikat.

Sm. Käbin puudutas dots. Peebse sõnavõttu nõupidamisel, märkides, et selles käsitleti kommunistlikku kasvatust ühekülgsest. Sõpruse ja seltsimehelikkuse kasvatamisest üksi ei piisa, on tarvis kasvatada andumust kommunismi ideele, nõukogude patriotsismi ja sallimatust tagurliku ideoloogia suhtes. Kommunistliku kasvatusformaalne mõistmine on suureks puuduseks ülikoolis. Kahjuks aga avaldub see paljude õppejõudude tööpraktikas.

Sm. Käbin heitis valgust ühele kodanlike natsionalistide võitluse vormile. Nimelt kasutatakse laimamise aluseks ära mõnede eesti keelt mittevaldavate õppejõudude olemasolu, mille põhjal räägitakse rassistlikust suhtest. Tegelikult ei saa rassistlikust suhtest juttugi olla maal, mida juhib kommunistlik partei, kes on alati suuri tähelepanu pühendanud rahvuslike kaadrite ettevalmistamisele.

Sageli on vaja raskuste ületamiseks jõude pingutada, — ütles sm. Käbin. — Need on aga kasvu raskused, mis ei või põhjustada skeptitsismi. Meie edasilükkumise perspektiivi tundmine on jõuallikas, mis võimaldab ületada kõik need raskused ja ei lase kaduda usul oma jõusse.

Lõpuks soovis sm. Käbin ülikooli õppejõududele EK(b)P Keskkomitee nimel edu edasises töös, mis võeti vastu tormiliste kiiduavaldustega.

Nõupidamise tulemusel võeti vastu ulatuslik otsus õppe-, kasvatus- ja teadusliku töö taseme tõstmiseks uuel õppeaastal.

Pearaamatukogu ootab uusi lugejaid

TRÜ pere on järjekordselt täienenud õpiahimuliste noortega, keda ülikool peab varustama erialaste teadmiste ja materialistliku maailmavaate võimsa relvaga. Koigi teaduskondade, kateedrite ja õppeabiasutiste püüdeks on luua värskele üliõpilastele head eeldused teadmiste omandamiseks. Olulisteks abilitseks õpingute juures peavad juba algusest peale kujunema raamatukogust. Need on paigad, kust saadakse kirjandust loengumaterjalide täiendamiseks, iseseisvaks tööks ja enesearendamiseks. Seepärast iga noore üliõpilase üks esimesi käike on raamatukogudesse.

TRÜ-l on raamatukogusid teaduskondade ja kateedrite juures, kuid keskseks raamatukoguks on pearaamatukogu, mis asub Toomeäel. See Eesti NSV suurim raamatukogu sisaldab miljon köidet väärtuslikke teaduslikke ja ilukirjanduslikke teoseid. TRÜ Pearaamatukogu täieneb pidevalt uue nõukogude kirjandusega.

Raamatukogusse saabuvat uudiskirjandusega tutvumiseks on pearaamatukogu vestibüüis korraldatud alaline uudiskirjanduse näitus. Kaks korda kuus ilmub masinajalaline uudiskirjanduse bülletään, mis on lugejatele välja pandud lugemissaalis.

TRÜ Pearaamatukogu võivad kasutada kõik TRÜ üliõpilased, õppejõud ja teenistujad. Raamatuid on võimalik kasutada kohal lugemissaalides või laenata koju abonemendi kaudu.

Kohal töötamiseks on raamatukogul kaks lugemissaali. Üldises lugemissaalis leiduvad teatmeteosed, nagu marksismi-leninismi klassikute kogutud teosed, mitmesugused sõnastikud, entsüklopeediad, teatmikud, bibliograafilised nimestikud. Ka õpikutest on üks eksemplar lugemissaalis alati kättesaadaval. Ajakirjade lugemissaalis on võimalik lugeda kõiki Eesti NSV-s ilmuvaid ajalehti ja ajakirju, samuti ka keskseid NSV Liidu ajalehti ja ajakirju. Lugemissaalid on avatud igal tööpäeval kella 8—22-ni.

Raamatute koju laenutamine toimub abonemendis. Iga uus lugeja registreerib end laenutaja juures, kus tutvub ka raamatukogu kasutamismäärustega. Raamatud tuuakse välja lugeja vastaval kirjajalikul nõudmisel. Iga üliõpilane võib korraga laenata kuni 5 köidet üheks kuuks, ilukirjandust aga 2 nädalaks. Raamatute laenutamine toimub igal tööpäeval kella 11—16.

Raamatukogus leiduvate teoste kindlakstegemiseks on lugejal kasutada mitmed kataloogid. Kataloogidest tuleb esile tõsta esmajoonelise eestikeelse ja uema venekeelse kirjanduse alfaabetaalilisi ja märksõnakatalooge. Selleks, et orienteeruda kataloogide süsteemis ja leida kätte soovitud teos, võivad lugejad alati pöörduda raamatukogu töötajate poole seletuste saamiseks. Semestri algul on laenu- tamisaegadeks kataloogide juurde rakendatud konsultant, kes abistab lugejaid.

Pearaamatukogu kasutamiskorra ja kataloogide tutvustamist koos praktiliste harjutustega korraldab I kursuse üliõpilastele kuni 1. novembrini gruppide kaupa. Üliõpilasi palutakse teaduskondades moodustada grupid suurusega 15—20 üliõpilast ja teatada raamatukogusse, missugusel päeval ja millisel kellaajal soovitakse raamatukogu külastada. Gruppe on võimalik vastu võtta igal tööpäeval kella 8—10 ja 16—18.

Tere tulemast meie kultuuri varasalvede juurde!

K. Noodla,

TRÜ Pearaamatukogu direktori kt.

Kogemustest õppimine on edu pant

Ka ülikooli isetegevusringidele on alanud uus tööaasta. See aasta kujuneb võrdlemisi pingeliseks: juba sügissemestril tuleb läbi viia üleildulise ametiühingute olümpiaadi ülevaatused, mille raames korraldatakse 18 isetegevusõhtut jne. Et kindlustada isetegevuse hoogsat tõusu ja tema ideelise kvaliteedi järjekindlat parandamist, peavad isetegevuslased tähelepanelikult õppima senise töö kogemustest. Mõningaid selliseid kogemusi andis ka õppeaasta esimene isetegevusüritus — möödunud laupäeval toimunud semestri avapidu.

Ohtu andis kõigepealt mõned positiivsed näitajad. Tunnustust väärivad esimeste kursuste üliõpilaste rakendamine esinejatena, sest see tõmbab neid juba varakult kaasa isetegevustööle. Oli ilmunud uut repertuaari, muuhulgas ka üks rahu eest peetavat võitlust kajastav laul jne.

Kuid sama ohtu tõi esile ka mitmeid väärtusi, mida edasises töös tuleb arvesse võtta. Kõigepealt puudus avasõna. Seekord sel õhtul oluks see eriti nõutav ja selle ärajätmine on klubi juhatuses tõsine viga.

Tõsist revideerimist vajab isetegevusringide repertuaar. Hoopis suuremat erikaalu peavad siin omama nõukogude kirjaniike, luuletajate ja heliloojate teosed, mis on pühendatud kaasaja võimsaimale liikumisele — võitlusele rahu eest. Täiesti puudusid kavas kolhoositaatlikud teosed. Ometi on meie kollektiivis palju kolhoosidest põlvnenud noori, keda sügavalt huvitab meie kolhooside elu ja töö. Sedagi tuleb edaspidi arvesse võtta. Vähe on meie isetegevusringide repertuaaris omaloomingulisi palasid; kõnesoleval õhtul esitati neid ainult üks. Oleks tarvis, et klubi juhatus oleks tihedamini kontaktis kirjandusringiga ja korraldaks meie noorte sõnameistrite luuletuste, lühijuttude, humoristide jms. esitamist ning tutvustamist üliõpilaskonnale. Sellega aitaksime kaasa ka ühe teise puuduse likvideerimiseks — saaksime üle üliõpilaste elu käsitlevate palade vähesusest. On vaja hoolitseda selle eest, et meie isetegevuslased õpiksid ja esitaksid rohkem noorte ja eriti üliõpilaste tööd valgustavaid teoseid. Eriti on see maksev näiteringi kohta, kes võiks kassasse võtta nõukogude autorite

uusi sellealaseid näidendeid („Noorus“, ka „Võõras vari“ jt.).

Lõpuks olgu kõnesoleva õhtu ühe puudusena märgitud venekeelsete ettekannete täielikku puudumist. See lünk on vaja täita. Veelgi enam: on vaja korraldada ka täielikult venekeelse kavaga isetegevusõhtuid.

Selleks, et parandada repertuaari ja kindlustada ettekantava kõrge kunstiline kvaliteet (mis samuti mõningate esinejate, näit. sm. Saare puhul soovida jättis), on vaja hoolikamalt esinemisõhtuid ette valmistada. Eriti tuleb soovitada kontrollproovide korraldamist esinemise eel, mida seni pole üldse praktiseeritud.

Kõnesoleva isetegevusõhtu puhul kordus meil väljakujunenud halb komme: õhtu algus hilines pool tundi. Kui me kõikjal kasvatame noortes distsipliinunnet, siis ka klubi juhtkond oma üritustega ei tohiks seda võitlust kahjustada.

On tingimata tarvis, et klubi juhatus edaspidi väldiks ülalnimetatud puuduste esinemist. Seda nõuab meie noorsoo kommunistliku kasvatus suur üritus, milles kunstiline isetegevus on kutsutud etendama vastutavat osa.

O. Kaart

Fõljetonide ja karikatuuride võistlus

Eesmärgil hoogustada noorte kirjanduse ja kujutava kunsti alal katsetajate tegevust huumori ja satiiri viljelemise alal, välja selgitada uusi talente neil aladel, rakendada ulatuslikumalt huumori ja satiiri mõjukat relva võitluses meie ülikooli töös esinevate puuduste ja väärtuste vastu kuulutavad ELKNU TRÜ Komitee, Ametiühingu Komitee ja ajalehe „Tartu Riiklik Ülikool“ toimetuse käesolevaga välja lõljetonide ja karikatuuride võistluse.

Võistluse tingimused on järgmised:

1. Võistlusest osavõtu õigus on kõigil TRÜ õppejõududel, üliõpilastel, teenistujatel ja töölisel.

2. Võistlusele saadetavad tööd peavad käsitleda elu ja tööd Tartu Riiklikus Ülikoolis, paljastama esinevaid puudusi. Teemavalik on vaba; nii näiteks võivad tööd puutuda kosmopolitismi, formalismi, objektivismi, apoliitilisuse nähtusi õppe- ning kasvatusloos, võidelda kodanlike igandite vastu meie inimeste teadvuses, tuua esile puudusi ülikooli ühiselamutes ja asutistes jne. Võistlustöodes võib samuti võtta kriitika alla tööstisipliini rikkujaid, loodreid ja teisi meie kollektiivi tööd kahjustavaid inimesi.

3. Võistlustöid ei tohi olla varem ette kantud ega trükkis avaldatud.

4. Võistlusele saadetavate lõljetonide pikkus ei ole piiratud, soovitatav on aga piirduda 2—3 masinakirja-leheküljega.

Karikatuurid peavad oma töötluselt olema sobivad klišeerimiseks.

5. Fõljetonid tuleb esitada võistlusele kolmes eksemplaris kas masinakirjas või loetavalt ja selgelt käsitsi kirjutatuna. Karikatuure võib esitada ühes eksemplaris.

6. Võistlustöö tuleb varustada märgusõnaga ja juurde lisada sama märgusõnaga varustatud kinnine ümbrik, mis peab sisaldama autori õige nime, teaduskonna ja kursuse nimetuse.

7. Võistlustööde esitamise viimane tähtaeg on 1. november 1950. a. Võistlustöid tuleb asetada TRÜ peahoone komandandi ruumis ülesseatud kirjakasti märkmege ümbrikul vastavalt „Fõljetonide võistlus“ või „Karikatuuride võistlus“.

8. Võistlustööde hindamiseks moodustatakse nii lõljetonide kui karikatuuride osas 3—5-liikmeline žürii, kelle koosseis teatatakse hiljemalt 20. oktoobriks 1950. a.

9. Parimate tööde hindamiseks on ette nähtud järgmised preemiad:

a) lõljetonide osas
üks I preemia — 200 rubla,
üks II preemia — 150 rubla,
üks III preemia 100 rubla;
b) karikatuuride osas —
üks I preemia — 150 rubla,
üks II preemia 100 rubla,
üks III preemia — 75 rubla.

Züril on õigus sobivate teoste puudumisel jätta mõni neist preemiast välja andmata või ettenähtud preemiasummat teistil jaotada.

10. Auhinnatud tööde trükkis avaldamise eesõigus kuulub ajalehe „Tartu Riiklik Ülikool“ toimetusele.

ELKNU TRÜ Komitee, Ametiühingu Komitee ja Ülikooli ajalehe toimetuse

Õppejõudude kehakultuurikollektiivi tähtis üritus

Kui eelmistel aastatel on korduvalt juhitud tähelepanu kehakultuuri- ja sporditöö loidusele ülikooli õppejõudude ja teenistujate hulgas, siis käesoleval õppeaastal tuleb ses osas saavutada otsustav pööre paremusele. Selle ülesande täitmisele peab panema aluse ülikooli õppejõudude ja teenistujate kehakultuurikollektiivi aruandlus-

valimiskoosolek, mis leiab aset 20. septembril algusega kell 19 ülikooli võimlas V. Kingissepa tän. 19.

Kuna koosolek omab ülikooli sporditöö edasise hoogsama arengu seisukohalt suurt tähtsust, peaksid kõik spordihuvilised õppejõud ja teenistujad sellest aktiivselt osa võtma.

Korraldada iseseisvat tööd ühiskonnateaduste õppimisel

Ühiskonnateaduste sügav omandamine on määratu suure tähtsusega õigekeelse orienteerumiseks niihästi kaasaegseis ühiskondlik-politiilistes ja majanduslikes kui ka keerulistes teaduslikes küsimustes mistahes erialal.

Kahjuks peab aga tunnustama, et paljud meie üliõpilased ei ole seni veel õppinud tarvilikul määral hindama seda põhilist tõe: eksamil ilmneb pahasti, et teadmised on omandatud formaalselt, üldiste fraaside pähetuupimise teel, ilma et seejuures oldaks vähimalgi määral suuteline rakendada teoreetilisi üldistusi iseseisva mõtlemise abil antud konkreetsele olukorrale.

Iseseisev uurimine, referaadid, osavõtt diskussioonidest ringides — seda on meie vaja ummikust väljapääsemiseks. Milline on aga olukord ringidega? Möödunud õppeaastal töötas, õigemini ainult oleks vaid üks ühiskonnateaduste ring. Juhendajaks oli algul sm. V. Reiman, kes ei leidnud selle töö jaoks nimetamisväärsust aega ja andis juhendamise üle sm. Lombakule, kes aga tervislikel põhjustel ei saanud teha niigi palju kui sm. Reiman. Poliitökonoomia kateeder suutis ringile vaid mitmekordsete meeldetuletuste peale anda kolm teemat. Kirjanduslikke allikaid ei näidanud ära kumbki kateeder.

Tänavu, kus ühiskonnateaduste kateedrid on peagu täielikult õppejõududega komplekteeritud, ei saa enam rahulduda ühe ringi olemas-

oluga, vaid tuleb luua vähemalt kolm ringi: marksismi-leninismi aluste, poliitökonoomia ja filosoofia ring. Vastavad kateedrid peavad kohe likvideerima oma senise leige suhtumise ja tõsiselt läbi arutama abinõud nende ringide töö edukuse kindlustamiseks, koostama teematika ja kirjanduslike allikate loetelu.

Suur vastutus nimetatud ringide töö organiseerimisel langeb ka UTU-le ja komsomoli-organisatsioonile. Asjata murravad mõned UTU tegelased pead, kuidas oma erialaseid töid „seostada“ marksismi-leninismi teooriaga. Säärast formaalset „seostamist“ pole tarvis, vaid on vaja UTU liikmeid saata ühiskonnateaduste ringide tööst osa võtma, et nad õpiksid juba algusest peale lähtuma marksismi-leninismi teooria põhilustest kui vundamendist, mitte aga oma viluvajunud töid sellega „seostama“.

Komsomoligruppidel tuleb silmas pidada põhikirja nõuet kommunistlike noorte pideva enesetäiendamise kohta. Tuleb saavutada seda, et iga kommunistlik noor annaks eesküju tõeliselt sotsialistlikus suhtumises õppetöösse. Töö ringides on siin tänuväärseks vormiks.

Ühisel jõul peame saavutama edu, ja pole kahtlust, et me seda ka saavutame.

V. Koslov,

ELKNU TRÜ Komitee teadusliku töö sektori juhataja.

Luuakse filosoofiaring

Seoses filosoofia kateedri loomisega TRÜ-s tuleb selle kateedri juhendamisel asutamisele UTU filosoofiaring. Koiki üliõpilasi, kes soovivad astuda selle ringi liikmeks, palutakse registreeruda filosoofia kateedri laborandi juures Ülikooli tän. 40 (I korrusel). Ringi tööst võivad osa võtta üliõpilased olenemata teaduskonnast ja kursusest.

Õpetlik ekskursioon

Suvevaheajal korraldas dermatoloogia-veneroloogia teaduslik ring ekskursiooni Läänemaale Kuuda leprosooriumi. Ekskursiooni, millest võttis osa umbes 50 arstiteaduskonna üliõpilast, juhtisid naha- ja suguhaiguste kateedri juhataja dots. Nurmand, sama kateedri assistent H. Vahter ja vanemlaborant L. Kaljas.

Teel peatuti Põltsamaal, Türil, Kehtnas ja mujal, kus tutvuti kohalike vaatamisväärsustega. Leprosooriumis aga tutvuti mitmesuguste lepravormidega ja haiguste juures teostatavate ravimenetluste ning diagnostiliste võtetega. Niiviisi rikkastas ekskursioon üliõpilasi rohkete uute kogemuste ja teadmiste, mida nad edasises praktilises töös võivad edukalt kasutada lepra lõplikuks likvideerimiseks kaasaaitamisel.

L. Rootsmäe,

arstiteaduskonna VI kursuse üliõpilane

Vastutav toimetaja J. Feldbach

Iga ülikooli kollektiivi liige telligu endale ajaleht „Tartu Riiklik Ülikool“! Tellimusi võtavad vastu ühiskondlikud ajakirjanduse levitajad

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNÜ komitee ja ametiühingu komitee häälekandja

Nr. 27 (74) Reedel, 22. septembril 1950. a. III aastakäik

Taotleme uut edu õppetöös

Juba kolm nädalat on uuel õppeaastal kestnud õppetöö meie ülikoolis. Kõrvuti endiste üliõpilastega, kes pärast suvevaheaega jätkavad õpinguid, on õppetöösse rakendunud ka äsja vastuvõetud noored, kes on juba jõudnud tutvuda tööga ülikoolis. Alanud õppeaasta kohustab kogu ülikooli kollektiivi tegema kõik selleks, et luua üliõpilastele võimalikult paremad eeldused maksimaalsete teadmiste omandamiseks. Suureks sammuks säärase eelduste loomisel tuleb pida asjaolu, et käesoleval aastal on õppetöö planeerimisel lähtutud põhimõttest, mille kohaselt kõik loengud, seminarid ja praktilised tööd tuleb läbi viia päeva esimese poole jooksul. See võimaldab üliõpilastel otstarbekamalt kasutada aega, jättes õhtupoolikud iseseisvaks õppimiseks, teaduslikuks tööks ja kultuurseks meelelahutuseks.

See kohustab aga ka üliõpilasi omalt poolt hoolsamalt suhtuma õppedistsipliini küsimustesse. Selles suhtes ei saa aga olukorraga esimeste nädalate kestel rahul olla. Üliõpilaste hulgas on veel ebateadlikku elementi, kes ei hinda küllaldaselt loengute osavõtmise tähtsust ega pea õppedistsipliini. Nii näiteks puudus matemaatika-loodusteaduskonnas ainult ühe nädala jooksul tervelt 86 üliõpilast osaliselt loenguist. Samuti mitterahuldav on olukord õigusteaduskonnas, kus puudumiste arv ühe nädala jooksul ulatub 55-ni. Siin peab juba kõige lähemal ajal teostuma põhiline pööre. Väärnähitused õppedistsipliini alal kohustavad kursusevanemaid ja kursuste hooldajaid õppejõude rangelt silmas pidama distsipliinirikkujaid. Kursusevanemad peavad esinenud distsipliinirikumistest informeerima kursuse hooldajat õppejõudu, kes koos kursusevanemaga peab selgitama puudumise põhjused ja astuma vajalike samme ilmsete korrariikumiste kõrvaldamiseks.

Samuti peab õppeosakond hakkama kohtadel teostama kontrolli õppetööst osavõtu üle. Õppejõud omalt poolt peavad aga jälgima, et nende allkirjutamiseks esitatavatesse kursusepäevikutesse oleksid juba vastavad sissekanded tehtud. Täiesti lubamatu on olukord, kus kursusevanem esitab päeviku õppejõule allkirjutamiseks ja märgib kohalolijat ning puudujad sisse alles hiljem.

Teiseks tähtsaks ülesandeks on konsultatsioonide läbiviimine. Konsultatsioone tuleb korraldada reeglipäraselt kogu semestri jooksul ning neid ei tohi kuhjata eksamissessiooni vahetu ettevalmistamise ajale. Siin tuleks vastavatel õppejõududel ja kateedrijuhatajatel juba lähemal päevil koostada plaan konsultatsioonide läbiviimiseks käesoleval semestril. Konsultatsioonid peavad toimuma pärastlõunastel tundidel ja üliõpilastel tuleb hoolitseda nende maksimaalse ärakasutamise eest. Ainult pideva tööga kogu semestri jooksul saab kindlustada kõrgeid õppetöö tulemuste näitajaid eksamissessioonil.

Tunduvalt tuleb parandada ka kateedrijuhatajate tööd. Mõõdunud õppeaastal ilmnenu üheks suuremaks puuduseks on asjaolu, et paljud õppejõud pole täpselt kinni pidanud nende rektori poolt kinnitatud õppekoormusest. Need väärnähitused ei tohi enam korduda. Selles osas lasub suur vastutus kateedrijuhatajatel, kes peavad pidevalt kontrollima oma kateedri õppejõudude tööd ja hoolitsema õigeaegsete ning täpsete sissekannete tegemise eest oma kateedri õppejõudude kuuaruande- ja õppekoormuse täitmise lehtedele. Ka selles osas peab õppeosakond teostama pidevat kontrolli.

Mis puutub õppeosakonna töösse, siis on selles suhtes avaldatud õigustatud kriitikat. Õppeosakond upub kantsleilikkusse ega oma küllaldaselt ülevaadet õppetööst kohtadel. Selle väärnähituse kõrvaldamiseks on hädavajalik tootmisnõupidamise läbiviimine õppeosakonna, haldusaparaadi ja dekanatide sekretäride vahel. Nii mõneski osas on tarvilik funktsioonide ümberjaotamine ja koordineerimine. Samuti tuleb õppeosakonna asjaajamises sisse seada kindel kord, et osakonna töötajale anda võimalus õppetöö koordineerimiseks ja pideva kontrolli teostamiseks õppetöö üle.

Ülikooli kollektiiv peab kogu oma jõu pühendama esinenud puuduste kõrvaldamiseks ja õppetöö edasiseks parandamiseks. Tuleb kasutada kõiki võimalusi igasuguste häirete kõrvaldamiseks, et ülikool saaks aega täita oma suure ülesande — anda kõrge kvalifikatsiooniga kaadreid kõigile meie rahvamajanduse ja kultuuri aladele.

24. septembril kõik jooksukrossile!

*

Krossirajal

Joostes üle künkaveeru, jõudes raja algele, tuul lööb ümber kelmid keerud, puistab puna palgele...

Juurde, sõber! Juurde sammu, tempo et ei alane! Homme näitad, kuidas rammu ammendasid tänasest:

pingsas töös ja võistlustarmus täidab norme viis või kuus. Leiad: «Vähe veelgi!» Vaimus küseb juba meetod uus.

Sinu ind ja leidlik aju küllap varsti teoks kõik teeb, millest juba mitmed ajad unistatud, ellu viib.

«Lisa kiirust!» kostab tuulest, sajab hõiskeid mitmest suust. Kõikjal sõpru näed ja kuuled, nüüd ei hooli enam muust —

sõõstad lennul läbi lohu, üle kännu, läbi vee, lõpusirgel suures rohus spurdid mööda mitmest veel.

«Kust sa võtsid sellist jõudu, kust see imesteldav ind? Küll vist sport võib annet nõuda?» usutlevad sõbrad sind.

Sellel teemal jutud sulle naljakana näivad kõik. «Uue elu loojatele, meie kuulub krossil võit.»

E. Teemägi, kehakultuuriteaduskonna III kursuse üliõpilane

Ülikooli kollektiivi suurüritus

Igal kevadel ja sügisel toimuvad jooksukrossid on oodatud suur-sündmusteks meie ülikooli spordielus. Tuhanded meie kollektiivi liikmed asuvad krossipäevil jooksuradadele, et demonstreerida valmisolekut tööks ja Nõukogude kodumaa kaitseks.

Praegu seisame järjekordse jooksukrossi lävel: pühapäeval, 24. septembril antakse sügiskrossi start meie ülikooli osas. Nagu tavaliselt, nii ka seekord kujundatakse krossi avapäev massiliseks spordiürituseks. Pühapäeva õhtul alates kella 18-st kogunevad Tähtvere pargi jooksuradadele kõigi teaduskondade vanemate kursuste üliõpilased, samuti paljud õppejõud ja teenistujad.

Ärgu keegi jäägu pühapäeval eemale jooksukrossist! Kujunegu tänavune sügiskross TR Ülikoolis osavõtjate arvult eriti massiliseks ja sportlikelt saavutustelt eriti õnnestunuks!

Parteiorganisatsiooni võitlusvõime ja autoriteedi edasise kasvu eest

(TRÜ partei-algorganisatsiooni aruande-valimiskoosolekult)

Teisipäeva õhtul toimus marksismi-leninismi kateedri suures auditooriumis TR Ülikooli partei-algorganisatsiooni aruande-valimiskoosolek. Aruandega parteiorganisatsiooni senise büroo tegevusest esines koosolekul büroo liige sm. Vill. Läbiraakimiste raames aruande kohta võtsid sõna EK(b)P Tartu Linna-komitee sekretär sm. Sisko ja sm-d Lõpp, Roots, Kallas, Sardin, Sanõgin, Rauman, Levitskaja, Ananjeva, Seppo, Martinson, Tiido, Bachman, Feldman, Feldbach, Kõörna, Kurg ning Lõhmus.

Nagu aruandja ja sõnavõtjad õigusega rõhutasid, on ülikooli parteiorganisatsioon oma töös saavutanud tunnustusväärset edu. Märkatavalt on tõusnud algorganisatsiooni võitlusvõime ja autoriteet. Organisatsiooni koosseis on täienenud ülikooli eesrindlikemate õppejõudude ja üliõpilaste arvel. Mobiliseerituna EK(b)P Keskkomitee VIII plenumi ajaloolistest otsustest, on parteiorganisatsioon ära teinud suure töö võitluses kodanliku natsionalismi nähtuste vastu, mille tagajärjel järjest süveneb ülikooli nõukogulik ilme. Tunduvalt kasvas aruandeperioodil ka parteiorganisatsiooni osa võitluses õppetöö ideelis-teoreetilise taseme tõusu eest, üliõpilaskonna kasvutamise eest kommunisti vaimus. Tõhusaks relvaks parteiorganisatsiooni ülesannete edukal täitmisel osutus parteigruppide loomine kõigis teaduskondades. Paljudes teaduskondades (õigus-, ajaloo-keele- jt. teaduskondades) on parteigrupid juba kujunenud teaduskonna töö kesketeks suunajateks ja juhtijateks.

Ent rõõbiti nende ja paljude teiste saavutustega töid sõnavõtjad terava bolševistliku kriitika ja enesekriitika esile rea küllalt tõsiseid puudusi organisatsiooni senises juhtimises ja märksid, et üksnes nende puuduste kõrvaldamine võib olla aluseks organisatsiooni töö kiirele ning otsustavale parandamisele.

Ühe kõige olulisema ülesandena rõhutati õppetöö parteilise juhtimise tugevdamise tarvidust. Senine büroo tegeles siiski veel vähe õppetöö küsimustega, õppedistsipliini kõvendamisega ei osutatud küllaldaselt tähelepanu. Edaspidi on tarvis nende küsimustega enam tegelda, on vaja kindlustada kommunistide-õppejõudude intensiivsemat tööd oma teadusliku kvalifikatsiooni tõstmisel. Suureks väärnähituseks on see, et õppetöö on seni kulgenud ilma küllalase ja järjekindla kontrollita. Õppeosakond juhib õppe-

EK(b)P TRÜ algorganisatsiooni büroos

Ülelele pidas EK(b)P TR Ülikooli algorganisatsiooni äsja valitud büroo oma esimese koosoleku.

Koosolekul valiti algorganisatsiooni büroo uueks sekretäriks sm.

A. Kõörna, kuna sekretäri asetäitjaks valiti sm. A. Vill.

Uus büroo seadis oma kiireloomuliseks ülesandeks aruande-vali-

miskoosoleku põhjaliku otsuse ellurakendamise, millega kindlustatakse uued edusammud parteiorganisatsiooni töös.

Tähtis ja tänuväärne töö

Mõõdunud sügisel Pavlovi juubelpidustuste ajal kujunes kateedri töö populaarteaduslikul alal eriti hoogsaks. Akadeemik Pavlovi sünni 100. aastapäeva tähistamiseks korraldas kateedri lahtiste uste päevad 17. sept. — 1. nov. 1949. a., missuguse aja jooksul külastas kateedrit üle 2000 koolinoore ja töötaja. Külastajatele peeti kateedri liikmete poolt ettekandeid Pavlovi elu ja teadusliku tegevuse kohta ning demonstreeriti klassilisi pavlovlike meetodite alusel teostatud tingitud refleksi katseid koortel ja teistel katseloomadel. Külastajate päevikus leidub rida tänuavaldusi kateedri huvitavate loengute ja demonstratsioonide eest.

Kõik kateedri liikmed, kat. juh. prof. E. Käer-Kingisepp, v. õp. M. Reeben ja assist. O. Imelik on samuti sageli esinenud populaarteaduslike loengutega väljaspool kateedrit. On käidud esinemas käitistes, asutistes, koolides, rahvamaajades. Poliitiliste ja Teaduslaste Teadmiste Levitamise Ühingu lektoriumides nii Tartus kui väljaspool Tartut. Loenguid on peetud paljudel eri teemadel, vastavalt kuulajaskonna ettevalmistusele ja soovidele, näiteks „Akad. Pavlovi elu ja tegevus“, „Akad. Pavlovi õpetus tingitud refleksidest“, „Akad. Pavlovi õpetus kõrgemast ergulisest tegevusest“, „Akad. Pavlovi õpetuse ideoloogilisest alusest“ jne.. Kokku on kateedri õppejõudude poolt 1949./50. õppeaasta jooksul esinenud populaarteaduslike loengutega akad. Pavlovi üle 46 loengutunni ulatuses. Kui siia lisada mõõdunud suvevaheajal peetud loengud, siis tõuseb tundide arv üle 50.

Füsioloogia kateedri liikmete poolt peetud loengute kõrval tuleb esile tõsta kateedri juures töötava füsioloogiaringi üliõpilaste esinemisi. Mõõdunud sügisel akad. Pav-

lovi juubelpidustuste puhul oli vaja korraga rohkesti kõnelejaid. Ringorganisatsioon kateedri liikmete juhendamisel loengute kiire ettevalmistuse. Kõik ettekanded arutati enne avalikku esitamist läbi ringi koosolekuil. Toimunud pingerikka töö tulemusena tunnistati 14 üliõpilase ettekanded esitamiseks sobivaks ning need üliõpilased suunati Poliitiliste ja Teaduslaste Teadmiste Levitamise Ühingu ja Tartumaa Kultuur-haridusosakonda, missuguste asutiste organiseerimisel pidasid üliõpilased rohkem kui 30 loengut Tartus, Tartumaal ja teistes maakondades.

Nii kateedri õppejõudude kui ka üliõpilaste poolt peetud loenguid võeti elavalt osa. Kuulajate arv ulatus sageli üle saja ja isegi üle mitmesaja. Vene rahvusest kuulajaskonnale esitati loenguid vene keeles. Erilist esiletõstmist väärib kuulajaskonna aktiivne tähelepanu ettekannete vältel ja rohked küsimused pärast loengut, mis kõik näitavad töötajaskonna suurt huvi akad. Pavlovi õpetuse vastu. Väga paljudes kohtades avaldati soovi samadel teemadel veelgi loenguid kuulata.

Tänavu suvel peetud NSVL Teaduste Akadeemia ja Meditsiiniliste Teaduste Akadeemia sessiooni tulemusena on senisest palju ilmekamalt selgunud Pavlovi õpetuse tähtsus mitte ainult füsioloogias ja teistes meditsiinilistes distsipliinides, vaid kõigis bioloogilistes teadustes. Samuti tõsteti esile Pavlovi õpetuse põhjanevat tähtsust psühholoogias. Koos sellega muutuvad Pavlovi õpetuse populariseerimise ülesanded palju laiaulatuslikumaks. Selles suures ja tähtsas töös on kateedri kõigi töötajate kohuseks edaspidi veelgi energilisemalt kaasa aidata.

M. Reeben

Kommunistlike noorte elu

Aruande - valimiskoosolek
metsandusteaduskonnas

... Pidulikult kaunistatud ruumi kogunenud kommunistlike noorte pere laulab „Maailma demokraatliku noorsoo hümnit“. Algab metsandusteaduskonna kom-somoli-algorganisatsiooni aruande-valimiskoosolek.

Esimeseks päevakorrapunkti on uute liikmete vastuvõtmine. Kuus metsandusteaduskonna tubli-mat üliõpilast on avaldanud soovi sammuda edaspidi koos meie noor-soo eesrindliku väesalgaga — le-ninlik-stalinliku kommunistliku noorsooühinguga. Koosolek tutvub nende seltsimeestega ja leiab nad olevat väärikult vastuvõtmiseks ÜLKNÜ ridadesse.

Edasi esineb aruandega tehtud tööst algorganisatsiooni büroo sek-retär sm. Kallas. Nii aruande kui ka sellele järgnenud läbirääkimised olid kriitikarohked ja aitasid kaasa töös esinevate puuduste esi-letoomiseks ning kõrvaldamiseks.

Nii selgus, et kuigi õppeadukuse üldine tase on tõusnud, esineb siiski veel õppedistsipliini rikkumise juhtumeid. Marksismi-leninismi aluste seminarideks ei valmistata tihti peale küllalt hoolikalt. Samuti polnud vajalikul kõrgusel vene keele õppetase (eriti sm-te Ramuli ja Ernitsa rühmades). Õppetöös esi-nevate puuduste üheks põhjuseks on nõrk kontakt kommunistlike noorte ja õppejõudude ning deka-naadi vahel. Kommunistlikud noo-

red pole õppejõududele küllalda-seks abiks õppe- ja kasvatus-töös.

Rohkeid puudusi toodi esile ka isetegevus- ja sporditöös. Tõsiseks vääranähtuseks on omaloomingu vä-hene viljelemine. Üksikud ringid (näitering) ei ole küllalt etteval-mistatud tubliks esinemiseks eel-seisval olümpiaadil. Spordivõist-luste ettevalmistamisele on osuta-tud üldiselt liiga vähe hoolt. Luba-matult väike on kommunistlike noorte osa ka teaduslikus töös.

Kommunistlik noor sm. Kalju-rand oma sõnavõtus tõi esile puu-dusi Järvselja õppe- ja katsemets-konnas: puuduvad ajalehed, pu-nanurk, majutaminehümed on halvad, puuduvad võimalused õp-pimiseks. Teaduskonna dekaan sm. Krigul lubas samal koosolekul võtta tarvitusele abinõud olukorra parandamiseks.

Peale selle rõhutas sm. Krigul, et kom-somoli grupiorganisaatorid peavad looma tihedama sideme de-kaaniga. Rohkem koostööd tuleb arendada ka ametiühinguga.

Algorganisatsiooni senise büroo töö hinnati koosolekul rahulda-vaks. Valiti uus 9-liikmeline büroo, kuhu kuuluvad sm-d Möller, Pe-terson, Kõrran jt.

Aruande-valimiskoosolek andis uuele büroole konkreetseid tege-vusjuhised töö viimiseks uuele tõusule.

H. Paves

Veel parematele tulemustele

Möödunud nädalal toimus õigus-teaduskonnas kom-somoli-algorga-nisatsiooni aruande-valimiskoos-olek. Aruandega büroo tööst esi-nes koosolekul algorganisatsiooni sekretär sm. B. Hiire.

Nagu aruandest nähtus, on alg-organisatsioon oma töös saavuta-nud märgatavat edu. Eriti head on tulemused õppeadukuse osas, kus kommunistlike noorte hinnete keskmine ületab tunduvalt organi-seerimata noorte keskmise hinde.

Kahjuks aga kujunes aruanne vaid kuivaks sündmuste fotogra-feerimiseks, puudus tehtud töö ja vigade sügav analüüs. Aruandlus-perioodile langes ELKNÜ Kes-komitee VIII pleenumi otsuste täit-mine. Selle raames viidi õigustea-duskonnas läbi ainult üks lahtine koosolek, siis aga need otsused unustati. Sm. Hiire oma aruandes seda puudust esile ei toonud. Sa-muti oli nõrk aruandes sisalduv kriitika algorganisatsiooni büroo üksikute sektorite aadressil: piir-duti peamiselt šeflustöö sektori ja selle juhataja sm. Liblika töö ar-vustamisega, ja siingi puudus va-jalik teravus.

Üliõpilaste paremaks teenindamiseks

Arvesse võttes seda, et üliõpila-sed on enne lõunat seotud õppe-tööga, on õppeosakonnas muudetud üliõpilastega asjaajamise kella-aegu.

Edaspidi toimub igasuguste tea-tiste väljaandmine, volituste kinni-tamine, dokumentide korrastamine jne. õppeosakonnas igal tööpäeval kella 13—16.

Üliõpilaste elamiskultuur kõrgemale tasemele

Meie lehe toimetuse brigaad kor-raldas 16. septembril kontrollretke Tiigi tänava ühiselamusse, et tut-vuda nõukogu tööga ja ühiselamu üldise seisukorraga.

Olukorraga tutvumine näitas, et kuigi Tiigi tänava ühiselamu nõu-kogu on algatanud mitmeid häid üritusi, pole peagu ühtki neist kor-ralikult läbi viidud, sisuline töö lonkab ning on piiratud vaid vä-lise efektiga.

Vastavalt sotsialistliku võistluse üleskutsule TRÜ ühiselamutele pidi kaasa tõmmatama laialdasemalt üliõpilaste abi ja initsiatiivi ela-mis- ja käitumiskultuuri paranda-miseks ühiselamus. Nõukogu kor-raldas selle täitmiseks iga nädal möödunud õppeaastal korruste ja tiibade vanemate kaudu kontrolli. See on andnud ka positiivseid tule-musi. Eriti tuleks esile tõsta aja-loo-keeleteaduskonna rajooni, kus kord möödunud kevadel tunduvalt paranes. Parimaks toaks seal oli tuba nr. 18 (toavanem sm. Palmel).

Samuti korraldati elamis- ja käitumiskultuuri tõstmiseks seltsi-meheliku kriitika koosolekuid, mille tagajärjel olukord paranes tunduvalt toas 51 (tänu sm. Siigu-rile) ja toas 65 (toavanem sm. Ajaste).

Suureks veaks aga tuleb lugeda, et seltsimeheliku kriitika koosole-kuid on peetud vähe ja needki üle-internaadiliselt; väga vähe ja puu-dulikult on korraldatud selliseid koosolekuid tubades. Seetõttu pole kriitika jõudnud iga üliõpilaseni, iga toakollektiivini. Edaspidi tuleb seltsimeheliku kriitika koosolekuid pidada just tubades, tiibade ja kor-ruste kaupa. Üleinternaadilised koosolekud on aga nende koosole-kute kokkuvõtteks.

Käesoleval sügisel on aga kont-roll olnud puudulik ja formaalne. Samuti pole peetud seltsimeheliku kriitika koosolekuid. Töö puudu-likkus nähtub sellest, et üliõpilaste toidukappides vedelevad toidujäät-med ja pesemata toidunõud (tuba 6), samuti hoiavad üliõpilased toiduaineid öökapis (tuba 40).

Samuti on mõningais tubades tin-gimused elamiseks ebasobivad. Nii näiteks jooksevad toas nr. 111 vee-oidad, mis tulevad kõrval asuvast pesemisruumist pesukraanide aluste korrastamuse tõttu.

Ka pole pööratud mingit tähele-panu nn. „kollasele kirjandusele“, mis ühiselamus laialt levib. Näiteks toas nr. 111 üliõp. Kull põllumajan-dusteaduskonnast luges kodanlikul

Teaduskonnad võist-levad kergejõustikus

Järjekordsete suurte spordiüri-tustena toimuvad täna kell 18, homme kell 17 ja pühapäeval kell 10 traditsioonilised teaduskondade-vahelised kergejõustikuvõistlused.

Kõnesolevad võistlused on nii individuaal- kui ka võistkonna-võistlused, millest võtavad osa meeste ja naiste klassis teadus-kondade poolt registreeritud indi-viduaalvõistlejad, võistkonnad, õp-pejõud ja teenistujad. Teaduskon-dade paremusjärjestuse kindlaks-tegemiseks arvestatakse igal alal 15 parima võistleja tulemusi (I koht — 15 p., II koht — 14 p. jne.). Teatejooksudes arvestatakse I koht 40 punkti, II koht 35 p. jne., kus-juures võetakse arvesse 8 parima võistkonna tulemused.

Teaduskondade kehakultuurikol-lektiivid kindlustagu algavate suurvõistluste igakülgne hea kor-daminek.

A. Pisuke

Hea eeskuju

Massilise kehakultuuriliikumise arendamisel ja spordialase meis-terlikkuse tõstmisel on kehakul-tuurikollektiividel teaduskondades täita suured ülesanded. Peab mär-kima, et siin ongi saavutatud tea-tavat edu. Selle praktiliseks näi-tajaks on möödunud nädalal pee-tud kergejõustikuvõistlused õigus-ja ajaloo-keeleteaduskonna vahel parimate individuaalvõistlejate ja kursuste selgitamiseks. Paralleel-selt sellega toimus ka kummagi teaduskonna kahe parima võistleja tulemuste arvestamine teaduskon-dade paremuse selgitamiseks.

Kahe võistluspäeva jooksul star-tis üle 70 võistleja, kusjuures saa-vutati küllalt märkimisväärsed tulemused. Meestest saavutasid esi-kohad: 100 m jooksus Mänd, 800 m jooksus Pisuke, kõrgushüppes Schmidt, kuulitõukes ja kettaheit-es Reinok (kõik õigusteaduskonnast), kaugushüppes Siilivask (aj.-keelel.). Naistest olid parimad: 100 ja 400 m jooksus ning kõrgushüppes Anu-la, kaugushüppes Pärss, kettahei-tes Arulaid (kõik ajaloo-keeletea-duskonnast), kuna kuulitõuke või-tis õigusteaduskonna esindaja Lukk.

Kursustest olid parimad õigus-teaduskonnas II kursus (120,5 p.) ja ajaloo-keeleteaduskonnas I kur-sus (88 p.).

Eriti tasavägise ja vaheldumisi juhtiva matškohtumise võitis aja-loo-keeleteaduskond, kes saavutas 68 punkti õigusteaduskonna 64 punkti vastu.

Suvevaheaigast tingituna hooaja lõpule kuhjunud kergejõustikuüri-tuste kiiremal ja huvitavamal läbi-viimisel väärib nende kahe tea-duskonna eeskuju kahtlemata ra-kendamist teisteski teaduskonda-des. Puuduseks oli aga osavõtjate suhteliselt liiga väike arv. Halb on ka see, et õigusteaduskonna IV kursus, polnud võistlustel üldse esindatud, V kursusel oli vaid üks võistleja ja ajaloo-keeleteadus-konna vanemad kursused ei suu-tunud välja panna 4×100 m teate-jooksuvõistkondi.

O. Allikas

ajal ajalehe kaasandena ilmunud romaanikest „Unelmata vangla“, toas nr. 51 loeti romaani „Punane aken“ jne. Sellisele ideelageda kir-janduse levikule ühiselamus tuleb panna piir.

1. mai auks korraldas Tiigi tän. ühiselamu nõukogu sotsialistliku võistluse parima toa nimele. TRÜ Ametiühingu Komitee seadis üles auhinnaks rändpunalipu. Parimaks toaks tütarlaste osas oli tuba nr. 3 (toavanem sm. Kaljo) ja poiste osas tuba nr. 61 (toavanem sm. Muller). Ainsaks puuduseks siin on see, et ametiühingu komitee jättis oma lu-baduse täitmata — punalipp jäi tulemata!

Sporditöö alal on viidud läbi male-esivõistlused. Kuid kahjuks on TRÜ Ametiühingu Komitee poolt võitjale lubatud auhind praegu välja andmata. Teiseks puuduseks on võistlustest osavõtjate vähene arv.

Samuti on nimeliselt organiseeritud võrk- ja jalgpallivõist-konnad. Võistlusi on aga peetud vähe ja needki oma „kamba-meeste“ vahel. Eriti vähe on sporditööle kaasa tõmmatud nais-üliõpilasi. Oleks otstarbekohane korraldada võistlusi korruste, tu-bade jne. vahel. Ametiühingu ko-mitee lubas anda toetust palli ja võrgu ostmiseks. Need osetigi, kuid mitte ametiühingu, vaid mas-silise kultuuritöö komisjoni esi-

Nad häbistavad meie ülikooli

Möödunud pühapäeval toimus ülelinnaline kolhooside abistamise pühapäevak, millest võttis osa ka meie ülikool. Meil on palju nii-suguseid üliõpilasi, kellele kolhoos-iseisõidud on alati oodatud sündmus-teks. Töö värskes õhus elurõõmsa noortekollektiivi keskel, naljad ja reipad laulud jäitavad kauni mäles-tuse.

Hoopis vastupidine mälestus jäi aga neile ajaloo-keeleteaduskonna üliõpilastele, kes möödunud püha-päeval koos veterinaar- ja õigus-teaduskonna üliõpilastega kolhoosis käisid. Elurõõmsa ja tööka kollek-tiivi asemel osutusime äkki inime-este keskel, kelledest mitmed väärivad kõike muud, ainult mitte nõukogude üliõpilase nimetust.

Konguta valla Lembivere kolhoos-is töötas peamiselt veterinaar-teaduskonna V kursuse üliõpilas-test koosnev rühm. Kui saaks täp-selt kirjeldada nende noorte käi-tumist ja kõnet, siis tekiks igahel küsimus: kas need tõesti on üli-õpilased ja veel V kursuse üli-õpilased? Kuid üles kirjutada ei saa seda sel lihtsal põhjusel, et need laused, sõnad ja väljendused, mis seal tarvitati, ei kannata trüki-mustat.

Veterinaarteaduskonna V kursu-sel õpib üliõpilane Juhan Vainola. Seda noormeest iseloomustab suur viinaarmastus, vulgaarne suhtumine naistesse ja tööpõlgus. Kolhoosis pidas Vainola endastmõistetavaks seda, et ega temal, „peenel noor-härral“, pole ometi töötada vaja. Et aga kuidagi täita igavaks mine-vat aega, jalutas ta ringi, takista-des oma kahemõtteliste väljendite-ga, pilkudega ja ka tegudega nais-seltsimeeste tööd. Et see kõik Vai-nolat siiski veel ei rahuldanud, ot-siti pärast ka viinapudel välja, mil-le liigest „vaatamisesi“ sama kur-suse üliõpilane Elmar Tammes hoopis töövõime kaotas ja heina-kuhja äärde pikali jäi.

Veterinaarteaduskonna V kursu-sel pole aga mitte ainult „peeni noorhäräs“, vaid ka „peeni prei-lisid“. Miks üliõpilane E. Sügis üldse sõitis kolhoosi, pole teada. Igatahes ägedas sõnavahetuses oma kaas-üliõpilastega, kes peale lõunasööki

asjata püüdsid teda tööle meelita-da ja talle kolhoosiseisõitjate nime-kirja põhjusest suurendamist ette heitsid, ei osanud ta ses küsimu-ses midagi vastata.

Ka Tartusse tagasisõit pärast töö-päeva kolhoosis kujunes ebaseeldi-vaks. Selle asemel, et kuulata, na-gu harilikult, rõõmsaid nõukogude laule, „lõbustasid“ mõned pudeli-sõbrad ja õigusteaduskonna II kur-suse üliõpilased eesotsas Lehte Riisenbergiga kaasasõitjaid hoopis „põnevama“ repertuaariga. „Joo, sõber, joo! Joo ennast täis kui si-gal!“ jorutasid purjus noormehed auto tagumises otsas ja eespoolni-metatud rühm tüdrukuid püüdis neid kõigest jõust toetada. Et aga see laul siiski soikus, alustati okupatsiooniaegset sakslaste lõök-laulu „Lily-Marleen“. Kui küsi-ti, kas tõesti sobivamaid laule pole, lakkas laul hoopis ja üliõpilane Riisenberg hakkas tegema propa-gandat esmaspäevasest vene keele loengust puudumiseks, põhjanda-des seda väsimusega kolhoosiskäi-misest. Kursusekaaslastele, kes ütles, et loengu ettevalmistamata jätmiseks või puudumiseks pole siiski põhjust, kuna auto jõuab Tartu küllaltki vara, vastas ta: „Sa oled lihtsalt hirmus! Ma ei või sind kohe kannatada, sa rikud oma korralikkusega kõiki vanu üliõpilaste traditsioone.“

Üliõpilane Riisenberg ja kõik teised temataolisid! Meie ütlesime siis ja ütlesime nüüd veel kord: va-nade traditsioonide aeg on siiski juba möödas! Nende koht aga, kes ikka veel neist orjalikult kinni hoida püüavad, ei ole nõukogude ülikoolis.

See sõit näitas aga ka, et meie üliõpilased tunnevad siiski veel vähe häid nõukogude laule. Möö-dunud aastal viidi massilaulude õppimine läbi vahetult enne eksa-missiooni; sellepärast kujunes see formaalseks. Ometi on vajalik üli-õpilasi paremini tutvustada heade nõukogude ühiselamudega. Niisugu-seid laule on meil ju küllalt.

S. Uustalu,

ajaloo-keeleteaduskonna IV kursuse üliõpilane.

Huvitava tegevuse algul

Õppetöö meie ülikoolis käib juba mitmendat nädalat täie hooga. Jooksva õppetöö kõrval alustavad taas tegevust ka üliõpilaste eriala-sed ja isetegevuslikud ringid. Möö-dunud nädalal kogunes oma ringi avakoosolekule kõigi teaduskon-dade kirjandushuviliste pere, mis käesoleval aastal on uustulnukate-ga tublisti täienenud.

Koosolek kuulas ära kirjandus-ringi juhataja endise esimehe sm. Piigi aruande tööst möödunud aastal. Nii aruandes kui sõnavõttudes märgiti suurima puudusena ringi võimetust kaasa tõmmata laiemaid üliõpilaste hulki, eriti väljastpoolt ajaloo-keeleteaduskonda. Selle puu-duse peamise põhjuseks toodi esile ringi töö vähest huvitavust. Samu-

ti avaldati koosolekul arvamusi ja tehti ettepanekuid ringi tegevuse intensivistamiseks ja mitmekesis-tamiseks.

Valiti uus juhatus, kuhu kuulu-vad A. Nagelmaa (esimees), E. Niit, J. Toomla, J. Mitt, A. Siibak, E. Kivimäe ja A. Tamm.

Samal päeval pidas uus juhatus oma esimese koosoleku, kus aru-tati läbi ringi töökava.

Ringi töö on planeeritud kolma-päevale ja toimub järjekindlalt iga kahe nädala tagant.

Kirjandusringi üritused peaksid pakkuma huvi kõigile üliõpilastele erinevais teaduskondades. Seepä-rast ootab ring oma liikmete arvu kiiret ja jõudsat kasvu.

J. Mitt

võtab arvesse eelmise nõukogu poolt tehtud vigu ja viib üliõpi-laste elamis- ja käitumiskultuuri vajalikule tasemele.

Kontroll näitas samuti, et TRÜ juhtivad organid: haldusaparaat, kom-somoli ja ametiühingu komitee on lubamatult nõrgalt juhendanud ja abistanud ühiselamu nõukogu tööd. Seetõttu paljud vääranähtused ei leia kiiret kõrvaldamist ja üli-õpilaste kasvatusöö ühiselamus lonkab mõlema jalaga. On selge, et mainitud organid peavad viivi-tamatult lõpetama sellise hooli-matu suhtumise ühiselamu nõu-kogu töösse.

Ajalehe „Tartu Riiklik Ülikool“ brigaad:

J. Lott,

ELKNÜ TRÜ Komitee elamu-heaolu sektori juhataja kt.

V. Kaarna,

ajalehe „TRÜ“ toimetuse esindaja.

U. Pandis,

Näituse tän. ühiselamu vanema kt.

K. Laines,

P. Sepp,

üliõpilased Näituse tän. ühiselamust.

Vastutav toimetaja J. Feldbach

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNÜ komitee ja ametiühingu komitee häälekandja

Nr. 28 (75) Reedel, 29. septembril 1950. a. III aastakäik

Rahu üritus võidab!

Ainult viis aastat on möödunud enneolematult ulatusliku ja laastava sõja — Teise Maailmasõja lõpust. Ent juba aastaid tegelevad USA, Inglismaa ja teiste kodanlike maade valitsevad imperialistlikud ringkonnad uue sõja vallalepäistmise koletuslike plaanide väljatöötamisega. Neile on tarvis sõda, et veelgi suurendada oma niigi tohutuid kasumeid, muuta veel metsikumaks töötavate hulkade eksploateerimist ja võimalikult pikendada oma iganenud režiimi olemasolu.

Aga miljonid lihtsad inimesed kogu maailmas ei taha sõda. Neil on veel küllalt hästi meele lõppenud sõja koledused, nad teavad, et sõda toob ainult hukatust, häda ja viletsust töötavale inimkonnale. Ent miljonid ausad inimesed kogu maailmas mitte ainult vihivad sõda, nad on ühtlasi tulvil tahet ja otsustavust võidelda sõjavastu, kindla ja püsiva rahu eest. Nii on täiesti loomulik ja seadusepärane, et kõigis maailma maades areneb ja kasvab järjest kaasaja võimsaim liikumine — rahupooldajate liikumine. Rahurinde jõudude suurt ja ulatust demonstreeris kujukalt allkirjade kogumise kampaania Stockholmis üleskutsele, mis nõuab aatomipommi keelamist ja selle valituse tunnustamist sõjaroimariks, kes esimesena kasutab seda relva. Sajad miljonid allkirjad Stockholmis üleskutsel — see on rahvahulkade kirklik protest sõjaohutajate septsuste vastu, nende kindla tahte väljendus kaitsta rahu üritust.

Rahupooldajate võimsa liikumise eesotsas seisab meie armastatud kodumaa — Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liit. Uhkuse ja lootusega vaatavad meie maa poole miljonid lihtsad inimesed kogu maailmas, kes näevad meie kodumaas rahvastevahelise rahu kindlat kantsi. Nõukogude inimesed on kogu energiaga rakendunud rahulikule loovale tööle, nad teostavad edukalt viisaastaku grandiooside ülesandeid ja seavad endale uusi eesmärgid kommunismi ülesehitustöös, Stalingradi ja Kuibõševi hiigelektijaamade rajamine, Turkmeenia peakanali ja Lõuna-Ukraina ning Põhja-Krimmi kanali ehitamine, miljonite hektarite kõrveliste alade niisutamine ja põllumajanduslikule kasutamisele võtmine — kas on tarvis veel kirkamaid tõendeid Nõukogudemaa rahuramastusest, tema töökusest, tema rahva sangarusest töös!

Rahupooldajate liikumine muutub järjest võimsamaks ja võitma-

tumaks. Aga imperialistid ei kohku siiski veel teostamast oma alatuid plaane. Nad klopsivad kokku sõjalisi blokke, kutsuvad üles sõjale Nõukogude Liidu ja teiste demokraatlike maade vastu; nad päästsid valla sõja Koreas, okupeerisid Taivani, sooritavad terroristlikke lennuretki Hiina rahvavabariigi territooriumile. Sellepärast peavad rahupooldajad mitmekordistama oma jõupingutusi, et üha enam kaitsta rahu üritust. Nad peavad järjest suurendama oma ridu, et novembrikuus toimuvatel teisel ülemaailmsel rahupooldajate kongressil seada üles uusi eesmärgid oma õilsas töös.

Rahu kaitsmise ürituses on igaühel meist täita vastutusrikkad ülesanded. Igaüks meist peab mõistma, et tugevades Nõukogude kodumaa võimsust, ennastsalgavalt töötades tema hüvangu ja õnne heaks, aitame me kaitsta rahu. Uute teaduslike töödega, noorsoo õpetamise ja kasvatamise parandamisega annavad meie õppejõud oma panuse rahu kaitseks. Opedistsipliini kõvendamisega ja hoolikama õppimisega, aktiivse osavõtmisega ühiskondlikust tööst aitavad selleksamaks kaasa üliõpilased. Ent selle kõrval on tarvis teha ka uusi pingutusi meie inimeste ideelise kasvatusse intensiivsemaks ja sügavamaks muutmiseks. Järjekindlamalt on vaja kasvatada nõukogude patriotsismi, armastust Nõukogude kodumaa vastu. Lubamatult nõrgalt on seni selles töös kasutatud loengulist propagandat. Ülikooli klubi peab käesoleval õppeaastal korraldama sageli häid loenguid rahvusvahelistel, üldpoliitilistel ja populaarteaduslikel teemadel. Viivitamatult tuleb tööle rakendada kino-leetorium, kus peetavad loengud peavad paljastama sõjaohutajate manöövreid, tutvustama meie kodumaa jõudu ja võimsust. Sama ürituse raames on vaja demonstreerida väljapaistvaid nõukogude filme, mis kasvatavad meis kirklikku vihkamist nende vastu, kes septsivad roimariikke plaane meie rahuliku töö segamiseks.

Neil päevil tähistame ülemaailmsel rahukaitse päeva. Töötagem meilegi sel päeval auge täita iga Nõukogude kodaniku püha ülesanne — olla rahu kaitstajate esimestes ridades. Kohusetundlikult tööga, visadusega raskuste ületamisel, järjekindlusega oma töö parandamisel anname meilegi oma osa suurde ja pühasse üritusse — võitlusesse rahu eest, sõja vastu.

Rahu üritus on võitmatu!

Murrangu saavutamiseks ühiskonnateaduste õppimisel

Ühiskonnateaduste tundmaõppimise tähtsus on noore nõukogude kaadri kasvatamise seisukohalt erakordselt suur. Sellepärast on tarvis marksismi-leninismi aluste ja poliitökonoomia õppimise parandamiseks pöörata tähelepanu. Tuleb kindlustada, et iga üliõpilasel oleks korralik loengute ja allgallikate konsept, kusjuures neid, kes seda nõuet ei täida, tuleb rangelt korrale kutsuda. Tähtsaks ülesandeks on ühiskonnateaduste loenguit ja seminaridelt puudumise täielik likvideerimine. Otsustavat tõsist mõju võib ka üliõpilaste aktiivsus seminarides. Kommunisticke noorte ja ametiühinguorganisatsioonidel seisab siin ees suur töö.

Õigusteaduskonna III kursusel võib märgata kommunistlike noorte tõsist suhtumist neisse küsimustesse. Neil päevil toimusid kursuse komsomoligruppides koosolekud,

kus arutati poliitökonoomia õppimist. Kommunisticke noored otsustasid abistada oma kursusekaaslast ja vajaduse korral organiseerida ühist õppimist, et kindlustada ette-tulevate raskuste ületamine.

Seevastu II kursusel leiavad aset enesega rahulolu ja passiivsuse meeleolud. Täiesti lubamatult on siin esinenud fakt, et seminari alguseks polnud peagu ühelgi üliõpilasel allgallikad konseptid.

Praegu toimuvad õigusteaduskonnas komsomoligruppides ja kursustel koosolekud, kus arutatakse ühiskonnateaduste põhjaliku omandamise küsimust. Neil koosolekudel vastuvõetavate otsuste täpne täitmine on edaspidise töö aluseks, mis peab kindlustama hoogsat töu su selles töösektoris.

B. Hiire,

õigusteaduskonna komsomoli-
alorganisatsiooni sekretär.

Järjekindla võitlusega oma töö parandamise eest aitame kaasa Nõukogudemaa võimsuse kasvuks, rahurinde tugevdamiseks

* * *

Meie oleme rahurinde sõdurid

Maailm on jagunenud kaheks leeri — Wall Streeti poolt juhita-vaks määratsevaks sõjaleeriks ja Nõukogudemaa poolt juhita-vaks rahu, demokraatia ning sotsialismi leeriks. Nead hakkavad aatomipommi tagavarasid, meie ohjeldame oma kodumaa suurte jõgede energiat.

Iga päevaga järjest suureneb rahupooldajate hulk kogu maailmas, järjest laiemalt levib tõe Nõukogude Liidust, meie töökusest ja rahuramastusest. Seda tõe pole võimalik peita mingi „raudeeriide“ taha ja see hakkab järjest selgemini paistma kogu maailma ausatele inimestele.

Sellepärast ongi just reaktisiooni leer ärevil: tal pole tõe võidust

midagi head oodata. Aga see ligineb iga päevaga aina kiiremini, ja mida ligemale ta jõuab, seda intensiivsemalt hakkab paadunud reaktisoonäride hirmust pinguldatud aju välja mõtlema kõikvõimalikke alatuid võtteid kaigaste pildumiseks ajalooratta kodaraisse. Nad okupeerisid Taivani, tungisid Koreasse ja ei kohku tagasi teistegi kuritegude eest. Rahuleer peab olema valvel!

Kõigi eesrindlike inimeste pilgud ja mõtted on pööratud Nõukogude Liidu kui kindlaima rahukantsi poole. Nõukogude inimesed on saavutanud bolševike partei juhtimisel hiilgavaid võite sotsialismi ülesehitamisel ja astuvad kommunis-

mi künnisele, nad on näidanud vastupidavuses ja järjekindluses oma sirgjooneliste eesmärkide taotlemisel suurt eeskujut, mis äratav kõigis ausates inimestes lugupidamist. Meie ei tohi oma igapäevases töös hetkekski unustada, milline vastutus lasub meil kõigil rahuürituse kindlustamisel: oleme me ju rahurime eeslinivõitlejad. Pidagem niisiis alati silmas, et ka oma hea ja korraliku õppimisega anname panuse rahu kaitseks, sõjaohutajate septsuste nurjaajamiseks.

V. Koslov,
metsandusteaduskonna IV kursuse
üliõpilane.

Oma igapäevase tööga kindlustame rahu

Kapitalistlikus Läänes hirmutavad kõnelejad, raadio ja ajakirjandus iga päev rahvahulki uue sõjaga. Kapitalistlik maailm elab sõjapalavikus, lootes sõjaga pikendada oma armetut olemasolu. Sõda ei valmista ette mitte ainult poletikud ja kindralid, vaid sellele koletuslikule tööle on kaasa tõmmatud ka teadlased. Nad mõtlevad välja aatomi- ja vesinikupomme, rakendavad oma võimeid selleks, et täiendada inimtapu-vahendeid. Kodanlikud arsti-

teadlased töötavad selleks, et mitte pikendada, vaid lühendada inimeste elu: nad uurivad bakterioloogilise relva kasutamise ja täiustamise võimalusi.

Ka mina õpin arstiks. Ent võrratu teissugune on minu, nagu kõigi nõukogude arstide tulevik. Meie näeme oma elusihis selles, et teenindada meie töötavat rahvast, hoolitseda tema tervise ja heaolu eest. Meile on kallis nõukogude inimese loov töö ja sellepärast asume

me nende paljumiljonilises leeris, kes võitlevad sõjaohutajate räpaste taotluste vastu. Ka praegu, õppides ülikoolis, oleme me rahurinde sõdurid. Me valmistume ju tublikeks kommunisti ehitajateks. Seepärast on iga sisukas tööpäev, iga hästi sooritatud eksam loogiks sõjaohutajaile, vääriliks panuseks rahu kaitsemise üritusse.

J. Reinaru,
arstiteaduskonna V kursuse üliõpilane.

Valusaid küsimusi ÜTÜ tegevuses

Üliõpilaste Teaduslik Ühing meie ülikoolis on oma senises töös kahtlemata saavutanud märkimisväärset edu. Kuid samuti ei ole kahtlust, et tulemused oleksid veelgi suuremad, kui ÜTÜ töös ei esineks küllalt suuri puudusi.

Suurimad puudused leiavad meil aset juhendamise osas õppejõudude poolt ja töö teematikas.

Igasuguste sisulise töö küsimuste lahendamisel, tööde teematika läbiarutamisel, konverentside teematika fikseerimisel ja mujal kerkib pidevalt esiplaanile õppejõudude osavõtu küsimus ÜTÜ töös. Ringi juhendaja ülesanded teematika valikul ja läbitöötamisel on väga suured, teemade praktilisel lahendamisel on tihti peale hädasti vaja õppejõu abi ja nõuannet. Seepärast tuleb soovida, et kateedrid väga tõsiselt suhtuksid üliõpilaste teadusliku töö juhtimisega. Tähtsamate teemade juhendamiseks võiks määrata mitu õppejõudu. Tingimata oleks tarvis, et õppejõud astuksid ÜTÜ liikmeks ja võtaksid selle tööst aktiivselt osa. Nii ongi see teistes Nõukogude Liidu ülikoolides, meil aga on selles suhtes tugevasti maha jäänud.

Kogemused näitavad, et väga hästi töötavad need teaduslikud ringid, kelle juhendajad oma kohustusi hoolega täidavad. Selliste õppejõudude närvad märkimist prof. Valdes ja vanemõpetaja Raadarm arstiteaduskonnas, prof. Tehver veterinaarteaduskonnas, prof. Kadari ja vanemõpetaja Rink õigusteaduskonnas jt. Neist seltsimeestest peaksid teisedki õppejõud eeskujut võtma. Kateedrid peaksid hoolikamalt kaaluma küsimust, kuivõrd saab üliõpilasi rakendada kateedri teadusliku uurimistöö teatavatesse etappidesse.

Üliõpilaste teadusliku töö teematika peamiseks puuduseks on selle killustatus. Ajaloo-keeleteaduskonna teematikas näiteks puudub üldine süsteem ja sihipärasus. Üldseks paheks on see, et armastatakse tegelda igasuguste pisiküsimustega, kuna põhilist tähtsust omavate probleemide käsitlemist kardetakse.

Nende vigade kaotamiseks tuleb ka meie ÜTÜ-s rakendada brigadide süsteemi, s. o. mitme ringi kompleksuurimusi, mida edukalt rakendatakse näiteks Läti Riiklikus Ülikoolis. Ka tuleks ÜTÜ tegevust lähendada õppeprotsessile, võttes paremad seminarid ja kursustööd ÜTÜ tööplaanis. Kateedrid omalt poolt aga peaksid andma üliõpilaste töödele kindla suuna ja julgustama neid asuma põhiliste teaduslike probleemide uurimisega.

ÜTÜ nõukogu ja osakonnad teaduskondades peavad nende puuduste likvideerimises nägema oma põhilist ülesannet.

V. Leeto,

ÜTÜ nõukogu aseesimees.

Kriitika ja enesekriitika — kamsomoli tööd juhtiv jõud

Viimaste nädalate kestel toimusid kõigis meie ülikooli komsomoli-alorganisatsioonides üldkoosolekud, kus kuulati ära senise büroo sekretäri aruanne tehtud tööst, arutati see läbi ja seati üles konkreetseid ülesandeid järgnevas tööperioodiks. Samadel koosolekudel valiti ka komsomoli-alorganisatsioonide uued bürood.

Väga suureks edusammuks tuleb lugeda meie kommunistlike noorte kasvavat arusaamist kriitika ja enesekriitika tähtsusest ja selle vaheda relva järjest printsiipsaalsemat ning võitvat kasutamist. Aruande-valimiskoosolekud näitasid, et meie kommunistlikud noored mõistavad, et seal, kus valitseb enesega rahulolu, kus ei juhitata tähelepanu puudustele ega võidelda nende kõrvaldamise eest, ei saa olla edasimineku. Sellepärast suhtusid nad õigustatult nõudlikkusega seniste büroode töösse ja töid siin esinenud väärnähted bolševistliku printsiipsaalsusega esile.

Suurimat tähelepanu pühendati koosolekudel õppetöö küsimustele. Oigusega heideti büroodele ette, et vähe on organiseeritud võitlust kõrge õppedistsipliini eest, pole küllalt võitlevalt juhitud ühiskonnateaduste ja vene keele õppimist jne. Uute büroodelt nõuti, et iga õppetöös või distsipliinis esinenud väärnähtuse arutamiseks ja vastava ühiskondliku arvamusel loomiseks korraldataks komsomoligrupi lahutine koosolek. Samal ajal töid kommunistlikud noored esile vigu ka üksikute õppejõudude töös. Põllumajandusteaduskonnas märgiti näiteks, et väikeloomakasvatuse kateedri assistent sm. Kukk ei seisa igakord oma ülesannete kõrgusel. Ajaloo-keeleteaduskonna kommunistlikud noored heitsid sm. tele Laignale ja Andronovile ette, et nende loengud pole huvitavad ega küllalt sisukad. Parandada tuleb ka õppe-abiasutiste tegevust. Näiteks nurisesid ajaloo-keeleteaduskonna kommunistlikud noored seeühe, et pearaamatukogus toimub raamatute laenutamine ennelõunal, mil enamik üliõpilasi raamatukogu ei saa kasutada.

Aruande-valimiskoosolekutel rõhutati, et komsomoli-organisatsioon peab õppejõude aktiivselt abistama kasvatus- ja läbiviimisel, peab olema noorte kommunistliku kasvatuskeskuseks. Sonavõtjad töid esile häbiväärseid fakte, kus üksikud kommunistlikud noored, selle asemel et võidelda igasuguste distsipliinirikumite vastu ja üliõpilaste kõrge moraalse taseme eest, on ise sattunud mahajäänud meeleolude kammitsasse. Kui metsatöötuse osakonna I kursuse üliõpilased said praktikumil hakkama korralikkustega, siis kommunistlikud

noored Marmor ja Hagus (viimane on veel koguni grupiorganisator) ei pannud sellele piiri, vaid aitasid ise korda rikkuda!

Kommunistlike noorte tähtsaks ülesandeks peab olema võitlus nõukogude võimule võõraste elementide vastu üliõpilaskonnas. Selliseid inimesi meil veel on. Nii märgiti, põllumajandusteaduskonnas, et kommunistlike noorte ridade kasv zootehnika osakonna IV kursusel on nõrk seepärast, et siin tegutsevad ebanõukogulikud üliõpilased Iliste, Riiga jt., kellele pole antud vajalikku vastutust. Tuleb rangelt võidelda selle eest, et ükski aus noor ei sattuks selliste elementide mõju alla. Seal aga, kus kasvatus- ja nõrk, seda juhtub. Tüüpiline veterinaarteaduskonnale on fakt, et V kursuse üliõpilased Vainola ja Tamme, kes päritolt on tublid nõukogude inimesed, lasti sattuda võõraste elementide mõju alla niivõrd, et nad langesid huligaanite miseni. Ja samal kursusel õpib endine teaduskonna komsomoli-alorganisatsiooni sekretär sm. Jürisson! Sellised faktid on tõsiseks hoiatuseks veterinaarteaduskonna kommunistlikele noortele. Oma töö parandamiseks peavad nad printsiipsaalsemalt ja järjekindlamalt arendama kriitikat ja enesekriitikat.

Palju õpetlikku andsid koosolekud ka siseorganisatsioonilise töö osas. Seega, et veterinaarteaduskonnas, arstiteaduskonnas jm. töötasid lubamatult halvasti grupid. Kõigis teaduskondades rakendamisest väärrib põllumajandusteaduskonnas tehtud ettepanek, et edaspidi vähemalt pooled koosolekuist oleksid lahtised.

Terava kriitika osaliseks sai ka ELKNÜ TRÜ Komitee mitmete sektorite tegevus. Toodi esile, et šefflus- ja kehakultuuritöösektor (sm-d Karp ja Aavola) juhivad halvasti tööd teaduskondades. Eba-regulaarseit korraldati ka grupiorganisatorite seminare, ja needki olid tihti vähe konkreetsed ja pinnaliselt ettevalmistatud.

Aruande valimiskoosolekul moodustatud uute büroode tähtis ülesanne seisab selles, et tähelepanu-likult suhtuda kõigisse kriitikalistesse märkustesse ja vead, millele juhtiti tähelepanu, kõrvaldada. Samal ajal on vaja väsimatult edasi arendada kriitika ja enesekriitika rakendamist, sest kriitika ja enesekriitika — see on komsomoli tööd juhtiv jõud. Kujunegu 7. ja 8. oktoobril toimuv üliõpilaskooliline komsomoli-organisatsiooni aruande-valimiskoosolek uueks edusammuks selle relva õigel ja printsiipsaalsel kasutamisel!

H. Tiido,

ELKNÜ TRÜ Komitee sekretär.

Nõukogude keeleteaduse tänapäev

Keeleteaduslik diskussioon „Pravdas“ näitas täie teravusega, mis-sugusesse ummikusse Marr ja tema õpilased nõukogude keeleteaduse olid viinud. Nagu seltsimees Stalin oma pöörettekavas artiklis „Marksismist keeleteaduses“ mär-gib, tekitas sellise olukorra ühelt poolt araktsjevlik režiim, mis valitses keeleteaduse juhtivais orga-neis ja mis summutas igasuguse Marri õpetuse kriitika, teiselt poolt aga ka see, et „Marr õpetuses on terve rida lünki, vigu, täpsustamata probleeme, läbitöötamata teese“.

Kui Marr ja tema õpilased püüdsid üldisust veenda selles, et nende poolt pakutav nn. „uus õpetus keelest“ on ainuvõimalik marksistlik keelekäsitlus, mis põhjeneb ajaloolise ja dialektilise materialismi meetodil, siis näitas seltsimees Stalin veenvalt, et Marr oli ainult „marksismi lihtsustaja ja vulgariseerija“, kes püüdis küll olla marksist, kuid ei suutnud seda ja tõi sellelõttu keeleteaduses terve rea ehamarksistlikke vormeleid, mille alusel oli võimatu edasi arendada nõukogude keeleteadust.

Nii tõi Marr keeleteadusse seisukoha, et keel on pealisehitis oma ajajärgu ühiskondlik-majanduslikule baasile. Seltsimees Stalin näitab, et see seisukoht on põhiliselt väär, sest keel ei teki ega kao seoses ühiskondlike vormitsoonide vaheldusega, keelt ei loo üks teatav baas või üks klass, vaid keel on kujunenud kogu ühiskonnana ajaloo terve rea ajastute jook-sul ja teenib võrdelt kõiki ühiskonnaklasse, kogu ühiskonda.

Teiseks Marri põhiseisukohaks, mille vastu juba diskussiooni jooksul mõnede Marri vastaste (prof. Tsikobava, G. Kapantsjan) poolt välja astuti, oli väide, et keel on olnud ja jääb alati klassi-keeleks. Ka see Marri põhi-väide, nagu selgus seltsimees Stalin teostest, oli täiesti ekslik.

Eelmiste seisukohtadega on ühe-das seoses ka Marri õpetus keelte tekkimisest ja arenemisest, keelte ajaloolisest kujunemisest. Vastu-pidisel Engelsile, kes näitas, kui-das keel tekkis seoses tööprotsessi-ga, väidab Marr, et häälikuline keel, millele eelnes käe- ehk viipe-keel, kandis algul maagilist ise-loomu, koosnes tööga seoses oleva-test maagilistest hüüetest, mis olid-ki maagide poolt kasutatava esi-algse keele algelementideks. Neist algelementidest ehk algsilpidest, milliseid Marr arvates olnud neli (sal, ber, ion, roš), olevatki arenenud kõik hilisemate keelte sõnad, kusjuures ristumine olevat etendanud keelte kujunemisel pea-osa. Kõik maailma keeled olevat korduvate ristumiste tulemusena. Keelte kui pealisehitise arenemine toimuvat Marr arvates hüppeliselt, üleminek ühelt kvaliteedilt teisele olevat järsk, plahvatuslik. Nagu seltsimees Stalin näitas, on Marri kujutus keelte kujunemisest ja stadiaalsest arenemisest täiesti eba-ajalooline ja ehamarksistlik. Ta ütleb: „Marksism arvab, et keele üleminek vanalt kvaliteedilt uuele ei toimu plahvatusel teel, mitte olemasoleva keele hävitamise ja uue loomise teel, vaid uue kvali-teedi elementide järkjärgulise kogunemise teel, järelikult vana kvali-teedi elementide järkjärgulise väljasuremise teel“. Samuti annab seltsimees Stalin ristumise mõiste õige lahenduse, öeldes: „Täiesti väär oleks arvata, et näiteks kahe keele ristumise tagajärjel tekib uus, kolmas keel, mis ei sarnle ühegagi ristunud keeltest ja erineb kvalitatiivselt neist mõlemaist. Tegelikult tuleb üks keeltest ristumi-sel tavaliselt välja võitjana, säili-tab oma grammatilise ehituse, säi-litab oma sõnavara põhifondi ja jätkab oma arenemist oma arene-mise sisemiste seaduste järgi, teine

keel aga kaotab järk-järgult oma kvaliteedi ja sureb järk-järgult välja“.

Sellega, et seltsimees Stalin esi-le tõstab keeles selle sõnavara põhifondi ja grammatilise struktuuri, annab ta ühtlasi alused keelte suguluse ja arenemi-segi selgitamiseks, sest ei ole kau-geltki ükskõik, kas kahe keele ühisjooned esinevad nende keelte grammatilises struktuuris ja sõna-vara põhifondis või milleski muus. Kui kahe keele grammatilises struktuuris ja põhisonavaras esi-neb ühisjooni, siis ei saa nad olla juhuslikud, vaid need viitavad ühi-sele päritolule, keelte sugulusele. Marristid aga teatavasti eitasid keelte sugulust, mis võiks olla tingitud ühisest päritolust, sest selles nägid nad rassistliku algkeele-teooria väljendust. Seltsimees Stalin ütleb selle kohta: „N. J. Marr hal-vustab kõrgilt igasugust katset uurida keelte rühmi (perekonti) kui „algkeele“ teooria avaldumist. Ometi ei saa eitada, et näiteks säärase rahvuste keelte suguluses nagu seda on slaavi rahvused, ei ole kahtlust, et nende rahvuste keelte uurimine võiks tuua keele-teadusele suurt kasu keele arene-mise seaduste uurimisel“.

Eitades keelte geneoloogilist su-gulust eitasid marristid ühtlasi ka võrdlev-ajaloolist meeto-dit, pidades seda formalistli-kuks, sest see viis paratamatult keelte ja keeleliste nähtuste suhe-te selgitamisele. Selle asemel kõ-nelesid nad keelte stadiaalsest klas-sifikatsioonist ja kasutasid uurimis-meetodina nn. paleontoloogilist ana-lüüsi, mis püüdis eri keelesüste-midessegi kuuluvates keeltes leida ühiseid algelemente. On loomulik, et seesugune keelte ajaloolist are-nemist ignoreeriv ühiste silpide otsimine ei saanud olla teadusli-kuks uurimismeetodiks, vaid oli „ennustamine kohvipakult“, nagu tabavalt märgib seltsimees Stalin.

Diskussioon näitas, et Marri ja tema õpilaste õpetuses oli palju vi-gu. Seltsimees Stalin oma töödes paljastas ilmekalt marristide põhi-vead, näitas Marri õpetuse ebatea-duslikkust, vulgaar-marksistlikku olemust. Isegi seesugused keele-teadusele põhilised suhted nagu keele ja ajaloo ning keele ja mõtlemise vahetõttu olid Marri õpetu-ses väärtalt valgustatud. Sellepärast ei saanud Marri õpetus edasi viia nõukogude keeleteadust, vaid pi-duraks selle arengut, viis selle um-mikusse.

On arusaadav, et ka eesti keeleteadusele ei saanud Marri väärtteooria olla viljastav ja et ka meil tehti Marri õpetuse mõ-jul vigu. Kõige kaugeleminema-maks ja viljatumaks Marri õpetu-se rakendamise katseks eesti keele alal võib pidada möödunud aastal Tartu Riiklikule Ülikoolile esitatud kandidaadidissertatsiooni, mille au-tor A. Konks püüdis eesti keelt näidata kreeka keele lähtekohana, kõrvutades Marri kaudsel eeskujul kreeka ja eesti keele sõnu, arves-tamata nende keelte ajaloolist are-nemist ja kuuluvust eri keelkonda. Näitena selle pseudoteadusliku töö materjalidest olgu esitatud mõned koomilisuseni ulatuvad eesti ja kreeka sõnade kõrvutamiskatsed. Nii olevat kreeka sõna *paralütikos* lähtekohaks eesti sõnad *paras latikas* või *päris lütikas*, kreeka *polütehnika* lähtevormiks eesti *paljutuhtija* jne.

Innustunumaks „uue õpetuse“ propageerijaks meil oli N. Marri õpilane prof. Kr. Kure. Juba 1940. a. alates, mil ta Akadeemilises Ema-keele Seltsis esines ettekandega nõukogude keeleteadusest, on prof. Kure olnud kõige aktiivsemaks Marri vaadete levitajaks nii oma õpettegevuses kui ka kirjutistes ja ettekannetes. Nagu teised Marri

õpilased, oli ka prof. Kure veendu-nud, et Marri „uus õpetus keelest“ on ainuke tõeliselt marksistlik keelekäsitlus. Lähtudes sellest ei piirdunud prof. Kure ainult Marri õpetuse tutvustamisega, vaid asus ründama kõiki neid, kes täiel määral ei tunnustanud Marri seis-ukohti (näit. artiklis „Töö keele-teaduse rindel rajada õigele meto-doloogilisele alusele“, „Rahva Hää“ nr. 23, 27. I 1950). Kuigi prof. Kure kriitika oli niivõrd õigusta-tud, kuivõrd see ründas vanu kodanlikke seisukohti keeleteaduses, olid siiski väärad need lähtekohad, milledest välja minnes prof. Kure nõudis klassielementide jälgimist eesti keeles, sõnavara päritolu ja keelte suguluse küsimuse käsitlust jne. Samuti on prof. Kure marrist-likud seisukohad väljendunud ka tema poolt koolidele koostatud keeleõpikuis „Eesti keele gramma-tika“, mistõttu nende õpikute (eri-ti viimaste osade) kasutamise lu-bamine koolides on muutunud küsitavaks.

Peale prof. Kure on Marri õpe-tust meil tutvustanud ja püüdnud rakendada ka prof. P. Ariste ja dots. A. Kask.

Üldiselt peab siiski märkima, et Tartu Riikliku Ülikooli eesti filo-loogia kateedrejs on Marri õpetu-se suhtunud mõnevõrra kriitiliselt. Nii näiteks ei ole tehtud katseid (välja arvatud mõningad prof. Ku-re omaaegsed sellekohased katse-tised) rakendada soome-ugri keelte alal paleontoloogilist analüüsi ja on eitavalt suhtunud Marri õpe-tusse 4 algelemendist. Ometi on Marri õpetus pidurdamud siingi kee-leliste faktide selgitamist, sest ei ol-nud ju „õige“ kõnelda sellest, et praegused läänemeresoome keeled kunagi ühisest lähtekohast oleksid hargnemise teel kujunenud, sest see oleks tähendanud kodanliku „algkeele“ oletamist ja „formalist-liku“ võrdlev-ajaloolise meetodi tunnustamist. Hoopis vastupidi, lähtudes keelte ristumisest, tuli se-letada, et eesti keel on ka läti kee-lega „suguluses“, sest aastatuhan-deid kestnud naabruse tõttu on siin tekkinud rida ühiseid elemen-te. Raske oli käsitleda ajaloolise häälikuõpetuse küsimusi, sest siin oli pidevalt oht langeda „kompara-tivismi“; raske oli kõnelda sõna-varast, sest siin oli oht rääkida „omadest“ sõnadest ja „laenudest“; raske oli „mitteformalistlikult“ sel-gitada morfoloogiagi küsimust, sest tuli õpetada mitte morfoloogiat, vaid süntaktilist morfoloogiat, mil-les morfoloogia oli allutatud sün-taksile. Isegi praktiliste keeleküsi-muste lahendus muutus raskeks, sest tuli pidevalt arvata, kas mitte see või teine sõna, näit. nõu-andla, piimatalitus vm. ei ole „aegunud“, mida ei sobi tarvitada nõukogude inimesel.

Sellepärast võeti nõukogude keeleteadlaste ja kogu nõukogude rahva poolt suure vaimustusega vastu „Pravdas“ diskussioonikorras avaldatud seltsimees Stalini artike-l „Marksismist keeleteaduses“, mis purustas Marri vulgaarmark-sistliku väärtõpetuse ja haruldase loogilise selgusega näitas nõukogu-de keeleteadlastele kätte tee tõelise marksistliku keeleteaduse loomi-seks.

Meie keeleteadlaste ülesandeks on seltsimees Stalini tööde alusel ümber korraldada kogu oma keele-teaduslik töö, parandada tehtud vead, läbi vaadata uurimistööde plaanid, koostada uued õppe-programmid ja õpikud, loova krii-tika ja enesekriitika valgusel eda-si arendada nõukogude marksist-likku keeleteadust, sest nagu märgib seltsimees Stalin, „mingisugune teadus ei saa areneda ja edeneda ilma arvamuste võitlusest, kriitika-vabadusest“.

A. Kask, eesti keele kateedri dotsent.

Rangelt vältida mulluste vigade kordumist

Tuleval nädalal alustavad meie ülikoolis taas tööd poliitkoolid ja poliitringid, mis peavad olema meie töötajate ideelis-poliitilise kasvatamise ja karastamise tähtsa-teks relvadeks. Meil on tarvis kind-lustada, et poliitkoolide ja -ringide töö toimuks häireteta ja kõrgel ideelis-teoreetilisel tasemel. Et seda saavutada, peame aga tähele-panelikult õppima poliitkoolide ja -ringide senise töö kogemustest ja rangelt viimata möödunud aastal tehtud vigade kordumist.

Kõigepealt tuleb suurima hooli-kusega teostada ringide ja kooli-de juhatajate valikut. Töö poliit-ringis tuleb usaldada isikutele, kel on selleks sobivad võimeid ja kes pole koormatud teiste suurte ühis-kondlike kohustustega. Möödunud aastal esines ses osas vigu. Näiteks määrati poliitkooli juhatajaks sm. E. Kurg, kelle töö kaadriosakonna juhatajana ja sagedased pikaaja-lised komandeeritud ei jätnud talle aega poliitkooli töö juhtimi-seks, mistõttu poliitkooli töö II semestril täiesti soikus. Metsandus-teaduskonna poliitkoolis puudus pikemat aega juhataja. Lõpuks määrati sinna tööle üliõpilane Zauram, kes aga peagi praktikale sõitis, sellest kellelegi teatamata. Ja ka selle kooli töö jäi seisma.

Võimalikult tuleb vältida ka koo-lide ja ringide juhatajate sagedast vahetamist, mis möödunud aastal tihti esines. On tarvis silmas pi-dada, et poliitkooli juhataja on ühtlasi ka kuulajate kasvataja. Seepärast on tarvis, et juhataja töötaks ühel kohal pikemat aega, et tutvuda kuulajatega ja luua eel-

dusi edukaks kasvatustööks. See-pärast on juhatajate sagedane va-hetamine lubamatu.

Paremini on tarvis organiseerida eesrindlike poliitharidustöö alal töötajate kogemuste levitamist. Möödunud aastal tegid oma tööd eeskujulikult sm-d Säärts, Feld-man, Judeikina, Kull, Jannus jt., kuid nende töömeetodid ei leidnud küllaldast populariseerimist.

Soovida jättis ka aruandlus. Rin-gide ja koolide juhatajad olid ko-hustatud iga kuu lõpul esitama ametiühingu komiteele aruande tehtud tööst. Kuid mõned seltsi-mehed (sm-d Herzen, Taev, Seppo) ei täitnud seda ülesannet. Ka sel-lest veast tuleb tänava vabaneda.

Paljusid mulluseid vigu oleks saanud vältida, kui juhatajate üldi-dine instruktiaaz olnuks paremini korraldatud ja kui üksikud partei-büroo liikmed oleksid tundnud enam huvi poliitkoolide töö vastu. Instruktiaazi pidi korraldama sm. Kaal, kes selle ülesande täitmata jättis, parteibüroo aga ei kontrolli-nud oma sellekohase otsuse täit-mist. Halb oli ka see, et partei-büroo liikmed peagu üldse ei kü-lastanud poliitkooli. Väga vähe pööras tähelepanu poliitkoolide tööle ka partei linnakomitee, kes ei saanud oma esindajaid kevadel korraldatud lõppvestlustele.

Pole kahtlust, et mulluste vigade vältimine osutub tähtsaks teguriks poliitkoolide töö parandamisel, üli-kooli töötajate ideelise kasvatus-e taseme tõstmisel.

A. Rauman, ametiühingu kultuurikomisjoni esimees.

Seinalehtede «suveuinak» peab lõppema

Esimene õppetöökuu — septem-ber — hakkab lõppema. Õppetöö on täies hoos, üliõpilaste mitme-kesistes organisatsioonides, teadus-likes ringides ja mujal käib huvi-tav tegevus, algavad ettevalmistu-sed järjekordseks kunstilise ise-tegevuse olümpiaadiks. Kuid seina-ajalehed, mis peaksid kajastama uue õppeaasta sündmusi ning orga-niseerima üliõpilasi paremate tule-muste eest võitlema, vaikiavad ena-mikus teaduskondades senini.

Ainult üksikuis teaduskondades, nagu õigus- ja põllumajandus-teaduskonnas, on seinalehe toime-tusekolleegium vastutustundega suhtunud oma ülesandesse. See-vastu ajaloo-keeleteaduskonna sei-naleht aga ei anna ikka veel elu-märki. Kehakultuuriteaduskonna seinalehest „Sõnarivi“ on lugemi-seks välja pandud vaid seinalehe

pealkiri ja rubriigi nimetus „Tera-va pilguga“. Vilets on see toimetus, kellel ei jätku teravat pilku ise-endagi tegevusetuse märkamiseks. Ka arstiteaduskonna seinalehtede, milledest „Progressiivne Farmaat-sia“ kevadisel seinalehtede ülevaa-tusel hindamist leidis, nägusad tahvliid on oma tavalistelt asukoh-tadelt pikemat aega kadunud.

On selge, et sellise unise olu-korra edasikestmist seinalehtede osas paljudes teaduskondades luba-da ei saa. Teaduskondade komso-moli ja ametiühingu büroodel, kel-le häälekandjaks seinalehed on, tuleb kindlustada seinalehtede re-gulaarne ilmumine ja hoolitseda selle eest, et seinalehtede sisu vas-taks neile nõuetele, mida me talle esitame.

E. Plotnik

Lühisignaale

Miks ei ole ülikooli ametiühingu-komitee liikmetel ja eriti vastuta-vatel töötajatel üldiselt teatavaks-tehtud vastuvõtuaegu? Selliste kindlate kellaaegade olemasolu säästaks hulga üliõpilaste väärtus-likku aega.

S. Teesaar

*

Eesti NSV 10. aastapäeva eel tehti paljudi meie ülikooli välise ilma parandamiseks. Ent puudusi on siin siiski veel küllalt. Nii on osa peahoonest valgendamata. Väga näotu on ka korralagedus peahoone õues: siin vedeleb vana mööb-lit, puuhalge, telliskive, kivisütt ja igasugust prahhi. Kas poleks haldus-aparaadil võimalik siingi korda luua?

L. Siimer

*

Kunas tehakse järjekordsed kok-kuvõtted sotsialistliku võistluse tu-lemustest? Rektoraadi ja ameti-ühingukomitee otsuse kohaselt pi-danuks seda tehtama 21. juulil, ent see otsus on jäänud täitmata. Pole siis ime, et võistlus, mida keegi ei jälgi, on hakanud soikuma.

U. Soo

*

Miks pole senj veel tegevust alus-tanud kino-lektuurim? Ülikooli kollektiiv ootab seda juba ammu kannatamatusega.

R. Tartes

Komsomoli- ja ameti-ühingukomitee ühine üritus

Esmaspäeval, 2. oktoobril alguse-ga kell 18 toimub aulas kommunist-like noorte ja ametiühingu grupi-organisaatorite ühine õppus. Kui seni kursustel tihtipeale lonkas koostöö komsomoli ja ametiühingu vahel, siis toimuv õppus peaks tu-gevasti kaasa aitama selle puuduse likvideerimiseks ning komsomoli ja ametiühingu töö koordineeri-miseks tema alghülides.

Õppuse tähtsust arvestades on kõigi grupiorganisaatorite osavõtt sellest nõutav.

Hooaja esimene üliõpilas-etendus

Homme avab RT „Vanemuine“ kuulsa vene helilooja P. Tšaikovski klassikalise operi „Jevgeni Onegin“ esietendusega oma hooaja. Jätkates aastate jooksul väljakuju-nenud head traditsiooni korraldab teater ka selle lavastusega üliõpi-lasetenduse, mis leiab aset reedel, 6. oktoobril kell 19.30.

Teatri ja ülikooli kollektiivide vahelise sõpruse arendamiseks kor-raldatakse lähemal ajal ka loomig-uline kohtumine, kus arutatakse teatri edasise töö perspektiive.

Vastutav toimetaja J. Feldbach

Distsipliinirikkujad häbiposti!

Kuhu kadus Niina Aleksejeva?

Juba mõnda aega on jäljetult kadunud ajaloo-keeleteaduskonna üliõpilane, III kursuse inglise filo-loog Niina Aleksejeva. Viimati nähti teda stipendiumi maksmisele järgnenud päeval, mil ta interna-

dis pühitses oma sünnipäeva. Loen-guid pole ta aga kaua oma külas-käiguga „austanud“.

Niina Aleksejevat otsivad rühma-kaaslased, dekanat ja õppejõud, kelle juures tal on akadeemilisi

võlgnevusi. Juhul, kui keegi luge-jast juhtub või juhtus teda näge-ma ülikooli kassa ümbruses sep-tembrikuu stipendiumi väljamak-smise ajal, palutakse sellest üla-mainituile teatada.

Tellige juba täna ajaleht „Tartu Riiklik Ülikool“ terveks õppeaastaks!

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNÜ komitee ja ametiühingu komitee häälekandja

Nr. 29 (76) Reedel, 6. oktoobril 1950. a. III aastakäik

Väsimatult omandada marksismi-leninismi

Oktoobrikuuga algas uus õppeaasta parteilise haridustöö süsteemis kõikjal meie suurel kodumaal. Tartu Riikliku Ülikooli õppejõud, teenistujad ja töölised kogunesid esimeseks parteiliseks õppuseks käesoleva nädala kolmapäeval. See uus õppimistah ja ind, mis avaldus esimesel tööpäeval, kõneleb sellest, et meie ülikooli kollektiivi liikmed on teadlikud, missuguseks kõikevõitvaks relvaks võitluses kommunismi ülesehitamise eest on marksistlik-leninlik teooria. Marxi-Engelsi-Lenini-Stalini suur õpetus.

„Marksistlik-leninliku teooria jõud seisab selles, et ta võimaldab parteil orienteeruda olukorras, mõista ümbritsevate sündmuste seismist sidet, ette näha sündmuste käiku ja tunnetada mitte ainult seda, kuidas ja kuhu arenevad sündmused olevikus, vaid ka seda, kuidas ja kuhu nad peavad arene-ma tulevikus“, õpetab seltsimees Stalin „ÜK(b) Partei ajaloo lühikursuse“, selle marksismi-leninismi põhitõdede entsüklopeedia veer-gudel, mille ilmumise 12. aastapäev langeb ühte poliitharidustöö õppe-aasta algusega.

Nõukogude Eesti konkreetsetes tingimustes, kus meie töötajad, ra-kendades vanemate vennasvaba-riikide suuri kogemusi ja laialdast abi, loovad väga kiire tempore materiaalse baasi kommunistliku ühiskonna ülesehitamiseks, tuleb kaadri ideelisele kasvatamisele os-tada erilist tähelepanu, et meie töötajate teadvus ei jääks maha materiaalse baasi arenemisest ja ei hakkaks edasiliikumise tempot pi-durdama. Tartu Riikliku Ülikooli kollektiivi, kui nõukogude ühiskon-nale uusi kaadreid — kommunismi ülesehitajaid — ettevalmistava kol-lektiivi ette seab see eriti vastuta-vad ülesanded.

Ja ülikooli parteilased ja partei-tud bolševikud, tundes seda vastu-tust, ongi asunud täie tõsidusega kasutama neid soodsaid võimalusi, mis kommunistlik partei on loo-nud neile oma ideelis-teoreetiliste teadmiste täiendamiseks ja poliiti-liseks kasvuks.

Uuel õppeaastal hakkas Mark-sismi-leninismi Ohtuülikoolis õppi-ma 175 ülikooli õppejõudu ja tee-nistajat. See arv on tunduvalt suu-rem eelmiste aastate omast. Et aga anda võimalust kõrgemate koolide õppejõududele veelgi põhjalikumalt töötada läbi marksismi-leninismi õpetuse varasalvi, luuakse käes-oleval aastal Marksismi-leninismi Ohtuülikooli juures filiaal kõrge-mate koolide ja teaduslike asutiste töötajatele.

Iseõppimise korras jätkavad oma poliitiliste teadmiste täiendamist ligi kaheksa ülikooli õppejõudu ja teenistajat. Neile võimaldatakse Tartu linna parteikabineti poolt korraldatavate abistavate loengute kuulamine ÜK(b) Partei ajaloo, dialektilise ja ajaloolise materia-lismi, poliitilise ökonomia ja Nõu-kogude Liidu välispoliitika ning kaasaegsete rahvusvaheliste suhete alal. Samuti korraldatakse iseõppi-jatele konsultatsioone.

Ülikoolis hakkasid tööle 5 ÜK(b) Partei ajaloo kõrgemat tüüpi õppe-

ringi — kokku 96 osavõtjaga, 7 ÜK(b) Partei ajaloo õpperingi kokku 108 osavõtjaga ning 7 poliit-kooli kokku 177 osavõtjaga. Et aga viimastel päevadel on saabunud veel uusi soovivaaldusi administra-tiiv-majandusala töötajatelt poliit-koolis õppimiseks, siis suureneb poliitkoolide arv veelgi.

Kui võrrelda ülaletoodud arve eelmiste aastate omaga, siis sel-gub, et käesoleval aastal on suure-nud ÜK(b) Partei ajaloo kõrge-mat tüüpi ja ÜK(b)P ajaloo ringi-de arv. See kõneleb meie kommuni-stide ja parteitu aktiivi ideelis-poliitiliste teadmiste tõusust. Pal-jud, kes eelmiste aastate jooksul lõpetasid poliitkooli, jätkavad nüüd õppimist ÜK(b) Partei ajaloo ringi-des ja paljud, kes õppisid ÜK(b)P ajaloo lühikursuse alusel, siirdu-sid käesoleval õppeaastal algallika-te tundmaõppimisele juba kõrgemat tüüpi õpperingides.

Kui käesoleva õppeaasta esimene õppepäev lubab eeldada õppeaasta kulgemist normaalselt, siis ei tohi see siiski põhjustada enesega rahul-olu. Mõõdunud õppeaasta vigade kordamist ei tohi lubada.

Üheks suureks puuduseks mõõ-dunud õppeaastal oli iseõppijate töö nõrk suunamine, abistamine ja töötulemuste kontrollimine. Kui ise-seisvalt õppijate abistamise üles-anne loengute ja konsultatsioonide osas täidetakse ülelinalises ula-tuses, siis seda rohkem tuleks par-tei- ja ametiühingu-organisatsioo-nidel omistada tähelepanu töö suu-namisele ja iga iseseisvalt õppija kontrollile. Töö suunamise seis-koht on tähtis nõnda igalt ise-õppijalt kindlat tööplaani, mille peaks läbi vaatama ja kinnitama teaduskonna parteigrupi organisaa-tor. Iseõppijate tööga tutvumiseks ja selle käigu kontrollimiseks tu-leks organisateerida vestlusi, mille vältel selgitatakse välja iseõppija töö tulemused ja antakse juhiseid edaspidise töö korraldamiseks.

Parteigrupid ja ametiühingu-komitee ning teaduskondade ameti-ühingu bürood peavad organisateeri-ma poliitringide ja poliitkoolide töö pidevat kontrolli nii õppetööst osavõtu, eriti aga sisulise töö osas, ning reageerima operatiivselt avas-tatud puudustele. Ei tohi lubada korduda sellistel nähtustel, et kuu-de kaupa poliitring ei tööta, nagu see juhtus metsandusteaduskonnas mõõdunud aasta kevadel.

Väga tähtis on viia läbi propa-gandistide nõupidamisi ja korralda-da kogemuste vahetamist. Mõõdu-nud aastal olid sellised nõupidami-sed planeeritud, kuid jäid pidama-ta, sellel aastal tuleb neid kindlasti korraldada.

Alanud õppeaasta parteilise har-idustöö süsteemis peab kulgema parteilise propaganda ideelise tase-me edasise tõusu tähe all, peab suurem osa õppuste organiseeritus kõigis parteilise õppuse lülides.

Sellega luuakse meie ülikooli laialdasele kollektiivile võimalu-sed edukaks ideelis-poliitiliseks kasvuks. Töötagu kõik kommunistid ja parteitud väsimatult mark-sistlik-leninliku teooria täielikuks tundmaõppimiseks!

Huvitav loeng I. P. Pavlovi õpetusest

Mõõdunud pühapäeval esines pro-fessor Birjukov Leningradist üli-kooli aulas loenguga NSVL Tead-uste Akadeemia ja NSVL Medit-siiniliste Teaduste Akadeemia I. P.

Pavlovi õpetusele pühendatud ses-siooni tulemustest.

Põhjalikku ja huvitavat ettekan-net jälgis arvukas kuulajaskond suure tähelepanuga.

Komsomoli-organisatsiooni aruande-valimiskoosolek

Eelseisval nädalavahetusel leiab aset tähtis sündmus meie ülikooli komsomoli-organisatsiooni elus — toimub üliõpilaskolooniline kommunist-liku noorte organisatsiooni aruande-valimiskoosolek. Ülikooli kommuni-stlikud noored kuulavad sel koosolekul ära ELKNÜ TRÜ Komitee tööaruande, arutavad selle läbi ja valivad uue komitee, andes sellele ühtlasi konkreetseid tegevusjuhiseid edasiseks tööks.

Koosolek toimub laupäeval algusega kell 17 ja pühapäeval algu-sega kell 10 aulas.

Marksistliku filosoofia sügav tundmaõppimine on meie keskne ülesanne

Lubamatu suhtumine tähtsasse õppeainesse

Dialektiline ja ajalooline mate-rialism kui marksistliku maailma-vaate filosoofiline alus omab meie õppeplaanis tähtsat kohta. See-pärast on loomulik, et enamik aja-loo-keeleteaduskonna V kursuse üliõpilastest suhtub suure huviga dialektilise ja ajaloolise materia-lismi õppimises, seda enam et sm. Itskovitsi loengud on väga sisukad, elavad ja näideterohked. Kuna loengud toimuvad vene keeles, on nad ühtlasi tõhusaks abiks vene keele omandamisel. Ja keegi ei saa teha etteheiteid üliõpilastele S. Väliakule, L. Vösamäele, U. Kol-gile, T. Karmale, T. Struškovaale, V. Eerole, A. Mittile, V. Timmole ja paljudele teistele ei nende loen-gutest osavõtu ega ka konspektee-rimise suhtes. Kuid istudes audi-tooriumi tegumistes pinkides, ava-neb hoopis teissugune vaatepilt.

Samal ajal kui sm. Itskovits kri-tiseerib metafüüsistilist meetodit filo-soofias ja selgitab dialektilise mee-todi üleolekut, loeb Vilma Kuut Ehrenburgi „Tormi“. K. Koolmeis-ter ja V. Jalakas tegelevad vene kirjanduse ajaloo õpikuga. Loen-guga pole ilmselt kontaktis ka A. Ahi, sest tal on laual mingi raam-at, millele kuulub enamik tema tähelepanust. Ka Endel Leibakul on kõrvalist tegevust: ta tegeleb min-gi mahakirjutamisasjaga. Sm. Vai-de tutvub paralleelselt loengu jäl-gimisega ajaleheundistega.

Puudujate kontrollimisel ilmneb veel teine üpris veider fakt. Kur-susel on 86 üliõpilast. Arvestades kõik puudujad rühmavanemate päe-vikute järgi kokku, saame neid 15. seega umbes 13%, milline protsent ise on juba häbiäärsest kõrge. Lisaks sellele selgub aga, et tegeli-kult puudub 5 inimest enam. Kuhu nad on kadunud?

Selle saladuse lahendab kursuse-vanem sm. Timmo. Asi on lihtne — loogika-psühholoogia osakonna rüh-mavanem A. Mark istus esimese loengutunni kohal, ilma et oleks konspekteinud, märkis end päe-vikus kohalolijaks, võitis õppejõult allkirja ja lahkus koos päevikuga. Sama osakonna üliõpilane L. Küti tuli vaheajal vaid selleks kohale, et lasta end päevikusse sisse kan-da.

Kõik mainitud väärnähud ei ole omased mitte ainult 30. sept. loengule, vaid esinevad kroonili-selt. On loomulik, et kursuse ees-rindlik osa eesotsas komsomoli-grupiga, samuti ka teiste teadus-kondade, kus taolised nähtused esi-nevad, tublid üliõpilased, peavad kiiresti alustama võitlust selle eest, et likvideerida need oma kursust ja nõukogude üliõpilaskonda häbis-tavad nähtused.

E. Plotnik, ajaloo-keeleteaduskonna V kursuse üliõpilane.

Üliõpilaste teaduslik töö olgu õppejõudude südameasjaks!

UTÜ ajaloo-keeleteaduse osa-kond on üks suuremaid ja struk-tuurilt mitmekesisemaid osakondi UTÜ süsteemis. Mõõdunud õppe-aasta lõpuks ulatus siin teadusli-ke ringide liikmete koguarv 300-ni, neist oli UTÜ liikmeid 62.

Ringid on oma tegevuses viima-sel ajal saavutanud märkimisvää-rset edu. On paranenud ettekannete ideelis-teoreetiline kvaliteet, ette-kannete arv on tõusnud. Aktiiv-selt võeti osa teaduslikest konve-rentsides nii meie ülikoolis kui ka vennasvabariikide ülikoolides. Tunnustavalt tuleb hinnata ka rea suurte ürituste (pidulikud koosolekud seltsimees Stalini sünnipäeva ja M. Veske surma 60. aastapäeva tähistamiseks, pedago-giline konverents) korraldamist osakonna oma jõududega.

Edusammude kõrval on aga rin-gide töös hulk suuri puudusi. Üldiseks paheks on olnud noore-mate kursuste üliõpilaste vähene kaasatõmbamine tööle, millises suhtes erandiks on ainult ajaloo-ring. Halb on ka see, et ühestki teaduslikust ringist peale ajaloo-ringi ei esitatud mõõdunud aastal auhinnaotäid.

Kõige halvemini töötasid rin-gidest vene keele ja vene kirjan-duse ringid, kes töötasid täiesti omaette ja ei pidanud vähimatki kontakti osakonnanoõkoga.

Asetleidnud suurte vigade pea-miseks põhjuseks on ringide töö

Dialektilise ja ajaloolise materialismi õpetamise järjekindla parandamise eest

Kodanlike natsionalistide üheks tegutsemisvormiks TR Ülikoolis oli marksistlik-leninliku filosoofia õpe-tamise ignoreerimine ja nurjaaja-mine. Kuna eesti rahvusest õppe-jõud puudusid ja vene rahvusest õppejõude ülikooli tööle ei kutsu-tud, sest antud aine õpetamist vene keeles peeti „võimatuks“, oli mark-sistliku filosoofia õpetamine korral-datud lubamatult halvasti. Mõõdu-nud õppeaastal aga õnnestus kodanlikel natsionalistidel koguni täielikult nurja ajada marksistliku filosoofia õpetamine, vastav katee-der faktiliselt likvideeriti.

Tänu kodanliku natsionalismi pu-rustamisele Eesti NSV-s on nüüd olukord otsustavalt paranenud. ÜK(b)P Keskkomitee poolt tarvitu-selevõetud abinõud kindlustasid filosoofia kateedri taastamise, ja käesoleval õppeaastal on üliõpilas-tele loodud kõik eeldused marksist-lik-leninliku filosoofia tundmaõppi-miseks.

Hoolimata reast raskustest seadis filosoofia kateeder enda ette üles-ande taotella sügavate ja püsivate teadmiste omandamist üliõpilaste poolt, et nad õpiksid loovalt kasu-tama marksistlikku metodoloogiat.

On selge, et üliõpilaste iseseisev töö on püsivate teadmiste omanda-mise paratamatuks eelduseks. See-pärast nõuab kateeder üliõpilastelt loengute ja marksismi-leninismi klassikute teoste hoolikat konspek-teerimist, mida kateeder loeb iga üliõpilase töös peamiseks ja otsustavaks. Loenguis anna-vad õppejõud üliõpilastele kätte põhilised mõisted ja suuna aine omandamiseks. Venekeelsed loen-gud, nagu kogemused näitavad, on üliõpilastele hästi arusaadavad ja aitavad ühtlasi kaasa vene keele paremaks omandamiseks.

Suurt tähtsust omistab kateeder seminaridele, mis peavad kasvata-ma üliõpilastes teooria loova ra-kendamise oskust tegelikkuse näh-tustele ja faktidele, andma üliõpi-laste iseseisva töö tulemustest üle-vaate ja olema selle töö lõpule-viijaks.

Alustas tööd õppejõudude filosoofia-alane seminar

29. septembril toimus ülikooli ka-teedrite juhtivate töötajate esimene seminar filosoofia küsimustes. Pä-rast seminari juhataja sm. Sardini sissejuhatavat sõnavõttu valisid se-minarist osavõtjad endile teemad ettekanneteks. Prof. Rago näiteks hakkab töötama küsimuse juures „Paratamatus ja juhuslikkus“, prof. Laas valis oma ettekande teemaks „I. M. Setšenovi ja I. P. Pavlovi õpetus kõrgemast ergulisest tegevus-st ja selle tähtsus marksistliku

Üliõpilaste abistamiseks iseseis-vas töös korraldab kateeder kon-sultatsioone, vestlusi iseseisva töö metoodika kohta jne.

Teaduslik uurimistöö on meie kateedri tegevuse oluliseks osaks. Käesoleval õppeaastal peab trüki-s ilmuma filosoofiateaduste kandi-daadi Sardini lõpetatud töö „Nõu-kogude patriotism — sotsialistliku ühiskonna võimas liikumapanev jõud“. Vanemõpetaja Itskovits töö-tab oma kandidaadiväitekirja juu-res, kuna vanemõpetajad Makarov ja Tšaloi valmistuvad kandidaadi-minimumi õiendamiseks. Peale sel-le valmivad kateedris teaduslikud ettekanded sellistel teemadel, nagu „I. P. Pavlovi õpetuse filosoofiline tähtsus“, „Nõukogude ühiskonna liikumapanev jõud“ jne.

Kateedri kollektiivi ühiskondlik töö on peamiselt suunatud abi osu-tamiseks õppejõudude pere ideelis-poliitilise teadlikkuse tõstmisel. Nii alustas kateedri organiseerimisel tööd ülikooli kateedrite juhtivate töötajate filosoofia-alane seminar. Peale selle peavad kateedri liik-meid loenguid Marksismi-leninismi Ohtuülikoolis ja propagandistide kursustel partei linnakomitee juu-res. Ka loenguid dialektilise ja ajaloolise materialismi iseõppijatele hakkavad pidama meie kateedri õppejõud.

Filosoofia kateedri initsiatiivil kutsuti ellu üliõpilaste teaduslik ring filosoofia alal. Ringi tööd ju-hendab vanemõpetaja Makarov, kuid ka teised kateedri liikmed võtavad ringi tegevusest juhtivalt osa.

Kateedri kollektiiv teeb suurt ja pingelist tööd, juhtides mark-sistlik-leninliku filosoofia omanda-mist õppejõudude ja üliõpilaste, samuti ka linna nõukogude ja par-teiaktivistide poolt. Vastupidi kodanlike natsionalistide taotlustele on marksismi filosoofia õpetamine ja sügav omandamine TR Ülikoolis kindlustatud.

D. Sardini, filosoofia kateedri juhataja.

filosoofilise materialismi seisuko-halt“, prof. Vaga valmistab ette re-feraadid teemal „Võitlus uue ja vana vahel — arenemise allikas“ jne. Kõigepealt kuulatakse 20. ok-toobril seminaril ära prof. Kadari ettekanne „Dialektilise ja ajaloolise materialismi tekkimine — revolutsi-oniline pööre filosoofias“. Edas-pidi toimuvad seminarid ettekan-nete loovaks arutlemiseks iga kol-me nädala tagant.

A. Peterson

ülesandesse formaalselt, harrastab oma ringis diktaatorlikku režiimi, surub maha isiklikku initsiatiivi. Sm. Rogova ei tunne ringi liik-meid. Tööülesandeid jaotatakse sm. Rogova poolt mehaaniliselt, igatüüpi kalduvusi ja soove arves-tamata. Selle iseloomustamiseks olgu toodud järgmine näide.

Kui osakonna nõukogu esindajad külastasid vene kirjanduse ringi töökoosolekut ringi tööga tutvumi-seks, oli seal parajasti käsil töö-ülesannete jaotamine sügissemest-riks. See toimus niiviisi, et koosta-tud tööplaani alusel sm. Rogova määras ettekandeteemad täiesti juhuslikult ühele või teisele ringi liikmele. Nii siis juhtuski, et pida-des nõukogu esindajaid oma ringi liikmeteks, määrati neilegi ilma pikemata teemad kätte. Kui eksi-tus oli selgitatud, oli sm. Rogova siiski hämmastunud: milleks on nõukogu esindajail tarvis külastada nende koosolekut!

Siinkohal märgitud väärnähutuste likvideerimine on osakonna uue nõukogu ülesanne. Ent on selge, et nõukogu üksi ei suuda kindlustada vajalikku tõusu teaduslike ringide töös. On tingimata tarvis, et õppe-jõud omalt poolt osutaksid rohkem abi teaduslikele ringidele ja võtak-sid nende töö oma südameasjaks.

J. Martin

Kirjanduse ja kunsti alal katsetajad võtku aktiivselt osa följetonide ja karikatuuride võistlusest

Nagu teada, kuulutasid ELKNÜ TRÜ Komitee, TRÜ Ametiühingu Komitee ja ajalehe „Tartu Riiklik Ülikool“ toimetuse hiljuti välja följetonide ja karikatuuride võistluse. Tuleb märkida, et kirjanduse ja kunsti alal katsetajate meelde, et võistluse tähtpäev — 1. november — hakkab läheneb ja seepärast on tarvis tööga võistlustööde juures rutata.

Olgu veel meelde tuletatud, et võistluse täpsed tingimused on avaldatud ajalehes „Tartu Riiklik Ülikool“ nr. 26, 15. septembrist 1950. a.

Jääb soovida, et võistlusest võetaks rohkearvuliselt osa, et paljud meie kollektiivi liikmed aitaksid huumori ja satiiri relvaga kaasa ülikooli töö parandamiseks.

Anti edasi matkamuljeid

Tänavune suvepuhkus kujunes üliõpilastele elamuste- ja muljete-rohkeks. Paljudele noortele avanes võimalus osa võtta ülikooli poolt korraldatud ekskursioonidest venasvabariikidesse. Need ekskursioonid andsid kõigile osavõtjale palju uut, väärtuslikku ja kasulikku edasiseks tööks.

Ekskursioonimuljete jagamiseks üliõpilaskonna laiemate hulkadega korraldati möödunud laupäeval klubis matkamuljete edasiandmise õhtu, millest võitis osa suur hulk üliõpilasi kõigist teaduskondadest. Huvitava ülevaatega põllumajandusteaduskonna üliõpilaste sõidust põllumajanduslikesse uurimisasutistesse Moskvas ja Moskva lähisel esines üliõpilane Lepik. Oigusteadlaste ekskursioonist meie kodumaa pealinna Moskvasse jutustas õigusteaduskonna V kursuse üliõpilane Kelder. Kolmandana tutvustati kõnesoleval õhtul veel bioloogide elamusterohket matka Mitsu-rinskisse.

Taolised hästi ettevalmistatud vestlusõhtud peaksid saama sagedasemateks nähtusteks meie ülikoolis. Ka teaduslikud ringid, teaduskondade kollektiivid jne. võiksid korraldada samasuguseid koosolekuid matkamuljete edasiandmiseks.

R. Palkus

Järvselja õppe- ja katse-metsakond võtku eeskuju!

ÜTÜ metsakasvatuse ja -kaitse teaduslik ring korraldas hiljuti õppe-ekskursiooni, et tutvustada ringi liikmetele Eesti NSV-s enam levinud metsatüüpe ja eeskujulikke metskondi. Ekskursioon toimus marsruudiga Tartu — Saare — Vangur — Tapa — Aegviidu — Anija — Kuusalu — Purdi — Kaba — Viljandi — Loodi — Tartu.

Ekskursioonist osavõtjad omandasid palju uusi väärtuslikke kogemusi ja häid muljeid eeskujulikest tööst meie eesrindlikes metskondades.

Nende muljete valguses torkavad veelgi enam silma puudused ülikooli õppe- ja katsemetskonnas Järvseljal. Nii näiteks ei leidu siinseis taimeaedades isegi õppe- ja katsekultuurideks vajalikku kogust kuuseistikuid. Männiseemikud Järvselja taimeaedades on pruunistunud männi pudetõvest, kuna teistes metskondades on taimed tänu heale hoolitsusele terved. Taimeaedade külindeil, istandil ning katsealadel puuduvad selgitavad etiketid ning plakatid. Metskonnas tegeldakse vähe kaadri õpetamise ja kasvatamisega, nõrgalt on organiseeritud sotsialistlik võistlus ja eesrindlike tööliste töövõtete populariseerimine.

Et likvideerida õppe- ja katsemetskonna mahajäävus, tuleks sealseil töötajal tutvuda tööde organiseerimisega ja juhtimisega teistes metskondades.

L. Ruus

ÜSK-i hinnatav malevõit

Pühapäeval leidis aset suurim malevõistlus Nõukogude Eesti maleajaloos — matškohtumine ÜSK ja „Kalevi“ võistkondade vahel 100 laual. Kummasegi võiskonda kuulus 90 mees- ja 10 naismaletajat. Mitu tundi kestnud pingelise mängu järel lõppes matš üliõpilasmaletajate napi, kuid hinnatava võiduga 50,5:49,5.

B. Jakobson

Tähtsad üritused keeleteaduse küsimuste selgitamiseks

Seltsimees Stalini sõnavõtt keeleteaduse küsimuste kohta on uueks hindamatuks panuseks mitte üksnes keeleteadusse, vaid ka teistesse teadusaladesse, mis tegelevad ühiskondlike nähtuste uurimisega, on uueks panuseks marksistlik-leninliku teooria varajaita.

Et õigesti aru saada sellest pöördest, mis tõi seltsimees Stalini esinemine keeleteaduse valdkonnas, on vaja põhjalikult tundma õppida seltsimees Stalini artiklites avaldatud mõtteid. See on eriti tähtis meie ülikooli tingimustes, sest mõned kalduvad Marri eksivaadete hukkamõistmisest, araktsejvliku režiimi likvideerimisest tegema ebaõigeid järeldusi, nagu tähendaks

see kriitika tagasiminekut võrdleva ajaloolise meetodi juurde keeleteaduses. Selline arvamus tähendab võrdleva ajaloolise meetodi puuduste vaikivat õigustamist ja seltsimees Stalini hoiatuse, et ka sellel meetodil on tõsiseid puudusi, unustamist.

Et suunata keeleteaduse alal töötajaid õigele teele, organiseeris Kõrgema Hariduse Ministerium augustikuus erakorralise nõupidamise keeleteaduse küsimuste kohta ja kursuse keeli õpetavaile õppejõududele. Mõlemast üritusest võtsid osa ka meie ülikooli esindajad. Nende seltsimeeste ülesandeks on teistele õppejõududele edasi anda Moskvas saadud teadmisi.

Selleks organiseerib ajaloo-keeleteaduskond keeleteadajate seminari, kus kantakse ette 8—9 referaati. Seminar alustab tööd niipea, kui saabuvad KHM poolt lubatud materjalid.

Laiemate ülikooli ringkondade ja Tartu koolide keeleteadajate tutvustamiseks nende küsimustega kaavatseb teaduskond 29. ja 30. oktoobril ülikoolis läbi viia keelekõigustele pühendatud konverentsi, millest on kutsutud osa võtma keeleteadlasi ka Moskvast, Leningradist ja Tallinnast.

V. Reiman, ajaloo-keeleteaduskonna dekaan.

Akadeemiliste võlgnevuste likvideerimisega ei tohi viivitada

Määrus kursuseeksamite kohta kõrgemates õppeasutistes näeb ette, et üliõpilastele, kellel järelejäetud eksamisessioonil akadeemiline võlgnevus, määratakse rektori poolt individuaalsed tähtajad võlgnevuse likvideerimiseks, kuid mitte kauemaks kui järgmise semestri esimese kuu lõpuni.

Võlgnevust omava üliõpilase esimeseks mureks peab olema võlgnevuse kiire likvideerimine ning kõige parem on, kui ta seda suudab teha veel enne temale määratud tähtaega. Hoopis eksiik on võlgnevusesse suhtumine, mida mõnikord on võidud tähele panna. Nimelt arvavad mõned, et aega on küllalt, ja viivitavad lubamatult eksamiks valmistamisega ja selle sooritamise. Sellise suhtumise juures jääb aga eriti neil juhtudel, kui võlgnevus on rasketes ja ulatuslikkudes ainetes, eksamiks valmistumise aeg liiga lühikeseks.

Veste

Täiskasvanud laps ehk «Mitrofanuška»

Juba ammu lõppes Näituse tänapäevane ühiselamus igahommikune müra. Kõik olid rutanud loenguile. Ühiselamu seinakella pikem osuti jõudis ära teha juba mitu head tiiru, enne kui ühes toa nr. 31 voodis midagi liikuma hakkas. Päevalgele ilmus esialgu sassis juustesalk ja seejärel unine ning rünnalt äramagatud näolapp.

Naaberkorteris töötas samal ajal hoolikalt ühiselamu koristaja. Koristaja võpatas järsku, kui kusagilt tuli kuuldavale tugev mehine haigutis: „Aaa-eeh!“ Koristaja taipas kohe, et see imelik häälitseja ei ole keegi muu kui üks laiskvorst-üliõpilane. Selliseid oli ta vana tööinimene, aastat tosin tagasi palju näinud. „Olid teised alles priileivasöödikud — igavesed tudengid, nagu neid kutsuti.“ mõtiskles koristaja ja jätkas tööd.

Haigutaja ajas ennast istukile, ringutas, masseeris magades ärsunud käsivart, pilutas silmi ning ohkas südamepõhjast, kui mõtles, et ammugi oleks aeg loenguile minna. „Hirmus väsimus on minus, loenguile minekust ei tule midagi välja.“

Näitliku agitatsiooni tähtsus noorte kommunistliku kasvatusel ürituses on väga suur. Hästi, oskuslikult kasutatud näitlik agitatsioon võib tõhusalt kaasa aidata nõukogude patriotismi kasvatamiseks meie üliõpilastes, innustada neid paremale tööle ja aidata kaasa ülikooli töö parandamiseks.

Seda halvem on, et meie ülikoolis on seda relva alahinnatud, mistõttu olukord näitliku agitatsiooni kasutamise osas on lubamatult halb.

Olemasoleva näitliku agitatsiooni peamiseks puuduseks on tema liiga vähene seotus ülikooli eluga, tema ees seisvate ülesannetega. Üheski teaduskonnas näiteks pole välja pandud puudumiste graafikuid. Ka üheski isetegevuskollektiivis pole selliseid graafikuid kasutatud, kuigi nad võiksid osutada tähtsaks tegureiks töödistsipliini kõvendamisel. Näitlik agitatsioon ei näita meil küllaldaselt kodumaise teaduse saavutusi, tema prioriteeti ja eesrindlikku osa teaduse arengus, ei propageeri nõukogude rahvaste loova töö saavutusi ega kajasta kogu maailmas toimuvat võitlust rahu eest.

Näitliku agitatsiooni tähtsuse lubamatust alahindamisest räägib kujukat keelt olukord ühiselamutes. Tiigi, Lauristini, Jaama ja Näituse tänapäevase ühiselamuis puuduvad loosungid, plakatid portreed jms. peagu täiesti. Tiigi tänapäevase ühiselamuis

ning teiseks, kui kulutatakse kõik aeg võlgneva aine õppimiseks, siis kannatab selle all uue semestri õppetöö, ning semestri lõpul ähvardab jällegi uue võlgnevuse tekkimine. Sellise tööstiili juures ei suudeta õieti süveneda teadusesse ega kujuneda õigeteks nõukogude harilasteks, keda vajab meie kodumaa. Kahjuks aga pole selline tööstiil meil täiesti välja juuritud.

Matemaatika-loodusteaduskonnas oli võlgnevusi alanud õppeaastaks lubamatult palju, enam kui 30 üliõpilasel. Näiteks viidi füüsikaosakonna III kursusele võlgnevusega 6 üliõpilast, keemiaosakonna III kursusele samuti 6 üliõpilast. Teistes osakondades ja teistel kursustel oli võlgnevuste arv väiksem. Võlgnevus kõigil juhtudel on just raskemates ainetes. Nii jäi võlgnevus keemiaosakonna III kursuse üliõpilastele L. Kase-

maale, H. Lõole, H. Reintammele, E. Tanile, H. Verkinale ja M. Voiteale kõrgemas matemaatikas; füüsikaosakonna III kursuse üliõpilastel A. Maikallol, U. Taltsil ja O. Vinkmanil teoreetilises mehaanikas; bioloogiaosakonna III kursusel tekkis võlgnevus zooloogias, mis on väga ulatuslik aine, üliõpilastel E. Lobergil ja L. Mägil.

Halb on see, et mitte kõik mainitud üliõpilastest pole seni likvideerinud oma võlgnevust ja on nii osutunud eespoolkirjeldatud väära tööviisi kütkeis olevaks. Niihästi neil kui ka teistel nendetaolistel tuleb olukorrast teha tõsiseid järeldusi ja mitte enam viivitada oma võlgnevuse likvideerimisega.

Prof. A. Vaga, matemaatika-loodusteaduskonna dekaan.

Vastuseks meie kriitikale

Kriitika oli õige

Seoses ajalehes „Tartu Riiklik Ülikool“ 22. sept. ilmunud artikliga „Nad häbistavad meie ülikooli“ teatan, et mainitud artikkel arutati läbi veterinaarteaduskonna V kursuse üliõpilaste üldkoosolekul 27. sept. s. a., samuti ka teaduskonnas õppejõudude koosolekul 29. sept. s. a. Kriitika tunnustati õigeks, üliõpilaste dissipliini ja käitumiskultuuri parandamiseks otsustati tarvitusele võtta rida abinõusid.

E. Peebsen, veterinaarteaduskonna dekaan.

„Nad häbistavad meie ülikooli“

Meie lehe s. a. 27. numbris ilmunud artiklis „Nad häbistavad meie ülikooli“ kritiseeriti muuseumi ka õigusteaduskonna II kursuse üliõpilast L. Riisenbergi selle eest, et ta tagasisõidul šeffalusel kolhoosist lubas endale ebasobivaid väljendusi vene keele loengust osavõtu suhtes ja ei astunud küllalt otsustavalt välja ebanõukogulike laulude lauljate vastu. Nagu õigusteaduskonna komsomoli-algorganisationsiooni sekretär sm. Hiire toimetusele teatab, on mainitud juhtumit arutatud algorganisationsiooni büroo koosolekul, kus sm. Riisenbergile tehti noomitus.

Lühisignaale

Möödunud aastal tegi UTÜ hea algatuse, hakates korraldama üleüldiselt populaarteaduslikke loenguid. Toimuski paar-kolm loengut, siis aga jäi üritus soiku. Kunas kaivatatakse poolelijäänud üritust jätkata?

R. Peep

Kas poleks aeg mõelda keemiahoone ringauditooriumi liikuvate istmete raudosade määrimisele? Praegu käigevad nad iga liigutuse juures, mis tugevasti häirib nii loengu pidamist kui ka jälgimist.

A. Haab

Õppetöö käib juba kuu aega, kuid ajakirjanduse müügipunkti peahoones ei tööta ikka veel. See viga tuleks kooskõlas Ajakirjandusliiduga likvideerida, sest üliõpilased on elavalt huvitatud värskete ajalehtede kiirest kättesaamisest.

J. Leeduks

Suvel remonditi peahoone kolmandal korral uued ruumid vene keele kateedri. Miks aga üldse teostati siin remont, kui juba esimese vihma ajal laed hakkasid vett läbi laskma ja krohv sai rikutud?

A. Põllu

Miks puudub Burdenko tänapäevase ühiselamus ikka veel telefon, kuigi selle järele on terav tarvidus? Üliõpilased loodavad, et haldusaparaat saab siin neid aidata.

O. Vares

Selline olukord teeb meile häbi

Üldkasutatavais ruumides on näiteks ainult 1 loosung, 1 portree ja 1 hüüdlause. Üliõpilaste tubades puuduvad loosungid ja riigijuhtide portreed peagu täiesti. Vallikraavi tänapäevase ühiselamus koguni levitati väidet, et portreede ülesriputamine elutubades olevat hügieeniliselt kahjulik! Niisugused arvamusel sobivad ainult nõukogude korra vaenlastele.

Palju parem pole pilt ka teistes ülikooli hoonetes. Võtame näiteks peahoone. Igauks teab, et peahoone koridorides pole ühtki loosungit, puuduvad riigijuhtide portreed ja hüüdlause. Kas selline olukord on sobiv nõukogude ülikooli peahoonele? Muidugi mitte. Ka peahoone auditooriumid ei jätta head muljet, eriti lagedad on auditooriumid 2 ja 6. Teises ülikooli käidavamas hoones — pearaamatukogus — on ainult üks loosung. Rohkesti on siin küll igasuguseid büste, kuid nende hulgas otsikse asjatult nõukogude teadlaste ja kirjanike kujusid. „Eeskuju“ näib andvat siin raamatukogu juhataja ise, kelle kabinetis on vaid välismaiste teadlaste pildid.

Mis puutub marksismi-leninismi aluste kateedrisse, siis ka siin on näitlik agitatsioon täiesti vaeslapse ossa jätud. Auditooriumide nr. 4, 5 ja 6 seinad on täies-

ti lagedad. Kateedri suures auditooriumis on välja pandud küll diagrammid viisaastaku plaani ülesannetest (muide, siin leidub õht-rasti keelelisi vigu), kuid praegu oleks ammu juba aeg rääkida ka selle plaani täitmise tulemustest, nõukogude rahva saavutustest viisaastaku ülesannete lahendamisel.

Oma eeskujuandvat osa pole täitnud ka üliõpilaste ühiskondlikud organisatsioonid. Niihästi komsomoli- ja ametühingukomitees kui ka UTÜ nõukogus kohtab silm vaid vananenud näitliku agitatsiooni materjale. Ülikooli klubis võib näha ainult üht loosungit, portreed on seinale asetatud lohakalt.

Kui ülikooli kesksetes asutustes valitseb selline huvipuudus näitliku agitatsiooni korraldamise suhtes, siis ei tule imestada, et ka üksikud teaduskonnad on seda halba eeskuju järginud. Väga paljudes auditooriumides puuduvad igasugused näitliku agitatsiooni vahendid. Nii on suurimate auditooriumide — keemiahoone ja Aia tänapäevase ringauditooriumide seinad täiesti lagedad.

Ajaloo-keeleteaduskonna auditooriumidest paistab oma apoliitilisusega silma klassilise filoloogia auditoorium, kus rohkearvuliste piltide hulgas pole ühtki Nõukogude riigi

juhtide ja nõukogude teadlaste portreed.

Halvasti kasutatakse näitlikku agitatsiooni ka õigusteaduskonnas. Kuigi siin osaliselt vabandavaks põhjuseks on hiljutine kolimine, oleks praegu juba aeg tõsisemalt mõtlemata hakata oma ruumide kaunistamisele.

Viimaste hulgas sammub näitliku agitatsiooni korraldamise osas arstiteaduskond. Patoloogilise füsioloogia, farmaatsia, mikrobioloogia, sisehaiguste propedeutika jt. kateedrite ruumides ja auditooriumides näeme ühtviisi väherõomustavat pilti: näitlik agitatsioon kas puudub üldse või on lapsekingades.

Matemaatika-loodusteaduskonna kateedrist on eriti halb olukord darvinismi kateedris. Näitlik agitatsioon puudub siin täiesti, ja kui kateedri juhataja tähelepanu juhitakse sellele vääranähtusele, ei andnud ta ka erilisi lootusi olukorra parandamiseks. Rahule ei saa jääda ka analüütilise keemia, biokeemia, orgaanilise keemia jt. kateedrite ruumides.

Toodud näiteist tuleneb vastuvaieldamatult, et meie ülikoolis valitseb näitliku agitatsiooni osas selline olukord, mis teeb meile häbi. On selge, et olukorra otsustav parandamine on kõigi vastavaste asutiste kiireks ülesandeks, mille täitmisega ei või viivitada päevagi.

O. Kaart

Vastutav toimetaja J. Feldbach

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNÜ komitee ja ametiühingu komitee häälekanaja

Nr. 30 (77) Reedel, 13. oktoobril 1950. a. III aastakäik

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi SEADLUS

Eesti NSV rajoonide, linnade, alevite ja külade tööraha saadikute nõukogude valimiste teostamise kohta

Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi Ülemnõukogu Presiidium otsustab:

Määrata Eesti NSV rajoonide, linnade, alevite ja külade tööraha saadikute nõukogude valimised pühapäevale, 17. detsembrile 1950.

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi esimees A. JAKOBSON

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi sekretär V. TELLING

Tallinn, 7. oktoobril 1950

Innustagu meid suure teadlase-võitleja õilis eeskuju!

Kogu meie ülikooli kollektiivi tähelepanu tulipunktiks on praegu lähemal ajal toimuv üleülikooliline teaduslik konverents, mis on pühendatud geniaalse vene teadlase I. P. Pavlovi õpetusele ja NSVL Teaduste Akadeemia ning NSVL Meditsiiniliste Teaduste Akadeemia hiljutise ühise sessiooni tulemustele.

Eelseisev konverents pole mitte tavaline teaduslik konverents, nagu meil neid aeg-ajalt korraldatakse. Tema tähtsus on võrattult suurem. Ta peab järsult tõstma meie avalikkuse huvi Pavlovi õpetusega seosesolevate küsimuste vastu, tutvustama ülikooli kollektiivi laiemas ringkonnas geniaalse teadlase-materialisti suurt õpetust, mida iseloomustab terav võitlus idealismi vastu teaduses.

Konverents peab andma otsustava löögi Pavlovi õpetuse alahindamiseks, tema tähtsuse kitsendamise meeleoludele. On tarvis veenvalt näidata, et Pavlovi õpetus on aluseks mitte ainult füsioloogiale ja teistele bioloogilistele distsipliinidele, vaid ka paljude humanitaarteaduste, nagu psühholoogia ja pedagoogika edasarendamine võib toimuda üksnes Pavlovi õpetuse põhjal. Suurimat tähelepanu tuleb pühendada Pavlovi õpetuse filosoofilise tähtsuse selgitamiseks. Tuleb tunnistada, et olukord neis töölokkides pole meie ülikoolis kaugeltki hea. Kuigi füsioloogia kateedri liikmed on pidanud populaarteaduslikke loenguid neil teemadel enam kui 50 loengutunni ulatuses ja ka üksikud üliõpilased (Reinaru jt.) on näidanud initsiatiivi Pavlovi õpetuse tutvustamisel massides, on sellest ikkagi vähe. Kõige suuremaks puuduseks on, et ülikooli enda kollektiivile pole korraldatud ühtki loengut Pavlovi õpetuse tutvustamiseks, kuigi üliõpilaskond tunneb nende probleemide vastu elavat huvi. Tähistagu toimuv konverents pööratult Pavlovi õpetuse populariseerimises nii meie õppejõude kui ka üliõpilaste — ÜTÜ liikmete poolt!

Konverentsi tähtsaks ülesandeks on ka meie ülikoolis tehtava teadusliku töö hoogustamine. Tuleb tunnistada, et meie õppejõud ja üliõpilased on vähe uurinud Pavlovi õpetust, vähe käsitlenud sellega seotud probleeme oma teaduslikes

töodes. Selles osas peab toimuma murrang. Nii meie õppejõudude bioloogide, aga ka psühholoogia, pedagoogika jt. ainete alal töötajate ning üliõpilaste Teadusliku Ühingu vastavate ringide uurimistöo plaanides peavad Pavlovi õpetuse küsimused edaspidi omama tähtsat kohta. Innustagu konverents meie õppejõude ja üliõpilasi intensiivemale tööle teaduslikul alal!

Ettekandeks, mis konverentsil esitatakse, peab kirkalt ilmema Pavlovi kui teadlase-patrioodi, teadlase-materialisti, teadlase-võitleja õilis kogu. On tarvis, et konverents kasvataks meie õppejõudude ja üliõpilaste kirglikku püüdu olla samasugusteks võitlejateks idealismi vastu, materialistliku maailmavaate eest, nagu seda oli Pavlov, et ta arendaks meie leppimatust võitluses ideoloogilisel rindel ja väsimatult tahet tööks, uue ehitamiseks. Meil esineb veel katseid „nurkapugemiseks“, eraldumiseks ideoloogilisest võitlusest. Prof. Poska-Teiss näiteks tegi konverentsi ettevalmistamise komisjonis ettepaneku, et põhilised ettekanded konverentsil esitatakse teadlaste poolt väljastpoolt ülikooli, kuna meie oma õppejõudude ülesandeks jääks ainult lühikeste statistiliste aruannete esitamine oma tööst. Siin ongi tegemist sellise argliku katsega eemale hoiduda teravate ideoloogiliste küsimuste arutlemisest, mis pole kaugeltki väärakas nõukogude teadlasele. — Oppigem Pavlovilt, kirglikult võitlejalt, tulihingeliselt patrioodilt!

Mainituga konverentsi tähtsus veel ei piirdu. Tema mitte vähem oluliseks ülesandeks on kasvatada meie inimeste uhkusetunnet vene ja nõukogude teaduse saavutuste üle, meie võimsa kodumaa — maailma eesrindlikema teaduse maa üle. Kasvataga konverents meie nõukogude patriotismi, andumust Nõukogude kodumaale ja kommunismi ehitamise üritusele!

Ülikoolile on tehtud palju õigustatud etteheiteid, et ta arendab vähe teaduslikku tööd, ei püsi oma kuulsusriikka ajaloo tasemel. Andku konverents hoogu selleks, et me kiiresti likvideeriksime oma mahajäävuse, et iga ülikooli õppejõud oma teadusliku tööga oleks võimeline kandma nõukogude teadlase auväärset nimetust!

Akadeemik Pavlovi õpetusele pühendatud konverents

21. ja 22. oktoobril toimub aulais üleülikooliline konverents, mis on pühendatud akadeemik Pavlovi õpetusele seoses NSVL Teaduste Akadeemia ja NSVL Meditsiiniliste Teaduste Akadeemia hiljutise ühise sessiooniga.

Konverentsi esimesel plenaaristungil, mis toimub 21. okt. kell 18 aulais, kuulame rektor prof. Koordi avasõna, millele järgnevad ettekanded — „Akad. Pavlovi füsioloogiaõpetuse probleemid NSVL Teaduste Akadeemia ja NSVL Meditsiiniliste Teaduste Akadeemia teaduslikul sessioonil“ (prof. V. Vadi), „I. P. Pavlovi õpetuse filosoofiline tähtsus“ (filosoofiateaduste kandidaat D. Sardin) ja „Akad. Pavlovi õpetus ja selle tähtsus meditsiinis“ (prof. E. Käer-Kingisepp). Istung lõpeb I. P. Pavlovi tegevust valgustava dokumentaalfilmi demonstreerimisega.

Teisel istungil 22. okt. kell 11 kuulatakse ära prof. E. Martinsoni ettekanne „Pavlovi õpetus — uus etapp biokeemia arengus“ ja rida lühemaid sõnavõtte ülikooli õppejõududest.

Kõrgesti kvalifitseeritud kaadrite eest!

Kasvatada kõrgesti kvalifitseeritud kaadmeid meie rahvamajandusele ja kultuurile, inimesi, kes on piiritult andunud kommunismi ehitamise üritusele ja on valmis jõuda säästmata võitlema selle töö võiduka lõpuleviimise eest — see mõte läbis punase niidina kõiki sõnavõtte Tartu Riikliku Ülikooli kommunistlike noorte organisatsiooni aruande-valimiskoosolekul, mis toimus möödunud nädalavahetusel. Koosolekul, mis moodus terve bolševistliku kriitika ja enesekriitika õhkkonnas, esines aruandega ELKNÜ TRÜ Komitee sekretär sm. H. Tiido. Väga elavaks kujunesid läbirääkimised aruande kohta: nende raames võttis sõna 27 ülikooli kommunistlikku noort. Peale selle esines koosolekul veel ELKNÜ Keskkomitee sekretär sm. Viies, kes pikemalt peatus ÜLKNÜ KK IV ja ELKNÜ KK IX pleenumi otsustel, ELKNÜ Tartu Linnakomitee sekretär sm. Uri ja ülikooli partei-algorganisatsiooni sekretär sm. Kõörna.

Nii aruandes kui ka sõnavõttudes rõhutati, et ülikooli komsomoli-organisatsioon on oma töös saavutanud suurt edu. Organisatsioon on kujunenud võimsaks jõuks, mille ridadesse kuulub juba üks viiendik kogu üliõpilaskonnast, jõuks, mis on suuteline edukalt lahendada oma suuri ülesandeid. Võitlevalt on organisatsioon täitnud EK(b)P KK VIII ja ELKNÜ KK VIII pleenumi tähtsaid otsuseid. Neist otsustest lähtudes viidi kõigis algorganisatsioonides läbi lahtised koosolekud, kus paljastati kodanliku ideoloogia kandjaid üliõpilaskonnas ja määrati kindlaks kommunistlike noorte esmajärgulised ülesanded noorsoo kommunistliku kasvatuses parandamisel.

Neist ja paljudest teistest vaieldamatult edusammudest hoolimata pole aga organisatsiooni töös sugugi mitte veel kõik korras, paljudes töölokkides esineb senini suuri puudusi. Kõigepealt, nagu märkisid aruandja ja sõnavõtjad sm-d Kullaste, Aamisepp, Salumaa jt., on komitee liiga vähe pööranud tähelepanu õppetöö küsimustele. Tunnustust väärrib, et üks viiendik kommunistlikest noortest õiendas kõik eksamid ainult väga headele hinnetele, et kommunistlike noorte hinnete hulgas on ligi 53% „väga häid“ ja et valdav enamus kommunistlikest noortest kuulub õppetöö eesrindlaste hulka.

Aga samal ajal leidub ka fakte, mis räägivad sellest, et rida kommunistlike noori jääb õppetöös maha ja ei täida oma põhilist ülesannet — olla eesrindlane õppetöös. Suuri puudusi on õppetähtsust. Oigusteaduskonna IV ja V kursuse üliõpilastest on mitmel korral dialektilise ja ajaloolise materialismi loenguit puudunud kuni 50%. Ajaloo-keeleteaduskonna vene filoloogia osakonna II kursuse, kus on palju kommunistlikke noori, on kõige distsiplineerimatum kursus ülikoolis.

Halvad on lood eriti vene keele ja marksismi-leninismi aluste õppimisega. Stomatoloogiaosakonna I kursusel said 14% üliõpilastest vene keele eksamil mitterahuldava hinde. Oigusteaduskonnas kuuluvad mahajääjate hulka vene keele õppimisel ka mõned kommunistlikud noored (Hielo). Häiriv on ka see, et mõnel pool (näit. kehakultuuriteaduskonnas) on vene keele õppejõud vahetunud kuni kolm korda õppeaastas ja et mitmete õppejõudude loengud (Ernits, Puusepp, Ramul jt.) on madalal tasemel.

Mitte küllalt heast olukorrast marksismi-leninismi aluste õppimisel räägib asjaolu, et 68 üliõpilast, nende hulgas 6 kommunistlik-

Aruandega esines ELKNÜ TRÜ Komitee sekretär sm. Tiido.

ku noort, said eksamil mitterahuldava hinde.

Tõsistest puudustest poliitilise kasvatusetöö rindel rääkisid koosolekul sm-d Tõnisson, Prost, Kallas jt. Poliitinformatsioonide kasvatuslik väärtus pole alati küllalt kõrge. Seda tõendab fakt, et paljud noored orienteeruvad halvasti kaasaegses poliitilises olukorras. Ebaõigesti talitavad need õppejõud, kes ei jäta poliitinformatsioonitunnis aega üleskerkinud probleemide arutamiseks.

Nagu märgitud, on ülikooli kommunistlikud noored saavutanud suurt edu võitluses kodanliku ideoloogia kandjate vastu. Aga ometi õpivad ülikoolis edasi sellised natsionalistlike vaadete ja segase päritoluga inimesed nagu Pommer ja Karm, nõukogude korra vaenlased Kaupmees, Hanson jt. Peab ütlema, et osa süüd on selles rektoraadil, kes on vähe toetanud kommunistlike noorte initsiatiivi. Teiselt poolt kannavad selle eest vastutust ka kommunistlikud noored ise. Metsandusteaduskonnas ja õigusteaduskonnas näiteks võitleb kodanliku ideoloogia mõjude vastu ainult kitsas rühm ÜLKNÜ liikmeid, paljud on selles ürituses jäänud üksikõikeks pealtvaatajaks. Arstiteaduskonna algorganisatsiooni büroo kaotas aga poliitilise valvuse niivõrd, et usaldas tähtsa ühiskondliku ülesande aktiivsele palveõele Endla Otile.

Nõrgaks kohaks töös on olnud kommunistlike noorte osavõtt üliõpilaste teaduslike ringide tegevusest. Ülikoolikomitee ja teaduskonnade algorganisatsioonide bürood on jätnud silmapaari vahele väga tähtsa tõsiasja, et ÜTÜ omab määratud tähtsust noorte erialases ettevalmistuses ja nendes materialistliku maailmavaate kasvatamises. On puudunud vajalik kontakt komsomolikomitee ja ÜTÜ nõukogu vahel. Seetõttu võtab vaid 6% (!) kommunistlikest noortest osa Üliõpilaste Teadusliku Ühingu tööst. Metsandusteaduskonnas oli möödunud õppeaastal vaid 1 kommunistlik noor ÜTÜ liige, veterinaarteaduskonnas oli vastav arv 2 jne. Tänu sellele sai võimalikuks, et hakati tegema katseid kujundada ÜTÜ-st „puhta teaduse“ tsitadelli ja kasvatuslik töö siin on lapsekingades.

ÜLKNÜ Keskkomitee IV pleenumi otsused kohustavad komsomoli-organisatsioone otsustavalt parandama massilise kultuuritöö juhtimist. Ka TRÜ komsomoli-organisatsioonil seisab siin ees suur töö. Kuigi edu on vaidlematu — on korraldatud kaks olümpiaadi, millest võttis osa kuni pool üliõpilaskonnast, töötab arvukate isetegevusringidega klubi jne. — on tihti peale märgata repertuaari apoliitilisi

sust, tema vähest seotust ülikooli eluga ja ettekannete mitteküllaldast ideelis-kunstilist taset.

Kunstilise isetegevuse mitteküllaldane kasvatuslik mõju tuleneb oluliselt osas sellest, et kommunistlikud noored ei etenda mitte kõigis isetegevuskollektiivides juhtivat osa. Ülikooli naiskoores näiteks on ainult 6 kommunistlikku noort, vähe on kommunistlike noorte osa ka näitekunsti- ja rahvatantsuringis. Mõned neistki kommunistlikest noortest, kes isetegevusest osa võtavad, ei osuta tihti peale küllaldast printsiipaalsust ja sihikindlust töö juhtimises. Klubi juhataja kommunistlik noor Rand ei ole suutnud kindlustada võitlevat hoiakut, bolševistliku kriitika intensiivset arendamist isetegevusringides. Mõnikord on ta isegi laskunud mahajäänud meeleolude tasemele.

Kuigi Tartu ülikooli õigusega peetakse üheks tugevamaks spordikeskuseks vabariigis, ei ole kommunistlike noorte osa kehakultuuri- ja sporditöös siiski veel vajalikul määral. Ainult üks neljandik kommunistlikest noortest harrastab aktiivselt sporti. Mõningad kommunistlikud noored alahindavad kehakultuuri tähtsust noorsoo kommunistlikus kasvatuses. Ajaloo-keeleteaduskonna komsomoli-organisatsiooni endine sekretär sm. Siilivask näiteks avaldas koguni üleolevat arvamust, et nn. „mõistuseinimestel“ polegi tarvis kehakultuuri harrastada! Küllalt järjekindlalt pole komitee juhtinud ka AAVÜ, MAVÜ ja LAVÜ tööd, mistõttu nad viimasel ajal töötavad loult.

On selge, et paljusid märgitud puudustest oleks saanud vältida, kui siseorganisatsioonilise töö parandamisele oleks pööratud küllaldast tähelepanu. Seni aga on eriti algorganisatsioonide juhendamise komitee poolt olnud mitteküllaldane. Komitee 34-st koosolekust ainult kolmel kuulati algorganisatsioonide sekretäride aruandeid. Uuel õppeaastal pole veel korraldatud algorganisatsiooni sekretäride nõupidamisi.

Kogemused näitavad, et seal, kus komsomoli-algorganisatsioon töötab aktiivselt, poliitiline kasvatus on hästi korraldatud ja kommunistlikud noored oma isikliku tööga näitavad eeskju, on organisatsiooni autoriteet kõrge ja tema ridade kasv hoogus. Seepärast on täiesti reeglipärane, et koos meie komsomoli-organisatsiooni töö järjekindla parandamisega on toimunud ka eesrindlike organiseerimata noorte hulgaline astumine ÜLKNÜ ridadesse. Ent siiski pole ülikoolis kõiki siin olemasolevaid võimalusi ära kasutatud. Kuigi kommunistlike noorte arv ülikoolis on viimase aasta jooksul peagu kahekordistunud, on kasv toimunud tunduvas osas ülikooli astunud kommunistlike noorte arvel. Arsti- ja veterinaarteaduskonnas näiteks võeti möödunud õppeaastal vastu kummaski ainult kaks uut kommunistlikku noort. Liiga vähe on veel kommunistlikke noori ka vanematel kursustel.

Puudusi ülikooli komsomoli-organisatsiooni töös on veel palju. Ent siiski jääb aruandeperioodi iseloomustavaks jooneks ikkagi organisatsiooni töö järsk paranemine, tema võitlusvõime ja autoriteedi kasv, tema tegevuse mitmekesisemaks, sisukamaks ja ulatuslikumaks muutamine. Sellest lähtudes otsustas koosolek üksmeelselt tunnistas senise komitee tegevust rahuldavaks.

Ülikooli komsomoli-organisatsioon on tugev, terve ja võitlusvõimeline kollektiiv. Ei ole kahtlust, et uus komitee, õppides senistest vigadest, viib komsomoli töö ülikoolis uuele tõusule.

Ülikooli kommunistlike noorte üldkoosolek algas «Demokraatliku noorsoo hünni» ühislaulmisega.

Fotod: E. Brachman

Märkmeid marksismi-leninismi aluste esimestelt seminaridelt

Septembri lõpus ja oktoobri algul toimunud esimesed marksismi-leninismi aluste seminaarsed õppused I ja II kursuse üliõpilastele. Mida nad näitasid?

Üldiselt tuleb märkida, et meie üliõpilased saavad aru marksismi-leninismi omandamise vajadusest, rõhuvad enamasti neist valmistus õppuseks korralikult. See kindlustas ka seminaride huvitavuse. Ajaloo-keeleteaduskonna üliõpilane Peep, arstiteaduskonna üliõpilane Humal, metsatööstuse osakonna üliõpilane Kutsar ja paljud teised esinesid seminaridel heade sõnavõttudega.

Teiselt poolt aga näitasid seminarid, et leidub üliõpilasi, kes ei taha korralikult õppida marksismi-leninismi aluseid. Kahjuks tuleb tunnistada, et niisuguseid üliõpilasi leidub peamiselt just II kursusel. Üliõpilaste lohkuse tõttu tuli näiteks ära jätta seminar metsatööstuse osakonna II kursusel. Bioloogiaosakonna üliõpilane Onno aga ei suvaatunud ka erilise kutse peale ilmuda konsultatsioonile.

Üheks põhiliseks puuduseks on ka see, et meie üliõpilased ei oska veel iseseisvalt töötada, kuigi just iseseisev töö teoste ja algallikate kallal on nende põhiline ülesanne. Seminaridel ilmnes, et paljud üliõpilased püüavad lihtsalt teost lühendatult ümber kirjutada ja kirjutatut pähe tuupida. Selle tagajärjel pole need üliõpilased võimelised iseseisvalt, konpekti abita seminaril esinema, sest nad pole teost lahti mõtestanud. Nii oli veterinaarteaduskonna II kursuse üliõpilaste Tõhu ja Tuksamiga ning mõnede teistega. Mõned üliõpilased (Härma — vet. II, Luigamäe — biol. I, Lamp — mat. I jt.) rääkisid küll marksismi mõnest põhimõttest,

kuid ei suuda neid seletada või teevad seletustes raskeid vigu.

Kuna üliõpilased vähe töötavad iseseisvalt, ei kasuta nad ka küllaladalt õppejõudude abi konsultatsioonide näol. Neid üliõpilasi tuleb tõsiselt hoiatada, sest enne arvestusi ja eksameid jääb aeg lünkade täitmiseks liiga lühikeseks.

Ülalpool märgitud väärnähtustest tuleneb osalt ka see, et läbivõetud materjali ei osata seostada tänapäeva probleemidega nii sise- kui ka rahvusvahelises elus. Ent tõsisemaks põhjuseks osutub siin see, et üliõpilased ei loe ajalehti ja ei ole seetõttu kursis jooksvate sündmustega. Toimunud seminarid kinnitasid seda täielikult.

Bioloogiaosakonna II kursuse üliõpilased Taimre ja Tammest ei osanud näiteks iseloomustada inglise tööerakondlasi ja nende poliitika reaktioonilisust, peagu ükski metsatööstuse II kursuse ja bioloogia I kursuse üliõpilastest ei tunne rahvusvahelist olukorda. On tarvis aru saada sellest, et võimatu on olla haritud inimene, kui ei tunta kaasaegseid rahvusvahelisi sündmusi, progressiivse inimkonna võitlust rahu, demokraatia ja sotsialismi eest.

Lõpuks tuleb tunnistada, et rida puudusi esineb ka marksismi-leninismi aluste kateedri töös. Kateedri töö pole veel täielikult korda seatud. Õppekoormused õppejõudude vahel polnud seminaride alguseks jaotatud, mistõttu esinesid seminaride ärajäämisid. Samuti esines juhtumeid, kus üks õppejõud pidi samaaegselt viima läbi seminari mitme rühmaga, mis loomulikult polnud kasuks töö viljakusele.

V. Arhangelski, marksismi-leninismi aluste kateedri õppejõud.

TRÜ kunstilise isetegevuse ja omaloomingu III olümpiaadi ettevalmistamise ja läbiviimise juhend

I. Olümpiaadi ettevalmistamine
ÜAUKN sekretariaadi otsusel korraldatakse kunstilise isetegevuse üleliiduline ülevaatus, mille raames toimub ka Tartu Riikliku Ülikooli kunstilise isetegevuse ja omaloomingu III olümpiaad.

Teaduskondade ametiühingu büroode, isetegevuskomisjonide, komsomoli-algorganisatsioonide ja kehakultuurikollektiivide ülesandeks on selgitada teaduskondades: kunstilise isetegevuse ja kehakultuuri tähtsust, teise olümpiaadi vigu ja saavutusi, väljavaateid üliõpilaste, õppejõudude, teenistujate ja nende perekonnaliikmete esinemiseks III olümpiaadil.

II. Ülevaatus läbiviimine
1) Ülevaatused teaduskondades korraldab teaduskonna isetegevuskomisjon koos üliõpilasklubiga.

2) Ülevaatused teaduskondades viiakse läbi järgmise kalendrilise plaani alusel:
ajaloo-keeleteaduskond — 29. X ja 26. XI 1950. a.;
arstiteaduskond — 28. X, 25. XI ja 9. XII;
kehakultuuriteaduskond — 8. XI ja 11. XI;
veterinaarteaduskond — 14. X ja 12. XI;
matemaatika-loodusteaduskond — 4. XI ja 3. XII;
metsandusteaduskond — 5. XI ja 10. XII;
põllumajandusteaduskond — 18. XI, 2. ja 5. XII.
õigusteaduskond — 11. XI.

3) Teaduskondade poolt kasutatava repertuaari nimistu tuleb esitada hiljemalt kümme päeva enne igakordset ülevaatuset orgkomitee juures töötavale repertuaarikomisjonile, kes kinnitab repertuaari ja teostab ettekannete jaotuse kerge- ja raskemasse gruppi.
4) Olümpiaadi lõppülevaatused toimuvad Tartu linna kunstilise isetegevuse ülevaatus sarjas s. a. detsembrikuu jooksul.

III. Repertuaarist
1) Repertuaar peab olema jõukohane ja sisult vastama kommunistliku kasvatuse eesmärkidele.

2) Kõigil kooridel, vokaal- ja instrumentaalsolistidel ja ansamblitel, orkestritel ja deklamaatoritel on soovitatav esitada kolm pala, mille hulka kuulub kooridel 1 kohustuslik laul. Ülejäänud repertuaari valikut on soovitatav teostada kooskõlas teaduskondadele saadetud soovitava repertuaari nimistuga.
3) Kohustuslikuks repertuaariks

kooridele on: Aleksandrovi „Kantaat Stalinist“ — segakooridele; Arno „Rahulaul“ — meeskooridele; Belõi „Au Sulle“ — naiskooridele.

4) Montaažide ja kujutava kunsti, kirjandusliku ja muusikalise omaloomingu temaatika olgu pärit nõukogude ühiskonnast, selle tööd, rõõme ja taotlusi käsitlev. Montaažide koostamisel peetagu silmas nõukoguliku sisu ja vormi terviklust.

5) Rahvatantsukollektiivid esitavad kolm tantsu, neist kuuluvad kohustusliku repertuaari „hulka“ „Lina“ ja „Vene ringtants“ — segarühmadele; „Pulgataants“ — meesrühmadele; „Targa rehealune“ (koos lauluga) — naisrühmadele.

VI. Kirjanduslik omalooming

1) Võistlusele võib esitada algupäraseid, trükitud avaldamata kirjanduslikke töid kõigis liikides.

2) Ilukirjanduslikes töodes peaks eeskätt kajastuma käesolev aeg, suur sotsialistlik ülesehitus ja nõukogude inimeste töö kõigil aladel, võitlus rahu eest ja üliõpilaselu. Tuleks näidata nõukogude inimeste töö rõõmu ja -hoogu, ennastalgavust, patriotismi ja muid nõukogude inimese kõrgeid omadusi.

3) Tööde esitamise viimaseks tähtpäevaks on 1. märts 1951. a.

V. Kujutav kunst olümpiaadil

1) Olümpiaadist osavõtja vastaval alal esitab vähemalt ühe algupärase töid valitud teemal, pidades silmas juhendi IV osa 2. punktis toodud nõudeid.

2) Töö tehniline teostamine on vaba.

3) Tööd olgu iseseisvalt teostatud ja nendega ei tohi olla näitustel ja võistlustel varem esinetud.

4) Tööde esitamise viimaseks tähtpäevaks on 1. märts 1951. a.

VI. Muusikalisest omaloomingust

1) Võistlusele võib esitada iseseisvalt loodud algupäraseid muusikateoseid ja rahvamuusika ümbertõuseti kõigis žanreis, vokaal- ja instrumentaalmuusika alal.

2) Tekstide viisistamisel pidada silmas teksti vastavust juhendi IV osa 2. punktis toodud nõudele.

3) Tööde esitamise viimaseks tähtpäevaks on 1. märts 1951. a.

VII. Näitekunst

1) Ülevaatusel võib esitada lavakunsti kõiki vorme.

2) Teoste valikul tuleb eelistada tänapäeva aktuaalset temaatikat. (Järgneb)

ELKNÜ TRÜ Komitees

Asjavalitud ELKNÜ TRÜ Komitee uude koosseisu kuuluvad sm-d H. Tiido, N. Bassel (ajaloo-keeleteaduskond), A. Blumfeldt (õigusteaduskond), L. Grassmann (arstiteaduskond), A. Ingalt (ajaloo-keeleteaduskond), V. Kaarna (metsandusteaduskond), J. Lott (õigusteaduskond), E. Mäepalu (kehakultuuriteaduskond), H. Pruul (põllumajandusteaduskond), L. Unt (õigusteaduskond) ja H. Vipper (põllumajandusteaduskond).

Uus komitee oma esimesel koosolekul valis komitee sekretäriks sm. Heinrich Tiido ja sekretäri asetäitjaks sm. Aleksander Blumfeldti.

ÜTÜ üldkoosolekult

Varakult alustas uuel õppeaastal taas tegevust Üliõpilaste Teaduslik Ühing. Juba esimesel õppetöökuul korraldati aruande-valimiskoosolek teaduskondades, mistõttu nüüd osutus võimalikuks läbi viia juba üleülikooliline aruande-valimiskoosolek. Võrreldes möödunud aastaga viidi kõik nimetatud üritused läbi tunduvalt organiseeritumalt, tihedamas koostöös partei- ja komsomoli-organisatsiooniga.

Üleülikoolilisel aruande-valimiskoosolekul esines aruandega UTÜ nõukogu esimees sm. L. Päi. Ta tõi esile rea fakte, mis näitavad UTÜ töö sisulist kasvu möödunud õppeaastal. UTÜ liikmete arv suurenes 226-lt 278-le, ringide liikmete arv 1278-lt 1525-le, ringide juhendajate arv 316-lt 354-le. Paranes kontakt ülikooli juhtkonna ja ühiskondlike organisatsioonidega, viidi läbi rida ulatuslikke üritusi. UTÜ poolt kantati ette 627 populaarteaduslikku referaati, valmistati 121 teaduslikku tööd jne. Positiivseks saavutuseks on ka tihedate sidemete loomine vennasvabariikide paljude ülikoolidega.

Oma aruandes märkis sm. Päi ka rida puudusi UTÜ töös, nagu juhtimise paberlikkus, otsese kontrolli ja kontakti nõrkus, temaatika paigutuse formalistlikkus ja apoliitilisus, hoidumine olulisemate, üldist tähtsust omavate probleemide uurimisest jne. Puudulik oli ka juhendamise õppejõudude poolt. Kahjuks aga puudus aruandes nende puuduste sügav, konkreetne analüüs.

Läbirääkimistest aruande kohta võtsid osa dots. Rulli ja üliõpilased Kull, Zdanko, Past, Liim jt., kes omakorda juhtisid tähelepanu mõningaile väärnähtustele tehtud töös.

Pärast resolutsiooni vastuvõtmist UTÜ töö kohta toimusid uue UTÜ nõukogu valimised. Unde nõukokku valiti üliõpilased Leeto, Koslov, Kahk, Palamets, Koolmeister, Tohver, Reimets, Einasto, Metzar, Arend, Ruus, Sepp, Hanson ja Türk. Nõukogu oma esimesel koosolekul valis UTÜ nõukogu uueks esimeheks metsandusteaduskonna IV kursuse üliõpilase sm. V. Koslovi.

Aruande-valimiskoosoleku suureks puuduseks oli kriitika ja enesekriitika mitteküllaldane arendamine, teatavas osas väljendusid isegi enesega rahulolu kahjulikud meeleolud. Teiselt poolt andis koosolek tunnistust ka ülikooli teiste organisatsioonide vähestest huvist UTÜ töö vastu. Koosolekul ei võtnud sõna nimelt ükski partei-algorganisatsioon, komsomoli-organisatsiooni ega ametiühingukomitee esindaja, kuigi nende sõbralikud juhised ja näpunäited oleksid tulnud suureks kasuks.

J. Kahk

Kuidas tellida ülikooli ajalehte

Kuna paljudel juhtudel on ilmunud segadust ülikooli ajalehe tellimises, siis teeme siinkohal veel kord teatavaks lehe tellimise korra.

Lehe tellimusi võtavad vastu ühiskondlikud ajakirjanduse levitajad kursustel ja asutistes. Tellimise raha kasseerimisel tuleb lähtuda arvestusest, et lehe tellimine üheks kuuks maksab 1 rubla. Kogutud raha maksab ajakirjanduse levitaja ülikooli kassasse. Siit raha vastu saadud kviitungile tuleb märkida tellinud kollektiivi nimetus ja tellijate arv koos tellimisaja äranäitamisega. Seejärel tuleb kviitung ära anda kas ametiühingu komiteesse või ajalehe toimetusse. Lehed toimetatakse kätte dekaani kaudu.

KEHAKULTUUR JA SPORT

Saavutusi ja väärnähtusi

Sügisese jooksukrossi esimene etapp on lõppenud. Hoolimata liiga lühikesest ettevalmistusajast, halvast ilmastikust ja teistest takistustest andis kross ülikoolis rahuldavaid üldtulemusi.

Kui kevadel startis krossil 1699 inimest, siis sügiskrossist võttis osa juba 2030 meie kollektiivi liiget. Tunnustavalt tuleb märkida arsti- ja põllumajandusteaduskonda, kes kehakultuurikollektiivide esimeeste sm-te Timuski ja Esula organiseerimisel ning dekaanide aktiivsel kaasabil tõusid teaduskondade paremusjärjestuses esirinda. Seevastu õigus- ja ajaloo-keeleteaduskond, kust alati võistlejaid on olnud rohkesti, esinesid seekordsel krossil väga kahvatult. Täiesti lubamatu on õppejõudude ja teenistujate nõrk

osavõtt krossist (215-st jooksis tegelikult 30). Rektoraat ja dekaanid peavad edaspidi sellise nähtuse kordumise vältima.

Üheks põhiliseks puuduseks oli ka paljude üliõpilaste ebasportlik esinemine. Krossirajale ilmuti ebasobivas riietuses, joosti käskäes ja naerdes ning rikuti veel teisiti nõukogude spordieetikat. Sellise sobimatu käitumisega paistsid eriti silma E. Mill, E. Leibak, L. Sõrmus, Ü. Virulaan, A. Kuum, H. Palamets, E. Raat, J. Einasto ja J. Kull. Vastavate teaduskondade dekaanide ja komsomoli-algorganisatsioonidel tuleks nende üliõpilaste käitumisele anda vastav hinnang.

H. Huimerind, TRÜ jooksukrossi orgkomitee sekretär.

KKT ebaväärikas esinemine

Ebameeldiva üllatuse valmistas krossil kehakultuuriteaduskond, kes ometi pidanud teiste teaduskondadele eeskujuna andma.

Krossist, mis viidi läbi 6. oktoobril, oleks pidanud osa võtma 170 õppejõudu, üliõpilast ja teenistujat. Tegelikult aga jooksis distantsi läbi ainult 47 inimest! Eriti nõrk oli õppejõudude osavõtt: 36-st õppejõust startis krossil ainult 7. Üliõpilastest

kõige halvemini esines III kursus, kes polnud esindatud ühegi võistlejaga. Palju parem polnud asi ka IV kursusega (22-st üliõpilasest jooksis 3).

On selge, et selline käitumine on tulevastele spordipedagoogidele ja nende kasvatajatele täiesti sobimatu.

A. Pruler, KKT II kursuse üliõpilane.

MEILE KIRJUTATAKSE

„Rändlinnud“ ühiselamus

Üheks näiteks Nõukogude valitsuse hoolitsusest üliõpilaste eest on ühiselamute organiseerimine, kus leiab elukohta ka hulk TRÜ üliõpilasi. Paljudele üliõpilastele aga ei võimalda praegused elutingimused ühiselamus edukalt tegelda õppetööga.

Tiigi tänava internaadis on osa ajaloo-keeleteaduskonna I kursuse üliõpilasi kujunenud omapärasteks „rändlindudeks“. Üliõpilased Varik ja Kaljuste on mitmel korral pidanud vahetama elukohta, kuna tubadesse, kuhu nad paigutati, saabusid hiljem vanemate kursuste üliõpilased.

Mitmekordse kolimise järel on sm. Varik oma voodiga jõudnud koridori, kus õppetööga tegelemi-

seks on äärmiselt vähe väljavaateid. Oppimisel on raskusi ka suure elanike arvuga tubades. Internaadis on küll õppetuba ja seal paiknevad 22(!) seltsimeest muidugi ei keela selle kasutamist ka teistel, kuid vaevalt sellest abi olekski. Igatahes mitmed üliõpilased, nagu näiteks sm. Kokla ei ole ühiselamus leidnud võimalust õppimiseks ja on seetõttu olnud sunnitud otsima peavarju erakoriteres — tihti peale spekulatiivse tasu eest.

Üliõpilased ootavad väga, et „rändlindude aastaaeg“ varsti lõpeb, sest töö ülikoolis nõuab pidevat õppimist.

J. Kaljuste, ajaloo-keeleteaduskonna I kursuse üliõpilane.

Vastuseks meie kriitikale

Kriitika aitas

Ülikooli ajalehes ilmunud artikli „Nad häbistavad meie ülikooli“ läbiarutamiseks korraldati veterinaarteaduskonna V kursusel koosolek, millest võtsid osa ka teaduskonna dekaan ja ülikooli ühiskondlike organisatsioonide esindajad. Koosolek moodus bolševistliku kriitika ja enesekriitika tähe all.

Enesekriitika korras sõnavõtnud üliõpilased Vainola ja Tammes tunnistasid artiklis toodud kriitika õigeks ja töid ühtlasi esile ka oma eksimusi õppedistsipliini vastu. Nimetatud üliõpilased olid tõsiselt aru saanud oma eksimustest ning lubasid edaspidi käituda nii, nagu peab käituma nõukogude üliõpilane.

Ka üliõpilase E. Sügise käitumisele sai koosolekul osaks õiglane kriitika.

Kahtlemata aitas ajalehes avaldatud kriitika ja selle arutlemiseks toimunud koosolek tunduvalt kaasa üliõpilaste käitumiskultuuri parandamiseks ja õppedistsipliini tõstmiseks. R. Paris, A. Süve, H. Liiva, veterinaarteaduskonna V kursuse üliõpilased.

Ühiselamute juhtimine paraneb

22. septembril ilmus meie lehes artikkel „Üliõpilaste elamiskultuur kõrgemale tasemele“. Kirjutises märgiti, et ühiselamusi esinenud puuduste tähtsaks põhjuseks on küllaldase juhendamise ja abi puudumine TRÜ Ametiühingu Komitee ja haldusaparaadi poolt.

Mainitud artikkel arutati läbi TRÜ Ametiühingu Komitee koosolekul, kus kriitika tunnistati õigeks. Olukorra parandamiseks korraldati 4. oktoobril nõupidamine, millest võtsid osa haldusaparaadi juhtivad töötajad eesotsas sm. Vörsega, ametiühingu komitee liikmed ja ühiselamute vanemad. Nõupidamisel töötati välja üksikasjaline kava üliõpilaste elamiskultuuri parandamiseks ühiselamusi.

Mis puutub sellesse, et ametiühingu komitee on viivitanud mitmete summade väljamaksmisega Tiigi tän. ühiselamule, nagu artiklis märgiti, siis ka selles osas on puudused kõrvaldamisel.

Raamatute laenutamisaega muudeti

Meie lehe 29. septembri numbris ilmunud artiklis „Kriitika ja enesekriitika — komsomoli tööd juhtiv jõud“ juhtis muuhulgas tähelepanu ka sellele, et ülikooli pearaamatukogus toimub raamatute laenutamine ennelõunal, mil üliõpilased on seotud loengutega.

Nüüd on toimetus saanud pearaamatukogu direktorilt sm. Noodlalt kirja, milles teatatakse, et vastu tulles üliõpilaste soovile toimub edaspidi pearaamatukogus raamatute laenutamine kella 11—17.

Lühisignaale

Õigustatud küsimus

Ajaloo-keeleteaduskonna III kursusel algas õppeaasta lootustandvalt, kuid praegu käivad üliõpilased ringi juba murelike nägudega. Selleks on ka põhjust, sest üheainsa kuu jooksul on jäänud pidamata kokku 26 loengut, seega peagu terve õppeaasta loengud raisatud.

Samasugune häda on ka III kursuse juristidel, kellele juba tükk aega loetakse poliitökonoomiat poole vähem tunde, kui plaanis ette on nähtud.

Kerkib õigustatud küsimus: kudas loetakse need loengud järele ja kuidas mõeldakse seda teha üliõpilasi liigselt koormamata?

A. Kask

Väike mõistatus

Mõista, mõista, mis see on? Sisul pole viga, aga välismus tõukab eemale, kuigi peaks ligi meelitama. Kõige loetavamalt on kirjutatud: vastutav toimetaja Harald Saarniit. Paljudele, keda näotu tahvel peahoone koridoris tõepoolest eemale on peletanud, valmistab selle mõistatuse lahendamine muidugi raskusi. Need aga, kes ajaloo-keeleteaduskonna õpperühmade teatjaga pisutki tutvust on teinud, teavad kindlasti, millest on jutt.

S. Kose

Vastutav toimetaja J. Feldbach

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNÜ komitee ja ametiühingu komitee häälekandja

Nr. 31 (78) Reedel, 20. oktoobril 1950. a. III aastakäik

RÜHMAKOLMIK

Meie ülikool valmistab ette kõrgema haridusega nõukogude eri teadlasi meie vabariigi rahvamajandusele. Ühenduses meie majandus-, kultuuri- ja poliitilise elu pideva tõusuga kasvavad järjest rahva nõuded selle kaadri ettevalmistuse taseme suhtes. See aga seab kogu meie ülikooli kollektiivi, õppejõudude, komsomoli- ja ametiühinguorganisatsioonide ette vastutusrikkad ülesanded.

Õppe- ja kasvatustöö põhilülik on meil õpperühm eesotsas õpperühma vanemaga. Kõik antud rühma üliõpilased kuuluvad ühte ametiühingurühmi, mille eesotsas on grupiorganisator. Õpperühma komsomolilised noored aga moodustavad oma komsomoligrupi ja valivad selle juhtimiseks grupiorganisatori. Need kolm inimest on õpperühma juhtivaks tuumikuks.

Rühmakolmik kannab suurt vastutust rühma kõigi üliõpilaste õppeedukuse ja kollektiivis tehtava kasvatustöö eest. On selge, et tähtsaimaks ülesandeks on meil õppe töö ning see peab olema baasiks nõukogude inimesele omase kollektiivsustunde kasvatamiseks õppeainete omandamisel üleskerkinud probleemide ühise läbiarutamise ja vastastikuse abistamise näol. Peab mainima, et sellel alal on meil teatud edusamme (näit. õigusteaduskonna III kursusel), kuid enamikus rühmades on õppetöö jäetud üliõpilaste eraasjaks. Veterinaarteaduskonna I kursuse üliõpilasel Tiimanil näiteks oli suuri raskusi kevadsessiooni eksamite sooritamise, aga rühmakolmik ei pööranud tema abistamisele mingit tähelepanu. Ometi peab aga rühmakolmik olema elavalt huvitatud iga üliõpilase õppeedukusest ja tema kasvust, tundma igaühe võimeid ja õigeaegselt leidma võimalusi puuduste likvideerimiseks.

Paljude teaduskondade silmapaistvat saavutused kunstilise isetegevuse ja omaloomingu olümpiaadi organiseerimisel on samuti olulisel määral rühmakolmikute töö tulemus. Peab aga ütleva, et siin on tihti peale kaotatud mõ-

dutunne: isetegevus muutub paljudele üliõpilastele koormavaks, segab nende põhitööd. Rühmakolmik tunneb kõige paremini üliõpilaste võimeid ja teadmisi, edasijõudmist õppetöös. Neid andmeid arvestades on vaja reguleerida üliõpilaste osavõtt isetegevusest mitte lubada halvasti edasijõudvaid üliõpilastel osa võtta olümpiaadist.

Üliõpilaste kommunistlik kasvatus õppetöö lahutamatu osana võib kõige konkreetsel viisil teostuda ainult õpperühmas. Selles osas annavad head eeskujud mõned põllumajandusteaduskonna rühmad, kus regulaarselt toimuvad komsomoligrupi lahtised koosolekud esiletulnud väärnähtuste arutamiseks. Ka õigusteaduskonna V kursusel, kus ametiühingu grupiorganisatoriks on sm. Kelder, arutatakse kõiki aktuaalseid küsimusi rühmakollektiivis. Ent enamikus õpperühmades pole veel aktiivselt asutud kasvatustöö küsimuste lahendamisele.

Rühmakolmiku eduka töö eelduseks on tema tegevuse kooskõlastatus. Üksikute üliõpilaste juures esinevad väärnähtused — hooletu suhtumine õppetöösse, ebanõukogulik käitumine, individualism eksimused kommunistliku moraali nõuete vastu jne. — kõik need küsimused tuleb võtta arutamisele õpperühmas, ametiühingu- või komsomoligrupi lahtisel koosolekul, luua nende faktide esinemise ümber hukkamõistev ühiskondlik arvamus rühmakaaslaste poolt.

Kõigi nende ülesannete täitmisel on oluline õppejõudude kollektiiv, eriti aga hooldaja õppejõu abi. Kursusehooldajad peavad tundma end kasvatajatena, võtma osa rühmade koosolekute, pöörama suurt tähelepanu üliõpilaste kasvatustöö küsimustele.

Ainult siis, kui iga kollektiivi liige mõistab eelseisvaid ülesandeid, kui iga töötaja tunneb vastutust oma töö eest, on võimalik selle töö edukas teostamine, ainult siis suudame me kindlustada kõrgesti kvalifitseeritud spetsialistide ettevalmistamise.

TRÜ rahu-tähesõit

Päevast päeva tugevneb kogu maailmas võimas liikumine rahu kaitses, sõjaohutajate vastu.

Rahurinde tugevdamise demonstratsiooniks otsustas TRÜ kollektiiv ülikooli ühiskondlike organisatsioonide algatusel ja ÜSK läbiviimisel korraldada 22. oktoobril rahu-tähesõidu. Tähesõidust võtavad osa kõik ülikooli mootorsõidukeid omavad õppejõud, üliõpilased ja teenistujad. Tähesõidu start on TRÜ peahoone ees.

Rahu-tähesõidu avab TRÜ Ametiühingu Komitee esimees sm. Paul kell 11. Stardist väljuvad masinad kolmeminutiliste vaheaegade järel

Ülikooli ja teatrikollektiivi loominguine kohtumine

„Vanemuise“ teatri saali kogunes esmaspäeval sadu üliõpilasi, et kaasa elada tähtsat sündmust ülikooli ja teatri kollektiivide sõprusühendamisel — nende kollektiivide loominguist kohtumist.

Huviga kuulati „Vanemuise“ peanäitejuhi sm. Irdi ettekannet teatri töökavatsustest alanud 80. hooajal. Teatri lähemas töökavas on Mihalkovi näidendi „Ma tahan koju“, Mdivani teose „Inimesed hea taga“, Kapi ooperi „Vabaduse laul“, Kalmani ooperi „Kuradirat-sur“ jt. teoste lavastamine. Mõistet oma ülesandeid rahva kommunistlikus kasvatuses ja püüdes parandada seni esinenud puudusi, pöörab teater erilist tähelepanu kollektiivi professionaalse meisterlikkuse tõstmisele, eriti poliitilise

enesetäiendamise hoogustamisele. Sõnavõtjad esitasid rea soove teatri repertuaari suhtes ja väljendasid lootust, et üliõpilaskond tänavu veelgi aktiivsemalt võtab osa teatrietendustest ning neile järgnevaist arutlustest. Märgit, et on vaja kindlustada arutluskoosolekute hea õnnestumine. Selleks peavad teaduskondade teatritoolinikud oma tööd tegema korralikult, mitte aga nii, nagu matemaatika-loodusteaduskonna teatritoolinik, kes puudulikult valmistas ette „Jevgeni Olegini“ arutelu. Teatritoolinike teiseks oluliseks ülesandeks on nõukogude lavateoste etenduste kiirelastatavuse suurendamine ja kõigi üliõpilaste kaasatõmbamine teatrietendustest osa võtma.

L. Arukask

Parteigrupp juhhib teaduskonna tööd

Üheks oma põhiliseks ülesandeks peab põllumajandusteaduskonna parteigrupp võitlust teaduskonna õppe- ja teadusliku töö ideelis-poliitilise ja meetodilise taseme tõstmise eest.

Selle töö edukuse kindlustamiseks taotleb parteigrupp eeskätt administratsiooni, partei- ja komsomoli-organisatsioonide ning ametiühinguorganisatsiooni koostöö tihenemist, kusjuures töö aluseks on senise töö kriitikaline analüüs ja tehtud vigadest õppimine. Nii algas parteiorganisatsioon oma tööd kõikide nimetatud organisatsioonide tegevuse koordineerimisega ja nende tööplaani ning tegeliku töö kooskõlastamisega, mis praegu tunnustatav määral ongi juba saavutatud. Kõikides põhiküsimustes kõik teaduskonna organisatsioonid töötavad kooskõlastatult. On kindlustatud ja kooskõlastatud kursusekolmikute töö.

Septembrikuus viidi teaduskonnas läbi teadusliku töö temaatika põhiline läbiarutamine. Seejuures võeti teadusliku uurimistöö temaatika iseloom põhjalikult revideerimisele ning asuti konsentreeritult vastavalt ENSV Põllumajandusministeeriumi soovidele kolme põhilise probleemi uurimisele.

Edaspidine ülesanne seisneb selles, et mitte lasta laskuda endisele tasemele ja mitte pöörduda ainult Raadi katsebaasiga, vaid peab välja minema laialdastele ENSV paremate kolhooside ja sovkhooside põldudele. On tarvis kooskõlastada oma katsed kolhooside ja sovkhooside eesrindlastega ja läbi töötada teemad ning probleemid kogu ENSV ulatuses, põhiliselt erinevatel muldadel ja kliimaatilistes oludes.

Samuti arutati teaduskonnas koos praktikantidega läbi menetluspraktika tulemused, kusjuures selgitati palju väärnähte ja nende põhjusi, muuseas ka zootehnika eriharus juhendaja sm. Kuke kroonulik suhtumine praktika juhendamisse ja väärnähtuste kõrvaldamise, mille tulemusena dekaanaat otsustas võtta tarvitusele rida abinõusid tulevase menetluspraktika töö parandamiseks ja taotella menetluspraktika kohti vennisvabariikidesse. Ees seisab Raadi õppebaasi korrastamine.

30. septembril toimus teaduskonnas koosolek sm. T. D. Lössenko V. R. Viljamsi õpetuse vigu käsitleva artikli arutamiseks. Vaatamata dots. O. Halliku ja mõningate teiste otsestele ning kaudsetele

vastutõetamise katsetele võttis koosolek vastu põhjalikud printsiipsaalsed otsused, mis kohustavad kogu kollektiivi sirgjooneliselt orienteeruma uues suunas ja rakendama seda oma töös.

Lähema aja tööplaanis on parteigrupi ja komsomoli-organisatsiooni ühine lahtine koosolek, kus tuleb laialdaselt arutamisele küsimus, milline peab olema nõukogude agronoom. Ühtlasi võetakse siin terava kriitika alla kodanlikud igandid ja õppe- ning teadusliku töö puudused teaduskonnas. See koosolek peab andma uut hoogu kommunistliku kasvatus- ja õppetöö parandamiseks teaduskonnas.

Peale selle viiakse parteigrupi juhtimisel veel sellel kuul läbi taimekasvatuse kateedri töö põhjalik analüüs, mis peaks parandama tunnustatavalt selle kui ühe tähtsama kateedri tööd.

Parteigrupp on asunud praktiliselt juhtima kogu teaduskonna ideelis-poliitilist ning kasvatuslikku tööd ja võitleb järjekindlalt nende ülesannete eduka lahendamise eest.

H. Kallas,

põllumajandusteaduskonna parteigrupi organisator.

KUI RÜHMAKOLMIK EI TÄIDA OMA ÜLESANDEID . . .

Paljud meie ülikooli õpperühmad ja kursused on saavutanud määrgatavaid edusamme õppe- ja kasvatustöös. See osutus eelkõige võimalikuks seetõttu, et kursuse- või rühmakolmikud töötavad kooskõlastatult, võitlevad järjekindlalt paremate saavutuste eest õppe- ja kasvatustöös.

Seda ei saa öelda aga matemaatika-loodusteaduskonna füüsikaosakonna II kursuse kohta (kursusevanem sm. Hurt). Mille muuga kui kursusekolmiku ebarahuldava tööga seletada asjaolu, et kursusel lonkab õppedistsipliin. Selle kujukaks näiteks oli 7. oktoobril toimunud vene keele loeng, kust 15 üliõpilast puudus 8. Ka kur-

susevanemat ennast polnud kohal. Tekib küsimus: mis tingis enam kui poolte üliõpilaste puudumise? Kui analüüsida olukorda lähemalt, siis puudus vabandava põhjusega ainult üks üliõpilane (sm. Üdam), kuna ülejäänud 7 seltsimeest eesotsas kursusevanema sm. Hurdaga puudusid ilma mõjuva põhjuseta.

Üheaegselt puudustega vene keele omandamise alal esineb suuri puudusi ka marksismi-leninismi aluste õppimisel. Loengutelt ja seminaritelt esineb sagedasi puudusi (sm-d Nei, Oper jt.).

Sellise olukorra esinemine kursusel on tingitud mitteküllaldase tähelepanu omistamisest õppedist-

sipliini tõstmisele. Kursusevanem sm. Hurt ja kursuse ametiühingu volinik sm. L. Aab pole senini töötanud koos, vaid lahus, omaette nokitades. Kursusel pole loodud komsomoligrupi, sest siin on ainult 2 kommunistlikku noort. Kommunistlikud noored aga pole senini võidelnud vajaliku aktiivsusega õppedistsipliini tõstmise eest.

Ülalmainitud vead tuleb kohe likvideerida. Esimeseks sammuks siin on kursusevanema, ametiühingu voliniku ja kommunistlike noorte töö ühendamine, nende aktiivne võitlus distsipliinirikkumiste juhtude vastu.

L. Kaaramaa

Viljastav kontakt

6.—11. oktoobrini toimus Moskvas Üleliidulise Lenini nimelise Põllumajandusteaduste Akadeemia Veterinaarsektiooni XXXII pleenum, mis oli pühendatud põllumajandusloomade mittenakkavate haiguste käsitlemisele. Tähtendatud pleenumist võttis osa ka kolm TRÜ Veterinaarteaduskonna õppejõudu — prof. A. Laas, prof. J. Kaarde ja dots. J. Tomberg. Pleenumi töö viidi läbi plenaaristungitel ja sektiioonides, mida oli kolm: a) kliiniline, b) sünnitusabi-günekoloogia ja c) kirurgia sektiioon. Ettekannete arv plenaar- ja sektiioonide istungeil oli kokku 56, mis pleenumi lühikest kestust arvestades löi küllaltki pingelise töötempo.

Avades plenaaristungit rõhutas akadeemik K. J. Skrjabin pleenumi tähtsust võitluses põllumajandusloomade mittenakkavate haigustega, milleks teadlased peavad andma tõhusat abi praktikalistele veterinaartöötajatele.

Rida ettekandeid käsitles nõukogude teadlaste saavutusi loomade haiguste diagnoosimise, profilaktika ja ravimenetluste tõhustamisel ja täiendamisel, eeskätt seedetrakti, mineraal- ja vitamiinpuudushaiguste, ahtuse, kasvivate ja mikroelementide põhjustatud haiguste alal.

Muuhulgas esines ettekandega ka TRÜ Veterinaarteaduskonna õppejõud prof. A. Laas teemal „Pneumoonia-raktsavi kasutamise hõlbustamine alveolaarremfüseemi ravimisel“, mis oma uudsuse poolest äratas elavat huvi ja tähelepanu. Vastuvõetud resolutsioonis otsustati tähtendatud ravimenetlust võtta juurutamiseks veterinaarpraktikas, eeskätt veterinaarinstituutide ja teaduskondade õppepraktikas. Zooveterinaarvõrgu paremaks varustamiseks ajakohaste instrumentidega ja muu varustusega moodustati komisjon, kuhu ühe esindajana valiti prof. A. Laas.

Osavõtmine eeltähtendatud pleenumist võimaldas meie teaduskonnas esindajale astuda otsesse kontakti vennasvabariikide rea välja-paistvate teadlastega ja saada otsestest allikaist andmeid nõukogude teaduse edusammudest. Ka edaspidi tuleks meie ülikoolil suunata õppejõude analoogilistele konverentsidele, varudes selleks otstarbeks komandeerimisummasid.

Prof. J. Kaarde

ÜTÜ muutugu üliõpilaste massiliseks organisatsiooniks

ÜTÜ töös on veel palju puudusi. Kuid käesoleval ajal on eriti teravalt esile tõusnud üks tema senise töö eitavaid külgi — kaldumus irduda üliõpilaste laiadest massidest. See viga esineb mitte ükski meie ülikoolis, vaid ka vennasvabariikide ülikoolides, millest annab tunnistust kõrgema hariduse ministri sm. Kaftanovi käskkirj 11. sept. 1950. a. nr. 1581, kus öeldakse: „Paljud üliõpilaste ühingud esitavad ühingu liikmeks astujatele liiga kõrgeid nõudeid, mis raskendab laiaide üliõpilaskonna hulka astumist üliõpilaste teaduslike ühingutesse.“

Millised konkreetsed vead siis tehti meie ülikoolis? 1948/49. õppeaastal töötati selleaegse ÜTÜ nõukogu poolt välja erilised ÜTÜ töö juhendid. Peamiseks initsiaatoriks ja asjameheks selle ürituse läbiviimisel oli juhuslikult nõukogude ülikooli sattunud fäšistlik ohvitser H. Toomel. Kui H. Toomel kõik oma kavatsused oleks suutnud ellu viia, siis oleksid need juhendid kujunenud eriliseks bürokraatlike tõkete rihaks teaduslikku tööd sooritavale üliõpilastele. Siiski suudeti nii selleaegse nõukogus kui ka hiljem ÜTÜ üldkoosolekul H. Toomeli kavatsuste eesrindlikemate üliõpilaste poolt anda teatud vastulöökk.

Siiski jäid juhendisse mõned bürokraatlikud kitsendused ja nimelt ÜTÜ liikmeks vastuvõtmise küsimus. Nimelt nõuti dogmaatiliselt, et enne ÜTÜ liikmeks vastuvõtmist peab üliõpilane tingimata kandma ette teaduslikus ringis ühe teadusliku töö, milline nõue oli ühtlasi ÜTÜ põhikirja rikkumine, kus selgest midagi ei räägita. Milliseid raskusi see väliselt silmapaistmatu nõue tegi ÜTÜ liikmeskonnas ridade laiendamisel, seda teab iga ÜTÜ tööga vähegi tuttav üliõpilane. Nii näiteks teaduslikel ringidel, millel on palju liikmeid, kujunes sageli olukord, et mõned üliõpilased, kelle teaduslikku tööd täiesti tunnustati, kelle organisatsioonilisi võimeid ÜTÜ töös vajati, ei saanud ega saadud vastu võtta seetõttu, et temale polnud veel vabanenud ringi töödõhtu, kus ta oleks saanud oma ettekande pidada. Varem valitses paljudes osakondades (näit. ajalokeelet.) väär arvamus, et kateedri

töö raamides (seminarid ja eriseminarid) tehtav töö polevat teaduslik töö — ka need üliõpilased ei saanud liikmeks võtta. Üliõpilased, kelle ulatuslikum teaduslik töö nõudis pikaaegset, näiteks aasta või enam kestvat uurimistööd, enne kui nad võisid esineda, osutusid selle juhendi sätte tõttu sel ajal teadusliku töö alal n. ö. „jānesteks“. Väga suuri raskusi valmistas see säte I kursuse üliõpilaste kaasatõmbamisel ÜTÜ töösse jne.

Sellest veast kasvas aga välja teine ja veel suurem viga — irdumine tegelikust ühiskondlikust elust. On ju üldiselt teada, et ÜTÜ temaatika on olnud ebaaktuaalne, et vähe on tehtud teaduse saavutuste populariseerimiseks, et nõrgalt on võideldud teaduse bolševistliku parteilisuse printsiibi eest. Ja teades seda asuda positsioonile, et ÜTÜ on täie hooga sukelunud ühiskondlikku ellu, nagu seda tegi ÜTÜ tänavune üldkoosolek — see on endale roosade prillide värgi pähe toppimine, soov mitte näha tegelikkust.

Meie ei saa enam leppida nende ebaseaduslike ja kahjulike kitsendustega, mis kunagi on ehitatud ÜTÜ ümber. Need kitsendused, mis soodustavad katseid muuta ÜTÜ „puhta teaduse“ tsitaadiks, on vaja likvideerida, juhindudes ÜTÜ põhikirjast ja kõrgema hariduse ministri ülalnimetatud käskkirjast, milles nõutakse nooremate kursuste üliõpilaste ulatuslikumat kaasatõmbamist ÜTÜ tööle ja määratakse kindlaks, et vastuvõtt ÜTÜ-sse toimub üliõpilase kirjaliku avalduse ja ringi või üliõpilase enda teadusliku töö juhendaja soovitusel alusel, mis läheb kinnitamisele osakonna nõukokku. Soovitus andmise tuleb arvestada üliõpilase õppeedukust, laboratoorsete tööde täitmist jms. Näeme, et siin ei nõuta kaugeltki ettekande esitamist ringis. Tarvis on ainult põhjalikult tundma õppida inimesi, nende teadusliku töö võimeid ja poliitilis-moraalset palet. Eriline vastutus aga langeb juhendajale, kes suurt vastutustundega peavad suhtuma soovitusse andmisel.

J. Kahl,

ÜTÜ nõukogu vastutav sekretär.

Kultuuritsemise vastu!

Tarvitseb vaid õhtuti sisse astuda üliõpilasmajja või mõne teaduskonna ruumidesse, et näha alati üht ja sedasama pilti: ühes ruumis harjutab laulukoor, teises valmistub esinemiseks massdeklamatsioonirühm, kolmandas on hoolega ametis rahvatantsijad jne. Valmistatakse kursuse-, osakonna- ja teaduskonnaõhtuteks, olümpiaadi ülevaatused. Tundub, et ülikooli on haaranud mingi kunstilise isetegevuse palavik.

Kellelgi ei ole midagi kunstilise isetegevuse vastu. On ainult tarvis, et ta oleks sügavalt ideeline ja kasvatuslik ning et ta soodustaks, mitte aga takistaks õppetööd. Meil on aga asi kujunenud vastupidiseks: üritusi korraldatakse tohutu hulka, igapäevast nõutakse kõigi üliõpilaste osavõttu ja tagajärjeks on õppetöö, üliõpilaste iseseisva töö ja teadusliku töö kahjustamine.

Liiga palju ja liiga sageli korraldatakse meil kursuse- ja teaduskonnaõhtuid, nende ettevalmistamine nõuab üliõpilastelt väga palju aega. Veel halvem on see, et need õhtud kujunevad tihtipeale labasteks, avaldavad noortes halba mõju. Esineb korraldumisi, näiteks lüüakse klubis iga nädal puruks mitu elektrilampi. Sellised õhtud tihtipeale kahjustavad ka otsest õppetööd. Põllumajandusteaduskonna õhtu kestis kella poole viieni hommikul. Tagajärg oli, et järgmisel päeval puudus loenguitl 50–60% üliõpilastest. Veel kauemaks jätkus pidutuju veterinaarteaduskonna II kursuse üliõpilastel: nende kursuseõhtu kestis kella 6-ni hommikul. Kuivõrd epideemiaks nähtuseks meil on kujunenud selliste õhtute korraldamine, näitab see, et lähema paari nädala jooksul on kavas korraldada veel 9 mitmesugust koosviibimist. Nakatatud on isegi üliõpilaste tea-

duslikud ringid — ka kirurgiarind kavatseb organiseerida oma ringiõhtut. Kuhu me niiviisi jõuame?

Ka olümpiaadiga pole meil asjad korras. Isetegevuse kasvatuslik osa on tihti jäetud silmapaari vahele, aetakse taga formaalset efekti, massilist osavõttu. Paljud üliõpilased, näiteks Voites ja Kasemaa (matloodust), Kalkun ja Mering (õigust.), Lõhmus (metsandust.) ja hulk teisi on suunatud korraga kolme-nelja isetegevusringi. Nii tuleb välja, et kõik õhtud on kinni harjutuste tõttu ja tuleb tõsiselt kahelda, kas need üliõpilased suudavad edukalt sooritada oma eksamid. On püstitatud loosung — eranditult iga üliõpilane võtku osa olümpiaadist — ja selle loosungi realiseerimiseks kasutatakse sageli pool-sunniviisilisi meetodeid. Sellega esiteks rikutakse isetegevuse vabatahtlikkuse põhimõtet. Teiseks aga kerkib üles küsimus, mis peavad tegema need üliõpilased, kes isetegevuse pärast ei taha loobuda oma tarvilike huvialade harrastamisest teistes organisatsioonides. Kust peavad need leidma aega kõigi oma kohustuste täitmiseks?

Praeguse olukorra vastu peavad kohe ja tõsiselt huvi tundma nii rektoraat kui ka komsomoli- ja ametiühingukomitee. Kultuuritsemisele on vaja panna piiri. On tarvis pearõhk asetada kunstilise isetegevuse ideelise, kasvatusliku taseme tõstmisele, kunstilise meisterlikkuse kindlustamisele, otsustavalt teha lõpp sellisele haltuurategemisele, nagu ilmnes veterinaarteaduskonna olümpiaadiülevaatusel. Kursuse- ja õhtute läbiviimine praegusel kujul tundub olevat ebaotsarbekas ja isegi kahjulik. Kindlalt tuleb maksima panna printsiipi, et kunstiline isetegevus peab abistama, mitte aga kahjustama õppetööd.

Vastutustundetuse vili

Tänavuse kunstilise isetegevuse olümpiaadi avas veterinaarteaduskond ülevaatusõhtuga moodunud laupäeval. Olgu kohe öeldud, et see algus ei kujunenud kuigi loostandvaks ja et isetegevust juhtivail organeil tuleb teha visa tööd, et olümpiaadi edasiste ülevaatusete õnnestumist kindlustada.

Kõigepealt tuleb märkida, et õhtu kava oli liiga lühike: ta sisaldas vaid kaheksa etteastet.

Veterinaarteaduskonna ülevaatusõhtu kõige põhilisemaks puuduseks oli aga ettekannete madal kunstiline tase. Ainus deklamaator sm. Lint ei saanud luuletust esitada ilma teksti abita. Vokaalsolistidest sm. Aabre ettekandedis torkas eriti silma ettevalmistuse pealiskaudsus. Ka rahvatantsurühma ja rahvapilliorkestri

ettekanded olid kunstilisest meisterlikkusest veel kaugel. Mis puutub sm. Tõlli omaloomingulisse luuletusse „Kommunist“, siis ka see kannatas viimistlematuse, laialivalguse ja vormilise konaruse all. Kahetsusega tuleb märkida, et ükski ettekanne ei andnud eredat, meeldejäävat kunstilist elamust.

Oleks ühekohtune süüdistada selles ainult esinejaid endid. Peasüü lasub hoopis teaduskonna isetegevuskomisjonil, kes kuu aega üldse ei töötanud ja alles mõni nädal enne ülevaatusõhtu „uinakust“ ärkas. Ülevaatusõhtu ebaõnnestumise eest vastutab ka üleülikoolilise olümpiaadi orgkomitee, kes õigeaegselt ei pööranud tähelepanu veterinaarteaduskonna ülevaatusõhtu ettevalmistuse organisatsioonilisele kindlustamisele.

J. Kask

MEIE ÜLIKOOI AJALOOST

Venemaa — vitamiinide avastamise kodumaa

Käesoleval aastal möödub 70 aastat ajast, mil vene teadus tõi selguse vitamiinide vaegusest tingitud haiguste seni tundmatuse etioloogiasse. Seda suurt tähtpäeva on meil eriline põhjus meenutada veel seetõttu, et esimesed eksperimentaalsed uurimused sel alal teostati Tartu Ülikoolis.

1880. aastal teostas vene arstiteadlane Nikolai Ivanovitš Lunin Tartus teedrajava tähtsusega eksperimendi toitumistõhusloogia alal. Ta söötis valgeid hiiri seguga veest, rasvast, suhkrust, valgust ja mineraalainest samas vahekorras nagu need ained esinevad lehmapiimas. Vastupidi resultaadile, mille ta sai hiiri lehmapiimaga toites, kus hiired säilitasid oma elujõu ja tervise pikaks ajaks, surid lehmapiima isoleeritud koostisosadega toidetud hiired kiiresti. Tehtud katseist järeldas Lunin õigesti, et piimas leidub peale juba tuntud koostisosade — valkude, rasva, suhkru, mineraalainete ja vee veel mingeid seni tundmatuid aineid, mis on hädavajalikud loomade eluks. „Avastada need ained ja uurida nende tähtsust tootmises oleks suure tähtsusega töö“, kirjutas Lunin.

Seega tõestas Lunin oma eksperimentidega samade ainete olemasolu, mida alles 30 aastat hiljem Casimir Funki ettepanekul hakati nimetama vitamiinideks. Lunin avaldas oma eksperimentid trükiis dissertatsioonis „Ueber die Bedeutung der organischen Salze für die Ernährung des Tieres“ Tartus 1880. a.

(vene keeles 1888. a.). Peale selle ilmus töö veel tuntud saksa teaduslikus ajakirjas „Zeitschrift f. physiol. Chemie“ 5, 31 1881. a. Vaatamata sellele vaigiti töö tema põhjapanevale teaduslikule tähtsusele ja tähendusele tootumishäiretest tingitud haigestumiste edaspidise ravi perspektiividele, maha.

N. I. Lunini töö oli esimeseks viiteks vitamiinide esinemisele toiduainetes. 1884. a. vene patofüsioloog V. V. Pašutin, uurides lähemalt skorbuudi olemust, avaldas arvamust, et skorbuut kujutab endast üht nälguse vormidest, mis on erinev kalorilisest ja mineraalooladest nälgusest. Edaspidisel tööl jätkamisel avaldas Pašutin juba kindlat veendumust, et värske juurviljas esineb seni veel eraldamata orgaaniline aine, mille puudumisest tekib skorbuut. 1898. a. kinnitas Lunini poolt avastatud ka vene teadlane Sosin oma töödega.

Vaatamata kõigile faktidele, hakati välismaail viitaminele avastajaiks pidama kodanliku teaduse poolt esiletõstetud hollandi arsti Eijkmani, inglasi Hopkinsi ja poola teadlast Casimiri Funki, kes alles palju aastaid hiljem Luninist järeldasid eriliste spetsiifiliste, normaalseks elutegevuseks vajalike ainete olemasolu toiduainetes.

Nõukogude korra viljastavais tingimustes on nõukogude teadlased arendanud Lunini poolt rajatud õpetuse vitamiinide kõrgele tasemele.

H. Kanter

DISTSIPLINIRIKKUJAD

HÄBIPOSTI!

Kaks kahekõnet

Astub üks tütarlaps kahe mees-üliõpilase saatel mööda V. Kingisepa tänavat. Üks meesüliõpilastest lausub tütarlapsele:

„Aga, Helmi, sul on ju praegu vene keele loeng! Saa teed ju „poppi“. Helmiks hüütu vastab ükskõikselt: „Ja mis siis?“

Ning seltskond kaob kohvikusse...

Vene keele tund ajaloo-keeleteaduskonna IV kursusel. Siin areneb järgmine lühike dialoog:

Oppejõud: „Üliõpilane Herbert Vaino, miks puudusite 5. ja 7. oktoobril vene keele loengult?“

Üliõpilane: „Magasin sisse...“

Olgu lisatud, et vene keele loengud ei toimu siin sugugi väga vara — kell 9 hommikul.

Need juhuslikult pealtkuuldud kahekõned näitavad, et distsipliinirikkujate vastu võitlemisel ootab meid veel suur töö.

J. Karu

VESTE

Bacchuse lapselaps

Viinajumala suur sugulane on õigusteaduskonna III kursuse üliõpilane Uno Pehk. Ta elaks hea meelele viinapudelil ja laulaks ööpäevad läbi rämpseid burilaule. Viinasõber Pehk on aga kahjuks suur pois — pikad püksidki juba jalas — ja pudelisse ta seetõttu ei mahu. Küll aga mahub pudel seesest vabalt Pehkisse. Pehk ise ütleb: „Üks pudel? Tühja asi!“

Alles nädalapäevad tagasi laupäeva õhtul oli ta oma sõprade seltsis restoranis „Volga“ ülmas tujus. Kell kümme õhtul alustas Pehk klaasilõputamist ja lõpetas alles kell neli pühapäeva hommikul. Paljud alatised „Volga“ külastajad jälgisid tuhmide silmadega oma vana sõbra Pehki tantsutrikke. Oi, Pehk tantsib osavalt, võta või jäta! Ikka foksi ja foksi — see on tema lemmiklugu. Kui aga puhkas ja higi pühkis, siis laskis laulul tulla. Tema laulud olid vana ja inetud... Ja kui Pehk restoranist lahkus, taarutas ta veel kaua mööda linna. Toomel laulis ta kõige valjemini ja kõige ropemini. Kuke mõistus: kui õrrel, siis laula!

Pehki inetust käitumisest võiks terve lehe täis kirjutada. Võiks meenutada uue aasta vastuvõttu, maipühi jne. Ülikooli komsomoli-komitee on juba väsinud Pehki noomimisest.

Keegi meie komsomolikomitees ei usu, et Pehkist sellise käitumise jätkudes saaks nõukogude jurist. Kuid Pehk ise ja tema restoranisõbrad Soiss, Lust, Veljemaa ja Alvin (samuti õigusteaduskonnast!) arvavad, et Pehkist saab isegi hea jurist. Võib-olla need lahkarmusused huvitavad õigusteaduskonna dekaani ja ka tema ütleb oma arvamuse.

Ants Antivana

Lühisignaale

Kas ülikooli ametiühing ei tunne ka huvi selle vastu, kuipalju maksavad erakorterites elavad üliõpilased üüri? See on ju tavaline nähe, et kuu üüriks on 100–150 rubla ja peale selle veel 5–8 ruumimeetrit puid aastas.

Kas ei leidu kollektiivset võitlust viisi selliste spekulantide vastu?

E. Martinson

Millal realiseeritakse tegelikkuses nõue, mis erilise sildi näol on kirja pandud üliõpilasmaja uksele, et klubis ja sööklasse keegi ei läheks üliirietes?

P. Kadak

Kas Tiigi tän. ühiselamu nõukogu ei peaks mõtlema ühiselamu seinalehe nime muutmisele? Praegune nimetus „Tiigi Hääl“ kutsub vist küll igati esile kujutluse konna-de krooksumisest.

S. Laane

Õ i e n d u s

Meie lehe 30. (77.) numbris ilmunud olümpiaadi juhendi esimeses osas on juhtunud eksitav viga. Nimelt toimub „kehakultuuriteaduskonna teine ülevaatus 19. novembril s. a., mitte aga 11. nov., nagu ekslikult on märgitud.“

KEHAKULTUUR JA SPORT

Töö vajab põhjalikku parandamist

Kehakultuuri harrastamine Tartu Riiklikus Ülikoolis, mis veel mõned aastad tagasi oli ainult üksikute üliõpilaste huviohjektiks, on aastast aastalt näidanud pidevat laienemist. Hoogsa tõuke kehakultuuriliikumise tõusule andis ÜK(b)P Keskkomitee otsus 1948. aasta 27. detsembrist, milles on märgitud peamiste ülesannetena massilise kehakultuuriliikumise arendamine ja spordimeisterlikkuse taseme otsustav tõstmine. Nende vastutusrikkaste ülesannete täitmisel on suur tähtsus kehakultuurikollektiivide hästi organiseeritud tegevusel.

Enamus meie kehakultuurikollektiividest on suutnud lahendada bolševike partei poolt esitatud peamised ülesanded. Teisiti on aga olukord veterinaarteaduskonnas. Veterinaarteaduskonna kehakultuurikollektiiv võttis endale ENSV 10. aastapäevaks kohustuse tõsta kollektiivi liikmete arv 110-le. Sellest plaanist on kollektiiv suutnud realiseerida ainult 50% ja praegu kuulub kollektiivi koosseisu ainult 54 üliõpilast teaduskonna 207 üliõpilasest. Kollektiivi vähenemine liikmete arv on tingitud puudulikest selgitustööst üliõpilaste hulgas. Näitlik agitatsioon kollektiivis on nõrk. Kollektiiv pole suutnud sisse seada kollektiivi rekordide tabeleid, seinalehte jne., vähe on korraldatud üritusi kogu kollektiivi ja teaduskonna üliõpilaspere kaasahaaramiseks.

Kollektiivi nõukogul puudub tihe side kollektiivi liikmetega. See väljendus kollektiivi üldkoosolekul, mis tuli jätta ära liikmete vähesel osavõtu tõttu (7 liiget oli kohal).

VTK märgi kandjate ja järgusportlaste ettevalmistamine kui nõukogude kehakultuuriliikumise

põhiülesanne on iga kehakultuurikollektiivi tegevuse hindamise aluseks. Veterinaarteaduskonna kehakultuurikollektiivi plaan 1950. aastal VTK alal näeb ette 71 VTK märgi kandja ettevalmistamise, neist VTK I astme alal 43 ja VTK II astme alal 28. Aasta lõpuni on jäänud veel mõned kuud ja seepärast on õigustatud küsimus, kuidas suudab kollektiiv täita endale võetud kohustused, kui ta möödunud 9 kunga on valmistanud ette ainult 15 VTK I ja 12 VTK II astme omajat. Ainult järgusportlaste osas on kollektiiv suutnud oma plaani täita.

Kehakultuuri- ja sporditöö olukord veterinaarteaduskonnas nõuab kiiret ja põhjalikku parandamist. Kehakultuurikollektiivi halva töö eest veterinaarteaduskonnas ei ole vastutav ainult kollektiivi nõukogu, vaid ka teaduskonna dekaan koos teaduskonna ühiskondlike organisatsioonidega. Opetatud Nõukogu oma koosolekul 4. novembril 1949. a. võttis vastu otsuse: „Tõhustada kehakultuuri- ja spordialast agit-propaganda tööd eriti TRÜ vanemate kursuste üliõpilaste, õppejõudude ja teenistujate kaasatõmbamiseks kehalisele kasvatusle, tõstes selles osas ühiskondlike organisatsioonide ja ka teaduskonna dekaanide vastutust.“

Ainult tihe side veterinaarteaduskonna kehakultuurikollektiivi, dekaani ja ühiskondlike organisatsioonide vahel suudab kõrvaldada praegu esinevad puudused teaduskonna kehakultuurikollektiivi töös ja aitab kasvatada terveid, tugevaid ja elurõõmsaid inimesi, kes on valmis tööks ja oma sotsialistliku kodumaa kaitseks.

H. Huimerind

TRÜ võistlejate head saavutused

Septembrikuul lõpul toimunud rahvateatesõidu TPI–TRÜ lõplik tullemus on nüüd selgunud.

Autode klassis saavutas üldvõidu metsandusteaduskonna üliõpilane A. Tõnspöeg. Teiseks tuli sama kaotuspunkti arvuga H. Rand põllumajandusteaduskonnast, kolmandaks K. Sillard arstiteaduskonnast. Mootorrattade klassis saavutas võidu Veinla (TPI) ja meeskonnasõidus TPI meeskond.

A. Eek

Noore meeskonna tubli võit

Ajaloo-keeleteaduskonnas moodustati hiljuti jalgpallimeeskond. Esimese võitlusega tuli uuel meeskonnal kohtuda põllumajandusteaduskonna jalgpalluritega, keda ajaloo-keeleteaduskonna meeskond võitis värvate suhtega 2:0. Tuleb märkida Sovetnikovi, Tibari, Siilivaski ja vendade Arumäede head mängu.

V. Boikov

MEIE KIRJUTATAKSE

Kunas lõpevad bürokraatlikud sekeldused?

Meie ülikooli finantsasjanduses esineb terve rida korratusi. Näiteks makstakse teistes nõukogude ülikoolides suvekuude stipendium välja enne vaheaja algust, meil aga seda ei tehta. On ju mõnes suhtes küll hea saada kätte kahe kuu stipendium enne uue aasta algust, kuid paljudele on stipendiumi hädasti vaja ka suvekuudel.

Minul isiklikult tuleb nende korratuste pärast taluda hoopis suuremaid ebamugavusi. Ajaloo-keeleteaduskonna dekaanis juhtus nimelt väike eksitus: sekretär sm. Polli kirjutas minu nimele kellegi võõra akadeemilise võlgnevuse ja mulle septembrikuu stipendiumi välja ei makstud. Nüüd aga pean loengute kuulamise ase-

mel iga päev kulutama ülikooli asutiste lävisid ja prima, kunas viga ükskord parandatakse. Minu käest aga küsitakse omakorda: „Aga kas on käskkiri, mille alusel raha maksta?“

Sellele küsimusele peaks öieti vastama õppeosakonna ülem sm. Kurvits. Ja ta vastabki, et „hommeme valmib käskkiri“. Neid hommeid on möödunud juba väga palju, aga sm. Kurvitsa lubadustest pole saanud tegusid, tema hinge tuhtumine pole kadunud.

Loodan, et lõpuks ometi tehakse lõpp bürokraatlikele sekeldustele ja ma oma stipendiumi kätte saan.

V. Lebedeva, ajaloo-keeleteaduskonna IV kursuse üliõpilane.

Vastuseks meie kriitikale

ÜTÜ nõukogu teatab meie lehe toimetusele: „ÜTÜ nõukogu büroos oli arutusel ülikooli ajalehe 29. sept. numbris ilmunud signaal selle kohta, et ÜTÜ on loobunud korraldamast üleülikoolilisi populaarteaduslikke loenguid. Büroo leidis kriitika olevat põhjendatud ja õigeaegne.“

Käesolevaga võime teatada, et üleülikoolilised populaarteaduslikud loengud jätkuvad regulaarselt kaks korda kuus (reedeti). Käesoleva semestri esimene loeng on planeeritud 27. oktoobriks.“

29. septembril ilmus meie lehes artikkel, milles märgiti, et kehakultuuri- ja arstiteaduskonnas lubamatult viibib seinalehtede väljandamine. Nagu toimetusele saabunud kirjadest selgub, on mõlemas teaduskonnas see puudus nüüd likvideeritud. Seinalehe edasise regulaarse ilmumise kindlustamiseks moodustati kehakultuuriteaduskonna seinalehele uus toimetuse kolleegium.

Vastutav toimetaja J. Feldbach

KESTI

RAHVUSPRAAMATUKOOL

Tellimine nr. 2605

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNÜ komitee ja ametiühingu komitee häälekandja

Nr. 32 (79) Reedel, 27. oktoobril 1950. a. III aastakäik

Seltsimees Stalini uus hindamatu panus nõukogude teadusse

Nõukogude rahva targa juhi seltsimees Stalini geniaalsete keeleteaduse küsimusi käsitlevate teoste ilmumine oli suurima tähtsusega sündmuseks meie maa elus.

Meie ajastu suurima teadlase seltsimees Stalini uued teosed on uueks eredaks näiteks stalinlikust hoolitsusest nõukogude teaduse arengu eest. Marri ebamarksistliku keeleõpetuse valitsemise tagajärjel oli meie keeleteadus sattunud ummikusse. J. V. Stalini teosed likvideerisid selle ummiku ja viisid nõukogude keeleteaduse avarale ja helgele arenemistele.

Meiegi ülikooli õppejõud peavad sügavalt tundma õppima seltsimees Stalini teoseid, tegema neist tõsiselt järel'usi oma edasiseks tööks. Nõukogude rahvas on nüüd, mil on kõrvaldatud kõik takistused meie keeleteaduse arenemisele, õigustatud oma meelelingvistidelt põhjalikke, väärtuslikke teaduslikke töid. Meie ülikooli keeleteaduste õppejõud prof. Ariste, dots. Kask jt., kes varem asusid Marri „uue keeleõpetuse“ positsioonidel, peavad mitte üksnes lahti ütlema oma senistest vigadest, vaid ka tegudega näitama oma üleminekut uuele teele — marksistliku keeleteaduse arendamise teele.

Seltsimees Stalini teoste tähtsus aga ei piirdu vaid keeleteaduse valdkonnaga, ta on võrratult avaram. Neis töödes leiame määratu tähtsusega teoreetilisi seisukohti, mis suunavad kõigi teadusealade edasist arenemist. Suurimat tähtsust omab stalinlik juhised: väsimatult arendada bolševistlikku kriitikat, kindlustada kriitika vabadust, arvamusel võitlust.

Eeloleval nädalavahetusel toimub meie ülikoolis keeleteaduslik konverents. See konverents peab aitama kaasa seltsimees Stalini teoste põhjalikuks tundmaõppimiseks, neis sisalduvate geniaalsete mõtete tutvustamiseks, seni tehtud vigade esiletoomiseks meie ülikooli töös. Ta peab kindlustama meie keeleteadlaste edasise töö edukuse, andma uut hoogu kogu meie kollektiivi tööle nõukogude teaduse arendamisel.

Innustagu seltsimees Stalini uus hindamatu panus nõukogude teadusse meie ülikooli õppejõude parimale, ennastsalgavale tööle nõukogude teaduse edasiarendamisel!

TRÜ keeleteaduse-alane konverents

Marksistliku keeleteaduse küsimustele pühendatud konverents toimub 29. ja 30. oktoobril meie ülikooli aulas. Konverentsi päevakorras on peale rektor prof. Koordi avasõna järgmised ettekanded: „J. V. Stalini keelest ja mõtlemisest“ (filosoofiateaduste kandidaat D. Sardin), „Keel ühis-

kondliku nähtusena“ (dotsent V. Reiman), „J. V. Stalini võrdlev-ajaloolisest ja paleontoloogilisest meetodist keeleteaduses“ (vanemõpetaja J. Malõševskaja), „J. V. Stalini keele sõnavarast“ (dotsent A. Kask) ja „J. V. Stalini keele tekkest ja arenemisest“ (professor P. Ariste).

Meie esindajad valimiste ringkonnakomisjonidesse

Suure nõukoguliku patriotismi tähe all toimusid neil päevil kõigis teaduskondades õppejõudude, üliõpilaste ja teenistujate üldkoosolekud, kus esitati kandidaate kohalike nõukogude valimiste ringkonnakomisjonide koosseisu.

Metsandusteaduskonna kollektiiv saatis oma esindajaks valimiste ringkonnakomisjonidesse marksismi-leninismi kateedri õppejõu sm. E. Raagi, metsandusteaduskonna veomasinate kateedri juhataja sm. V. Meeritsa ja üliõpilased Pavese, Lõhmuse, Petersoni jt.

Ka teiste teaduskondade kollektiivid esitasid oma esindajaks ringkonnakomisjonide koosseisu parimad õppejõud, teenistujad ning üliõpilased endi hulgast.

ELKNÜ TRÜ Komitees

Kultuuritsemisele tehakse lõpp

Viimasel ajal meie ülikoolis on korduvalt väljendatud rahulolematust ilmsikstulnud kultuuritsemise tendentside suhtes, mis kipuvad takistama õppetööd. See rahulolematuse väljendus ka meie lehe eelmises numbris ilmunud artiklis „Kultuuritsemise vastu!“

Seoses sellega võeti 20. oktoobril arutusele ELKNÜ TRÜ Komitees. Kõiki asjaolusid põhjalikult kaalutlenud, otsustas komsomolikomitee lugeda artiklis esitatud mõtted õigeks ja võttis tarvitusele abinõud olukorra parandamiseks. Komitee otsuse kohaselt tuleb isetegevuse olümpiaadi ettevalmistusi korraldada selliselt, et iga üliõpilane oleks nendega seotud maksimaalselt kaks õhtut nädalas. Täiesti on keelatud olümpiaadist osavõtt neil üliõpilastel, kelle õppeedukus ühes aines on mittehuldav. Olümpiaadi kavast eraldakse spordialased üritused, mis ülekoormamise vältimiseks viiakse läbi kevadmestritel.

Mis puutub kursuseõhtutesse, siis nende korraldamine keelatakse, kuna siin tegelikult on tegemist buršikommete kaudse elustamisega. Üliõpilaste kollektiivsustunde tugevdamiseks soovitatakse selliste õhtute asemel korraldada kino, teatri, loengute ja kontsertide ühiseid külastamisi koos neile järgnevate arutlustega, kirjanduslikke diskussioone jms.

Igasugused olümpiaadiõhtud, teaduskonna- ja osakonnaõhtud võivad kesta ainult kella 1-ni öösel, välja arvatud laupäev, mil korraldatud üritused peavad lõppema hiljemal kell 3.

Selle otsuse ellurakendamisele tuleb teaduskondade komsomoli- ja ametiühingu organitel pöörata suurimat tähelepanu.

Tööjaotus ELKNÜ TRÜ Komitees

Hiljuti viidi läbi ülesannete jaotus ELKNÜ TRÜ Komitee liikmete vahel. Vastavalt sellele jaotusele hakkavad töötama massilise poliitilise töö sektoris sm-d Kaarna, Basel ja Tamm, õppetöö sektoris sm. Vipper, teadusliku töö sektoris sm.

Tohver, organiseerimis-instruktorissektoris sm-d Pruul ja Unt, massilise kultuuritöö sektoris sm. Ingalt, elu-olustikulise töö sektoris sm. Lott, kehakultuurisektoris sm. Mäepalu ja šeflusto sektoris sm. Grassmann.

Otsustavalt tõsta teadusliku töö taset

Teaduslik töö omab ülikoolis õpetöö kõrval võrdse koha. Iga ülikooli õppejõud on kohustatud tegema peale õppetöö ka teaduslikku tööd vastavalt kateedri koostatu de dekanadi, Opetatud Nõukogu ning Kõrgema Hariduse Ministeeriumi poolt kinnitatud plaanile. Korduvalt on aga juhitud tähelepanu teadusliku töö plaanide mitetäitmisele meie ülikoolis. Teadusliku töö alal plaanide mitetäitmise põhjuste analüüsimiseks n'olukorra parandamiseks vajalik abinõude väljatöötamiseks arutas möödunud nädalal TRÜ parteiorganisatsioon teadusliku töö küsimust.

Teadusala prorektori sm. A. Marlandi aruandest selgus, et teadusliku töö temaatika, plaani täitmine ning tööde sisu jätab TRÜ-s väga palju soovida. Meie ülikooli oma kõiki eeldusi ja suuri võimalusi teadusliku töö tegemiseks, tulemusel on aga väga väikesed. Marksistliku metodoloogia omandamiseks õpib Marksismi-leninismi Ohtuülikoolis 186 õppejõudu, kõrgema tüüpi filosoofilises seminaris 30 õppejõudu, paljud õpivad individuaalplaani järgi — näib, nagu oleks marksistliku metodoloogia omandamisega kõik korras ning teadusliku töö edukaks kulgemiseks takistusi ei ole. Olukord on aga selline: üks osa ülikooli õppejõude on täieinuga asunud nõukogude kõrgemakooli ülesehitamisele, võttes omakõik nõukogude teaduse põhimõtted ja saavutused (nende seas professorid Kaarde, Lepp, Kadari, õppejõud Velleste, Jegorov, Uustal, Seppo Nurmand, Põkk, Raudam, Saarna jt.) teine, väiksem osa pole aga veel leidnud kindlat suunda, millele oma töö rajada. Sellest on tingitud, et mitmed õppejõud pole viimase kümne aasta jooksul avaldanud mingisuguseid teaduslikke töid (nende hulgas professorid Bernakoff, Ilus, dots. Madisson jt.).

Seoses viimasel ajal toimunud NSVL Teaduste Akadeemia ja NSVL Meditsiiniliste Teaduste Akadeemia sessiooniga, mis oli pühendatud akadeemik Pavlovi õpetusele, toimus teaduslik sessioon ka TRÜ-s. Rektoraadil tuli konverentsi määratud tähtpäevalt edasi lükata, kuna esitatud referaadid olid liiga üldisõnaliselt ja pealiskaudsed. See kõneleb lubamatult ükskõiksusest ülikoolis korraldatavate teaduslike ürituste vastu ning akadeemik Pavlovi õpetuse vastu eriti. Paljud õppejõud, kes töötavad neuroloogia, füsioloogia, kirurgia, psühhiaatria ja paljudel teistel aladel, pole täiesti väbanenud pavlovielset idealistlikust ning metafüüsilisest füsioloogiast.

Ükskõikset suhtumist teaduslikku tööse iseloomustab kõige ilmekamalt teadusliku töö plaani täitmine, õigemini mittetäitmine. 1949. a. pidi valmima 94 tööd, valmis tegelikult 58. Väga halvasti on täidetud 1950. a. esimese poolaasta plaan. Õppejõud unustavad, et teadusliku töö plaanid on kinnitatud kõrgema hariduse ministri poolt — nende täitmine on riiklik ülesanne ning rangelt kohustuslik.

Enesekriitika korras märkis sm. Marland, et plaanide mitetäitmises on süüdi ka rektoraat ja isiklikult tema kui teadusala prorektor, kes pole küllalt järjekindlalt kontrollinud teaduslike tööde valmimist ning küllalt rangelt nõudnud plaanide täitmist, sest pahat hti püüavad õppejõud (näit. dots. Mitt) teadusliku töö tegematajäämist seletada objektiivsete põhjustega.

Pavlovi õpetuse ulatuslikuma rakendamise eest

21. ja 22. oktoobril toimus ülikooli aulas teaduslik konverents, kus arutati läbi NSVL Teaduste Akadeemia ja NSVL Meditsiiniliste Teaduste Akadeemia sessiooni, mis oli pühendatud akadeemik Pavlovi õpetusele, tulemusel.

Esimesena esines ettekandega prof. Vadi, kes nimetatud sessioonist osavõtjana andis ülevaate sessiooni töö käigust.

Edasi kõneles filosoofia kateedri juhataja sm. Sardin Pavlovi õpetuse tähtsusest filosoofias, näidates kujukalt, milline aktiivne materialismi eest võitleja oli akadeemik Pavlov.

Konverentsi teine istung algas prof. Käer-Kingisepa ettekandega „Pavlovi õpetus ja selle tähtsus meditsiinis“. Kõneleja näitas, et Pavlovi üks erilisi teeneid seisles selles, et ta lõi uue füsioloogilise metodika, võttes esimesena tarvitusele kroonilise katse, mis võimaldab palju täpsemini ja loomulikes tingimustes uurida looma or-

Vaadeldes teadusliku töö kulgemist teaduskonniti märkis sm. Marland veterinaarteaduskonna saavutusi prof. Kaarde ja prof. Ridala kateedris ning rõhutas passiivse suhtumist teaduslikku tööse paljudes teistes selle teaduskonna kateedris. Põllumajandusteaduskonna õppejõud (taime- ning loomakasvatuse kat.) piirduvad kabinetliku tööga ning ei vii oma töö tulemusi soovidele ning kolhoosideni. Metsandusteaduskond pole aga seni andnud mingisuguseid märkimisväärsed töötulemusi, mis on täiesti lubamatu. Matemaatika-loodusteaduskonnas tegeletakse küllalt tähtsate probleemidega (prof. Riikoja v.-õp. H. Kallas). Selle kõrval lei- dub aga väga elukaugete ja vähe väärtuslike probleemidega tegelejaid (näit. Poska-Teiss).

Ühiskonnateaduste alal valmisid väärtuslikud tööd dots. Reimanil ja dots. Antonsil, kuid kahjuks pole nendega seni käsikirjast kaugemale jõutud. Vähe uuritakse kaasaegseid ajaloolisi probleeme. Teoksil olevate tööde valmimise tähtaegu lükatatakse pidevalt edasi (L. Roots K. Laigna). Keelte kateedrite õppejõud pole senini küllalt aktiivselt selgitanud tõeliselt marksistlikke seisukohti keeleteaduses seltsimees Stalini põhjapanevate artiklite valguses, prof. Ariste dots. Kask, van.-õp. Palmeos pole põhjalikult selgitanud oma väärses sukohti seoses Marri ebamarksistlike ning pseudoteaduslike seisukohtade pooldamisega senises töös. Õigusteaduskonna õppejõududel ilmneb aktuaalsete ja hinnatavate teemade kõrval tegelemist kahlas väärtusega probleemidega (näit. van.-õp. Ringi dissertatsiooni teema „Oigus individuaalelamule“).

Kehakultuuriteaduskonnal on p'arilis väga palju kandidaadi dissertatsioonide, kuid suureks puuduseks on asjaolu, et kehakultuurialaste listiispliini ei seota Pavlovi õpetusega.

Dissertatsiooniplaan on küllaltki suur, kuid paberlik: 1949. a. plaanis ettenähtud 29-st dissertatsioonist kaitsiti ainult 10 (neist 4 väljaspool ülikooli).

Lubamatult vähe esinevad TRÜ õppejõud kesksetes NSV Liidu ajakirjades. Selles avaldub meie ülikooli eraldumine teiste liiduvabariikide kõrgematest koolidest.

Jätab soovida ka ülikooli kateedrite side rahvamajandusega: 97-st kateedrist ainult 20 on ses osas andnud midagi mainimisväärselt. Nõrk on ka töö aspirantidega. On esinenud juhtumeid, et aspirant tuleb tagandada aspirantuurist puuduliku õppeedukuse pärast. Korras tamata on teaduslike juhendajate töö. Nõrk on ka kateedrite töö UTÜ abistamisel ning juhendamisel.

Sm. Marlandi aruandele järgnenud sõnavõttudes peatusid sm-d Reiman, Feldman, Feldbach, Bachman, Kallas, Levitskaja, Martinson, Vorse, Sardin, Itskovitš, Jannus, Javkina, Koort, Vill teaduslikku tööd pidurdavalt asjaoludel ning töid esile terve rea põhjusi teadusala prorektori sm. Marlandi tegevuse ning teadusliku töö puudulikkuse selgitamiseks.

Eelkõige rõhutati teadusala prorektori sm. Marlandi halba tööstiili ja meetodit teadusliku töö juhtimisel. Prorektori töös puudub range nõudlikkus, pole loodud aktiivi, millele tuginedes võiks kindlustada töö plaanipäraselt ning õiget kulgemist. Lepitakse formaalsete aruannetega, milles teadusliku töö

tulemused väljendatakse ebamäärasest protsentidest, ei süveneta töös. Oigustatult heideti teadusala prorektorile ette pealiskaudset suhtumist ka teadusliku töö planeerimisse: plaane ei arvustata, neid ei arutata koosolekudel, sest mille muuga seletada eluvõraste teemade olemasolu plaanis.

Kogu teaduslikku tööd on seni rektoraadi poolt juhitud paberlikult. Vähe on osutatud abivalmidust teaduslike juhendajate leidmisel eriti noorematele õppejõudele (näit. vene keele kateedris). Ülikoolis on väga palju teadusliku kraadita õppejõude (näit. aja-okeeteaduskonnas), nende abistamiseks on tehtud väga vähe. Esineb juhuseid, kus teaduslik töö ootab retsensiooni (sm. H. Kallase töö) juba aastaid või valminud dissertatsioon terve aasta ei leidnud kaitsmiskohta (sm. Malõševskaja töö), mis on täiesti lubamatu.

Koosolekul nõuti teadusala prorektorilt ja kogu rektoraadilt tööstiili otsustavat parandamist. Rektoraadil tuleb senisest süüemaalt sisuliselt kontrollida teaduslikku tööd ning avastada tööde mitetäitmise tõelised põhjused. Pole saladus, et osa õppejõude poeb „objektiivsete“ põhjuste taha, tegelikult on aga kodanliku ideoloogiat jäänuste kammitsas. Koosolekul rõhutati, et osal õppejõududest puudub teaduslikku tööd innusavidee. Leidub õppejõude (arstiteaduskond, dekaan prof. E. Ka-u), kes pealiskaudselt ja formaalselt suhtuvad marksismi-leninismi õppimisse või koguni keelduvad seda õppimast. Mis teadusliku töö tegijat saab professorist või õppejõust, kes ei võta vaevaks süveneda marksismi-leninismi ja sealt leida teaduslikku tööd viljastavaid ideid? Tavis on senisest rohkem tähelepanu pöörata sellele, kuidas omandavad ülikooli õppejõud marksismi-leninismi.

Koosolekul kanti ette andmeid, et KHM assigneerib ülikooli teaduslikuks tööks suuri summasid, teadlaste omavad tööks küllaldasemateriaalse baasi. Nurinad materiaalse baasi puudulikkuse üle on alusetud. Mõned kateedrid on jõudnud selleni, et esitavad teadusliku töö plaani täitmiseks nõudmisi kirjutusmasinate, fotoaparaatide ja isegi pikksilmade ostmiseks, toonitades nende hädavajalikkust! Millest muust kui vastutustunde puudumisest kõnelevad sellised pretensioonid! Häbematult hooletult ja puudulikult kasutatakse ülikooli bioloogijaamu (näit. Kongu al).

Oigustatult rõhutasid sõnavõtjad vajadust tööd ülikoolis paremini organiseerida. Rektoraat (prof. A. Koort), dekanadid ja ametiühing (sm. I. Paul), partei- ning ühiskondlikud organisatsioonid ei pööra küllaldest tähelepanu õppetööst vaba aja otstarbekale kasutamisele. Tuleb kehtestada selline kord, et õppejõud omaksid nädalas vähemalt kaks vaba õhtut teadusliku töö tegemiseks. Ka tuleb ühiskondlike kohustusi proportsionaalselt jagada kõigi ülikooli töötajate vahel. Paljud õppejõud ei saa teha teaduslikku tööd ülekoormatuse tõttu ühiskondliku tööga.

Bolševistliku enesekriitika ning kriitika tähe all toimunud partei-organisatsiooni üldkoosolek andis tulusaid näpunäiteid teadusliku töö tõeliste tegelaste selgutamiseks, ülikooli teaduslikus töös esinevate puuduste ning vigade otsustavaks parandamiseks.

sele on nüüd asunud. Nüüdsest peab nii normaane kui patoloogilise füsioloogia kateedri töötajad käsikäes kliinikutega ning omama nendes ühise kompleksse teadusliku töö plaani. Prof. G. Kingisepp kõneles Pavlovi vaadetest farmakoloogiate, prof. Tchever andis ülevaate Pavlovi õpetuse rakendamise loomafüsioloogias. Prof. Koort kõneles Pavlovi õpetuse rakendamise psühholoogias ja pedagoogikas, rõhutas eriti vajadust, et pedagoogid lähemalt tutvuskid Pavlovi õpetusega ning rakendaksid seda oma igapäevases töös.

Klinitistidest esinesid huvitavaid ja kriitiliste sõnavõttudega dr. Raudam närvihaguste, prof. Vadi sisehaiguste, dr. Seppo kirurgia ja prof. Karu psühhiaatria alalt. Kõik kõnelejad võtsid omaks, et eriti Pavlovi õpetus teistest signaalsüsteemist ei leia rakendamist.

G. Loogna, patoloogilise füsioloogia kateedri assistent.

Arendagem väsimatult edasi nõukogude teadust seltsimees Stalini geniaalsete juhendite alusel!

*

*

Marksistliku keeleteaduse eest

J. V. Stalini uutes geniaalsetes teostes on määratletud eesrindliku teaduse arenemise peamised suunad ja tingimused. Seepärast on loomulik, et need teosed kutsusid esile uue suure loominguise tõusu eranditult kõigi teadusalade töötajate nuigas. Rääkides keeleteaduse küsimustest näitas seltsimees Stalin, kuidas tuleb rakendada marksism-leninismi teaduses üldse.

Seltsimees Stalini teosed annavad laialdase tegevusprogrammi kõigile nõukogude teadlastele, ja igaüks, kes on süvenenud neisse teostesse, peab neist paratamatult tegema praktilised järeldused oma tööks.

Muiseid järeldusi peavad tegema nõukogude keeleteadlased? Kõigepealt selle järelduse, et nüüd, mil seltsimees Stalini poolt on käte näidatud marksistliku keeleteaduse arenemise teed, on nõukogude rahvas õigustatud ootama oma õpetlastelt, et nad tegudega vastavad seltsimees Stalini, rikastavad nõukogude teadust uute saavutustega keeleteaduse alal. Seda ei tule mõista nii, et nõukogude keeleteaduse ja eriti akadeemik Marri vigade ületamine tähendaks lahtitulemist kõigist nõukogude keeleteaduse saavutustest Marri „uue õpetuse“ valitsemise kogu perioodi jooksul. Seltsimees Stalin oma vastuses sm. Krašeninnikovalle näitas selgelt, kuidas tuleb suhtuda Marri pärandisse. Samuti tuleb seltsimees Stalin meelde vajadust tundma õppida ennerevolutsiooni aegset keeleteadust, mida Marri täielikult eitas. Eesrindlik nõukogude teadus keelest võib kasvada ainult eeldusel, et kriitiliselt ümber hinnatakse kõigi eelmiste ennerevolutsiooni saavutused ja ka käesoleva aja keeleteadlaste töö tulemused. Niisiis, nn. „uue keeleteaduse“ vigadest lahtitulemine ei tähenda sugugi mitte tagasipöördumist minevikku, „algkeele“ teooria ja võrdleva meetodi juurde, mis samuti omab tõsiseid puudusi, millest on vaja üle saada.

Seltsimees Stalini tööd teostasid sügava pöördumise nõukogude keeleteaduses, nad andsid selged vastused kõige keerukamatele ja tähtsamatele küsimustele keeleteaduses. Seltsimees Stalin viis meie keeleteaduse välja ummikust, näitas meile kätte tee keelekõnnumise teaduslikuks lahendamiseks. Nüüd võivad nõukogude lingvistid julgelt edasi liikuda, nõukogude rahvas aga õigusega nõuda neilt väärtuslike teoseid, mis oleksid põhendatud keele teooria ja ajaloo tähtsamate küsimuste uurimisele seltsimees Stalini õpetuse valguses.

Van.-õp. J. Malõševskaja

Soodus võimalus kunsti-küsimustega tutvumiseks

Tartu Riiklikus Kunstimuseumi, on avatud näitus „Nõukogude eesti kunst aastail 1940–1950“. Väljapanek hõlmab kogusummas ligemale 200 eksponeeritud õlimaali, graafika, skulptuuri, karikatuuri, raamatu-illustratsiooni ja plakatikunsti alalt ning on koostatud peamiselt muuseumi fondides leiduvast materjalidest.

Ekspositsiooni ülesandeks on näidata sotsialistliku realismi süvenemist nõukogude eesti kunstis kümnendi jooksul.

Näitus on külastanud arvukalt üliõpilasi-üksikkülastajaid, kuid ekskursioonides külastamist ei esine seni veel vähe. Oleks soovitatav, et TRÜ Ametiühingu Komitee, samuti ELKNÜ TRÜ Komitee organiseeriks kultuur-elu üldmiste suhtes passiivseks jäänud üliõpilastele näitust külastama. Ekskursioonidele antakse muuseumi töötajate poolt väljapaneku kohta seletusi.

Lähemal päevil asub muuseumi juures tegevusse kunstihuviliste ring, mille ülesandeks on vene ja eesti realistikku ja nõukogude kunstist tutvustamine loengute ja vestluste teel kaks korda kuus. Esimene loeng algab septembrikuu 1. novembril kell 20. millal muuseum loodab ka TRÜ üliõpilaste osavõttu.

V. M'ik,

Tartu Riikliku Kunstimuseumi vanem teaduslik töötaja.

KULDNE ÕPETUS

Seltsimees Stalini geniaalsed tööd „Marksismi keeleteaduses“ ja „Mõningaist keeleteaduse küsimustest“ on hiljaks panuseks nõukogude teaduses. Tema tööd tõstsid keeleteaduse uuele kõrgemale tasemele, tõmmates terava piirjoone vana ja uue vahel keeleteaduses ning avades teaduse ees edasise arengu avarad ja selged perspektiivid. Seltsimees Stalini tööd on keeleteaduse küsimuste marksistliku lahendamise klassiliseks näiteks. Need tööd sisaldavad tähtsaid juhendeid ja annavad programmi mitte ainult keeleteaduse edasarendamiseks. Nad varustavad kõike teaduslase töötajaid uute teoreetiliste seisukohtadega.

Seltsimees Stalin purustas keeleteaduses valitsevat vulgarismi ja idealismi, arakšeevliku režiimi, mis lämmatas teaduse kriitika Marri õpetuse kohta. Selline tardunud režiim avaldas kahjulikku mõju teaduslikule tööle.

Seltsimees Stalin rõhutab kordumisi, et eesrindlik teadus ei tohi kummarduda dogmaatilisest seisukohast ees, sest need muutuvad pidurdavaks teaduse arengu. Tõelised teadlased ei muutu kunagi traditsioonide orjadeks, mitte kunagi ei kummardu vanade dogmade ees. „Teadust“ ütleb J. V. Stalin, „sellepärast nimetatakse teadust, et ta ei tunnis'aks fetišeid, ei kard'aks kätt kinni võetud ja vana vastu...“ Teaduse alalgu näitab ilmekalt, et kõige suuremate teaduse saavutustega käib koos vanade seisukohtade eitamine.

ÜTÜ liikmed seltsimees Stalini teoseid tundma õppimas ja tutvustamas

Seltsimees Stalini teosed keeleteaduse alal omavad suurt tähtsust mitte ainult keeleteaduse arengu, vaid nad on väärtustikuks panuseks marksistlik-leninliku teooria varasale ja omavad otsest tähtsust tervele reale teadusharudele. Üliõpilased on sellest aru saades asunud suurima innuga nende teoste uurimisele ja läbiarutamisele teaduslikes ringides.

Nii näiteks toimus loogika-psühholoogia-pedagoogika ringis arutelu, kus erilise huviga käsitleti seltsimees Stalini teostes avaldatud uusi seisukohti keele ja mõtlemise vahetõrje küsimustes. Õigusteaduskonna üliõpilaste arutelul osutati suurimat tähelepanu baasi ja pealisehitise küsimustele. Samalaadsed koosolekud on toimunud ka filosoofiaringis ja mujal. Ajaloo-keeleteaduskonnas organiseeriti keeleteaduslik konverents, mille sisukad ettekanded andsid hea ülevaate seltsimees Stalini teostest. Kahjuks kannatas konverentsi organiseerimatus all mullist viga novembrikuus korraldataval uuel konverentsil tuleb vältida.

Arakšeevliku režiimi likvideerimine, vabanemine Marri vigadest ja marksismi juurumine keeleteaduses — see on seltsimees Stalini sõnade järgi tee, mille kaudu nõukogude keeleteadus võib terveneda, mille kaudu ta on võimeline üle minema laadest ahistele ja omandama esikoha maailma keeleteaduses.

Neid seltsimees Stalini kuldseid õpetusi kriitika vabaduse, arvamusvõitluse kohta, arakšeevliku režiimi likvideerimise kohta peavad silmas pidama kõigi teadusharude töötajad, sest ainult neist juhtnööridest lähtudes on võimalik kindlustada nõukogude teaduse veelgi hoogsamat tõusu.

Seltsimees Stalini tööd keeleteaduse alal tiivistavad ja innustavad tuhendeid nõukogude teadlasi kõikidelt teadusharudele uuele, energilisele teaduslikule loomingu.

A. Marland, teadusala prorektor

TRÜ kunstilise isetegevuse ja omaloomingu III olümpiaadi ettevalmistamise ja läbiviimise juhend

(Järg. Algus vt. „TRÜ“ nr. 30)

VIII. Fotokunst

- 1) Võistlusest osavõtja esitab kolm fotot.
- 2) Fotode temaatika valik on vaba, kuid üks neist peab kujutama oma teaduskonna üliõpilaste õppe- ja kasvatustööd (loengud, praktikumid, seminarid jne.) või vaba aja veetmist. Mainitud ülesvõtte peab olema pildistatud siseringis.
- 3) Positiividega koos tuleb esitada ka negatiivid.

IX. Kõnekunst

- 1) Võistlusel esitatakse kaks ettekannet: a) ettevalmistatud kõne kestusega 8–10 minutit, b) ettevalmistamata kõne kestusega 5 minutit.
- 2) Ettevalmistatud kõne temaatika valik on vaba, kusjuures tuleb esitada tänapäeva nõukogu ülesehitustööd, nõukogude teaduse ja kultuuri saavutusi ning prioriteeti ja rahvusvahelise rahu kindlustamise üritust käsitlevaid teemasid.
- 3) Määratud kõnelemise aja ületamisel rakendatakse minuspunktid süsteem: iga järgneva kahe minuti ületamisel arvatakse hinnaugust 1 punkt maha.
- 4) Ettevalmistamata kõne teema teatakse võistlejale 15 minutit enne esinemist.

Märkus: Üliõpilastel, kelle õppeaasta lõpetatakse enne esinemist, on alla

rahuldava, on keelatud osavõtt isetegevuslike üritustest olümpiaadi raames.

X. Hindamissüsteem

- 1) Ettekanded hindab orgkomitee poolt kohaleaadatud žürii. Hindamisele tuleb esitada palade ideeline ja kunstiline tase.
- 2) Et võistlejale luua enam-vähem võrdsed võistlustingimused, selles arvestatakse isetegevusala kuulumist sellega tegelevate õppeainete hulka.
- 3) Žürii poolt hinnatakse kõiki ettekandeid kümne punkti süsteemis.
- 4) Ülevaatusel arvestatakse punkte järgmistele valemite järgi:
 - a) Ettekanded osavõtjate arvuga ühest kuni viieni — $y = a$, kusjuures a on žürii poolt antud hinne ja y on ettekande eest teaduskonnale arvestatud punktide arv.
 - b) Ettekanded osavõtjate arvuga enam kui viis — $y = \frac{x \times a}{10}$, kusjuures x on ettekandest osavõtjate arv ning y ja a omavad endist tähendust.
 - c) Kõikide kooride, orkestri instrumentaal- ja vokaalsolide ning ansambli, lava- ja rahvataitsekollektiivide, soolotantsiade ja deklamaatorite ettekandeid hinnatakse kolme pala punktis 4a ja 4b esitatud valemite alusel. Vastavad ettekanded tuleb esitada

Võimas ideeline relv

Seltsimees Stalini teosed keeleteaduse küsimustes arendavad ühtlasi edasi marksistlikku õpetust baasist ja pealisehitist.

Baasi määratleb seltsimees Stalin niiviisi: „Baas on ühiskonna majanduslik korraldus tema arenemise antud astmel.“ Seega on baas ajalooline kategooria, ta muutub ühiskonna arenemise käigus. Seltsimees Stalin näitab, et muutused majanduslikus baasis kutsuvad esile vastavaid muutusi ka ühiskonna ideedes, teooriates, vaadetes, tema juridiistes, poliitistes jt. asutistes, mis moodustavad ühiskonna pealisehitise. Siit tulenevad ka baasi ja pealisehitise spetsiifilised iseloomustused ja ülesanded. Majandusliku baasi tegevussfääri iseloomustades märgib seltsimees Stalin, et ta „teenindab ühiskonda majanduslikult“. Vana baasi likvideerimine, tema asenda mine uuega toimub tavaliselt revolutsioonilisel teel, viib ka vana pealisehitise likvideerimisele, uu tekkimisele.

Pealisehitise iseloom määratakse baasi iseloomuga. Kuid see ei tähenda, et pealisehitise ei võiks aktiivselt mõjustada baasi. Baas sunnib pealisehitist, kuid välja arenemist ta ise mõjustab baasi, aitab tal tugevneda ja aitab kaasa vana baasi likvideerimisele.

Kuid tuleb märkida, et ühiskondlike nähtuste jaotus baasiks ja pealisehitiseks ei ammenda kõiki inimese tegevuse sfääre. Siia ei kuulu need ühiskondlikud nähtused, mis on rea erohhite produktid, tegutsevad ühiskonna kogu olemasolu aja jooksul, teenindavad kõiki baasi ja kõiki klasse. Nii suguste nähtuste hulka kuulub ka keel.

Seltsimees Stalin oma geniaalsetes keeleteaduse-alastes teostes kriitiseb teravalt marksismi vana raseerijaid, andes baasi ja pealisehitise tegevussfääride täpse piiritle. Ta näitab, et keele tegevussfäär on laiem baasi ja pealisehitise omast, et ta hõlmab kõik inimese tegevuse alad, teenindab nii tööstust ja maandust kui ka kultuuri ja poliitikat, teenindab ühiskonna kõiki klasse, ei kuulu ei baasi ega pealisehitise hulka.

Seltsimees Stalini kõnesolevates arendades edasi marksistlik-leninlikku teadust, suunavad võitlust kodanliku ja pseudomarksistliku ideoloogiaga, relvastades ideeliselt nõukogude inimesi.

Van.-õp. M. Bronštein

Väärtuslik, kuid halvasti organiseeritud üritus

ÜTÜ arstiteaduskonna nõukogu korraldas hiljuti piduliku koosoleku, et tähistada 70 aasta möödumist vitamiinide avastamisest väljapaistva vene teadlase N. I. Lunini poolt. Sisuka ettekandega esines koosolekul prof. E. Martinson, kes ühtlasi andis ka hea ülevaate meditsiiniliste teaduste olukorrast Tartu Ülikoolis XIX sajandi II poolel.

Muidu väärtusliku ürituse puuduseks oli organiseerimatus. ÜTÜ arstiteaduskonna nõukogu nimelt lubas samal ajal korraldada mitmel ringil oma töökoosolekud. Lisaks sellele toimus samal ajal üliõpilaskoosolek kinoetendus üliõpilastele. See õttu kogunes koosolekule, mis pidanuks huvitama kogu teaduskonda, ainult 15 üliõpilast. II kursuse, kus bioloogiline keemia on õppeaine, pooldi koosolekul ühtki üliõpilast. Nõu hiljem selgus, polnud kõik II kursuse üliõpilased üldse teadlikud sellest koosolekust. Sellistest lohkudest tuleb nõukogul oma edasises töös hoiduda.

H. Hanson

Näiteringlased külaslasid kolhoosis

Möödunud pühapäeval külastasid TRÜ näitekunsti ringi liikmed eesotsas kunstilise juhi sm. Väljaotsaga Lembitu kolhoosi, kus abistasid kolhoosnikuid suhkrupeedide koristamisel. Kolhoosnikud jäid väga rahule näiteringlaste tööga. Näiteringlased aga neile osaksaanud südamliku vastuvõtuga.

Taolisi kolhooskülastusi kavatsevad näiteringlased korraldada edaspidi. Ühtlasi on kavas järgnevatel külasõitudel viia kolhoosnikele ka kunstilist külakasti.

K. Veldre

MEIE KIRJUTATAKSE

Kui õppevahendeid toimetatakse kohale härgadel...

Mul õnnestus Eesti NSV Sovhoo-side Ministeeriumi laost välja kirjutada põllumajanduse mehhaniseerimise kateedri jaoks, mis seni oli õppeabinõudega äärmiselt nõrgalt varustatud, umbes 7500 rubla väärtuses hädavajalikke õppevahendeid.

Haldusprorektor lubas, et vastavad arved tasutakse oktoobrikuu esimestel päevadel, tegelikult aga korraldati see asi pärast korduvalt meeldetuletusi alles 10. oktoobril.

Seejärel pöördusin kohe transpordiosakonna juhataja sm. Viidi poole, kes lubas need väga vajalikud õppevahendid kiiresti kohale toimetada. See lubadus aga täideti alles 23. oktoobril.

On täiesti ebanormaalne, et haldusaparaat senini alahindab õppevahendite muretmise tähtsust ja toimetab neid sõna tõsisel mõttes härgadel kohale.

H. Tamm

„Tulge kunagi hiljem!“

Metsamajandusosakonna II kursuse üliõpilastel on siiani veel kätte saamata suvise õppepraktika komandeerimisraha. Kuigi vastavad dokumendid vormistati juba septembri algul, viibib raha väljamaksmine lubamatult kaua. Majandusosakonnas vastatakse meie järeleparimistele: „Tulge kunagi hiljem!“

Ootame, et töötempo majandusosakonnas kiireneb ja meie raha lõpuks ometi kätte saame.

V. Luuse, E. Lepo, metsamajandusosakonna II kursuse üliõpilased.

Elutingimusi tuleb parandada

Elutingimused Aia tän. 46 majas jätavad tõsiselt soovida. Nii räägib minu korteris (nr. 54) on juba ligemale kuu aega ummistunud roiskvee kanalisatsioon ja roiskvee voolab valamusi elukorteris.

Loodan, et ülikooli teenistuse elamistingimuste parandamise ülesanne leiab vastavate organite poolt enam tähelepanu.

K. Sirge

Vastutava toimetaja eest O. Utt

Olgu tervitatud Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 33. aastapäev!

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNÜ komitee ja ametiühingu komitee häälekandja

Nr. 33 (80) Laupäev 1, 4. novembril 1950. a. III aastakäik

Kommunismi võidu nimel

Seisame Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 33. aastapäeva lävel. Seda oma suurimat pidupäeva tervitab nõukogude rahvas uute võitudega kommunismi suurejoonelise hoonelise rajamisel.

Kaitstes ja kindlustades Oktoobrirevolutsiooni võite ehitab nõukogude rahvas rahulikult ja tahtekindlalt oma vaba elu. Päev-päevalt kaovad sõjajärgsed meie linnadest ja küladest, sünnivad uued linnad, tehased, kaevandused, koolid. Meie sotsialistlik põllumajandus elab üle enneolematult hoogsat tõusu. Kogu meie ääretu maa on muutunud gigantseks ehitustandriks, kus rakendatakse geniaalseid stalinlike plaane, mille elluviimine toob kaasa meie rahvamajanduse uue suure tõusu, nõukogude inimeste materiaalse heaolu edasise paranemise, kommunismi võidu meie maal. Looduse ümberkujundamise stalinliku plaani alusel tehakse edukalt lõppu põudadele, ebastabiilsetele viijasaakidele, kindlustatakse kõrged ja piisavad viljasaagid. Kogu maa tähelepanu tulpunktis on uued kommunismi suurehitised Turkmeenias, Volgal ja Dnepril. Ehitatakse maailma suurimaid hüdroelektrijaamu Kuibõševis, Stalingradis, Kakhovkas, maailma suurimaid kanaleid Turkmeenia kõrbedes, Lõuna-Ukrainas ja Põhja-Krimmis, mille lõpetamise järel meie tööstus saab suure hulga uut elektrit, luuakse eeldused põllumajanduse hoogsamaks mehhaniseerimiseks, elektrifitseerimise baasil, muudetakse miljonid hektareid maad viljakandvaks.

Need on ehitused ja plaanid, millele võrdselt ei tunne ühegi kapitalistliku maa tegelikkus. Sellised ettevõtted on jõukohased ainult sotsialistlikule riigile, kus töötav inimene on vaba kapitali orjusest, on elavalt huvitatud oma maa saatusest ja juhib seda ise. Sellepärast on meil Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 33. aastapäeval rohkem kui kunagi varem põhjust uhkust tunda selle üle, et elame ja töötame sotsialistlikus riigis, mille rajas Suur Oktoober, kaasaja võimsaimal ja õnnelikumal maal, vabastatud töömaal, mis elab üle võidukat ja hoogsat edasiliikumist kommunismi võidu poole.

Selle edasiliikumise edu ei oleks mõeldav ilma teaduse ja tehnika edusammudeta, nende edasiliikumiseta. Sellepärast on täiesti seadusepärane see määratu hool ja tähelepanu, mida Nõukogude valitsus ja bolševike partei osutavad teaduse arengule. Selle hoolitsuse parimaks näiteks on fakt, et ajal, mil kapitalistlikus maailmas käib ohjeldamatu relvastumise võidujooks ja juhtivad kodanlikud tegelased töötavad välja kiskjalikke, inimvihkjalikke uue sõja plaane, leidis kaasaja suurim inimene, teaduse korifee seltsimees Stalin aega tegelemiseks keeleteaduse küsimustega, uute, õigete suundade andmiseks reale teaduseharudele. Sellise stalinliku hoolitsuse viljas-

taval mõjul on meie teadlased saavutanud suuri võite nõukogude teaduse arendamisel, millest annab tunnistust ka Stalini preemia laureaatide kasvav arv väljapaistvate tööde ja leiutiste eest teaduse ja tehnika vallas.

Teaduse hoogsa arendamise üritust teenib ka meie Tartu Riiklik Ülikool. Nõukogude võimu viljastavalt tingimusi on eriti viimasel ajal meie ülikooli areng nõukogulikel rööpmeil muutunud väga hoogsa. Üliõpilaste õppeedukus on märgatavalt tõusnud tänu loengute ja seminaride ideelis-teoreetilise kvaliteedi tõusule suurema tähelepanu pööramisele üliõpilaste iseiseisvate tööde, nõukoguliku ellusuhetumise süvendamisele meie üliõpilaskonnas. Intensiivsemaks on muutunud ka töö noorsoo kommunistliku kasvatuses osas, kasvatus töö on endisest paremini ja tihedamalt seostatud õppetööga. Ka seni kõige mahajäänud alal — teadusliku töö osas — on tehtud tõsiselt ettevalmistusi töö murranguliseks parandamiseks. Nende edusammude oluliseks aluseks kujunes kodanliku natsionalismi purustamine Nõukogude Eestis, mis kajastus ka meie ülikoolis. Pole kahtlust, et seniste edusammude baasil meie kollektiiv saavutab uut edu oma töö parandamise ürituses, võitluses kodanliku natsionalismi, kosmopolitismi, formalismi ja apoliitilisuse jäänuste vastu, noorsoo kommunistliku kasvatuses.

Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 33. aastapäeval tunname erilise selgusega, et on suur õnn elada Nõukogudemaal, eesrindliku teaduse ja kõrgelt arenenud tehnika maal, ent ühtlasi tunname ka oma vastutust teaduse ja tehnika edasise arendamise ürituses.

Eelseisvat pidupäeva tähistame olukorras, kus kogu maailmas käib võitlus kahe leeri — demokraatia ning sotsialismi leeri ja taassündinud fašismi ning reaksiooni leeri vahel. Meie armastatud kodumaa seisab rahu eest võitlemise avangardis. Ta on lootuseks ja uhkuseks kogu progressiivsele inimkonnale. Meie sotsialistlik demokraatism, mille kujukaks näitaks on eelseisvat kohalike nõukogude valimised, on eeskujuks ja unistuseks sadadele miljonitele kapitalismi ikkes vaevlevatele töötajatele. Uhhuse ja lootusega vaatavad meie maa kui rahu kantsi poole need sajad miljonid ausad inimesed, kes on koondunud rahupooldajate armee ridadesse, armee, mille juhiks on Nõukogude maa töörahvas.

Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 33. aastapäeval tunname eriti selgesti, milline õnn on elada meie sotsialistlikul maal, mis on rahvastevahelise õiglase rahu kantsiks, kogu progressiivse inimkonna lootuseks ja südame-tunnetuseks. Eelseisvat pidupäeva tunnetame eriti selgesti, milline õnn on elada ja töötada kommunismi võidu nimel, bolševike partei ja suure Stalini juhtimisel.

Kuidas me tähistame oktoobripühi

Meie ülikooli kollektiiv tähistab eelseisvat oktoobripühi väärilise pidulikkusega. Kolmapäeval toimus juba oktoobripidustuste sarjas ülikooli kino-lektooriumis dots. Reimani loeng Oktoobrirevolutsiooni ettevalmistamisest.

Ülikooli kollektiivi pidulik koosolek, mis on pühendatud Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 33. aastapäevale, toimub aulais 5. novembril algusega kell 17. Kõnega esineb koosolekul rektor prof. Koort. Koosolekule järgneb sisukas kontsertosa, milles on kaastegevad ka ülikooli koorid.

7. novembril võtavad meie ülikooli õppejõud, üliõpilased ja teenistujad osa ülelinnalisest demonstratsioonist. Selleks kogunetakse 7. nov. kell 11 Aia tän. 46 hoone juurde.

Rohkesti mitmesuguseid üritusi korraldavad pühade puhul meie isetegevuslased. On ette nähtud rida esinemisi sēflusalustes kolhoosides, üliõpilaste isetegevusõhtu korraldamine jne.

Oskar Kruus

Revolutsioonilinnas

Juba Leningrad meie ees avab siis oma tänavad, väljakud, hooned, kuumad miljonilinnal on südame-
tulvil tõllevat rahvast prospektid ja

Võimsad Kirovi tehaste korpused taeva tõstavad korstnate tahmunud
nende asjalik-lihtsad ja ülevad jooned meelde püsima linnast siit kõigepealt

Suured väravad töölist puistavad linnast, kust neid laiali koju viib tilisev
aga samas on kõikjal taas suundumas uute tööliste reibas ja puhanud samm.

Silmad teiste seas mõndagi töömeest kelle näole aeg surunud kortse ja
parkund rauast, sõetolmust ja masina-
pilgus põleb kuid nooruslik erksus ja

Temast uskuda võid, et viisaastaku täitnud ammugi juba ja alustand
sest kui joosti siin Talvepaleele kord
eks ju temagi olnud üks ründajast

Ja nii kujutled, kuidas alt Peastaabi
kui «Auroral» signaaliks jõel kõlanud
sõõtsid töölistes lossi, kus nõtkuvi

junkruks langes käest tühjenev padru-
Aga üksi ei ajaloost õhku siin hooned,
kõikjal kõrgetel tellinguil töölist näed,
uutest majadest muutuvad tänavad

jooned —
kive karmesti seinusse müüriavad käd.

SUURE OKTOOBRI AUKS

Traditsioonilised teatevõistlused

Möödunud pühapäeval korraldas USK traditsioonilise teaduskondadevahelise rakendusliku iseloomuga teatevõistluse TRÜ juhtkonna poolt väljapandud rändauhinna.

Teatevõistlusest, mis koosnes jalg-rattasõidust, granaadi täpsusviskest, VTK takistusriba ületamisest, laskmisest, ratsutamisest, sõudmi-

sest, ujumisest ja jooksust võitis osa 7 teaduskonda.

Pinevas võistluses saavutas esikoha kehakultuuriteaduskonna võistkond ajaga 44 min. 50,6 sek. Teise koha saavutas põllumajandusteaduskond ajaga 45 min. 16,8 sek., kuna kolmandaks jäi arstiteaduskond tagajärgjega 48 min. 1 sek.

H. Huimerind

Uusi rekordeid aastapäeva auks

Suure Oktoobrirevolutsiooni 33. aastapäeva auks korraldati ülikooli lasketiirus laskevõistlused. Osa võtsid kõik teaduskonnad 5-liikmelise mees- ja 3-liikmelise naiskonnaga. Naiskondadest võitis põllumajandusteaduskonna võistkond (Valma, Tiilmann, Paal) uue ülikooli rekor-

diga — 232 punkti 300-st võimalikust.

Uue ülikooli rekordi püstitas ka põllumajandusteaduskonna meeskond (Petuhhov, Suur, Mahlapuu, Meltsar, Taliäär) 418 punktiga 500-st.

J. Juur

Keeleteaduse-alaselt konverentsilt

29. oktoobril toimus meie ülikoolis keeleteaduslikele küsimustele pühendatud konverents. Konverentsil esitati rida ettekandeid, milles käsitleti seltsimees Stalini murranulise tähtsusega keeleteaduslike töid.

Ajaloo-keeleteaduskonna dekaan dots. Reiman kõneles teemal „Seltsimees J. V. Stalin keelest kui ühiskondlikust nähtusest“, prof. Ariste — „J. V. Stalin keele tekkimisest ja arenemisest“, van.-õpet. Malõševskaja — „J. V. Stalin võrdlev-ajaloolisest ja paleontoloogilisest meetodist keeleteaduses“ ja dots. Kask — „J. V. Stalin keele sõnavarast“. Küllalisena esines sm. Tukumtsev Tallinnast teemal „Vene-eesti leksikaalsed laenusuhted“.

Ettekannete mitmekülsuse poolest võib konverentsi pidada täiesti õnnestunuks. Ent ei saa märkimata jätta ka mõningaid puudusi. Viimane, ajalisel kõige pikem ettekanne (sm. Tukumtsev) oli esitamisviisilt ja sisult kahtlemata hea, kuid näidete osas jättis see mõndagi soovida.

Ei saa kiita heaks ka sõnavõtude kõiku. Sõnavõtted olid omaette pisireferaatideks, mis osalt kordasid seda, mida peaettekandjatelt oli juba kuulnud. Ei esitatud ühtki arvustavat sõnavõttu ettekannete kohta.

Et täita konverentsil tekkinud lünka, eriti sõnavõtude osas, korraldas ajaloo-keeleteaduskond kolmapäeval konverentsi jätkamise seminari näol, millest võtsid osa ajaloo-keeleteaduskonna õppejõud ja üliõpilased.

Seminaril esinesid sõnavõttudega sm-d Mutt, Ariste, Pravdin, Malõševskaja, Ernits jt. Eriti elava vaidluse tekitas v.-õp. Ernitsa sõnavõtt, millest paistis, et seoses N. J. Marri vigade paljastamisega seltsimees Stalini poolt on mõningail õppejõududel tekkinud arvamus, et nüüd on võimalik tagasi pöörduda idealistlikele, ebamarksistlikele seisukohtadele, millel pole midagi ühist marksistliku keeleteaduse edasiarenguga. V. Ernitsa targutused leidsid seminaril otsustava hukkamõistu.

P. Palmeos

Võitleme bolševistlikult õppetöö edasise parandamise eest

Läheneb Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 33. aastapäev, mil möödub ka pool semestri õppetööd.

Käesolev semester on meie ülikoolis toonud mõndagi uut nii õppetöö organisatsiooni kui ka õppetöö kontrolli alal. Esmakordselt on õppetöö viidud enneõunastele tundidele, mis võimaldab üliõpilastel oma aega ratsionaalsemalt kasutada, veelgi paremini korraldada õppetööd. Senised õppetöö tulemuste näitajad on näidanud pidevat tõusu. Nii on eksamitel saadud „väga häid“ hindeid 1947/48. õppeaastal 41,32%, 1948/49. õppeaastal 44,19% ja 1949/50. õppeaastal 46,85%. Samuti on iga aastaga paranenud ka õppetöös. Kõik see aga ei tohi tekitada enesega rahulolu meeleolu, ei tohi vähendada meie indu õppetöö ja õppedistsipliini edasiseks parandamiseks.

Õppetöö taseme edasiseks tõstmiseks ja pideva kontrolli teostamiseks õppetöö üle on rektoraadi ja õppeosakonna poolt astunud rida samme.

Üheks tõhusamaks õppetöö kontrolli vormiks on loengute ühiskoolilamine sellele järgneva arutlusega, kus kriitika ja enesekriitika korras arutatakse läbi vastav loeng, tuuak-

se esile puudused ja antakse õppejõule konkreetseid juhiseid oma loengute taseme edasiseks parandamiseks. Sääraseid loengute ühiskoolilamisi vastava eriala õppejõudude poolt organiseeritakse ka sel õppeaastal. Seejuures kerkivad aga paraku sageli raskused, kuna seoses õppetöö üleviimisega enneõunastele tundidele on õppejõud samaaegselt hõivatud ja ei saa ilmuda teise õppejõu loengule. Selle takistuse vältimiseks on nüüd kasutusele võetud magnetofon, mille abil loeng helilindistatakse, mis võimaldab ühiskoolilamisi korraldada pärast lõunastel tundidel ja võimaldab läbi viia loengute ühiskoolilamisi ka kateedrite ja teaduskondade koosolekutel. Esimesed loengute helilindistamised toimusid juba möödunud nädalal ja neid hakatakse õppeosakonna poolt pidevalt teostama.

Seoses loengute kuulamisega teostatakse kontrolli ka selle üle, kas õppeprogrammid on üliõpilastele kättesaadavaks tehtud ja kas loeng on kooskõlas õppeprogrammi ja kateedri ajajaotuspäevaga.

Käesoleval semestril reorganiseeritakse ka Tartu Riikliku Ülikooli Teaduslik-Metoodiline Nõukogu, mille tööplaanis muuhulgas on ka üliõpilaste iseseisva töö ja õppe-me-

netluspraktika küsimused.

Rangemat kontrolli hakatakse teostama õppejõudude õppekoormuse täitmise suhtes. Kui seni kontrolli teostati semestri lõpul, siis nüüd teostatakse vastavat kontrolli iga kuu, kusjuures kateedrijuhataja peab pidevalt jälgima koormuse täitmist ja vastavate sissekannete tegemist kuu-aruande lehtedele.

Mis puutub üliõpilaste õppedistsipliini, eriti loengutest osavõtu kontrolli, siis on läbi viidud teaduskondade sekretäride nõupidamine, mille tulemusena kehtestatakse kõigis teaduskondades ühine vorm loengutest osavõtu registreerimiseks. Kuna vastavate sissekannete tegemine dekanatides toimub kursuse- ja rühmavanemate poolt iga nädal esitatavate kontroll-lehtede alusel, viiakse novembrikuu jooksul läbi kursuse- ja rühmavanemate koosolekud, kus arutatakse läbi õppedistsipliini, samuti ka eksamielsete konsultatsioonide küsimused. Peale ülalloodutute on õppeosakonna tööplaanis veel terve rida teisi üritusi, mis peavad aitama tõsta ideelis-poliitilise ja õppetöö taseme ja kindlustada talvise eksami-sessiooni eduka läbiviimise.

U. Kurvits,

õppeosakonna ülema kt.

INNUSTAGU MEID SUURE OKTOOBRIREVOLUTSIOONI AASTAPÄEV!

Suur osa meie ülikooli õppejõude on omaks võtnud nõukogude teaduse põhimõtteid ja saavutusi. Viimase kahe aasta jooksul toimunud suursündmused teaduse alal, nagu Lenini nimelise Üleliidulise Põllumajandusteaduse Akadeemia sessioon 1948. a., seltsimees Stalini tööd keeleteaduse kohta ja akadeemik Pavlovi õpetusele pühendatud NSV Liidu Teaduste Akadeemia ja NSV Liidu Meditsiiniliste Teaduste Akadeemia sessioon leidsid elavat vastukaja meie ülikooli teadlaste hulgas. Ülalmainitud suursündmused osutusid meil seni esinenud vanade ebaõigete seisukohtade ümberhindamise lähtekohaks.

Nende sündmuste mõjul on ka meie teadusliku uurimistöö probleemistik ja temaatika muutunud üha aktuaalsemaks. Meie teaduslikus töös kajastub järjest enam rahvamajanduse nõuete arvestamine. Seda võib märkida eriti veterinaar- ja põllumajandusteaduskonna kohta.

Veterinaarteaduskonna õppejõud on välja töötanud uue antirabialise vaktsiini valmistamise- ja kasutamiseviisi, mis on rakendatud praktikas marutaudivastase kaitsesüsteemi teostamisel, on leitud loomade söögitoru ummistuse uus raviviis veesurvega. Samuti on välja töötatud pneumotooraks-terapija hobuse kroonilise alveolaarse kopsuinfusiooni puhul ning uuritud

mitmesuguste uute preparaate mõju koduloomade parasitaarhaiguste vastu (prof. Kaarde, Laas, V. Ridala, Laja, dots. Säre jt.).

Põllumajandusteaduskonna õppejõud on viimaste aastate jooksul avaldanud terve rea teaduslikke ja populaarteaduslikke töid ning artikleid nõukogude agronoomia ja zootehnika saavutustest. Teaduskonna õppejõud on uurinud hapude muldade lujumise efektiivsust ja koostanud Lõuna-Eesti mullastiku kaardi (dots. Hallik). On uuritud veiste söödaratsioone (dots. Muuga) ning katsetulemused sordiaretuse alalt on kasutatud teraviljade rajamiseerimisel Eesti NSV-s (dots. Sutter). On täiendatud universaalarühvel- ja reaskülviimasin (dots. Nurk), konstrueeritud maamõõte signaal ja drenaažiaader (v.-õp. Tiitso). Peale selle on põllumajandusteaduskonna õppejõud osutanud ka tõhusat teaduslikku abi šeflusalusele kolhoosile ning välja andnud õpikuid ja käsiraamatuid põllumajandustehnikumidele ja kolhoosidele ning sovhoosidele.

Matemaatika-loodusteaduskonnas on prof. Martinsoni poolt teostatud meie ülikooli ajaloo kohta kaks märkimisväärt uurimust, ja nimelt „Lunin vitaminiide avastajana“ ja „Tartu Ülikooli ajaloolised suhted Venemaa teiste kultuuritsentrumitega“. Orgaanilise keemia kateedri poolt (v.-õp. Ottas) on väl-

ja töötatud veepehmendaja põlevkivifenoolidest, mis tuleb edaspidi rakendamisele meie tööstustes. Füüsika kateedri on andnud rea väärtuslikke konstruktsioone loomakliinikule, nagu elektromagnetiline troakar, mille abil on suure eduga kõrvaldatud naelu ja muid raudesemeid veiste magudest, metallsemete otsija loomamagudest ja teisi aparate. Arstiteaduskonna farmaatsiaosakonnas on välja töötatud (prof. Veiderpass) unitaarekstraktid, millest on võimalik valmistada rida teisi preparaate. Unitaarekstraktid on defitsiitsete, kallihinnaliste droogide asendajad.

Positiivseks nähteks teadusliku töö alal on asjaolu, et viimase aasta jooksul on valminud ja kaitsitud terve rida dissertatsioone (Pettem, Põkk, Uustal, Jegorov, Velles, Nõmm, Gabovits, Seppo jt.).

Paranenud on ka meie kaadrite ettevalmistamine aspirantuuri kaudu, mis avaldub niihästi aspirandi kui ka juhendaja tõsisemas suhtumises töösse.

Kuid peab tunnistama, et meil esineb teadusliku töö alal veel väga palju tõsisid vigu ja puudusi, millest peame kiiremas korras lahutama. Olgu Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 33. aastapäev meile innustajaks uutele saavutustele teaduse alal!

Prof. A. Marland, teadusala prorektor.

Keeleteaduse õpetamine marksistlikele alustele

Alates 9. novembrist s. a. asub ajaloo-keeleteaduskond parandama vigu, mis on tehtud „tänu“ N. J. Marri ekslikele, ebamarksistlikele seisukohtadele keeleteaduses. Kõigile üliõpilastele peetakse tsükli loenguid, millele järgneb arvestus.

Õppejõududele korraldatakse koostuslik seminar, kus põhjalikult läbi arutatakse seltsimees Stalini teosed keeleteaduse kohta ning Moskvas KHM korraldusel peetud konverentsi materjalid.

Agitaatorid rakendugu täie energia ja tõsidusega tööle

Kohalike nõukogude valimiste eelsesse töösse ülikooli šeflusaluses agitpunktis nr. 8 rakendati parteibüroo, komsomoli- ja ametiühinguorganisatsiooni poolt eesrindlikemad ja aktiivseimad üliõpilased ning õppejõud, arvult umbes 80 inimest. Hiljuti kogunesid agitaatorid oma esimesele üldkoosolekule, kus sm. Feldman, kes kaks aastat järgimööda edukalt juhtis agitpunkti tööd, jutustas agitaatoreile nende ees seisvatest ülesannetest ja eelmiste valimiste ettevalmistamisel saadud kogemustest.

Käesoleval aastal juhib agitatsiooni punkt sm. Raudsepp. Tema juhtimisel ja kaasabil sisustati agitpunkt ja alustati tööd agitaatoritega.

Agitaatorite esimeseks ülesandeks oli külastada valijaid nende kodudes ja koostada valijate nimekirjad. Paljud agitaatorid said aru selle ülesande tähtsusest ja suhtusid oma töösse kohusetruult (grupp nr. 1 — vanem sm. Vilson arstiteaduskonnast, grupp nr. 2 — vanem sm. Veiman arstiteaduskonnast ja grupp nr. 14 — vanem sm. Vilberg — samuti arstiteaduskonnast). Kuid samas leidub ka neid agitaatoreid, kes senini suhtuvad täiesti

vastutustundetult neile usaldatud ühiskondlikku ülesandesse. Siin tuleks märkida gruppi nr. 4, mille vanemaks on KKT üliõpilane Sepp, ja gruppi nr. 9, mille tööd peab juhtima sm. Oja põllumajandusteaduskonnast. On iseloomustav, et halvasti töötavad just need agitaatorite grupid, mille liikmed ei võtnud osa EK(b)P Tartu Linnakomitee poolt korraldatud ülelinnalises kindlustada seminarist. Mainitud seminarist ei võtnud näiteks osa ükski grupi nr. 17 (vanem veterinaarteaduskonna üliõpilane Frorip) neljast liikmest, samuti ükski ülalmainitud 4. grupi viiest agitaatorist.

Kuigi agitpunkt nr. 8 oma töö poolest leidis ajalehes „Edasi“ esiletõstmist, esineb siiski puudusi nende agitaatorite arvel, kes lohkalt suhtuvad oma ülesandesse. Mõne päeva pärast algab uus vastutusrikas etapp agitatsioonis — valijate nimekirjade kontroll. Et TRÜ agitpunkt suudaks kindlustada Tühtvere rajooni valijate nimekirjade õigeaegset kontrolli, tuleb kõigil agitaatoritel täie energia ja tõsidusega tööle rakenduda.

E. Paul, agitpunkti nr. 8 juhataja asetäitja.

Följetonide ja karikatuuride võistluse tähtaega pikendati

Teatavasti kuulutasid ELKNU TRÜ Komitee, TRÜ Ametiühingu Komitee ja ajalehe „Tartu Riiklik Ülikool“ toimetuse septembrikuus välja följetonide ja karikatuuride võistluse, mille tähtpäevaks oli 1. november.

Kuna enamik noortest autoreist oli pikemat aega seotud valmistamisega noorte autorite vabariiklikuks konverentsiks, on võistluse korraldajad otsustanud vastu tulla saabunud soovidele ja võistlustööde arandmise tähtaega pikendada kuni 20. novembrini s. a.

Naismaletajate esivõistlused

Kaks nädalat tagasi algasid TRÜ esimesed esivõistlused naismaletajate. Võistlustest võtab osa 14 paremat maletajat peagu kõigist teaduskondadest. Mängitud nelja voo-ru järel juhibvad Kulli (õigusteaduskond) ja Kõiv (metsandusteaduskond) võrdelt 4 punktiga.

Edaspidi toimuvad mängud kolmapäeviti kella 18—22-ni ja pühapäeviti kella 10—14-ni peahoone 3. auditooriumis.

E. Jegerson

aga töötab ta järjekindlalt tuberkuloosi ja maosoolte nakkuse probleemide uurimise kallal.

Ent elatanud teadlane ei ole sulgunud oma eriala tsitadelli, vaid teda huvitab kogu ühiskond oma rikkalike eluvaldustega. Selleks teostab ta poliitilist enesetäiendamist dialektilise ja ajaloolise materialismi alal.

Vana professorit võib näha oma kollektiivi keskel ka taastamisobjektin teadust rahva hulka kandmas. Ta on esinenud loengutega Tartu Tööstuskombinaadis, Kamimivabrikus, Pühajärve sanatooriumis ja mujal, olnud konsultandiks Kohtla-Järve põlevkivirajoonis, Viljandis, Võrus. Kunagi ei puudu ta teaduslastelt konverentsidelt, peab kindlat kontakti Moskva ja Leningradi teadlastega ning töötab Poliitilise ja Teaduslaste Teadmiste Levitamise Ühingu tegevliikmena.

Üliõpilased ja patsiendid tunnevad professor Leppa kui alati abivalmis ja lahkelt seltsimeest, kes kunagi ei keela oma teadmisi ja abi üldsuse heaks. Tema laialdane teaduslik ja ühiskondlik tegevus on eeskujuks kõigile meie ülikooli õppejõududele ja üliõpilastele.

Kuna imperialistlike maade dollaritega äraostetavad „teadlased“ mõlevad välja bakterioloogilisi relvi nakkushaiguste levitamiseks, siis tõuse professor Feliks Lepa vastutustööd nakkushaiguste vastu võitlemisel esile seda suurema tähtsusega.

J. Mitt

Lühisignaale

Kuhu minna?

1. novembril olid vene keele kateedri kuulutuste tahvil järgnevad teadaanded:

1) Kõigil kateedri liikmeil osa võtta keeleteaduslikust seminarist täna kell 20.

2) Kõigil iseseisvalt õppijail osa võtta loengutest „Abiks, marksism-leninismi iseseisvalt õppijale“ kell 18.

3) Täna toimub ÜK(b)P ajaloo lühikursuse kõrgema astme õpperingi töö algusega kell 19.

4) Aulas toimub kell 19 loeng teemal „Suur Sotsialistlik Oktoobrirevolutsioon“.

5) Kell 18 algab kateedrijuhatajate koosolek.

Kuhu peab minema õppejõud, kui ta on huvitatud keeleteaduse küsimustest, õpi iseseisvalt marksism-leninismi, töötab poliitinformaatorina ja poliitõpperingi juhatajana ning on pealegi võib-olla veel kateedri juhataja?

A. Suits

Ebasobivad tingimused

Millal kehakultuuri ja spordi kateedri jõuab niikaugale, et üliõpilastel oleks pärast kehalise kasvatusunde võimalik end pesta soojas veega?

Praegu toimuvad kehalise kasvatusunde tunnid ebahügieenilises olukorras. Tunnis aetakse „nakk kuumaks“ ja lebatatakse tolmusel põrandal, pärast tundi pesemisvõimalusi aga pole.

A. Haavel

Vastuseks meie kriitikale

Andmed olid õiged

Ajalehes „Tartu Riiklik Ülikool“ 20. okt. ilmunud veste „Bachuse lapselaps“ kohta teatan, et kontrollimisel osutusid artiklis toodud andmed õigeks. Üliõpilane Pehk, samuti üliõpilased Alvin, Veljemaa, Soiss ja Lust on esitatud dekanadi poolt rektorile karistamiseks nõukogude üliõpilasele ebasobiva käitumise pärast.

E. Talvik,

õigusteaduskonna dekaan.

Korraldati täiendav jooksukross

Meie lehe 30. numbris kritiseeriti jooksukrossi läbiviimist kehakultuuriteaduskonnas. Nagu teatatakse ajalehes KKT dekaani kt. sm. Jürisson, oli artikkel õige — jooksukross ebaõnnestus osalt organiseerimatusel tõttu, osalt paljude üliõpilaste äraoleku tõttu võitlustel. Vigade parandamiseks viidi teaduskonnas 27. ja 28. oktoobril läbi täiendav jooksukross.

Vastutav toimetaja J. Feldbach

MEIE EESRINDLASE

oooooooooooooooooooooooooooooooooooo

Töötava rahva tervise kaitsel

siini kogemuste ja saavutuste rakendamise ka Eesti töörahva tervise kaitses. See innustas ka professor Leppa uue hooga tööle. Tema teeneks sellal jääb sanitaar-epidemioloogilise jaama rajamine Tartusse.

Saksa okupatsiooni inimestvõhkar režiim tõukas ka Feliks Lepa emaale oma armastatud töö juurest. Väljasuretamisele määratud rahva tervise ei teinud muret kaasaegsetele riskikoortele. Kuid tookord meie haiglaid täitnud fašistlike rõõvvalutajate ravimine ei huvitanudki professor Leppa. Nii möödusid teadlase päevad kolme aasta vältel täielikus tegevusetuses või arstiabi andmises juhustlikele patsientidele.

Pärast fašistide väljakihutamist meie maalt pääses F. Lepp uuesti oma südamelähedasele tööpõllule. Ta asus tegutsema õppejõuna ülikoolis, arstina poliklinikus ja konsultandina lastehaiglas. Sadadele noortele arstiteadlastele on ta auditooriumides ja laboratooriumides andnud edasi oma aastatepikkuse uurimistööga kogutud teadmisi ning tuhandetel inimestel väga mitmesugustel tööaladel on ta vastuvõtukabinetides ja haiglais aidanud taastada tervist ja elu.

Nõukogude ühiskond hindas profes-

sor Lepa ennastsalgavat tegevust kõrgelt. Eesti NSV 10. aastapäeva puhul autasustati teda eeskujuliku töö eest Tööpunalipu ordeniga.

Saadud autasu kohustas teda veelgi intensiivsemale tööle. Ja energiline teadlane täidab auga oma kohustust. Ta juhendas kolme juba edukalt kaitsitud kandidaadiväitekirja — sm-te Savisaare, Savi ja Nurmadi töid. Valmimas on tema juhendamisel veel kaks kandidaaditööd — sm. Tallmeisteri töö „Escherichia Coli osatähtsusest imikute ja väikelaste kõhulahtisuse puhul“ ja sm. Laanese dissertatsioon „Mikrofloora imikute ja väikelaste kõhulahtisuse puhul“. Peale nende tulevad tema juhendamisel valmistamisele ka sm-te Kerese, Koskvee ja Jannuse väitekirjad. Prof. Lepa poolt juhendatavate tööde loetelu räägib selget keelt teadlase suurest töötahtest ja energist noore teadlastekaadri kasvatamisel. Hindamisväärt on ka tema juhendamise meetodika, mis seisneb pidevates konsultatsioonides, kirjanduse juhatamises ning valminud tööde väga põhjalikus analüüsis.

Veel leiab professor Lepp oma niigi pikas tööpäevas aega juhtivalt osa võtta UTÜ nakkushaiguste ja mikrobioloogia ringi tööst. Ise

Võitleva noorsoo
pidupäev

Eile tähistati kõigis maailma maa-
des võitleva noorsoo pidupäeva —
ülemaailmsel demokraatliku noor-
soo päeva.

Uhkuse ja rõõmuga tähistati seda
pidupäeva, sest noorsugu on auga
täitnud oma aukohustuse — olla
rahu kaitsjate esiridades. Need 60
miljonit noort 71-lt maalt, kes kuu-
luvad Ülemaailmse Demokraatliku
Noorsoo Föderatsiooni ridadesse,
annavad kõigile eeskuju oma lep-
pimatusega võitluses uue sõja õhu-
tajate vastu, kindla ja kestva rahu
eest, demokraatia ja sotsialismi
eest.

ÜDNF-i võitlust toetab peale
otseste liikmete veel suur hulk siir-
raid rahusõpru. Nende arv kasvab
sedamööda, mida häbematumaks ja
jultunumaks muutuvad imperialist-
likud agressorid oma rõõvellike
plaanide teostamisel.

Demokraatlik noorsugu on rahu-
pooldajate võimsa armee väär-
ikaks võitlussalgaks. Oma pidupäe-
val — ülemaailmsel demokraatliku
noorsoo päeval — kinnitab ta oma
tahet ja otsustavust edaspidigi van-
kumatu järjekindlusega võidelda
kestva rahu eest, uue sõja vastu,
sotsialismi ja demokraatia eest.

Nõukogude üliõpilaste
eeskujul

17. november on rahvusvaheline
üliõpilastepäev. See päev on demo-
kraatlike üliõpilaste jõudude üle-
vaatuse päevaks võitluses rahu ja
demokraatia eest.

Demokraatlikud üliõpilased ja
nende organisatsioon Rahvusvahe-
line Üliõpilaste Liit on tugevaks
jõuks, mis on suuteline palju ära
tegema võitluses rahu, demokraa-
tia ja sotsialismi eest. Nagu kogu
selles võitluses, nii ka demokraat-
like üliõpilaste võitluses etendab
juhtivat osa Nõukogude Liit, nõu-
kogude üliõpilaskond. Pole juhus-
lik, et just nõukogude autorilt
 pärinevad Rahvusvahelise Üliõpi-
laste Liidu hünni kirglikud sõnad:
„Aga kui rahu on ohus, kõigi
ausate kohus tõusta meiega sõdade
vastu, seista kui kindel müür!“
Nende sõnadega huulil on miljo-
nid üliõpilased tõusnud rahu kai-
tele ja on valmis kaitsma rahu
üritust võiduka lõpuni.

Meil on au ja õnn kuuluda nõu-
kogude üliõpilaskonna ridadesse.
Tähistades rahvusvahelist üliõpilas-
tepäeva tootagem oma igapäevase
tööga olla selle au väärilised!

Uusi leiutusi ja täiustusi

Arstiteaduskonna õppejõud on
tulnud toime rea leiutiste ja täius-
tustega, mis aitavad parandada ravi-
misvõimalusi.

Nii on kurgu-, kõrva- ja nina-
haiguste kliinikus tarvitusele võet-
ud arstiteaduskonna õppejõudude
poolt väljatöötatud sond söögitoru
söövituste ravimiseks. Sellel ravi-
meetodil on mitmed eelised, ja se-
nised ravitulemused lubavad ooda-
ta nimetatud meetodi põhjendatud
levikut.

Ofthalmoloogia alal on sm. Sotteri
poolt leiutatud instrument võor-
kehade ja „roosterõnga“ eemalda-
miseks sarvkestalt ning uus iri-
dodialüüsi operatiivne meetod.

S. Marlik

Lääne-euroopa keelte
ja kirjanduse ringis

Käesoleva semestri algul ühenda-
ti kõik UTU raames töötavad võor-
keelte ringid ühiseks lääne-euroopa
keelte ja kirjanduse ringiks. Ühen-
datud ring arendab huvitavat tege-
vust: peale vastavakeelsete ette-
kannete sektionides toimub kord
kuus ka üks eestikeelne ettekande-
koosolek, mis on pühendatud prog-
ressiivse väliskirjanduse tutvusta-
misele ja millest osavõtt on võimal-
datud ka võrkeeli mittevaldavaile
kirjandussõpradele.

Esimesel taloisel koosolekul aru-
tati keeleteaduse küsimusi. Eriti
huvipakkuvaks kujunes sm. Muti
ettekanne keeleteadlaste konve-
rentsist Moskvas. Neil päevil kuu-
lati ringis ettekannet teemal „De-
mokraatliku Saksamaa kirjanik
Anna Seghers“. Novembrikuu lõpul
toimuval koosolekul antakse üle-
vaade demokraatliku Hiina kirjan-
dusest, kusjuures esitatakse ka
dõkekatkeid hiina luulest ja proo-
sast. Detsembrikuu töökoosolekul
tutvustatakse progressiivsete prant-
suse kirjanike loomingut.

Kõigi asjahuviliste osavõtt ringi
koosolekuid on teretulnud!
L. Varres

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi,
ELKNÜ komitee ja ametiühingu komitee häälekandja

Nr. 34 (81) Laupäeval, 11. novembril 1950. a. III aastakäik

Õppeosakond saagu õppetöö
juhtimise staabiks

Kuna õppetöö on noorte kaadrite
ettevalmistamise põhiliseks vahen-
diks, siis omab põhilist tähtsust
küsimus, kuidas on meie ülikoolis
praktiliselt teostatud õppetöö orga-
niseerimine. Õppetöö planeerimise
ja sisulise juhtimise töö lasub õp-
peosakonnal. Kuidas on õppeosa-
kond oma vastutusrikast ülesannet
täita suutnud?

Õppeosakond on üldiselt rahul-
davaltoime tulnud õppetöö ajali-
se planeerimisega ja lahendanud
valdavas osas ka ruumide küsimu-
se selliselt, et õppetöö võib lõppeda
iga päev hiljemalt kell 16. Oppe-
aasta algusest möödunud kahe
kuu jooksul on õppetöö kulgenud
suuremate häireteta, kuid on siiski
esinenud loengute põhjendamata
äraräärimise fakte (õigust-, ajaloo-
keelet.). Veterinaar-teaduskonnas
aga kestab õppetöö ikka veel kella
18-ni ja kauemgi.

Tähtsam on aga õppetöö juhtimi-
ne selle kulgemise protsessis. Ka-
teedrite juhatajad, dekaanid, õp-
peosakonna ja rektoraadi töötajad
peavad kehtiva korra kohaselt pe-
rioodiliselt külastama õppejõudude
loenguid ning tegema selle kohta
oma märkused vastava kateedri
kontrollvihikusse. Ka meil on seda
tehtud, kuid puudulikult. Allakir-
jutatud tutvusi veterinaar-tea-
duskonna kateedrite vihikute sisse-
kannetega. Nii kateedrite juhata-
jad kui ka dekaan on külastanud
loenguid, osa tehtud tähelepanekui-
st on küllalt väärtuslikud, puu-
datades sisuliselt puudusi loengute
ja praktikumide läbiviimisel (sm.
Peebensi märkused). Enamik sisse-
kannetest on aga ühekiilgselt kiit-
va iseloomuga, mis tekitab ebaõi-
ge mulje, et loengute kvaliteet,
õppetöö sisuline külg üldse soovi-
da ei jäta. Õppeosakond sellise libe-
raalsemuse vastu võidelnud ei
ole.

Õppeosakonna ülema kt. sm. Kur-
vits isiklikult on külastanud arsti-
teaduskonnas prof. Veiderpassi
loenguid, kuid piirdus ainult päe-
viku läbivaatamisega, ei morganud
aga seda, et sm. Veiderpassi loen-
gud on apoliitilised ja igavad ning
seisnevad õpiku materjali sõna-
sõnalises ettelugemises. Prof. Val-
des esitab oma loenguis küll mark-
sismi-leninismi klassikute tsitaate
ja arvab, et sellega on kindlusta-
tud loengu kõrge ideeline tase,
tegelikult aga pole materjali esita-
mine ideeliselt päris sirgjooneline.
Õppeosakond pole selliste probleemi-
dega üldse tegelnud. Nii on sm.
Kurvits küsimusele, kas loengute
kontrollimisel on avastatud ka ideo-
loogilisi ja metodoloogilisi puu-
dusi, sunnitud pärast pikka mõtle-
mist vastama eitavalt. Ülalpool esi-
tatud ja paljud teised faktid aga
räägivad sellest, et meil pole siin
kaugeltki kõik korras. Sageli ei
seisa materjali käsitlemine loen-
gutes vajalikul kõrgusel (õppejõud
Tiitso, Koha, Ritslaid). Moned de-
kaanid pole külastanud ühtki loen-
gut (mat.-loodust., põllumajandus-
teaduskond). Õppeosakond pole sel-
list nõuet kategooriliselt esita-
nudki.

Õppeosakonna ülema kt. sm.
Kurvitsa formalistlikust suhtumi-
sest õppetöö sisulise juhtimise kü-
simusesse räägib ka see asjaolu, et
dekanaatidelt nõutakse periood-
iliselt aruandeid loengute kont-
rollimise kohta, kuid aruannetes
pole sõnagi avastatud vigadest ja
väärtustest. Eriti paneb imestama
asjaolu, et sm. Kurvits õigustab
seda lubamatut nähtust — õppe-
osakond polevat selliseid andmeid
nõudnudki, kuna need polevat va-
jalikud! Milleks siis üldse kontrolli-
takse loengulist tööd — kas ainult
kontrollimise pärast? Milleks vajab
õppeosakond aruandeid — kas
ainult statistiliste kokkuvõtete tege-
miseks?

Õppeosakond ei oma mingit üle-
vaadet õppejõudude koosseisu
komplekteerimisest. Sm. Kurvits
teab küll, et vene keele kateedris

on komplekteerimata 5 õppejõu
kohta ning neil kohtadel töötavad
õppeülesannete täitjatena Ernits ja
Kengsepp, kes õppejõududena töö-
tama ei sobinud. On küsitav, mida
saavutati sellega? Seda, et nad saa-
vad praegu kõrgemat palka, kui
said koosseisulistel õppejõududena.
Sisuliselt ei lahendanud see mingit
probleemi — Ernitsa ja Kengsepa
aadressil on avaldatud küllalda-
selt õigustatud kriitikat õpetamise
halva kvaliteedi pärast, kuid tend-
entsi olukorra paranemisele näha
ei ole. Õppeosakond ei tea midagi
sellest, et mõningaid õppeplaanis
ettenähtud distsipliine üldse ei
loeta (vana-ida ajalugu) ja ei näi
tundvat mureti vastava õppejõu
koha täitmiseks.

Eespooltoodust nähtub, et õppe-
osakond pole leidnud oma õiget
kohta õppetöö sisulises juhtimises,
vaid etendab ainult faktide konsta-
teerija osa. Õppeosakond pole enda
ümber suutnud luua aktiivi, kes
signaalseeriks esinevatest puudus-
test, mistõttu seisab eemal tege-
likust elust ega näe kaugemale
oma paberivirnadest. Õppeosakond
pole isegi mõelnud üliõpilaste akti-
ivi tööerakendamisele. Näiteks
käesoleval õppeaastal pole läbi vii-
dud ühtki kursusevanemate koos-
olekut. Sm. Kurvits on küll isik-
likult kontrollinud üliõpilaste osa-
võttu õppetööst õigus- ja ajaloo-
keeleteaduskonnas, kuid ei tea, kes
on suuremad puudujad! Oppedisti-
pliini rikkujate suhtes ootab õp-
peosakond bürokraatlikult deka-
naadi seisukohta (näit. ajalehes
„TRÜ“ ülestõstetud küsimus aja-
loo-keelet. II kursuse üliõpilase
T. Huigi kohta), kuid ei nõua ise
dekanaatidelt küsimuste operatiiv-
set lahendamist ja ei oska kriiti-
kalt teha õigeid järeldusi. Tänu
sellele saavad aset leida juhtumid,
kus näit. ajaloo-keeleteaduskonnas
mõni üliõpilane pole käesoleval se-
mestril üldse loenguid külastanud
(Garaštšenko). Õppeosakond ei tea
aga sellest midagi.

Hooletuse ja viivitamise tõttu as-
jaajamises võis tekkida selline
olukord, nagu esines õppemaksust
vabastamise osas: septembrikuu
stipendiumist arvestati üliõpilastel
õppemaks maha, käskkiri vabasta-
mise kohta ilmus aga hiljem ja üli-
õpilane peab kulutama kolme-nelja
asutise lävesid, et raha tagasi saa-
da. Kas sellega ei sunnita kaudselt
üliõpilasi puuduma loenguilt?

Nagu nähtub, pole õppeosakond
meil muutunud õppetööd juhtivaks
staabiks, esineb paberlikkust, bü-
rokraatlikku suhtumist tõsse, puu-
dub küsimuste sisuline analüüs ja
töö bolševistlikult printsiipaalne
juhtimine. On tarvis, et õppeosa-
kond ei poeks paberite taha ega
püüaks statistikaga katta oma töö
puudusi, vaid ausa enesekriitika
korras tunnistaks tehtud vigu. On
ilmne, et senise suuna jätkudes sm.
Kurvits ei suuda õppetöö organi-
seerimise juhtimisega rahuldavalt
toime tulla, sest tema juures on
puudunud peamine — bolševistlik
tõesti.

On vaja, et rektoraat kõige kii-
remas korras pööraks tõsist tähe-
lepanu õppeosakonna tööle ja võ-
taks tarvitusele kõik vajalikud
abinõud selle parandamiseks. Alles
siis võib õppeosakond edukalt toi-
me tulla oma vastutusrikaste üles-
annetega.

Ajalehe „Tartu Riiklik Ülikool“
brigaad:

E. Ertis,
kaugõppeprorektor.

A. Blumfeldt,
ELKNÜ TRÜ Komitee sekretäri
asetäitja.

A. Künnap,
ajalehe „TRÜ“ toimetuse esindaja.

Jaama tänava ühiselamu kuulub
oma ruumide poolest meie ülikooli
parimate internaatide hulka. Siin
on koridorisüsteem, keskküte, väi-
kesed 2—4 inimese toad jne. Võiks
arvata, et siin soodsate võimaluste
baasil on loodud eeskujulikud elu-
tingimused ja laitmatu kord.

Nagu selgus aga ajalehe „Tartu
Riiklik Ülikool“ brigaadi külas käi-
gul Jaama tänava ühiselamusesse,
pole asjad ses suhtes siin kaugelki
korras. Esimeseks silmatorkavaks
puuduseks on see, et remonti ei
teostatud suvevaheajal, vaid alus-
tati alles septembri lõpul ja see
kestab veel praegugi. Seetõttu pea-
vad üliõpilased sageli ühest toast
teise kolima, tuli ajutiselt sulgeda
klubi, mis täitis ka õppetoa üles-
andeid. Halb on see, et remont ise
areneb väga aeglaselt. Haldusapa-
raat peab remondi kiirendamisele
tõsiselt tähelepanu osutama.

Tänavu tehti ühiselamus algust
loengute korraldamisega. Ent kui
Tiigi tän. ühiselamus on juba läbi
viidud 10 loengut, siis Jaama täna-
val on neid toimunud üksnes 2.
Tubades pidavat küll selgitatama
valimismäärustikku, kuid selle töö
tegelikust arengust puudub ühis-
elamu nõukogul igasugune ülevaa-
de. Kontrolli puudumise tõttu ongi
see enamasti formaalseks kujune-
nud.

Küsimusele, kas ühiselamus lei-
dub veel „kollase kirjanduse“ lu-
gejaid, vastab ühiselamu nõukogu
aseesimees sm. Prikk veendunult,
et sellist nähtust enam ei esine.
Faktid aga tõendavad vastupidist.
Toas nr. 19 võis öökapis leida „Ju-
turaamatu“ ja „Jutupauna“ rebe-
nenud numbraid, toas nr. 16, mille
vanemaks on sm. Jänes, on aga
moes politseiromaanide lugemine.

Suuri puudusi esineb ka ruumi-
de korrahoiu alal. Peagu kõikjal
on voodid korrastatud lohakalt, te-
kid on kortsus, paljudel vooditel
puuduvad padjad. Ka lauapaberid,
raamaturiidid ja riiete paigutus
jätavad palju soovida. Paljud toad
(33, 29) on umbsed ja õhutamata.
Mitmed üliõpilased magavad voo-
dis üliirietel ja jalanõudega, hoiav-
ad aknalaudadel toiduaineid (Ol-
lino), pesemata toidunõusid vede-
leb voodi all (tuba nr. 40), öökapi-
pides leidub toiduaineid (toad 31,
33, 38, 40 jt.). Sokid ja riided ve-

delevad tihti voodis, veekaravi-
nid on määrdunud. Sm. Vulfi öö-
kapp aga on täidetud viinapudelite-
tega!

Täiesti antisanitaarses olukorras
on osa toidukappe. Esimese korru-
se koridoris näeme usteta toidu-
kappide rida, mis oma korratuse ja
rääpasega teravalt süüdistavad
oma peremehi. Pesemata toidu-
nõud, jahu- ja kartulikotid, nõgi-
sed pannid, määrdunud paberid —
kõik on segamini. Kapipealset aga
kroonivad kuivanud leivakannikad.
Sama koridor on jalgrataste hoiu-
kohaks. Veelgi halvem on olukord
köögis asuvas toidukappides (eriti
sm. Lepajõe toidukapp). Köögipõ-
randal vedeleb kartulikoori, pliiti-
del taignat. Sanitaarkontrolli kor-
raldatavat küll 2 korda kuus, kuid
selle põhjalikkus ja efektiivsus
näib tegeliku olukorra valguses
kahtlasena.

Juba kevadel alustati ühiselamu
õue korrastatustööd ja spordiplatsi
rajamist, kuid asi soikus. ÜSK ja
ametiühing ei ole nõukogu abista-
nud sporditarvete muretsemisel.
Kunagi kavatses nõukogu organi-
seerida maleturniiri, kuid seegi on
seni jäänud vaid kavatsuseks.

Aseteidvate puuduste peami-
seks põhjuseks on ühiselamu nõu-
kogu mitterahuldav tegevus. Nõu-
kogu ei ole seni organiseerinud tu-
badevahelist sotsialistlikku võist-
lust, pole korraldatud seltsimeheli-
ku kriitika koosolekuid, üldse on
osutatud vähe indu võitluses ela-
miskultuuri tõstmise eest.

Ühiselamu nõukogul tuleb oma
kohustustesse suhtuda palju tõsise-
malt ja viivitamatult asuda ülal-
toodud puuduste likvideerimisega.
Muidugi peab siin palju kaasa
aitama ka haldusaparaat, komso-
moli- ja ametiühingukomitee. Eba-
kultuursetel üliõpilastel aga tuleb
end otsustavalt parandada.

Ajalehe „Tartu Riiklik Ülikool“
brigaad:

E. Haug,
Tiigi tän. ühiselamu nõukogu
aseesimees.
R. Zimmer,
ajalehe „TRÜ“ toimetuse esindaja.
L. Liivak,
Ü. Tonts,
T. Veske,
E. Saarnok,
üliõpilased Tiigi tän. ühiselamust.

Kaks äärmust

Seinalehed meie ühiselamutes il-
muvad nüüd juba enam-vähem kor-
rapäraselt. See õigustab ja kohus-
tab meid esitama järjest kõrgemaid
nõudeid seinalehete sisu kvalitee-
di suhtes.

Üheks üldisemaks veaks ühisela-
mutes seinalehete sisulise külje
juures on kaldumine ühte kahest
äärmusest.

Pioneerit tänava ühiselamu seinale-
he „Kommunistlik Sõnarelv“ 2.
numbris on 3 artiklit: „ÜLKNÜ 32.
aastapäev“, „7. november 1947“ ja
„Muljeid suvepraktikast“. Mida si-
saldavad siis need artiklid? Kuidas
nad kajastavad meie üliõpilaste
elu suurte tähtpäevade valguses,
kuidas aitavad kaasa võitluses kõr-
ge õppeedukuse eest? Tuleb ava-
meelselt ütelda — mitte kuidagi.
Aastapäeva artiklite kirjutamisel on
krampplikult hoidutud noorsoo, am-
mugi veel üliõpilasnoorsoo ja TRÜ
elu käsitlemisest. Ning kuna ka
„Muljeid suvepraktikast“ novembri-
kuu seinalehes ei oma enam vaja-
likku lõvvust, jätab kogu seinaleht
lugeja täiesti ükskõikseks. Ta ei
innusta, ei kutsu kaasa.

Siin on tegemist esimese äärmu-
sega. Seinalehte on paigutatud
artiklid, mida võime — ja märksa
paremas esituses — lugeda ägas
aastapäeva-eelses ajalehes ja aja-
kirjas. Sellised materjalid, mis aja-
lehes võivad olla omal kohal, on
seinalehes, jäädes eluga sidumata,
täiesti üleaarused ja sobimatud.
Ning selline seinaleht ei aita teosta-
da nõukoguliku kasvatusöö.

Rida toimetusi on õigesti aru saa-
nud, et üliõpilaste elu käsitlemist
vältiv seinaleht ei huvita üliõpilasi.
Aga siin laskutakse tihti teise äär-
musse. Ilmub seinalehti, mis sisal-
davad ainult ülevaateid toidukappi-
de ja tubade korrahoiust. Näitu-
se tänava ühiselamu seinalehe
„Meie Kodu“ toimetuse kiitis isegi
heaks Oktoobrirevolutsiooni aasta-
päevale pühendatud juhtkirja, mis
sisaldas lause antud tähtpäevast ja
siis juttu tubade ning kappide kor-
rahoiust, malevõistlustest ja muust.

Möödamaines oli öeldud mõni sõna
ka ühiselamu eesrindlikest üliõpi-
lastest. Miks nad kuuluvad paremi-
ku hulka, sellest polnud aga mahti
kirjutada. Kahtlemata ei täida ka
selliseid artikleid sisaldavad seinale-
hed rahuldavalt oma ülesandeid.

Et seinalehti saab ja tuleb teistiti
toimetada, sellest räägivad eesrind-
like toimetuste töökogemused. Sei-
nalehena, mis näib olevat üle saa-
nud laskumise äärmustesse, tuleb
märkida Tiigi tänava ühiselamu
seinalehte. Juba kaks numbrit jär-
jest sisaldab see seinaleht sisukaid
ja häid materjale. ÜLKNÜ 32. aasta-
päeva puhul avaldati seinalehes
artiklid kõrval kommunistlikust
noorsooühingust lühikirjutised
ühiselamu kahest tublist kommu-
nistlikust noorest. Ja see munitis
kogu materjali palju elavamaks,
palju lähedasemaks.

Politiilist kasvatusööd teostavad
edukalt ka sisukad artiklid Kastani
tänava ühiselamu häälekandjas
„Noor Mõte“. Teravalt ja printsi-
piaalselt tõstetakse siin üles ühis-
elamus peetavate loengute vähesed
külastamise küsimus. „Vestes vest-
luses“ käsitletakse huvitavalt ja
õigesti küsimust, kuidas viia läbi
vestlusi tubades.

Tõsta kõigi meie ühiselamute sei-
nalehete kõik numbrid parimate
tasemeni — see on täiesti teostatav
ülesanne. Omandades avara silma-
ringi ja põhimõttelisuse peavad
kõik ühiselamute seinalehed ühtlasi
tulema lähemale oma ühiselamule,
üliõpilaste elule. Siin on väga olu-
line toimetuse tõeliselt kollektiivne
töö numbrite ettevalmistamisel.
(Pole igatahes normaalne see, et
Näituse tän. ühiselamu seinalehe
toimetuse liikmed ei tunnagi kõik
teineteist!). Ainult nii kaovad meie
ühiselamuid seinalehed, mis kaju-
tavad keskajalehete halbu ärakir-
ju või illustreeritud teadetahv-
leid, ainult nii muutuvad seinalehed
tõeliseks kommunistlikuks sõnarel-
vaks.

A. Tammi

Õigusteaduskonna panus valimiste ettevalmistamisse

Õigusteaduskonna kollektiiv on aktiivselt rakendunud osa võtma kohalike nõukogude valimiste ettevalmistamisse.

Paljud teaduskonna üliõpilased ja õppejõud esinevad valimiseelsel perioodil linna agitpunktides loengute ja vestlustega, milles leiab käsitlemist rahvusvaheline olukord, valimiste läbiviimise põhimõtteid ja kord, Stalinlik Konstitutsioon kui maailma demokraatlikem põhiseadus jne. Käsitlemisele tulevad ka sellised teemad nagu „Stalinliku ajastu hiiglehitused“, „ÜK(b)P — nõukogude ühiskonna suunav ja juhtiv jõud“ jt. Loengutega esinevad II, III ja IV kursuse üliõpilased ning õppejõududest sm-d Mäil, Püss, Uustal jt. Eriti aktiivselt võtab sellest tööst osa IV kursus, kus mitmed üliõpilased on avaldanud soovi esineda loengutega mitmel teemal. Esile tuleb tõsta mainitud kursuse üliõpilast Tolk, kes kavatseb esineda teemadel „Nõukogude kodanike põhiõigused ja -kohustused“, „Leninlik-stalinlikku tüüpi rahvasaadik“ jne. Ka õppejõud sm-d Mäil ja Uustal valmistavad ette loenguid mitmel teemal.

Paralleelselt loengulise propaganda korraldamisega võtab teaduskonna kollektiiv osa ka valimiste organisatsioonilisest ettevalmistamisest.

22 teaduskonna üliõpilast on valitud valimiste ringkonnakomisjonide koosseisu. Nendeks on õppe- ja ühiskondliku töö eesrindlased, nende hulgas kommunistlikud noored Ellen Aja ja Inge Karlson I kursusel, Harri Küttik, Valner Krinal ja Alvar Linnamägi II kursusel, Aleksander Blumfeldt III kursusel jt. Õppejõududest võtavad valimiste ringkonnakomisjonide tööst osa sm-d Püss ja Ibius. Unustatud pole ka agitaatorite tööd. Teaduskond eraldas oma kollektiivist hulga tublisid seltsimehi ja suunas nad tööle agitpunktidesse. Paljud agitaatorid, nagu II kursuse üliõpilased Vanaaseme ja Lang, I kursuse üliõpilased Pärtel ja Pärtelepõeg jt. on juba loonud oma valijatega tiheda kontakti ja arendavad ulatuslikku selgitustööd valijate kodudes.

Õigusteaduskonna õppejõud ja üliõpilased tahavad kohalike nõukogude valimiste ettevalmistamisel anda oma parima ja aidata kaasa selleks, et valimised kujuneksid meie töörahva poliitilis-moraalse ühtsuse ja nõukogude patriotsismi uueks võimsaks demonstatsiooniks.

L. Kaaramaa

Naiskomisjoni aruande-valimiskoosolek

Hiljuti toimus Tartu Riikliku Ülikooli naiskomisjoni aruande-valimiskoosolek, kus tehti kokkuvõtteid senisest tööst. Nagu aruandest nähtus, on komisjon mõeldud tegevusaasta jooksul pidanud 10 koosolekut. Peale selle on korraldatud rida referaatkoosolekuid.

Erioluline tähelepanu on pööratud koduperenaiste kaasatõmbamisele ülikooli ühiskondlikule tööle. Ülikooli 100-st koduperenaistest võtab ülikooli üritustest aktiivselt osa 50%. Tegevusaastal organiseeritud teaduskondade naiskomisjonid on samuti korraldanud rea referaatkoosolekuid. Nii metsandusteaduskonna naiskomisjon pidas koduperenaiste seminari teemal „Naine kapitalistlikus riigis ja naine Nõukogudemaal“, arstiteaduskonna naiskomisjon korraldas koosoleku teemal „Teadus ja usk“ jne.

Ühe tähtsama üritusena toimus suvel ekskursioon Moskvasse, millest võttis osa 25 inimest. Kasutati ära ametiühingu kaudu saadud turismituisikud, millega võimaldas vähesel tasul eest saada Moskvas korralik majutamine, hea toitlustamine ja eeskujulik kultuuriline teenindamine. Külalaste rida tähtsamaid Moskva muuseumi, vaadeldi kunstiäraid ja tehnikat viimastest saavutustest kõnelevaid allmaaraudtee-jaamu, sõideti Moskva-nimelisel kanalil jne. Sügava austuse ja lugupidamisega mõeldusid tuhandete Moskva külastajate hulgas meie töötajad ja üliõpilased Nõukogude riigi rajaja V. I. Lenini sarkofaagist. Mainitud eks-

kursioon oli igati huvitav ja õpetlik ning samalaadseid üritusi peaks naiskomisjon püüdma organiseerida veel tulevikuski.

Naiskomisjoni tegevuses oli kahtlemata ka rida puudujääke. Ei suudetud täiel määral tegevusse rakendada teaduskondade naiskomisjone, kuigi mõned komisjonid, nagu veterinaarteaduskonna, matemaatika-loodusteaduskonna jt. naiskomisjonid suhtusid tõsiselt küsimusse. Naiskomisjon ei suutnud küllaldaselt määrata järgida üliõpilaste kasvatus- ja eluolulisi küsimusi, ei esinenud järjekindlalt parandusettepanekutega ses osas. Kahjuks jäi organiseerimata ka lasteade.

Aruande-valimiskoosolekul kinnitati uued teaduskondade naiskomisjonid ja valiti uus 21-liikmeline TRÜ naiskomisjon, kes valis esimeheks koduperenaist Ene Pauli, aseesimeheks prof. Elfriede Ridala, sekretäriks üliõpilase Asta Sepa. Liikmeteks jäid prof. Alma Tomingas, koduperenaist Djubko-Brandt, Antons ja E. Ariste, sekretär S. Ajaste, laborant A. Noor-mägi, dots. Alma Ruubel, van-õpetaja A. Lumberg, keskkütja A. Kallas, raamatukoguhoidja L. Kosson, õpetaja V. Tamberg, teaduslik sekretär I. Maaros, assistent K. Toomari, üliõpilane I. Unt, sekretär Polli, transporttööline O. Verev, sekretär A. Aršinova ja sm. Javkina. Uus komisjon seadis oma esimeseks ülesandeks igati kaasa aidata kohalike nõukogude valimiste ettevalmistamisel ja läbiviimisel.

I. Maaros

Joonduda eesrindlaste järgi

Juba teist aastat tegutsevad matemaatika-loodusteaduskonnas ajakirjanduse ühiskondlikud levitajad, kes organiseerivad ajakirjade ja ajalehtede tellimisplaani täitmist.

Vaadeldes novembrikuu tellimisaruandeid teaduskonnas, nähtub, et üldine plaan on tugevasti ületatud — nimelt 145% võrra. Hulgaliselt on seehulgas tellitud ajalehte „Tartu Riiklik Ülikool“, arvult 81 eksemplari.

Esile tuleb tõsta füüsika V kursust (levitaja sm. Kurm), kus iga üliõpilase kohta tuleb keskmiselt 4 ajalehte ja ajakirja. Hästi on ajakirjanduse levitamine läbi viidud ka matemaatika II kursusel (sm. Mikfeldt), kus iga üliõpilase kohta on tellitud keskmiselt 3 ajalehte.

Ent eesrindlike kursuste kõrval esineb ka mahajääjaid, kus ajakir-

janduse levitamine on halvasti organiseeritud. Sellistest kursustest tuleb mainida bioloogia V kursust (sm. Laanekask), kus ajalehe on tellinud ainult iga kolmas üliõpilane, ja matemaatika I kursust (sm. Tamme), kus tuleb 1 ajaleht üliõpilase kohta. Omapärase „rekordi“ saavutas aga geoloogia III kursus, kus tuleb 1 ajaleht 13 (!) üliõpilase kohta. Ajakirjanduse levitaja sm. Mustjõgi on oma ülesandesse suhtunud lubamatult ükskõikselts ja pole midagi ette võtnud tellimisplaani täitmiseks.

Ajakirjanduse levitamine on väga tähtis ülesanne noorte kommunistlikus kasvatuses. Seepärast tuleb mahajäänud levitajail otsustavalt parandada oma tööd, joonduda eesrindlaste järgi.

E. Sammet

Õnnestunud üritus kino-lektuuriumis

Juba mitu nädalat toimuvad regulaarselt üritused ülikooli kino-lektuuriumis. Kõige paremini õnnestunuks võib nende hulga lugeda hiljuti toimunud loengut, millest osavõtt oli eriti rohkearvuline.

Kehakultuuriteaduskonna üliõpilase sm. Grossi loeng „Kodanlikust ja kommunistlikust moraalist“ võeti kuulajaskonna poolt vastu siira kaasaelamisega.

Järgnenud värvilise filmi „Maailma noorus“ demonstatsioon aitas mitmekesiselt õhutada ja tugevdada selle kasvatuslikku mõju.

Selliste loengute ja kinoetenduste korraldamist ametiühingu poolt tuleb lugeda tänuväärseks ürituseks, mida veelgi põhjalikumalt ja paremini jätkata tuleb.

E. Teemägi

Kadugu leihe suhtumine!

Ajaloo-keeleteaduskonna segakoor esines möödunud olümpiaadil võrdlemisi tublilt, saades hea hinnangu osaliseks. Uueks olümpiaadiks valmistub koor aga lubamatult halvasti, millega on ohustatud mitte üksnes koori hea nimi, vaid isegi esinemine üldse muutub küsitavaks.

Viga seisneb koori liikmete distsiplineerimatuses. Tenoreid kogunes koori vähe ja needki vähesed ei teinud midagi oma häälerühma suurendamiseks. Vastupidi: mõistnud oma erakordset tähtsust kooris, hakkasid nad proovileid puuduma. Tenorite halb eesküju nakatas teisi lauljaid. Sellise tööstiili juures pole ime, et neljast ettekanale tulevast laulust on ainult üks kogu koori ulatuses enam-vähem selgeks õpitud. Esinemiseni aga on jäänud vaid nädalapäevad.

Hämmastama paneb mitte ainult ajaloo-keeleteaduskonna mõnede üliõpilaste vastutustundetu ja täiesti ebanõukogulik suhtumine kunstilise isetegevusse, vaid ka see, et teaduskonna isetegevuskomisjon on seda näotut komöödiat enam kui kuu aega rahulikult ja erapooletult pealt vaadanud. Loodame, et selline suhtumine kohe kaob.

J. Martin

Vastuseks meie kriitikale

Töö parandamiseks

20. oktoobril ajalehes „TRÜ“ ilmunud artiklis „Töö vajab otsustavat parandamist“ avaldati 51-gustatud kriitikat veterinaarteaduskonna kehakultuurikollektiivi töö kohta. Artikkel oli arutusel teaduskonna õppejõudude ja ühiskondlike organisatsioonide ühisel koosolekul, kus võeti vastu otsused kehakultuuritöö parandamiseks.

E. Sannamees,

veterinaarteaduskonna kehakultuurikollektiivi esimees.

Õiendus

Ajalehes „Tartu Riiklik Ülikool“ nr. 32 (79) avaldatud olümpiaadi juhendis on eksitav viga. Peatükis „Hindamissüsteem“ punkti 4 alajaotuse b all esitatud valem peab olema järgmine: $y = \frac{x \times a}{10} + 5$ ja sama punkti alajaotuse e all esitatud valem järgmine: $y = \frac{a(x+m)}{10} + 5$.

VÄIKEKODANLIKU MÖTTEVIISI JÄÄNUSTE VASTU!

Viimaste aastate jooksul on meie üliõpilaste ideelis-poliitiline teadlikkus tunduvalt tõusnud. Meil on palju tublisid ja aktiivseid noori, kes on kindlalt omandanud nõukoguliku maailmavaate ja kes kogu oma igapäevase töö ja elu seovad kommunismi ülesehitamise suurte ülesannetega. Kuid meil on kahjuks ka veel selliseid üliõpilasi, kes, kuigi sageli korralikud ja püüdlid inimesed, püsivad ikka veel vanade, väikekodanliku mõtelaadi igandite kammitsas.

Kõige paremini selguvad niisugused ideoloogilised puudused vestlustes üliõpilastega ja õpperühmade koosolekudel. Ilmneb, et osa meie üliõpilasi stiililiselt tuleb kaasa nõukogude eluga; nad käivad korralikult loenguil, samuti täidavad ka enam-vähem rahuldavalt neile antud ühiskondlike ülesandeid. Kuid neis endis ei ole veel toimunud murrangut, neil puuduvad veel paljud sellised iseloomujooned, mis peavad olema omased nõukogude inimesele. Nad vaatavad meie nõukogude elule külma, kiretu pilguga, mõistmata seda, et nende ülesanne on olla aktiivne võitleja, eesrindlik ehitaja.

Ajaloo-keeleteaduskonna IV kursuse saksa filoloogide rühmavanem Ruth Riispere on korralik üliõpilane. Ta õpib hästi, ei puudu loenguilt, hoolsalt täidab ta oma rühmavanema-kohuseid. Esimesel pilgul näib, et meil on tegemist väga tubli nõukogude üliõpilasega. Et see aga siiski täiesti nii pole, selgub juba sm. Riispere esimestest lausetest, kui ta vastab küsimusele, kas ta on kunagi huvi tundnud selle üle, miks tema rühma üliõpilane sm. Mei sageli puudub, või kas ta on teda korralle kutsunud.

„Dekanaadis ei ole mulle öeldud, et ma seda tegema pean. Keegi ei ole seda senini minult nõudnud. Puudumised olen küll alati sisse märkinud. Muidugi, kui nõutakse, võin ma ju ka põhjusi küsida...“

Kui nõutakse... Aga kas siis alati tuleb oodata nõuet, käsku? Oleme ju meie ise huvitatud sellest, et meil oleks tubli, tore ja ühtne nõukogulik kollektiiv, et

Eesrindlik kursusekolmik

Õppeaasta esimestest päevadest peale on ajaloo-keeleteaduskonna vene filoloogia I kursus, mis koosneb peagu ainult kommunistlikest noortest, näidanud ennast aktiivse rühmana. Tuleb märkida kursusekolmiku — komsomoli grupiorganisatori sm. Basseli, kursusevanema sm. Kovalt ja ametiühingu organisatori Sõssojeva hästi organiseeritud ja kooskõlastatud tööd. Osates hästi ühendada isiklikku initsiatiivi rühma soovidega on kolmik saavutanud väljapaistvaid tulemusi: kõik üliõpilased astusid ametiühingusse ja vastastikuse abistamise kassasse, võtavad aktiivselt osa kirjandusringi tööst; omapoolset initsiatiivil hakati igal nädalal korraldama poliitinformatsiooni ja kirjanduslikke vestlusi, mis lähevad üle huvitavateks diskussioonideks.

viiake läbi loenguid aktuaalsetel teemadel ja ühiseid külskärke kinoteatritesse.

Kursusekolmik on eeskujuks kõigile üliõpilastele ka õppestiispliini ja -edukuse osas. Loenguilt puudumised ja muud distsipliinirikumised ei jää tähelepanematuks, üliõpilased võtavad aktiivselt osa marksismi-leninismi aluste seminaridest.

Kõnesolev kursusekolmik on oma tööedu saavutanud tänu aktiivsele reageerimisele puudustele, üliõpilaste ühiskondliku aktiivsuse tähelepanelikule kasvatamisele ja kolmiku liikmete tegevuse pidevale kooskõlastamisele.

V. Boikov

Paranevad iseseisva õppimise tingimused

Õppeosakonna korraldusel on üliõpilastele iseseisvaks õppimiseks õhtuti avatud järgmised auditooriumid:

- 1) TRÜ peahoones auditooriumid 4 ja 6 kella 17—22 iga päev, välja arvatud esmaspäev ja neljapäev.
- 2) Aia tän. 46 metsandusteaduskonnas tuba 18 iga päev kella 18—22.

5) Ülejõe linnaosas elunevatele üliõpilastele on avatud veterinaarteaduskonna patoloogilise anatoomia auditoorium iga päev kella 18—22.

TRÜ kunstilise isetegevuse 3. olümpiaadi läbiviimise juhend

(Järg. Algus vt. „TRÜ“ nr. 30 ja 32)

i) Kirjandusliku ja muusikalise omaloomingu ja kujutava kunsti hindamisel arvestatakse teaduskonnale punkte kõigi esitatud tööde hinnete summa suuruses, kusjuures ei arvestata alla 4 punkti hinnatud töid.

j) Fotokunsti hindamisel arvestatakse teaduskonnale punkte teaduskonna kolme parema võistleja kolme esitatud foto keskmise hinde summa suuruses.

k) Kõnevõistlusel arvestatakse teaduskonnale punkte teaduskonna kolme parema esineja esinemise hinde summa suuruses.

l) Klubi kollektiivide poolt esitatud ettekandeist arvestatakse teaduskonnale punkte valemite 4b ja 4h alusel, kusjuures y on korutatud koefitsiendiga 3; y, a, n, z ja A on kehtivad eespool märgitud tähendused ja x tähistab ettekandest osavõtjate arvu vastavast teaduskonnast.

Märkus: Iga klubikollektiivi liikme harjutuselt puudumisel arvestatakse teaduskonnale 1 miinus-punkt, millede summa lahutatakse hiljem klubikollektiivi arvel saadud punktide arvust.

5) Lõppülevaldustel esitatava repertuaari valib välja žürii ja vastavate ettekannete eest teaduskonnale punkte ei arvestata.

6) Teaduskondade lõplik paremusjärjestus arvutatakse valemi järgi — $R = T + P + K$, kusjuures T on teaduskonna piires kulgenud isetegevuse eest arvestatav punktide arv, P on kirjandusliku ja muusikalise omaloomingu, kujutava kunsti jt. alade eest arvestatav punktide arv; K — klubikollektiivide esinemistest teaduskonnale arvestatav punktide arv ja R — teaduskonna lõplik punktide arv.

suguste kohustusteta peale õppetöö (sm-d Käbin, Hiio, Pall, Mutso, Mälborg jt.). Aga ka need üliõpilased poevad nüüd üliõpilaste üleskõrmatuse vastu võitlemise loosungi taha. Kujukas näide selle kohta on IV kursuse inglise filoloog Elfriede Pintselt. Alpooltõudud kõnelus, mis toimus hiljuti sm. Pintselti ja komsomoli grupiorganisatori vahel, näitab seda selgesti:

Grupporg: „Sina, sm. Pintselt, peaksid tingimata ühe poliitilise enesetäiendamise teema läbi töötama. See aitaks sind tubliti nõukoguliku maailmavaate omandamisel. Pealegi pole sul erilisi ühiskondlikke ülesandeid.“

Sm. Pintselt: „Kuidas nii? Mina olen ju teatri- ja kinovolinik. Ja kust sa võtad, et minu maailmavaatega on midagi korraldada? Sm. Pintselt näib õigustatult solvununa.“

Grupporg: „Terve rühm ju teab, et sa teatriloolikuna pole midagi teinud — keegi pole sinu kaudu saanud teatripäasmeid. Kui sinult neid küsiti, ütlesid sa, et igalüks võib neid kassast ise saada.“

Sm. Pintselt: „No kui sa nii kangesti tahad, siis võin ju sulle järgmiseks korra selle teatripileti tuua, et sa rahule jääksid.“

Nende oma sõnadega näitas sm. Pintselt selgesti, et ta tööpoolest pole omandanud õiget nõukogulikku maailmavaadet.

Meie ülikool sammub kindlalt tõusuteed. Me oleme kõrvaldanud ülikoolist kõige reaktioonilisemad, Nõukogude riigile võõrad elemendid ja võtame otsustavalt printsiipialse seisukoha kõige suhtes, mis on meile otseselt vaenulik. Meie järgmiseks sammuks aga on asuda rängesse võitlusesse nende igasuguste igandivarjunditega, väikekodanliku mõtteviisi jäänustega, mis muidu ausaid üliõpilasi takistavad saamast tõeliseks nõukogude inimesteks. Selleks õppigem ja uurigem visalt marksistlik-leninlikku teooriat, parimat ja kindlaimat relva ideoloogilisel rindel!

S. Uustalu

Vastutav toimetaja J. Feldbach

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNÜ komitee ja ametiühingu komitee häälekandja

Nr. 35 (82) Reedel, 17. novembril 1950. a. III aastakäik

Kohalike nõukogude valimiste eel

Täpselt kuu aega lahtud meid veel tähtsast päevast — Eesti NSV kohalike nõukogude valimiste päevast. Valimistele läheb meie töötav rahvas vastu suure patriootilise tõusu tähe all, uute tööangelaste-gudega tehastes ja põllumajandus-ses, poliitilise selgitustöö otsustava hoogustamisega.

Ka TRÜ kollektiiv annab oma panuse valimiseelses selgitustöös. Paljudele õppejõududele ja üli-õpilastele usaldatai vastutusrikas töö valimiste ringkonna- ja jaoskonna-komisjonide liikmetena. Mitusada üliõpilast ja õppejõudu töötab agi-taatoritena. Meie ülikooli šeflusalu-ne agitatsioonipunkt nr. 8 on sm. Raudsepa juhtimisel tõusnud pari-mate agitpunktide hulka Tartus. Ulatuslikku tööd tehakse ka loen-gulise propaganda osas. Õigustea-duskonna õppejõududest ja vane-mate kursuste üliõpilastest moodus-tati lektorite grupp, mille liikmed esinevad valijale loengutega agi-tatsioonipunktidest ja kaitstest. Ka ELKNÜ TRÜ Komitee ja ÜTÜ nõu-kogu kutsusid neil päevil ellu oma lektorite grupi, millel seisab ees väga suur töö loengulise propagan-da korraldamise alal.

Suhteliselt nõrgemaks on aga seni jäänud valimiseelne selgitustöö üli-kooli kollektiivis endas, piirdudes peamiselt vaid poliitinformatsio-onidega. Vähe on tõstatatud noorte valijatega, kes tänava esmakordselt kasutavad oma kõrget õigust

võtta osa valimistest. Ei ole veel korraldatud noorte valijate õhtuid, küsimuste ja vastuste õhtuid ja muid taolisi üritusi. On selge, et komsomoli- ja ametiühinguorgani-satsioonidel tuleb valimiseelset sel-gitustööd ülikooli kollektiivi hulgas tugevasti hoogustada.

Valimiseelset tööst on eemale jäänud ka ülikooli kino-lektoo-rium. Mitte ükski siin peetud loen-guist ei ole seotud valimiste ette-valmistamisega. Ka ÜTÜ nõukogu poolt korraldatavais üliõpilaskooli-lis-tes loengutes ei ole valimised seni kajastamist leidnud.

Ka agitaatorite töös tuleb mõnda-gi veel parandada. Tuleb saavuta-da olukord, kus eranditult iga agi-taator töötab eesrindlikult ja aren-dab süstemaatilist selgitustööd val-ijate kodudes. On tarvis silmas pidada seda, et agitaatorite hästi organiseeritud ja hoolsast tööst ole-neb suurel määral valimiste hea kordaminek.

Kasvatada meie inimestes nõu-kogu patriootismi ülevat tunnet, armastust ja ustavust meie suurele kodumaale ja nõukogude võimule, organiseerida massides töövaimus-tuse uut tõusu ja organiseerida üli-kooli kollektiivi liikmeid järjest ulatuslikumalt osa võtma ühis-kondlikust tööst — see on meie partei-, komsomoli- ja ametiühingu organisatsioonide tähtsaim ülesanne kohalike nõukogude valimiste eel.

KINDLALT RAHU KAITSSEL

Koos kogu maailma progressiivsete üliõpilastega tähistab ka Tartu Riiklik Ülikool täna rahvusvahelist üliõpilastepäeva kui oma kallist püha.

Rahvusvaheline üliõpilastepäev langeb tänava ühte teise suure tähtpäevaga — eile avati Varssavis teine ülemaailmne rahupooldajate kongress. Meie kõigile on hästi teada sündmused, mis eelnesid kong-ressi algusele. Tunneme inglise valitseva imperialistliku kliki alatuid manöövreid, mis tegid võimatuks kongressi läbiviimise Inglismaal Sheffieldi linnas, nagu see varem oli ette nähtud. Teise ülemaailmse rahupooldajate kongressi saadikute enamusele viisade andmisest keel-dumisega paljastas Inglise tööerakondlik valitsus miljonite ausate inimeste ees kõrgis maailma maades end imperialismi agendina, Wall Streeti kuuleka teenrina, demokraatia avaliku vaenlasena. Koos kogu progressiivse inimkonnaga häbimärgistame ka meie Attlee valitsuse alatut tegevust, antud lubaduste küünilist jalgade alla tallamist tema poolt. Me avaldame kirglikku protesti sellise demokraatiavastase tegevuse vastu.

Oleme ühtlasi uhked seeütle, et imperialistidel ei õnnestunud ajada nurja teist ülemaailmset rahupooldajate kongressi. Küllalislakke Poola demokraatlik valitsus löi kõik võimalused kongressi läbiviimiseks Varssavis. Märatsegu imperialistid oma võimetuse vihas: delegaadid, kelle kogunemist Inglismaale nad takistasid, tulid kokku Varssavis ja väljendavad siin sadade miljonite inimeste tahet, keda nad esin-davad. Ja nende kaugelt üle poole miljardi inimese nimel hüütakse kongressi triibüünilt: „Ajame nurja sojahutajate räpased plaanid! Rahurinne on võitmatu! Rahu rahvastele!“

Oleme sügavalt uhked, et kuulume nõukogude üliõpilaskonna rida-desse, kelle poole tänasel rahvusvahelisel üliõpilastepäeval armastuse ja lootusega vaatavad demokraatlikud üliõpilased kõrgis maailma maa-des. Nagu kogu nõukogude rahvas, nii ka nõukogude üliõpilaskond on eesrindlikuks võitlejaks rahukaitsjate hiiglaslikus armees. Ka meie, Tartu Riikliku Ülikooli üliõpilased, võime uhkusega raporteerida, et oleme oma hoolika ja innuka tööga andnud oma panuse Nõukogude kodumaa — rahu kindla kantsi — tugevdamiseks, tema võimsuse kas-vuks.

Meie kirglik tahe kaitsta rahu ja meie otsustav hukkamõist uue sõja õhutajate väljenduvad täna õhtul kell 18 aulas toimuv pidulik-koosolekul, mis on pühendatud rahvusvahelisele üliõpilaste-päevale ja teise ülemaailmse rahupooldajate kongressi avamisele. Kõnega esineb koosolekul ELKNÜ Keskkomitee üliõpilasnoorsoo osakonna juhataja sm. V. Blumfeldt.

Võtkem kõik osa rahvusvahelisele üliõpilastepäevale ja teise üle-maailmse rahupooldajate kongressi avamisele pühendatud pidulikust koosolekust. Kujunegu see koosolek meie rahutahte võimsaks demon-stratsiooniks, väliendugu siin meie kirglik protest nende alatute vahen-dite vastu, millega imperialistid püüavad takistada rahupooldajate võimast liikumist!

ELKNÜ TRÜ Komitees

Kino-lektooriumi tööd tuleb parandada

Hiljuti arutati ELKNÜ TRÜ Ko-mitee koosolekul ülikooli kino-lek-tooriumi töö küsimusi. Ilmnes, et saavutuste kõrval esines kino-lek-tooriumi töös ka rida tõsisid puu-dusi, töö kandis juhuslikku iseloo-mu, üliõpilaste osavõtt oli vähene. Lektooriumi töö parandamiseks komitee otsustas, et teaduskonda-des, ühiselamutes jm. ei tohi kol-mapäeviti kino-lektooriumi töö ajaks planeerida muid üri-tusi, selle asemel tuleb üliõpilasi suunata lektooriumi. Ka kursuste

kultuuriorganisaatorid ja kinovo-linikud peavad tegema üliõpilaste hulgas ulatuslikku selgitustööd, et tagada rohket osavõttu lektooriumi üritustest.

Ka teaduskondade komsomoli- ja a/ü büroodel tuleb senisest palju enam tähelepanu pöörata kino-lek-tooriumi tööle ja üliõpilaste osavõtu kindlustamisele sellest. Alles siis kujuneb kino-lektoorium kommuni-stliku kasvatustöö tähtsaks keskuseks ülikoolis.

Uutele võitudele!

(N. A. Bulganini kõnest Moskva Nõukogu pidulikul koosolekul 6. novembril 1950)

...Suure Sotsialistliku Oktoobri-revolutsiooni kolmekümne kolman-dat aastapäeva võtab nõukogude rahvas vastu suurte edusammudega kõigil poliitilise, majandusliku ja kultuurielu aladel.

...Nõukogude Liidu poolt rahuli-ku arengu aastail saavutatud edu on meie rahvas veelgi tugevandanud nõukogude patriootismi tunnet, mille jõud, nagu õpetab seltsimees Stalin, seisab selles, et tema aluseks ei ole rassilised või natsionalistlikud eel-arvamused, vaid rahva sügav usta-vus ja truudus oma kodumaale, kõigi meie maa rahvaste töötajate vennalik koostöö.

...Valitsus kulutab suuri summa-sid sotsiaalseteks ja kultuurilisteks üritusteks. Sõjajärgseil aastail on meie maal taastatud ja ehitatud tu-handeid uusi koole, raamatukogu-sid ja lasteasutusi ning suurel hul-gal haiglaid, sanatooriume, puhke-kodusid, klubisid, teatreid ja kino-sid.

Algkoolides, seitsmeklassilistes koolides ja keskkoolides, tehniku-mides ja teistes keskkõppeasutistes õpib 37 miljonit inimest. Kõrge-mates õppeasutistes õpib 1 250 000 üliõpilast, mis rohkem kui 400 000 võrra ületab nende sõjaeelse arvu.

Edukalt arenevad nõukogude kir-jandus ja kunst, mis teenivad meil rahva huvisid ja on nõukogude ini-meste kommunistliku kasvatamise tähtsaks vahendiks.

On kasvanud teadusliku uurimise asutiste võrk. On astutud uued suured sammud ülesande lahenda-

misel, mille seadis seltsimees Stalin nõukogude teadlastele: „Mitte ai-nult järele jõuda teaduse saavutus-tele väljaspool meie maa piire, vaid need ka ületada.“ Aatomienergia saladuse avastamise järel on meie teadlased paljude teiste suurte töö-dega ja avastustega aidanud kaasa tehnilisele progressile, meie rahva-majandusplaanide täitmisele ja üle-tamisele.

Käesoleval aastal läbiviidud loo-vad diskussioonid keeleteaduse ja füsioloogia küsimustes on viinud edasi meie nõukogude teaduse arengut.

Erakordselt suure tähtsusega olid seltsimees Stalini sõnavõetud diskus-sioonid keeleteaduse küsimustes, mis kindlustasid põhjaliku murren-gu eelkõige sellel teadusalal. Näi-dates, et teadus ei saa areneda ja edeneda arvamuste võitlusest, krii-tikavabadusest, vananenud vorme-lite ja järelduste uttega asendami-seta, avas seltsimees Stalin kogu nõukogude teaduslikule mõttele laialdased perspektiivid uute üles-annete lahendamisel, mis seisavad meie riigi ees.

...Nõukogude ühiskonna arengu käigus omandab järjest suurema tähtsuse meie kaadri ideelis-teoree-tiline karastamine. Sotsialismilt kommunistlike ülemineku tingimused kohustavad meid tõstma kõrge-male astmele kogu ideoloogilise töö, parandama veelgi töötajate kommu-nistliku kasvatamise üritusi.

Kommunisti ei saa üles ehitada, ilma et oleks täielikult üle saadud kapitalismi igandeist meie inimeste

teadvuses. Sellepärast tulebki in-tensiivsemalt võidelda töösse ja sot-sialistlikku omandisse, riiklikest huvidest kinnipidamisesse mitmesu-guste mittekommunistliku suhtumi-se avalduste vastu. Tuleb otsusta-valt välja juurida kodanlikud mõ-jud teaduse, kirjanduse ja kunsti alal, sihikindlalt täiustada tööd meie kõigi erialade kaadri mark-sistlik-leninliku kasvatamise alal, aidata tal omandada teadust ühiskonna arengusadustest.

Meie kommunistlik partei kutsub üles mitte rahulduma saavutatuga ja mitte joovastuma edusammudest. Ei oleks nõukogude inimeste vää-riline mitte märgata kaadri mark-sistlik-leninliku kasvatamise alal, aidata tal omandada teadust ühiskonna arengusadustest.

...Meie töös puuduste vastu võit-lemise ustavaks ja läbiproovitud vahendiks on bolševistlik kriitika ja enesekriitika. Partei õpetab, et kriitika ja enesekriitika, mis on üks nõukogude ühiskonna liikuma-panevaid jõude, aitab otsustavalt kõrvaldada vana, oma aja ära elan-ut ja rajada teed uuele, eesrind-likule, progressiivsele. Sellepärast tuleb kriitikat ja enesekriitikat ka-sutada mitte vahetevahel, vaid ala-liselt. Kriitika ja enesekriitika peab olema pidevalt tegutsevaks relvaks, mis on suunatud kogu meie töö pa-randamisele.

Puuduste likvideerimine poliiti-lises kasvatuses, majanduslikus ja kultuurilises ülesehitustöös annab võimaluse avastada uusi sotsialist-liku tootmise kasvu allikaid ja see-ga kiirendada meie liikumist teel kommunisti poole.

Pearaamatukogust

Korraldatakse lugejate konverents

TRÜ Pearaamatukogu on viima-sel ajal teostanud oma töös mõnin-gaid uuendusi ja parandusi, et paremini teenindada lugejaid ja paremini abistada meie ülikooli õppe- ja teaduslikku tööd. Kuid siiski esineb raamatukogu töös veel küllalt puudusi ja vigu, mille esiletõstmiseks ja kõrvaldamiseks lugejad võiksid tõhusalt kaasa aidata.

Et kuulda võimalikult paljude lugejate, nii üliõpilaste kui ka õppejõudude seisukohti ja ette-paneid, selleks korraldab pea-raamatukogu teisipäeval, 21. no-vembril, s. a. algusega kell 18 aru-anduskoosoleku lugejatele.

Pearaamatukogu loodab võimali-kult paljude lugejate osavõttu ja ootab õiglast kriitikat. Küsimusi ja ettepanekuid on soovitatav esitada juba varem kirjalikult.

Bibliograafia keeleteaduse küsimustes

Seoses seltsimees Stalini viimaste tööde ilmumisega, mis valgustavad keeleteaduse küsimusi, eriti mark-sismi keeleteaduses, on TRÜ Pea-raamatukogu poolt koostatud bib-liograafia kirjutiste kohta, mis käsitlevad keeleteaduse küsimusi alates 9. maist, kui „Pravda“ veer-gudel avati vaba diskussioon keele-teaduse küsimustes. Seni on regist-reeritud kokku 148 kirjutist. Kar-toteek on kasutamiseks välja pan-dud pearaamatukogu bibliograafia sektoris, kusjuures seda täiendat-akse pidevalt uute keeleteadus-liku tööde ilmumisel.

M. Liblik

Kirjanduslik näitus

Suure Sotsialistliku Oktoobri-revolutsiooni 33. aastapäeva tähis-tamiseks on TRÜ Pearaamatukogu ruumides korraldatud raamatunäi-tus, mis selgitab Oktoobrirevolutsio-ni ettevalmistust, võitu, NSV Liidu rajamist, kindlustamist ja kommunisti ülesehitust NSV Liidu.

Eksponaadid algavad Kommunist-liku partei manifestiga, V. I. Lenini ja J. V. Stalini vastavastuslike töödega ning UK(b)P ajalugu ja tegevust käsitleva kirjandusega. Väljapanekute hulgas näeme 1918. a. konstitutsiooni väljaannet, Lenini ja Stalini usustavate võitlus-kaslaste bibliograafiat; töid, mis näitavad, kuidas Nõukogude riik kujunes maailma võimsamaks suur-riigiks, demokraatia ja rahu kant-siks.

E. Vigel

A. F. Klimov — väljapaistev nõukogude teadlane

Nõukogude koduloomade anatoo-mia arendamisel omab silmapaist-vat kohta ja esineb keskeks kujuna professor Aleksei Filippovitš Kli-mov. Ta nimi kerkib esile mitte üksnes ülikooli professorina ja teadusliku uurijana, vaid ka kodu-loomade anatoomia õpperaamatute autorina ja Klimovi nimelise kool-konna asutajana Nõukogude Liidus. Et Klimov alustas oma kutselisi õpinguid Tartus, olles endise Tartu Veterinaarinstituudi üliõpilane, siis teeb viimane asjaolu tema meile eriti lähedaseks. Kuna käesoleval aastal tähistatakse A. F. Klimovi surma 10. aastapäeva, siis peatume lähemalt tema kutselise etteval-mistuse ja edasise viljaka töö juu-res loomaanatoomia alal.

A. F. Klimov sündis 4. veebrua-ril 1873. a. talupoja perekonnas nüüdses Gorki oblastis. Olles lõpe-tanud Nižni-Novgorodi vaimuliku seminari, astub ta aastal 1900 Tartu Veterinaarinstituudi üliõpi-laseks. Nõrga tervise pärast on ta sunnitud õpingud kat-kestama 1902. a. kevadsemest-riil ja immatrikuleeritakse sama aasta sügissemestril teist-kordselt. Oppetöö kõrval arendab A. F. Klimov ka revolutsioonilist tegevust, mille tagajärjel ta seisab politsei alatise järelvalve all. En-dise Tartu Veterinaarinstituudi säilinud dokumentidest nähtub, et politsei jälitab A. F. Klimovit nii Tartus kui ka kodukohas, eriti aga Klimovi tegevust õppetöö vahe-ajal. Pideva jälgimise tulemusena teatab Liivimaa sandarmivalitsuse Tartumaa osakonna ülem kirjaga 6. V 1903. a. Tartu Veterinaarinsti-tuudi direktorile, et üliõpilane A. F. Klimov on tema poolt vastu-tusele võetud poliitilistel motiivi-del. Hiljem selgub, et Klimovit süüdistatakse streikidest osavõtimi-ses, illegaalse kirjanduse säilitami-ses ja levitamises. Seega lõpeb Tartu periood Klimovile kurvalt: temalt võetakse kolmeks aastaks õigus Tartus elamiseks, ta kustuta-takse Veterinaarinstituudi üliõpi-laste nimekirjast.

Peale 3-aastast karistusaaja kand-mist astub Klimov Kaasani Veteri-naarinstituuti ja lõpetab selle ki-i-tusega. Tähelepanuvääriv on Kli-movi julge ja mehine väljaastu-mine Tartu Veterinaarinstituudi direktori ees. Ta ei tunnista ennast milleski süüdi, vaid nõuab Tartu Veterinaarinstituudi direktorilt tun-nistust selle kohta, et ta 1) on lahkunud Tartu Veterinaarinsti-tuudist politsei süü läbi, mitte nõrga õppeedukuse tõttu, nagu esi-lõrgelt tunnistusele oli märgitud ja 2) on olnud Tartu Veterinaarinsti-

tuudi II kursuse üliõpilane ning õiendanud kõik I kursuse eksamid ja osa II kursuse eksameid, mitte rahuldudes üldise märkusega, et on õppinud Tartu Veterinaarinsti-tuudis 2 aastat. Saanud tõendi soo-ritatud eksamite kohta, immatriku-leeritakse ta 1907. a. Kaasani Vete-rinaarinstituudi II kursuse üliõpila-seks.

Peale Veterinaarinstituudi lõpeta-mist jäetakse ta assistendiks kodu-loomade anatoomia kateedri juur-de, kus ta töötab prof. Tretjakovi juhatusel kuni 1916. a., millal ta valitakse Novotšerkasski Veteri-naarinstituudi histoloogia ja emb-rioloogia professoriks. Pärast Suurt Oktoobrirevolutsiooni kutsutakse Klimov Moskva Veterinaarinsti-tuudi professoriks koduloomade anatoomia alal, kus äkiline surm katkestab ta töö 10. aprillil 1940. a.

Klimovi lai eruditsioon, tema suured kogemused ja sobivus uri-jaks, pedagoogiks, lektoriks ja organiseerijaks ilmnesis täies ula-tuses alles nõukogude võimu ajal, mis talle pakkus avaraid võimalusi teaduslikuks tööks. Oma töödes Klimov ei olnud traditsioonide ori, ta näitas julgust ja otsustavust uute normide ja seisukohtade esi-tamisel. Ta loobus senini koduloo-made anatoomias valitsenud kitsa-rinnalisest deskriptiivsest suunast ja lähenes õpitavale organismile laial, võrdlevanatoomilisel taustal. Ta püüdis siduda üksikorgani ehi-tust tema arenemise ajalooga ja talitlusega, antud organismi biolo-giliste iseärasustega ja tema ole-masolu tingimustega antud ajaloo-lisel perioodil. Klimov töötas välja uue nõukoguliku meetodika kodu-põhilised vaated uue koolkonna loomade anatoomia käsitlemiseks ja esitas uue organsüsteemide jao-tuse kava.

Klimov oli produktiivne teadus-likkude tööde juhustaja. Ta mur-dis senini valitsenud rutiini looma-anatoomias ja lõi uue, nõukogude loomaanatoomia koolkonna. Oma olemusest andis Klimov edasi oma õpperaamatutes. Anatoomiliste probleemide lahthimõtestamisel ka-sutas Klimov dialektilis-materia-listlikku meetodit ja maailmavaa-det, mis andis uue suuna looma organismi ehituse uurimiseks ja mõistmiseks.

Klimovi ideed leidsid rakenda-mist tema ja ta rohkearvuliste õpi-laste poolt. Tema tööd kasvavad ja laienevad auks nõukogude tea-dusele ja meie suurele kodumaale.

Prof. E. Vau

Umbne õhkkond eesti keele ringis

Seltsimees Stalini ajaloolised teosed keeleteaduse küsimustes tähendasid põhilist murrangut nõukogude keeleteaduses, panid aluse tema kiirele arengule. Ka meie ülikoolis on keelte õpetamine ja sellealane uurimistöö seltsimees Stalini poolt näidatud suundade alusel viidud marksistlikele alustele. Võib-olla ainsaks kohaks, kus murrang meie keeleteaduses kajastunud ei ole, on UTÜ eesti keele ring.

Eesti keele ring (esimees R. Kull, teaduslik juhendaja dots. A. Kask) pole tänaseni oma teemaatikas suutnud vabaneda elukaugusest ja ebaaktuaalsusest, mis on võõras nõukogude eesrindlikule teadusele. Ringi tööplaan on põhiosistes näitab keeleteaduse parteituse kontseptsioonide säilimist ringi töös. Tööplaanis on öeldud, et „peaõhk ringi töös on pandud eesti kirja-keele ja rahvakeele suhete uurimisele ning läänemere keelte sõnavara uurimisele, millele lisanduvad üksikud uurimused keele ajaloo alalt“. See parteitust ja apoliitilisust väljendav formuleering võiks olla töö aluseks ka igale kodanlikele uurimisasutisele.

Elukaugust esineb ka üksikute teemade juures. Sellised teemad nagu „Välte varieerumisest tänapäeva eesti ühiskeele häälduses“, „Possessiivsest lausestruktuurist soome-ugri keeltes“ jt. ei vaja kommentaare. Ring andis küll kaks ettekannet ületeaduskonnale konverentsile, kus arutati murrangut

gut nõukogude keeleteaduses, kuid ringis endas seltsimees Stalini uusi teoseid ja nende tähtsust tutvustatud ega arutletud ei ole. See on tõsine lünk ringi töös.

Kõige mainitu juures ei ole ime, et ringi liikmed on kaotanud usalduse ringi töö suhtes. Viimasest ringi koosolekust võttis osa vaid paar üliõpilast vanematelt kursustelt, enamus osavõtjaid olid esimese kursuse üliõpilased, kes ringi perspektiivitu tööstili nähtavasti veel ei tunne.

Väga ilmekalt kajastuvad eesti keele ringi töö puudused UTÜ IV teaduslikule konverentsile suunatavate ettekannete projektis. Esitatud kolmest teemast ei käsitle ükski suurt murrangut meie keeleteaduses. Teemad on ebakonkreetsed ega rahulda tegeliku elu vajadusi.

Väga nõrgalt on eesti keele ringi tööd suunanud UTÜ ajaloo-keeleteaduste osakonna nõukogu (esimees A. Liim, teaduslik juhendaja prof. P. Ariste). Mõlemad on heaks kiitnud nii ringi tööplaan kui ka teaduslikule konverentsile suunatavate ettekannete projekti, hoolimata neis leiduvast suurtest puudustest.

On tingimata tarvis, et eesti keele ringi töös toimuks murrang ja tehtaks otsustav lõpp sumbunud õhkkonnale ringis.

U. Siimann,
UTÜ nõukogu aseesimees.

Tihedas kontaktis vennasvabariikide astronoomidega

UTÜ astronoomiaringi saavutuste hulka kuulub tihedate sidemete loomine vennasvabariikide vastavate teaduslike ringidega. Nii on loodud kontakt Üleilidulise Astronoomilis-Geodeetilise Ühingu Moskva, Kuibõševi, Simferopoli ja Riia

osakondadega ning Moskva planeetaariumi astronoomiaringiga. Meie ringi esindajad on moskvalasi ja riialasi korduvalt külastanud ning vahetanud nendega töökogemusi.

H. Eelsalu

Teooria ja praktika käsikäes

Kuigi mullateaduse ring on põllumajandusteaduskonnas töötavaist UTÜ ringidest noorim, on ta siiski saavutanud juba küllalt tunnustavate saavutuste. Kaks korda kuus toimuvad ringi töökoosolekud, kus kantakse ette referaate mullateaduse ja agrokeemia probleemidest.

Ringi liikmed rakendavad teooriat ka praktikas. Nii korraldati katseid granuleeritud väetistega šeffusaluses Jüriõõ kolhoosis. Väga õpetlik oli ka ekskursioon Kuuste valla kolhoosidesse, kus tutvuti TA Põllumajanduse Instituudi poolt teostatud happeste muldade lupjamiskatsetega.

H. Hein

Följetonide ja karikatuuride võistlusest

ELKNÜ TRÜ Komitee, TRÜ Ametiühingu Komitee ja ajalehe „Tartu Riiklik Ülikool“ toimetuse poolt väljakuulutatud följetonide ja karikatuuride võistlusele saadetavate tööde läbivaatamiseks ja hindamiseks on nüüd moodustatud žürii. Žürii esimeheks on ajalehe „TRÜ“ vastutav toimetaja sm. J. Feldbach, kuna liikmetena kuuluvad žürii koosseisu ajalehe „TRÜ“

vastutava toimetaja asetäitja sm. K. Taev, TRÜ A/Ü Komitee liige sm. L. Raudsep, ELKNÜ TRÜ Komitee liige sm. A. Tamm ja kirjandusringi juhatus liige sm. J. Mitt.

Tuletame veel kord meelde, et võistlustööde äraandmise tähtpäevaks on 20. november s. a. Rutake võistlustööde äraandmisega!

L. N. Tolstoi mälestamine TRÜ-s

Mõne päeva pärast, 20. novembril täitub 40 aastat suure vene kirjaniku Leo Tolstoi surmast.

Tolstoi jäädvustas oma nime vene ja maailma kultuuri ajalukku suurepärase kirjanikuna, kes kajastas oma loominguga väga tähtsat ajajärku vene ühiskondlikus elus — 1861. a. reformidest kuni 1905. aasta revolutsioonini.

V. I. Lenin oma ajaloolistes artiklites L. N. Tolstoi vaatles teda kui vene revolutsiooni peeglit, kes kajastas oma loomingus vasturääkivusi kogu 1905. aasta revolutsiooni eelses elus.

Ülikooli ametiühing, UTÜ ning vene kirjanduse ja eesti kirjanduse kateeder kavatsevad ühise üritusena Leo Tolstoi surma-aastapäeva tähistamiseks läbi viia koosolekut, kus esinevad vene kirjanduse kateedri õppejõud, vene kirjanduse ja eesti kirjanduse ringi liikmed.

Vene keele ja kirjanduse kabinetis on avatud Tolstoi pühendatud näitus, kus on välja pandud L. N. Tolstoi põhiteosed ning rikkalik pildimaterjal Tolstoi elust. Eri vitriinis on esitatud ülevaateid ja sõnavõtte Tolstoi kohta.

Tolstoi loomingut tutvustamisele on pühendatud ka paljude praktilise vene keele ringide novembrikuu tööõhtud.

„Vabaduse laulik“ „Vanemuise“ laval

Eesti nõukogude helilooming on helilooja Eugen Kapi ja luuletaja Paul Rummo koostöö tulemusel rikkastunud uue ooperiga „Vabaduse laulik“, mis on pühendatud luuletaja Juhan Sütiste mälestusele.

Lauliku kuju ooperis on antud seoses suurte sündmustega eesti rahva elus — nõukogude võimu taastamine Eestis 1940. a., Suur Isamaasõda ja Nõukogude Eesti vabastamine. Ooper ei piirdu mitte ainult vabaduse lauliku kujuga. Esitatud on rida võitlejate karaktereid. Tõetruult on joonistatud Armu, Laiu, madruse ja grusiinlase kujud. On antud rida rahvastseene: tööliste demonstratsioon 1940. a. ajaloolistel juunipäevadel, partisanide võitlus Suure Isamaasõja ajal, Tallinna vabastajate kohtumine elanikega.

Paul Rummo libretot tuleb pida üldiselt õnnestunuks. Hästi on esile toodud ooperi idee — rahva vabaduse eest võitlemine. Tõetruult on kujutatud rahvalaulikut oma luulega võitlusvaimu sütitamas. Ent libretos leidub ka puudusi, millele arvustas on juba tähelepanu juhtunud. Mis puutub ooperi muusikasse, siis on E. Kapp ooperis õnnestunud väljendand eesti rahva vabadusvõitlust. Ainult imestama peab, miks ei ole ooperis ühtki meeldejäävat aariat.

Nõukogude Eesti esimese täna-

päevateemaatilise ooperi võtmist RT „Vanemuine“ mängukavva tuleb soojalt tervitada. Kahju on vaid sellest, et lavastaja K. Ird ei ole igakord leidnud õiget suunda ja lahendust ning pole vältinud kõiki teoses leiduvaid vigu.

1. pildis on tegevuse tsentrumi toodud kohvik, mille tõttu tööliste demonstratsioon jääb täiesti lava taha. Viimasest kuulme ainult laulu ja näeme tõusmas paari lippu. Pealegi on lippude tõusmine lavatehnoloogilist lahendatud väga primitiivsel. Oigem oleks olnud kohvik asetada lava ühele küljele, sest siis oleks olnud näha ka demonstratsiooni ja oleks võimalik vältida libreto viga — tööliste kogunemine oleks toimunud väljaspool kohvikut. 2. ja 3. pilt on lahendatud paremini. 3. pildis ainult häirib võitlejate liiga vaba kõndimine eesliinil. Lavastuse parimaks tuleb lugeda 5. pilti, mis annab patriootlikult ja elulähedaselt edasi partisanide võitlusvaimu.

Viimases pildis tundub võõrastavana suhtumine peategelasse Rausse. Miks austatakse ülestõstmisega ainult Laidu, mitte aga ka vabaduse laulik, kelle luule oli võitlusrelvaks karmil okupatsioonijärgel? Lõppstseenis jääb luuletaja hoopiski vait, selle asemel et koos rahvaga laulda suurele Stalinile.

Osatäitjaid tuleb tunnustavalt märkida Armu kehastajat Elsa

Kommunistlike noorte elu

Võitluses kodanlike igandite vastu üliõpilaste teadvuses

Arstiteaduskonna komsomolialgorganisatsioon korraldas hiljuti lahtise koosoleku küsimuse „Mil-line peab olema nõukogude arstiteaduskonna üliõpilane“ arutamiseks. Huvi aruteldava teema vastu oli teaduskonna üliõpilaste hulgas äärmiselt suur, mistõttu suur auditoorium täitis koosoleku alguseks viimase kohani.

Pikema ettekandega esines kommunistlik noor Akivo Lenzner. Oma ettekannet illustreeris sm. Lenzner rohket näidetega arstide vastutustundetust, rahva petmisele ja isiklikule rikastumisele suunatud tegevusest kapitalistlikus ühiskonnas. Terava vastandliku seisolele

iseloomustas sm. Lenzner nõukogude arsti üllast kuju, tema kõrget eetikast ja tööd, mis on suunatud töötava inimese tervise kaitsmisele. Terava kriitika alla võeti ettekandes õppetöös mahajääjad ja õppedistsipliini rikkujad arstiteaduskonnas (üliõp. Haavel, Levil, Pommer, Lapnik, Bochman, Virkoja, Arro jt.). Mõnel kursusel (näit. ravisak. VI k. 12. rühm) esineb otse massilisi õppetööst puudumisi. Tuleb ette ka juhtumeid, kus mõned mahajäänud üliõpilased (Liiv, Laja, Jäätma ravisak. IV k.) kirjutavad maha kontrolltöid, tihti peale teostatakse ebaausalt õppetööst osavõtjate registreerimist

jne. Ebanõukogulikult käituvale üliõpilastele seadis sm. Lenzner eeskujaks, kelle järgi joondudes oma tööd parandada tuleb, teaduskonna parimad üliõpilased — sm-d Valgma, Pärnik, Elberg, Kalnin, Raidoja, Grassmann, Kull, Laas, Uus, Väli, Mitt, Patune, Pilliste, Looga, Niinemägi jt., kes paistavad silma hea õppeedukuse, korraliku distsipliini ja tublide teaduslike tööde poolest. — Veelgi rohkem võinuks sm. Lenzneri ettekandes olla konkreetsust ja nõukogude üliõpilast iseloomustavate joonte allakriipsutamist.

H. Kanter

Kommunistlikud noored ja õppetöö

Suurt tähelepanu on pööratud ka vene keele õppimisele, kusjuures esile tuleb tõsta 1. õpperühma algatust. See õpperühm oli vene keele õppimise alal üks mahajäänumaid kogu teaduskonnas. Viimase kontrolltöö hinded pakkusid õige kurba pilti: umbes 75% rühma üliõpilastest said mitterahuldava hinde. Loomulikult ei saanud kommunistlikud noored tekkinud olukorda üksikõikset pealt vaadata. Arutanud komsomoli- ja ametiühingugrupi ühisel koosolekul seda küsimust, tegid kommunistlikud noored ettepaneku kasutada loengute plaanis olevaid „aknaid“ ühiste tõlgete ja diktaandide tegemiseks. Seda ühist tööd vormi on nüüd juba korduvalt kasutatud. Vene keelt

paremini valdavad üliõpilased Sokman, Jaanimäe, Pikkor jt. aitavad innuga kaasa selles ürituses. Pole kahtlust, et see töömeetod rühma õppeedukuse tõstmiseks vene keele osas tõhusalt kaasa aitab.

Mitte ükski kursusekaaslaste abistamises, vaid ka oma isikliku tööga annavad kommunistlikud noored õigusteaduskonna III kursusel teistele üliõpilastele eeskujut. Kommunistlikud noored Blumfeldt, Prost, Tamm, Kuusmaa, Sokman jt. kannavad õigusega kursuse parimate üliõpilaste nimetust.

Kommunistlike noorte juhtimisel tuleb õigusteaduskonna III kursuse kollektiiv ka edaspidi edukalt toimema oma õppeülesannetega.

L. Kallaste

Parandada kehakultuuritöö juhtimist

puudumine teiste ühiskondlike organisatsioonidega, eriti aga komsomoli-organisatsiooniga. Selle tagajärjel pole kommunistlikud noored kõikjal veel saanud eesrindlikuks jõuks kehakultuuritöös. Selline nähtus esineb näiteks ajaloo-keeleteaduskonnas. ÜSK juhatus ja komsomolikomitee kehakultuuritöö sektor peavad oma tegevuse paremini kooskõlastama. Seni korraldatud ühest kehakultuurikollektiivide esimeeste ja ELKNÜ algorganisatsioonide büroode esindajate ühisest nõupidamisest on veel vähe.

Ülikooli Spordiklubi töös esineb ka teisi puudusi. Nii näiteks tundub, nagu ripuksid ÜSK sektsioonid õhus, sest nad ei tunne mingit huvi teaduskondade vastavate sektsioonide tegevuse vastu. On isegi sektsioone nagu lauatenise- ja purjespordisektsioon, mis eksisteerivad ainult paberil, sest siiani pole suudetud anda reaalseid võimalusi nende spordiharude harrastamiseks. Samuti pole seni organiseeritud õppejõudude kehakultuurikollektiive.

ÜSK pole midagi ära teinud kehakultuuri ja spordi propageerimise alal, eriti aga väheharrastavate

spordiharude (maadlus, tõstmine, käimine, vehklemine jt.) populariseerimiseks. Kasutamata on jäetud niisugused võimalused, nagu õppefilmide näitamine, demonstratsioonvõistluste korraldamine, loengud, vestlused jne. Esineb ikkagi veel spordidistsipliini ja -eetika rikkumise juhtumeid, millele ÜSK peagu üldse ei reageeri. Nii näiteks ei ilmunud ajaloo-keeleteaduskonna võistkond rakendusliku iseloomuga võistlustele, ÜSK pole aga sellest olnud huvitatud.

Kehakultuuritöö üldiseks ja suureks puuduseks on see, et sport pole veel tunginud massidesse. Et seda saavutada ja teisi puudusi likvideerida, peab ÜSK juhatus otsustavalt oma tööd parandama.

K. Kuk

Lühisignaale

Nagu teada, ilmus tänavu kevadel „Noorte Hääl“ põhjalik kriitika meie kirjandusekateedrite töö kohta. Kateedrid vastasid sellele kriitikasummutamise katsetega, ja tänaseni ei ole kriitikale bolševistliku printsiipialusega vastatud. Millal kavatsetakse seda teha? Ja miks ei ole Opetatud Nõukogu ega rektorat huvi tundnud meie ülikoolis asetleidvate kriitikasummutamise skandaalsete juhtumite vastu?

L. Paluste

Miks ei ole ülikooli arstliku peakomisjoni esimehel sm. Rullil ja komisjoni teistel liikmetel üldiselt teatavakstehtud kõnetunde? Praegu peavad üliõpilased neid päevade kaupa otsima ja raiskama oma väärtuslikku aega.

S. Kaer

Vastuseks meie kriitikale

Väidatakse väärnähutuste kordumine

Meie lehe 31. numbris ilmus artikkel „Kui rühmakolmik ei taida oma ülesandeid“. Seoses sellega teatatakse toimetusele, et kriitika füüsika II kursuse kolmiku aadressil oli põhjendatud.

Nagu teatatakse füüsika II kursusest, arutati kriitika läbi kursusekoosolekul teaduskonna komsomoli- ja ametiühingu-organisatsiooni esindajate osavõtul. Õppedistsipliini rikkujatele tehti koosoleku esnoomitus, töö edasiseks parandamiseks võeti koosolekul vastu põhjalik otsus.

Matemaatika-loodusteaduskonnas prodekaan sm. Ruubel teatab oma kirjas abinõudest, mis on ette võtnud dekanat seoses ajalehes esiletõudud väärnähutustega. „Ajalehes avaldatud kriitika on tänuväärne ja dekanat omalt poolt võtab tarvitusele kõik abinõud, et taoliste väärnähutuste kordumist vältida,“ kirjutab sm. Ruubel.

Vastutav toimetaja J. Feldbach

V. Timmo

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNÜ komitee ja ametiühingu komitee häälekandja

Nr. 36 (83) Reedel, 24 novembril 1950. a. III aastakäik

Rakendada kõik jõud eksamisessiooni eduka läbiviimise kindlustamiseks

Läheneb vastutusrikas periood ülikooli töös — järjekordne talvine eksamisessioon. Opetöö kogu ülikooli ulatuses lõpeb 5. jaanuariks, mille järel algavad eksamid, mis kestavad 23. jaanuarini. Seega on sessiooni alguseni jäänud ainult veidi üle ühe kuu.

Nõukogude kõrgemat kooli iseloomustab lakkamatu areng ja kasv, mis on tingitud meie maa üha suurenevatest vajadustest kvalifitseeritud eriteadlaste järele. See areng seab järjest suuremaid nõudmisi ka noorte kaadrite erialase ettevalmistamise osas. Käesoleva õppeaasta algust tähistasid NSV Liidu valitsuse otsused kommunisti ajastu suurehituste teostamiseks, mis kõigi nõukogude inimeste südames kutsusid esile õigustatud uhkuse tunde ja kogu nõukogude rahva patriotsismi võimsa tõusu. See kohustab ka kõrgemate koolide õppejõude endalt küsima, kas vastab nende töö tase nendele nõuetele, mida seab üles kommunismi suurehituste ajastu. Üliõpilaste teadmiste, nende erialase ja ideelis-poliitilise ettevalmistuse taseme tõstmine peab seisma meie ülikooli töötajate tähelepanu keskpunktis.

Seltsimees Stalini geniaalsed tööd keeleteaduse küsimustes kutsusid esile loomingulise tõusu teaduslike kaadrite hulgas mitte ainult keeleteaduse alal, vaid eranditult kõigis teaduse harudes. Seltsimees Stalini poolt antud juhised tuleb täiel määral rakendada ka meie ülikooli õppetöös.

Kõike ülaltoodut arvesse võttes peame suhtuma käesolevasse eksamite ettevalmistusperioodi suurema tõsidusega ja innuga kui kunagi varem. Eelseisev eksamisessioon kujuneb käesoleva õppeaasta esimese semestri töö kokkuvõtteks. Eksamisessiooni tulemuste põhjal saab otsustada mitte üksnes üliõpilaste tööst, vaid kogu meie ülikooli õppetöö üle. Eksamisessioon näitab, kuidas meie professorid ja õppejõud on suutelnud ette valmistada ideelis-poliitiliselt, teaduslik-teoreetiliselt ja praktiliselt noort juhtivat nõukogude intelligentsi.

Me peame eelseisval eksamisessioonil kindlustama kõrge nõudlikkuse ja objektiivsuse üliõpilaste teadmiste hindamisel. Selles osas lasub suur vastutus kõigepealt dekaanidel, kellele tuleb teaduskonniti õppejõududega läbi arutada eksamisessiooniga seoses olevad meetoodilised küsimused ja välja töötada hinnete kriteerium. Siin on vajalik ka tihe koostöö teaduslik-meetoodilise nõukoguga ja pedagoogika kateedriga.

Opetöö kvaliteedi määrab kindlaks kõigepealt see, kuivõrd põhjalikult on üliõpilased omandanud teadmisi, kuivõrd nad oskavad neid teadmisi rakendada praktikas. Hea ettevalmistus eksamisessiooniks tähendab esmajärjekorras pidevat,

plaanipärast ja distsipliinikindlat tööd kogu semestri vältel. Eksamiteks valmistumine ei tohi toimuda üksnes loengukonspektide alusel, vaid tuleb ka nõuda vastavates programmides ettenähtud kirjanduse süstemaatilist läbitöötamist.

Rööbiti plaanipäraselt toimuva õppetööga tuleb eksamisessioonini jäänud aega kasutada ainet süstemaatiliseks kordamiseks. Selleks on tarvis kõik eksamisessiooniga seosesolevad küsimused läbi arutada teaduskondades ja kateedrites, kaasa tõmmates üliõpilaskonna aktiivi, nagu seda ongi juba tehtud arsti- ja veterinaarteaduskonnas, ning koostada vastav plaan. Eelkõige on teaduskondade dekaanid ja kateedrijuhatajad kohustatud hoolitsema selle eest, et vastavad programmid ja õpikud oleksid üliõpilastele kättesaadavaks tehtud.

Eksamissessiooni paremaks ettevalmistamiseks tuleb senisest suuremal määral kasutada üliõpilaskonna aktiivi kaasabi. Selleks tuleb kursuste ja rühmade hoolidajail õppejõududel koostöös komsomoliga ja ametiühinguga organiseerida õpperühmade ja kursuste koosolekuid, kus läbi arutatakse eksamisessiooni ettevalmistuse küsimused. Nendel koosolekutel saaks välja selgitada õpperühma või kursuse ettevalmistuse senise käigu üksikutes õppedistsipliinides, tuleks kindlaks teha, kuivõrd üksikud õppejõud on üliõpilasi tutvustanud õppeprogramme nõuetega ning üliõpilased omalt poolt saaksid teha konkreetseid ettepanekuid konsultatsioonide ja täiendavate ülevaateloengute läbiviimiseks üksikutes õppedistsipliinide osades.

Sääraseid koosolekuid aitaksid ka välja selgitada õppejõude ja üliõpilasi, kes suhtuvad konsultatsioonide läbiviimisse formaalselt, millest vastavad dekaanid ja kateedrijuhatajad saaksid teha vastavaid järeldusi.

Kursuse hoolidajad õppejõud peavad tutvuma ka oma kursuse üliõpilaste iseseisva tööga ja välja selgitama mahajäänud üliõpilasi, et nendele saaks vastavate kateedrite poolt korraldada erikonsultatsioone.

Eksamissessiooni ettevalmistamine on vastutusrikas tööperiood nii üliõpilastele kui ka õppejõududele, mis nõuab kõigi jõudude ja võimaluste otstarbekohast kasutamist. Minnes eksamitele peavad nõukogude üliõpilased näitama, et nad on omandanud rikkalikke teadmisi ja marksistlik-leninliku maailmavaate. Hästi ettevalmistatud eksamiga näitab üliõpilane, et ta mõistab hinnata seda suurt hoolt ja armastust, millega Nõukogude valitsus ja bolševike partei ümbritsevad õppivat noorsugu.

Rakendades ühiselt kõik jõud eksamite põhjalikuks ettevalmistamiseks võime kindlad olla, et eelolev eksamisessioon toimub kõrgel tasemel ja oma tulemustelt ületab eelmise õppeaasta eksamisessioonid.

Kõigi kommunistlike noorte aktiivsus on edu aluseks

Töölise ja teenistujate komsomoli-algorganisatsioon pole kuigi suurearvuline. Tema koosseis on õige mitmekesine: siin on õppejõude, arhivare, laborante, raamatukogu töötajaid. Kuid meid kõiki ühendab üks ülesanne: kasvata da organiseerimata noori ja tõsta oma ideelis-poliitilist teadlikkust.

Kõik kommunistlikud noored võtsid endale individuaalsed kohustused ideelis-poliitilise enesetäiendamise alal. Peale marksismi-leninismi klassikute üksikute teoste tundmaõppimise on kõigi kommunistlike noorte ühiseks kohuseks õppida seltsimees Stalini elulugu, mis töötatakse läbi ka algorganisatsiooni koosolekudel. Peale selle esitatakse koosolekudel ülevaateid rahvusvahelisest olukorrast. Nii tegi sel teemal hiljuti hea ettekande sm. Tint, kes alles äsja võeti vastu ÜLKNÜ liikmeks.

Kevadel viis organisatsioon läbi huvitava ürituse — Pavlenko romaani „Onn“ arutelu. Nüüd on meil kavas korraldada ka Azajevi „Kangel Moskvas“ ja Toominga „Rohelise kulla“ arutlused.

Väärtuslike algatuseks oli ka vene keele õpiringide loomine töölisele ja teenistujatele. Seda võimalust kasutab vene keele omandamiseks 30 inimest, kes töötavad kahes grupis.

Meie töö nõrgaks küljeks on ÜLKNÜ ridade lubamatult aeglane kasv. Kevadest kuni käesoleva ajani on vastu võetud ainult 3 uut kommunistlikku noort. See näitab, et meie organisatsioon töötab veel vähe organiseerimata noorte kasvutamiseks.

Et seda puudust kaotada, tuleb kommunistlikel noortel muutada distsiplineeritumateks ja aktiivsemateks. Kui üksikud kommunistlikud noored nagu sm-d Roonurm ja Lilleorg, samuti ka äsja ÜLKNÜ-sse vastuvõetud sm-d Tint ja Aidu on aktiivselt osa võtnud organisatsiooni tööst, siis sm-d Pehk, Kuusik jt. seevastu on olnud passiivsed ja pole küllalt hoolikalt suhtunud selgitustöö läbiviimisse noorte hulgas.

Aktiviseerida kõik kommunistlikud noored — see on meie ülesanne, mille lahendamine loob tingimused töö edasiseks parandamiseks.

S. Maasik,

töölise ja teenistujate komsomoli-algorganisatsiooni sekretär

Parimad meie hulgast saadikukandidaatideks

Kohalike nõukogude valimiste ettevalmistamine on jõudnud väga tähtsas järku: meie suure kodumaa linnades ja külates toimuvad töötajate koosolekud kohalike nõukogude saadikukandidaatide esitamiseks. Kõikjal üle meie ääretu maa nimetavad töötajad oma esimese saadikukandidaadina armastatud juhi ja õpetaja Jossif Vissarionovi Stalini nime. Seltsimees Stalini kandidatuuri esitamises leiab selge väljenduse meie rahva nõukogude patriotism, tema tihe koondumine bolševike partei ja suure Stalini ümber. Paljudes kohtades on saadikukandidaatideks esitatud ka seltsimees Stalini lähemad võitluskaaslased, Nõukogude riigi ja bolševike partei väljapaistvad tegelased sm-d V. M. Molotov, G. M. Malenkov, L. P. Beria jt.

Oma austavat õigust saadikukandidaatide esitamiseks kasutas ka meie ülikooli kollektiiv. Esimesena korraldati koosolek Tartu Linna Tööraha Saadikute Nõukogu saadikukandidaatide esitamiseks ülikooli komsomoli-organisatsioonis. Kommunistlikud noored esitasid oma saadikukandidaatideks ELKNÜ

Tartu Linnakomitee sekretäri Uno Uri (valimisringkond nr. 134) ja eesrindlikud üliõpilased Vladimir Koslovi (valimisringkond nr. 62), Mall Ruubeli (valimisringkond nr. 63) ja Antidea Ingalti (valimisringkond nr. 66).

Teisipäeva õhtupoolikul toimunud õppejõudude, üliõpilaste ja teenistujate üldkoosolekul seati Tartu linnanõukogu saadikukandidaatideks TRÜ rektor prof. A. Fred Koort (valimisringkond nr. 46), õppeprorektor Richard Antons (valimisringkond nr. 71) ja biokeemia professor Eduard Martinson (valimisringkond nr. 142).

Ülikooli parteiorganisatsioon omalt poolt esitas linnanõukogu saadikukandidaatideks parteiorganisatsiooni sekretäri sm. Arno Kõörna (valimisringkond nr. 101) ja üldise ajaloo kateedri õppejõu Lydia Rootsi (valimisringkond nr. 144).

Mainitud kandidaatide esitamine toimus suure üksmeele tähe all, sest ülikooli kollektiiv näeb neis seltsimeestes oma kõige eesrindlikumaid esindajaid. R. Paluste

Agitaatori selgitav sõna valijate kodudes

Üle saja üliõpilase on rakendunud tööle agitaatoritena linna agitpunktide nr. 8 ja 14 juures. Nende poolt oskuslikult tehtud poliitiline agitatsioon on tõhusaks panuseks töötajate kommunistlikku kasvatusse. Kuid tähtsaks eelduseks agitatsiooni tõhususele on tihe side agitaatorite ja valijate vahel. Sellest räägivad eesrindlike agitaatorite töökogemused.

Metsandusteaduskonna I kursuse üliõpilane Henn Alton näiteks töötab esimest aastat agitaatorina, kuid valijad peavad temast lugu ja ta on Tööstuse tänava majas nr. 21 oodatud külaliseks. Sm. Alton ei lähene inimestele ametlikult ja formaalselt, vaid viib oma vestlusi läbi lihtsalt ja kõigile arusaadavalt. Ta on õppinud tundma iga oma valijat ja sõbralike vestlustega võitnud nende usalduse. Sm. Alton on valijatega vestelnud valimismäärustikust, erinevusest valimiste vahel Nõukogudemaal ja kodanlikes riiges. Ta on rääkinud meie kodumaal teostatavatest kommunisti suurehitustest, Nõukogude Liidu ustavast võitlusest rahu eest jne. Juba varakult täpsustas ta oma valijate nimekirja. Valijad temale määratud majast käisid nimekirja kontrollimas esimeste hulgast.

Et väga oluline on õige lähene-mine inimestele, seda rõhutab ka

ajaloo-keeleteaduskonna I kursuse kommunistlik noor agitaator Enno Varik. Oma esimese vestluse eesmärgiks valijatega seadis sm. Varik vastastikuse tutvumise. Tõsiselt huvitades elu-olustikulistest tingimustest suutis ta nendega luua tiheda ja sooja vahekorra. Järgnevais vestlustes käsitles sm. Varik mitmesuguseid sise- ja välispoliitilisi probleeme. Eriti hoolikalt on ta suhtunud valijate küsimustesse, püüdes neile alati anda põhjalikke ja arusaadavaid vastuseid. Hea eduga on sm. Varik rakendanud grupivestluste vormi.

Selliseid agitaatoreid, nagu sm-d Alton ja Varik on meil palju. Nad suhtuvad tõsiselt oma vastutustrikasse töösse ja viivad Nõukogude valitsuse ja bolševike partei poliitikat iga üksiku töötajani. Nad on võitnud usalduse ja on oodatud külalisteks valijate kodudes.

Kuid siiski leidub ka oma kohustustesse hooletult ja vastutustundetult suhtunud agitaatoreid. Nii asusid alles neil päevil oma agitaatorikohustusi täitma ajaloo-keeleteaduskonna üliõpilased Karl Kuusk ja Toomas Huik. Tuleb loota, et taolised mahajääjad kiiresti joonduksid eesrindlaste järele ja aitaksid kaasa bolševistliku tõesõna viimisel iga üksiku valijani.

R. Kullaste

Pidulik koosolek rahvusvahelise üliõpilastepäeva tähistamiseks

Suure pidulikkusega tähistati tänavu meie ülikoolis rahvusvahelist üliõpilastepäeva. Sel puhul korraldati au'as pidulik koosolek, millest kogunes osa võtma hulk üliõpilasi, õppejõude ja teenistujaid.

Koosoleku avas ülikooli komsomolite komitee sekretär sm. Tiido. Seejärel valiti sm. Arhangelski ettepanekul aupresiidiumi ÜK(b)P Keskkomitee Poliitbüroo liikmed esotsas suure rahu eest võitleja, kogu progressiivse inimkonna geniaalse juhi seltsimees Stalini. Ga koosolekut osavõtjad võtsid selle ettepaneku vastu tormiliste kiidu-avaldustega.

Ettekandega esines ELKNÜ Keskkomitee üliõpilasnoorsoo osakonna juhataja sm. V. Blumfeldt. Kõne-

leja andis haarava ülevaate progressiivse inimkonna võitlusest rahu eest, uue maailmasõja õhutajate vastu. Sellest võitlusest võtab aktiivselt osa demokraatlik noorsugu, sealhulgas ka progressiivne üliõpilaskond. Rahu eest peetava võitluse tuletoorniks ja lipukandjaks on aga meie võimas kodumaa — Nõukogude Liit, rahu kindel kants. Sm. Blumfeldt kutsus üliõpilasi üles täitma oma aukohustust — oma tubli tööga kaasa aidama meie kodumaa võimsuse kasvaks, mis on rahu ja rahvaste julgeoleku kindlaimaks tagatiseks.

Sõnavõttudega esinesid koosolekul veel rektor prof. Koort, parteiorganisatsiooni sekretär sm. Kõörna, üliõpilased Degtarjova, Ku-

sik jt. Kõik nad väljendasid nõukogude inimeste kindlat otsustavust seista vankumatult rahu kaitseks ja ajada nurja imperialistide räpased sõjasepsitsused.

Suure vaimustusega võtsid koosolekust osavõtjad vastu otsuse saata tervitus teisele ülemaailmsele rahupooldajate kongressile. Tervituses väljendub kirglik hukkamõist uue sõja õhutajale, kindel veendumus õiglase rahuürituse võidus.

Rahvusvahelisele üliõpilastepäevale pühendatud pidulik koosolek kujunes meie ülikooli kollektiivi nõukogude patriotsismi kirkaks demonstratsiooniks, mis väljendas tema õigavat ustavust rahukaitse üritusele.

A. Kolk

Teaduslik konverents N. I. Pirogovi sünni 140. aastapäeva puhul

Seoses 140 aasta möödumisega kuulsalt vene teadlase N. I. Pirogovi sünnist korraldab UTÜ arstiteaduse osakond pühapäeval, 26. novembril s. a. Uues Anatoomikumis teadusliku konverentsi. Konverentsi esimese istungi kavas on UTÜ arstiteaduse osakonna nõukogu esimehe B. Rubinsteinini avasõna, arstiteaduskonna IV kursuse üliõpilase I. Loode ettekanne „N. I. Pirogov — vene kirurgia koolkonna rajaja“

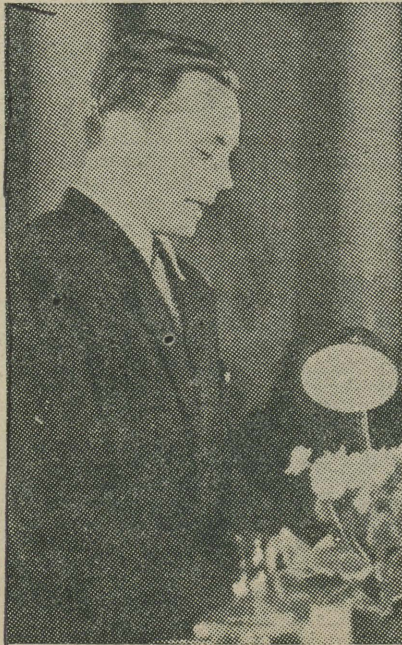
ja VI kursuse üliõpilase K. Asseri referaat „Kaproonsiidi füüsilised omadused ja steriliseerimine“. Istung algab kell 11.

Teisel istungil, mis toimub kell 16, kuulatakse S. Sooberti ettekanne „Punase vere tsentraalsest regulatsioonist“ ja M. Otsa ettekanne „Regeneratsiooni dünaamika haavandites ja kaua mittekinnikasvavates haavades lokaalse kuderavi rakendamisel“.

Täna õhtul toimub ametiühingu konverents

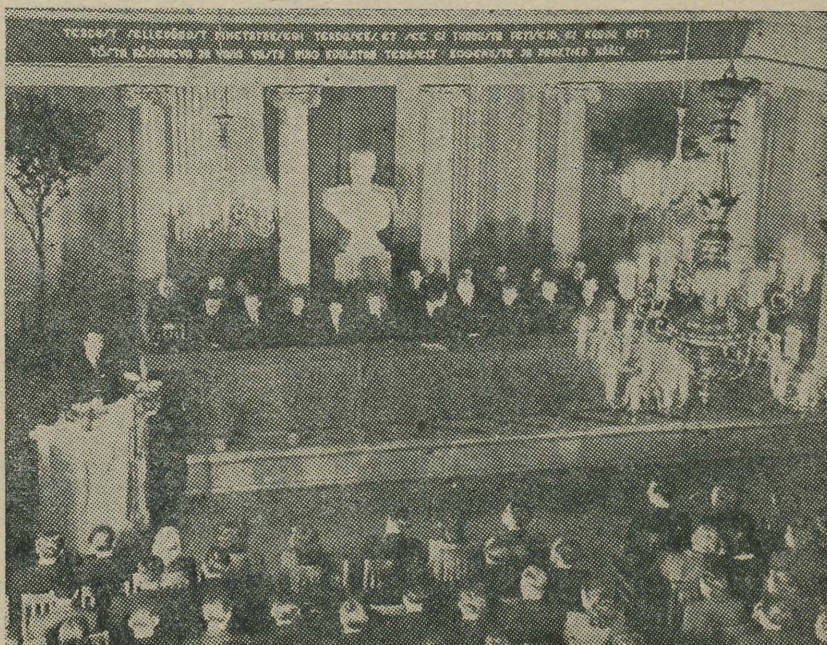
Täna õhtul algusega kell 18 toimub ülikooli aulas TRÜ ametiühinguorganisatsiooni konverents.

Konverentsil kuulatakse ära TRÜ Ametiühingu Komitee ja revisjonikomisjoni aruanded tehtud tööst, valitakse ametiühingukomitee ja revisjonikomisjoni uus koosseis ning delegaadid vabariiklikule ametiühingu konverentsile.

Rahvusvahelise üliõpilastepäeva tähistamise koosolekult. Vasakul: sm. Väljas loeb ette teisele ülemaailmsele rahupooldajate kongressile saadetava tervituse teksti; paremal: vaade aulale koosoleku ajal.

V. Levitski fotod.

N. I. PIROGOV — suur teadlane, patrioot ja humanist

Homme tähistab meie kodumaal koos teiste demokraatlike maade rahvastega suure vene õpetlase ja välikirurgia looja Nikolai Ivanovitš Pirogovi sünni 140. aastapäeva. Need avastused ja teened, mida Pirogov tulise patrioodina on andnud oma kodumaale ja kogu inimkonnale, on hindamatud.

Ülemaailmse kuulsusega suur vene kirurg, anatoom ja õpetlane Nikolai Ivanovitš Pirogov sündis 13. (25.) novembril 1810. aastal Moskvas, 13-nda ning eelviimase lapsena perekonnas. Juba lapseas ilmnis Pirogovi juures ka duvus meditsiini tundmaõppimise vastu, mis hiljem muutus suureks kiindumuseks arstiteadusse üldse, millest anatoomia oli kõige enam eelistatud.

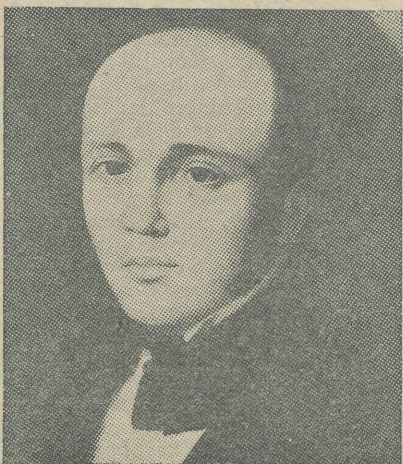
Alghariduse sai Pirogov kodus, kodukooliõpetajalt, keskhariduse Moskvas, Krjaževi instituudis, mille lõpetamise järel ta astus Moskva ülikooli arstiteadust õppima. Ülikooli pääsemine oli noorele Pirogovile raskendatud tema nooruse tõttu (ta oli alles 14-aastane). Moskva ülikoolis tõusis N. Pirogov oma andekuselt esile. Lõpetanud 1827. aastal Moskva ülikooli, seisis Pirogov küsimuse ees — mida nüüd teha? Samal aastal asutati Tartu ülikooli juurde professoriks ettevalmistamise instituut. Pirogov otsustas sõita Tartu, õppima äsjaavatud instituuti. Eriala valikul otsustas Pirogov kirurgia kasuks, kuna see põhjenes temale armsaks saanud anatoomial.

Tartu ajastuga algabki Pirogovi kirurgiline tegevus. Siin leiab ta sooja vastuvõtu kirurgia kateedri ja kliiniku juhataja professor Moieri poolt, kellest sai Pirogovi esimene kirurgiaõpetaja.

1835. aastal komandeeriti N. I. Pirogov Saksamaale, tutvuma sealsete kuulsuste tööga. Pirogov ei olnud vaimustatud saksa õpetlastest, kuna ta märkas nende piiratud teadmisi anatoomias.

Kevadel 1835 lahkus Pirogov koos teiste Professorite Instituudi kasvandikega Saksamaalt, et sõita Moskvasse, kus tal oli lootusi saada kirurgia õpetooli. Teel ta haigestus kõhutiitlusesse ja pidi sellelõttu neljaks kuuks Riiga paigale jääma. Tervistunult sõitis Pirogov läbi Tartu Peterburi. Teel ootasid teda kurvad teated. Tartus sai ta kuulda, et kunagi temale lubatud Moskva ülikooli kirurgia kateedri juhataja koht oli ministeeriumi poolt antud Inozemtseville. Pirogov jäi nüüd peatuma Tartu, kus teda Moieri perekond endise lahkusega vastu võttis.

Moieri, olles vaimustatud Pirogovi operatsioonide kiirusest ja heast tehnikast, otsustas loovutada oma juhatamisel oleva kirurgia kateedri Pirogovile. See on üks haruldasi juhte, kus õpetaja, nähes oma õpilase enesest suuremaid võimeid, heatahtlikult sellele oma koha loovutab. Mõne aja pärast kinnitati Pirogov Tartu ülikooli kirurgia kateedri juhatajaks. Talvil energiat alustas Pirogov oma tööd. Pirogov oli hea pedagoog ja huvitav lektor. Oma õppetöö algusest peale otsustas ta oma õpilastele kõik oma kogemused teatavaks teha, sest need pidid olema teiste õpetlikud. Selle eesmärgiga hakkas ta Tartus professoriks oleku ajast peaaegu igal aastal välja andma aruandeid, niinimetatud „Анналы хирургической

N. I. Pirogov Tartu-ajastul

клиники“, milles ta annab täpse kirjelduse kõikide aasta jooksul sooritatud operatsioonide, nende tulemuste kohta.

1837. aastal valiti N. Pirogov korraliseks professoriks. Mõned kuud hiljem komandeeriti ta Prantsusmaale, kus tuntud teadlased väljendasid kiitust Pirogovi uurinute ja ka tema äsjailmunud töö „Arterite ja fasciate kirurgiline anatoomia“ kohta. Nii sai 26-aastane vene õpetlane oma teaduslike uurimistega lääne-euroopa teadlaste tähelepanu osaliseks. Nad olid sunnitud tunnustama vene meditsiini saavutusi.

Prantsusmaa arstiteadus ei rahuldanud Pirogovi. Ta pöördus tagasi Tartu. Siin töötas ta professorina 5 aastat. Selle aja vältel ilmusid tema sulest järgmised tööd: „Anatoomia chirurgica truncorum, arteriorum atque fasciorum“ (adina ja saksa keeles ühes atlasega in folio), „Annalen der chirurgischen Klinik“ 1836—1837, „Annalen der Klinik“ 1836—1838 ja „Über Durchschneidung der Achillessehne“, 1840. Esimese töö eest sai Pirogov Demidovi preemia.

Need viis aastat, millal Pirogov Tartus kirurgia kateedri juhatajana töötas, olid temale väga produktiivsed. Temast kasvas täiesti iseseisev teadlane, laia silmaringiga uurija, hiilgav kirurg ja andekas pedagoog, kelle nimi omandas üldise tuntuse. See oli üks põhjust, miks Pirogovile pakuti Peterburi Kirurgia Akadeemia kirurgia õpetooli. 18. jaanuaril 1841. aastal määrati Pirogov Meediko-Kirurgia Akadeemia professoriks ja sõjaväehospitali peaarsti teiseks abiks. Sellest hospitalist moodustas Pirogov hiljem hospital-kirurgia kliiniku, kuhu ta määras kirurgia osakonna juhatajaks.

Kui algas Krimmi sõda, palus Pirogov end komandeerida Sevastopoli lahinguväele, millise loa ta 1854. aastal ka sai. Nii lõppes Pirogovi tegevuse Peterburi ajastu. Ehkki ta kuni 1856. aastani püsis veel Kirurgia Akadeemia professorina nimekirjas, ei võtnud ta enam osa Akadeemia tegelikust tööst. 1856. aastal lahkus Pirogov ka akadeemiast. Tekib küsimus, mis sundis Pirogovi nii varakult loobuma õpettegevusest, mida ta nii väga armastas ja millega ta kuni

surmani tegeles? Üheks põhjuseks, mis teistele pinnaks silmas oli, tuleb siin kindlasti pidada Pirogovi iseloomujooni — sirgjoonelisust, püritut armastust oma eriala vastu. Ta ei läinud kunagi kompromissideni ega painutanud selga isikliku heaolu huvides. Tema ideed olid progressiivsed. Selliseid mehi pehkinud tsaarirežiim ei vajanud, ja Pirogov, kes omas ülemaailmse kuulsuse, sai sageli oma kodumaal vihkamise ja tagakiusamise osaliseks. Teda taluti kui paratamatust, kuid ei armastatud.

Peterburi ajastul saavutas Pirogov loov töö oma kõrgpunkti.

Suur on nende õpikute ja monograafiade arv, mis sel ajal Pirogovi sulest ilmusid. Nii valmis temalt 1843. aastal „Täielik inimese anatoomia kursus“, 1846. aastal „Анатомические изображения наружного вида и положения органов, заключенных в трех главных полостях человеческого тела“ (kohtuarstidele), 1849. aastal — „Koo'era patoloogiline anatoomia“, 1851. aastal — „Topograafilise anatoomia lõiked“ — Viimase töö juures kasutas Pirogov külmutatud laipade saagimisel saadud lõikeid. See töö tõi Pirogovile ülemaailmse kuulsuse ja tegi tema nime surematuks.

1852. aastal Pirogov kirjeldas oma kuu'sa luu plastika operatsiooni, mis „Pirogovi operatsiooni“ nime all maailma arstiteaduslikus kirjanduses kuulsaks sai.

Sama ajastu kestel valmis Pirogovilt kliiniliste tähelepanekute ja uurimuste tulemusena töö „Eetri aurud kui valuvaigistav vahend kirurgilises praktikas“.

Lahkudes Peterburist siirdus Pirogov oma mõisasse Višnja, kus hakkas tegelema majapidamisega. Ehklik oleks arvata, et Pirogov siin oma arstiameti o'eks maha pannud. Tema eluase sai nagu palverännaku kohaks, kuhu voolas kokku tuhandeid haigeid, et saada Pirogovilt arstiabi. Ta tegi endisest väikesest kõrtsist operatsioonitua ja paientas opereeritud haiged talutaredesse.

Professorina edasi tegutsedes oleks Pirogovil vaevalt aega jätkunud suure teose „Начала военно-полевой хирургии“ koostamiseks, mis seni pole kaotanud oma värs্কust ja õpetlikkust. 1881. aasta maikuu pühitseiti Moskvas Pirogovi 50-aastase arstitegevuse juubelit, millest ka juubilar ise osa võttis. Inimelipidustustele kogunes hulgaliselt osavõtjaid nii Venemaalt kui ka välismaalt. Pirogovile jagati auaadresse, ta valiti audoktoriks ine. Oma kõnes pidustustel ütles Pirogov: „Mina, mineviku inimene, kõrvale jättes kiirelt mööduva oleviku, tõstan klaasi helge tuleviku terviseks ja soovin südamest noorele generatsioonile kõige paremat — õigust ja vabadust!“

See oli Pirogovi viimane kohtumine oma õpilaste ja kaastöölisega. Pirogov pödes suulae vähki, mis tal'e tohtut piina valmistas ja millesse ta 5. detsembril 1881. aastal suri.

Pirogov omab suuri teeneid vene kirurgia arendamisel. Ta on välikirurgia looja. Tema nimi ja tema tööd meditsiinis, niihästi kirurgia kui ka välikirurgia alalt olid, on, ja jäävad õilsaks eeskujuks meie nõukogude arstidele.

Prof. A. Linkberg

Valmistugem hoolikalt eksamiteks ja arvestusteks!

Vähem kui poolteist kuud on jäänud talvise eksamisessioonini. Seisabees pingeline ülesanne — õiendada semestri lõpus kõik ettenähtud arvestused ja seejärel asuda eksamisessioonil eksamite sooritamisele. Teatavasti tulevad arvestused õiendada enne eksamisessiooni algust. Tavaliselt lõpevad praktilised tööd üks kuni kaks nädalat enne semestri lõppu. Aega eksamisessiooni alguseni kasutatakse õpitud materjali kordamiseks, lõplikuks sidestamiseks ning arvestuste sooritamiseks.

Teoreetiliste teadmiste omandamisel ja kindlustamisel ning üliõpilaste virgutamisel iseseisvale tööle omavad suurt tähtsust semestri jooksul korraldatud kontrolltööd. Patoloogilise anatoomia ja koduloomade anatoomia kateedris on eduga rakendatud üliõpilaste teadmiste kontrolliks diferentseeritud eelarvestusi. Koduloomade anatoomias toimetatud teadmiste kontroll veterinaarteaduskonnas I kursuse üliõpilastega näitas, et valdavas enamuses suhtutakse töösse tõsiselt ja on saavutatud hinnatavaid tagajärgi. Kontrolltööde tulemused arutatakse

se läbi kateedri koosolekuil ja tootmisõpidamistel üliõpilastega, kus analüüsitakse mahajäävuse põhjusi ja leitakse teid nõrkade üliõpilaste abistamiseks. Väga tähtis osa kõrge õppeedukuse saavutamisel on kursuse hooldajal õppejõul. Tundes individuaalselt oma kursusel õppetöös mahajääjaid üliõpilasi, tuleb tal viivitamatult astuda samme vastavate abinõude tarvituselevõtmiseks. Erilist tähtsust omavad siin konsultatsioonid. Konsultatsioonide ajad tehiti teatavaks juba semestri algul, kuid nõrkadele üliõpilastele tuleb lisaks korraldada täiendavaid individuaalkonsultatsioone ka väljaspool ettenähtud plaani.

Lähenev eksamisessioon kohustab senisest veel rohkem tähelepanu pöörama õppetöö parandamisele. Tuleb kasutada kõiki võimalusi üliõpilaste iseseisvale tööle rakendamiseks ja nende töö kontrollimiseks.

Tähistagem käesoleva semestri lõpul toimuvaid kohalike nõukogude valimisi õppetöö ideelis-teoreetilise taseme uue tõusuga, töös esinevate lünkade likvideerimisega!

Van. õpetaja P. Saks

Ühiselamud saagu kasvatustöö keskusteks

Ühiselamute olukord on viimasel aastatel järjest paranenud. Üha suuremat tähelepanu pööratakse üliõpilaste poliitilisele kasvatamisele ühiselamuis, mis veel mõnda aega tagasi oli täiesti sõõtijaetud tööloiguks. Nii on ELKNÜ TRÜ Komitee initsiatiivil organiseeritud loengute läbiviimine ühiselamuis kaks korda kuus, iga nädal korraldatakse vestlusi tubades, seinalehed ilmuvad juba võrdlemisi regu'aarselt. Tiigi tänava internaadis on korraldatud sotsialistlik võistlus parima ja korralikema toa nimele jne.

Neist edusammudest on aga veel vähe. Senini jääb faktiks, et poliitiline kasvatustöö, noorte maailmavaate kasvatamine ühiselamuis toimub siiski süsteemilt ja pinnaliselt. Käesoleval õppeaastal on ühise'amutes läbi viidud kokku üle neljakümne loengu väga mitmekesistel teemadel, nagu „Ameerika agressioon Korea“, „Võitlev Vietnam“, „Pööre keeleteaduses“ jne. Kahjuks aga esineb loengute organiseerimisel suuri puudusi. Loengute plaanist on kinni peetud ainult Tiigi ja Lauristini tän. ühiselamus. Väga vähe on loenguid korraldatud Ülikooli, Pioneeride, Kastani jt. ühiselamutes. Tihti on ka loengute kvaliteet olnud madal ja nad on sisaldanud poliitilisi vigu.

Iganädalasi vestlusi tubades viiakse korralikult läbi ainult Lauristini ja Kastani tän. ühiselamus. Täiesti puudulik on vestluste a/ü komitee ees.

Eesrindlastest ja loodritest

Mõni päev tagasi oli põllumajandusteaduskonnas III kursuse üliõpilastele võimalus ulatada oma abistavat kätt Vaba E'u kolhoosile, et aidata kaasa suhkrupeetide koristamise lõpetamisel.

Enamus üliõpilastest, nagu J. Viru, A. Linnamägi, S. Seep, S. Truus ja paljud teised töötasid kolhoosipõllul eeskujulikult ja pälvisid kolhoosi esimehe kiitva hinnangu. On väga kahju, et leidis ka loodreid. Üliõpilased V. Vija, V. Laur, H. Narusberg, G. Roosve ja H. Kõiv raiskasid aega igasugus-

teks viljatuteks targutusteks ja arvasid, et tähtsam on kuidagiviisi aega surnuks lüüa kui kolhoosi tegelikult aidata.

Nimetatud „nahavedajate“ hulgas on ka teaduskonna ametiühingu büroo liige ja grupiorganisator V. Laur, kes aktiivsina oleks pidanud seltsimeestele eeskujuks näitama. Ametiühingu bürool tuleks rohkem tähelepanu pühendada oma kaadri kasvatamisele ja selle eesrindliku osa kindlustamisele.

A. Külaots

ÜSK II konverents

Ülikooli Spordiklubi II konverents toimub ülikooli aulas 26. novembril s. a. algusega kell 11. Kõigi delegaatide osavõtt konverentsi tööst on nõutav.

UTU keeleteaduse-alane konverents

UTU ajaloo- ja keeleteaduse osakonna nõukogu korraldusel toimub kolmapäeval, 29. novembril s. a. algusega kell 18 peahoone 5. auditooriumis seltsimees Stalini keeleteaduslikele töödele pühendatud konverents. Konverentsi kavas on järgmised ettekanded: „Marri viigade kajastusi eesti keeleteaduses“ V kursuse üliõpilaselt Rein Kullilt ja „Seltsimees Stalini tööde tähtsus ajalooteadusele“ sama kursuse üliõpilaselt Aime Ongolt.

E. N. Tolsi surma-aastapäeva tähistamiseks

25. nov. s. a. kell 20 toimub peahoone 5. auditooriumis E. N. Tolsi surma 40. aastapäevale pühendatud ettekandekoosolek.

A. Roosalu Vastutav toimetaja J. Feldbach

Parandada ametiühingu tööd arstiteaduskonnas

Meie üliõpilasnoorsoo kasvatamisel on kutsutud väga tähtsat osa etendama ametiühing, kes peab väsimatult võitlema oma liikmete ideelisi-poliitilise teadlikkuse taseme, õppe distsipliini ja õppeedukuse tõstmise eest, kommunistliku moraali nõuete austamise juurutamise eest meie noortes.

Vaatleme, kuidas on neid ülesandeid täitnud arstiteaduskonna ametiühingu büroo, mille esimeheks on sm. Mart Kull.

Kohe pärast büroo valimist, mis toimus septembris, jagati liikmete vahel ülesanded ja asuti tööplaanide koostamisele. Selle realiseerimisel on küll saavutatud mõningat edu, kuid tulemused o'eksid võinud kahtlemata olla palju suuremad, kui oleks õigeaegselt loodud ja tööle rakendatud tugev aktiiv. Seda aga pole seni tehtud.

Arstiteaduskonna üksikutel kursustel esineb väga palju loengutelt puudumisi. VI kursusel ulatus puudumiste protsent koguni 50-ni. Tuleb tunnustavalt märkida, et büroo osutas sellele nähtusele väärilist tähelepanu, kontrollis olukorda VI kursusel ja leidis, et enamik

puudumisi olid põhjendamatud. Tarvituselevõetud abinõude tulemusel on nüüd puudujate arv järsult vähenenud. Kõrgema õppe distsipliini eest võitlemise eesmärgil on sisse viidud rühmadevaheline võistlus punktide süsteemi alusel, kusjuures sellega seotud küsimusi arutatakse ka rühmade koosolekuil.

Halb on aga see, et need büroo iseendast väärtuslikud algatused pole organisatsiooniliselt küllalt kindlustatud. Viga seisneb nimelt selles, et ametiühingu rühmad ei tööta küllalt intensiivselt. Mõnes rühmas, nagu näiteks raviosakonnas III kursusel, pole pärast aruandevalimiskoosolekut toimunud ainustki koosolekut. Tihti peaaegu puudub vajalik tihe side komsomoligruppidega. Mõnes ametiühingu rühmas pole ühtki kommunistlikku noort. Oleks otstarbekohane jaotada kommunistlikud noored rühmadeisse selliselt, et igas rühmas oleks mõni kommunistlik noor. Samuti tuleks edaspidi rühmades hoopis tähelepanelikumalt järgida ühiskondlike kohustuste jagamist, et kõrvaldada praegu esinevat mõnede üliõpilaste

ülekoormatust ja rakendada tööle ka seni passiivsetena püsinud noored.

Rohkem tähelepanu tuleks bürool edaspidi pöörata ka õppemeetodilise töö parandamisele. Seni on büroo ses osas ilmutanud lubamatut passiivsust, kuigi on signaale, et mõnede õppejõudude töö (näit. sm. Purre — nakkushaiguste praktikumide osas) ei vasta nõuetele.

Hoopis enam tuleks tegelda ka poliitinformatsioonide läbiviimise kontrollimisega, millest büroo seni sisuliselt täiesti eemale on jäänud. Suureks lüngaks töös on ka sideme puudumine UTU-ga, mida büroo ei taotle, kuigi ta peaks olema elavalt huvitatud sellest, et UTU tööst võtaksid osa laiad üliõpilaste hulgad, osutama abi temaatika kindlaksmääramisel ja selle realiseerimise kindlustamisel.

Laialdase aktiivi abiga tuleb arstiteaduskonna ametiühingu bürool töös esinevad puudused likvideerida ja suurendada oma osa noorte kommunistliku kasvatuses töös.

A. Uustal, A. Pärismaa, R. Zimmer

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNÜ komitee ja ametiühingu komitee häälekanaja

Nr. 37 (84) Reedel, 1. detsembril 1950. a. III aastakäik

Võitluses vana vastu kasvatame tõelisi nõukogude inimesi

Kodanlikud igandid väljenduvad õige mitmesugusel kujul. Nad peidavad end tihti näilikult kõige korralikumate ja õilsamate maskide taha: omasugune seltsimehelikkus, sõbralikkus, teatavad „lemmiklaid“, „traditsioonilised“ peod, süütud sünni- ja tähtpäevad jne. Kui aga vaadata lähemalt, võib tihipeale kõigi nende väliselt mitte sugugi halbade asjade taga näha mäda liberalismi, buržlikku anarhismi, prassimist. Sageli kasutab klassivaenlane seda osavalt ära ja asub just niisuguste moraalselt laostuvate noorte seas põimima oma võrku.

Kodanlikud igandid esinevad praegu palju varjatumal kujul kui varem. Vaenulik suhtumine vene keele õppimisse ja üksikuis aineis korraldatavasse venekeelseisse loengutesse, ebanõukogulik suhtumine marksistlik-leninliku teooria omandamisse, ühiskondlikust tööst eemalehoidmine ja bolševistliku kriitika väärilt mõistmine — need on mõned nähtused, millede avaldavad kodanliku ideoloogia mõjud.

Alles hiljuti oli meil TR Ülikoolis kombeks sageli korraldada igasuguseid kursuse- ja tutvumiskõhtuid. Ei saa öelda, et sellised koosviibimised iseendast oleksid olnud kuidagi kahjulikud. Kuid häda seisnes selles, et teatud tegelinskid püüdsid teha neist mitte lihtsalt noorte koosviibimisi, vaid kujundada neid sihikindlalt teatud koosviibimisteks, mis on teatud „traditsioonilise“ vormi kohaselt üles ehitatud. Ja sellele „vormile“ leidis ka otsekohe, justkui „iseenesest“ vastav sisu: kerged, apoliitilised palad, üleemeelikus, ülekeev tuju jne. Kui meie üliõpilaste enamik, meie üliõpilaste aktiiv hakkas nõudma sellistel kursuseõhtudel sisukaid, nõukogulikke ettekandeid, siis püüdsid kodanliku ideoloogia kandjad-organisatorid üliõpilasmassi veenda, et „kogu aeg saab kuulnud tõsiselt asju, marksistlikku õpetust, — las üliõpilased vahel ka puhkavad neist tõsistest asjadest ja teevad kergeid nalja“ jne. Sõnaga — see oli klassivõõra elemendi avalik protest nõukogude ideoloogia vastu, püüde demonstratiivselt näidata, et nõukogude patriotism ja ideoloogiline üleolek pole muud kui pealesunnitud „koorem“, mida „kogu aeg tuleb kanda“. Selliste tegelinskit poliitika lõppes haledalt: meie üliõpilaskond paljastas, naeruvääristas ja isoleeris nad kui kodanliku ideoloogia marutaudi kandjad, kui võõrkehad meie kollektiivis.

Teine ülemaailmne rahupooldajate kongress

16.—22. novembrini toimus Varssavis teine ülemaailmne rahupooldajate kongress, mille tööst võttis osa enam kui 2000 rahusaadikut 81 maalt.

Varssavi kongress kujunes tõeliseks maailma rahvaste assambleeks, mis näitas rahvaste kindlat ustavust rahu üritusele, kindlat otsustavust kaitsta rahu ja ajada nurja sõjahutajate avantüristlikud plaanid. Kongress võttis vastu manifesti maailma rahvastele ja läkituse Ühineud Rahvaste organisatsioonile ning valis Ülemaailmse Rahunõukogu, kes hakkab juhtima rahvaste võitlust rahu eest.

N. I. Pirogovi tegevusele pühendatud teaduslik konverents

Eelseisval pühapäeval, 2. detsembril algusega kell 15 toimub aulais teaduslik konverents, mis on pühendatud N. I. Pirogovi sünni 140. aastapäevale.

Peale rektor prof. Koordi avasõna kuulatakse ära prof. E. Martinsoni ettekanne „N. I. Pirogovi elu ja tegevus“, Eesti NSV tervishoiuministri sm. P. Kalju ette-

nid“, kombed, mille kilde esineb kahjuks veel ka meil nõukogude ülikoolis? Mis on neis traditsioonides eriti meeldivat? Ei midagi. Need traditsioonid ja „peened“ kombed eranditult kõik on nõukogude inimese mõtlemisviisi seisukohalt absurdid, nad pole mingi mõistliku argumentidega põhjendatud. Korporatsioonilisuse vaim ja anarhiline mürgeldamine, mida kultiveeris kodanlik ülikool, on üks osa kodanlikust ideoloogiast, ja kes näeb selles vaid süütu nooruserõõmu ja vallatust, see ei mõista praktiliselt orienteeruda ideoloogilistes küsimustes.

Meie kommunistlike noorte organisatsioon pole seni kahjuks veel suutnud leida küllalt uusi nõukogulikke noorte kultuuritöö vorme ja organiseerida kultuurset puhkuse veetmist.

Ei saa salata, et mõnesuguste kodanlike igandite vastu on meie partei-, komsomoli- ja ametiühinguorganisatsioonid edukat võitlust pidanud. Me võisime viimase aasta jooksul jälgida ülikooli kooride ümbersüüdi nõukogulike koorideks. Näeme võltsi sõbramehelikuse, liberaalsuse mentaliteedi purunemist õpperühmades ja selle asendumist nõukoguliku, printsiipaalse kriitika ja enesekriitikaga. Meie keskkonnas ei sallita enam „härastid“ ja „preiliseid“. Meie üliõpilased oma enamikus tunnevad juba süstemaatilise ja plaanikindla õppetöö meetodeid kui ainuõigeid. Kes seda ignoreerib, see võetakse avalikkuse ees kriitika tule alla.

Pruugib vaid jälgida meie ajalehe ja seinalehtede viimase aasta numbreid — seal esinevad kirjasatjatena juba kümned ja sadad aktivistid. Nad esinevad kriitikaga ka vabariiklikus ajakirjanduses — julgelt ja ausalt, oma nime varjama. Ei vaikita maha ka saavutusi. Nii võime me jälgida, kuidas nõukogude moraal, nõukogulik teadus murrab sisse meie üliõpilaste perre.

Kuid võitlus kodanlike igandite vastu pole veel lõpule viidud. Me peame seda võitlust pidama üha aktiivsemalt ja plaanikindlamalt, kõige mitmekesisemais vormides, peame silmas pidama muutunud tingimusi, mille tagajärjel on muutunud ka kodanlike igandite avaldumiskiisid.

Meie üliõpilastele tuleb eeskujuks seada, propageerida seda, kuidas õppisid ja töötasid oma nooruses marksismi-leninismi geniaalsed loojad Marx, Engels, Lenin ja Stalin, kuidas õppisid ja töötasid Kalinin, Viktor Kingissepp jt. töörahva eesrindlikemad pojad. Piisivuse, tahtejõu ja töökuse eeskujud peavad innustama meie noori nende ülesannete täitmisel, mis nende ees seisavad.

Võitnud sotsialismi maa põhiseadus

Iga aasta 5. detsembril tähistab nõukogude rahvas oma rõõmsat tähtpäeva — Stalinliku Konstitutsiooni päeva. Tänavu 5. detsembril täitub 14 aastat päevast, mil VIII Erakorraline Üleliiduline Nõukogude Kongress võttis vastu kõigi aegade kõige demokraatlikuma ja õiglasema põhiseaduse — NSV Liidu Konstitutsiooni, mille meie maa rahvad tema looja auks nimetasid Stalinlikuks Konstitutsiooniks.

Uhkusega võime märkida, et ühegi kapitalistliku maa kodanikel pole selliseid suuri demokraatlikke õigusi, mida omame meie, nõukogude inimesed. Stalinliku Konstitutsiooniga on kõigile kindlustatud õigus tööle, puhkusele ja haridusele, sõna-, südametunnistuse jt. demokraatlikud vabadused. On suur õnn elada Nõukogude riigis. Enamus meiegi Tartu Riikliku Ülikooli praegustest üliõpilastest pidanuks kodanliku korra ajal leppima ainult algharidusega, või — kui nad suutuksidki jõuda kõrgema hariduseni — oleksid nad pidanud juba ette arvestama töötaoleku ohtu. Me teame, et neist koledustest, seltest raskest olukorrast päästis meid ainult nõukogude kord, et ainult Stalinlik Konstitutsioon avas meile tee õnnelikkude, vabasse ja töörõõmsasse ellu. See teadmine mitmekordistab meie tahet ja jõudu võitluses järjest paremate töötulemuste eest.

Stalinlik Konstitutsioon on mitte üksnes kõige demokraatlikum põhiseadus maailmas. Teda eristab teiste maade konstitutsioonidest ka see, et meie

põhiseadus pole mitte mingi programm või õõnes deklaratsioon, vaid kättevõidetud reaalsus, meie võitute kokkuvõte, milles deklareeritud õigused ja vabadused on tegelikuses tagatud.

Sellepärast ülistatakse kõigis meie maa keeltes Stalinlikku Konstitutsiooni, sellepärast kõlavad kõikjal meie maal tänuhulud selle konstitutsiooni loojale suurele Stalinile.

Nõukogudemaa põhiseaduse tähtsus ja mõju ei piirdu mitte üksnes meie maaga. Stalinlik Konstitutsioon on lootuseks ja lipuks miljonitele oma vabaduse eest võitlevatele inimestele kogu maailmas.

17. detsembril astub Nõukogude Eesti ja rea teiste liiduvabariikide töötav rahvas valimiskastide juurde, et valida saadikuid kohalikesse nõukogudesse. Need valimised toimuvad Stalinliku Konstitutsiooni alusel. Meie valimised on tõeliselt demokraatlikud. Nõukogude võim, Stalinlik Konstitutsioon andis töötavale inimestele võimaluse ise otsustada oma maa saatust, ise juhtida oma riiki. Kõrgelt hinnates seda õigust, kasutab kogu töötav rahvas üksmeelselt oma demokraatlikku valimisõigust ning hääletab veendunult kommunistide ja parteitute stalinliku bloki kandidaatide poolt.

Stalinliku Konstitutsiooni lipu all sammub nõukogude rahvas vastu uutele võitudele oma loovas töös, kommunismi võidule meie maal.

Ametiühingu töö parandamise eest

Ametiühing on kommunismi kool — selle loosungi all toimus TRU ametiühingu konverents. Aruandega kohaliku komitee tegevusest esines komitee esimees sm. Paul. Nii aruandja kui ka sõnavõtjad poolt toodi esile rida puudusi komitee töös ametiühingute X kongressi otsuste täitmisel.

Aruandja ja sõnavõtjad sm-d Mitt, Kallas, Uustal jt. puudutasid oluliselt puudusi teadusliku töö alal. Ka õppetöö alal on puudusi rohkesti, kuigi õppetöö üldine tase on tunduvalt tõusnud. Esineb juhtumeid, kus loengute tase on äärmiselt madal, nagu näiteks prof. Poska-Teissi loengud. Oppejõudude Kenkmani, Konksu jt. loenguis esineb formalismi ja kodanlikku objektiivismi. Mõned oppejõud ei pööra tähelepanu sellele, et praktikumid oleksid küllalt produktiivsed.

EK(b)P KK VIII pleenumi otsuste alusel on peetud ulatuslikku võitlust kodanliku natsionalismi vastu. Oppejõudude ideelis-poliitilise taseme tõstmiseks on osutatud suurt tähelepanu Marksismi-leninismi Ohtuülikooli ja poliitkoolide ning -ringide töö parandamisele.

Siiski on õhtuülikoolis rida õppejõude, kes kas üldse ei käi loenguil (Taev, Laiga) või puuduvad sageli (Viil, Maiste, Päril jt.). Ametiühing pole teostanud küllalt kontrolli iseõppijate töö üle, samuti oleks tulnud teha palju rohkem poliitkoolide töö parandamist.

Üliõpilaste osas on ametiühing korraldanud poliitiliste teadmiste taseme tõstmiseks lisaloenguid vabamatele kursustele, on teostatud poliitinformatsioonide läbiviimise kontrolli, võideldud õppedistsipliini kõvendamise eest jne. Ent ametiühingu komitee pole siiski osatanud küllaltalt valvsust kodanliknatsionalistlike ja kulaklike olluste suhtes, mille tagajärjel pääsesid ametiühingu juhtivasse organeisse klassivõõrad elemendid (Laats, Puusaag, Kruus, Kivistik jt.). Lubamatult vähe on tegeldud kommunistliku moraali juurutamise küsimustega üliõpilaskonnas.

Väga terava kriitika osaliseks sai haldusaparaadi, eriti aga raamatupidamise osakonna töö. Nagu märkisid sm-d Roonurm, Kurm jt., on raamatupidamise osakond lubamatult halvasti korraldanud sti-

pendiumide ja palkade väljamaksmist. Haldusaparaat on aga vähe hoolt kandnud ühiselamute ja auditooriumide varustamise eest hädavajaliku mööbliga (näit. riidevarnad).

Mitte küllalt hästi on ametiühing korraldanud ka šeflustööd. Kohooside abistamise organiseerimine on toimunud n. ö. üheteistkümnendal tunnil ja on olnud mõnel määral ühekskülgne.

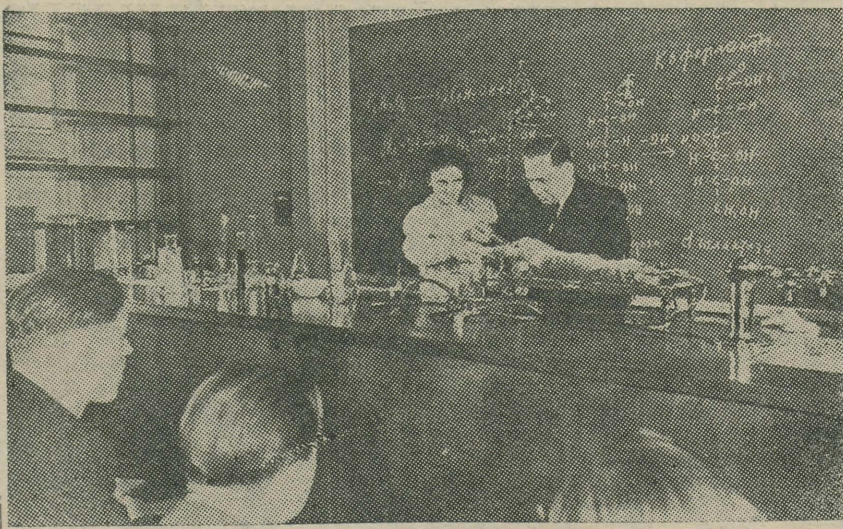
Konverentsi delegaatide distsipliini küsimusi puudutasid sm-d Tammeorg, Laas jt. Nad kritiseerisid õigusega delegaate, kes ei võtnud osa konverentsi tööst. Oigustatud nurinat tekitas ka asjaolu, et rektoraat ja haldusaparaat polnud saatnud ühtki esindajat konverentsile.

Hoolimata esinenud puudustest väärivad tunnustamist ka edusamud ametiühingu töös. Seepärast tunnistas konverentsi komitee tegevuse rahuldavaks. Uuele komiteele anti konkreetsed ja asjalikud tegevusjuhised põhjaliku otsuse näol, mis mobiliseerib ametiühingu komiteed võitlema töö uue tõusu eest.

V. Kraav

Meie saadikukandidaate

Talle kuulub meie usaldus

Prof. E. Martinson katset demonstreerimas.

V. Levitski foto

„Andeka teadlasena, väljapaistva pedagoogina, veendunud bolševikuna on professor Eduard Martinson meie väärikaks saadikukandidaadiks Tartu linna Töörahva Saadikute Nõukogu valimistel,“ sõnas sm. Vill, esitades ülikooli kollektiivi üldkoosolekul sm. Martinsoni linna-nõukogu saadikukandidaadiks.

Ja kogu saal vastas sellele ettepanekule soojade poolehoiuavaldustega. Selleks oli ka põhjust, sest kõik koosviibijad teadsid, et sm. Martinsoni kogu senine elu, tema väsimatu töö sotsialistliku isamaa teenimisel tunnistab, et ta väärib meie usaldust.

Juba lapsena huvitas Eduard Martinsoni arstiteadus. Kuid kõrgem haridus oleks talle, Liibavi sadama teenistuja pojale, kes raskustega võideldes omandas alghariduse Liibavis ja keskariduse Tallinnas, saavutatud õpetuse kättesaadavaks, kui poleks olnud Oktoobrirevolutsiooni, nõukogude võimu võitu. Seepärast sm. Martinson mõistis, et te-

ma kohus on asuda relvaga käes noore Nõukogude riigi kaitsele.

Ja alles 1920. aastal, kui peamised interventsioonijõud olid juba likvideeritud, asub sm. Martinson teostama oma ammust unistust — ta astub Leningradi ülikooli arstiteaduskonda. Ent ka siin annab ta väliõhpidalis töötades oma panuse kodumaa kaitseks välisvaenlaste vastu.

Väsimatu tahe omandada teadust, anda oma jõud ja pingutused nõukogude teaduse arendamiseks — see soov innustas seltsimees Martinsoni, kuna ta teadis, et nii saab ta kõige enam kasu tuua armastatud nõukogude võimule, mida ta oli kaitsnud esimestest revolutsioonipäevist peale. Juba III kursuse üliõpilasena aratavad E. Martinsoni eksperimentaalsed uurimistööd, mis räägivad vastuvaidlematult noore arsti andekusest, üldist tähelepanu. Nii jäetakse E. Martinson pärast õpingute lõpetamist aspirantuuri, kus ta asub tööle biokeemia kateedri juures.

Algab pingeline, innukas töö teaduse alal. Lõpetanud edukalt aspirantuuri, arendab sm. Martinson Leningradis ulatuslikku teaduslikku ja pedagoogilist tegevust, mis toob talle 1931. aastal uue tunnustuse professori nimetuse omissamise näol. Sõjaeelsete viisaastakute ajal võtab sm. Martinson juhtivat osa noorte kaadrite kasvatamisest Omski, Smolenski, Pjatigorskis ja Rostovi õppe- ja uurimisasutustes, 1937. a. kaitseb ta oma doktoriväitekirja. 1939. aastal pöördub seltsimees Martinson tagasi Leningradi, kus ta tulise patrioodina jätkab täie energiaga oma loovat tööd ka blokaadi karmidel päevadel.

Küpse teadlasena, kelle arvel on poolsada mitmesugust põhjalikku teaduslikku tööd, karastatud bolševikuna, kogenud pedagoogina tuli seltsimees Martinson möödunud aastal Eestisse. Juba aasta juhib ta meie ülikoolis biokeemia kateedrit ja võtab aktiivselt osa teaduslikust ning ühiskondlikust elust. Seltsimees Martinsoni tegevus on väga laiaulatuslik: ta esineb huvitavate, sügavalt ideeliste ja põhjalike loengutega üliõpilastele, arendab suurt teaduslikku tööd oma erialal, ent samal ajal leiab aega esinemiseks ka populaarteaduslike loengutega ja tunneb sügavat huvi meie ülikooli ajaloo küsimuste vastu. Kirglikult, bolševistliku printsiipaalusega peab sm. Martinson võitlust kodanlike igandite vastu ülikoolis, ükskõik kus ja millisel kujul nad ka ei esineks.

Veendunult anname eelseisvail valimistel oma hääle sm. Martinsoni poolt, sest tunneme teda kui tublit nõukogude teadlast ja patriooti, tähelepanelikku kasvatajat ja eesrindlikku ühiskondlikku võitlejat, kes oma tööga on võitnud meie usalduse.

J. Kask

Ehitame uut lakkamatus võitluses iganenu vastu meie inimeste teadvuses!

* * *

Noorte kommunistlikku kasvatust juhtimas

Üliõpilaste kommunistlik kasvatamine — see on põhiülesanne, millest lähtub õigusteaduskonna komsomoli-algorganisatsioon töö. Kuna kommunistlik kasvatust tähendab eelkõige järeleandmatut võitlust kapitalismi igandite vastu teadvuses, harjumustes, tavades ja käitumises. peab komsomoli-organisatsioon visa võitlust igandlike nähtuste igasuguste esinemisvormide likvideerimiseks. On toimunud lahtised komsomolikoosolekud gruppides ja teaduskonna ulatuses, kus toodi esile veel esinevaid igandlike nähtusi ja nende konkreetseid kandjaid ning selgitati, milline peab olema nõukogude üliõpilane. Võitlus õppedistsipliini rikkumise, olesklemise, ühiskondlikust elust kõrvalehoidumise, joomise ja teiste sobimatute nähtuste vastu on aidanud paljudel üliõpilastel (Pehk, Veljemaa, Alvin jt.) oma vigu õigesti näha ja neid parandada.

Komsomoli-organisatsioon on kindlalt püstitanud nõude, et iga ring, iga organisatsioon oleks üliõpilaskonna ideeliseks kasvatajaks. Bürool kuulatakse järjekindlalt ringide ja ühiskondlike organisatsioonide, nagu ÜTÜ, AAVÜ jt. aruandeid ning suunatakse neis teostatavat ideelis-poliitilist kasvatustööd. Näiteks valitses möödunud

õppeaastal olukord, kus teaduslike ringide tööst võtsid osa ainult üksikud kommunistlikud noored. Tunnistades sellist suhtumist ÜTÜ-sse kui viga, teostas komsomoli-organisatsioon põhilise murrangu ÜTÜ töös. Suunates kommunistlikke noori teaduslike ringidesse, samal ajal võttes ÜLKNÜ ridadesse selliseid eesrindlikke ÜTÜ liikmeid, nagu sm-d Kipper, Kaldre, Pärismaa jt., kindlustas komsomoli-organisatsioon teaduslike ringide kui kasvatustöö tähtsate keskuste õiget juhtimist.

Kommunistlik kasvatamine on lahutamatu seotud poliitilise teadvuse ja üliõpilaste kultuurilise palge kujundamisega. Loengud, ilukirjanduslike teoste arutluskoosolekud jms. on tunduvalt aidanud kaasa selle ülesande täitmisele.

Õigusteaduskonna komsomoli-organisatsiooni ülesandeks on kiiremas korras likvideerida mõnede kommunistlike noorte (III kursus) passiivne suhtumine kasvatustöösse, laiendada ja rakendada kõiki kommunistliku kasvatuse teostamise vorme, mis aitavad kaasa üliõpilaste kujundamiseks mitmekülgseks arenenud ja oma ala hästi tundvaks spetsialistideks.

E. Lokke

Hirm ühiskondliku töö ees

Nõukogude kord on teinud kõik selleks, et tagada meie üliõpilastele muretu õppimine. On täiesti loomulik, et vastuseks sellele hoolitsusele püüab iga nõukogude üliõpilane anda ühiskonna teenistusse kogu oma noorusliku energia. Kuid kahjuks leidub meie hulgas veel selliseid üliõpilasi, kes elavad kodanliku moraali järgi — „võta niipalju kui võtta annab, aga oma nahka hoi niipalju kui võimalik“. Nad arvavad, et neil on õigus elada ühiselamus, stipendiumijärgkorras on nad alati esimestena kohal, aga kohustused, ühiskondliku töö peavad tegema nende eest teised.

Kui Pioneerit tänava ühiselamuse oli enne oktoobripühi palju teinud ja internadi nõukogul oli tarvis abiks inimesi loosungi valmistasel, siis pöörduti abi saamiseks üliõpilaste Seederi, Uri ja Soor-ni poole. Kuid need olid „õigeaegselt“ saanud asjast „haisu nin-

na“. Kui internadi nõukogu liige tuppas astus, siis olid kõik kolm jõudnud peituda vooditesse teki alla ja teesklesid magamist. Niipea aga, kui oht oli möödunud, nähti „magajaid“ juba jalutamas mööda internadi. Siinjuures peab mainima, et neil üliõpilastel (eriti silmapaistev on selles osas Seeder) pole põrmugi kahju ajast siis, kui nad tundide kaupa lobisevad telefonijuuris kõige labasemat ja tühisemat „kohvijuttu“, teinides sellega ära kõigi internadi telefonikasutajate meelepaha.

Pioneerit tänava internadi kollektiiv, oma enamus nõukogulike üliõpilaste pere, ei salli enda keskel nahahoidjaid ja viilijaid ja ootab, et ülalmainitud üliõpilased kiiresti vabaneks oma kodanlikest iganditest.

A. Vill,

Pioneerit tän. ühiselamuse nõukogu esimees.

RAHVAVAENLASTEL EI TOHI OLLA KOHTA NÕUKOGUDE ÜLIKOOIS

TR Ülikooli Arstiteaduskond peab andma meie rahva teenimiseks tublisid nõukogude arste, kes kogu oma elu ja töö pühendavad töötava rahva heaolu tõstmiseks. Olulist osa selliste nõukogulike spetsialistide kujundamisel etendab üliõpilaste seas teostatav kommunistlik kasvatamine.

Sellise kommunistliku kasvatuse suunajaks ja juhtijaks peab olema komsomoli-organisatsioon, kes peab looma kõik eeldused üliõpilaste kiireks ideeliseks arenemiseks. Meie ei või sallida selliseid „teadlasi“, kes silmakirjalikult räägivad Pavlovi, Pirogovi jt. suurte vene teadlaste töö enaalsusest, tegelikult töös aga juhitud hoopis reaktsioonilistest ja metafüüsistest põhimõtetest. Ükski nõukogude töötaja ei usalda oma elu ja tervist mingi silmakirjatsele, tegelikult paadunud endise SS-lase kätte. Sellepärast tuleb halastamatult võidelda igasuguste rahvaenulike elementide vastu, kes kuidagi viisi on pugenud arstiteaduskonda ja teevad siin oma kahjuritööd.

Seda aga pole seni vajaliku energiaga tehtud. Siin on eeskätt süüdi teaduskonna komsomoli-algorganisatsioon, kes on tõotanud väga nõrgalt. Kommunistlikud noo-

red on eraldunud kogu üliõpilaskonnast, ei juhtunud noorte kommunistlikku kasvatust, mille tagajärjel organisatsiooni read mitme aasta jooksul kasvasid vaid paari uue liikme võrra. Nad leppisid ümberkorraga, kus kulakute ja kodanlike natsionalistide võsukesed, endised fašistliku armee ohvitserid ja SS-lased istusid nendega kõrvuti auditooriumides, levitasid oma vaevalikke ideid ja avalikult pidurdasid nõukoguliku kaadri ettevalmistamist. Kommunistlikud noored unustasid poliitilise valvuse, ei paljastanud klassivaenlasti, osa aga sattus koguni nende sõiduvette, loobus komsomoli ülesannete täitmise, rinnamärgi kandmisest, koosolekute külastamisest (Sapert, Karp). Mõned kommunistlikud noored, nagu näit. Lainas, hakkasid koguni loengute ajal tegelema „kollase“ kirjanduse lugemisega.

Seda olukorda selgitas suurel määral algorganisatsiooni koosolek, mis toimus möödunud teisipäeval. Sõnavõttudest selgus, et kommunistlikud noored Lenzner, Väre jt. ei tunne inimesi, kellega aastaid õpivad koos. Nad ei tea, et mitmed nende kaasüliõpilased on aktiivselt võidelnud nõukogude korra vastu (Ernstson, Ilmvee, Juur, Mühl-

berg, Sermat, Valdes jt.), et üliõpilased Lattik, Kotkas jt. tegelikult on rahvaenlaste võsukesed. Nad lepidav sellega, et teatud inimesed (Hanson) avalikult propageerivad kosmopolitismi ja ameerika teaduse „üleolekut“ või reaktioonilisi usulihustuse ideid (Ott, Kopliama). Kommunistlikud noored ei tõstnud seni printsiipsaalselt, täie teravusega üles neid küsimusi, ei nõudnud nende eemaldamist ülikoolist, kuigi neist inimestest ei saa nõukogude arste. Ka algorganisatsiooni büroo ei kujunenud klassivõitlust suunavaks keskuseks, mistõttu kujunes eriti soodustav rahvaenlaste ürgistus. Suur süü on siin ka ülikooli komsomolikomiteel, kes kuni viimase ajani ei tuginud küllalt järjekindlalt arstiteaduskonna algorganisatsiooni töö sisusse.

Meie ühiskond nõuab arstiteaduskonnalt tublisid nõukogude arste ning ei lepi praeguse olukorraga teaduskonnas. Seetõttu on vaja operatiivselt lahendada üles-

Kui kriitika tähtsust alahinnatakse

Teaduskondade kehakultuurikollektiivide esimeeste järjekordsel instrueerimiskoosolekul 16. novembril arutati distsipliini ja nõukogude spordieetika rikkumise küsimusi. Arutelu lõpul võeti vastu konkreetne otsus selliste väärnähutuste esinemise vältimiseks. Ühe abinõuna otsustati senisest enam tähelepanu pöörata kriitikale ja enesekriitikale. Kriitilised ja enesekriitilised artiklid ajalehes „Tartu Riiklik Ülikool“ ja kollektiivide seinalehtedes peavad muutuma kehakultuurilise tegevuse edasiviivaks jõuks, märkisid koosolekust osavõtjad.

Esimese vastavasisulise artikli pidi andma arstiteaduskonna kehakultuurikollektiiv (vastutav sm. Laprik). Vastavaks tähtpäevaks aga seda ei saanud. Kontrollimisel sm. Laprik põhjendas artikli mitteesitamist sellega, et „kollektiivi nõukogu leidis sellise artikli olevat tarbetu. Kui nõukogu selle avaldaks, siis ei tulevat enam ükski kollektiivi liige ettenähtud üritustest osa võtma!“

Kehakultuurikollektiivide nõukogude üheks põhilisemaks ülesandeks on kasvatada oma liikmeskonda kommunisti vaimu, süvendada vastutustunnet ühiskondlike kohustuste täitmisel ja armastust nõukogude spordi vastu. Eelnenud vastusest aga nähtub, et arstiteaduskonnas tehtav ideelis-poliitiline kasvatustöö ei seisa nõutaval tasemel. Arstiteaduskonna kehakultuurikollektiivi nõukogu on asunud kriitika arendamise teel kriitika sumbutamise teel. Arstiteaduskonna kehakultuurikollektiiv võiks olla üheks suuremaks ja eeskujulikumaks ülikoolis, kuid nõrga kasvatustöö tagajärjel on seal tehtav kehakultuuritöö pinnapealne ja ebajärjekindel. On esinenud rida distsipliinirikumusi, milledest iseloomustavam on kollektiivi üldkoosoleku läbiviimine. Üldkoosolekut oli vaja kokku kutsuda neli korda ja ka siis ei ilmunud kohale vajalik arv liikmeid.

Arstiteaduskonna kehakultuurikollektiivi nõukogu peab kiiresti muutama oma suhtumist kriitikasse ja enesekriitikasse, et kasvatada liikmeskonda õiges nõukogulikus vaimus.

H. Huimerind

Meie ühiskond nõuab arstiteaduskonnalt tublisid nõukogude arste ning ei lepi praeguse olukorraga teaduskonnas. Seetõttu on vaja operatiivselt lahendada üles-

A. Piilberg

Kommunistlikud noored valimiskampaanias

Metsandusteaduskonna üliõpilased aitavad aktiivselt kaasa valimiskampaania läbiviimisel. 11 üliõpilast, nende hulgas 7 kommunistlikku noort, töötavad agitaatoritena agitatsioonipunkti nr. 8 juures. Brigaad, kuhu kuuluvad metsandusteaduskonna üliõpilased Pallum, Pidim, Liin ja Alton, on kujunenud üheks parimaks selles agitpunktis. Eriti hästi täidavad oma agitaatorikohustusi kommunistlikud noored Piibelet, Liin, Alton ja Pallum.

Sm. Piibelet jutustab oma töö-

osutanud agitaatorite seminarid. „Juba valijate nimekirjade koostamisel püüdsin oma valijatele läheneda individuaalselt. See oli suureks kasuks edaspidisel vestluse läbiviimisel, sest siis võeti mind juba vastu kui head tuttavat.“ räägib sm. Piibelet. „Nüüd rakkend kogu jõu selleks, et hästi korraldada saadikukandidaatide tutvustamist valijatele ja nii kindlustada, et kõik valijad hääletaksid ülesseatud saadikukandidaatide poole.“

Eesrindlik agitaator sm. Liin rõhutab eriti vestluse kui tähtsamat

agitatsioonitöö vormi osa. „Agitaator peab erilise hoolega vestluseks valmistuma, sest ettevalmistamata vestlus toob kasu asemel kahju. Samuti tuleb alla kriipsutada seda, et selgitustöö peab olema järjekindel, valijaid tuleb külastada võimalikult sageli.“

Metsandusteaduskonna üliõpilased aitavad kaasa ka valimiste organisatsioonilise ettevalmistamisega. 5 kommunistlikku noort töötavad valimiste ringkonnakomisjonides ja samapalju ka jaoskonnakomisjonides.

R. Kaasik

Hoolikalt valmistuda ÜTÜ IV teaduslikuks konverentsiks

Kuna teaduslik konverents on üks tähtsamaid ÜTÜ üritusi, nõuavad ettevalmistustööd konverentsiks ÜTÜ nõukogult tõsist tähelepanu. Seda silmas pidades moodustati juba varakult komisjon konverentsi ettevalmistamiseks. Ajaliselt planeeriti konverents 1951. aasta märtsikuu teisele nädalale.

Konverentsi ettekannete õigeaegse valmimise tagamiseks nõutakse, et ÜTÜ osakonnakoosolekud esitaksid valimis tööd ÜTÜ nõukogule hiljemalt 20. veebruariks 1951. Seejärel pannakse tööd välja ülikooli pearaamatukokku üliõpilaskonnale tutvumiseks, mis annab võimaluse avarama diskussiooni tekkimiseks eelseisval konverentsil.

Juba varakult asus konverentsi ettevalmistamise komisjon kontrollima konverentsi tööd teemaatika aktuaalsust ja vastavust nõuetele. Osutus, et erilist hindamist vääriv veterinaarteaduse osakonna nõukogu (esimees sm. Leidla) poolt esitatud aktuaalne ja praktiline tehe-

das seoses olev teemaatika. Ka matemaatikud-füüsikud olid hästi valinud konverentsil ettekannete tulevate tööde teemad.

Teiste teaduskondade poolt esitatud teemaatika aga vajab veel täpsustamist ja viimistlemist. Ajaloo-keeleteaduskonnas torkas silma eriti eesti keele ringi teemade ebaaktuaalsus. Vene kirjanduse ringis aga tekitab raskusi juhendamise küsimus, sest kõik tööd on ühe noore õppejõu (sm. Rogova) hoole all. Ajaloo-keeleteaduskonna osakonnakoosolekuga peab need puudused kõrvaldama.

Kui ÜTÜ nõukogu ja osakonnakoosolekud loovad veelgi tihedama omavahelise kontakti ja süvendavad koostööd, tullakse edukalt toime eesseisvate ülesannetega ja suudetakse ettevalmistunult vastu minna ÜTÜ IV teaduslikule konverentsile.

Ü. Arend,

ÜTÜ konverentsi ettevalmistamise komisjoni esimees.

Üliõpilaste õigustatud soov

Töötades väsimatult marksistlik-leninliku teooria omandamisel sel tunnevad üliõpilased iga päev vajadust marksismi-leninismi klassikute teoste järele. Nende vajaduste rahuldamine on eelkõige meie pearaamatukogu ülesandeks.

Seda oma olulist ülesannet pole aga raamatukogu juhtkond korralikult täitnud. Raamatukogus puuduvad peaaegu täiesti marksismi-leninismi klassikute teoste venekeelsed väljaanded. Väga piiratud arvul on Lenini ja Stalini teoseid, eriti aga Lenini elulugu (1 eks.) vene keeles. Põhiteost — Marxi

„Kapitali“ on ainult mõned venekeelsed eksemplarid.

Marksismi-leninismi klassikute teoste venekeelseid eksemplare vähesuse tõttu lubatakse neid kasutada ainult raamatukogus, ja siingi esineb tihti peale takistusi, kuna soovijaid on väga palju.

Selline olukord tuleb kiiresti likvideerida. Üliõpilastele tuleb luua võimalused marksismi-leninismi klassikute teoste venekeelseid väljaannete laenutamiseks koduseks kasutamiseks, sest üliõpilastele on väga oluline omandada marksismi-leninismi teooriat venekeelsete teoste järgi.

V. Kaarna

Puudusi Ülikooli tän. ühiselamuse

Kastani tänava internadis organiseeriti hiljuti brigaad, kes tutvustab olukorra Ülikooli tän. ühiselamuse, et välja selgitada puudusi ja ühtlasi tunda õppida sealse ühiselamuse nõukogu positiivseid töökoosolekuid.

Peab ütlemä, et Ülikooli tän. ühiselamuse toad on avarad, valged ja mugavad, nende korrashoid üliõpilaste poolt aga jätab soovida. Eeskujulikemad toad on nr. 2, 17, 33 jt.

Puudusena torkab silma, et tubades on vähe näitlikku agitatsiooni. Ei ole ühtki loosungit, plite on vähe (tubades nr. 12, 15, 16, 25, 27, 35, 38). Mõnel pool hoitakse toiduaineid tubades (III korrusel), mis on tingitud osalt sahvrite vähesusest.

Olemasolevad toidukapid on kohati väga korratud ja räpased (tubade 9, 15, 16, 27, 28, 35, 37 jt. omad). Väga korratu on ka II korruse köök, kus kartulikoored vedelevad põrandal.

Rahule ei saa jääda ühiselamuse nõukogu tööga. Paljud nõukogu liikmed on eemal nõukogu tööst. Kurioosumina kõlab, et heaolukomisjoni esimees sm. Toomsalu näitaks ei tea midagi ühiselamuse olukorrast ja nõukogu sekretär sm. Pruul ei ole suuteline vastama isegi küsimusele, mitu nõukogu koosolekut tänava nõukogul korraldatud.

A. Kuus, I. Soop, L. Kristjansen, L. Kõrran, E. Kõrtsini, A. Juske, T. Strutskova.

Письмо в редакцию

Газета нашего университета становится любимой всего студенческого и профессорско-преподавательского коллектива ТГУ. Её читают также все другие работники ТГУ. Она пользуется заслуженным вниманием и авторитетом и в других учреждениях нашей Эстонской Советской республики и даже далеко за её пределами.

Наша газета издается на эстонском языке. Но за последние годы, а в особенности в 1949/50 учебном году наш университет пополнился новыми преподавателями и другими работниками из братских советских социалистических республик. Эти работники не владеют еще эстонским языком, а они желают принимать активное участие в жизни нашего университета. И через нашу газету, с помощью её новых работников ТГУ могут ближе и активнее участвовать в жизни и работе всего университета. Газета может и должна в этом помочь товарищам, не владеющим эстонским языком.

Для этого я предлагаю в нашей газете печатать обзорные статьи и информации на русском языке.

Сегодня в номере

В передовой статье сегодняшнего номера говорится о задачах в борьбе против остатков буржуазной идеологии в сознании студентов. Тому же вопросу посвящены и статьи: «Руководя коммунистическое воспитание молодежи», «Страх перед общественной работой», «Когда недооценивают роли критики» и «Врагам народа нет места в советском университете» (2 стр.).

На первой странице газеты опубликованы еще статьи о Сталинской Конституции как конституции стра-

освещающие кратко содержание каждого выходящего номера газеты.

Я предлагаю также периодически в нашей газете давать и переводы некоторых статей, а по особо важным вопросам давать статьи и на русском языке. Это оживит нашу газету, сделает её более интересной, и она будет помогать всему коллективу ТГУ и каждому работнику в отдаленности в практической работе, поможет обмену опытом, а читатели вне университета смогут знакомиться с жизнью и работой ТГУ.

Статьи на русском языке помогут нашему студенчеству и в усвоении русского языка — великого языка великого народа, с чьей братской помощью мы строим коммунистическое общество.

С уважением М. Чалый, ст. преподаватель кафедры философии.

Редакция газеты «Тартуский Государственный университет» приветствует предложение тов. ЧАЛОГО и уже с настоящего номера вводит краткий обзор содержания газеты на русском языке.

ны победившего социализма, о профсоюзной конференции ТГУ, о жизни и работе кандидата в депутаты проф. Мартинсона.

Кроме того в газете помещены материалы об участии комсомольцев лесотехнического факультета в предвыборной кампании, о подготовке к IV-ой научной конференции СНО, о некоторых недостатках в работе главной библиотеки и в общежитии на ул. Юликопи.

Vastutav toimetaja J. Feldbach

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNU komitee ja ametiühingu komitee häälekandja

Nr. 38 (85) Laupäeval, 9. detsembril 1950. a. III aastakäik

Järjekindlalt parandada poliitharidustööd

Bolševike partei on alati osutanud suurimat tähelepanu töötajate, ideelis-poliitilisele kasvatamisele, sellele, et luua avaraimad võimalused marksistlik-leninliku teooria sügavaimaks omandamiseks kõigile laiemate hulkade poolt. Nõukogude inimesed mõistavad, et mida suurem on nende ideelis-poliitiline teadlikkus, seda suuremad on meie edusammud kommunismi ehitamise hiigelöös. Seepärast võivad na suurima innuga osa poliitkoolide ja -ringide tööst.

Oktoobris alustas ka meie ülikooli abiõppepersonali ja administratiiv-tehniliste töötajate teenindamiseks tööd 9 poliitkooli ja 11 poliitringi, mis pidid kindlustama 250-ile inimesele võimaluse ena regulaarseks poliitiliseks enesetäiendamiseks.

Nüüd on töö algusest möödunud juba enam kui kaks kuud ja on aeg teha mõningaid kokkuvõtteid. Tuleb märkida, et meil on terve rida poliitkooli ja -ringe, kus töö kulgeb rahuldavalt. Siia kuulub eeskätt poliitkool Raadi õppemajandis, kus propagandistiks on sm. Bulko, samuti ka ajaloo-keele- ja kehakultuuriteaduskonna juures asuvad poliitringid (propagandistid sm-d Ertis ja Feldman) ja mitmed teised.

Samal ajal aga esineb poliitkoolide ja -ringide töös palju puudusi, mis nõuavad kiiret kõrvaldamist. Mõned poliitkoolid, nagu näiteks varustus-transpordiosakonna juures töötavad niivõrd loolult, et nende töö ähvardab täiesti seisma jääda.

Edasi on üheks suuremaks puuduseks see, et propagandistidega ei viida läbi mingit süstemaatilist tööd. Selle tagajärjel mõnede propagandistide töömeetodid kannatavad formalismi all, mõned propagandistid (näit. sm. Seppo arstiteaduskonnast) on ikka veel küsimuste-vastuste meetodil kammitseis.

Peaegu üldse ei pöörata tähelepanu kuulajate iseseisvale tööle, nende valmistumisele järgneva õppuseks. See teeb võimalikuks nähtuse, et kuulajad tihti mitte ainult ei ei konsepteeri, vaid isegi ei loe vajalikku kirjandust, mistõttu aktiivsus õppustel on madal.

Tööd häirib väga sageli ka kuulajate dissipliinierimatus. Varustus-

transpordiosakonna töötajad näiteks registreerisid ringi tööst osa võima, nüüd aga õppusel ei käi. Ka mõned propagandistid ise ei tunne äielikku vastutust oma töö eest — hilinevad õppustele või jätavad neid koguni läbi viimata (sm. Seppo).

Peaegu mingisugust tähelepanu ei pööra poliitringide ja -koolide tööle mõned parteigrupid ja ametiühingu bürood. Üheski parteigrupis pole arutatud poliitkoolide ja -ringide tööd. Nõrk on arstiteaduskonna partei- ja ametiühinguorganisatsioonide võitlus poliitkoolide ja ringide töö parandamise eest.

Varsti lõpeb esimene poolaasta. Kokkuvõtteid aga näitavad, et kui meie otsustavalt ei paranda poliitkoolide ja -ringide tööd, siis mõnede neist ei suuda ettenähtud ajaks oma programmi läbi töötada või kuuajad ei omanda seal vajalikke poliitilisi teadmisi.

Ülikooli parteibüroo arutas neil päevil kahe poliitringi tööd ja näitas oma otsustes, mida on vaja teha selleks, et kindlustada poliitkoolide ja -ringide töö parandamist.

Meie parteigrupid ja ametiühinguorganisatsioonid peavad pidevalt aitama ja jälgima ringide ja koolide tööd, saavutama seda, et meie esineks puuauimsi õppustel. Propagandistid on kohustatud nõudma läbivõetava materjali iseseisvalt läbitöötamist kuulajate poolt, läbi viima õppusi kõrgele ideens-teoreetilisel tasemel, tegema õppused kuulajatele huvitavateks. Õppustel on vaja kindlustada elavalt mõtlevanetust, arutlust. Läbivõetav materjal peab olema seotud tänapäeva probleemidega, nõukogude rahva võitlusega rahu, demokraatia ja sotsialismi eest kogu maailmas, see materjal peab paigutama ameerika imperialiste-sõjaohutajaid ja nende kannupoisse — k.o. anlikke natsionaliste. Propagandistidega tuleb regulaarselt läbi viia noupidamisi.

Ainult igakülgsest parandades poliitringide- ja -koolide tööd võime kindlustada seda tähtsat poliitilise kasvatus vahendit ning rahuldada meie töötajate tahet tösta oma poliitilist teadlikkust.

Eesti Põllumajandusakadeemia organiseerimine

NSV Liidu Kõrgema Hariduse Ministeriumi otsusel avatakse Tartus Eesti Põllumajandusakadeemia. Uus kõrgem õppeasutus uuakse Tartu Riikliku Ülikooli põllumajandusteaduskonna, metsandusteaduskonna ja veterinaarteaduskonna baasil.

Akadeemia koosseisus organiseeritakse järgmised teaduskonnad:

agronoomia teaduskond, zootehnika teaduskond (piimaõõsiuse inseneritehnoloogide ettevalmistamiseks osakonnaga), loomaarstiteaduskond, hüdroelektrooniteaduskond, põllumajanduse mehhaniseerimise teaduskond, maakorraldusteaduskond ja metsateaduskond.

Õppeöö algab 1. jaanuaril 1951. (TASS)

N. I. Pirogovi mälestuse jäädvustamiseks

Seoses suure vene õpetlase Nikolai Ivanovitš Pirogovi, kelle elu ja töö oli rea aastate jooksul tihedalt seotud Tartu Ülikooliga, 140. sünni-aastapäevaga korraldame mõeldud laupäeval meie ülikooli aulas teaduslik konverents.

Konverentsi avag rektor professor Koort. Oma sõnavõtus ta teatas, et Opetatud Nõukogu on otsustanud taotella TR Ülikooli nimetamist N. I. Pirogovi nimeiseks ülikooliks, et sellega jäädvustada geniaalse teadlase-kirurgi mälestust.

Samal eesmärgil asetatakse mälestustahvel Toomel asuva sisehaiguste kliiniku seinale, asutatakse Pirogovi korter-muuseum Pirogovi tän. 3 majas, kus teadlane elas, ja luuakse üks N. I. Pirogovi nimeline stipendium.

Edasi esinesid põhjalike ja huvitavate teaduslike ettekannelega professor E. Martinson, meditsiini-liste teaduste kandidaat A. Seppo ja dotsent A. Elango.

K. Kaar

TRÜ Ametiühingu Komitees

Ametiühingu komitee uus koosseis, mis valiti asjatoomunud a/i konverentsil, kogunes neil päevil oma esimesele koosolekule. Koosolekul valiti komitee uueks esimeheks sm. R. Raudsepp, aseesimeheks sm. A. Käarik, laekuriks sm. E. Saks ja sekretäriks sm. A. Pärismaa.

Edasi moodustas komitee oma koosseisust rea komisjone, valides nende esimeesteks järgmised

seltsimehed: õppe- ja teadusliku töö komisjon — prof. J. Kaarde, massilise kultuuritöö komisjon — sm. Tolk, elamu-heaolukomisjon — sm. Linnamägi, säästus- ja krediidikomisjon — sm. Saks, varustus- ja ühiskondliku kontrolli komisjon — sm. Nõvandi ja ühiskondliku töökaitse komisjon — sm. Reinaru. Sm. Reinaru täidab ühtlasi ka vanema ühiskondliku töökaitseinspektori ülesandeid.

17. detsembril 1950 hääletagem üksmeelselt kommunistide ja parteitute bloki kandidaatide poolt!

* * *

ALFRED JÜRI P. KOORT

Alfred Jüri p. Koort sündis 1901. a. Viljandis käsitöölise-juuk-suri perekonnas.

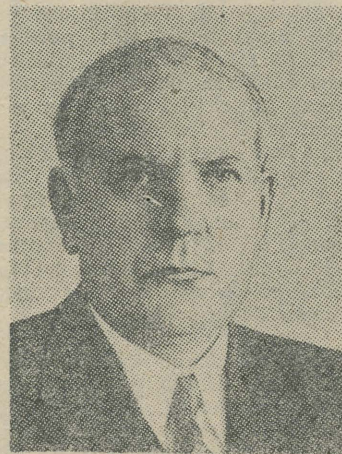
Pojast pidi isa arvates saama käsitöölise või tööline. Hariduse saamisest ei võinud olla juttugi. Selleks ei jätunud raha.

Kuid A. Koort tahtis õppida. Suurte raskustega omandanud keskhariduse, astus ta 1919. a. sügisel Tartu ülikooli filosoofiateaduskonda.

Tartus tuli A. Koordil endiselt palju töötada. Kui parunite ja jõukate vanemate pojad ja tütreid sõitsid muretuult laiali suvevaheajale, töötas ta kuni 18 tundi ööpäevas tõlgete kallal. Kuigi tasu selle eest oli minimaalne, tõlkis ta eesti keelde mitmeid teoseid psühholoogia alalt.

Kõigi raskuste kiuste 1924. a. jaanuaris esitas ta magistriloõ, mis võeti vastu ja talle anti filosoofiamagistri nimetus. Ta jäeti teadusliku stipendiaadina ülikooli juurde.

1934. a. märtsis lõpetas A. Koort oma doktoriväitekirja, mille kaits-

mine toimus 1934. a. oktoobris, kus talle anti filosoofia-doktori aukraad.

Nõukogude võimu saabumist Eestisse võttis A. Koort vastu ideeliselt ettevalmistatuna. 1940. a. juu-

nist oktoobri täitis ta ajaloo-filosoofiateaduskonna dekaani kohuseid, detsembrist kinnitati ta pedagoogika õppetooli juhatavaks professoriks. Sama aasta oktoobrist 1941. a. juunini töötas ta ühtlasi prorektori abina.

A. Koorti töö katkestas fašistide reeturlik kallaletung Nõukogude Liidule. Aeg-ajalt kuulas gestapo A. Koorti üle.

Vabastatud Nõukogude Eestis saab A. Koordist innustunud Tartu ülikooli taastaja. 1944. a. oktoobrist töötas ta jälle Tartu ülikoolis kateedrijuhataja-professori kohustes ja ühtlasi ka rektori asetäitjana. 13. novembrist 1944. a. saab aga A. Koort ülikooli rektoriks.

A. Koort pole mitte ainult õpetlane-filosoof. Ülikooli elu on pismaski lüüis kallis rektor A. Koordile — nõukogude õpetlasele-entusiastile. 1946. a. valiti prof. A. Koort Eesti NSV töötajate poolt NSV Liidu Ülemnõukogu saadikuks.

RICHARD JOHANNENE P. ANTONS

Richard Johannese p. Antons sündis 1899. aastal Võrumaal Uue-Antsa mõisas põllutöölise perekonnas.

1916. aastal lahkus sm. Antons oma sünnikohast. Sõitnud Kostroma kubermangu, asus ta tööle võija juustutööstusse. 1917. aastast kuni 1923. aastani töötas ta meistrina Aitai kubermangu mitmes võitööstuses.

1926. aastast kuni 1930. aastani õppis sm. Antons Leningradi Herzeni-nimelises Pedagoogilises Instituudis. Samal ajal võttis ta aktiivselt osa linna parteiorganisatsiooni tööst. 1930. aastal saatis UK(b)P Leningradi Oblastikomitee sm. Antonsi aspirantuuri Leningradi Punase Professuuri Instituudi juurde. Pärast aspirantuuri lõpetamist 1934. aastal töötas sm. Antons Iževski linna kõrgemas koolis poliitilise ökonoomia kateedri juhatajana. Alates 1939. aastast töötas ta Ros-

tovi Pedagoogilises Instituudis marksismi-leninismi aluste õppejõuna.

1941. aastal tuli sm. Antons tagasi Nõukogude Eestisse. Ta töötas

Tartu Riiklikus Ülikoolis marksismi-leninismi aluste kateedri õppejõuna.

Suure Isamaasõja ajal võitles sm. Antons fašistlike anastajate vastu Nõukogude armee Eesti Rahvuskorpuse ridades.

Pärast sõja lõppu töötas sm. Antons algul Eesimaa K(b)P Keskkomitee kooliosakonna juhatajana. Siit suunati ta poliitilise ökonoomia õppejõudude kvalifikatsiooni tõstmise kursustele UK(b)P Keskkomitee juures asuva Kõrgema Partei-kooli juurde. Pärast kursuste lõpetamist asus sm. Antons uuesti tööle Tartu Riiklikus Ülikoolis poliitilise ökonoomia kateedri juhatajana. 1949. aastal omandas ta majandusteaduste kandidaadi teadusliku astme.

1949. aasta septembrist alates töötas sm. Antons ka ülikooli õppeprorektorina. Tänavu valiti ta NSVL Ülemnõukogu saadikuks.

LYDIA KARLI T. ROOTS

Lydia Karli t. Roots sündis 1906. a. Krimmi ANSV-s, kus ta isa töötas kooliõpetajana.

Väsimatu innuga taotles L. Roots hariduse omandamist. 1923. a. lõpetas ta Krasnõiholmi keskkooli. Juba keskkoolipäevil otsustas ta pühendada oma elu noorte nõukogulike kaadrite kasvatamisele. Seepärast jätkas ta õppimist Leningradi eesti pedagoogilises tehnikumis, mille lõpetamise järel asus tööle õpetajana Tomski ringkonnas.

Ent L. Roots ei rahuldunud saavutatuga. Tahe omandada uusi teadmisi viis ta Leningradi Herzeni-nimelises Pedagoogilises Instituuti, mille ta edukalt lõpetas

1931. aastal. Instituudis astus kommunistlik noor L. Roots ka Lenini-Stalini partei ridadesse. Instituudi lõpetamise järel suunati L. Roots tööle ajalooõpetajana Leningradi Riikliku Ülikooli tööliskultuuteeti. 1935. a. astus ta Leningradi Riikliku Ülikooli aspirantuuri uue ajaloo alal, kus töötas kolm aastat.

1938.—1941. a. töötas L. Roots uue ajaloo dotsendi kohustetäitjana Tšuvaši Pedagoogilises Instituudis. Mais 1941 suunati ta Tartu Riikliku Ülikooli marksismi-leninismi aluste kateedri õppejõuks, millisel kohal ta asus innukalt kasvatama Nõukogude Eesti noori kommunismi vaimus.

Rohkem aktiivsust!

Teist aastat töötab sm. E. Ertise juhendamisel UK(b)P ajaloo kõrgemat tüüpi õppering nr. 2, mille tööst võtab osa 20 laboranti, peamiselt ajaloo-keele- ja õigusteaduskonnast.

Õpperingis toimusid semestri alguses ettekanded kindlaksmääratud temadele. Alates 22. novembrist rakendati aga seminari süsteem, et tõmmata aktiivsemale kaasatöötamisele ja ainesse süvenemisele kõiki ringi liikmeid.

Nii näiteks käsitleti 29. novembril seminaris teemat: „Bolševike partei võitluses põllumajanduse kollektiviseerimise eest (aastail 1930—1934)“.

Oleks võinud eeldada, et nii suure tähtsusega teema kutsub esile väga elavaid sõnavõtte. Kahjuks olid aga sõnavõtted enamikus loitud, puudus poliitiline teravus ja sügavus. Näiteks ei osatud anda õiget hinnangut saksa fašismile, formuleeringutes esines ebatäpsusi, ühe külgust ja objektiivistlikku kallakut. Üldiselt ei olnud kirjandus küllaldaselt läbi töötatud. Tuleb energiliselt samme astuda nimetatud puuduste kõrvaldamiseks.

Ringis on aktiivsemateks sõnavõtjateks sm-d Antonova, Hansen, Lipp, Preeks jt. Kuid leidub ka alalisi vaikijaid ja alalisi puudujaid. Neile olgu siinkohal öeldud, et iga õpperingist osavõtja peab teadma, et tõstes oma ideelis-poliitilist taset tõstab ta ühtlasi ka oma töö kvaliteeti ja oma panust kommunismi ehitamiseks. H. Vares.

Paremini juhendada ÜTÜ ringide tegevust

Vastavalt ühingu tüüpõhikirja-le ja kõrgema hariduse ministri korduvatele käskkirjadele kuulub juhtiv osa ÜTÜ-s õppejõududele.

Enamik meie ülikooli kateedreid ja õppejõude on õigesti hinnanud üliõpilaste iseseisva teadusliku töö tähtsust ja juhendavad üliõpilasi igati eeskujulikult. Nii on arstiteaduskonnas parimateks juhendajateks sm-d Seppo ja Raudam, ajaloo-keeleteaduskonnas prof. Koort, dots. Elango ja sm. Mutt, matemaatika-loodusteaduskonnas prof. Orviku ja sm-d Vares ning Kusmin, õigusteaduskonnas dots. Mäll ja sm. Rink jne.

Kuid meil leidub siiski veel kateedreid, kes pole kuigi olulisel määral abistanud ÜTÜ ringide tööd.

Väga vähe tähelepanu kirjan-dusringi kriitikasektsiooni tööle on osutanud eesti kirjanduse ja rahvaluule kateeder (juhataja sm. Taev). Kateedri õppejõud on käesoleval semestril väga vähe külastanud ringi koosolekuid, samuti pole küllaldaselt teostatud ringi töö planeerimist ja suunamist.

ÜTÜ ajalooring kuulub NSV Liidu ajaloo ja üldajaloo kateedrite juurde. Üldajaloo kateeder (juhataja dots. Madisson) ei tegele ringi juhendamisega üldse, kateedri liikmed ei käi ringi koosolekuid ega võta osa ringi töö-plaani koostamisest, kuigi ringis uuritakse teemasid ka üldajaloo alalt. Soovida jätab ka NSV Liidu ajaloo kateedri (juhataja kt. dots.

Vassar) osa ringi juhendamisel.

Füüsika kateeder (juhataja dots. Mitt) pole füüsikaringi teemaatika planeerimisel küllaldaselt kaalunud kateedri võimalusi ringi juhendamisel. On esinenud juhtumeid, kus üliõpilastele antud tööd osutusid ülejätkavaks. Juhendamist raskendab asjaolu, et kateedri teadusliku töö plaan on liiga kitsas. Juhendamise vähesuse all kannatab ka laboratoorne praktikum ja töö tõstusprobleemide grupis. Õppejõudude vähenemine abi on kindlasti üheks põhjuseks ka sellele, et mitmed üliõpilaste teaduslikud ettekanded on olnud puudulikult ettevalmistatud ja seetõttu vähepakkuvad. Pole siis ka ime, et ringi koosolekuid osavõtjate arv on liiga vähenen ja moodustab mõnikord vaevalt kolmandiku ringi liikmete üldarvust.

Tuleb märkida, et rektoraat on väga tähelepanelikult suhtunud kõigisse ÜTÜ vajadustesse ning tõhusalt kaasa aidanud ÜTÜ töö parandamiseks. Üliõpilaste teadusliku töö edasiseks parandamiseks oleks aga tarvilik, et rektoraat senisest enam tähelepanu pööraks ülikooli kateedrite tegevusele ÜTÜ juhendamisel, kuulaks ära kateedrite aruandeid üliõpilaste teaduslike ringide juhendamist ja osutaks vajalikuks nõudlikkust kateedri juhatajate suhtes, kes ei juhenda küllaldaselt ÜTÜ ringide tegevust.

J. Einasto, ÜTÜ nõukogu aseesimees.

Keskne tähelepanu eksamite ettevalmistamisele!

Nendest, kelle pärast meil tuleb punastuda

Rohkesti on võetud sõna vene keele õppimise vajadusest, korduvalt on rõhutatud, et TRÜ üliõpilaskond ei valda vene keelt küllaldaselt selleks, ei lugeda vene keelset kirjandust jne.

Siinkohal tuleks teha mõningaid täpsustusi. Valdav enamus meie üliõpilastest suhtub vene keele õppimisse täiesti korralikult. Tarviseb tunde külastades ainult tähele panna, kui vabalt üliõpilased jutustavad vene keeles ajatehtedest, korraldavad arutelusid mõne teadusliku küsimuse kohta või loevad vabalt venekeelset kirjandust oma erialalt. 1950. a. kevadisel eksamisessioonil said 26,3% üliõpilasi hinde „väga hea“, hindele „hea“ sooritas eksami 42,8%. On kindel, et enamik üliõpilasi õpib.

Kuid meie ülikoolis on kaunis koguke üliõpilasi, kes lubamatult halvasti suhtuvad vene keele õppimisse, kes ei täida koduseid ülesandeid või ei tee midagi selleks, et likvideerida oma mahajäävust vene keele kirjaoskuses. Nendest oleneb me seni vähe rääkinud. Meil on saanud tavaks kõiki üliõpilasi süüdistada, meie peame aga teadma neid, kelle pärast kogu meie kollektiivil punastuda tuleb, kelle pärast etteheiteid tehakse kogu kollektiivile.

Lähemal on semestri lõpp, mil vene keele kateedris nagu kõikjal mujalgi tehakse kokkuvõtteid semestri tööst. Tutvudes olukorraga

ülikoolis õppejõudude ettekannete järgi kujuneb pilt selleks, et meil on vaja ühiskondlikkuse palge ette tuua neid, kes pole aru saanud oma kohustustest ühiskonnas ees või kes vajavad senisest rohkem kollektiivi abi. Ja need oleksid:

Ajaloo-keeleteaduskonnas üliõpilased Kai, Anvelt, Kangur, Veri, Kaal, Roots, Kalmeti, Kork, Paurson, Luide, Pärnsalu, Hanson, Pintsel, Kallas, Kuusk, Siidva, H. Lepik, Eerma, Seern, Link, Laanekõrb, Einas, Leek, Pommer, Loonurm, Pärnits jt.

Õigusteaduskonnas: A. Püttsepp, K. Vaha, E. Adamson, L. Maamets, H. Heiter, L. Liivak, E. Kuiva, S. Mitt, L. Mitt, J. Mugu, H. Austa, E. Kartau, K. Loogus jt.

Matemaatika-loodusteaduskonnas: Molloka, Kaasik, Kivilo, Vainola, Uri, Kriisa, Lokk, Maaring, Härmat, Krüüner, Holster, Samul, Kaitsma, Lõus, Koiv, Karro, Ambus, Rimmel, Uustalu, Kass, Kruus, Pantis, Oper, Ireda, Umba, Tammevääli, Krass jt.

Arstiteaduskonnas: Kingissep, Lehis, Lepik, Klink, Sapert, Hiie, Tootson, Ummik, Pähn, Ranno, Ingerman, Hiievälja, Luuri, Mahlapuu, Lehespall, Luik, Orula, Vars, Laan, Roomets, Rootare, Pöder, Ruus, Hermlin, Ellervee, Andresen jt.

Põllumajandusteaduskonnas: Hinno, Salve, Sikk, Paa-

bo, Mägi, Ausmees, Mallus, Tunnikest, Paal, Raave, Remmer, Luts, Jõgiste jt.

Veterinaarteaduskonnas: Olter, Rüütel, Reinike, Nigul, Kumm, Alliksaar, Hirv, Jagomägi, Jõgisäär, Kalapüüdja, Paju, Raudkats, Ilves, Kuller, Tõhk, Pipar, Pahu, Reine, Kiis, Arulaane (eriti nõrk), Nahkur jt. Olen märgitud, et A. Nahkur omab kõigis aineis hinnet „väga hea“, vene keeles aga veerib tähti! Millega seletada seda vastuolu?

Metsandusteaduskonnas: K. Stumber, H. Stumber, Tuul, Patak, Adler, Kiisk, Pruul, Kari, Värk, Kalberg, Puusepp, Tiivel, Juhanson, Raudma, Pihelgas, Vooval, Pihlapuu, Kask, Kipsar, Toompere, Veidebaum, Piisler, Kepp, Kangur, Sarapu, Tõnspöeg, Serg jt.

Kehakultuuriteaduskonnas: Aavola, Reisberg, Kuusik, Gross, Lille, Otsa, Karu, Raidma, Dmitrieva, Dreen, Koljok, Kõõgart, Kolju, Peep, Kesamaa jt.

Nagu näeme, on vene keeles nõrka üliõpilaste arv küllaltki suur, kuid ülikooli kogu kollektiivist moodustab siiski vaid murdosa. Meie kohus on likvideerida see mahajäävus.

Kasutagem arvestusteni jäänud aja olukorra parandamiseks vene keele õppimise alal!

J. Feldbach,

vene keele kateedri juhataja.

Luua parimad tingimused õppimiseks

Eksamisessioon läheneb kiirete sammudega ja on mõnedel kursustel juba alanudki. Seetõttu peab üliõpilaste kodune töö muutuma märksa tõsisemaks ja pingelisemaks. Edukaks õppimiseks on aga tarvis ka häid tingimusi.

Vaadeides õppimistingimusi meie ülikooli ühiselamuis, ei saa parjude asjaoludega rahulduda. Suurimaks puuduseks on kahtlemata ülemajutus, mille tagajärjel kõigis ühiselamuis (välja arvatud Näituse tan.) puuduvad õppetoad. Haib on sinjuures veel see, et paljud suuremad toad on läbikaravivad ja läbikäijad ei käitu alati korrektselt. Esineb juhtumeid, kus ei alluta toavannema, kui see nõuab vaikust õppimiseks, ja segatakse teisi (näit. Tiigi tän. internaat, tuba nr. 111). Ülikooli tänava ühiselamus on vähe laudu ja kõik toaletanikud ei mahu kuidagi korraga laua juurde õppima.

Paljudes ühiselamutes häirib õppetööd ka valgustuseprobleem. Näituse tän. internaat õppetoad näiteks pole küllaldaselt laualampide. Suur puudus laualampidest on ka Tiigi, Kastani ja Ülikooli tänava ühiselamus, Lauristini tänaval aga puuduvad nad täiesti. Paljudes tubades pole korras elektrijuhtmed ja kontaktid, mistõttu esineb valgustushäireid. Ranget kontrolli pole sisse viidud ka elektriliitide tarvitajate suhtes, mistõttu esineb elektrenergia ülekuutamist ja tuleb maksta suuri trahve (Burdenko an. ühiselamus). Siin on suur süü ühiselamute nõukogudel, kes pole eostanud küllaldast kontrolli.

Õppetööd häirib ka remondi mitteõigeaegne teostamine. Kastani tän. ühiselamus pannakse alles ette aknaklaase, Jaama tänaval parandatakse aga seinu ja lagesid, mistõttu üliõpilased peavad jälle toasi

tuppa kolima. Tiigi tänava internaadis puuduvad paljudel akendel korralikud klaasid. Burdenko ja Ülikooli tän. internaadis on palju tube, mis on talvel väga külmad. Eriti külmad on Burdenko tän. internaadis toad nr. 7 ja 14. Ahjukiitmiseks aga antakse puid sageli liiga vähe.

Ühiselamute nõukogude esimehed ja liikmed on tihti pöördunud majandusosakonna poole ülalmainitud puuduste likvideerimiseks, kuid seni on abi olnud vähe efektiivne. On vaja, et ühiselamute juhataja sm. Kaidvee pööraks hoopis enam tähelepanu õppimistingimuste parandamisele ühiselamuis. Eriti oluline on aga see, et ühiselamute nõukogud ise osutaksid ses suhtes palju enam algatusvõimet ja operatiivsust.

R. Zimmer

Ülikooli meeskoori semestrikontsert

Eeloleval pühapäeval, 10. detsembril s. a. algusega kell 18 toimub TRÜ aulas Tartu Riikliku Ülikooli Meeskoori semestrikontsert, mida juhatab koorijuht sm. Riitsing.

Koor on käesoleval semestril teinud pingsat tööd ideelis-poliitilise ja kunstilise taseme tõstmiseks. Tõsist tähelepanu on osutatud repertuaarile, mis on muutunud järjest ideelisemaks ja täiuslikumaks. Silmapaistev koht kuulub vene klassikale ja nõukogude heliloomingule.

Kõiki neid edusamme peab peegeldama eelseisev kontsert. Kontserdil esitatakse Glinka, Gounod, Šostakoviči, Muradei, Ernesaksa, Saare, Tobiasi, Arro jt. helitööd. Solistina esineb sopran Helju Koppa Tartu Muusikakoolist, keda klaveril saadab Aino Poolakene.

V. Nugin

Vastuseks kriitikale

Vastuseks ajalehes „Tartu Riiklik Ülikool“ nr. 28, 29 ja 35 ilmunud lühisignaasidele teatab majandusosakond, et kriitika vastas täiel määral tõele. Nüüd on võetud tarvitusele abinõud vigade parandamiseks.

Peahoone katus remonditi materjalide puuduse tõttu alles pärast sisemise remondi lõpetamist. Keemiahoone ringaditooriumi istepinkide krigisemine on kõrvaldatud ning edaspidi õlitatakse istepinkide liikuvaid osi regulaarselt.

Kehakultuuriteaduskonna võimala soojavee sisseade remonti on viibinud lubamatult kaua tsemendi puudumise tõttu. Lähemal ajal loodetakse sellest takistusest üle saada, ja siis luuakse üliõpilastele võimalused pesemiseks pärast võimlemistunde.

R. Raudsepp, majandusosakonna juhataja.

Isiklikke raamatukogusid täiendamas

Hea raamat on nõukogude inimene parim sõber. Seda tõde on ammu tunnustanud kõik matemaatika-loodusteaduskonna füüsikaosakonna üliõpilased ja õppejõud. Mitme aasta vältel on kateedrijuhataja dots. A. Miti initsiaalil organiseeritud ilmuva teadusliku kirjanduse tutvustamine ja kollektiivne tellimine.

Ent füüsikute huvi ei piirdu mitte üksnes erialase kirjandusega. Juba raamatute levitamise hoogtöökuu esimese nädala vältel täiendamisid paljud üliõpilased oma raamatukogu väljapaistvate nõu-

kogude ilukirjanduslike teostega. Nii näiteks osteti füüsikaosakonna V kursusel, kus on ainult 8 üliõpilast, juba esimesel päeval enam kui 400 rubla eest väärtuslikku ilu- ja teaduslikku kirjandust. Eriti elav oli huvi M. Gorki, J. Barbaruse, E. Vilde jt., samuti marksismi-leninismi klassikute teoste vastu. Aktiivsemateks raamatutellijateks osutusid üliõpilased H. Järve ja O. Kukkur.

R. Lias,

ühiskondlik kirjanduselevitaja füüsika V kursusel.

Veste

oooooooooooo

Vanad ürikud räägivad niisugust lugu: elas kord mees nimega — kui ma ei eks — Aristoteles, kes tahtis midagi niisugust korda saata, millega saaks igavesti kuulsaks. Ta leidis võimaluse: süttas põlema jumalate templi ja hoolimata preestrite takistustest pääses tema nimi tänu väledatele ajalookirjutajatele ajalukku...

Milleks ma seda rääkisin? Sellepärast, et niisuguseid mehi leidub siin-seal veel tänapäevalgi ja isegi meie üliõpilaskonnas.

Stipendium on teatavasti hea asi ja „stipipäev“ rõõmustab kõiki — eriti siis, kui tema saamine on paaril päeva võrra hilinenud. Mõne mehe viib ta aga hoopis rõõpast välja, inimene kaotab enesevalitsuse ja seisab probleemi ees: mida siiani veel tehtud pole? Problem on sügav, et selle üle järele mõelda. Ja noormees, kellest siin jutt, asetaski küsimuse ja lahendas selle sõprade ässitusel: võttis teki kaenlasse ja kändis aluspesu väel sõdaõisel tunnil Tiigi ühiselamu ette tänavale, laotas teki tänavakividele ja heitis kõige rahulikuma südamega nagu väike Allah sellele. Seal ta siis vähkres ja

Kuulsuseihkajad

aeles ning lasi kuuldavale üleloomulikust jõust tulenevaid mõirgeid ja häälitusi. Juhuslikule mõõdaminejale meenusid tahtmatult Oskar Lutsu lood kondist, mis ajas verist vahu välja ja karjus: „Umbluu! Umbluu!“ Aga too noormees oli originaalsem ja oli ise selle üle väga õnnelik. Kui tema kunstikõrge etenduse tulemusena avanesid tänavapoolse tiiva aknad ja unised näod täis uudishimu vahitsid tänaval siplejat, mõttes meie kangelane täis rahulolu: „Küll ma olen kange mees! Kas on keegi enne mind saanud millegi säärasega hakkama!“

Mis on selle loo moraal? Usun, et selleks pole vaja epistleid. Peategelane Felix Koorits peaks kirjutama kõrvataha, et niisugused teod pole siiski teeks kuulsusele... Halvemal juhul on tulemus hoopis vastupidine.

Sääraseid lõbusaid asjamehi leidus stipendiumipäeva öösel veelgi. Näiteks tuba nr. 99 pidas sünnipäeva. Kena asi — mitte midagi pole siin pahaks panna. Aga kui selle toa elanikud Erik, Oper, Laprik ja Pettai suure kära ja lärmamisega ning rahulikult liiklejaid

Miks venib aspirantide dissertatsioonitööde valmimine

Juba 1946. a. alates on Tartu Riiklikule Ülikoolile Kõrgema Hariduse Ministeeriumi poolt omistatud õigus ette valmistada teaduslik-pedagoogilist järeelkasvu aspirantuuri kaudu.

1946. a. asus aspirantuuri tööle 18 aspiranti ja 1947. a. lisandus nendele 2. 20-st aspirandist lõpetas 1949. ja 1950. a. aspirantuuri kandidaadikraadiga 7. 11-l jäi dissertatsioon kaitsmata ja 2 kustutati aspirantuuri. Enne tähtpäeva kaitses dissertatsiooni 2 aspiranti, tähtpäeval 1 ja ülejäänud 4 paari kuulise kuni aastase hiinemisega.

Niisugune suur protsent aspirante, kes pole veel tänini oma dissertatsioonitööd lõpetanud, peegeldab halba tööd aspirantuuri alal.

Niisuguste tulemuste üheks põhjuseks oli aspirantuuri täitmise juhulike inimestega, puudus täielikult konkurents.

Teiseks põhjuseks oli aspirantide töö puudulik juhendamine. Aspirantuuri kestel toimus juhendajate vahetumine või äraangemine (Kruus, Ilus, Leesment). Juhendaja suhtus sageli oma ülesannetesse formaalselt, ei teostanud aspirandi töö tegelikku kontrolli, vaid piirdus mittemidagiütlevate üldsõnaliste aruannete ära kuulamisega. Seda, et puudus dissertatsioonitöö sisuline juhendamine, näitab ka asjaolu, et mitmel aspirandil vahetati dissertatsiooni teema aspi-

rantuuriaja lõpu eel. See muidugi takistas dissertatsiooni õigeaegset valmimist (Pulk, Traat, Kurvits jt.). Seda saanuks vältida, kui juhendaja oleks algusest peale teostanud aspirandi töö sisulist kontrolli.

Kolmandaks põhjuseks oli asjaolu, et aspirantidele ei anti teadm. arvestamata, kas vastav kateeder saab tagada vastava materiaalse baasi planeeritud töö korraldaks ja õigeaegseks läbiviimiseks (Jürimäe, Heinvee, Rängel) ja lõpuks, sõltuvalt esimesena mainitud põhjustest, kus aspirantuuri sattus isikuid, kes ei omanud eeldusi vajakaks teaduslikuks tööks, ei osutanud nii mõnedki neist kuigi suurt huvi dissertatsioonitöö vastu ja tegelesid muude ülesannetega, mis muidugi ei soodustanud dissertatsioonide õigeaegset valmimist (Kamenovsky, Lamp jt.).

Järneval, 1948. aastal teostati aspirantide töö kontrollimist juba mõnevõrra paremini ja seetõttu kustutati ebasobivad isikud aspirantuuri aegsasti (Koonik, Jürgen) pärast seda, kui selgus nende ebaedukas töö.

Viimastel aastatel (1949 ja 1950) on aspirantuuri täitmise teostunud hoolikama valikuga ja on loota, et mõne erandiga (Villup, Riikojä) dissertatsioonid valmivad õigeaegselt.

Prof. A. Raatma, TRÜ aspirantuuri hooldaja

Organiseerida puhkeaja kultuurset veetmist

Viimasel ajal on ELKNÜ TRÜ Komitee poolt pöördutud rohkete küsimustega kursuseõhtute keelamise kohta. Seoses sellega peab komitee vajalikuks seda küsimust lähemalt selgitada.

Kuni viimase ajani korraldati meil kursuseõhtuid liiga hulgalt. Samal ajal, kui klubi ruume vajati hädaolimpiaadi eeltoode tegemiseks, olid nad kinni igasuguste koosviibimiste korraldamise tõttu. Kuna tänavane olümpiaad toimub üleilulise ametiühingute olümpiaadi raames, on loomulik, et selle ettevalmistamine tuleb lugeda keskseks ülesandeks.

Senised kursuseõhtud olid halvavad ka teises suhtes. Siin esines tihti salaja alkohoolsete jookide tarvitamist ja muude buršikommetarjatud elustamist. Ka kursuseõhtute kunstiline osa polnud alati küllalt sisukas. Klopsiti lihtsalt kava kuidagiviisi kokku, et aga midagi esitada oleks. Ebanormaalne oli ka see, et kohvi auaga kursuseõhtust osavõtmiseks tuli üliõpilasel tasuda 15–30 rubla, millise summa tasumine paljudele ülejõu käis. Seega jäid kursuseõhtude eemale paljud üliõpilased, kes elatuvad ainult stipendiumist.

24 : 16

Hiljuti toimus üks suurimaid maleturijate TRÜ Ülikoolis. Nimelt kohustusid neljakümnel laual põllumajandus- ja metsandusteaduskonna maletajad. Võistluse algul asus juhtima põllumajandusteaduskond, juhtides seisuni 5:1, edasi seis võrdustus ja siis asus juhtima metsandusteaduskond. Pingsa heitluse võitis metsandusteaduskond tagajärjega 24:16.

H. Lomp

Сегодня в номере

Передовая статья нашей газеты посвящена работе политшкол и «кружков». Заметка «Больше активности!» обращает внимание на то, что в некоторых политшколах слушатели пассивно принимают участие в обсуждении вопросов.

Под лозунгом «17 декабря единодушно голосуйте за кандидатов блока коммунистов и беспартийных» опубликованы биографии т. т. Коорта, Антона и Роотс — наших кандидатов в депутаты городского совета.

Две статьи на 2-ой странице посвящены учебной работе в связи с предстоящей экзаменационной сессией. Заведующий кафедрой русского языка т. Фельдбах пишет здесь о тех студентах, которые безответственно относятся к изучению русского языка, а т. Циммер в другой статье указывает, что необходимо улучшить условия учебы в общежитиях.

Вопросам научной работы посвящены статьи профессора Раатма (о работе аспирантов) и зам. председателя СНО т. Эйнасто (о руководящей роли преподавателей в студенческих научных кружках).

Кроме того в номере помещены следующие материалы: об организации культурного проведения студенческого досуга, фельетон «Искатели славы», информации о создании Эстонской Сельскохозяйственной Академии, о научной конференции, посвященной Н. И. Пирогову, о ходе проведения месячника по распространению советской книги и т. д.

Vastutava toimetaja aset. K. Taev

Hääletagem üksmeelselt kommunistide ja parteitute bloki kandidaatide poolt!

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNU komitee ja ametiühingu komitee häälekandja

Nr. 39 (86) Reedel, 15. detsembril 1950. a. III aastakäik

Nõukogude Eesti töörahva suur pidupäev

A. Kõrna,

TRÜ parteiorganisatsiooni sekretär

Ulehomme, 17. detsembril lähevad ENSV valijad valimiskastide juurde, et hääletada üksmeelselt kommunistide ja parteitute bloki saadikukandidaatide poolt, et valida kohalike nõukogude saadikuteks eesrindlikke töötajaid, kes väärivad rahva usaldust ja suudavad edukalt täita kohalike nõukogude ette seatud ülesandeid. Kohalike töörahva saadikute nõukogude saadikukandidaatideks on esitatud parimad parimate hulgas, eesrindlased tööliste, kolhoosnike, intelligentsi ridadest. Eesti NSV-s on saadikukandidaatideks kohalikesse nõukogudesse sellised tootmise eesrindlased nagu sepp-stahhaanovlane Jaan Vaarak, kolhoosnik Marie Vaheoja, sotsialistliku töö kanglane Elfriede Blumenfeld, meie intelligentsi parimad esindajad.

Suure rõõmuga tervitasid Tallinna töötajad teadet armastatud juhi seltsimees Stalini nõusolekust kandideerida valimistel Tallinna linnanõukogusse. Koos seltsimees Stalini registreeriti linnanõukogu saadikukandidaatideks ka suure Stalini võitluskaaslased seltsimehed V. M. Molotov, G. M. Malenkov ja N. A. Bulganin.

Seltsimees Stalin on meie üldrahvalikuks saadikukandidaadiks. On suur õnn ja suur au hääletada seltsimees Stalini poolt.

Ka Tartu Riiklik Ülikool esitas parimad oma kollektiivi liikmed Tartu linna Töörahva Saadikute Nõukogu saadikukandidaatideks — rektor prof. Koordi, prorektor R. Antonsi, prof. Martinsoni jt. Need on kommunistide ja parteitute bloki saadikukandidaadid. Eelseisvatele valimistele läheb bolševike partei bloki parteitutega. 9. veebruaril 1946. a. peetud kõnes Moskva linna Stalini valimisringkonna valijaile seltsimees Stalin ütles: „Parteituid eraldab nüüd kodanlusest barjäär, mida nimetatakse nõukogude ühiskondlikuks korraaks. Seesama barjäär ühendab parteituid kommunistidega üheks ühiseks nõukogude inimeste kollektiiviks. Elades ühises kollektiivis võitlevad nad koos meie maa võimsuse tugevdamise eest, üheskoos sõdisid ja valasid verd rinnetel meie kodumaa vabaduse ja sõltumatuse nimel, üheskoos sepiastasid ja saavutasid võidu meie maa vaenlaste üle. Vahe nende vahel on selles, et ühed kuuluvad parteisse, teised aga mitte. Kuid see on formaalne vahe. Tähtis on see, et nii ühed kui ka teised teevad üht ühist tööd. Seepärast on kommunistide ja parteitute blokk loomulik ja eluline.“

Kommunistide ja parteitute bloki saadikukandidaadid on töötava rahva, nõukogude rahva huvide tõelised kaitsjad.

Kohalike töörahva saadikute nõukogude valimised on nõukogude rahva poliitilis-moraalse ühtsuse demonstratsiooniks. Nõukogude Eesti rahvas hääletab kindlalt kommunistide ja parteitute bloki saadikukandidaatide poolt, sest ta teab, et need tohutud edusammud, mida on tehtud nõukogude võimu aastail, said võimalikuks eelkõige tänu bolševike partei, Nõukogude valitsuse ja isiklikult seltsimees Stalini igapäevasele geniaalsele juhtimisele ja suunamisele.

Bolševike partei on juhtiv ja suunav jõud Nõukogude riigis. Tänu bolševike partei ja Lenini ning seltsimees Stalini juhtimisele kukutati ühel kuuendikul maa-kerast kapitalistide võim, ehitati üles sotsialistlik ühiskond. Tänu bolševike partei juhtimisele loodi nõukogude võimu aastail sellised eeldused, mille tõttu oli võimalik purustada fašistliku Saksamaa ja Jaapani armeed ning väljuda Teisest Maailmasõjast võitjana. Bolševike partei juhtimisel viib nõukogude rahvas lõpule sõjajärgse stalinliku viisaastaku plaani täitmise. Bolševike partei juhtimisel toimub üleminek sotsialismilt kommunismile. Bolševike partei poliitika on tegelikult elus tõestanud oma õigsust ja töötava rahva huvidele vastavust. Seepärast nõukogude rahvas hääletab julgelt kommunistide ja parteitute bloki saadikukandidaatide poolt, sest sellega ta hääletab meie Nõukogude kodumaa majanduse ja kultuuri edasise õitsengu eest, Nõukogude riigi võimsuse edasise tõstmise eest, stalinliku rahupoliitika eest, mis koondab enese ümber kogu progressiivse inimkonna hulgas.

Valimiste päev on meil töötava rahva pidupäevaks. Sel päeval iga Nõukogude kodanik kasutab Stalinliku Konstitutsiooni poolt antud laialdasi demokraatlikke õigusi. Samal ajal kapitalistlikes riikides aga ainult väike osa elanikkonnast võtab osa valimistest, mis tegelikult kujutavad endast pettemanoövrit, sest nagu ütleb V. I. Lenin: „Üks kord mitme aasta kestel otsustada, misugune valitseva klassi liige hakkab rahvast parlamendis rõhuma ja maha suruma — selles peitubki kodanliku parlamentarismi tõeline tuum, mitte üksnes parlamentaarkonstitutsioonilistes monarhiates, vaid kõige demokraatlikemais vabariikides.“ Meil Nõukogude Liidus võtab elanikkond valimistest osa 100%-liselt, sest kogu võim kuulub töötavale rahvale, kes teostab oma võimu organiseeritult töötava rahva saadikute nõukogude kaudu. Seepärast on loomulik, et iga töötaja võtab osa valimistest. Ka iga Tartu Riikliku Ülikooli õppejõu ja üliõpilase, teenistuja ja töölise kohustuseks on kasutada neid laialdasi demokraatlikke õigusi, mis on antud Stalinliku Konstitutsiooniga. Olgem üldrahvalikul pidupäeval, 17. detsembril 1950. a., kohalike töörahva saadikute nõukogude valimiste päeval, esimeste hulgas valimiskastide juures ja andkem üksmeelselt hääled kommunistide ja parteitute bloki saadikukandidaatide poolt! Kindlustame töötava rahva parimate esindajate valimise Tartu linna Töörahva Saadikute Nõukogusse! Kõik valimistele!

Iga agitaatori auväärne ülesanne

Stalinliku Konstitutsiooniga on Nõukogude kodanikele antud auväärne õigus valida saadikuid töörahva saadikute nõukogudesse. Et meie inimesed lähleksid valima teadlikena ja veendunudena, selle eest peavad hoolitsema agitaatorid oma organiseeriva, selgitava sõna abil.

Ka mina olen agitaator. Viimasel valimiselsetel päevadel oma valijaid külastades leppisin nendega kokku, et nad tuleksid hääletada juba enne kella kümnet hommikul. Teadlikena valimiste tähtsusest lubasidki valijad seda tingimata teha.

Püüdku iga agitaator korraldada täna-homme oma tööd selliselt, et tema valijad 17. detsembril ilmuksid valimisjaoskonda oma kodanikukohust täitma juba varajastel hommikutundidel!

M. Vunk, matemaatika-loodusteaduskonna IV kursuse üliõpilane.

Täitkem valimiste päeval oma kodanikukohus juba varajastel hommikutundidel, esimeste hääletajate hulgas!

* * *

Näituse tän. ühiselamus

elunevate üliõpilaste üleskutse

kõigile TRÜ ühiselamutes elunevatele üliõpilastele

Meie, Näituse tänava ühiselamus elunevad TRÜ üliõpilased, kommunistlikud noored ja noored, oleme tulvil tänutunnet bolševike partei ja Nõukogude valitsuse vastu, kes päev-päevalt ikka enam hoolitsevad meie noorsoo hariduse eest, meie uue nõukoguliku intelligentsi kasvatamise eest, kes on loonud üliõpilastele parimad olustikulised tingimused häirimatuks tööks jne. Oma ustavust ja tänutunnet meie parteile ja valitsusele tahame demonstreerida sellega, et meie rahva pidupäeval 17. detsembril näitame üles poliitilist teadlikkust ning aktiivsust ja organiseeritult astume valimiskastide juurde.

Kutsume üles kõigis TRÜ ühiselamuis elunevaid üliõpilasi — kommunistlikke noori ja noori — rahva suurpäeval, 17. detsembril teadlikult ja organiseeritult juba kella 6—8 hommikul andma oma hääled kommunistide ja parteitute bloki kandidaatide poolt Tartu Linna Töörahva Saadikute Nõukogu valimistel.

Seltsimehed üliõpilased! Astugem kõik 17. detsembril üksmeelselt valimiskastide juurde täitma iga Nõukogude kodaniku aukohust juba varajastel hommikutundidel!

Näituse tänava ühiselamus elunevad üliõpilased.

Käesolev üleskutse on läbi arutatud ja vastu võetud 7. detsembril 1950. a. Näituse tänava ühiselamu üliõpilaste poolt.

Kõik valimistele!

17. detsember — kohalike töörahva saadikute nõukogude valimiste päev on Nõukogude Eesti töötava rahva oodatud pidupäev. Ka meie ülikooli kollektiiv valmistus armastuse ja hoolega valimisteks, arendades laiaulatuslikku valimiselset selgitustööd teaduskondades ning ühiselamuis ja aidates kaasa valimiskampaania läbiviimisel ning valimiste organisatsioonilisel ettevalmistamisel ka väljaspool ülikooli.

Meie õppejõud, üliõpilased, töölised ja teenistujad on kindlalt otsustanud demonstreerida oma nõukogude patriotismi, armastust ja ustavust Nõukogude kodumaa ja bolševike parteile üksmeelse osavõetuga valimistest, üksmeelse hääletamisega kommunistide ja parteitute bloki saadikukandidaatide poolt. Igauks meie hulgas peab teadma, et hääletades kommunistide ja parteitute bloki kandidaatide poolt hääletame Nõukogudema võimsuse edasise tõusu eest, uute võitude eest majanduslikus ja kultuurilises ehitustöös, rahu kindlustamise eest kogu maailmas. Hääletades kommunistide ja parteitute bloki kandidaatide poolt hääletame teaduse, hariduse ja kultuuri järjest hoogsama tõusu eest meie maal, avaldame oma tänutunnet nõukogude võimule, kes on meile loonud avaraimad võimalused loovaks tööks ja õppimiseks.

Seepärast astugem 17. detsembril esimeste valijate hulgas valimiskastide juurde ning andkem veendunult oma hääled kommunistide ja parteitute bloki saadikukandidaatide poolt!

Suur õnn on hääletada kodumaa õitsengu eest

Kogu meie nõukogude rahvas elab praegu poliitilise ja tööalase aktiivsuse suure tõusu tähe all, et väärikalt vastu võtta kohalike nõukogude valimisi.

17. detsembril lähevad kõik Nõukogude Eesti töötajad üksmeelselt valimiskastide juurde, et anda oma hääled kommunistide ja parteitute stalinliku bloki kandidaatide poolt.

Nõukogudema valimissüsteem, maailma kõige demokraatlikum valimissüsteem kindlustab laiade rahvamasside osavõtmise riigi valitsemisest, andes hääle- ja kandideerimisõiguse kõikidele Nõukogude kodanikele, kes on saanud 18-aastaseks.

Paljud meie nõukogude noortest astuvad 17. detsembril esmakord-

selt valimiskastide juurde, nende hulgas ka mina. Astun 17. detsembril valimiskasti juurde kindla teadmisega, et ainult nõukogude võim ja bolševike partei on avanud mulle tee haridusele, võimaldades mul lõpetada keskkooli ja astuda ülikooli. Tänuähaks selle Nõukogude valitsuse, bolševike partei ja isiklikult seltsimees Stalini suure hoolitsuse eest annan oma hääle ülesseatud kandidaadi poolt, sest nende seltsimeeste juhtimisel jõuame muuta oma kalli Nõukogude kodumaa veel tugevaks, õitsvamaks ja rikkamaks.

A. Kirsipuu,

õigusteaduskonna I kursuse üliõpilane.

Hääletades kommunistide ja parteitute bloki kandidaatide poolt hääletame Nõukogude Eesti tööstuse, põllumajanduse ja kultuuri edasise õitsengu poolt!

RÕÕMUPÄEVA LÄVEL

Valimised on ukse ees!

See teadmine valdab kõigi Tiigi tänava ühiselamus elavate üliõpilaste meeli. Päev-päevalt läheneb see päev ja nüüd lahutavad meid ainult loetud tunnid sellest üldrahvalikust pidupäevast.

Tiigi tänava ühiselamu üliõpilastel on eriline põhjus rõõmustada eelolevate valimiste üle. Moodustavad nad ju omaette valimisringkonna ja nende saadikukandidaadiks on seltsimees Richard Antons, tuntud ja armastatud pedagoog, TRÜ prorektor. Kõigil on selgesti veel mees kui algul toimunud kohtumine oma kandidaadiga, tema sõnad, nende vestlused, mis veelkordselt kinnitasid tõika, et sm. Antons on tõepoolest nende kandidaat, ta on kandidaat, kelle poolt nad võivad julgesti ja rõõmuga oma hääle anda.

Paljud ühiselamus elavaist üliõpilastest on rakendunud valimisele sellele tööle agitaatoritena ja valimiskomisjonide liikmetena.

Tõttades agitaatoritena väljaspool ühiselamut, ei ole sugugi unustatud oma ühiselamu valijaid.

Üliõpilasnõukogu initsiatiivil on läbi viidud nii korruste kaupade kui ka kogu ühiselamu ulatuses terve rida loenguid ja vestlusi. Nende organiseerimisel on suurt hoolt ja armastust töö vastu üles näidanud ajaloo-keeleteaduskonna üliõpilane Palamets. Aga ega see pole siis kõik! Kõigis tubades on toavane juhendamisel läbi viidud vestlusi valimiselsetel teemadel.

Tööraha poliitilise teadlikkuse ja aktiivsuse tõusuks

Juba enne kohalike nõukogude valimiste väljakuulutamist asuti õigusteaduskonnas lektorite grupi moodustamisele. Töötati välja loengute temaatika, kuhu võeti 32 teemat aktuaalsetest poliitilistest küsimustest. Teemade ettevalmistamisele rakendati enam kui 70 üliõpilast vanematelt kursustelt, samuti rida õppejõude. Valminud ettekanded vaadati läbi õppejõudude poolt, kusjuures eriti suurt abi osutasid siin õppejõud sm-d Mäll, Uustal jt.

Nii võis õigusteaduskonna kollektiiv juba valimiskampaania esimestest päevadest peale asuda teenindama valijaid loengute ja vestlustega. Loodi tihedalt EK(b)P Tartu Linnakomiteega, kelle kaudu toimus lektorite suunamine agitpunktidesse ja kaitistesse.

Kuni käesoleva ajani on õigusteaduskonna õppejõud ja üliõpilased valimisele selgitustöö käigus pidanud enam kui 100 loengut mitmesugustel teemadel. Eriti tuleb seejuures esile tõsta aspirant sm.

Ka ühiselamu seinaleht „Loov Noorus“, mis teatavasti hiljutisel üleülikoolilisel seinalehtede ülevaatusel sai esimese auhinna, on järjekindlalt avaldanud igas numbris valimistega seoses olevaid kirjutisi ja noorte valijate sõnavõtte.

Tõsi, eriti suur ja elamusterikas on 17. detsember just neile noortele, kes esimest korda lähevad valimiskastide juurde.

Noor valija Värdi Viilup on kommunistlik noor ja metsandusteaduskonna I kursuse grupiorganisator. Suure rõõmu ja innuga täidab ta oma kohustusi valimisjaoskonnas. See on ju suur rõõm — olla noor valija ja saada juba nüüd anda oma panus valimiste heaks kordaminekuks.

Ka matemaatika-loodusteaduskonna üliõpilased Malle Kotli ja Svea Palis võivad tänu nõukogude korrale juba nii noorelt osa võtta valimistest.

Suurt elevust Tiigi tänava ühiselamu üliõpilaste hulgas tekitab toa nr. 65 üleskutse valimispäeval esimestena valida minna. See üleskutse leidis kõikjal kirglikku poolehoidu ja kõigil Tiigi ühiselamu üliõpilastel valmis suur ja palav soov: minna varajastel hommikutundidel esimestena valida, et sellega näidata veelkordselt suurt ja palavat armastust meie Nõukogude riigi, meie partei ja valitsuse, meie suure juhi ja õpetaja seltsimees Stalini vastu.

A. Liiv

Aulingut, kelle arvel on rohkem kui 20 loengut. Sm. Aulingu loengud on alati huvitavad ja hästi ettevalmistatud, mistõttu ta kuulajatega kõikjal on saavutanud tiheda kontakti. Tunnustusväärse aktiivsusega on loengulisest propagandatööst osa võtnud ka teaduskonna parteigrupi organisator sm. Brandt, dots. Mäll, van.õp. Uustal jt., kelle loengud on alati olnud kõrgetasemelised. Üliõpilastest väärivad parimate lektoritena esiletõstmist sm-d Klassen, Veskimäe, Raal, Tein jt., kes andsid oma parima valimisele selgitustöö heaks kordaminekuks.

Tänu nende ja teiste tublide seltsimeeste tööle, andis õigusteaduskonna lektorite grupp tubli panuse tööraha ideelis-poliitilise teadlikkuse ja aktiivsuse tõstmiseks valimiste eel. Me ei rahuldunud saavutatud tulemustega, vaid jätkame alustatud tööd ka pärast valimiste möödumist.

E. Laasik

Valeeria Villandi

Noor agitaator

Toas on vaikne, soe ja sume, seintel varje saamatuid. Mõttlik nooruk jätnud une: ööni uurib raamatuid. Kuidas olla, mida öelda? mõtleb agitaator noor. «Mis teab poisike,» võib mõelda minust iga taat või moor. Millest räägin: valimised, saadik, päev ja paik ning ruum. Kuidas kõnelda, et ise pillilikuks saaks asja tuum? Nooruk mõtleb. — Akna vastu undab lõikav viherik. Akki mineviku kastub talveõine videvik. ... Sügav lumi. Teibas raksus luunilõikav pakane, tuisk, see proovis piitsalaksu kehva ruuna lakale. Halusüllad, palgivoorid, metsas saad siis ulusid, saunamehe kõrval noorik teenis pere kulusid. Isa laskis vennasega palgi palgi kõrval. Und ei piisanud küllalt ega jätkund leivakõrvast. Poisikene (aastaid neli kümnest üle ulatas) tampis voores, õhtul veli külmund varbaid sulatas. Kehvikul vaid nälga surra oli siis või valida, et koos kulakuga murrab külmakange tali ta. Veeti kehusega pooleks koolgi kuueklassine ning siis jäeti ilma hooleks: viirele, rassigel Oli nii. —

Kuid mis on praegu?

Poisil käsil ülikool, vennas raudteel. Enne aega ronge jaama toob ta hool. Taadist saanud on kolhoosi vana hoolas tallimees: noorem õde, väike Roosi lüpsjatest on kõige ees. Sellest räägin. —

Ja kuis praegu mehed palke veavad koos, kuidas vanu, sünged aegu helgeks ehitab kolhoosi. Unund sinisoonelise kehviklapse halinad, rahvas saab nüüd ikka ise oma jukke valida. — Tuul taob piitsa akna vastu, kuused õues lumised, aga rõõm-nüüd vabakslastult kõikjal vastu kumiseb. Toas on vaikne, soe ja sume, seintel varje väreleb, mõttlik nooruk jätnud une — rõõm ta silmis sädeleb.

Viimased ettevalmistused valimisteks

Ülikooli parteiorganisatsiooni juhtimisel töötavas agitpunktis nr. 8 tehakse viimaseid ettevalmistusi kohalike nõukogude valimisteks, et kindlustada nende kujunemine Tähtvere linnaosa valijate patriotsmi demonstratsiooniks.

Siin on töösse rakendunud enam kui sajaliikmeline agitkollektiiv, kes oma suuremas osas tööülesandeid korralikult ja suure andumusega on täitnud. Kahjuks aga on sellest ka mõningaid erandeid. Nii kuuluvad mahajääjate hulka agitaator sm. Kaus, brigaadivane mad Pärtelpoeg, Oja, Kangur, Sokman, Piibeleht, Urm, Raudkivi jt. Valimiste-eelsel päeval, samuti meie tõsisel tööpäeval — valimiste päeval on neil seltsimeestel hoolsa tööga veel võimalus hüvitada oma senist loidu suhtumist ühiskondlikku ülesandesse.

Hoolimata neist üksikuist lünkadest võime valimistele süsiki vastu minna teadmiste, et oleme teinud kõik nende parimaks õnnestumiseks. Meie agitaatorite selgitav ja innustav sõna on ulatunud iga üksiku valijani kas indi-

viduaal- ja grupivestluste, küsimuste-vastuste õhtute või rahva-koosolekute kaudu. Veel praegugi, valimiste lävel toimub saadikukandidaatide tutvustamine ja vestluste läbiviimine valijate kodudes. Rööbiti sellega tehakse ettevalmistusi valijate eeskujulikuks teenindamiseks valimiste päeval isetegevuse, einelaua, kirjanduse müügi, lastetoa, transpordi ja muuga.

Nagu jutustavad agitaatorid, on valijad üksmeelselt otsustanud tulla hääletama juba varajastel hommikutundidel ja anda oma hääle kommunistide ja parteitute bloki saadikukandidaatide poolt.

Agitatsioonipunkti nr. 8 kollektiiv läheb vastu valimiste päevale kui oma töö tõsiselt eksamine. Rakendagu iga agitaator kogu jõud selleks, et kindlustada valijate eeskujulik teenindamine ja hääletamise häireteta käik valimiste päeval! Täitku iga meie rajooni valija oma kodanikukohus juba esimeste valijate hulgas — varajastel hommikutundidel!

E. Paul, agitpunkti nr. 8 juhataja asetäitja.

MEIE SAADIKUKANDIDAATE

ARNO Arturi p. KÖÖRNA

Arno Arturi p. Kõörna sündis 1926. a. Nõo vallas Tartumaal. Ta isal ei olnud alalist töökohta ja ta elatas oma perekonda juhusliku tööga. Alles pärast nõukogude võimu kehtestamist Eestis sai ta isa Tartu jaama peakonduktoriks. Sm. Kõörna alustas õppimist Nõos ja jätkas seda Tartus, kuhu vanemad olid vahepeal elama asunud. Lõpetanud algkooli 1938. a., astus ta samal aastal Tartu I keskkooli. Suure Isamaasõja puhkemisel evakueerus sm. Kõörna koos ema-

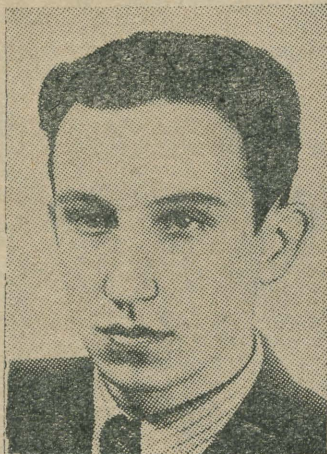
ga tagalasse, isa astus hävituspataljoni.

1942. a. algas sm. Kõörna tööd sideteenistuse alal ja sai varsti elektromehaanikaks, kellena töötas esmalt Gorki raudteel ja hiljem Leningradi, Balti ja Taga-Baikali rindel kuni 1945. a. lõpuni. Siis asub sm. Kõörna, kes 1946. a. astus UK(b)P ridadesse, Tartusse, kus ta töötab Eestimaa K(b)P Tartumaa Komitee juures esmalt instruktoriga, siis komitee sekretäri abina ja hiljem organiseerimis-instrueerimisosakonna juhatajana. 1948. a. septembrist kuni 1950. a. septembrini õppis sm. Kõörna Vabariiklikus Parteikoolis Tallinnas, töötades aastail 1949–1950 ühtlasi ka EK(b)P Vabariikliku Parteikooli algorganisatsiooni sekretärina.

Alates 1950. a. septembrist töötab sm. Kõörna EK(b)P Tartu Riikliku Ülikooli algorganisatsiooni sekretärina.

Sm. Kõörna pühendab kogu oma jõu ja energia Tartu Riikliku Ülikooli õppe- ja teadusliku tööstamiseks kõrgemale tasemele. Võideldes õppejõudude, üliõpilaste ja teenistujate ideelis-poliitilise taseme tõusu tõusu eest on sm. Kõörna lühikese aja jooksul võitnud kogu ülikooli kollektiivi lugupidamise ja usalduse.

Ennustus, mille lükkas ümber elu

ei peaks minust saama inseneri? Miks peaks see olema võimalik ainult muulide võsukestele?" mõttes ta. Ta ei lausunud sõnagi, kuid otustas, et lükkab ümber Muuli ülbend ennustused. Sest okupatsiooniga ei saa ju olla igavene, varem või hiljem tuleb tagasi Nõukogude armee — seda uskus Vladimir kindlasti.

Ja elu lükkaski kulaku ennustused halastamatult ümber. Praegu õpib Vladimir Koslov juba neljandat aastat Tartu ülikooli metsandusteaduskonnas. Ta armastab oma ala ja töötab jõudu säästmata selle sügavaks omandamiseks.

Vladimir Koslov on õppetöö eesrindlane. Juba pikemat aega seisab

tema pilt ülikooli autahvilil. Ta on selle esiletõstmise auge ära teeninud: eksamisessioonidel õiendab ta kõik eksamid väga headele hinnetele. Õppejõud saavad alati eeskujaks tema põhjalikke, asjatundlikke vastuseid eksamitel.

Selliseid häid tulemusi ei saavuta ta mitte kergesti. Ta töötab püsivalt ja visalt.

Nõukogude üliõpilane ei piirdu kunagi vaid nokitsemisega õppetöö kallal, ei seisa eemal ühiskondlikust elust. Vladimir Koslov on aktiivne kommunistlik noor. Tema printsiipaalised, põhjalikud sõnavõtud aitavad algorganisatsiooni koosolekuil alati tublisti kaasa teravate ideoloogiliste küsimuste õigeks lahendamiseks. Hinnates seltsimees Koslovi võimeid, valisid kommunistlikud noored ta ülikooli komsomolikomitee liikmeks. Siin töötas ta väga hästi, osutades suurt algatus- ja organiseerimisvõimet.

Tunduva osa oma ajast pühendab Vladimir Koslov oma teaduslikule tööle. Ta teab hästi, et üliõpilaste teaduslik töö on parimaks vahendiks õppetöö omandatu süvendamiseks, oma eriala põhjalikumaks omandamiseks, seega tubli nõukogude spetsialisti kujundamiseks. Ta on üks metsatööstuse inseneriteadusliku ringi aktiivsemaid liikmeid. Oigustatud tähelepanu äratas tema referaat Üliõpilaste Teadusliku Ühingu kolmandal teaduslikul konverentsil teemal „Kokkupandavate puitmajade kilpkonstruktsioonide

võrdlev uurimine“, milles ta käsitles ja lahendas meie vabariigis metsatööstuse asulate loomise seisukohalt väga olulisi küsimusi. Aktiivselt võtab seltsimees Koslov osa ka poliitilise ökonoomia teadusliku ringi tegevusest, kus hiljuti huviga kuulati tema ettekannet sotsialistliku võistluse osatähtsusest sotsialismi tootmisjõudude arengus.

Käesoleva õppeaasta algul usaldati Vladimir Koslovile uus suur ülesanne — ta valiti Üliõpilaste Teadusliku Ühingu nõukogu esimeheks. Tema juhtimisel on tehtud ära juba palju ühtimist töö viimisel kõrgemale tasemele, seni valitsenud ebaõigete töösuundade likvideerimisel, ühingu kujundamisel massiliseks kasvatuslikuks organisatsiooniks. Kõigis ühingu töodes ja üritustes on tunda Vladimir Koslovi — energilise organisatori, tubli kommunistliku noore juhtivat kätt.

Sisukat, tööroosast elu elab Vladimir Koslov. Ja elu on tõepoolest ümber lükanud kulak Muuli kunagised ennustused — Vladimir Koslovist saab nõukogude insener, oma ala sügavalt tundev spetsialist ja kirglik oma sotsialistliku kodumaa patrioot.

... Valijad vaatavad usaldusega oma noorele saadikukandidaadile Vladimir Koslovile sellepärast, et nad näevad temas inimesi, kes on võrnsund tööraha hulgast, kellele nõukogude võim avas tee helgesse ellu, kes maksimaalselt kasutab kõiki nõukogude võimu poolt antud võimalusi, annab kogu jõu tööraha riigi hüvanguks ja on kõiges ning kõikjal esirinnas.

J. Kask

Vastutav toimetaja J. Feldbach

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNU komitee ja ametiühingu komitee häälekandja

Nr. 40 (87) Reedel, 22. detsembril 1950. a. III aastakäik

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi SEADLUS

Eesti NSV Ülemnõukogu valimiste läbiviimise kohta

Seoses Eesti NSV Ülemnõukogu teise koosseisu volituste lõppemisega 16. veebruaril 1951 Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi Ülemnõukogu Presiidiumi Eesti NSV Konstitutsiooni § 35 alusel otsustab:

määrata Eesti NSV Ülemnõukogu valimised pühapäevale, 25. veebruarile 1951.

Tallinn, 14. detsembril 1950

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi esimees A. JAKOBSON
Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi sekretär V. TELLING

Tähelepanu kõige tähtsamale!

Talvise eksamissessiooni alguseni on jäänud veel ainult kaks nädalat. On üldiselt teada, et eelseisev eksamissessioon kujuneb kogu ülikooli kollektiivi — nii õppejõudude kui ka üliõpilaste töö rangeks kontrolliks, mis paljastab puudused meie töös ja annab ülevaate sellest, kui hästi me oleme täitnud oma ülesandeid noore kaadri kasvatamise alal.

See asjaolu kohustab igit meie kollektiivi liiget asetama endale küsimuse: „Kas olen teinud kõik eksamissessiooni eduka kulgemise kindlustamiseks?“ ja vastama sellele küsimusele range bolševistliku enesekriitikaga.

Pole kahtlust, et sellise oma töö enesekriitilise analüüsi tulemuseks on see, et avastatakse oma töös rida puudusi, mille kõrvaldamine enne eksamissessiooni algust on hädavajalik. Täna sees lehes avaldame näiteks kirjutise eksamissessiooni valmistumise olukorrast põllumajandusteaduskonnas. On täiesti kindel, et esiletoodud puudused on omased mitte üksnes põllumajandusteaduskonna tööle, vaid ka paljude teistegi teaduskondade tööle. Nendes vigades on vaja kiiresti selgusele jõuda ja need operatiivselt kõrvaldada.

Kõiki puudusi on kergem likvideerida, kui dekanate siin abistab laialdane üliõpilaste aktiiv. On tingimata tarvis kõikjal asjalikus ja tõsisel õhkkonnas läbi viia sessioonielend tootmisnõupidamised ja kindlustada, et puudused, millele neil nõupidamistel tähelepanu juhi, kiiresti kõrvaldataks. Oma juhtivat ja suunavat osa sessiooni ettevalmistamises peavad tõstma ka komsomoli- ja ametiühinguorganisatsioonid, eriti nende esindajad kursustel.

Suureks ülesandeks on ka konsultatsioonide korralik läbiviimine. Ei saa sallida olukorda, kus konsultatsioonidest osavõtjaid on vähe või kus konsultatsioonile tullaakse nõrga ettevalmistusega.

Suurt tähtsust omab ka eksamissessiooni plaanide koostamine. Dekanaadid peavad seejuures võimaluste piires arvestama üliõpilaste õigustatud soovide ja püüdma plaane koostada selliselt, et nad rahuldaksid kõiki üliõpilasi.

Õppejõud peavad planeerima koostöös üliõpilaste aktiiviga eksamite läbiviimise selliselt, et kaoks järjekorrad eksamitel, kindlustama, et üliõpilased eksami sooritamisel ei raiskaks asjata liiga palju aega. Ühiskondlikud organisatsioonid aga peavad praegu suurimat huvi tundma selle vastu, millised eeldused igal üksikul üliõpilasel on eksamite sooritamiseks, et vajaduse korral veel organiseerida mahajäetud abistamist.

Iga üliõpilane peab mõistma, et eelseisvat eksamissessiooni tähistab eeskätt nõuete suurenemine. See tähendab, et üliõpilastel tuleb eksamiteks valmistumise suhtuda veel suurema hoolega kui seni. Milgi juhul ei tohi piirduda üksnes loengu- ja materjalide läbitöötamisega, vaid tuleb laialdaselt kasutada ka erialast kirjandust.

Eesseisvad ülesanded on suured ja vastutusrikkad. Nende eduka täitmise saame kindlustada üksnes siis, kui suuname viivitamatult kogu oma tähelepanu, kõik jõud kõige olulisemale, kõige tähtsamale antud momendil — eksamissessiooni edukale, lünkadeta ettevalmistamisele.

Kohalike nõukogude valimised kujunesid tööraha nõukogude patriotismi uueks demonstratsiooniks

Meie tõeline pidupäev

17. detsember — kohalike nõukogude valimiste päev — oli TRÜ kollektiivile tõeliseks pidupäevaks, mis möödus määratu vaimustuse ja nõukogude patriotismi tähe all.

Juba kella 8-ks hommikul oli valdav osa ülikooli kollektiivi liikmeid, kes elavad Tähtvere linnaosas ja kuuluvad 8. valimisjaoskonda, käinud hääletamas. See on ühtlasi ka tunnustavaks hinnanguks meie agitaatorite kollektiivi tublile tööle.

Valijatele kohapeal pakutav isetegevus, lastetuba, einelaud.

Juba enne kella kaheksat hommikul

Valimispäeva hommik... Vara ärkab sel hommikul Tiigi tanava ühiselamu. Kõigil on kiire, et olla esimeste hulgas valimiskasti juures, esimeste hulgas anda oma hääle kommunistide ja parteitute bloki kandidaatide poolt.

Ja juba enne kella kuut saabuvad esimesed valijaterühmad Tiigi tanava ühiselamusi valimisjaoskonna

lastele korraldatud auto-ringsõit linnas valimiste auks — see kõik tegi valimiste päeva tõeliseks pidupäevaks.

Agitatsioonipunkti juhatus avaldab tunnustust valijate eeskujuliku teenindamise eest kõigile aktivistidele-agitaatoritele, kes andsid oma panuse valimiste heaks kordaminekuks. Tunnustust väärivad ka need õppejõud, kes abivalmilt valimiste päeval oma autodega teenindasid valijaid ja nende lapsi.

E. Paul, agitpunkti nr. 8 juhataja asetäitja.

juurde. Kohe pärast valimiste avatust kuulutamist ruttavad nad täitma oma kodanikukohust. Esimeste hulgas annab hääle ajaloo-keeleteaduskonna üliõpilane Lepik, kellele hulgana järgnevad teisedki. Rõõmsalt ja veendunult hääletasid kõik Tiigi tanava ühiselamusi elunevad üliõpilased juba enne kella kaheksat hommikul.

Kõigis maailma keeltes kõlavad tänu- ja tervitussõnad suurele Stalinile

*

Kommunismi lipukandja

Nõukogude riigi, sotsialistliku ühiskonna arenemise ajaloos ei ole ühtki suurt sündmust, mis poleks seotud suure kommunismi arhiitekti — geniaalse Stalini nimega. Meie rahva poolt käidud kuulsusriikas tee sotsialismini, tema säravad võidud igit liiki vaenlaste üle, tema võidukas edasiliikumine kommunismi poole — see kõik on seltsimees Stalini geeniusse loomine.

Meie mõõlmatu kodumaa moodustab praegu gigantse ehitustandri. Teostatakse suurt plaani, mis teeb lõpu põuale ja kindlustab meie kolhoositalurahvale rikkalikud saagid. Seda plaani nimetab rahvas tema looja nime järgi stalinlikuks looduse ümberkujundamise plaaniks.

Volgal, Dnepril, Turkmeenia kõrbedes kerkivad maailma suurimad ehitused — hüdroelektrijaamad ja niisutussüsteemid. Need ehitused kuulutavad kommunismi lähenemist, on tõelised kommunismi ehitused. Ja rahvas nimetas needki stalinlikeks suurehitusteks, sest nende loomine toimub suure Stalini juhiste järgi.

Nõukogude teaduslikes uurimisasutustes, laboratooriumides ja teadlaste kabinetides käib pingeline töö nõukogude teaduse uute saavutuste sepiamisel. Ja ka meie teadlased töötavad seltsimees Stalini tarkade juhiste alusel, nad on stalinliku kooli teadlased.

Kasvab ja sirgub uus põlvkond, nõukogude noorus. Ta kasvab enneolematult soodsais tingimuses, mil talle on avatud kõik teed teaduse ja kultuuri varasalvede juurde. See noorsugu saab kommunismi ehitamise ürituse lõpuleviijaks. Ja sellel noorsool on au ja õnn nime-tada end stalinlikuks sugupõlvaks.

Nõukogude inimesed elavad õnnelikku ja rõõmsat elu, mida võimaldavad meie suure Stalini juhtimisel saavutatud võidud. Meie rahvas kasutab suuri demokraatlikke õigusi ja vabadusi, mis on talle antud Stalinliku Konstitutsiooniga.

Kõige eest, mis meie elus on kaunist ja imeväärset, oma õnneliku tänapäeva ja helge tuleviku eest võlgname tänu suurele kommunismi ehitajale seltsimees Stalinile.

Armastuse, ustavuse ja lootusega vaatavad suure Stalini poole ka miljonid lihtsad inimesed kapitalistlikus maailmas. Nad ühendavad Stalini nimega oma lootused õiglasele tulevikule — vabanemisele kapitali ikkest, demokraatiale ja sotsialismile. Stalini nimega ühendavad nad selle, mis igale inimesele on praegu kõige kallim ja püham — rahu. Nad teavad, et seal, kus on Stalin — seal on võit. Veendunult ja kindlalt võitlevad nad rahu, demokraatia ja sotsialismi eest, millises võitluses neid juhib ja innustab rahu suur lipukandja seltsimees Stalin.

Kõigis maailma keeltes kõlavad miljonite inimeste hünilt tänu- ja tervitussõnad seltsimees Stalinile:

„Au suurele Stalinile! Elagu ja töötagu ta veel palju aastaid kõigi töötavate inimeste õnneks ja hüvanguks!“

Kunstilise isetegevuse ideelis-kunstilise taseme rõõmustav tõus

nõukogude eluga. Deklamatsiooni-de ja vokaalmuusika repertuaaris kajastus võitlus rahu eest ja nõukogude rahva suur ülesehitustöö. E. Niit (ajaloo-keelel.) andis omaloomingulises luuletuses „Turkmeeniale“ pildi stalinlikest suurehitustest, Nikulini lühinäidendis „Valge ingel“ (arstiteaduskonna esituses) paljastati USA-s valitsev inimvihakalik rassiline diskrimineerimine jne. Ideeliselt küpselt oli repertuaar valitud õigus- ja meesandusteaduskonnas.

Kõigil ülevaatusõhtudel toimus enne isetegevusringide esinemist sissejuhatav sõnavõtt, mis oli pühendatud kohalike nõukogude valimistele. Kahjuks ei järgnenud sellele tervitatavale traditsioonile matemaatika-loodusteaduskonna isetegevuslased oma 3. detsembri ülevaatusõhtul.

Tehes ülevaadet üksikuist esinemisaladest, tuleb kõigepealt esile tõsta põllumajandusteaduskonna segakoori, mis üliõpilase E. Pajupu juhatusel oli ära teinud suure töö ja rõõmustas ülikooliperet neljateistkümnelt hästi valitud ja hästi omandatud lauluga.

Vokaalsolistidest parimaiks osutasid Erik ning Trass matemaatika-loodusteaduskonnast ja Hiir ning Tennosaar õigusteaduskonnast. Duettidest väärivad esiletõstmist matemaatika-loodusteaduskonna duetti (Trass ja Prints), kvartetistidest ajaloo-keeleteaduskonna naiskvarteti.

Eriti kõrget kunstilise meisterlikkuse taset osutasid käesoleval olümpiaadil instrumentaalsolistid. Klaverdajad H. Kolk (ajaloo-keelel.) F. Vainola ning L. Tiit (mat.-loodust.) ja R. Ojaveri (arstiteaduskonna), viiuldaja V. Murmaa (ajaloo-keelel.), tsellist U. Kolk jt. esitasid oma palad kunstiküpses interpretatsioonis.

Näitekunsti osas oleks soovinud näha enam viimistletud esitust. Pa-

remaiks osutusid siin Nikulini „Valge ingel“ arstiteaduskonna esituses ja Tšehhovi „Kurja kavatseja“ õigusteaduskonna esituses.

Deklamaatoreist esinesid õnnestunud F. Bochmann A. Saare luuletusega „Emade sõna“, I. Sõrmus katkendiga J. Schmuuli „Poeemist Stalinile“, E. Niit omaloomingulise luuletusega „Turkmeeniale“ ja M. Kalve D. Vaarandi luuletusega „Sumisevad metsad“.

Rahvatantsurühmade tase oli keskmine, rida rühmi (näit. põllumajandusteaduskonna II rühm, ajaloo-keeleteaduskonna segarühm jt.) esinesid koguni nõrgalt. Parimate kollektiividena esinesid sel alal arstiteaduskonna I ja II kursuse segarühm, metsandusteaduskonna ja mat.-loodusteaduskonna rühmad. Viimased esitasid küllalt õnnestunud ka töötemaatilisi tantsu.

Kunstilise võimlemise ja lavatantsu osas tuleb kahtlemata parimaiks tunnustada kehakultuuriteaduskonna saavutusi, eriti aga sm-te Kudu ja Vihmani esinemisi. Neile osutuvad konkurentideks naisvõimlejad arsti- ja põllumajandusteaduskonnast. Karakteritantsudest olid meeldejäävaimaiks „Tšardas“ kehakultuuriteaduskonna lavatantsurühmalt ja „Hispaania tants“ mat.-loodusteaduskonna üliõpilase Sanderi esituses.

Kõrvuti kunstiküpsede ettekannetega on teaduskondade isetegevuskomisjonid lavale lubanud ka mõningaid nõrku ettekandeid (põllumajandus-, mat.-loodus-, õigus- ja metsandusteaduskonnas).

Üldine teaduskondade paremusjärjestus selgub neil päevil.

Tuleb soovida, et ülikooli isetegevuslased edaspidi töötaksid sama aktiivselt kui seni, taotleksid senisest veel innukamalt kõrget ideelis-kunstilist taset.

K. Orgo

Juhan Schmuul

Kommunismile!

(Katkend „Poeemist Stalinile“)

Jah, märke minevale teele nüüd astunud on Eestimaa. On uued sõnad eesti keeles: kolhoos, eesrindlane, brigaad; mees, elne kehvik, ütleb aga nüüd väga kindlalt: meie maal Kuid nende mõne sõna taga on avar, särav panoraam.

Need sõnad tähendavad sama, et elu lagi pole must, et noorte hingi moonutama ei hakka eraomandust; et maa, kus enne vaesus priiskas, ta kurvast lõustast lahti saab, et ainsat verist higipistka ei ime kulak meie maal!

See tähendab, et hool ja hellus ja koolid noorte päralt on. Et nodrus marsib uhkelt ellu kui värske lõõgipataljon. Lääb aasta, kaks. Ja sada tuhat komnööri uues Eestis on! Neil hing on võitlev, vapper, puhast! Vaat, see on lõõgipataljon!

Ja sellel avaral ja suurel teel, kommunismi viival meid, me mõtted tulevad Te juurde, suur Stalin, ümbritsevad Teid!

Maa tänab teid: sest küllalt kaua ta kõndis kurba orjateed. Kuid Teie seadus murdis rauad ta kätelt, riivid elu eest.

Need mürdsite. Kuid rohkem tänab ta aga Teie päikse all. Teid selle eest, mis on meil täna, et pidu on me tänaval! Usk endasse end murrab kõnne, aeg ehitat last läbi lööb, ja mõtted meie laste õnnest ja ainulaadselt suurest tööst.

Ja laulab Moskva, laulab Tallinn ühtsama uhke marsi viit: Meid kommunismile viib Stalin, maa päikesele vastu viib!

Jätkakem tööd!

Kohalike tööraha saadikute nõukogude valimised on möödunud. Meie ülikooli kollektiiv aitas tõhusalt kaasa valimiste heaks kordaminekuks, oma innuka ja sihikindla tööga, mis teenis tööraha teadlikkuse ja poliitilise aktiivsuse tõstmise üritust, sepiastas kommunistide ja parteitute stalinliku valimisbloki võitu valimistel.

Valimiste edukas läbiviimine on meie agitaatorite tööle tunnustuseks. Kuid ärge põhjustagu see enesega rahulolu kahjulike meeleolude tekkimist nende juures, vaid innustagu kõiki neid veel hoolsamale ja intensiivsemale tööle bolševistliku töösõna kandmisel faidasse hulkadesse. See ülesanne on seda olulisem ja kohustavam, et on saanud teatavaks Eesti NSV Ülemnõukogu uue koosseisu valimiste läbiviimine, mille ettevalmistamine peab algama viivitamatult.

Agitaatorid! Argem pangem käsi rüppe, vaid jätkakem oma suurt ja tänuväärset tööd.

R. Raudsepp, agitpunkti nr. 8 juhataja.

Organiseeritud tööga, kõigi jõudude koondamisega suudame kindlustada eksamisesseiooni eeskujuliku ettevalmistamise

Ametiühingu büroo eksamite eel

Kehakultuuriteaduskonna ametiühingu büroo pöörab tõsist tähelepanu talvise eksamisesseiooni parimale ettevalmistamisele. Ametiühingu büroo koos dekanadi ja kateedrijuhatajatega koostas eksamisesseiooni tunniplaani ning eksamite graafikud selliselt, et ükski üliõpilane ei kaotaks aega ühe eksami sooritamisel mitte üle 1–2 tunni. Iga üliõpilane ilmub eksamile täpselt määratud kellajal. Samuti on ametiühingu liinis korduvat tähelepanu juhitud sellele, et kõik arvestused tuleb tingimata sooritada varakult enne eksamisesseiooni algust.

Koos kateedrijuhatajatega arutatakse büroo üksikute õppeainete programmide ja õppekirjanduse üliõpilaste tutvustamise küsimust. Selle ühe tulemusena koostas kehakultuuri ajaloo ja teooria kateeder ülikooli pearaamatukogus leiduvast kehakultuurilasest kirjandusest täieliku nimestiku ja kartooteegi, mis paigutati üliõpilastele kasutamiseks teaduskonna punanurka. Tänu sellele saavad üliõpilased parema ülevaate kirjandusest, mida neil oleks võimalik kasutada loengute täiendamiseks. Lugesid neid teoseid õpivad üliõpilased ühtlasi ka rohkem vene keelt, süvendavad erialaseid teadmisi, omandavad kindlaid teadmisi ja harjuvad üldse iseseisvalt töötama raamatuga.

Suurt tähelepanu on ametiühing osutanud ka eksamiselsete konsultatsioonide ja ülevaatekoostöö korraldamisele organiseerimisele vajaduse korral, eriti Pavlovi õpetusest tulenevate seisukohtade selgitamiseks. Ametiühingu ja teaduskonna dekanadi poolt loodi üliõpilastele ka võimalused teaduskonna ruumide kasutamiseks õppimiseks hiliste õhtutundideni.

Ametiühingu büroo esimees sm. A. Tähnas on loonud tiheda igapäevase kontakti kursevanematega, mis aitab õigeaegselt lahendada kõiki küsimusi, mis keruvad üles sessiooni ettevalmistamise ja selle läbiviimise käigus.

Kogu teaduskonna pere võtab talvist eksamisesseiooni teaduskonna elu keske sündmusena, mille heast kordaminekust on kõik huvitatud. Selle kindlustamiseks annab ka ametiühingu büroo ühe teaduskonna elu juhtiva keskuseks oma parima.

J. Laidvere

Rohkem tähelepanu konsultatsioonidele ja kontrolltöödele!

Kõrgema matemaatika õpetamine metsandusteaduskonna metsatööstuse osakonnale toimub kahel esimesel kursusel suhteliselt suure nädalatuude arvuga.

On väga oluline, et loengute läbitöötamine algaks juba semestri kestel, sest ainult mõnenädalaline eksamisesseioon ei suuda kindlustada materjali süstemaatilist omandamist. Siinjuures tuleb liiks loengutekstidele täiendavalt läbi vaadata ka soovitatud kirjandus. Kõik arusaamatused loengute tekstis (ka pisiasjad!) tuleb märkida ära ja püüda neid selgitada kas koos kaasüliõpilastega või pöörduda õppejõu poole individuaalkonsultatsiooni saamiseks.

Lisaks individuaalkonsultatsioonidele korraldatakse ka rühmakonsultatsioone raskemate küsimuste selgitamiseks või kordamiseks.

Siin on eriti tarvilik üliõpilaste omapoolne initsiatiiv ja aktiivne osavõtt, sest sageli on õppejõule teadmata, millised küsimused sünnitavad kõige enam raskusi. Kahjuks tuleb aga märkida, et selles suhtes jätab olukord veel palju soovida. Tullakse küll konsultatsioonitundi, kuid ei esitata peaaegu mingeid küsimusi, öeldes, et kõik olevat selge; kui aga õppejõud hakkab esitama küsimusi ise, siis selgub, et suuremal osal üliõpilastest on vastav materjal puu-

Täita lüngad eksamisesseiooni ettevalmistuses

Talvine eksamisesseioon on pingeline ja vastutusrikas periood, mis peab andma tunnistusi sellest, mida me oleme suutnud saavutada möödunud semestri jooksul. Head vastused eksamil eeldavad üliõpilaste süstemaatilist tööd kogu semestri jooksul, samuti ka dekanadi ja kateedrite abi soosava õppeingimuste loomisel ning õppeisipäini kindlustamisel.

Vaadelles eksamisesseiooni ettevalmistumist põllumajandusteaduskonnas näeme, et siin esineb sel alal veel tunduvalt puudusi. Suurt tähtsust eksamiselsetel perioodil omavad konsultatsioonid. Dekanaadis on välja töötatud küll konsultatsioonide plaan, kuid üliõpilaste osavõtt nendest on nõrk. Eriti puudub see füüsika ja keemia konsultatsioone I kursusel, kus nendes ainetes esineb nõrku tulemusi praktikumidel. Siin arvatavasti ekslikult, et eksamil hea tulemuse saavutamiseks piisab paari-päevasest tööst, et konsultatsioonid ei oma kuigi suurt tähtsust. On selge, et sessiooni vältel on aega väga vähe ja ebaselged kohad tuleb juba paralleelselt materjali esitamisega loengutel selgeks teha konsultatsioonidel. Mõnevõrra paremini võetakse osa marksismi-leninismi aluste konsultatsioonidest, mis võimaldab üliõpilastel arvestuste sooritamisele selles aines asuda juba varakult.

Suureks ohuks eksamitulemustele on kujunenud paljude üliõpilaste nõrk õppedisipliini kinnipidamine. Omamoodi „rekordimeesteiks“ siin on Pukk ja Toomla aianduse eriharu II kursusest, kes on püüdnud vastavalt 110 ja 118

tundi, kusjuures enamus nendest on põhjuseta puudumised. Ligi 40% kogu semestri vene keele tundidest on puudunud zootehnika III kursuse üliõpilased Siiri Mürberg ja Laine Aas. Sm. Müüberg on ka muus osas suuremaks distsipliinirikkujaks. Dekanaat pole teda aga rangelt korrale kuisunud. Ka puudujate soosijate suhtes pole küllalt otsustavaid samme asutud. Nii oli zootehnika III kursusel grupivanemaks sm. E. Vili ja agronoomia III kursusel sm. Heiasalu, kes järjekindlalt ei märkinud puudujaid päevikusse. Sm. Vili ei võta ka ise loengutest osa, olles seega omamoodi „eeskujuks“. Muidugi avaldab see ka kaasüliõpilastele mõju ja tagajärjeks on lünklikud konspektid ning teadmised. Olukorda sel alal tuleb tugevasti parandada veel semestri viimastel nädalatel.

Mõnedel kursustel torkab silma passiivne suhtumine seminarides ja praktikumideks ettevalmistamisesse, mistõttu esineb nõrku vastuseid ja materjali mittetundmist. Nii on marksismi-leninismi aluste seminarideks halvasti valmistunud sm-d Ollino, Johanson. Vili jt., kes on saanud juba mitu mittehuldaavat hinnat. Muidugi on see ka puudumise otseseks tagajärjeks ja nendel seltsimeestel tuleb end tugevasti pingutada, et edukalt sooritada arvestused ja eksamid. Vene keeles on tõsiseid raskusi sm-l Indermiltel, Rosenhail, Tammel ja Kissal. Vene keelt paremini valdaval üliõpilastel tuleb neid tõsisemalt aidata.

Mõned üliõpilased kurdavad, et kursusetööde teostamise ja kirju-

tamise aeg on dekanadi poolt jaotatud mittesobival, nii et esimese 2,5 aasta vältel tuleb kirjutada 7 kursusetööd, mis võtab palju aega ja mõjutab ka eksamisesseiooni ettevalmistamist. Üliõpilaste palvele vähendada kursusetööde arvu või pikendada nende valmistamise tähtaega, dekanat vastu tulnud ei ole.

Eksamisesseiooni eelset perioodil esineb puudusi ka mõningate kateedrite töös.

Nii on taimekasvatuse ja mehhaniseerimise kateedris halvasti korraldatud õppekirjanduse ja materjali kättesaamine. Samuti ei jõua arvestuste protokollid õigeaegselt kohale ja pole moodustatud aktivistide grupe. Senini pole korraldatud veel ka ülevaatekoostööd loenguid läbivõetu kohta ja juhitud õppekirjanduse kasutamist. Pole kontrollitud ka üliõpilaste koduse iseseisva töö võimalusi.

Et parandada neid puudusi, tuleb luua ühe kontakti dekanadi, ametiühingu ja komsomoli-organisatsiooni vahel ning kiiresti osutada abi õppetöös mahajääjatele, likvideerida puudumiste suur protsent ja täita lüngad mõnede õppejõudude loenguis. Kateedris tuleb kättesaadavaks teha õppekirjandus, õigeaegselt koostada eksami-piletid, tutvustada I kursuse üliõpilasi eksaminouetega ja selgitada konsultatsioonidest osavõtu suurt tähtsust. Ainult siis võivad põllumajandusteaduskonna üliõpilased saavutada eksamil maksimaalseid tulemusi ja astuda täite teadmistega Eesti Põllumajandusakadeemia perre.

R. Zimmer

Vennasvabariikide kogemustest õppimine aitab parandada tööd

Arvestades kriitikat, mis on osaks saanud geneetika ja darvinismi kateedrite, on kateedrid võtnud tarvitusele rea abinõusid, et tõsta oma tegevus kõrgemale tasemele. Kateedri teadusliku töö teema suhtes on peetud läbirääkimisi prof. Gerbiliskiga, kes on Leninigradi Riikliku Ülikooli kalakasvatuse aluste laboratooriumi juhataja.

Prof. Gerbiliski on leiutanud hüpofüsaarse injektsiooni meetodi kaladele. See meetod on praegu laialt tarvitusel kalakasvatuse ja prof. Gerbiliski on seda edukalt kasutanud ka Eesti NSV-s.

Kalakasvatuse aluste laboratooriumi uurimistöö temaatikas on esikohal kala organismi nende nähtuste uurimine, mida inimene võiks suunavalt muuta, et tõsta kala produktiooni Nõukogude Liidu arvukates veekogudes. Siia kuuluvad ka tööd kala paljunemise reguleerimise alal. Prof. Gerbiliskiga kon-

taktis ja tema soovitusel hakkab geneetika ja darvinismi kateedrid töötama teemal „Suguproduktide üleküpsemise mõju kala arengule“. Suguproduktide üleküpsemine on nähtus, mis esineb ka akasvatuse praktikas. Prof. Gerbiliski arvates oleks väga väärtuslik kindlaks teha selle tagajärge.

Geneetika ja darvinismi kateedris õpetatavatest ainetest on tähtsaim darvinism, mis on esikohal bioloogiliste teaduste süsteemis kui aine, mis omab suurt tähtsust dialektilisel materialismil omandamisel. Ka selle õpetamise parandamiseks on mõndagi ette võetud.

Nii külastas alakirjutatu Mitšurinski, tutvudes Mitšurini ja tema õpilaste tööga. Kasulikuks osutus ka Riia Ülikooli darvinismi kateedri tööga tutvumine.

Huvipakkuv ja õpetlik oli Leninigradi Ülikooli darvinismi kateedri külastamine, kus osutus võimalikuks selgitada darvinismi kava mõningaid lahtisi küsimusi. Kuna

see külaskäik toimus semestri ajal, siis võis tutvuda ka õppeprotsessiga, näiteks seminariga darvinismi alal.

Üliõpilaste õpingute hõlbustamiseks tõlgitakse praegu geneetika ja darvinismi kateedris Presenti „Darvinismi lugemiku“ uus väljaanne eesti keelde.

Kateedrid töötavad sellest semestrist alates uutes ruumides, kuid ruumide suhtes on ta sattunud halvemas olukorda kui oli enne, kuna kateedril puudub üldse oma ruum praktikumi teostamiseks. Praegu on kateedril kõikide teiste funktsioonide täitmiseks kaks väikest tuba. Ko'ras on küll lubatud, kuid seni kahjuks üle andmata.

Kateedri jätkab energiliselt jõupingutusi selleks, et järjest edukamalt toime tulla oma vastutustähtsustega.

Prof. L. Poska-Teiss, geneetika ja darvinismi kateedri juhataja.

Mõjuv vahend esinevate puuduste väljaselgitamiseks

Läheneva eksamisesseiooni tõttu omavad suurt tähtsust praegu teaduskondades toimuvad üliõpilaste tootmiskoosolekud, mille ülesandeks on likvideerida esinevad puudused õppetöös, et kindlustada edukas eksamite sooritamine kõigi üliõpilaste poolt.

Kuigi eksamite sooritamise protsent ja hinnangute tase on pidevalt tõusnud, ei tohi saavutatule peatuma jääda, vaid üliõpilaskond peab kogu jõuga taotlema veelgi kõrgemate näitajate saavutamist, et mitte maha jääda teistest meie kodumaa kõrgematest õppeasutistest.

Veterinaarteaduskonnas on tootmiskoosolekud kõigil kursustel juba läbi viidud. Arutelu tulemusel selgus, et õppetöös esineb veel mitmesuguseid olulisi puudusi. Nii näiteks ei ole mõned üliõpilased tähelepanu pööranud vene keele õppimisele, kuigi üliõpilaste enamiku poolt on vene keel juba niivõrd omandatud, et ta on muutunud iseseisvast õppeainest praktiliseks abinõuks erialaste distsipliinide käsitlemisel. Et vene keele oskuse puudulikkus erialase terminoloogia alal end tunda annab teravamalt just nooremate kursuste üliõpilastele, otsustasid II kursuse üliõpilased A. Jürgenson ja E. Kiviste, kes valdavad vene keelt paremini, siin nõrgematele oma kur-

suse üliõpilastele igasugust abi osutada.

Et võimaldada paremat ettevalmistust eksamiteks, peeti üliõpilaste poolt vajalikuks kõigi arvestuste sooritamist juba varakult enne eksamisesseiooni.

Ühtlasi peeti vajalikuks senisest suuremal määral osutada tähelepanu õppegruppide moodustamisele, kus ühiselt saaks käsitatavad probleemid läbi arutatud, mis tagaks kõigi eksamite eduka sooritamise.

V kursusel otsustati seoses eelseisva talvise menetluspraktikaga teha igale üliõpilasele jooksul kohalikes esineda praktika jooksul koostööd loengutega, meie loomakasvatusega seoses olevate tähtsamate küsimuste kohta. Kõik ettekanname tulevad loengud arutatakse varem kateedrites läbi.

Tootmiskoosolekute tulemusena selgus vajadus nende sagedamaks ja regulaarsemaks korraldamiseks, mis võimaldaks esinevate väärnähete kohest kõrvaldamist.

Arvestades asjaolu et esinevate puuduste kõrvaldamisele on asutud üliõpilaskonnas ja õppejõudude ühisel jõul, võib loota, et seekordne eksamisesseioon veterinaarteaduskonnas viiakse läbi tunduvalt edukamalt kui eelmised.

K. Peterson, assistent.

Seinalehtede ülevaatus tulemused

Hiljuti toimunud seinalehtede ülevaatus, millel oli esitatud 15 teaduskondade ja ühiselamute seinalehte, andis järgmisi tulemusi: esikohale tulid metsandusteaduskonna seinaleht „Võilev lõna“ ja Tiigi tänava ühiselamu seinaleht „Loov Noorus“. Teise koha andis zürri aja-oo-keeleteaduskonna seinalehele „Sõna ja Teoga“ ning Kasani tänava internaadi seinalehele „Noor Mõte“. Kolmanda koha omandasid arsiiteaduskonna seinaleht „Progressiivne Farmaasia“ ja Lauristini tänava ühiselamu seinaleht „Meie Elu“. Põllumajandusteaduskonna seinaleht „Nõukogude Agronoom“ tuli neljandale kohale.

Võetud kohustus ületati

Enamik metsandusteaduskonna meismajandusosakonna II kursuse üliõpilastest on õigesti aru saanud eesrindliku nõukogude kirjanduse suurest tähtsusest ning on kirjanduse levitamise hoogtöökuu jooksul aktiivselt ostanud ja tellinud kirjandust ning ajakirjandust.

Juba hoogtöökuu algul võeti vastu üksmeelne otsus, et iga üliõpilane ostab või tellib kirjandust vähemalt 5% ulatuses oma kuuspendiumist. Kuid enamik üliõpilasi on selle kohustuse tublisti ületanud. Parimaks kirjanduse ja ajakirjanduse tellijaks kursusel on kommunistlik noor Aleksander Sinimäe, kes on kirjandust ja ajakirjandust ostanud 80 rubla eest.

V. Luuse, metsandusteaduskonna II kursuse üliõpilane.

Vaike Tamm — ülikooli parim naismaletaja

Hiljuti lõppesid TR Ülikooli 1950. aasta esivõistlused naismaletajatele. 14 osavõtja hulgast tuli esikohale õigusteaduskonna üliõpilane Vaike Tamm 12,5 punktiga 13-st võimalikust. Teisele kohale tuli Henno (ajaloo-keele), kolmandale kohale Mikfeld ja neljandale kohale Vill (mõlemad mat-loodust). Edasi järgnesid Kulli (õigust), Kõiv (KKT), Vallisoo (arstid) jt.

E. Jegorson

Veel kord olukorrast eesti keele ringis

ELKNU TRU Komitee, UTU ajaloo-keeleteaduse osakonna nõukogu ja UTU eesti keele ringi esindajast moodustatud brigaad, kuhu kuulusid sm-d Siilivask, Lokke, Kakk, Siimann, Liim, Liimets ja Kull, arutles oma koosolekul 11. detsembril olukorda UTU eesti keele ringis.

Koosolek läbi arutanud ajalehes „TRU“ nr. 35 ilmunud kritiseeriva artikli „Umbne õhkkond eesti keele ringis“ ja sellega seoses tekkinud diskussiooni, tunnistas ajalehes ilmunud kriitika põhiliselt õigeks. Eesti keele ringi töös märgiti veel järgmisi vigu ja puudusi.

1. Teadusliku töö suunamisel on lastud ringil minna isevoolu teed. Selle eest langeb vastutus põhiliselt eesti keele ja soome-ugri keelte kateedrite õppejõududele. Vastavad kateedrid pole üliõpilaste iseseisva töö suunamisele rakendanud ka kateedri juures töötavaid aspirante (Villup, Kiindok) ja viimased pole ise vähimalgi määral tundnud huvi ringi töö vastu.

2. Juhatuse nõrgast organisatsioonilisest tööst tingituna pole küllaldaselt aktiveeritud ringi liikmeid teaduslikule tööle, töökoosolekuid on peetud vähe.

3. Temaatika formuleerimisel pole rangelt silmas peetud nõukogude teaduse parteilisuse printsiipi.

4. Ringi liikmetes pole kasvatatud õiget arusaamist nõukogulikest kriitikat ja enesekriitikast, mistõttu ka ringi vanema R. Kulli kriitiline ja enesekriitiline sõnavõtt ringi koosolekul, kus arutati ajalehes toodud kriitikat, jäi tähele pane mata. Ilmes selgesti, et UTU ajaloo-keeleteaduse osakonna teaduslik juhendaja prof. P. Ariste ei mõistnud ringi töös esinevaid puudusi.

Eesti keele ringi töös esinenud puuduste kõrvaldamiseks ja ringi töö parandamiseks on vajalik operatiivselt asuda esinenud vigade parandamisele õppejõudude ja üliõpilaste ühiste pingutuste alusel.

Intensiivsemaks teaduslik töö, tihedamaks tema koostöö praktikaga!

* * *

Sotsialistliku põllumajanduse teenistuses

Suur murrang meie vabariigi põllumajanduses — üleminek kollektiivse suurmajapidamise süsteemile — avas määratu avarail perspektiive meie vabariigi põllumajanduse tootmistase kiireks tõusuks.

Pragusel põllumajanduse arenemise etapil, mil meie vabariigi kolhoosid on organiseerimisprotsessid siirdunud organisatsioonilise ja majandusliku tugevdamise teele, on omandanud erakordselt suure tähtsuse nõukogude eesrindliku agronoomiateaduse kaasaegsete saavutuste ning eesrindliku praktikaga omandatud kogemuste laialtlevitamine ja teaduse praktika seose tugevdamine.

Põllumajandusteaduskonna õppejõudude kollektiiv on teaduse ja praktika seostamise alal juba mõnda aega teinud, et sellega ei või veel kaugelki rahule jääda.

Tuleb alla kriipsutada mullateaduse ja agrokeemia kateedri (juhataja dots. O. Hallik) tihedat sidet praktikaga meie vabariigi põllumajanduse ühe tähtsama probleemiga — nimelt happeste muldade lubjatarbe uurimise ja lubjastest teostamise propaganda alal. Viimase kahe aasta jooksul on kateedri töötajate poolt peetud nii maal kui linnas 35 ettekannet, avaldatud ajakirjanduses 20 artiklit ning kirjutatud 4 brošüüri.

Veise- ja hobusekasvatuse kateedri õppejõud (juhataja dots. A. Muuga) on samal ajavahemikul pidanud 42 loengut — peamiselt

kolhoosides ja zooveterinaarpersonalile, ning avaldanud 15 artiklit. Nimetatud kateedri töötajate poolt on antud kohapeal kolhoosidele rohkesti konsultatsioone, teostatud sõdaanalüüse ja korraldatud vaatlusi.

Agraarökoonomia ja plaanimajanduse kateedri (juhataja van. õp. V. Teitelbaum) õppejõudude poolt on viimase kahe aasta jooksul peetud kolhoosides, kolhoosi-aktiivi seminaridel ning agronoomilisele ja zootehnoloogilisele personalile 50 loengut, ajakirjanduses avaldatud 33 artiklit ning välja antud 4 populaarteaduslikku brošüüri.

Kolhoosides on antud konsultatsioone töö organiseerimise ning tootmise plaanimise alastes küsimustes. Kateedri töötajad on aktiivselt abistanud oma seeläbi kolhoosi „Jüriöö“, osa võtnud kolhoosnikute üldkoosolekute, abistanud tootmisplaanide koostamisel, töö organiseerimisel jne.

Mehhaniseerimise kateedri (juhataja E. Nurk) töötajate poolt on konstrueeritud ning tootmisele edasi antud universaal-rühvel ja antud olulisi juhiseid põllutöömasinate tehasele „Võit“ külvimasinate konstrueerimise parandamiseks. On avaldatud rida artikleid, brošüüre ja esinetud kolhoosides mehhaniseerimisalaste loengutega.

Maaparanduse ja sookultuuri kateedri juhataja dots. R. Tiitso poolt on konstrueeritud geodeesia signaal, millele on antud üheliiduline autoritunnistus, ning rida teisi maaparanduse masinaid.

Nimetatud kateedrite kõrval on ka sääraseid, kes on põllumajanduse propaganda ja teaduse ning praktika töö seostamise küsimuste alal vähe teinud. Nende hulgas on rakenduszoologia-entomoloogiateaduse kateeder (juhataja van. õp. Eenlaid). Kateedri õppejõudude poolt peeti kartulimardika vaatluste kursusel 20 tundi loenguid ning korraldati linna kartulipõldudel vaatlusi, kuid kolhoosides ja rahvamajades loenguid ei ole peetud. Kahe aasta jooksul on ajakirjanduses avaldatud ainult 1 artiklit.

Taimeteaduste kateedri (juhataja prof. Marland) kollektiivi poolt peeti viimase kahe aasta jooksul ainult kaks erialast loengut ning avaldati 9 artiklit.

Oma edaspidises töös peab põllumajandusteaduskonna õppejõudude ja üliõpilaste kollektiiv sidet teaduse ja praktika vahel veelgi tihendamaks. Selleks võttis teaduskonna õppejõudude koosolek vastu otsuse laiendada teaduskonnas töötava seeläbi komisjoni töö agronoomiliste teadmiste levitamise osas kolhoosidele kogu vabariigi ulatuses. Et see otsus ka tegelikult ellu viidaks, tuleb aktiveerida kõigi kateedrite ja õppejõudude tööd kolhooside ja kogu põllumajandusliku tootmise abistamisel, laialtlevitades teadmisi ja sookultuuri ringe agropropaganda teostamisel ja veelgi enam seostada teadusliku uurimistööd kolhooside praktikaga.

V. Teitelbaum

Teaduslikud ringid — õppetöös omandatu süvendajad

Kuigi ülikooli õppeplaanides ettenähtud erialaste distsipliinide aineprogrammid haaravad vastava aine sisu mitmekülgset ja olulisemat osades ulatuslikult, ei ole nende ainet üksiküsimuste detailsem käsitlemine õppeprotsessi raamides juba aja ise piiratud tõttu võimalik. Selle lünga täitmisele tuleb abiks küsimuste läbitöötamine üliõpilaste endi poolt, kas sellekohaste katsete uurimiste teostamise või vastavate ülevaadete koostamise ja nende esitamise ning läbiarutamise teel teaduslike ringide koostöökul.

Käesolevat õppetöö süvendamist ja täiendamist vormi on senisest ulatuslikumalt võtnud oma käesoleva õppeaasta töökavasse veterinaarõiguse ring (juhataja dots. R. Säre). Eksperimentaalsetest tööst on selle ringi kavas kodumaiste anesteesia viiside võrdlev katsetamine ja nende rakendamine veterinaarpraktikas, kultide kastratsiooni meetodite katsetamine, emiste kastratsiooni meetodite tehnika ja mõju uurimine kastratide nuumatavusele ning lihavaliteedile. Nimetatud katsetelise uurimised ei piirdu ainult seni teada oleva katsete tehnika ja tulemuste kordamisega, vaid nendega saadakse sageli uusi täiendavaid andmeid.

Ülevaate-referaatidena on ette kantud (S. Laasik, R. Koppel) või koostamisel füsioteraapia-alased teemad, nagu valgusravi, päikerravi, vesiravi, soojusravi; peale selle on kavas sülfonamiidide kasutamine veterinaarkirurgias, andmeid antibiootikute rakendamisel veterinaarpraktikas, leu-

kotsüütide osatähtsus haava paranemisprotsessis. Esile tõsta tuleks kateedri juhataja van. õpetaja J. Velleste juhendamisel üliõpilaste poolt teostatavaid veiste traumalise võrkimiku operatsioone vatsalõikuse näol, mis üliõpilastel võimaldab omandada vilumust operatsioonitehnikas ja on vajalikuks eelduseks arvukama veterinaarkirurgide kaadri ettevalmistamisel.

Veterinaarteaduste ringi tööplaanis on tähtsal kohal nõukogude eesrindliku bioloogiateaduse uuemaid saavutusi käsitlevad teemad (enamik prof. J. Tehveri juhendamisel), millest oleks nimetada: Lepešinskaja õpetuse rakkude tekkest mitterakulisest aineist; noorloomade suunavat üleskasvatamist; nõukogude füsioloogia võitluses tsellulaarpatoloogiaga; teed sigade viljakuse

se tõstmiseks; fütontsiidide rakendamine veterinaarias jt. Eksperimentaalsetest tööst tuleks märkida loomatervishoiulise olukorra uurimist ühe kolhoosi veisefarmis, marutaudi diagnoosimist aglutiinatsioonreaktsiooni abil, tühed koktsidioosi esinemise ja tõrje küsimust ENSV kolhoosides jt.

Peale nimetatud iseseisva uurimistöö liikide on V kursuse üliõpilastele läbitöötamiseks üles seatud temaatika aktuaalsete loomatervishoiuliste küsimuste alal (kokku 35 teemat) populaarteaduslike ettekannete koostamiseks, mis pärast juhendavate õppejõudude poolt läbivaatamist ja osalt ringides arutamist tulevad ettekan- dimisele zooveterinaarjaoskonnades talvise menetluspraktika ajal.

Tuleb märkida suurt huvi tõusu veterinaarteaduskonna üliõpilaste hulgas teadusliku uurimistöö vastu kui ka kateedrite senisest paremat osavõttu selle töö suunamisest ja teostamisest, mis tagab nii ideoloogiliselt kui ka erialaselt hästi väljaarenenud veterinaarspetsialistide järelekasvu.

Prof. J. Kaarde,

ÜTÜ veterinaarteaduste osakonna juhendav õppejõud.

Tasume võla kodumaa ees

Pedagoogilise töö kõrval on nõukogude ülikooli iga õppejõu üheks põhiliseks ülesandeks teadusliku uurimistöö teostamine. Selle ülesande täitmiseks on loodud meie teadlastele kõige avaramad võimalused, ja iga õppejõu kohustuseks on anda ka teaduslike tööde näol oma jõu- ja võimetekohane panus suurde ja võimsasse sotsialistlikku ülesehitistõesse.

Kui vaadelda teadusliku uurimistöö käiku Tartu Riikliku Ülikooli Õigusteaduskonnas ajavahemikus 1944–1950, siis peab küll otsekoheselt tunnistama, et teaduskond on veel suureks võlglasteks just teadusliku töö osas.

Käesoleval semestril viidi teaduskonnas esmakordselt läbi teadusliku uurimistöö faktiline kontroll. Parteigrupi, ametühingu ja dekanadi esindajatest moodustatud komisjon kateedrijuhatajate juuresolekul tutvus teaduskonna kõigi õppejõudude teadusliku töö käiguga.

Nagu kontrolli tulemustest selgus, on valdav osa teaduskonna õppejõududest oma ülesannetes suhtunud täie tõsiduse ja vastutustundega. Van-õp. O. Ibius esitas komisjonile dissertatsiooni käsikirja, mis käsitleb tööstajate ühiskondliku võimuse tõstmise küsimusi ja mille maht ulatub üle 30 arvestuspöega. Lisaks sellele esitas sm. Ibius teaduslike ning populaarteaduslike tööde käsikirju ka 20 arvestuspöega üliku-

ses. Prof. Kadari esitas komisjonile ulatusliku käsikirja oma teaduslikust tööst, mis plaanikohaselt viiakse lõpule kõige lähemal ajal. Silmapaistva edukusega on teaduslikku tööd teinud van-õp. Uustal, kes möödunud aastal kaitses Moskva Riikliku Ülikooli juures oma kandidaadi dissertatsiooni ja nüüd on asunud uue ja aktuaalse teema juurde. Nagu materjalide kontrollimisest selgus, on sm. Uustal tunnustavalt ületanud oma teadusliku töö plaani. Edukalt on töötanud ka van-õp. Jegorov, aspirant Sildmäe jt.

Kuid selle kõrval on teaduskonnas ka õppejõude, kes oma teadusliku töö osas on jäänud suurteks võlglasteks. Nii näiteks v-õp. Rink võis esitada komisjonile ainult sporaadilisi märkmeid oma kavatsustest teaduslikust tööst. Halb on olukord ka v-õp. Pulgaga, kelle aspirantuuri aeg on juba ammu lõppenud, kuid dissertatsioon valmis ettenähtavalt alles 1951. aastal.

Kuigi teadusliku töö osas on teaduskonnas saavutatud mõningat edu, on siiski meil siin veel suuri puudujääke. Me pole kuni käesoleva ajani suutnud vajalikul viisil viia läbi oma teaduslike tööde sisulist kontrolli. Nagu selgus, on kateedrid liiga vähe organiseerinud teaduslike tööde kollektiivseid arutusi. Tööde sisulist kontrolli on teostatud alles siis, kui tööd

on juba käsikirjas valminud, nagu seda tehti näiteks haldusõiguse kateedris sm. Ibiuse ja Püssi tööde osas. See on täiesti ebaõige talituvus, sest sisulist kontrolli kollektiivsete arutluste korras tuleb teostada pidevalt ja süstemaatiliselt kogu töö valmimiskäigu kestel. Oige sisulise kontrolli puudumist tuleb märkida teaduskonna kõigi kateedrite ühe kõige tõsisema puudusena.

Teadusliku töö edukuse üheks oluliseks eelduseks on töö õige planeerimine ja õige organiseerimine. Suuri puudusi esineb meil selleski osas, eriti aga teadusliku töö organiseerimisel. Ma puudaksin sellest siin ainult üht küsimust ja nimelt teaduslike tööde juhendamist, kuna see on olnud üheks kõige nõrgemaks lülis meie töös, eriti aga aspirantide osas.

Peab otseselt tunnistama, et juhendamine on toimunud meil sageli lubamatult formaalselt. Teaduslikud juhendajad, aga samuti ka kateedrijuhatajad ja dekaan, ei ole tundnud tõsist huvi nooremate õppejõudude, eriti aspirantide töö vastu. Kui teaduskonnas tervel real aspirantidel (Kurvi, Traat, Pulk) pärast aspirantuuriaja lõppemist ei olnud veel valminud dissertatsioonid, siis tähendab see, et nende tööd sisuliselt ei kontrollitud ja neid ei abistatud. Siin oleme kahtlemata teinud suure vea, millest edaspidi tuleb kindlasti hoiduda.

Vennalik koostöö

Nõukogude patriotismi jõud, õpetab seltsimees Stalin, seisneb selles, et tema aluseks on rahva sügav andumus Nõukogude kodumaale, meie maa eri rahvustest töötajate sõbralik koostöö.

Sellise koostöö üheks näiteks võiks olla meie ülikooli ajaloo-keeleteaduskonna kollektiiv, kui oma koosseisult kõige mitmekesisem teiste teaduskondade hulgas. Eestlaste kõrval õpib siin rohkesti venelasi, ukrainlasi, juute ja teistegi rahvuste esindajaid.

Tuleb tunnustavalt ütelda, et kodanlike igandeid eestlastest üliõpilaste teadvuses esineb järjest vähem ja vähem. Endise usaldamatuse ja eraldatuse asemel on selle tagajärjel nüüd tekkinud eri rahvustest üliõpilaste sõbralik koostöö.

Paljud üliõpilased-eestlased ei valda veel tarvilikul määral vene keelt. Siin on neile appi tulnud need üliõpilased, kes oskavad vene keelt kui oma emakeelt täielikult. Nii näiteks koos I kursuse slavistidega kuulavad marksismi-leninismi aluste loenguid ka I kursuse juristid. Slavistide grupis tekkis mõte aidata juriste vene keele sügavamal omandamisel, mis võimaldaks neil põhjalikumalt tundma õppida marksistlik-leninlikku teooriat. Seda algatust tuleb soojalt tervitada.

Internatsionalismi tunde, rahvaste sõpruse tunde kasvatamine on üks tähtsamaid kommunistliku kasvatuse koostisosi. Meie ülesandeks on veelgi enam arendada ja süvendada seda kõrget tunnet meie üliõpilaste hulgas. N. Bassel

Kodanlike igandite kammitsas

1949. a. novembrikuus organiseeris prof. Valdes suure kiirusega nn. teadusliku fotograafia ringi, millest kutsus osa võtma kateedri töötajaid ja patoloogilise anatoomia teadusliku ringi üliõpilasi. Loodud ringi liikmeid lubati pühendada mikrofotograafia saladustesse. Ring, millest oldi huvitatud, pidas novembri- ja detsembrikuus kokku neli töökoosolekut. Neil töökoosolekutel selgitas prof. Valdes oma poja assistentidele fotograafia algeid, kuna aga mikro-fotograafiani ei jõutud. Suure halleooga loodud ja alul regulaarselt kooskõnnud ring suri välja sama kiiresti kui tekkis.

Miks tundis prof. Valdes järsku erilist huvi fotograafia ringi loomiseks ja miks see huvi kiiresti kustus? Et siin on tegemist prof. Valdes poolt sihtteadliku manöövriga, selgub, kui silmas pidada seda, et ringi loomise eel nõukogude avalikkuses korduvalt juhtiti tähelepanu sellele, et mõned Nõuko-

gude Eesti teadlased meditsiini alal on kodanlike igandite kammitsas. Ühe nende igandite avaldumise vormina märgiti muuseumi-aste teadmiste konspireerimist, mis objektiivselt pidardab kvantiteeritud kaadrite kasvatamist.

Ilmselt tahtis prof. Valdes ringi organiseerimisega näidata, et tema selliste igandite kammitsas olevate teadlaste hulka ei kuulu „Tõestatud“ seda mikrofotograafia ringi loomisega, vaibus tema huvi ringi tegeliku töö vastu peagi. Nii nagu ennagi, on mikrofotograafia s'seased suletud mitme luku taha, kuhu vaba juurdepääsu omavad ainult professor ja tema perekonna liikmed.

Eeltoodud episood on üheks tüüpiliseks ja iseloomustavaks näiteks sellest, kuidas prof. Valdes ei ole suutnud vabaneda madalast egoistlikest põhimõtetest, mis on võõrad nõukogude teadlastele.

K. Parik

VESTEKS
oooooooooooo

Karl Kalkun „lõbustab“ rahvast

Olümpiaadipidu oli täies hoos. Täna oli siia kokku tulnud üliõpilasi peaaegu igast teaduskonnast, et sisukalt ja lõbusalt vaba aega veeta. Peale kõigi teiste oli kohal ka Karl Kalkun — õigusteaduse „ammutaja“. Oma teaduskonnas on ta tuntud kui suur „naljahammas“ ja napsuvend.

Mida tegi siis Kalkun matemaatika-loodusteaduskonna olümpiaadil paar nädalat tagasi? Kui osutus, et matemaatikud oma olümpiaadiga midagi eriti huvitavat pakkuda ei suutnud, siis otsustas seda teha Karl Kalkun õigusteaduskonnast: ta püüdis lõbustada ennast ja rahvast.

Oma vanade kommete kohaselt võttis ta kõvad „tuurid“ sisse. Viin piiras niigi piiratud mõistust, ja Karl Kalkun hakkas lautama

oma labase käitumisega. Ta istus esimesse ritta, vahetevahel norsatas, ärgates aga vahetas oma sõbraga mitte päris viisakaid märkusi ja mõtteavaldusi, mis üle saali kostsid. Vaheajal lõbustas ta kohalviibijaid veel mõne labase naljaga ja enne äraminekut kandis suure furooriga ette oma lemmiklaulu, mille sõnad trükimusta ei kannata.

Mis juristi saab Kalkunist, kui ta ei loobu otsustavalt sellisest huligaaniteadusest? Ja kuidas võivad näitekuustiringi liikmed teda sellisena sallida endi hulgas?

Minu arvates, kui mees on parandamatult joodik, siis tema sobivus ringidesse ja ülikooli on väga kahlane.

M. Osman

abi, mida meile on osutanud vennasvabariigi teadlased.

Kui kõnelda õigusteaduskonna teaduslikus töös esinevatest puudustest, siis ei saa märkimata jätta ka asjaolu, et meie teaduskonna õppejõud ei ole seni avaldanud triikis ühtki ulatuslikumat tööd. Ei ole avaldatud kirjutisi ka tsentralsetes teaduslikes ajakirjades. Teaduskonna õppejõud on esinenud teaduslike ettekannetega oma uurimistööde tulemustest ainult ülikooli teaduslikel sessioonidel. Tööde avaldamise osas ilmnunud lünkade täitmiseks kavatses teaduskond eeskätt leida võimalusi valminud tööde avaldamiseks artiklite kogumikuna „Ülikooli Toimetiste“ liinis.

Kokkuvõttes võib öelda, et õigusteaduskonna teaduslikus uurimistöös ja selle juhtimises esineb veel suuri puudusi. Me oleme üle saamas küll tervest reast raskustest, kuid meil tuleb veel teha tõsist tööd, et likvideerida oma seniseid võlgu. Kõige tõsisemat tähelepanu tuleb pöörata oma töö õigele organiseerimisele ja töö sisulisele kontrollimisele. Vähe on rakendatud meil kriitika ja enesekriitika vahedat relva, kuid ilma kriitika ja enesekriitikata ei saa olla ka tõsist teaduslikku uurimistööd.

On põhjust loota, et õigusteaduskonna õppejõud juba lähemas tulevikus saavad üle oma vigadest ja oma edaspidise tööga suudavad katta seniseid puudujääke.

Dots. J. Mäll

KEHAKULTUUR JA SPORT

Hoolikalt valmistuda talviseks spordihooajaks

Ülikooli Spordiklubi on lõpetanud oma suvis-sügisese spordihooaja ja asunud pingsasse töösse talispordihooaja ettevalmistamiseks. Spordiklubi suusasektsoon organiseeris üliõpilastele suusaspordilastele süstemaatilise sügistreeningu, viis läbi oktoobripühadel turnistliku väljasõidu KKT Kääriku õppebaasi. KKT suusaspordi kateedri kaasabil rajati keemiahoonesse suusabaas, kus laenuatatakse suuski sügistreeningust osavõtjatele jne.

Eelolev spordihooaeg on rikas väga mitmesugustest üritustest. Ees seisavad kollektiivide vahelised suusatamise esivõistlused, võistlused Tallinna Polütehnilise Instituudiga, ametiühingute vabariiklikud ja üliõpilased esivõistlused, samuti üliõpilased kõrgete õppeasutuste vahelised esivõistlused suusatamises. Sellest tingituna on vähe, kui suusaspordi hooaja ettevalmistamise küsimustega tegeleb ainult Ülikooli Spordiklubi suusasektsoon. Seda küsimust tuleb arutada kõigi kehakultuurikollektiivide nõukogudes.

Kõrvuti suusaspordi viljelemisega tuleb veel suuremat tähelepanu

pühendada uisutamise propageerimisele ja hooaja ettevalmistamisele. Kehakultuurikollektiivide nõukogud peavad koostama üksikajaliku tegevuskava, ürituste plaanid ja graafikud ning alustama kohe vastava treeningu organiseerimist.

Kollektiivide nõukogud oma plaanide koostamisel lähtuvad reaalsest võimalusest. Kogemused on näidanud, et üritustega ülekujutatud plaanid jäävad suuremas osas alati täitmata. Soovivat on plaani sisse kanda Ülikooli Spordiklubi poolt korraldatavad üritused, kuid mitte unustada seejuures teaduskonnasiseid kursustevahelisi võistlusi, võistlusi teiste kehakultuurikollektiividega, talispordipäevi jne.

TRÜ üliõpilased — kehakultuurilased! Valmistagem talispordihooaeg ette nii, et eeloleva hooaja vältel ületataks kõigil talispordialadel Tartu Riikliku Ülikooli rekordid!

H. Abel, kehalise kasvatuse ja spordi kateedri vanemõpetaja.

Kehakultuurikollektiiv — sporditöö põhialus

Masside mitmekülgset kehalist kasvatust, nende ettevalmistust tööks ja sotsialistliku kodumaa kaitseks teostavad vabatahtlikud spordiühingud oma algrakkude, kehakultuurikollektiivide kaudu, mis on kehalise kasvatuse organisatsiooni põhilülid.

Teaduskondade kehakultuurikollektiivide ülesandeks on esmajoonelise kehakultuurilisele tööle üliõpilaste ideelis-poliitiline kasvatamine, spordi ja kehakultuuri propageerimine teaduskonna raames, teaduskonna üliõpilaste hulgas VTK-märklaste ja järgusportlaste ettevalmistamine, kursustevaheliste võistluste korraldamine ja teaduskonna võistkondade ettevalmistamine teaduskondadevahelisteks võistlusteks, krosside läbiviimine teaduskonna osas jne.

Vaatleme lühidalt, kuidas teaduskondade kehakultuurikollektiivid on seni oma ülesannetega toime tulnud. Võib öelda, et olukord selles küsimuses ei anna mingil määral põhjust rahuloluks. Vaatamata üsnagi silmapaistvaile saavutustele viimasel aastal, esineb suuri puudusi. Kollektiividesse ei ole koondatud rida teaduskondade paremaid sportlasi, näit. E. Vallisoo ja M. Redel arstiteaduskonnas jne. Kollektiivide arvuline koosseis on lubamatult väike, näit. veterinaarteaduskonna kollektiivil on ainult 54 liiget (plaan 110). Halb on olukord VTK-märklaste ettevalmistamise alal ja seda kõigis teaduskondades. Vähe on korraldatud kursustevahelisi võistlusi, kuigi selleks on olemas küllaltki võimalusi, näit. korv- ja võrkpallifakultatiivtundides, edasi maadluses, poksis, tõstmises, võimlemises, males, kabes jne. Vähe on korraldatud kollektiivides loenguid ideelis-poliitilise kasvatustöö alal, sportlikel erialadel, vähe on propagee-

ritud sporti ja kehakultuuri teaduskonna üliõpilaskonna hulgas. Tuleb märkida üldise puudusena vähesed initsiatiivi osutamist teaduskondade kehakultuurikollektiivide poolt: tehakse põhiliselt ainult seda, mida nõuab ÜSK juhataja. Kollektiivi sisemisi ressurse ei kasutata ära. Kuivõrd kollektiivi töö paraneb kollektiivi liikmete initsiatiivi kasvuga, näitab kujukalt põllumajandusteaduskonna kollektiivi tööpraktika. Kollektiiv on tõusnud parimaks TRÜ-s just tänu sellele, et kollektiivi liikmed on võtnud kehakultuuri arendamise teaduskonna raames oma südameasjaks, mille näitajaks on suvespartakiaadi läbiviimine teaduskonnas, krosside edukas läbiviimine, edukas esinemine teaduskondadevahelistel võistlustel, sõpruskohtumiste organiseerimine teiste teaduskondadega jne. Kõigil teaduskondadel tuleks joonduda põllumajandusteaduskonna järgi.

Kehakultuurikollektiivide tööd tuleb parandada, sest parandades tööd kehakultuurikollektiivis kui spordiühingu põhialuses, parandame kogu spordiühingu tööd. 1949. a. II poolaasta töö eest omistati ÜSK-le ÜAUKN II preemia ja seda peamiselt ÜSK esindusvõistkondade tubli esinemise arvel. Töö parandamisega kollektiivides aga parandame vea, mis seni on esinenud, s. o. töö massidega. Selleks on vajalik esmajoonelise suuremat initsiatiivi kehakultuurikollektiivide poolt, samuti üksikute kehakultuurilaste poolt. Edasi on vajalik, et meie juhtivad ühiskondlikud organisatsioonid — partei-, komso-moli- ja ametiühingorganisatsioon võtaksid kehakultuuri-küsimuse oma südameasjaks ja rohkem suunaksid kollektiivide tööd teaduskondades.

E. Saar

Kannatuste rada

se päeva lõuna paiku teatati, et sm. Rulli on kahjuks juba lahkunud. Minu järelepärimisele vastati, et tal kõnetunde pole ja ta viibib kliinikus niipalju, kui töö huvides vajalik. Enamasti olevat teda võimalik leida hommikupoolikut (s. t. loengute ajal). Tubli, järgmisel päeval tulin hommikul ja saingi sm. Rulliga kokku.

"Teil tuleb raviva arsti käest tuna tõend tervistliku seisukorra kohta," teatas sm. Rulli. "Alles siis otsustame, kuidas on asi teie tööleasumise." Järgmise, seega juba neljanda päeva hommikul olin kliinikus vajaliku tõendiga. Sm. Rulli vaatas dokumendi üle ja sõnas: "Korras." Selle sõna järel minus tekkinud lootused hajusid aga kohe, kui sm. Rulli jätkas: "Nüüd tuleb teil kontakti astuda dots. Kõrge ja prof. Lepaga, kes võtavad seisukoha. Siis tulge minu juurde uuesti tagasi."

Professor Lepalt sain vajaliku

Võtkem aktiivselt osa Punase Risti tööst!

Tartu Riiklikus Ülikoolis puudus kuni viimase ajani Punase Risti Seltsi allorganisatsioon. Selleks, et parandada ülikooli allasutistes, ühiselamutes, töökodades jm. sanitaarset heaolu ning sanitaarset kaitset, on vajalik, et igas teaduskonnas ja allasutises oleks loodud Punase Risti liikmete-aktiivistide võrk. Töötades laboratooriumides, töökodades, praktilistel töodel metsas jne. tuleb ette õnnetusjuhtumid, kus on väga tähtis kiire esmaabiandmine. Kiire ja otstarbekas esmaabi vähendab haiguspäevade arvu ja sellega suurendab töotootlikkust. Esineb nakkushaigusi, kus on hädavajalik kiire abinõude rakendamine haiguse levimise tõkestamiseks ja haigestunu päästmiseks. Väga tähtis on varajane tuberkuloosiga haigete avastamine, kuna see kergendab haige tervistumist ja väldib kontaktsete inimeste nakatumist. Pu-

nase Risti Seltsi allorganisatsiooni poolt organiseeritavatel kursustel "Valmis sanitaarseks kaitseks" (VSK), mis kestavad 20 tundi, õpitakse esmaabi andmist haavatuile, mürkainetega murgistatuile ja mitmesuguste õnnetusjuhtude puhul. Ühes sellega omandatakse võtteid ja näpunäiteid nakkushaiguste, samuti ka tuberkuloosi vastu võitlemiseks ja nende vältimiseks.

VSK ringides omandatud teadmised on igale üliõpilasele kasulikud. Seda arvestades on vajalik, et meie ülikooli kollektiivist astuks võimalikult igaks Punase Risti Seltsi allorganisatsiooni liikmeks, sest kaasa aidates tervishoiuasutistele võitluses traumatismiga, tuberkuloosiga, vähktõvega ja mitmesuguste nakkushaigustega, anname suure panuse nõukogude rahva tervise ja heaolu kaitseks.

E. Tallmeister

Käsikäes praktikaga

Hiljuti toimus loomateravishoiu ja piimahügieeni kateedri ruumides III ülevabariigilise vetarstide päev, millest rohkearvuliselt võtsid osa ENSV veterinaartöötajad, veterinaarteaduskonna õppejõud ja vanemate kursuste üliõpilased.

Põllumajandusministeeriumi veterinaarosakonna juhataja sm. Spungen andis oma ettekandes ülevaate vetprofülaktilise tauditõrje plaani teostamisest, millega kindlustatakse produktiivse ühisloomakasvatuse kolme aasta plaani edukas täitmine.

Üliõpilase Eksperimentaal-veterinaaria Instituudi prof. Solomkin tutvustas oma huvitavas ettekandes nõukogude veterinaaria uumaid saavutusi sigade nakkushaiguste uurimisel ja tõrjes.

TRÜ Veterinaarteaduskonna õppejõududest esines prof. J. Tehver teemal "Organismi talitluse ühtsus", milles pikemalt peatus akad. Pavlovi õpetusel ja selle juurutamisel veterinaarias. Sm. Tehveri ettekannet aitas kaasa akadeemik Pavlovi õpetuse tutvustamiseks kolhoositalurahva hulkades vetarstide kaudu.

Teisel tööpäeval esinesid: prof. V. Ridala teemadel "Sigade influentsa ja selle tõrje" ning "Sigade

de strongüloidoos" ja prof. A. Laas teemal "Hobuste enzootiline mustkusesus". Kolme viimase ettekandega anti edasi rea aastate jooksva veterinaarteaduskonna vastavates kateedrites teostatud uurimiste tulemused etioloogia, tõrje ja ravi alal.

Ettekangetele järgnenud elavates sõnavõttudes avaldati soovi, et veterinaarteaduskond senisest rohkem populariseeriks oma töösavutusi. Samas heideti teaduskonnale ette, et viimaste aastate jooksul lõpetanud vetarstid omavad liialt vähe praktilisi kogemusi.

Vetarstide päeva tuleb lugeda õnnestunuks, kuna saavutati tihe kontakt teaduskonna, praktilise töötavate vetarstide ja Põllumajandusministeeriumi töötajate vahel. Viimaste kriitilised märkused näitavad, millistele osadele õppeprogrammis on vaja omistada enam tähelepanu.

Eriti väärtuslikuks tuleb pidada üritust sellepärast, et see võimaldas luua uusi sidemeid Üliõpilase Eksperimentaal-veterinaaria instituudi töötajatega ja tutvuda venvabariikides tehtava teadusliku tööga.

H. Sooman, loomateravishoiu ja piimahügieeni kateedri assistent

Kuidas tellida ülikooli ajalehte

Tuletame ühiskondlikele ajakirjanduse levitajatele meelde, et ajalehe "Tartu Riiklik Ülikool" tellimiste vastuvõtmiseks on kehtestatud järgmine kord.

Ajakirjanduse levitaja, kogunud üliõpilastelt tellimisraha (arvestusega, et 1 eks. tellimine 1 kuuks maksab 1 rubla), maksab raha ülikooli kassasse, mis asub peahoone II korrusel. Kassast raha vastu antavale kvitlusele tuleb märkida tellitud kollektiivi täpne nimetus (teaduskond, osakond, kursus), tellijate

arv ja mitmeks kuuks tellimus on antud. Kvitung tuleb ära anda kas TRÜ Ametiühingu Komitee asjaajajale või ajalehe "Tartu Riiklik Ülikool" toimetusele. Seejärel hakkavad tellijad dekanadi kaudu saama ülikooli ajalehte.

Ühiskondlikud ajakirjanduse levitajad! Kindlustage, et eranditult iga õppejõud, üliõpilane ja teenistuja telliks endale ajalehe "Tartu Riiklik Ülikool" kuni õppeaasta lõpuni!

Õigeaegne kriitika

Nagu teatab Ülikooli Spordiklubi juhatus meie lehe toimetusele, tunnustati kriitika, mis ilmus meie lehes nr. 35 artiklis "Parandada kehakultuuritöö juhtimist",

ÜSK juhatus koosolekul õigeks ja õigel ajal ilmunuks. Kriitika võeti arvesse juhatus aruande ja resolutsiooniprojekti koostamisel ÜSK konverentsiks.

ja et komisjoni esimees peaks teadma, milliseid paberid vaja on, tähendas sm. Kõrge külmalt: "Aga minu juures olete te ju alles esimest korda!" Täiesti õigel! Eks iga komisjoni liikme juures peab ju vähemalt kaks-kolm korda käima — muidu poleks asjaajamine küllalt põhjalikult bürookraatlik!

Täiendavate dokumentide hankimiseks kulus veel üks päev. Ja kui ma kuuendal päeval sm. Kõrgelt soovitud resolutsiooni kätte sain, oli sm. Rulli juurde minekuks juba liiga hilja. Nii et olukord lahenes lõplikult alles nädalase asjaajamisega juubelpäeval! Aga arstliku peakomisjoni protokoll saabus dekanadi veel mitu-mitu päeva hiljem!

Dekanaadis lohutatakse mind: "Oh, teie lugu pole sugugi haruldane. Mõned teised on pidanud komisjoni hoopis enam vaeva nägema. Tuleb leppida..."

Arvan siiski, et sellise asjaajamisega leppida ei tule. Hoopis vastu-pidi: oleks hea, kui tuntaks huvi korra loomise vastu arstliku peakomisjoni.

A. Lepik

Uslavastus näiteringilt

Esmaspäeval, 18. detsembril esietendus Riiklikus Teatris "Vane-muine" TRÜ näitekunstringi käesoleva semestri töö viljana üliõpilase ametiühingute kunstilise isetegevuse ülevaatuses raames Vadim Sobko 4-vaatuseline näidend "Teise rinde taga". Näidendi on lavastanud ringi kunstiline juht Udo Väljaots, näitejuhi assistendina töötas lavastuse juures Guido Arro. Lava kujundas etendusteks Voldemar Peil, jumestus ja parukad on Paul Kangro. Etenduses on peale aastaid näitekunstringis töötanud üliõpilaste nagu Ferra Bochmann, Leo Vernik jt. kaas-tegevad mitmed lootustandvad noored, kes näitekunstringi lavastuses esinevad esmakordselt vastutavasis osades. Märkimisväärsed tulemused on saavutanud nõukogude naislenduri Tanja Jegorova osa täitja ajaloo-keeleteaduskonna üliõpilane Salme Varkel, metsandusteaduskonna I kursuse üliõpilane Ain Erik, kellele eelolev esinemine kujuneb debüüdiks, arstiteaduskonna II kursuse üliõpilane Virve Liik-Lepasoo jt.

Kõnesolev näidend, mille tegevus toimub Teise Maailmasõja päevil, paljastab venevalt imperialistlike sõjaohutajate alatuid septsusi ja ameerika kapitali võimuhaaramist Euroopas. Igale üliõpilasele oleks vajalik tutvuda selle huvitava teosga meie näiteringi esituses. Selleks avanebki võimalus, kuna 25. detsembril 20 toimub kordusetendus.

Tuleb soovida ka seda, et ühiskondlikud organisatsioonid kõrvaldaksid esietenduselt ilmnunud lünka — viiksid kordusetenduse järel läbi lavastuse arutelu.

A. Karro

Сегодня в номере

В связи с днем рождения товарища Сталина в нашей газете опубликована статья «Знаменосец коммунизма» и отрывок из «Эстонской поэмы» И. Шмууля.

Кроме того на 1-ой странице помещены информация о проведении выборов в местные Советы и статья об итогах студенческой олимпиады художественной самодеятельности.

Передовая статья и 2 страница номера посвящены подготовке к экзаминационной сессии. Здесь найдете статьи о неудовлетворительной подготовке на сельскохозяйственном факультете, о работе профессорского бюро физического факультета и кафедры дарвинизма по подготовке к экзаменам, о проведении консультации на лесном факультете и о предсезонных собраниях на курсах ветеринарного факультета.

Под лозунгом «Развивать интенсивнее научную работу, теснее связать её с практикой» на 3-ей странице опубликованы статьи о научной работе на юридическом, ветеринарном и сельскохозяйственном факультетах. Кроме того на той же странице помещены ряд статей, разоблачающих пережитки буржуазной идеологии в сознании преподавателей и студентов.

На 4-ой странице найдете раздел «Физкультура и спорт» и фельетон о работе главной врачебной комиссии университета.

ÕIENDUS

Ajalehe "Tartu Riiklik Ülikool" nr. 34 (81) avaldatud olümpiaadi juhendi peatüki "Hindamis-süsteem" punkti 4 alajaotus k tuleb lugeda järgmiselt: Kõnevõistluse arvestatakse teaduskonnale punkte teaduskonna kolme parema võistleja kahe esinemise keskmiste hinnete summa suuruses.

Sama punkti alajaotuses il peab olema: Klubi kollektiivide poolt esitatud ettekandeid arvestatakse teaduskonnale punkte valemite 4 b, 4 e ja 4 g alusel.

Sama punkti alajaotuse e all kehtib järgmine parandatud valem: $y = \frac{x \times a}{10} + m \times a + 5$.

Abiks teatriloolikule.

„Vanemuise“ mängukava

23. XII — „Ameerika hääl“
24. XII — „Lõbus unenägu“
- „Ma tahan koju“
- „Kuradiratsur“
25. XII — „Teise rinde taga“ (TRÜ näitekunstringilt)
26. XII — „Vabaduse laulik“
27. XII — „Kuradiratsur“
28. XII — „Ma tahan koju“
29. XII — „Tosca“

Vastutav toimetaja J. Feldbach

Ärgem viivitagem ülikooli ajalehe tellimisega 1. jaanuarist õppeaasta lõpuni!

Tartu Riikliku Ülikooli parteiorganisatsiooni, rektoraadi, ELKNÜ komitee ja ametiühingu komitee häälekandja

Nr. 41 (88) Reedel, 29. detsembril 1950. a. III aastakäik

Uude aastasse

Mõne päeva pärast rebime välja viimase lehe 1950. aasta kalendri. Algab uus, 1951. aasta.

Nõukogude inimestel on kujunenud kombeks teha aastavahetusel kokkuvõtteid lõppevast aastast — märkida saavutusi ja esile tuua puudusi, õppides oma töö kriitilisest kokkuvõttest seada üles eesmärgid ja ülesandeid uueks aastaks.

Milliseid kokkuvõtteid lõppevast aastast võib nõukogude rahvas teha eelseisval aastavahetusel?

Eeskätt on selge, et me võtame uut aastat vastu palju tugevamana kui aasta tagasi. Lõppev aasta läheb ajalukku kui uute hiilgavate toomistõitude aasta, stalinliku viisaastaku eduka lõpuleviimise aasta. Nende võitude baasil on määratult kasvanud meie kodumaa majanduslik ja sõjaline võimsus, mis võimaldas meil asuda uute, veel julgemate ja ulatuslikumate kavade elluviimisele. Hiiglaslike ehituste rajamine Volgal, Dnepril, Turkmeenias ja Krimmis on tunnistuseks meie rahva jõust ja rahuarmausest, tema tahtest ehitada kommunismi ja otsustavusest selle sihi tegelikuks taotlemisel.

Kommunismi nähtavaid võrseid võime tänapäeval tähele panna juba igal sammul. Märksa on kasvanud meie inimeste teadlikkus, milles suurt osa etendasid lõppeval aastal läbiviitud valimised NSV Liidu Ülemnõukogusse ja kohalikesse nõukogudesse nende eel käeva ulatusliku agitatsioonitööga. Rea uute julgete algatuste esilekerkimine ja nende juurutamine rahvamajanduses annab samuti tunnistust nõukogude inimese peremehtunde kasvust ja arenemisest, masside loova initsiatiivi kasvust ja arenemisest. Tähelepanuväärne on edusammud linna ja maa lähendamisel teineteisele, erinevuse kaotamisel nende vahel. Vennasvabariikides algas lõppeval aastal esimeste agrolinnade ehitamine, jõudsalt edeneb põllumajanduse suuremat jõukulu nõudvate tööprotsesside mehhaniseerimine.

On loomulik, et meie edasiliikumine põhjusab raevuhooge manduva, sureva kapitalismi leeris. Ses mõttes on lõppev aasta eriti iseloomustav. Kõik kodanluse jõupingutused on suunatud progressi ja demokraatia vastu, Nõukogude Liidu vastu. Ent teiselt poolt andis lõppev aasta ka vääramatu tõendi sellest, et rahu ja demokraatia leer, mida juhib Nõukogude Liit, on võitmatu. Sellest kõnelevad niisugused faktid, nagu Stokholmi üleskute esitamine ja selle allakirjutamine määratu vaimustuse tähe all kogu maailma progressiivsete inimeste poolt, teise ülemaailmse rahupooldajate kongressi läbiviimine, ameerika interventide auhnete plaanide haledähikukumine Koreas jne.

Uue aasta pidulik vastuvõtt

Uue aasta vastuvõtuks korraldavad ülikooli ühiskondlikud organisatsioonid 31. detsembril 1950. a. Tartu IV keskkooli ruumes suurema nääriõhtu, mille kavas on roh-

edukas töö kommunismi ehitamisel NSV Liidus, rahvademokraatia maade edusammud sotsialismi teel, rahu, demokraatia ja sotsialismi leeri järjest nähtavamaks muutuv üleolek sõjaõhutatate-fašistide leerist — sellised on olukorrad, milles me võtame vastu uut aastat, põhilised jooned.

Eriliselt on meil põhjust peatuda teaduse ja kultuuri määratu edusammudel Nõukogudemaal. Selles osas kujunesid kõige tähelepanuväärsemateks sündmusteks 1950 aastal diskussioonid keeleteaduse ja füsioloogia küsimustes, eriti aga seltsimees Stalini põhjanevad ja suundamääravad teosed, mis ilmusid esimesena mainitud diskussiooni raames, suunavad aga kõigi teaduseharude arenemisi.

Kõigile on hästi teada, et ka meie ülikoolile oli lõppev aasta murranguliseks ja kordaminekuterohkeks. Eriti hoo meie ülikooli arenemisele nõukogulikult teel andsid Eestimaa K(b)P Keskkomitee VIII plenumi ajaloolised otsused, mille tõpliku ja järjekindlat elluviimist peame taotlema ja kindlustama ka edaspidi.

Erilist tähtsust meie ülikooli arenemise seisukohalt omab NSV Liidu Kõrgema Hariduse Ministri otsus Eesti Põllumajandusakadeemia organisierimise kohta TR Ülikooli metsandus-, põllumajandus- ja veterinaarteaduskonna baasil. Uue õppeasutise loomine ühelt poolt lihtsustab meie ülikooli liiga keeruliseks muutunud struktuuri, hõlbustab ja muudab efektiivsemaks tema juhtimist, kahtlemata soodustab meie ülikooli tegevuse järjest viljakamaks muutumist. Teiselt poolt aga annab Eesti Põllumajandusakadeemia loomine tunnistust sellest, et Nõukogude valitsus ei pea liigseks ka kõige suuremaid kulutusi selleks, et edendada noore kvalifitseeritud kaadri kasvatamise üritust. Eesti Põllumajandusakadeemia loomine on järjekordseks näiteks suurest hoolitsusest, mida meie maal osutatakse haridusele.

Lõppev aasta oli saavutuste- ja võituderohke. Kuid see ei õigusta meid saavutatuga rahuldama. On selge, et uus, 1951. a. aasta ei taha meile senisest veelgi suuremad nõudmised ja ülesanded, mille täitmiseks me peame andma kõik jõud, kui tahame olla suure stalinliku ajastu vääriksid ja täita oma osa kommunismi ehitamise hiigel-töös.

Jätkugu algaval aastal meie õppejõududel, üliõpilastel, töölistel ja teenistujatel senisest veel enam jõudu, sihikindlust, töörõõmu, ennastalgavust ja tahet oma ülesannete täitmiseks, osavõtmiseks kommunismi ehitamises! Tähistagu uut aastat uued kordaminekud meie töös ja isiklikus elus!

Head uut aastat, seltsimehed!

Head uut aastat, seltsimehed!

Hästi ette valmistada eksamisessioon — see on käesoleva momendi käsk kogu meie kollektiivile

*

Töötada tuleb süsteemikindlalt

Möödunud eksamisessioonil saavutasin maksimaalseid tulemusi — sooritasin kõik eksamid hindele „väga hea“. See osutus võimalikuks seetõttu, et võtsin hoolega osa loengust, konspekterisin loenguid tähepanelikult, ja kõige enam sellepärast, et töötasin pidevalt läbi loengumaterjali. Selline tööviis aitas semestri kestel hästi omandada ainet, sest kui lugeda konspekti kohe pärast loengut, saab siin teha mälu või õppekirjanduse alusel täiendusi ja märkmeid.

Ka käesoleval semestril olen töötanud süsteemaatiliselt. Tänu süsteemikindlale tööle osutus mul võimalikuks sooritada ennetähtaegselt raamatupidamise aluste eksami hindele „väga hea“. Praegu valmistun kodanlike riikide riigioiguse eksamiks ning marksismi-leninismi aluste arvestuseks, mida kavatsen sooritada samuti veel enne sessiooni algust.

Soovitan kõigil üliõpilastel kasutada süsteemaatilise töö meetodit, mis aitab sügavalt omandada eesrindlikku nõukogude teadust.

H. Küttik,

õigusteaduskonna II kursuse üliõpilane.

Enne tähtaega

Matemaatika-loodusteaduskonna parimad üliõpilased, kes kogu semestri kestel on korralikult loengust osa võtnud ja süsteemaatiliselt töötanud, on asunud eksamite sooritamisele enne tähtaega. Esimeste eksamite tulemused on kujunenud väga rõõmustavaks.

Nii on matemaatikaosakonna IV kursuse tervikuna õiendanud eksami variatsioonide arvutused hindele „väga hea“. Samalt kursusest sm-d Priitis, Leinmann, Peterson, Rebane ja Lumiste sooritasid ka poliitilise ökonomia eksami hindele „väga hea“.

Füüsikaosakonna IV kursusel on pooltel üliõpilastel sooritatud elektronika eksam väga heade tulemustega. Üliõpilased Lubi, Haav, Rebane, Hellenurme jt. sooritasid väga hästi ka poliitilise ökonomia eksami.

Täie pingega käib praegu ka arvestuste sooritamine.

N. Leinmaa

Pearaamatukogus

Ühenduses algava eksamisessiooniga on TRÜ Pearaamatukogu lugemissaalid kuni 24. jaanuarini 1951. avatud tööpäeviti kella 8—23. Ühtlasi on eksamisessiooni (5. I — 23. I) vältel lugemissaalid avatud pühapäeviti kella 12—20.

TRÜ Pearaamatukogu direktor.

Kindlustame eksamite kordamineku

Neil päevil andis TR Ülikooli rektor käskkirja, millega sätatatakse eksamisessiooni ettevalmistamise tähtsamad ülesanded ja sessiooni läbiviimise kord.

Käskkirjas märgitakse, et kõigil kateedritel tuleb üliõpilastele kättesaadavaks teha õppeainete programmid, samuti plaanipäraselt organiseerida konsultatsioonide läbiviimist sessiooni eel ja selle ajal.

Arvestused tuleb sooritada käskkirja kohaselt hiljemalt 30. detsembriks s. a. Erandi moodustavad arvestused marksismi-leninismi alustes ja poliitilises ökonomias, mis võetakse eksamisessiooni plaani. Eksamitele ei lubata neid üliõpilasi, kes pole täitnud semestri õppeplaani, pole sooritanud ettenähtud arvestusi või on jätnud tasumata semestri õppemaksu.

Eksamite plaani koostamisel tu-

leb lähtuda arvestusest, et iga eksami ettevalmistamiseks jääks üliõpilasel vähemalt 3—4 päeva ja et eksamisessiooni viimased päevad ei oleks ülekoormatud.

Eksami viib üldreeglina läbi see õppejõud, kes luges vastavat kursust. Eksamid algavad kell 9 hommikul ja ei tohi kesta kauem kui kella 21-ni. Üliõpilased ilmuvad eksamile täpselt kindlaksmääratud aegadel, kusjuures eksamineerimine toimub rangelt eksamilehel näidatud järjekorras.

Keelatud on eksamitähtpäeva pikendamine. See võib toimuda ainult dekaani eriloal arstiõendi alusel. Üliõpilastes vastutustunde süvendamiseks keelatakse eelseisval sessioonil eksamite ümbertegemine hinde tõstmise eesmärgil.

Rektori käskkirjas rõhutatakse eriti vajadust tõsta nõudlikkust üliõpilaste teadmiste suhtes.

Osutada maksimaalset töökust ja püsivust

Läheneb talvine eksamisessioon. Arvestused ongi juba alanud. I kursuse üliõpilastele on see sessioon eriti suure tähtsusega, sest esmakordselt tuleb neil sooritada eksameid ülikoolis, kus olukord on tunduvalt erinev keskkooli omast.

Valmistudes selleks tähtsaks tööperioodiks on ajaloo-keeleteaduskonna I kursuse slaavi filoloogid juba põrkunud reale raskustele. Kõige raskemaks osutus tööaja õige jaotamine ja õige töötempo sisseviimine. Sellest kõnelevad arvestuste tulemused eesti ja inglise keele osas. Mitted üliõpilased, nagu näiteks sm. Romaškevits, läksid neile arvestustele puuduliku ettevalmistusega.

Paremaid tulemusi oleks oodanud ka kontrollil ladina keele osas. Nimelt vastas muidu päris tugev B-grupp halvemini kui tavaliselt. Eriti puudutab see seltsimehi Luharit, Mihhailovskit jt.

Seniseid kogemusi silmas pidades korraldati grupis kommunistlike noorte koosolek, kus arutati eksamisessiooni ettevalmistamise käiku ja töötati välja abinõud selle parandamiseks.

Praegu käib grupis pingeline ettevalmistus ülejäänud arvestusteks ja eksamiteks. Üliõpilastel tuleb osutada maksimaalset töökust, püsivust ja tahtekindlust, et edukalt läbi viia oma esimene eksamisessioon ülikoolis.

N. Bassel

Ühiselamus eksamite eel

Seoses eelseisva eksamisessiooniga on üliõpilased kõikjal asunud pingelises ettevalmistuses eksameiks. Nii on suhtunud tõsiselt eelseisvatesse ülesandesse ka Näituse tänava ühiselamus elunevad üliõpilased. Kortereis ja tubades on kultuurikomisjoni organiseerimisel korteri- ja toavanemate poolt läbi viidud koosolekuid ja vestlusi eksameist, nende ettevalmistamisest ja distsipliinist. Kuigi on selgunud mõningaid puudusi ühiselamuses, on siiski õppimistingimused rahuldavad.

Kuigi ühiselamus on ülemajutus, jätkub kõigil võimalusi edukalt õppetöösse süveneda. Ühiselamus on olemas ka õppetuba, mida igaüks võib kasutada.

Eriti on rõhku pandud vene keele õppimisele. Mõnes korteris (näiteks korteris nr. 2) on võtnud tugevama vene keele valdajad oma šefluse alla nõrgemaid, et aidata neid keele põhjalikumas omandamises. See meetod ongi andnud juba mõningaid tagajärgi.

Enne uut aastat on ette nähtud ühiselamus läbi viia mitmeid loenguid ja vestlusi. Näiteks täna viiakse läbi loeng teemal „Eksamite psühholoogia“, mis kahtlemata pakub üldist huvi.

Õppetööd häirib ainult sagedane elektrivoolu katkestamine elektrivõrgu poolt, mille tagajärjel läheb kaduma palju hinnalisi tütunde.

S. Selg

Jätkata hoogtöökuul alustatud tööd

Nõukogude kirjanduse levitamise hoogtöökuul TRÜ komisjon, tehes kokkuvõtteid hoogtöökuul jooksul tehtud tööst märkis, et käesoleval aastal on TRÜ kollektiivi eriti elavalt täiendanud oma isiklikke raamatukogusid nõukogude kirjanduse väärtustega ning ajakirjanduse tellimine 1951. aastaks on kulgenud paremini võrreldes möödunud aastatega. Nii on kollektiiv kulutanud kirjanduse ja ajakirjanduse muretsemiseks mitu sada tuhat rubla, kusjuures ettenähtud plaanilised ülesanded on täidetud tunduva ületamisega. Teistest paremini täitsid oma kohustusi kirjanduse levitamise hoogtöökuul metsandus- ja matemaatika-loodusteaduskond.

Ülikooli kollektiivi liikmed on eriliselt rõhku pannud nõukogude eesrindlikku teadust käsitlevate teoste ja vene ning nõukogude kir-

janduse klassikute tööde soetamisele. Seda tuleb märkida nii õppejõudude ja üliõpilaste kui ka teenistujate ja tööliste kohta.

Suurt abi nõukogude kirjanduse tutvustamise ja populariseerimise seisukohalt osutas TRÜ Pearaamatukogus korraldatud nõukogude kirjanduse näitus. Eriti märkimisväärt tööd on teinud aga ühiskondlikud kirjanduse levitajad nõukogude kirjanduse viimisel laialdastesse massidesse. Esiletõstmist väärib A. Mitt ja I. Salo matemaatika-loodusteaduskonnast, V. Roonurm ja J. Kull metsandusteaduskonnast, L. Veldemann veterinaarteaduskonnast, üliõpilaste osas, L. Ilves õigusteaduskonnast, M. Kull arstiteaduskonnast, H. Lahl ajaloo-keeleteaduskonnast, Kuzenkina kaadrite osakonnast, S. Ajaste adm.-majandusosakonnast, I. Maaros rektoraadist, J. Muuga

õppe-teaduslikust töökojast ja Kossesõn pearaamatukogust.

Kuid nende kõrval on mõned töötajad suhtunud oma ülesannetesse ükskõikselt ning ei ole oma kollektiivi liikmeid vajalikul määral tutvustanud nõukogude kirjandusega. Siin tuleb märkida M. Binsolit veterinaarteaduskonnast (eriti õppejõudude ja teenistujate osas), samuti ka V. Sütti õppeosakonnast.

Üldiselt võib aga levitajate tööga rahul olla. Jääb vaid soovida, et viimased pidevalt töötaksid veel innukamalt ja tutvustaksid igat ilmutat nõukogude kirjanduse väärtust oma kollektiivi liikmetele.

V. Kallas,

nõukogude kirjanduse levitamise hoogtöökuul TRÜ komisjoni esimees.

Kirjandusliku omaloomingu võistlus

Üliõpilaste kirjandusring kuulutas välja kirjandusliku omaloomingu võistluse kunstilise isetegevuse ja omaloomingu III olümpiaadi ürituste raames.

Võistlusest on juba teatatud ülikooli ajalehe veergudel ilmunud olümpiaadi juhendis, ent siiski osutub vajalikuks veel täiendavalt teha teatavaks võistluse tähtsamad tingimused.

Võistlusele võib esitada algupä-

raseid, trükis avaldamata ilukirjanduslikke töid kõigis žanrides (luuletused, poeemid, valmid, epigrammid, jutustused, olukirjeldused, draamad, dramatiseeringud, foljetonid jne).

Parimad tööed autasustatakse rahaliste preemiatega. Tööde esitamise viimaseks tähtpäevaks on 1 märts 1951. a. Võistlustööd tuleb asetada klubi ruumes asetsevasse vastavasse kasti.

J. Toomla

Lenini-Stalini lipu all uutele võitudele!

On kätte jõudnud järjekordne aastavahetus. Läheb ajalukku 1950. aasta — kahekümneenda sajandi esimese poole viimane aasta. Algab sajandi teine pool.

1950. aasta mõõdus kogu maailma demokraatlike jõudude kasvu tähe all. Nõukogude Liidule oli 1950. a. uute hiiglaslike võitude aastaks ajaloolisel teel kommunismile. Iga aastaga kasvab meie suure kodumaa võimsus, üha selgemaks muutuvad meie rahva kommunistliku tuleviku helged kontuurid.

Boļševike partei juhtimisel täitis ja ületas meie maa käesoleva aasta lõpuks esimese sõjajärgse viis-aastaku. Sel aastal võitis Nõukogude valitsus vastu ajaloolised otsused kommunismi suurehituste alustamiseks. Nende stalinliku ajastu suurehituste loomisest võtavad suure vaimustusega osa kogu meie kodumaa töötajad.

Üheks sotsialistliku korra suurimaks saavutuseks meie maal on nõukogude inimeste vaimse kultuuri kasv ja arenemine.

Eredaks näiteks sotsialistliku kultuuri võimsast õitsengust on meie kõrgema kooli edusammud. Nõukogudemaal töötas 1950. a. üle 880 kõrgema õppeasutise, kus õppis üle 1,2 miljoni üliõpilase. Ainult sõjajärgsete aastate jooksul on avatud üle 70 kõrgema spetsialistliku õppeasutise, üliõpilaste arv aga on kasvanud enam kui 285 000 võrra. Sääraseid kõrgema kooli arengumaastaabe ei tunne ajalugu üheski teises riigis kogu maailmas.

Boļševike partei nõukogude valitsus ja isiklikult seltsimees Stalin osutavad pidevat hoolt meie kõrgema kooli ja õppiva noorsoo eest. 7 miljardist rublast, mis 1950. a. riigieelarves on määratud kõrgemale haridusele, on 2,2 miljardit rubla assigneeritud üliõpilaste stipendiumideks. Üle 80% nõukogude üliõpilastest on kindlustatud riikliku stipendiumiga.

Intelligentsi kaardide ettevalmistamine NSV Liidus ja kapitalistlikes maades on veeikordseks eredaks näiteks põhiisest erinevusest kahe maailma, kahe süsteemi — sotsialistliku ja kapitalistliku vahel.

Viimastel aastatel toimub kapitalismimaades, eriti USA-s kõrgema kooli muutamine. Tähtsamate Ameerika ülikoolide etteotsa on seatud reaktioonilised kindralid ja aatomipommpaavikud olevad tegerased nagu kindral Eisenhower, admiral Nimitz, endine sõjaminister Grey jt. Tugevdatakse spetsiaalset sõjalist ettevalmistust, suurenevad assigneeringud uurimistöödele sõjaste probleemide alal. Üliõpilaste keskel tehakse ulatuslikku sõjalist propagandat. Pärast seda, kui seoses Ameerika interventsiooni algusega Koreas USA senat täiendavalt lu-

R. ANTONS
TR Ülikooli õppeprorektor

bas sõjalisteks eesmärkideks 17 miljardit dollarit, ulatusid USA sõjalised kulutused 1950./51. eelarveaastal enneolematule kõrgusele — 50 miljardile dollarile, võrreldes 1 miljardi dollariga sõjaeelsel, 1938./39. eelarveaastal. Samal ajal aga on rahvahariduseks määratud kulud kõigest 400 miljonit dollarit.

Hoopis teist pilti pakub olukord meil, Nõukogude Liidus. Võtame näiteks Tartu Riikliku Ülikooli, mis kasvab aastast aastasse koos Eesti NSV sotsialistliku majanduse ja kultuuri arenguga.

Praegu õpib Tartu Riiklikus Ülikoolis enam kui 3000 üliõpilast. Kevadel lõpetab ülikooli üle 500 noore eriteadlase, mis tunduvalt ületab eelmistel aastatel lõpetanute arvu.

Viimastel aastatel on paranenud õppe- ja teaduslik töö. Üliõpilased on hakanud omandama teadmisi põhjalikumalt ja suurema innuga. On tõusnud nõudmiste tase kursuse- ja riigieksamitel, on tugevnenud kontroll õppetöö üle, samuti ka õppejõudude vastutustunne nende poolt tehtava töö suhtes.

Üliõpilaste põhjalikumatest teadmistest annavad tunnistust kevadine eksamissessioon ja riigieksamid. 1950. a. sooritasid riigieksamid ja kaitsesid diplomit 392 inimest. Kevadistel eksamitel said mitterahuldava hinnangu ainult 0,45% eksamitele ilmunutest. Rida diplomitõid on saanud kõrge hinnangu.

1950. a. sügisel toimunud uute üliõpilaste vastuvõtu tulemused lubavad veelgi parandada uue kaardi ettevalmistust. Käesoleval aastal ülikooli vastuvõetud noored on parima ettevalmistusega kui kunagi varem.

1950. aastat tähistavad uued võidud nõukogude eesrindliku teaduse arengus. Meie teadus täidab edukalt seltsimees Stalini juhtnööre selle kohta, et nõukogude teadus peab mitte üksnes järele jõudma, vaid ka ette jõudma väisimaise teaduse saavutustest. Nüüd pole enam säärat probleemi teaduse ja tehnika alal, mida me ei saa lahendada omaenda jõududega.

Seltsimees Stalini geniaalsed tööd keeleteaduse küsimustes kutsusid esile loomingulise tõusu teaduslike kaardite hulgas mitte ainult keeleteaduse alal, vaid eranditult kõigis teaduse harudes. Uus aasta peab seisma võitluse tähe all seltsimees Stalini poolt tema keeleteaduslikeks töödeks antud juhtnööride edasiseks ellurakendamiseks. Eelseisev aasta peab olema nõukogude kõrgema kooli edasise tõusu aastaks, peab olema iga kõrgema õppeasutise

elus aastaks, mis rikastab ja mitmekesistab tegevust ideelisel alal. I. P. Pavlovi õpetusele pühendatud sessioon füsioloogia alal oli ilmekaks näiteks, kuidas tuleb võidelda dialektilise materialismi põhimõtete rakendamise eest igas teaduse harus, kuidas tuleb arendada Pavlovi õpetust, kuidas tuleb seda rakendada praktikas. TRÜ teaduslik konverents, mis oli pühendatud I. P. Pavlovi õpetusele, märkis rea konkreetseid abinõusid teadusliku ja õppetöö ümberkorraldamiseks füsioloogia ja sellega seotud õppedistsipliinide alal I. P. Pavlovi õpetuse alusel.

Kõik oleneb nüüd sellest, kuidas me teostame õppetööd, kuidas me arendame ideis-poliitilist kasvatustööd ülikooli kollektiivis.

Ülikool peab üha suuremal määral andma meie rahvamajandusele, teadusele ja kultuurile uusi kõrgesti kvalifitseeritud ja kommunistliku vaimu kasvatatud eriteadlasi. Selle ülesande edukaks lahendamiseks tuleb pidevalt parandada ja tõsta õppetöö metoodilist ning ideelis-teoreetilist taset, igati laiendada ja süvendada poliitkasvatustööd üliõpilaskonnas ja õppejõudude hulgas. Meie tööst tuleb loobuda väija tõrjuda objektivism, apoliitilisus ja formalism; otsustavalt võidelda igasuguste kodanlik-natsionalistliku ideoloogia kandjate vastu.

1951. aasta peab kujunema pidevalt tõusva õppetöö kõrval ka intensiivsemaks teadusliku uurimistöö aastaks. On tarvis lõpule viia terve rida uurimusi Eesti ajaloo, arstiteaduse, põllumajanduse ja loomakasvatuse alal, samuti aga teostada väärtuslike teaduslike avastuste rakendamist sotsialistliku ülesehitustöö praktikaks. Meie ülikooli kollektiivil on tarvis igati tugevdada teaduse ja tootmistöö loovat sõprust ning kõrvaldada selles töös esinevad puudused.

Uus aasta kujuneb 1952. aastal täitva Tartu Ülikooli 150. aastapäeva tähistamise ettevalmistamise aastaks. Meie maa ühe vanima ülikooli 150-ndat aastapäeva tuleb tähistada tema teadusliku ajaloo koostamise ja ülikooli töölajate kollektiivse töö väljaandmisega sellel alal.

Jättes hüvasti vana aastaga ning võttes vastu uut, lubavad Tartu Riikliku Ülikooli õppejõud, üliõpilased ja teenistujad tulevikus veel paremini töötada kõrgesti kvalifitseeritud kaardite ettevalmistamise alal, tugevdada väsimatult Nõukogude ringi võimsust ning igati arendada sisu sotsialistlikku, vormilt rahvuslikku kultuuri.

Vastu minnes uuele aastale koondugem veel kindlalt Lenini-Stalini lipu ümber — tööks ja võitluseks kommunismi eest!

Asugem varakult ENSV Ülemnõukogu valimiste ettevalmistamisele!

Õppides eelmise valimiskampaania kogemustest

Oigusteaduskonna parteigrupis oli hiljuti arutusel küsimus kohalike nõukogude valimiste eelse agitatsioonitöö tulemustest ja ettevalmistustest Eesti NSV Ülemnõukogu valimisteks.

Nagu selgus sm. Paglanti aruandest ja sm-te Brandti, Pauli, Sildmäe jt. sõnavõttudest, töötasid õigusteaduskonna agitaatorid ja lektorid valimiskampaanias väheste eranditega hästi. Küll aga esines mitmesuguseid organisatsioonilisi puudusi, mille vältimise korral töö oluks edukam. Vähe osutas parteigrupp näiteks abi ja juhtimist komsomoli-algoranisationsiooni büroole, mille tagajärjel viimase töös agitaatorite juhtimisel esines tõsisid puudusi. Küllalt operatiivne ja põhjalik poind ka parteigrupi kontroll agitaatorite töö üle. Mitteküllaldase hoolikusega suhtuti lektorite ja agitaatorite määramisse, mille tagajärjel nende hulka sattus üksi-

kuid selliseid isikuid, kes kas ei vääri usaldust või ei tulnud toime oma ülesandega.

Kõiki neid ja teisigi puudusi otsustati arvesse võtta, et neid vältida Eesti NSV Ülemnõukogu valimiste ettevalmistamisel. Agitaatorite töö juhtimine eelseisvas valimiskampaanias pandi kommunistidele sm-tele Paglanti ja Laasikule, kuna lektorite töö korraldamine tehti ülesandeks sm. Sorokinile. Ühtlasi pidas parteigrupp vajalikuks, et kõik teaduskonna agitaatorid suunataks ühte agitpunkti, mis hõlbustaks nende töö juhtimist ja kontrolli.

Oigusteaduskonna parteigrupp asus vabariigi Ülemnõukogu valimiste ettevalmistamisele õigeaegselt. Grupp peab kindlustama, et see hoogne algus valimiskampaania edasises käigus väärist arendamist leiaks.

P. Saarman

Agitatsioonitöö kogemusi

Kuidas organiseerisime tööd

Olin agitaator agitpunktis nr. 8. Meie grupi tööpiirkonnaks oli määratud Teaduste Akadeemia Tähtvere Katsebaas.

Enne valimispäeva selgitasime valijale tööraha saadikute nõukogude tähtsust ja valijate õigusi ning kohustusi. Tegime kindlaks valijad, kes on haiged ja ei saa sellepärast tulla ise valima. Valimiste kiiremaks läbiviimiseks palusime valijail hääletamas käia juba varahommikul.

Olles teadlikud valimiste tähtsusest oli enamik valijaid juba kella 8-ks oma kodanikukohuse täitnud. Nüüd hakkasime selgitama põhjusi, miks veel osa valijaid ei olnud hääletamas käinud. Siin leidsime haigestunud, tööloolijaid ja teistes valimisjaoskondades töötavaid valijaid. Nendele organiseerisime nüüd valimiskastide kohaleviimise.

Meie agitpunktis töötas ka abiagitaatorite brigaad. Abiagitaatorid käisid valimiskastidega kodudes haigete juures. Sellega vabas-

tasid nad agitaatorid muudeks ülesanneteks.

Suurt abi osutasid meie õppejõud sellega, et nad rakendasid oma sõiduautod valimiste kiireks läbiviimiseks.

Väga tähtsast osa etendas valimispäeval lastetuba, mis oli väga hästi sisustatud. Paljud valijad ei saanud jätta lapsi koju. Lapsed toodi kaasa valimisjaoskonda ja nad veetsid selle aja mil vanemad hääletasid, väga lõbusalt lastetoas ega tahtnud sealt enam lahkudagi. Isetegevussaal vaheldusid järjest ettekanded. Valijad kuulasid neid suure huviga.

Samuti oli meie valimisjaoskonnas valijail kasutada einelaud.

Kohalike nõukogude valimiste ettevalmistamine, eriti aga valimiste päev andis meile hulga väärtuslike kogemusi, mida saame edukalt rakendada Eesti NSV Ülemnõukogu valimiste ettevalmistamisel ja läbiviimisel.

J. Liivak,

agitgrupi nr. 17 agitaator

Сегодня в номере

Передовая статья — «В новый год» (1 стр.).

Р. Антонс — «Под знаменем Ленина-Сталина к новым победам!» (2 стр.).

«Хорошо подготовит экзаминационную сессию — приказ настоящего момента всему нашему коллективу» — (1 стр.).

В. Каллас — «Продолжать работу

по распространению советской книги» (1 стр.).

И. Тоомла — «О литературном конкурсе» (1 стр.).

К. Рэа — «Ценный вклад в советскую науку» (2 стр.).

«Своевременно начать подготовку к выборам в Верховный Совет ЭССР» — (2 стр.).

Väärtuslik panus nõukogude teadusse

Kõik need ettepanekud on saanud kõrge hinnangu Oftalmoloogia Keskinstituudi poolt, kahele neist on Gostehnika poolt välja antud autoritõendid. Üks töö on ilmunud ajakirjas „Вестник Oftalmologii“. Ühtloolest on uueid kasutatatakse hea eduga haigete ravil silmahäiguste osakonnas.

Kateetri vanemlaborandi dr. Endel Laamani poolt esitatud uus ravivõtte söögitoru söövitusete puhul keemiliste ainete, nagu on näidanud senised kliinilised kogemused, töötab kujuneda väärtuslikuks ravimeetodiks.

Katsetamisel on originaalne instrument operatsioonijärgsete verejooksude sulgemiseks mandlite operatsioonil.

Peale selle on mainitud kateedris lahendamisel teisi olulisi probleeme, nagu näiteks uued seisukohad kuulmetõrvi füsioloogiast, mis omab nii teoreetilist kui ka praktilist tähtsust.

Uuenduste ja ratsionaliseerimistöö soodustamiseks ja selle tulemuste rakendamiseks ja propageerimiseks on arstiteaduskonnas juures moodustatud eriline büroo.

Põllumajandusteaduskonnas õppejõududest paistab silma maaparanduse ja sookultuuri kateedri juhataja R. Tiitso, kes konstrueeris uue geodeesia signaali.

Seni kasutatud geodeesia signaaleid on lahised sõrestik-ehitised. Sm. R. Tiitso poolt konstrueeritud geodeesia signaali väline torn on

aga kinnine, mis kaitseb sisemist torni tuule ja päikese eest, mistõttu on võimalik sisemist torni toetada mitu korda kitsamale alusele ilma jäikuse nõuet rikkumata ja kartmata, et tuul ja päikesekiired teda mõjustaksid. Nii on võimalik ka puitsignaali ehitada ruttu ja kergesti ümberpaigutatavana, mis võimaldab suurt kokkuvõtet. Töö kohta käivas retsensioonis märgitakse:

„Kokkupandava geodeesia signaali tarvituselevõtmine võimaldab suurt rahvamajanduslikku kokkuvõtet ning triangulatsioonitööde mehhaniseerimist ja kiirendamist. Signaali konstrueerimine on teadusliku uurimistöö väärikaks saavutuseks Tartu Riiklikus Ülikoolis ning see töö on leidnud täit tunnustust NSV Liidu Leiutiste Valitsuse poolt.“

NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuva Leiutiste ja Avastuste Valitsuse poolt on sm. R. Tiitsole antud välja autoritunnistus.

Ühtlasi soovib sm. Tiitso uut signaali kasutamise viisi terestilise fotogrammeetria alal.

Peale eelpoolmainitu on sm. R. Tiitso poolt konstrueeritud drenaažiaid, mille kohta on temale samuti välja antud autoritunnistus.

Veterinaarteaduse tähtsamaid ülesandeid käesoleval momendil on produktiivse ühisloomakasvatuse kolme aasta plaani täitmine ja ületamine. Seoses sellega väärib erilist hindamist meie ülikooli ve-

terinaar-kirurgia ja sünnitusabi kateedri juhataja J. Velleste kandidaadi dissertatsioon „Traumaline retikulit“, mis aitab kaasa veiste mittenakkavate seedetraktihaiguste likvideerimisel ja efektiivsete ravimeetodite otsimisel. Traumaliseks retikuliidiks nimetatakse võrkemiku põletikku mäletsetajal, peamiselt veistel, mis on põhjustatud teravatest metalletest võrkehast, nagu naeltel, nõeltest, traaditükkidest jne. Nimetatud haigus lõppeb tavaliselt looma hädatapmisega või surmaga, tekitades suurt rahvamajanduslikku kahju.

J. Velleste teene seisneb selles, et ta võitis kasutusele uue diagnoosimise vahendi ning täiendas ja lihtsustas nimetatud haiguse operatiivset ravi.

Uue diagnoosimise vahendi — metalli-indikaatori juures on kasutamist leidnud moodsa raadiotehnika põhimõtted.

Selle aparaadiga otsitakse lehma seedetraktis leiduvad metalletest võrkehad ning määratakse isegi nende täpne asukoht. Metalletest võrkehad avastatakse akustilisel teel — nende esinemisel kuulatakse telefonis vastavat tooni. Metallindikaator on kaalult kerge ja kõrkjal kaasas kantav ning on 100% juhtudel andnud õigeid diagnoose. Tema vastu on huvi tundnud ka teised NSV Liidu veterinaarõppeasutised. Näiteks Lvovi Riikliku Veterinaar-Zoohügieeni Instituudi direktor prof. N. R. Se-

muškin palus saada kliinilise diagnostika kateedri ühe eksemplari nimetatud aparati.

J. Velleste konstrueeris traumalise retikulidi operatsiooni läbiviimiseks uue mehhaanilise lihtsustatud viisi. Tema poolt leiutatud magnet-troakaari abil saab kõrvaldada veiste eesmagudest vabalt asuvad magnetiseerivad metalletest võrkehad. Aparaat on lihtne, töötab elektromagnetil põhimõttel ning operatsiooni läbiviimiseks ei vaja ta abilit. Operatsioon on kiiresti teostatav ja loomale täiesti ohutu — autor on saanud 100% juhtudel paranemist.

NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuva NSV Liidu Gostehnika Patendi Valitsuse poolt on J. Vellestele antud nimetatud leiutise kohta autoritunnistus. Peale selle on NSV Liidu Põllumajandusministeerium tellinud magnet-troakaari proovieksemplari, et asuda selle tõestuslikule tootmisele. Nõutud eksemplariid on valmistamisel Tartu Riikliku Ülikooli töökodade juhataja sm. Muuga poolt.

Sm. J. Velleste uued meetodid ja suure praktilise väärtusega avastused on äratanud Moskvas suurt tähelepanu. NSV Liidu Kõrgema Hariduse Ministeerium laskis valmistada traumalise retikulidi uutest diagnoosimisvõtetest ja operatiivsetest ravimeetoditest õppe-teadusliku filmi, mille valmistamine viidi läbi 1950. a. suve- ja sügisperioodil.

K. Rea

Vastutav toimetaja J. Feldbach